

e dicitur rā tris
p̄r notari. Uno
modo per nomē
q̄ indicat essē
fientiam a par
te sue nature. si
curiosctur albū
r̄ nigrū r̄ h̄mō
Alio modo s̄m
q̄ anima acci
pit per modum
entis. hoc modo
nominat res.
Unde omne illū
res dicit q̄ ant
ma cogitat. v̄
existens in na
tura. Alio mo
do cōtingit no
minare per in
tentiones secū
das. sicut dicit
genus species.
subiectū predi
catum: quoniam
ergo hoc nomē
res dicit mediu
m inter nomē
quod dicit pu
re formam na
ture et nomen
q̄ dicit formaz
intentionis. id
non tātū essē
tie conuenit s̄
etiam persōis.
et ideo tres res
dicimus tres p
sona nō sicut tres
essentias. r̄ hu
ic significationi
alludit ip̄m no
men. Res enim
dicit a reor re
ria. quod dicit
actum a parte
ante. r̄ alio mo
dore venit ab
hoc quod est ra
tus. quod dicit
stabilitatē apar
te nature. et sic
res dicit stabili
tatem sine rati
tudinem ex par
te entitatis. et

Qd̄ utiq̄ sane i
telligi pōt vt sit
sensus talis.

Alia est subsistē
tia vel ypostasis
p̄ris: alia subsistē
tia filij: alia sub
sistētia spūs. Et
alia subsistentia
p̄r: alia fili: alia
spiritus sancti.

¶ Quō hec i
telligant. Alius
est p̄r in persōa:
alius filius: ali
spūs sanctus.

¶ Deinde que
rit vtrū scdm̄ eā
dē rōnē accipiat
cū dicit. Ali⁹ est
pater in persona
ali⁹ in psona fi
li⁹ alius i psona
spūs sanctus. Siue
alius personali
ter p̄r. alius per
sonat̄ filius ali
us psonat̄ spūs.
Ad qd̄ dicimus
q̄ r̄ si possit eo
dē modo accipi.
cōgruentius tñ
ex rōe dicti alia
variatur intelli
gentia. vt hic p
sone nomine p
prietate persone
intelligatur vt
sit sensus talis.
Alius est in per
sona vel perso
naliter pater. i.
p̄prietate sua
pater alius ē q̄

filius et filius p
prietate sua ali
us q̄ pater.

Paternali enim
p̄prietate disti
guitur ypostasis
p̄ris ab ypo
stasi filij. et ypo
stasis filij filiali p̄prietate dis
cernitur a patre et. ff. ab vtroq̄
p̄cessibili p̄prietate distinguit.

¶ Hoc etiam modo sane potest
accipi persona in premisis lo
cutionibus dum dicitur. Alia
est persona patris: alia filij. i.
alia est p̄prietate qua p̄r: ē p̄
alia qua filius est filius: alia
qua spiritus sanctus. Ita etiā noie persone q̄
dam p̄prietates itelligere vo
lunt cum dicuntur tres persōe
sed meli⁹ est vt subsistētiā vel
ypostasēs intelligam⁹. cū dici
mus tres p̄sonas. Ex p̄dictis
colligit q̄ nomen persone i tri
nitate triplicē t̄z rōnē. Est enim
vbi facit intelligētia eēntie. r̄ ē
vbi facit intelligētia ypostasis
et est vbi facit intelligentiam p
prietatis.

¶ Auctoritatib⁹ sanctorum
ostendit quod dixit.

¶ Quod autē s̄m substantiam
dicat. et essentia aliqñ signifi
cet supra ex dictis augu. aper
te ostendimus. Qd̄ hō pro ypo
stasi atq̄ p̄prietate accipiat.
ex auctoritatibus sc̄toꝝ ostēdi
opz ne coniecturis nostris ali
quid ausi dicere videamur. De
hoc hierony. in expositione fi
dei catholice ad alippiu et au
gu. ep̄os ita ait. Non est pro
sus aliquis in trinitate grad⁹

sic patent obtes
cta. q̄ vno mo
do est nomē na
ture. alio modo
est nomē rōis.
d̄ C̄rō est pro
sus aliquis in
trinitate gra
dus. Videtur
hic hiero. dices

Quō acc
cipit per
sona. cut
d̄r alia ē
persona
p̄r̄is r̄c.

Summū
dictoꝝ
colligit.

re cōtra illū qđ dicit Au. de cōfessi. p̄
et filius nō differunt substantia. s; cau
sa et gradu. ¶ Item: in diuinis est sub
stantia. igitur ibi sub. sed sub dicitur re
latiue ad superius. igitur ibi est sub et
super. ergo infe
ri⁹ et sup⁹. igit⁹
gradus. ¶ Tē:
vbicunq; est au
tuntas et subau
tuntas. ibi est
gradus sed hec
est in patre 7 fi
lio. ergo 7 cetera.
¶ Rñ. dicen⁹
sicut dicit g^o /
sa. Exo. xx. Non
ascendas p̄ gra
dus ad altare
7c. per gradus
ascendit ad al
tare qđ dicit pa
trem maiorem
filio. et filiu sp̄
ritu factō. sicut
arru dicit. Un
de cum gradus
de ratione sui
nominis tollat
personarum e
qualitatem. 36
bene dicit. hie.
Nō est prior
suis in diuinita
te gradus. At
lominus ponit
ordo. differunt
entim gradus et
ordo sicut pun
ctus et vnitas.
Nam punctus
est substantia po
sita ideo solum
est in corporalib
us. Vnitas ve
ro est substantia
non habens po
sitionem ideo ē
in sp̄alib⁹. Sic
grad⁹ dicit sup
positionem vel
loci vel dignita
tis. Ordo vō di
cit habitudines
ad principium
sive positione.

nihilq; quod in
feri⁹ superiusue
dici possit. sed to
ta diuinitas sui
perfectiōe equa
lis est. vt ecce
ptis vocabulis
que proprietatē
indicant p̄sona
rū. quicqđ dōna
p̄sona dī de tri
b⁹ possit digni
sime intelligi.
Atq; vt confu
tantes arrium
vnam eandemq;
trinitatē dicim⁹
esse essentiā vel
substantiam et
deum vnū in tri
bus personis fa
temur. ita etiam
imperialitatem sa
bellū dclinātes:
tres personas ex
pressas sub pro
prietate distin
guimus. nō ip̄z
sibi patrem: nō
ip̄m sibi filiū: nō
ip̄m sibi sp̄scm
esse dicentes sed
aliam p̄ris: aliā
filij aliā sp̄scm
esse personā. Nō
ei nomia tūmō
s; etiam nō in p
prietates. i. p̄so
nas vt greci ex
primunt yposta

¶ Ad illud igitur quod dicit August.
Dicendum qđ ip̄pone loquit in vtroq;
verbo. et causa sumitur ibi pro p̄incti
pio. gradus vero sumitur pro ordine.
¶ Ad illud quod obij⁹ t̄ur de sub. dōz
qđ sub in diuis
non dicit subau
tontate: sed so
lum habitudinē
s̄m rationem in
relligēdi. ¶ Ad
illud qđ obij⁹ t̄
tur de autontate.
de dōm qđ verū
est s̄m qđ aucto
ritas sonat i rō
nes dominij qđ
ponit gradum.
sed sic nō est in
diuinis sed so
lum prout sonat
in rationem p̄n
cipij. et hoc po
nit ordinem i co
gnoscendo.

AD
m
te l
ll
gē
tā

hui⁹ partis duo
p̄ncipalr q̄rūt.
p̄lo q̄rūt de qđ
ditate huius no
mints persona.
Secūdo querit
tur de cōmunitate
eiusdem.
Quantū ad p̄s
mum duo que
rūtur. p̄mo de
persona s̄m rez
qđ sit. Secūdo
quid sit secun
dū diffinitionē.

Quō. i.
qđ persona dica
tur s̄m substan
tiam videtur ex
vbis Augustini i
septimo. de trī
nitate. Idem
est deo eē et per

Johan.
Dama.

sonam esse. Et iterum. cū dicimus personam patris. non aliud dicimus quod substantiam patris. ergo persona dicitur secundum substantiam. ¶ Item Ansel. in fine mono. quot sunt persone tot. sūt substantie. igitur nomen persone dicitur secundum substantiam. ¶ Item hugo de sancto victore in li. de sacramentis. in prima parte libri tertii. Unum solū nomen est substantiale quod de singulari dicitur singulariter. In summa tamē nō dicitur singulariter. sed pluraliter pronunciat. ut persona. igitur hoc nomen persona est nomen substantiale. ¶ Item: Boetius in libro de duabus naturis et vna persona christi personam diffiniens dicit. quod est rationalis nature substantia individua: si substantia predicatur in recto et non per accidens: sed secundum se: tunc ergo persona dicitur substantia secundum omnes doctores. ¶ Item hoc ipsum videtur ratione: et hoc per diffinitionem. Boetius enim venando diffinitionē persone dicit quod aut est substantia. aut accidens. et dicit quod non est accidens. ergo substantia. Si ergo persona in his inferioribus dicit substantiam et quid per se existens: ergo et in deo. ¶ Item hoc ipsum videtur per eius absolutionem. quoniam omne nomen quod dicit ad se dicit substantiam in diuinis: quia tale non secundum relationem dicitur: sed hoc nomen persona est huiusmodi ut patet. Et Augustinus dicit. vii. de trinitate. Ad se quippe dicitur persona. ut bonus magister. etc. ¶ Item hoc etiam videtur per ecclesie responsum. quia omne nomen quod contententer respondetur ad interrogationem factam per quid indicat substantiam: quia quid dicit substantiam sed hoc nomen persona ab ecclesia hereticis responsum est querentibus quid tres sicut dicit Augustinus et magister. ergo indicat substantiam. ¶ Item hoc ipsum videtur relationis abstractione. Intellegamus quod nulla relatio sit in diuino. et quod in vna sola personā sit natura diuina. sicut intelligunt gentiles. tunc contingit quod adhuc est intelligere naturam intellectuale et habentē illā. ergo et personā et naturā. igitur si circūscripta omni relatione saluus est intellectus persone. persona nō dicitur secundum relationem et dicitur secundum relationem vel secundum substantiam: ergo dicitur substantia. ¶ Contra. Boetius in li. de trinitate in fi. Si persone diuise sūt necesse est vocabulū quod ex partibus

habet originē ad substantiā nō pertinere. Si ergo quod trahit originē a partibus non pertinet ad substantiā. multo fortius nec nomen persone. Unde Rich. de sancto victore dicit: quod persona idem est quod per se existēs. iuxta quēdam singularis existētie modum existētie est relatio ad diuina. etc. ¶ Item rōne vide: quia omne nomen quod recipit multitudinem vel pluralitatem pertinet ad relationem: quia secundum omnes substantia remanet indiuisa. Et Boetius dicit quod substantia continet unitatē: relatio multiplicat trinitatē. si ergo nomen persone est multiplicabile patet quod dicitur secundum relationem. ¶ Item omne nomen de se importans distinctionē dicitur secundum relationem: sed nomen persone importat distinctionē. quia persona est personā propria distincta. et Boetius dicit quod est indiuisa. et indiuisa tio non est aliud quam distinctio. ergo etc. ¶ Respon. dicendum quod aliqui voluerunt soluere distinguendo significatōnem personae secundum diuersitatem numeri. ut in singulari diceretur secundum substantiam. in plurali secundum relationem. Sed hec solutio nō valet. quia dicitur in singulari. alia persona patris. alia filii. quod dicitur si uollet si esset terminus substantialis cum non sit alia persona substantia patris. alia filii. Alii uoluerunt per distinctionē significatiōnis soluere secundum diuersa tempora. uide licet quod ante responsum ecclesie diceretur substantia et secundum substantiam. post responsum diceretur secundum relationem. Sed hec solutio nō valet. nec in se. nec ad personam. In se nō valet: quia ecclesia aliqua ratione respondet magis illi nomen quam aliud substantiale. et tunc nō impositum significatōnem. ergo responsio ecclesie nihil facit ad mutationem significatiōnis. Ad propositū non valet. quia secundum significatōnem quam habet post responsum ecclesie loquitur doctores. et currunt rationes ad utraque partem. Et propterea est intelligendū quod persona dicitur rationalis nature suppositū propria te distinctū. secundum omnes quod intelligit et si significatōnem speciale: sed suppositū rationalis nature consistat esse substantia. proprietate distinguētē consistat esse relationem et cū persona utraque importet. scilicet suppositū et proprietatē. necesse est dici secundum substantiam et secundum relationem. Et cū dicat secundum substantiam et secundum relationem principia

Nus dicitur fm substantiā quātū ē de
 generali et primo nominis intellectu.
 Persona ei dicit suppositū certū sub
 stantie siue in deo siue in creaturis. Et
 hūc consonat modus dicendi a parte
 nois. Sed q̄tum est de speciali et vlti
 mo nois intellectu: q̄ dicit suppositū
 distinctum pp̄tate que est relatio di
 ctur in deo fm relationē. Et hinc ē q̄
 sancti et doctores dicit nomē p̄sone p̄
 substantiā dicit licet etiā fm relatio
 nē dicatur. Sed obijctes aliqui cum
 isti modi dicit fm substantiā: et dicit p̄
 relationē, distindant nomen d̄tinumpe
 v̄t ex opposito, aut non potuerunt in
 ueniri in eodē, aut illud nomen impli
 cat in se opposita. Et propter ea intelli
 gendū sicut dicit Rich. de sc̄to victo
 re, dicit fm substantiā est dupl̄. Aut i
 dicādo substantiā fm naturā cōem
 et sic d̄: h̄ō fm substantiā. Aut indicā
 dō substantiā vt suppositum certū, vt
 quidā homo. Primo mō dicere est q̄d.
 sc̄dō mō dicere aliquid. dico ergo q̄
 nomē eēntie vel substantie d̄: fm sub
 stantiā: q̄ indicat naturā cōem: sed
 p̄sone d̄ fm substantiā: q̄ indicat sup
 positū certū et distinctum. Natura au
 tē cōis nō multiplicat nec refertur: et
 tō q̄ dicit substantiā fm naturā cōez
 ita dicit ad se, q̄ nullo mō p̄t dicit p̄
 relationē: hoc quidē mō diuiditur ex
 opposito. Suppositū autē siue iposta
 s̄: natū est plurificari, et ad aliud p̄pa
 rari et ita referr̄. Et quod sic d̄: sc̄dm
 substantiam nihil impedit ratione re
 lationis supersadde dicit fm relatio
 nē, et hoc vult dicere Rich. de sancto
 victore. Patz ergo responsio ad obie
 ctas fm vtrāq̄ partē. Concedendū est
 em̄ nomē persone fm substantiā dicit
 vt explicatū est, sicut dicit sancti, et o
 nes probant. Ita em̄ intelligunt dicit
 p̄ substantiā. Concedendū est nihilominus dicit
 fm relationē, licet nō ita principaliter
 sicut pbant rōnes sequētes, q̄m multi
 tudo relationū plurificat ipsam perso
 nā. Ad illud tñ quod obijctur q̄ rñ
 detur ad interrogatiōē factam p̄ q̄d
 et ex hoc posset p̄cludi q̄ non tñ dicit
 substantiā vt suppositū sed etiā vt na
 turā cōem. Dicendum q̄ quid aliq̄ q̄
 rit essentia supposito quid est quod p̄
 nomen d̄, vt quid est h̄ō et q̄d rñ detur
 ad hanc questionē indicat substantiaz
 pure et essentia, et q̄n est questio de sub

stantia. Aliquādo, supposita voce idē s
 terminatē querit quid per nomē d̄: sicut
 si dicitur hūneus carris, et q̄rat
 quid hūneus: vtrū sc̄z h̄ō vel asinus.
 Aliq̄n supposita quidditate et signifi
 catione querit de eo respectu cui? d̄: no
 mē depēdens, vt si dicit albi carris, et
 si querat quid albi p̄t rñdere hōlāp
 asini, et hoc mō quererūt heretici d̄
 tres, q̄ b̄t̄s Joh. dicit i canonica, v.
 Tres sunt q̄ testioniū dant et. q̄sierūt
 quid tres cū sit adiectiuum sine sub
 stantiuo, et tunc magis querit suppositū
 q̄ essentia, et tō suppositū est rñtū,
 et sic p̄ hoc nomen persona. Unde sp̄
 sancto suggerēte poptime et nob̄r et
 catholice sicut dicit Rich. magis rñ
 dit hoc nomen q̄ aliud, Sed tñc pos
 set queri q̄re hereticus non q̄sist per
 hoc interrogatiū qui et v̄t q̄ deb̄r
 set, Si em̄ q̄rebat de supposito et qui q̄
 rit de supposito debuit q̄re qui tres
 Et ad hoc ē rñsio, q̄ q̄ querit de suppo
 sito certo siue reali, et de illo non que
 reb̄r, q̄ i eadē autoritate subditur pa
 ter, verbi, et sp̄s sc̄t̄s, sed querebant
 de supposito respectu cuius hoc q̄d est
 tres significat in adiectiua, et tō ma
 gis q̄sierūt q̄d tres q̄ tres. Si et opz
 v̄tico nōle respōdere, et ipsi hoc quere
 bant. Ad vltimum argumentū q̄ nō
 recte p̄cedat patebit m̄tus infra rñ
 sio. In p̄t dicit q̄ et si intellectus p̄sone
 possit abstrahi ab hac pp̄tate deter
 minate, tñ de suo generali intellectu,
 claudit intellectū pp̄tatis: et q̄ i d̄
 uinis pp̄tetas est relatio, ideo de ge
 nerali intellectu claudit relationē. In
 sicut hęc persona in diuinis que est p̄
 nō potest abstrahi a paternitate que ē
 relatio p̄sonalis salua p̄sonalitate: sic
 nec persona a relationis intellectu in
 speciali, et sic p̄z q̄ nō sequitur q̄ d̄
 catur fm substantiam.

Questio. ii. De hoc nomi
 ne p̄sone quid
 sit fm diffinitionem, et diffinit eā Boe
 sic persona ē rōnalis nature iduidua
 substantia. Sed q̄ ista diffinitio sit cō
 ueniēs diuine persone ostenditur p̄ iten
 sionē autōis: q̄ Boetius intendit age
 re de p̄sone x̄pi: constat autē personā
 x̄pi esse increatam: ergo intendit as
 gnare rationem persone diuine siue in
 create. Item q̄ hęc sit ratio in diuinis
 nō videtur, Nam in deo constat p̄s

nondum esse suppositum incohibibile.
 et hoc suppositum est substantia diuina.
 et hoc etiam est rationale nature. unde co-
 nuenit ei nisi de quo dicitur persona. igitur est
 eius ratio propria. Contra. Dicitur distinctio
 dicitur aggregationem cum constet ex pluri-
 bus. alioquin esset ibi negatio. In sim-
 plici autem nulla est aggregatio. igitur nul-
 lum simplex. est diffinibile. sed persona
 in diuisa est omnino simplex. ergo et dicitur
 casus secundum quod aliqui quod dicitur sit simplex.
 secundum rem tamen non est simplex secundum rationem.
 Contra. Aut illi rationi rident aliquid in re.
 aut nihil. Si aliquid est aliquod suppositio est in re
 et nihil ergo ratio omnino uana est: sed pro-
 pter rationem uanam non est aliquid dif-
 finendum. ergo et. Item ratione sua
 rationi partium non potest conuenire diuine per-
 sone. Nam rationale est differentia anima-
 lis. ergo cui non conuenit esse animal: non
 conuenit natura rationalis. Sed anti-
 mal non conuenit deo cum sit species
 corporis. ergo nec hoc quod est ratio-
 nale. Item uidetur quod substantia non
 dicatur in recto de persona: quia mul-
 tiplicato distinctio necesse est multiplici-
 care distinctionem et partes distinctio-
 nis. ergo si persona est substantia: cuius
 sint plures persone. igitur plures substan-
 tiæ. Si tu dicas quod substantia fiat ibi pro-
 positasi. Contra. propositasi dicitur substan-
 tia indiuidua sicut dicitur Boetius. ergo
 sicut est negatio si dicitur homo ratio-
 nale. sic et in predicta notificatione. Que-
 ritur ergo utrum hoc nomen substantia
 fiat pro communi uel pro propositasi. Item
 uidetur esse non conuertibile. Nam
 anima hominis est nature rationalis sub-
 stantia indiuidua. ergo et. Ultimo que-
 ritur cum diuersæ sint distinctiones siue
 assignentur de persona quomodo differant.
 Respon. dicitur quod sicut patet ex inten-
 tione auctoris. hec distinctio conuenit
 et assignatur diuine persone. Ad illud
 pro quod obicitur quod simplex non est dif-
 finibile. dicunt aliqui quod duplex est aliquid
 quid diffinibile. Uno modo in recto et
 per differentiam dicentem positionem.
 ut cum dicitur homo est animal ratio-
 nale mortale. et hoc modo uerum est
 quod distinctio dicit aggregationem. et
 compositionem. et hoc modo solum
 aggregatum est diffinibile. Alio mo-
 do contingit aliquid diffinire in obli-
 quo et per differentiam dicentem pos-
 sitionem. ut cum dicitur similitudo est

curitas nasci. et tunc non significatur
 substantia rei aggregari ex diuersis
 quoniam quod ponit in obliquo non intrat esse-
 sentiam de necessitate. Alterius dicitur per
 uans non ponit aliquam positionem siue
 appositionem. et talis est dicta ratio. Nam hoc
 quod est rationale cadit in obliquo. et hec
 dicitur indiuidua non ponit: sed priuat.
 Sed hec responsio non potest stare. Pri-
 ma quod dicitur quod distinctio per obliquo: aut
 distinctio sicut accipitur per substantias: aut sicut
 per rem et eundem generis. si siue sic. est
 ibi additio. Nam distinctiones accipiuntur
 cum dicitur plures sunt ex additamento.
 Si per rem eiusdem generis: tunc ergo
 intrat essentiam et non dicitur tota. cum sit
 pars distinctionis. ergo necesse est illud
 quod apponitur aliquid addere secundum rem et
 ita siue in recto siue in obliquo necesse
 est dicere aggregationem. Et propterea
 dicendum aliter quod hec ratio intellecta
 de persona creata. est notificatio dicentis
 aggregationem. In deo autem non dicitur
 aggregationem secundum rem. sed secundum intelli-
 gentiam rationem. que tamen non est uana. eo quod omnia
 que dicitur in ratione persone inueniuntur in
 deo. sed non per diuersitatem. et hoc quidem
 potest intelligi sic. In creaturis specifica-
 tio per additionem complementi: est indiui-
 duatio per additionem siue appositionem
 contrahentem. Et ideo cum dicitur sub-
 stantia indiuidua. indiuiduum realiter ad-
 dit supra substantiam. unde et substantia
 indiuidua supra naturam. et ideo ne-
 cesse est esse compositam personam in
 creatura. Sed indiuiduatio uel distinc-
 tio est in deo per solam originem. Et
 quia persona oritur seipsa. et ideo nul-
 la est ibi additio sed plurificatio. et per
 plurificationem distinctio et indiuidua-
 tio. et ideo nec indiuidua addit supra
 substantiam nec substantia supra natu-
 ram. ideo uere dicitur. et uera est ratio
 intelligenda et notificatio ista conue-
 nit persone diuine. nec significatur in
 ea aliqua compositio. unde tenet ratio-
 nem cuiusdam notificationis et cadit a
 ratione distinctionis. quia nec deus nec di-
 uina persona est diffinibilis. et tamen cognos-
 scibilis et notificabilis. Ad illud quod
 obicitur de differentibus personis siue de
 membris dicendum quod rationale di-
 citur uno modo quod habet et potentiam
 ad discernendum bonum a malo. uerum
 a falso. et sic deo et creature conuenit
 Alio modo quod habet potentiam ad u-

14

15

16

17

scernendi per inquisitionem et collationem et discursum. et hoc est proprium ante me contuncte carni. et sic differetia talis. primo modo ponitur in diffinitioe sed secundo modo obijct. Ad illud quod obijctur substantia individua dicitur in re

18 cto. Dicendum quod numeratur sicut per sona: quod sicut dicit Ansel. plures substantie sunt individue. sicut plures persone. Ad illud quod dicitur. primum hoc nomen substantia fiet per compositum. aut per ipsam. sicut nunc dupliciter considerari. primo modo quod substantia fiet per compositum. Et si tu obijctis quod illa non individuat. Dicitur quod dicitur adueniens respicit substantiam ratione suppositi. et non ratione forme. ut patet cum dicitur. Individuum a se.

19 Hec autem ratio non potest proveniens: quod hoc nomen substantia secundum quod stat per compositum non supponit personam. Unde hec est falsa. eentia generat sicut hec substantia generat secundum compositum dicitur. quod ibi substantia tamen valet quantum ipsa est. nec est negatio. Nam individuatio attenditur in persona quantum ad triplicem ideo: scilicet per predicationem. et hec provenit ipsa. Et per compositionem: quod non est alteri compositibilis. Et per unionem potest aliquid uniri digniori. Et ita differetia in individua dicit istas duas ideo: scilicet quod non est ibi negatio. patet etiam quod diffinitio est convertibilis. per istam duplicem incoherenter excluditur alia huiusmodi. quod est alteri compositibilis. et humana natura in christo quod est unita digniori. Sed tamen illud est rationabiliter sit dictum. adhuc restat questio de ipsa. quod ipsa est substantia in individua. quod sicut ibi acceptat substantiam et non potest accipi nec per compositum: nec per ipsam. et per hoc dicitur tertio. quod hoc nomen substantia stat ibi secundum quod hoc nomen substantia dicitur in huiusmodi et ceteris. et ita in quadam comitate ad substantiam universalem et particularem. et illud colligitur ex verbis Boetii. quod venat diffinitionem persone per predictam divisionem substantie. ut ibi patet. Unde hoc nomen individua coartat illam diffinitionem illius nominis substantia ut fiet per substantiam prima. et sic non est ibi negatio nec substantie comitate individui. Ad illud quod ultimum dicitur de assignatione diffinitionis. Dicitur quod persona diffinita a Boetio. persona est rationalis creature individua substantia. sicut. persona est intellectus: huius nature ideo: convertible existetia. Diffinitio est alio modo sic persona est existens per se iuxta singularem quendam rationem: huius existentie modum. Ad magis diffinit

20

21

sic. persona est postposita distincta proprietate ad notabilitatem pertinentem. Et notanda est dicitur huius diffinitionis. quod Boetius et magis diffinitur persona. scilicet quod comiter dicitur in deo et in creaturis: sicut Boetius magis considerat rationes rei magis vero rationes translatio. diffinitioes vero Rich. sicut persona potest esse in dicitur proprie. sicut una est propria assignatio. alia vero diffinitio Boetii. et positio siue correctio. Posset tamen dici. quod omnes ideo dicitur. differunt sicut sunt modum dicendi quod diffinitio Boetii fuit data. et ut debatur improprietate sonare. ideo posuit Rich. aliam magis per propria verba. et sic versus ad quartam.

Secundo queritur de secundo articulo. scilicet de comitate huius nominis persona. Et circa hoc querunt duo. primo queritur. primum hoc nomen persona sit vere comitate personis increatis. Secundo. primum sit comitate personis creatis et increatis.

Questio. i. hoc nomen persona sit vere comitate personis increatis. ostenditur per Augustinum. ubi dicitur. Tres personae: quod comitate est persona: sed patet quod ad plures personarum comitate non sufficit comitas nominis: solum ergo vere est comitate secundum rem. Item hoc ipsum videtur ratione. quod omne nomen quod recipit supra se nomen distributum est vere comitate ad illa que distribuitur. sed tale est hoc nomen persona. ergo est comitate ad tres. Item: omne quod est secundum idem nomen et secundum eandem rationem dicitur de pluribus. est vere comitate ad illa. sed persona est huiusmodi. ergo et cetera. Item: cum dico. pater est persona hoc nomen persona predicatur. aut ergo tanquam ens de ratione patris. aut tanquam accidentale. Constat quod non tanquam accidentale. ergo tanquam ens de ratione patris. aut ergo dicit totum quod est pater. aut non sicut totum. sicut ergo pater predicatur de solo patre. ita et persona quod falsum est. ergo non dicit totum. ergo in plus est hoc quod est persona quam pater. et plus quod est de ratione patris. et similiter de ratione filii. ergo est vere comitate. Contra. De comitate ad aliqua. quod numerat in illis est vere universale ad illa. maxime si non dicitur accidentaliter de illis. hoc patet quia Augustinus dicebat supra distinctum. primum. quod non ob aliud essentia non est universale. nisi quod non numeratur in singularibus. si ergo persona est comitate ad tres. et ultimum

numeratur siue pluralitatem in illis ergo est vniuersale. ergo in diuinitis est ponere vniuersale. quod est contra piederunt nata. et contra Aug. Qui vult quod in diuinitis non sit vniuersale nec particulare.

Item nihil est esse quod de sua ratione et nomine privat eorum: sed persona dicitur individuum siue incircoscibile de ratione sui nominis. ergo. et. Item omne quod dicitur secundum substantiam et est esse de secundum substantiam eodem. sed nihil quod dicitur secundum substantiam eodem pluralitatem: ergo persona non pluralitatem. Constat autem quod pluralitatem: et est de secundum substantiam non de quod esse.

Item si dicitur quod commune. aut nomine tantum. aut nomine et rationis terminum. aut nominis et rationis rei. Si terminum nominis. ergo est equiuocatio. ergo non est commune. Si terminum nominis et rationis. ita quod nihil est commune in re. ergo est veritas solius. Si vero nominis et rationis. et rei sed communitas realis ut vult Damascenus. non est nisi communitas substantie et nature. et hec nullo modo pluralitatem. ergo hoc nomen persona nullo modo potest esse commune.

22 Respon. ad predictorum: intelligencia est notanda quod persona absque dubio est communis tribus et essentia communis. sed tamen alius modus communitatis est in essentia et persona et huius signum est. quod pluralitatem persona. non essentia. differentia autem constitutum differenter accipitur a diuersis

23 Quidam enim dicunt. quod dupliciter contingit aliquid esse commune. scilicet secundum positionem. et secundum priuationem. secundum positionem dicitur animal esse commune ad hominem et asinum. secundum priuationem vero. ut non animal est commune ad lapidem et ad lignum. et dicitur quod communitas secundum positionem est in natura et essentia. et in nomine hoc significante. Cõitas vero secundum priuationem est in persona. quod dicitur persona quasi incircoscibilis. scilicet secundum priuationem cõitati.

24 Alii dicunt quod duplex est cõitas. Quedam secundum unitatem nature absolute. Quedam secundum similitudinem habitudinis comparate. Cõitas secundum unitatem nature absolute est humanitas respectu petri et pauli. quod vna natura vniuersalis reperitur in vtrisque. Cõitas vero secundum similitudinem habitudinis relate est illa que attenditur in consimilitudine operatione. sicut modus regendi cõis est in re: ad regendum nam. et doctoris ad regendam scholas. quod vterque non debet esse fortis sed arte peritus.

Et primus quidem modus attenditur in essentia. Sed secundus attenditur in persona. Nam persona dicitur quasi proprietate distincta. et ita dicitur habitudinem ad proprietatem que consimilis est in qualibet persona non enim dicitur quantum est de se vna substantia naturalis. nisi in obliquo. sed substantia siue essentia dicitur forma et naturam absolutam in qua cõitant. Alii dicunt tertio modo. quod duplex est cõitas. rei scilicet et rationis. Rei sicut vniuersale ad singularia. Rationis vero sicut aliquid intentione accepta ab alia secundum consimile modum accipitur: sic hoc nomen individuum est esse secundum rationem ad personam et ad partem. primo dicunt essentiam esse eadem. Secundo modo dicitur esse eadem personam. Quod hoc dicitur persona in diuinitis quod individuum in creaturis. Quod autem isti modi dicuntur diligenter attendamus conuenientes sunt et sumpti sunt ex significatione huius nominis quod est persona. siue ex distinctione.

Persona enim dicitur incircoscibilis secundum rationem et hoc dicitur priuationem cõitatis. Persona vterius quod incircoscibilitatem habet ratione eius quod subest proprietati distinguatur dicitur habitudinem ad proprietatem. sicut per nomen propositionis. Rursus ex his habet. quod persona ponit circa suppositum. de quo dicitur intentione subiicitur et non predicandus de pluribus et ita per de ratione sui nominis importat habitudinis priuationem et intentionem rationis. Et quod cõitas eius accipitur secundum rationem nominis. id importat cõitatem secundum priuationem et propositionem. siue analogiam et rationem. In inter omnes hos modos medius magis accedit ad naturam rei: quod reuera inuatio illa in persona magis est positio quam priuatio. et rursus nominis intentione fundamentum et radicem habet in re.

Concedere ergo sunt rationes. quod persona dicitur esse in diuinitis. Ad illud quod obijciatur quod pluralitatem. iam per responsio. quod vniuersale dicitur cõitates secundum positionem et secundum unitatem nature. et secundum rem. non solum secundum rationem. et quoniam persona hoc modo non importat cõitatem. ideo non est vniuersale. Athilominus tamen ratio non valet. quod vniuersale pluralitatem vere numeratur propter veram additionem. propter quam cõtrahitur ad individuum. et hic persona non addit supra personam. quoniam ut predictum est. non est distinctio in diuinitis per additionem. scilicet per generationem: ideo persona nec vere numeratur. nec contrahitur in parte illorum quo vniuersale.

23

26

Ad illud quod obi. q̄ h̄at cōitatē. **Dōm** q̄ illud quod priuat cōitatem nō est cōe secundum illam cōitatem: quā priuat. sed persona priuat communitas; sem ref. sed non communitatē rationis; et secundum illam nō est cōis. s; secundum cōmunitatē rationis. **Ad illud quod obi.** q̄ est cōe et dicitur fm̄ sub; stantia cōem. **Dōm** q̄ h̄ic est accidēs. sicut h̄ic. iste est albus et iste est monachus. ergo est albus monachus. ergo sitam rationē denolandī importat iste terminus albus in premissa et in conclusionē. Sic recte dōm de hoc terminis nō cōe. q; primo secundū habitudines. secūdo secundū nature vnitatē accipitur. Quod q̄ritur. aut est cōitas recte: aut nota a rationis. Dicendū q̄ omnibus hīs modis: sed cōitas realis duplex est sicut vsum est sc; secundū nature vnitatē. et fm̄ siles; habitudinē. et p̄mo modo loq̄tur **Dōm**. et ideo patent. cetera.

Questio. ii. Utrum hoc nōmē persona sit commune vniuocū creatis et increatis personis. **Qd** sic v̄: q; eadē est ratio et idem nomē persone secundū qd̄ d̄ de hīs et de illis. **Itē:** hoc v̄. q; cōitas persone est cōitas cōsimilis habitudinis: sed p̄similis habitudo q̄ reperitur in deo reperitur et in creatura. **Q;** sicut p̄ est suppositū diuine nature. ita petrus h̄iane. ergo. **Itē:** cōpiementum rōnis p̄one cōsistit in cōdicabilitate sed incōdicabilitas cōis est personis diuinis et creaturis. ergo. **Cōtra.** **Dēs** et creature summe distāt: ergo nihil h̄it cōe. **Itē:** nihil vniuocū. **Itē:** p̄sona est substantia ergo q̄ vniuocantur in p̄sona. vniuocātur i substantia. Sed creator et creatura non vniuocātur in substantia. q; tūc dēs esset in ḡ: ergo nec in p̄sona. **Itē:** q̄ vniuocātur i aliquo. equalit̄ sunt in illo: s; nihil partiel pat equalit̄ creatura cū deo. ergo hoc ipsum qd̄ est p̄sona non d̄ vniuocē de deo et creatura. **Itē:** q̄ritur ergo de quo per prius dicatur p̄sona. Et v̄ q; p̄ prius persona dicat de creatura: q; inderansiatū est ad diuina. **Cōtra.** Natura intellectualis. et substantia et distinctio est in deo p̄ prius q̄ in creaturis. et nō sunt plura de ratione persone. ergo. **Respon.** dōm q̄ hoc nomen persona sicut prius vsum est. nō d̄ nisi cōmunitatē habitudinis sup̄ quā fundat

communitas rationis. qm̄ ergo consimilis habitudo reperit in p̄sonis creatis et increatis. h̄inc est q; hoc nomen persona non d̄ equo. sed analogice. Sed attēdēdū q̄ cōitas habitudinis potest esse per respectū ad res et iudē generis. et tūc est vniuocatio et analogia secundū equalitatē. vt petrus est indituidū et paulus. et equalit̄ cōuenit eis ratio indituidū. **Pōt** etiā esse per comparationē diuersorū generum vt petrus et albedo petri. in hoc q̄ est esse indituidū vniuocatur. et per prius cōuenit ratio indituidū petro q̄ et albedini. Sic dicendum q; hoc nomen persona dictum de personis diuinis dicitur secundum comparationē rerū eiusdē nature (ideo analogice et equalit̄. et ideo quodam mō vniuocē. similiter cū dicitur de personis creatis. Cū autē dicitur de personis creatis et increatis. dicitur per comparationem rerum diuersarum naturarum. et ideo per prius et per posterius. Et sic persona prius dicitur de personis creatis secundum nomen: sed secundum rem nominis per prius dicitur de personis increatis. Et q; queritur vtrū persona sit cōis personis creatis et increatis. Dicendum q; si d̄ creatur; commune vniuocū: non. et rationes ad hoc concedende sunt. **Q;** ergo obicitur q; eadem est ratio. et cetera. Dicendum q; non est eadem ratio. nisi secundum analogiam quia longe nobilitas et aliter est natura intellectualis et ipostasis et distinctio et proprietates i deo q̄ in creaturis. **Ad illud quod obi;** citur. q; est habitudo consimilitis. Dicendum q; non est similitudo equalitatis. et preterea talis similitudo non facit vniuocationem. sed analogiam solum. **Ad illud quod obi;** citur de incommunicabilitate. Dicendum. q; non est pura priuatio. immo importat distinctionē. et cum alia ratio distinguēdi d̄ stans multum ab illa sit i deo. et hoc nō tantū secundū rem. immo etiā secundū rationē rectā. intellectus nō attribuit deo modū distinguēdi. qui competit cōpositis. ideo nec ratione vniuocum est: sed solum analogum.

Distinctio. xxvi. De h̄ic q̄ proprie et eternaliter d̄r de deo secūsdū relationē siue proprietatē p̄sonalem. secundū q; ipsi personis assignatur.

Inc de pprietatib⁹ perso-
narū quas frequēter ꝛc.
Supra mag⁹ multiplicat⁹
egit de his q̄ dicuntur de
deo s̄m substantiā. Hic se-
cūdo agit de his que dicit

tur de eodē s̄m
relationē. Mut
ditur autē hec
pars in duas.

In p̄ma agit de
his q̄ dicuntur
de deo pp̄te et
eterna. In se-
cūda agit de
his q̄ dicuntur
de deo pp̄te et
tempora. Itra
di. rrr. S̄m enī
quedā q̄ ex tem-
pore. p̄ma ps
sterū diuidit in
duas. Quē-
dā sunt p̄peta-
tes siue relatio-
nes p̄sonales: ꝛ
de his agit p̄mo

Quedā nō p̄so-
nales: et de his
agit secūdo. In-
fra. dist. xxvii. q̄.

P̄p̄terea cōsi-
derari oportet:
q̄ non s̄m tres.
ꝛc. p̄ma pars
sterū diuiditur
in duas. In p̄-
ma assignat p̄-
p̄ietate p̄sona-
rū s̄m q̄d in ip̄-
sis p̄sonis assi-
gnant. In secū-
da vero agit de
ip̄is s̄m q̄d eas
cōtingit diuer-
sis nobis eph̄-
mi. In fra. dist. in.

xxvii. Hic queri
potest utrū pro-
p̄ietates. ꝛc. p̄-
ma pars ha-
bet duas. In p̄ma mag⁹ assignat
prop̄ietates personarū. In sc̄da vero
circa assignationē mouet dubitationē.
Ibi. Hic q̄ritur quomōdō pp̄riū dicat esse
nato. ꝛc. p̄ma pars habet tres p̄tes.

Quod p̄
p̄ietates
assignā-
tur p̄po-
sitisibus.

Distin.
26

Quod p̄
p̄ietates
assignā-
tur p̄po-
sitisibus.

¶ Determ-
nat quibus assi-
gnatur p̄p̄ieta-
tes p̄sonales q̄
pp̄ostasibus. a

Inc de p̄-
p̄p̄ieta-
tib⁹ p̄-
sonarū quas fre-
quēter i hoc tra-
ctatu cōmemo-
raui⁹ aliqd lo-
quim⁹ opz. Sz
primū audiam⁹ a

q̄d de hoc noīe
pp̄ostasīs hier̄.
dicat. Aut ei sub
hoc nomīe vene-
nū latere: sz hoc
dicit s̄m q̄d he-
retici eo vteban-
tur vt simplices
seducerēt: scz p̄
persona ꝛ p̄ eēn-
tia vt siue dicere
tur vna t̄m p̄po-
sitis: siue tres
mun⁹ p̄itos ad in-
cōueniēs dedu-
cerēt cū non erat
hoc nomē ita a-
pud catholicos

vulgatū. nec ita
elus significatio
determinata: vt
mō. Et iō hiero-
nymus dicit hoc
noīe nō vtēdum
fore sine distin-
ctione vel expo-
sitione: tūc. i. q̄n
cū hereticis con-
tēdebat ita scri-
bens de fide ca-
tholica ad Da-
malum papam.

Ab arrianorū p̄-
sule p̄postatione
nouellū nomē a
me hōie romano
erigit. Interro-
gam⁹ q̄d tres p̄-
postates arbitre-
tur intelligi.

Tres personas
subsistētes aiūt
respondem⁹ nos
ita credere. Nō
sufficit eis sen-
sus. Ipsū nomē
efflagitat: q̄ ne-
scio q̄d venēi i sil-
lab⁹ later clama-
m⁹. Si q̄s tres
p̄postates. id est

a ¶ Ab arrianorum p̄sule p̄postatione
nouellum nomen a me homine roma-
no erigitur. Obicitur. Si est nouellū
nomen: cum apostolus dicat. i. Th̄m̄.
p̄tri. Vocū nouitates esse vitādas: nūlls
g. i.

no t̄m s̄m accē-
dens. Ibi. Quo-
circa faciēdū est
nō oē. ꝛc. Cōsi-
m̄lter sc̄da ps
i qua mouet du-
bitationes tur:
ta p̄dictas assi-
gnatōes habet
duas. In p̄ma
mouet dubita-
tōes cōtra assi-
gnationē pp̄ie-
tatis s̄m. In se-
cūda cōtra assi-
gnationē pp̄ie-
tatis sp̄s̄sancti
Ibi. Hic q̄ri p̄ōs
vtrum p̄. P̄ma
ps h̄z duas
In p̄ma propo-
nit questionē: ꝛ
soluit auctōritate
Aug. ꝛ h̄yla.

In secūda illaz
solutionē appli-
cat etiā circa p̄-
p̄ietatē sp̄s̄sancti
cū que est donū
Ibi. Ita etiā de
sp̄s̄sanctō dicitur
dum est. Simili-
ter secūda pars
h̄z duas partes
In p̄ma q̄ritur
soluit. In secūda
da quōsdā po-
sitionem impo-
nat. p̄mū fa-
cit Ibi. Hic ques-
ri p̄ōt utrū pa-
ter. ꝛc. Sc̄da fa-
cit. Ibi. q̄dam t̄m
putat sp̄s̄sanctū

no t̄m s̄m accē-
dens. Ibi. Quo-
circa faciēdū est
nō oē. ꝛc. Cōsi-
m̄lter sc̄da ps
i qua mouet du-
bitationes tur:
ta p̄dictas assi-
gnatōes habet
duas. In p̄ma
mouet dubita-
tōes cōtra assi-
gnationē pp̄ie-
tatis s̄m. In se-
cūda cōtra assi-
gnationē pp̄ie-
tatis sp̄s̄sancti
Ibi. Hic q̄ri p̄ōs
vtrum p̄. P̄ma
ps h̄z duas
In p̄ma propo-
nit questionē: ꝛ
soluit auctōritate
Aug. ꝛ h̄yla.

In secūda illaz
solutionē appli-
cat etiā circa p̄-
p̄ietatē sp̄s̄sancti
cū que est donū
Ibi. Ita etiā de
sp̄s̄sanctō dicitur
dum est. Simili-
ter secūda pars
h̄z duas partes
In p̄ma q̄ritur
soluit. In secūda
da quōsdā po-
sitionem impo-
nat. p̄mū fa-
cit Ibi. Hic ques-
ri p̄ōt utrū pa-
ter. ꝛc. Sc̄da fa-
cit. Ibi. q̄dam t̄m
putat sp̄s̄sanctū

no t̄m s̄m accē-
dens. Ibi. Quo-
circa faciēdū est
nō oē. ꝛc. Cōsi-
m̄lter sc̄da ps
i qua mouet du-
bitationes tur:
ta p̄dictas assi-
gnatōes habet
duas. In p̄ma
mouet dubita-
tōes cōtra assi-
gnationē pp̄ie-
tatis s̄m. In se-
cūda cōtra assi-
gnationē pp̄ie-
tatis sp̄s̄sancti
Ibi. Hic q̄ri p̄ōs
vtrum p̄. P̄ma
ps h̄z duas
In p̄ma propo-
nit questionē: ꝛ
soluit auctōritate
Aug. ꝛ h̄yla.

In p̄ma determinat q̄b⁹ assignetur p̄-
p̄ietates: q̄ p̄postasibus. In secūda assi-
gnat que sint ille p̄p̄ietates. Ibi. Itā des
pp̄ietatib⁹ personarū videam⁹. Ter-
tio ostendit q̄d sunt ille p̄p̄ietates q̄m
sūt relationes siue dicte s̄m relationē

nō t̄m s̄m accē-
dens. Ibi. Quo-
circa faciēdū est
nō oē. ꝛc. Cōsi-
m̄lter sc̄da ps
i qua mouet du-
bitationes tur:
ta p̄dictas assi-
gnatōes habet
duas. In p̄ma
mouet dubita-
tōes cōtra assi-
gnationē pp̄ie-
tatis s̄m. In se-
cūda cōtra assi-
gnationē pp̄ie-
tatis sp̄s̄sancti
Ibi. Hic q̄ri p̄ōs
vtrum p̄. P̄ma
ps h̄z duas
In p̄ma propo-
nit questionē: ꝛ
soluit auctōritate
Aug. ꝛ h̄yla.

In secūda illaz
solutionē appli-
cat etiā circa p̄-
p̄ietatē sp̄s̄sancti
cū que est donū
Ibi. Ita etiā de
sp̄s̄sanctō dicitur
dum est. Simili-
ter secūda pars
h̄z duas partes
In p̄ma q̄ritur
soluit. In secūda
da quōsdā po-
sitionem impo-
nat. p̄mū fa-
cit Ibi. Hic ques-
ri p̄ōt utrū pa-
ter. ꝛc. Sc̄da fa-
cit. Ibi. q̄dam t̄m
putat sp̄s̄sanctū

no t̄m s̄m accē-
dens. Ibi. Quo-
circa faciēdū est
nō oē. ꝛc. Cōsi-
m̄lter sc̄da ps
i qua mouet du-
bitationes tur:
ta p̄dictas assi-
gnatōes habet
duas. In p̄ma
mouet dubita-
tōes cōtra assi-
gnationē pp̄ie-
tatis s̄m. In se-
cūda cōtra assi-
gnationē pp̄ie-
tatis sp̄s̄sancti
Ibi. Hic q̄ri p̄ōs
vtrum p̄. P̄ma
ps h̄z duas
In p̄ma propo-
nit questionē: ꝛ
soluit auctōritate
Aug. ꝛ h̄yla.

In secūda illaz
solutionē appli-
cat etiā circa p̄-
p̄ietatē sp̄s̄sancti
cū que est donū
Ibi. Ita etiā de
sp̄s̄sanctō dicitur
dum est. Simili-
ter secūda pars
h̄z duas partes
In p̄ma q̄ritur
soluit. In secūda
da quōsdā po-
sitionem impo-
nat. p̄mū fa-
cit Ibi. Hic ques-
ri p̄ōt utrū pa-
ter. ꝛc. Sc̄da fa-
cit. Ibi. q̄dam t̄m
putat sp̄s̄sanctū

no t̄m s̄m accē-
dens. Ibi. Quo-
circa faciēdū est
nō oē. ꝛc. Cōsi-
m̄lter sc̄da ps
i qua mouet du-
bitationes tur:
ta p̄dictas assi-
gnatōes habet
duas. In p̄ma
mouet dubita-
tōes cōtra assi-
gnationē pp̄ie-
tatis s̄m. In se-
cūda cōtra assi-
gnationē pp̄ie-
tatis sp̄s̄sancti
Ibi. Hic q̄ri p̄ōs
vtrum p̄. P̄ma
ps h̄z duas
In p̄ma propo-
nit questionē: ꝛ
soluit auctōritate
Aug. ꝛ h̄yla.

In secūda illaz
solutionē appli-
cat etiā circa p̄-
p̄ietatē sp̄s̄sancti
cū que est donū
Ibi. Ita etiā de
sp̄s̄sanctō dicitur
dum est. Simili-
ter secūda pars
h̄z duas partes
In p̄ma q̄ritur
soluit. In secūda
da quōsdā po-
sitionem impo-
nat. p̄mū fa-
cit Ibi. Hic ques-
ri p̄ōt utrū pa-
ter. ꝛc. Sc̄da fa-
cit. Ibi. q̄dam t̄m
putat sp̄s̄sanctū

no t̄m s̄m accē-
dens. Ibi. Quo-
circa faciēdū est
nō oē. ꝛc. Cōsi-
m̄lter sc̄da ps
i qua mouet du-
bitationes tur:
ta p̄dictas assi-
gnatōes habet
duas. In p̄ma
mouet dubita-
tōes cōtra assi-
gnationē pp̄ie-
tatis s̄m. In se-
cūda cōtra assi-
gnationē pp̄ie-
tatis sp̄s̄sancti
Ibi. Hic q̄ri p̄ōs
vtrum p̄. P̄ma
ps h̄z duas
In p̄ma propo-
nit questionē: ꝛ
soluit auctōritate
Aug. ꝛ h̄yla.

In secūda illaz
solutionē appli-
cat etiā circa p̄-
p̄ietatē sp̄s̄sancti
cū que est donū
Ibi. Ita etiā de
sp̄s̄sanctō dicitur
dum est. Simili-
ter secūda pars
h̄z duas partes
In p̄ma q̄ritur
soluit. In secūda
da quōsdā po-
sitionem impo-
nat. p̄mū fa-
cit Ibi. Hic ques-
ri p̄ōt utrū pa-
ter. ꝛc. Sc̄da fa-
cit. Ibi. q̄dam t̄m
putat sp̄s̄sanctū

no t̄m s̄m accē-
dens. Ibi. Quo-
circa faciēdū est
nō oē. ꝛc. Cōsi-
m̄lter sc̄da ps
i qua mouet du-
bitationes tur:
ta p̄dictas assi-
gnatōes habet
duas. In p̄ma
mouet dubita-
tōes cōtra assi-
gnationē pp̄ie-
tatis s̄m. In se-
cūda cōtra assi-
gnationē pp̄ie-
tatis sp̄s̄sancti
Ibi. Hic q̄ri p̄ōs
vtrum p̄. P̄ma
ps h̄z duas
In p̄ma propo-
nit questionē: ꝛ
soluit auctōritate
Aug. ꝛ h̄yla.

In secūda illaz
solutionē appli-
cat etiā circa p̄-
p̄ietatē sp̄s̄sancti
cū que est donū
Ibi. Ita etiā de
sp̄s̄sanctō dicitur
dum est. Simili-
ter secūda pars
h̄z duas partes
In p̄ma q̄ritur
soluit. In secūda
da quōsdā po-
sitionem impo-
nat. p̄mū fa-
cit Ibi. Hic ques-
ri p̄ōt utrū pa-
ter. ꝛc. Sc̄da fa-
cit. Ibi. q̄dam t̄m
putat sp̄s̄sanctū

no t̄m s̄m accē-
dens. Ibi. Quo-
circa faciēdū est
nō oē. ꝛc. Cōsi-
m̄lter sc̄da ps
i qua mouet du-
bitationes tur:
ta p̄dictas assi-
gnatōes habet
duas. In p̄ma
mouet dubita-
tōes cōtra assi-
gnationē pp̄ie-
tatis s̄m. In se-
cūda cōtra assi-
gnationē pp̄ie-
tatis sp̄s̄sancti
Ibi. Hic q̄ri p̄ōs
vtrum p̄. P̄ma
ps h̄z duas
In p̄ma propo-
nit questionē: ꝛ
soluit auctōritate
Aug. ꝛ h̄yla.

In secūda illaz
solutionē appli-
cat etiā circa p̄-
p̄ietatē sp̄s̄sancti
cū que est donū
Ibi. Ita etiā de
sp̄s̄sanctō dicitur
dum est. Simili-
ter secūda pars
h̄z duas partes
In p̄ma q̄ritur
soluit. In secūda
da quōsdā po-
sitionem impo-
nat. p̄mū fa-
cit Ibi. Hic ques-
ri p̄ōt utrū pa-
ter. ꝛc. Sc̄da fa-
cit. Ibi. q̄dam t̄m
putat sp̄s̄sanctū

no t̄m s̄m accē-
dens. Ibi. Quo-
circa faciēdū est
nō oē. ꝛc. Cōsi-
m̄lter sc̄da ps
i qua mouet du-
bitationes tur:
ta p̄dictas assi-
gnatōes habet
duas. In p̄ma
mouet dubita-
tōes cōtra assi-
gnationē pp̄ie-
tatis s̄m. In se-
cūda cōtra assi-
gnationē pp̄ie-
tatis sp̄s̄sancti
Ibi. Hic q̄ri p̄ōs
vtrum p̄. P̄ma
ps h̄z duas
In p̄ma propo-
nit questionē: ꝛ
soluit auctōritate
Aug. ꝛ h̄yla.

In secūda illaz
solutionē appli-
cat etiā circa p̄-
p̄ietatē sp̄s̄sancti
cū que est donū
Ibi. Ita etiā de
sp̄s̄sanctō dicitur
dum est. Simili-
ter secūda pars
h̄z duas partes
In p̄ma q̄ritur
soluit. In secūda
da quōsdā po-
sitionem impo-
nat. p̄mū fa-
cit Ibi. Hic ques-
ri p̄ōt utrū pa-
ter. ꝛc. Sc̄da fa-
cit. Ibi. q̄dam t̄m
putat sp̄s̄sanctū

no t̄m s̄m accē-
dens. Ibi. Quo-
circa faciēdū est
nō oē. ꝛc. Cōsi-
m̄lter sc̄da ps
i qua mouet du-
bitationes tur:
ta p̄dictas assi-
gnatōes habet
duas. In p̄ma
mouet dubita-
tōes cōtra assi-
gnationē pp̄ie-
tatis s̄m. In se-
cūda cōtra assi-
gnationē pp̄ie-
tatis sp̄s̄sancti
Ibi. Hic q̄ri p̄ōs
vtrum p̄. P̄ma
ps h̄z duas
In p̄ma propo-
nit questionē: ꝛ
soluit auctōritate
Aug. ꝛ h̄yla.

genitus est p
pau patris sed
ingenuū nō est
alio die q nō
gentū. Rñ. q
Aug. loquit de
hoc qd est non
natus scdm q
dicitur purā ne
gationē: sic nō
dē proprietatē.
Ingenuus est
put est pprie
tas non ē pura
negatio.

tio. et alia naturalitas. alia pro
cessio. que alij nominib⁹ dñr
pñitas. filiatio. has pprieta
tes designant noia personaz.
f. p̄ et fili⁹ et spūsc̄tus. q̄ relati
ua sunt et ad se iuicē dñr. qz no
tāt relationes q̄ nō sūt deo ac
cidētales. s; in ipis psonis ab
eterno sūt imutabilr vt nō mō
appellationes relative: s; et re
lationes siue notioēs i reb⁹ ip
sis. s. in personis sint.

¶ Quidit qd sūt ille pprieta
tes qm̄ sunt relatiōes siue di
cte fm̄ relationem non tamen
fm̄ accidens.

¶ Quo circa sciendū est nō oē
qd̄ d̄: de deo d; dici fm̄ substā
tiā: qz qdā dñr fm̄ relationē q̄
nō ē acc̄s: qz nō ē mutabilis.
vñ Augustinus. in. v. libro. de

e trinita. ait. Nū
hil in deo f; ac
c̄s d; qz nihil ei
accidit nec tñ oē
qd̄ d; fm̄ substā
tiā: de deo d; In
reb⁹ creatis atq;
mutabilibus qd̄
nō fm̄ substā d;
restat f; acc̄s

loq; pcedit. Ec
ce breuiter assi
gnauit tres pro
prietates triū p
sonarū quarum
vna non est alia.
hoc est signifi
cavit cū dixit ali
ud ē genuisse q̄
natū eē. aliudq;
procedere. i. alia
proprietates siue
notio est genera

dicat In deo at
nihil quidē f; ac
cidēs d; qz nihil
in eo mutabile ē
aut amissibile.
Nec tñ oē qd̄ d;
f; substā d;. Df
ei ad aliqd̄ sicut
p̄ ad filiū et fili⁹
ad p̄ez qd̄ nō ē
acc̄s qz et ille sp
est p̄. ille sp est
fili⁹. et ita sp: sēp
nat⁹ ē fili⁹ nec ce
pit vnq; eē fili⁹.
Qz si aliqn̄ eē ce
pisset aut aliqn̄
desineret eē fili⁹
sc̄d; acc̄s dice
ret. Et qz p̄ non
d; p̄ nisi ex eo q
est ei fili⁹ et fili⁹
nō d; fili⁹ nisi ex
eo qz h; p̄ez nō
sc̄d; substā hec
dñr. s; adiucem
ista dñr. neq; tñ
sc̄d; acc̄s. qz et
qz d; p̄. et qz d; fi
li⁹ et etnū atq; in
cōmutabile eēis
Ecce aperte his
verbis ostendit
quedam dici de
deo sc̄dm substā
tiā qdā sc̄dm re
lationē. nihil tñ
sc̄dm acc̄s. oñ
dicitur etiā pprie
tas patris esse
qd̄ h; filiū. et pro
p̄tas filij quod
h; patrē Ideo q;
cū dixit eternum

dicit. Oē acc̄s
autē p suā natu
rā mutabile aut
amissibile. aut
p̄ circa subie
ctū suū itē d; r
remitti. Et ipse
non d; qz sit ac
c̄s tñ qz p̄ a
mitti: s; qz po
tuit aduenire
rei p̄i⁹ et nō p̄
recedere a re
tā erit. vñ sal
tem itē d; r
mitti. qz siue pa
rtari. Et si tu o;
būcias qz acc̄s
tia non possū
partari secun
dum boetium
verum est de al
teratione a sub
iecto i subiectū
tñ certū est qz
i eodē itē d; r
tur et remittun
tur. At p̄ d; d;
cti qz accidens
pōt pparari ad
sōm p̄ximū.
ad substantiā
uñ p̄ximū.
Et laboriose p
ctu ad subiectū
p̄mū oē acc̄s
d; adueniēs qd̄
est possibile est
am abesse. Rñ
uis nō respectu
subiecti quod ē
subiectū et cau
sa. Tertius mo
dus dicendi est
ille qz id solū ē
p naturā imu
tabile qd̄ est oī
no simplex. Et
igit de⁹ ē oīno
imutabilis igit
ē oīno simplex
et nullo simpli
cti est accidens
igitur in nullo
imutabili acci
dēs ē ponē. Et
f. q.

5

6

¶ Nihil i deo
fm̄ accidēs d;
qz nihil ē i deo
mutabile aut a
missibile. Itē d;
ita rō nō vale
re. qz aliq; sunt
accidētia sepa
rabilia et talia
non sunt amissi
bilia. Rñ. dōm.
Sicut ipse Au.

Igitur pater est
immutabilis et in
eo est paternitas
igitur non est ac
cidens.

Choies enim filii
dei sunt factu
ra. Ubi dicitur. q
dum illud modus
dicendi. cum alius
sit factus videtur
q possit dici dei
filius. Et sicut q
archa non facta est
ab artifice. possit
dici filia artifi
cis. quorum neutrum
concedit.

Declaratio.

Si tu dicas. q
oportet pater ad
imaginem dei fa
ctus. Contra.
diabolus est ad
imaginem dei fa
ctus. igitur diabo
lus est filius dei.

Contra. dicitur. q
hoc q dico filius
us duo dicitur. scilicet
ortu et imitatio
ne. Dicendum igitur.
q est imitatio p
osmodam
assimilationem et
filius naturalis
imitatur patrem.
et q non habet
socium imitatio
sic deo solus ipse
est filius naturalis.
Et iterum
est imitatio ex
pssa. Et hec con
sistit in imagine.
et hec tenet ad
huc rationem filii
r facture. Et ita
iterum est imitatio
longinqua. et
hec tenet rationem
rationem facture
non filii. Et at
tendendum est
q imitatio est
pessa ut consistit
in sua conditio

et. incommutabi
le est quod pater
dicitur. et quod filius dicitur
ita intelligi voluit.
i. pateritas
qua pater est pater
et pateritas qua
filius est filius.
eterna est et inco
mutabilis. quia
est pater ipse pater. et fili
us ipse filius. Unde
et hylas. pateritas
personarum
assignans in xij.
libro de tri. ait.
Si semper patri
pprius est q sem
per est pater: ne
cesse est semper
filio proprium
esse q semper est
filius. Ubi enim
semper pater est.
semper et filius
est. ergo qui non
semper pater est.
non semper ge
nuit. Item in eo
dem. Nato deo
manifestum est pro
prium esse quod fi
lius est.

Monet du
bitationem contra
assignationem p
prietatis filii.
quare scilicet dica
tur esse proprius
vnginiti q est fi
lius dei cum est
homines sint fi
lii dei.

Chronicus quod

dicitur proprius esse
nato deo q est
dei filius vel ge
nitus ex deo. cum
est hoies filii dei
dicantur et sint: sicut
illud. filii excel
si omnes. Et ad
moysen de po
pulo israel dicit
ait. filius meus
primogenitus is
rael. Et magna
est distantia.

Choies enim filii
dei sunt factura
non natiuitatis p
prietate. De
us autem filius ori
ginis pperitate
filius est veritas
te natiuitatis. si
factura vel ado
ptione. et illi q
deus autem sunt: q
filii dei sunt. Si
unt enim filii non
nascuntur filii dei.
Unde hylas. solum
deum natum ori
ginis pperitate
dei filium ostendit
iterum ipse hoies
filios dei euide
ntissime distinguit
in xij. li. de tri.
ita dicens. Uero
deo pater solus q
ex deo nascitur
filius est et nos quod
de filii dei sumus: sicut
pater p facturam.
fuit enim ei aliqui
filii ire: sicut filii dei

tionem autem est in
significatiopterius
sua pfectione et
decore. autem est p
nata honore et
deformata a sua
conditione. p
modo dicit
filius factura.
Secundo modo
filius factura et
adoptione. Ter
tio modo nentro
modo de filio. nisi
valde impropter
est additioe dis
tribute. q dicit
Job. vii. dicit
pater dicit hie pa
ter dicit hie p
prietate q a deo
recedit et imitatur
eum.

Contra autem
filius originis. po
nit tres pperitates
nomen quod
dicitur filius. filius
us dei est. sicut
genitus. ita est.
et natiuitas. igitur
de distinctione
illoz nomen. Dic
endum q tria dic
unt ad excluden
dum tres hereses
Contra fortimum
dicit origine non
adoptione: q for
timum dicebat xps
esse filium dei ado
ptione. Contra sa
bellitum dicitur
tate non nuncupa
tione. q ipse di
cebat. q idem
ipse primo pater
nuncupabatur
postea filius.
Contra arri
um. dicit nati
tate non creatio
ne. quia arri
um dicebat esse dei
filium creatu
ram.

Es.
Lxxv.

Eco. lxx.

10.

Declaratio
auctoritate
te confir
mat sola
tionem.
Apta de
flectio in
ter deus
filius do
mini filius
os: q ille
le natus
ipse hie
ca filii.

p adoptionē effecti sum⁹ poti⁹
 nascimur. Et qz oē qd fit an
 te qd fiat nō fuit: nos cū filiū nō
 fuisse effimur. Ante ei filiū
 nō eram⁹. s; p grāz facti sum⁹
 nō nati neq; gnati s; acquisiti.
 Acq; sicut et nos de⁹ sibi. z per
 hoc dī nos genuisse. Benuisse
 ei deū filios. nūq; cū pprietas
 significatiōe cognoscimus
 dici. Et adoptione ei hō fcūs ē
 fili⁹ dei nō ex gnatiōe neq; ei p
 prietas est: s; nūcupatio ac per
 id n̄ vere fili⁹ est: qz nec ppe na
 tus dī nec sp̄ fuit fili⁹. Unige
 nit⁹ ar de⁹ nec fuit aliqñ nō si
 lius. nec fuit aliqñ anq; fili⁹.
 nec qd ip̄ nisi fili⁹. Atq; ita
 qd sp̄ est fili⁹ nascibilitatis pro
 prietas ac vitate fili⁹ ei⁹ est so
 lius qd genuit. z ille tm̄ qd genu
 it p̄ ipsi⁹ est: qz sicut ille filius
 origine: ita ille p̄ gnatione.

& Soluit dubitationem ac
 troutate aug. et hyla. qd hō dī
 filius trinitatis. z trinitas pōt
 dici pater hoīm.

Chō vero qui filius dei est fa
 ctura: nō tm̄ p̄ris sed et filiū et
 sp̄scti filius est. i. totius tri
 nitatis z trinitas ipsa p̄ eius
 dici potest. vnde augu. in. v. li.
 de trini. dicit. Non potest dici
 trinitas pater. nisi forte trāsla
 tiue ad creaturam ppter ado
 ptionem filiorū. Quod em̄ scri
 ptum est. Audi israel domin⁹
 deus tuus deus vnus est. Nō
 vtiq; excepto filio aut sp̄sctō
 opz itelligi. quem vnum dñm
 deum nostrum recte dicim⁹ et
 patrem nostrum per grām suā
 nos regenerantem. De hoc et
 hyla. in. vi. lib. de trini. ait.

Oibus p fidē de⁹ p̄ est: quibus
 est p̄. per eā fidē iesum christū
 dei filiū p̄itemur. Ecce oñsum
 est quare ppriū dicat eē dei na
 ti qd fili⁹ est. qz. i. ipse solus na
 tus pprie dī. vñ hyla. i. li. iij. de
 tri. ait. Dñs dices clarifica fili
 um tuū. nō solo nole p̄status
 est se eē filiū. s; z pp̄tate. nos
 filiū dei sum⁹. s; nō talis hic fi
 li⁹. hic em̄ verus et pprius est
 fili⁹ origine nō adoptiōe. verita
 te non nūcupatione. natiuita
 te non creatione.

& Applicat solutionē prece
 dentē ad pprietatem. ff. que est
 donū: qz proprietate est donū.
 vt fili⁹ natiuitate. z vtroq; mo
 do dicitur relatiue et secundū
 eandem relationem.

Ita etiā de sp̄sctō dōz est qd
 pprie dī donū dei. cū tm̄ et alia
 plura sint dōa dei. S; sp̄sctō
 ctus ita pprietate imutabili et
 eterna donū est. sicut fili⁹ p̄e
 tate ē fili⁹. Eo em̄ dī donū qd. i. i.
 et vtroq; vtiq; nole relatiue dī.
 Eadēq; relatione dī. i. i. z donū
 licet ipsa relatio nō appareat i
 hoc noie. ff. sicut in hoc noie do
 num. Unde Augustinus i qui
 to de trinitate ait. Spiritussan
 ctus qui non est trinitas sed in
 trinitate intelligitur. in eo qd p
 prie dicitur spiritussanctus re
 latiuē dicitur. cum et ad patres
 et ad filium refertur: quia spiri
 tussancti et patris et filiū spiri
 tus est. Sed ipsa relatio non
 apparet in hoc nomine. Ap
 paret autem cum dicitur do
 num dei. Donum enim est pa
 tris et filiū qd a patre procedit z
 a filio: ergo ipiritussanctus

r. iij.

Augusti.

Deute.

ineffabilis quedaz p̄ris filiꝝq̄
cōio est. Et id̄ fortasse sic appel
latur vt iā dixim⁹. nec iterare
piget. q̄ p̄ri r̄ filio p̄t eadē ap
pellatio puenire. Nam hoc ip̄e
pprie d̄r qd̄ ille cōiter. Q̄ etiā
p̄r sp̄s. r̄ fili⁹ sp̄s. r̄ p̄r sc̄s.
r̄ fili⁹ sc̄s. Ut ḡ ex noīe qd̄ v̄
triꝝ puenit vtriusq̄ cōio signi
ficet. vocat̄ donū amboꝝ sp̄s
sc̄s. Ecce habes quare sp̄s s̄
ctus pprie dicatur donū. et q̄
relatiue d̄r siue donū siue sp̄s
sanct⁹. Et q̄ nomen sit ppriuz
tenet. qd̄ p̄munit̄ patri et fi
lio puenit: sed diuisim. Et ē sciē
dū. q̄ cū pater vel fili⁹ d̄r sp̄s
siue sanctus. neutrum relatiue
dicitur. sed s̄m substantiam.

¶ Mouet dubitationē p̄tra
assignationē pprietatis sp̄s s̄
cti. Utrū pater vel filius. vt tri
nitas ipsa possit dici sp̄s s̄
ctus.

¶ Hic queri p̄t vtrum pater vt
filius: vel etiā ipsa trinitas
possit dici sp̄s s̄ctus. sicut di
stinctim dicitur r̄ sp̄s et san
ctus. de hoc Augu. in. v. li. de
trinita. sic ait. Trinitas nullo
modo potest dici filius. sp̄s
vero sanctus p̄t quidem v̄r di
ci s̄m id quod scriptum est. qm̄
deus sp̄s est. Itaq̄ pater et fi
lius r̄ sp̄s s̄ctus. qm̄ vnus de⁹
ē. et vtiq̄ deus sanctus est p̄t
appellari trinitas r̄ spiritus s̄
ctus. sed tamen tunc sp̄s s̄ctus
relatiue nō dicitur. sed s̄m es
sentiam. quia proprie spiritus
sanctus qui non est trinitas s̄
in trinitate dicitur relatiue.

¶ Reprobat quorūdam po
sitionem qui putant spiritum

sanctum nō dici relatiue ad pa
trem et n̄lium. q̄ non vicissim
r̄ndēt sibi vocabula s̄ falso. h̄

¶ Quidam tñ putant sp̄m san
ctum: vel donū n̄ dici relatiue
ad patrem vel ad filium. Si et
inquiunt hec relatiue ad se di
cuntur suis inuicem sibi respo
dent vocabulis. vt sicut dicit̄
pater filij pater r̄ filius patris
filius. ita dicatur pater sp̄s san
cti. vel doni pater. r̄ sp̄s s̄ctus
vel donum patris sp̄s vel do
num. Sed non ita est in omni
bus relatiuis. Nō enim omnia
que relatiue dicuntur. suis ad
se inuicem respondent vocabu
lis. Unde augusti. horum est
dens opinionem in q̄nto libro
de trini. non te moueat inquit
quoniam diximus spiritum s̄
ctum. non ipsam trinitatem:

h̄ sed eum qui est
in trinitate rela
tiue dici. licz nō
ei respondeat vi
cissim vocabu
luz eius ad quē
refertur. Dicis
enim sp̄m
sanctuz patris:
sed non vicissim
dicimus patres
spiritus sancti.
ne filius eius in
telligatur sp̄s
sanctus. Item
dicimus sp̄m s̄
ctuz filij. sed nō
dicimus filium
spiritus sancti.
ne pater eius in
telligatur sp̄s
sanct⁹. In mul
tis enī q̄ d̄
trinitate relati
ue dici licz n̄ et
r̄ndēt vicissim
vocabulū. Uide
tur hoc falsus.
q̄ ppriū ē relas
tiuorum dici ad
p̄teritū. ḡ si n̄
dicuntur ad con
uertētā: nō di
cuntur relatiue.
R̄n. dōz: q̄ illd̄
verum est. si no
mē sp̄s s̄cti ē v̄
triꝝ extremo.
alioquin si desi
cit ex vna p̄te n̄
p̄t. vt si dicat̄ re
mus nauis. Si
m̄r vult dice
re au. q̄ sub ist
noīb⁹ p̄r r̄ filij
nō referunt ad
sp̄m s̄. S̄z tamē
p̄t deficere nos
mina decet s̄m

gere: s; in diu-
ntis meli⁹ est ra-
cere q; fingere.
ppet vitā tum
errorem.

Item: h; hic po-
tuit iueneri vti-
tatū vocabalū.
illie nō potuit.
U; hoc falsum
q; ita hñ spira-
tor: d; ad sp; i-
cut d;ator: ad ro-
nū. Rñ. vñ⁹ mo-
dus dicēdi ē q;
augu. nō loquit
si. m; p; de hoc
nole spūs. sed
de hoc toto spi-
ritu scētū. Uel
al; hoc dicit q;
spirator: tunc n;
erat nomen vti-
tatū vt dona-
tor.

Red Donator: tñ
nō fuit de⁹ nisi
ex tpe. Ob; q;
fm hoc nec do-
nū d; nisi ex tē-
pore: cū relati-
sint sit natura.
Ad hoc d;: q;
p; dicit ab actu
donādi r; ab h; a-
bitu. p; mo d; d;
solū ex tēpore. r;
sic donum secu-
do dicitur ab e-
terno.

tis em relatiuis
hoc contigit vt
nō iuueniatur
vocalūz quo
sibi vicissim rñ-
deant. Cū ergo
dicim⁹ donū pa-
tris r; filij. nō q;
dem possum⁹ di-
cere patrē doni
aut filiū doni.

Sz vt hec vicis-
sim rñdeat. dici-
mus donum do-
natoris. r; dona-
torē doni. quia
hic potuit iueni-
ri vtiatū voca-
bulū illie nō po-
tuit. donū. q; do-
natoris. r; dona-
tor: doni cū dici-
m⁹. relatiue vtrū
q; ad inicē dici-
mus: donator:
tñ nō fuit deus
nisi ex tempore
cum spūssance⁹
sit donum etia;
ab eterno.

pprietates ostentur. g. r. c. **I**tem aug.
d; in li. de fl. ad petrū. ppriū est p; r; q;
vñū filiū genuit. g; a pugatio: gñatio ē
ppetas p; r; s; p; r; q; gñatio: r; gñatio ē
in deo: r; p; r; q; puenit soli p; r;: g; fm
rē est ppietas p; r;. **I**tem: pprietatis
est distinguere. g; vbi ē vera distinctio. ibi
est vera pprietates: s; i diuis est vera dis-
tinctio. vñ d;am. differētia ipostate
on. i. psonaz in trib⁹ pprietatib⁹. pater
nati. filiali. r; pcessio: cognoscimus.

Item: hoc ipm v; rōne: q; sicut est ali⁹
mod⁹ q; rēdi de eēntia r; psona. ita ē ali⁹
mod⁹ q; rēdi d; eēntia r; ppietate. De eēn-
tia et q; r; p; qd. de pprietate p; quō se h;
ergo sicut ponit eēntia i diuinit et per-
sona fm veritate ita d; pōnt ppietas.

Item: supra pbatū ē q; differt gñatio
r; pcessio: r; alioqñ nō differrēt pso-
ne. ergo gñatio r; spiratio diff; sit reas-
liter. sed tā gñatio q; spiratio est i vna
psona nō multiplicata. vt est i psona pa-
tris. g; cū psona sit reas; vna. r; ppietas
tes reas; plures. g; est ponere ppietas:
tes reas; i diuis differētes s; non d;ia
eēntiali. s; nec psonali. cū sint i eadē p-
sona. ergo notionalit. q; si nō differunt
gñatio r; spiratio. sicut hec ē vera. paf
spirat. ff. r; hec p; generat spūssctm. et
tūc seqretur q; ff. est filij. **I**tem p; et
filij sunt vñū pncipiū spūsscti. hoc sus-
p; ia probatū est. r; est rō in p; r; p; quia
vñus oīno est q; spirat. r; hoc quod est
vñū dicit vnitatē. nō essentia nec pso-
ne. ergo op; q; pprietatis. r; si hoc. ne-
cesse est pōnt pprietates i diuinit reas-
liter non nominaliter nec tñ in voce.

Item: in patrē est paternitas r; inna-
scibilitas. aut ergo eadē ppietas. aut
alia. Si eadē ppetas. ergo r; relatio ea-
dē. sed secundū paternitatē refer; ad
filiū. ergo r; secundū innascibilitatē. s;
hoc est falsum igitur alia. et persona ē
vna. ergo necesse est ponere pprietas:
tes in diuinit personis. etiam realiter
deficientes.

Contra. h; pla. de trinita.
pater et filius r; ff. solis differūt nomi-
nibus igit si differunt solis nominib⁹.
non sunt ibi reales pprietates. s; vo-
cales. **I**tem d;am. dicit in. i. li. d; p; r;
scire q; aliud est differre reas; rōne
r; dicit q; in creaturis est differētia re-
r; cōueniētia rōne. sed in diuinit econ-
trario. cū ergo sit distinctio fm prop-
rietates. videtur igitur. q; sint ibi solū se-
cū dū modū loquendi vel intelligendi
r. iij.

II

Intelligentiaz
eorū q; in ista disti-
ctione dñr. quatuor
quorū r; r; utur. Pri-
mo: vtrū i diuis
sit ponere ppues-
tates psonaz. Se-
cūdo dato q; sic.
Queritur qd sint

ille pprietates. Tertio q; r; q; sicut act⁹ ip-
saz. Quarto. q; r; de nūero ipsarum.

Axioma. Q; i diuis sit ponere p-
prietates psonaz. nō solūz
vocalr. sed etia; realiter. ostenditur sic
Hieron. dicit. et habetur in fine p; ce-
dentis distin. non tñ noia. sed ēt noim

nō a parte rei. ¶ Item hoc ipsū vñ rōne: qz in summo simplici nō cadit differētia aliqua: sed diuina persons est sume simplex. Aut igit ibi nō est proprietates, aut solo modo loquendi, ergo &c.

¶ Item ita simplex ē persona sicut essētia, sed proprietates essētie nō differūt nisi solo modo loquēdi, non sū rem, ergo similitr proprietates psonē. ¶ Item diuina essētia propter sūmā simplicitatē seipsa refertur ad creaturam, & id relatio essēntialis solo modo loquendi differt ab essētia vt cum dicitur dñs, omnino em̄ in substantiam transit, ergo pari ratione persona seipsa refertur ad personam. ¶ Item creatura ppter essēntialem pparatiōē ad suum pncipium, seipsa refertur ad suū creatorē. Alioquin in creaturam & creatorē caderet mediū quod non esset nec creatura neqz creator ergo si multo essēntialior est pparatio persone ad personā, ergo seipsa refertur, et si hoc igitur videtur qd ipsa ppetas vel relatio nō differat nisi solo modo loquēdi a persona.

12 ¶ Respon. Dicendum qd omnes catholici tractatores posuerunt ppetates personarū in diuinis. Cum em̄ sint plures persone et distincte, necesse est qd sit ibi distinguens, hoc autē proprietatē appellam⁹ sed diuersificati sunt in modo positiois. Quomā ergo videtur aliqui summam simplicitatem in persona, sicut in essētia posuerūt qd sicut in essētia o lno est idē quo est et quod est, ita in persona oino idē qui distinguitur et quo & ita suppositū et proprietates omnino est idem, differens autē solo modo loquēdi, sicut si dicatur, Rogo te benignū vel benignitatē tuā. Sed ista positio nō p̄stare, qm̄ sicut in opponēdo pbatū est in eadē persona sūt proprietates differētes, nō solū mō loquēdi, s; et realit. Videm⁹ em̄ qd vno mō vna psona pparatur ad vnā vt p̄ ad filiū, & videmus vnā psonā vno mō sine vna h̄tudinē cōparari ad plures, vt sp̄m̄ factū ad patrem et filiū, et iterū vnā psonā pluribus modis pparari ad plures: vt filiū ad patrē & sp̄m̄ factū. Similitr videm⁹ plures psonas eodē mō pparari ad vnā vt p̄ et filiū ad sp̄m̄ factū, q̄ vntas h̄tudinē nō pōt accipi a parte essētie, certū est, nec a parte psonē q̄ refertur nec ex parte persone ad quam refertur. Restat ergo, qd sit alius modus dicēdi

a parte rei sumptus. Et ideo nunc cōtra opinio tenet in diuinis esse ppetates personarū realiter differētes a seinuicem, et per hoc, etiā differētes a psona aliquo mō. Sicut em̄ qd vna essētia nō plurificata, plures ponim⁹ psonas modo dicēdi essēntialit̄ et personalit̄ differunt: nō solū differētia sumpta a parte nostra, sed etiā a parte rei. Sic & dicendum de modo dicēdi personarū & notionalit̄. Et ideo distinguūt magistri tres modos dicēdi in diuinis qui sūt a parte rei, sc; essentialit̄: personalit̄: & notionalit̄. Et dicit cōter, qd tres sint modi p̄dicādi, sc; in quid, in quo, & in que sine in quo modo se habet. Et licet in peccatum, sc; figurā dictionis ex cōmixtione horum modorū sicut in creaturis ex cōmūtatione p̄dicamētōrū. Sicut igit in diuinis vera est essētia, et vere sūt persone: ita sunt personarū ppetates. ¶ Ad illud qd obijcitur in cōtrariū, p̄mo de h̄yla, Dicēdum qd ipse non accipit noīa pro ipsa vocib⁹, sed pro intellectuibus siue significatis importatis per illa tria nomina. Important em̄ ppetates. Nam solū ibi nō excludit proprietatis veritatē, sed excludit diuersitatē forme vel substantie vel nature.

¶ Ad illud qd obijcitur de Damasceno, qd differūt solū rōne, Dicendum qd differē ratione est tripliciter. Vno modo a parte nostre apprehensionis, sicut differunt in deo bonitas & magnitudo. Alio modo differē rōne est sc̄dm differēntiam attributionis, qd aliquis mod⁹ ponitur circa vnū vel attribuitur vni qd non attribuitur alteri, et sic differunt rōne: essēntia: persona et notio. Tertio modo differē rōne, est differē sc̄dm pluralitatem distinctionis, que non inducit diuersitatē in essētia vel in natura, tñ tantā inducit differēntiā, qd vnū non d̄ de altero, & sic differē rōne persona a psona, & ppetas a ppetate. Et p̄ma quidē differētia sc̄dm rōnem ē minima, qd nihil ei r̄ndet a parte rei: s; p̄t me r̄ndet. Non vult Damascen⁹: igit diuidere rē contra rōnē, nisi sc̄dm qd res accipitur p naturā, nec ēt sic oino dicit, s; quasi a pncipali denotat. Nam in creaturis nō solū est cōitas rōnis, imo etiā naturalis. Nā petr⁹ et paul⁹ nō sūt in ratione pueniūt: s; ēt in natura cōi. ¶ Ad illud qd obijcitur qd hęc tollit sumam simplicitatē, d̄m qd differētia rōnis

Quas dicitur sup qd absolute. sine subale
 siue accidentale. Queda aut sup respectu
 siue modu se habedi. Et dicitur oino
 repugnat simplicitati. Na videtur respe
 ctu aliqde de nouo ee circa aliqd illo
 nullo mo mutato. Videmus etia aliqd
 hfeptures respectu ipso sine copositioe
 existente. Dm igr q pprietates pda
 les snt respectue no absolute. r lo pol
 sunt differre rone respectuu. qz psona
 suppositi siue ppositam dr. sed pprie
 tas dicitur habituine ad alteru. Et hoc
 pz sequer. Qz ei pprietates essentiales
 sunt absolute. no possunt dicer realē
 dnam. nisi eentiale habeat. id solo mo
 loquedi dnt. Ad sic pprietates psonas
 les. Uti pprietates essentiales oino tra
 15 feunt in eentia. s; psonales no. Ad il
 lud qd obi. q eentia seipsa referet. Dd
 q eentia diuis no pot referri nisi ad a
 lia esse. ad alia aut no referet: qm re
 latio dicit ordinem et habituine. Si
 cut aut vult philosophus. Deus non
 ordinatur ad res: sed res ad ipsum: et
 ideo ibi non est relatio nisi solo modo
 loquedi: sed cum persona ad persona
 referatur: ibi vere est ordo originis. et
 ideo habitudo. et ideo vera relatio. et
 sic patet illud. Ad illud quod obi
 ctur q creatura seipsa referatur. Dicens
 dum q referri seipso potest intelligi
 tripliciter. Aut quis inter rei respectu
 et essentiam non cadit medium: quia
 ipsa essentia essentialiter dependet. et
 sic quidem reperitur in creaturis. sic
 enim referitur materia ad formam. et
 forma ad materiam. Unde dicit phi
 20 losophus. q materia hoc ipsum quod
 est. ad alterum est. tamen nec materia e
 suus respectus. nec forma est suus re
 spectus: quia non habet omnimodam
 simplicitatem. Alio modo est referre se
 ipso: quia inter id quod referatur et su
 um correlatiuum no cadit aliquod me
 dium quod non sit alterum illorum. et
 sic patet referatur seipso ad filium. r es
 conuerso. Nam pater est suus paterni
 25 tas. et hoc propter summam simplicita
 tem. Tertio modo referri seipso est. qz
 ipsum quod referatur non est nisi rela
 tio et respectus purus. r hoc est impos
 sibile esse neqz in deo neqz in creatu
 ra. Quia sicut dicit Augu. Omne quod
 referatur est aliquid. excepto eo quod
 relatiue dicitur. Alioquin relatiue ee

relatio. r sic pty q oia pprietates relati
 ua. sine sit in deo. siue i creaturis. neces
 sario dnt ab aliquo mo ab eo cui est p
 puetas. et magis in creatura q in crea
 tore. r intelligant oia hec sicut prius as
 signatum est. qm omne respectuu fun
 datur super aliquod absolutum.

Questio. ii. De pprietatibz
 quid sint. Et q

sint relationes pf. qz dr hyla. r. q. et r. l.
 Propriu est deo nato esse filium: sed fi
 liatio est relatio. igr r. c. Item dicitur
 dicamus diuinā verbi pposita nata
 rā mo r habituine a paternali ppo
 itasi differentem sed modus habituine
 nro est relatio igr. r. c. Item dicitur
 sancto victo. in lib. de tri. dicit q perso
 ne distinguuntur pprietate originis. sed
 origo in diuinis no est motus. s; habi
 tudo. ergo r relatio. Item dicitur r r
 ne. qz ppriu est qd puenit solt: sed nihil
 absolutu est inedicabile in diuis r pue
 mens solt. igr oia pprietates personalis
 est relatio. Item dicitur. Sicut pntitas est
 relatio. sic magnitudo quātitas. r boni
 tas qntitas: s; magnitudo dei no ē quā
 titas. nec bonitas qualitas. igr nec pf
 ntitas est relatio: sed paternitas est ppe
 tas. igitur r. c. Si dicas q no est simile
 qz alia trāseit in substantia. relatio no
 dicit ostendit primo sic. Sicut quātitas
 ita r relatio. sed qz in deo non cadit di
 uersitas. id necessario gen9 quātitatis
 trāsit in subam. cū ibi no sit accēs nec
 diuersi as generum. igitur pari ratios
 ne relatio. Item sicut de9 ē sua magni
 tudo. ita deus est sua paternitas: sed qz
 de9 est sua magnitudo. id quātitas non
 differt a substantia: s; in eā trāsit. ergo r
 pntitas snt. Item videtur q relatio
 magis transit. qz inter oia genera acci
 dentiu. relatio impoztat maiorem depē
 dentia: qz ad obiectum r subiectum. s;
 deus omnino est independens. igr r re
 latio minime manet in deo. Item iter
 oia gna entium: relatio minus habz de
 entitate: sicut patet. qz aduenit et rece
 dit sine mutatione illi9 ad qd referatur:
 sed in sumo ente no dypni nisi qd mul
 ti s; de entitate. igr r. c. Item dicitur
 dū q pprietates psonales necesse est ef
 se relationes. et hoc duplici ratione. tū
 qz sunt inedicabiles et solt edueniunt.
 tū etiā qz realiter differunt. ut ostēsum
 est prius. Sola autem relatio manet in

- 18 **diuis.** Ad cuius intelligentiam notandum quod relatio in aliquibus puenit cum alijs predicamentis. in aliquibus dicitur. Conuenit ei in hoc quod est predicamentum et genus entis. et in hoc quod est accens. et discouenit in hoc quod propter alia genera habet respectum non solum ad subiectum. sed etiam ad obiectum secundum habitum diuine et dependentiam. Quatuor ad primas conditiones impossibile est relatione manere in diuis sicut alia genera. et hoc propter summam simpliciter. In deo ei relatio non est predicamentum nec accens sed substantia est. Quatuor uero ad additiones quas habet respectu obiecti. necesse est quodammodo manere et hoc propter ueram distinctionem que est in diuis. et uera originem et habitum diuine. Et necesse est quodammodo non manere. scilicet quantum ad dependentiam. et hoc propter omnimodam absolutionem que est in diuis. Alia igitur genera simpliciter trahuntur et relatio quodammodo manet. et quodammodo transit. Quia alia genera respectum solum ad subiectum dicuntur. et habentur transitum. Sed relatio ultra dicitur respectum ad obiectum. Et secundum illud respectum dicitur pluralitatem que uere est in diuis. et illa relatio manet. Pater etiam quomodo transit. uel quantum ad omne quod dicitur compositionem. Unde non est genus: nec quod in genere: nec est accidens: nec aliud et sic patet prima tria obiecta circa hoc quia unum sumitur a natura generis. aliud a natura accidentis: tertium a predicacione identitatis. Patet etiam quomodo modo manet: scilicet quantum ad illud quod dicitur distinctionem. non quantum ad illud quod dicitur dependentiam et inclinationem: quia sicut prius absolute stantis omnem perfectionem et per hoc patet quantum argumentum quod obicitur de dependentia relationis.
- 19 **Ad illud** quod obicitur. quod minus habet de ente. Respondetur quod hoc est uerum cum dicitur essentialiter a substantia. In deo non sic est. possit enim propter rationem predictam hec ratio reddi. quod non transit. quod est minimum habet de ente. id minimum uel nullam facit compositionem et tamen manet secundum suas proprietates. Alia uero que habent aliquid de ente absolute faciunt compositionem. et hinc est quod relatio melius patet in summo simplici quam aliquid aliorum.
- Questio. iiii.** De proprietatibus quantum ad actum. Et queritur utrum actus huiusmodi proprie tatum sit proprietates distinguere aut distinctas ostendere. Et quod sit distinguere

re. ut per Boetium in de tri. Subapertinet unitatez. relatio multiplicat trinitate. sed si multiplicat. igitur distinguit. Item Ricardus de sancto uictore de tri. dicit quod persona distinguitur proprietate originis. sed proprietates de origine et relatione. igitur et cetera. Item hoc ipse uolens respondere: cum persona distinguantur. aut distinguuntur per aliquod absolutum aut respectum. per absolutum non. quod sicut uult Augustinus quod ad se dicitur de singulis dicitur: igitur necesse est quod differat per aliquod respectum. Item proprietates patris. aut accidit ipsi proprietati. aut est consubstantialis et quod si accidit. igitur sunt ibi accidentia igitur est ibi aliquid consubstantiale. Si autem consubstantiale et consubstantiale igitur cum non sequatur esse proprietatis. non tamen est ratio notescendi. sed etiam distinguendi. Item in summo simplici idem est omnino respondendi et cognoscendi: sed persona patris est summe simplex. igitur eodem modo distinguitur. quod distinguitur cognoscit. hoc autem est per proprietatem. igitur et cetera. Contra. omne respectum reducitur ad absolutum: sed quod reducitur ad aliquid secundum rationem intelligendum sequitur illud. igitur cum proprietates sint respectus. proprietates absolute. proprietates reducuntur ad proprietates. igitur proprietates sunt priores. Sed quod prius est non distinguitur ab eo quod est posterius. quia ad eodem est esse et esse distinctum. ergo et cetera. Item: omne quod distinguitur aliquid dat et tale esse quale ipsum est uel habet: sed proprietates habent de se solum esse respectum. igitur si proprietates per proprietates distinguuntur. habent solum esse respectum: sed hoc est falsum quia cum sint supposita essentie. habent esse substantie absolute. Item: dicitur uinis personis est pluralisatio. sed obicitur igitur et distinctio. Sed origo dicitur emanationem uel exitum. relatio autem per se non emanat. nisi prius alio emanate. quia in ad aliquid non est motus igitur prius uolens proprietates ab proprietatibus secundum rationem intelligendum dicitur. si sit intelligere et rationem esse. et si hoc. relatio consequitur esse distinctum in proprietatibus. ergo et cetera. Item: omne quod relative dicitur. est aliquid ex parte eo quod relative dicitur. sicut ratio dicitur. et Augustinus in libro de trinitate. Sed pater et filius dicuntur relative igitur uterque eorum est aliquid. ex cepto eo quod relative dicitur. igitur abstracta relatione pertingit aliquid intelligere. quod igitur quod sit illud. aut essentia aut proprietatis.

Si essentia. igitur relatio est in essentia
igitur multiplicat eam. Si ppositio. Aut
igitur una aut due ad una: qz impossi-
bile est intelligere qz p r sū sint una
ppositio. igitur due. r si hoc patet r.
Item si abstractis oibus proprietati-
bus duorum individuorum. scz petri r
pauli. ppositibus remanentibus adhuc
contingit intelligere e remanere distin-
ctionem. igitur parti rōne in ppositibus
diuinitis. qz si verū est tūc igitur nō sūt
solum ratio distinguendi quo ad nos.

20 **R**espon. Dicendum: qz circa hoc du-
plex opinio fuit. Quidam em̄ dixerunt
qz abstractis ppositatibus impossibile est
intelligere ppositas distinctas. qz h̄mōi
pprietates in diuinitis nō solū dant per
fontis inotescere: immo dāt etiā eē. vñ
ipsis abstractis abstrahitur esse. et esse
distinctum. Aliorū opinio fuit qz pprie-
tates abstractis. adhuc est intelligere
distinctionē in ppositibus: qm̄ ppetas
scdm̄ ipsos nō est rō distinguēdi scdm̄
rem. Un̄ dicit qz abstracta p̄nitare r fi-
litate. adhuc contingit intelligere qz
ab alto. et a quo alio. Et si h̄ras quōd dī-
stinguuntur. dicit qz seipsis. sicut p̄n-
cipia et ḡnālissima seipsis distinguunt
et differūt. Un̄ hec ē imeditata: subā nō
est quātitas. Et si respiciam⁹ interius
r tras opinio cōtinet aliqd̄ p̄abilita-
tis. r hoc p̄t sic. In diuinitis em̄ pposita
sibus intelligim⁹ originē siue emanatio-
nem intelligim⁹ etiā h̄itudinē. Scdm̄ rō-
nem intelligēdi. origo p̄cedit ip̄m qz out.
et fm̄ rōnem intelligēdi relatio p̄sequit
ip̄m qz refertur. p̄t igitur p̄prietas rela-
tione ip̄otare solū h̄itudinem. r hoc mō-
p̄sequitur rōnē distinctionis r ē rō ino-
tescēdi distinctionē nō distinguēdi. si
cut scda opinio dicit. r pbant rōnes in-
ducte ad scdam partē de ipsa relatione
p̄t em̄ intelligi tūc distinctio. qz intelli-
gitur qz ab alto. r quo alio. p̄t ēt̄ r̄t̄ qz
p̄prietas ip̄otare. s̄ h̄itudinē r origi-
nem. r tūc nō tm̄ est rō innotescēdi. sed
etiā distinguēdi. circumscrip̄ta enim
origine siue emanatione. impossibile est
in diuinitis intelligere pluralitatem. im-
mo sicut essentia est una. sic et intelli-
gitur ppositas una. Et sic procedit p̄ma
opinio et rationes ad p̄nam partem.

21 **S**ed notādum. qz cū idem sit in diuini-
tis puri rē. r ad alterū se h̄e. tm̄ fm̄
rōnē intelligi d. sūt ordinata. vt p̄mū si-
cut. deinde eē intelligat i h̄is qz h̄nt eē

ab alto. r de se ad alterū h̄e. qz vero
idē sunt in deo. ideo eodem noie desig-
nantur. Unde generatio dicit origi-
nem et h̄itudinem. tamen proprie lo-
quendo generatio dicit originē r pater-
nitas h̄itudinē. qm̄ igitur p̄prietas diuina
fm̄ eōdem vsū loquēdi ip̄ortat h̄itudinē
et originē. id tenēdi qz p̄prietates non
solū sūt rō innotescēdi distinctionē. sed
etiā distinguēdi. Et ad illud qz obij-
citur. qz respectiū reducitur ad absolutum.
Dicendū qz reducitur ad aliqd̄ d. du-
pliciter. Aut sicut ad p̄ncipiū. Aut sicut
ad terminū. Proprietates originis h̄is duo-
bus modis reducitur ad absolutū. Ad
ppositam p̄tis reducitur inascribilitas si-
cut ad p̄ncipiū. Ad ppositam autē genti-
ti r spirati sicut ad terminū: qm̄ igitur qz
reducitur ad aliud sicut ad p̄ncipiū ip̄s
p̄cedit. id abstracta origine solū intelli-
gitur deus inascribibilis. nō ens ab alto. r
ita in v̄nitare ppositas. qz vero qz re-
ducitur ad aliud sicut ad terminū intelli-
gitur p̄cedere. h̄inc est abstracta ori-
gine tam nō est intelligere ppositam p̄-
cedentem. Vel illud intelligēdi vbi re-
spectiū dicit depēdentia rōne cui⁹ de-
scit a sūma simplicitate. qz nō ē i deo.

23 **A**d illud qz obijcitur. qz esse respec-
tuum solum dat esse respectiū. Dic-
endū qz hoc verū est de respectiū qz
dicit solum h̄itudinē: sed nō est verū
de respectiū quod dicit originē.

24 **A**d illud qz obijcitur qz relatio non
ouitur per se. Dicendum qz relatio est
proprietates secundum qz ipsa est. origo
vero prout est id quod ouitur. et quia
origo proprie non ouitur: sed est illud
quo oriens ouitur. ita qz non consequi-
tur tempore vel natura: sed secundum
rationem intelligēdi. vel est simul ne-
cessario: vel p̄cedit: ideo patet illud.

25 **A**d illud quod obijcitur: qz omne qz
relatiue dicitur est aliquid excepto eo
quod relatiue dicitur. Dicendum qz
illud non habet veritatem in summo
simplici. qz sic differat esse r referri qz
vnum possit ab altero separari siue ab-
strahi secundum rem: quia ibi vnum
sunt: sed solum secundum intellectum
nostrum: nec adhuc intellectus noster
sic abstrahit vt intelligat ppositas dis-
tinctas abstractis proprietatibus et
relationibus. Si enim ab ppositis pa-
tris abstraheret paternitas: vel eō-
uerso. iam non haberet aliquid specia-

le qđ sit pñcipiū intelligendi ipsam. et ita considerat sub rōne generali et scđpleta. Unde et bene pident mlti dī dicere qđ dicunt qđ remanet intellectus huius nois res scđs qđ ē generale vōcabulū. et sic p̄s qđ abstractis pprietas s̄b non remanet distinctio nec re. nec intellectus. et ideo vtroq; modo sūt rō distinguedi. Ad illud quod vltimo obicitur. qđ petr⁹ et paul⁹ distingui l. intelliguntur abstractis pprietatib⁹. Dicendum qđ non est simile. Nam distinctio est tibi a parte pprie materie. et a parte pprie forme. que innotescit per pprietates accidentales. sed in diuinita solum est distinctio per originem. Ideo patet illud.

Questio. iiii. De pprietas
tibus quantum ad numer⁹. Et vsq; qđ sint infinite. qđ pprietates sunt respectus p quos de⁹ nob̄ l. innotescit. s̄ illi sūt infinite. sicut p̄s et respectibus idealibus. § 7c. ¶ Itē pater et filius adinuicē assimulant se. et eundem oēs pdictiones essentielles. igit scđm oēs cōparantur. et scđm oēs innotescunt nobis. sed ille sunt in numero definitio. ergo et ¶ Item quāto aliquid est simplicius tanto plures h̄z respectus. v̄ p̄ctus qđ linea. et linea qđ sup̄ficie: s̄ diuinita esse est simplicissimū igitur in eo sunt infinite respectus sed omnes sunt ratione innotescendi. igitur notiones sunt infinite. Sed qđ tres sint tñ videtur per dama. qui dicit qđ l. diuinitas ois sunt vnū p̄ter gñationē in gñationem et processionem. sed iste non sunt nisi tres pprietates. igitur 7c. ¶ Item videtur rōne: qđ pprietas cōuertitur cū eo cui⁹ est pprietas. sed pprietas ē p̄sonē s̄ p̄sonē sunt tres. igitur 7c. ¶ Itē fiat talis ratio: ois p̄sona est aliqua trium pprietatum. hec est vera. Ois notio est persona: sed omnis pprietas siue notio est aliqua trium. igitur 7c. Quod autē sint plures tribus sic ostenditur. Notiones siue pprietates sunt relationes. In omni autem habitudine sunt due relationes scđm duo extrema. sed in diuinita sunt due origine igitur saltem quattuor relationes. ¶ Itē pprietas ē que conuenit vni soli: sed inaccessibilitas conuenit soli patri. igitur ē pprietas. et non ē aliquid illarū quattuor relationū. igitur sunt quinque. Queritur § sufficiētia et

notio notio in diuinita. et petes qđ accipiatur. et vtrū sit idē numer⁹ pprietatū et relationū. ¶ Rñ. Notādū qđ via p̄uenit fieri inter tria nomina. pprietas. relatio. et notio. Nam pprietas dī in quātū conuenit soli. relatio in quātū dicit habitudinē ad alter⁹. Notio in quātū pñcipiū cognoscendi. Et qđ ois pprietas est ratio cognoscendi. similiter et omnis relatio. ideo nomen notiois est plus qđ i ista duo. Quā dā est pprietas relatio. vt patentur. Quedā nō vt inaccessibilitas qđ nō ē respectū. sed p̄uat. S̄ iſtā quedā relatio est pprietas vt filiatio. Quedam non vt actiua spiratio. ideo qđ pluri⁹ bus non vni soli cōuenit. Et hinc ē qđ nomē pprietatis siue relatiois h̄nt se vt excedentia et excessa. Nomen vō notiois est in pl⁹. Vñ plures sunt notiones qđ pprietates. plures etiā qđ relationes. Sed pprietates et relationes mutuo se excedunt et equit. id sūt nūm̄ro equales. nō tñ oportet facere v̄m. Nā ois relatio distinguit aliquo mō ab alio et ita ē aliquo mō pprietas. S̄ iſtā omne qđ distinguit. aliquo modo ipostat relationē. igitur omnis relatio pprietas. et omnis pprietas relatio. S̄ ois notio est pprietas. et iſtā relatio. Et ita extenso nomine sūt equalia. ideo idem est numerus et eadē rō assignādi numerum in oibus istis noib⁹. ¶ Intelligendum igit. qđ circa numerū pprietatū tres fuerit op̄tiones. Quidā dixerūt qđ infinite. qđ qđ tres quidā qđ quinque. Ratio autē diuerse op̄tioneis fuit. qđ diuersimode notioes considerauerunt illas incomparatōes ad eos quibus innotescunt. dixerunt eas infinitas esse. quia per infinitas comparationes et similitudines et respectus deus nobis innotescit. Qui vero considerauerunt in comparatione ad ipostasēs que distinguuntur v̄ innotescūt. dixerunt tantū tres. quia s̄ iſtā tres vni persone. ideo tñ tria sūt ppria p que sufficienter innotescūt. Qui vō considerauerunt quātū ad rationes quibus innotescūt. dixerūt eē quinque. Eadē ē ratio innotescendi et distinguedi. S̄ rō distinguedi accipitur a pte originis. aut igitur positioe aut p̄uatiue. Si p̄uatiue aut p̄uat originē per modū p̄ducentis. et hinc nō ē nobilitatē

scz nō pducere. id nō ē notio. Ant puz
nat originē p modū producti. hoc vñ
spāliter vel gñaliter. Si specialr. non
dicit nobilitatē. Si generalr. sic dē no
bilitatē. r id notio ē vna sola. scz tñna
scibilitas. Si aut accipiat a pte origi
nis possitue. cū duplex sit ougo. et cut
liber rideat de necessitate duplr habi
tudo de necessitate erit quatuor. gñia
tio actiua r passiuā r spiratio actiua r
passiua. r l vniuerso qnq. prima opi
nio supsit rōnē magis e longinq; et id
magis a veritate recessit. Scdā magis
de p pquo. ideo magis veritati appro
piat. Tertia sicut debuit. ideo vītātē
dicit. p sunt r inuenit. Et hec est posi
tio quā tenet p munitis opinio magrōz
notiones esse quinq;. r ratio hui⁹ pzi
us visa ē. ¶ Ad illud igitur quod obij
citur de respectibus et comparationi
bus infinitis. Dicendū q nec ppietas
tes nec relationes sunt notiones. nisi
que important respectū distinguetem
personam a psona. r hoc ē respect⁹ ex
tēns. qui tñ quinq; modis spectāti s
bus ad dignitatem potest comparari.
ideo patet illud. ¶ Ad illud quod obij
citur q tñ tres per verbum Mama.
Dicendum q sub generatione comp
hendit duas relationes. similr sub p
sensione. ¶ Ad illud quod obijcitur
q ppietas debet cōverti cum psona.
Dicendum q verum ē de illa que est
proprietas personalis faciens perso
nam esse personam. tamen non sequit
si pueritur q tot sint r non plures.
quoniam vnum et idem potest habere
plura conuertibilia. ¶ Ad illud quod
obijcitur de fillogismo illo dicendum
q in processu illo est fallacia acciden
tis sicut hic. pater est innasibilitas.
r pater est paternitas. igitur paterni
tas est innasibilitas quia quod attri
buitur subiecto siue ipostasi attribui
tur habitudini. possit tamen poni s
gura distinctionis ex modis predican
di mutatione. quia in diuinis essentia
predicatur vt quid. persona vt quis.
notio vt que. et proceditur a persona
ad notionem.

Distinctio .xxvii. De

pro
prietatib⁹ personarum secundum q
diuersis nomtibus exprimuntur per
vocabula magis vltata.

Ic queri potest. Vt si pro
prietates. Supra assignat
ut magr ppetates psona
les. Hic agit de istis ppet
tatib⁹ fm q per diuersa
vocabula exprimuntur. Et

¶ Utz sint ee
de ppetates ab
August. r hyla.
assignate. a

Ic qri
potest
vtrū p
puieta

tes quas hyla.
supra assignauit
scz q vñ semp est
pñ. et fili⁹ sēp est
filius. sint ille ee
dē ppietas q
Aug. super⁹ dis
stixit. dicēs ppu
um eē pñs q ge
nuit filiū et pñi
filiū q genit⁹ est
a pñe. r spūssācti
q ab vtroq; pce
dit. ac de idē vtrū
et iste sint ille q
dicunt pñitas.
filiatio. proces
sio. Vñ q nō sint
eedem ppietas
tes quas ponit
hy. r ille q s post
Aug. Si ei eedē
sunt. idem est er
go patri esse pa
trem. r genuisse
filium. quod vti

qm ptingit eas
expimi per voz
cabula magr vñ
tata. et min⁹ vñ
tata. Ideo hec
ps hz duas par
tes. In pñā agit
de expresse p
prietatū p voca
bula magis pñ
tata. In scdā p
vocabula min⁹
pñtata. Ifra. dē.
eadē. Hic nō est
pñtermittē dñ
¶ Pñā pars hz
quatuor. Cū el
hyla. r aug. p
prietates alijs r
alijs vocabulis
assignent. vter
q; tñ cōsuetis.
q; vñ: scz Aug.
p gñare et gñā
ri aliter scz hyl.
per esse patrē r
esse filiū. Et id
magr pñā qri.
vtrū sint eedē p
prietates ab v
troq; assignate
Scdō soluit offi
dens q sint ees
dē. ibi. Ad qd si
ne pñdicio ali
oum. Tertione
credat aliq; q
oīno sint eedes.
offidit q re eedē
sunt. s; differū
qñt ad modū si
gnificandi. i. in
concretionē r i
abstractionē. ibi.
¶ Hec. q; vñ nob⁹
oīno idē. Quar

Dis. 27.

¶ Hic si vi
dent esse
eedē ppe
tates q
post hy.
r Aug.

to vero q; dixerat p ppietas signific
cari in concretionē queri possit respe
ctu cuius et offidit q respectu pposita s
sum. ibi. Ille si ppetates singel signat.

quidam concedunt. Si autem hoc est, cui ergo convenit ut sit pater ei convenit genuisse filium. Natura ergo divina si pater est genuit filium. Si vero non genuit, pater non est. Sed quis audeat dicere: aut quod ipsa genuit filium, aut quod ipsa pater non sit. Si autem ipsa pater est nec filium genuit: non est ergo idem dicere aliquid esse patrem, et signere filium. Et ita non videtur una eademque esse proprietates.

¶ Rñsio ubi ostendit easdem esse proprietates.

¶ Ad quod sine iudicio aliorum dicimus quod easdem proprietates notavit uterque, licet diversis verbis. Quoniam hylarius

aut ita intelligi

debet. Proprium patris est quod semper pater. id est proprietates patris est qua semper pater est. Semper vero pater est quia semper genuit filium. Ita et proprium filii est quod semper filius est. id est proprietates filii est qua semper filius est. Filius vero semper est quia semper generatus est. Ergo proprietates qua pater pater est: est quia semper genuit. Et hec

¶ Proprium patris est, quod semper est pater. Videtur dicere falsum. Omnis enim proprietates differt ab eo cuius est proprietates, vel re, vel ratione: sed per se per se videntur re et ratione et nomine, ergo unum non est proprietates alterius. ¶ Rñsio. Dicitur quod in patre intelligimus et illi qui est per se: et quod est pater, qui est per se predictatur de se, ratione vultus subicitur, et ratione alterius predictatur. Similiter quando assignatur esse patrem proprium patris: quia assignatur, per in

eadem dicitur pateternitas vel generatio. Et proprietates qua filii semper est filii est, quod semper per generatus est a patre: et hec eadem dicitur filiatione vel generatione vel natiuitate vel origine, vel nascibilitate. Sic et proprietates qua spiritus sanctus est spiritus sanctus: vel donum est, quia procedit ab utroque, et hec eadem dicitur processio. In primis ergo locutionibus eadem significata sunt proprietates.

¶ Ostenditur sunt eadem res differunt quantum ad modum significandi, scilicet in concretione et abstractione.

¶ Nec tamen videtur nobis omnino esse idem dicere aliquid esse patrem et genuisse filium vel aliquid esse filium et habere patrem vel esse spiritum sanctum et procedere ab utroque alioquin pater non esset nominis hypostasis id est persone: sed

res attribuitur, res ipsius proprietates actus dicitur ipsi proprietates. Unde dicitur esse patrem est proprius patris non quod pater sit pater.

¶ Vel natiuitas vel origo: Videtur dicere contra illud quod dictum est super distinctione, scilicet per de vestigio. Et tractum est ad Augustinum de vera religione scilicet quod origo appropriat patri. ¶ Respon. Videndum quod origo semper dicitur relatio potest ergo accipi origo vel respectu creature vel respectu persone. Si respectu creature, sic et respectu totius trinitatis et appropriatur patri. Si autem respectu persone, sic potest accipi per actum vel passivum. Si active, sicut est pater et filii sed appropriatur patri. Si passive, sic filii et spiritus sanctus. Et appropriatur filio non sicut quod similiter dicitur sed secundum quod origo dicit emanationem per modum nature. Sic enim cum id sit proprium filii, similiter et origo sicut quod sic accipitur et hoc modus

3 **Do** accipit hic. et ideo non est contra illud.
C **S**ignere vel gigni vel procedere, ipsas tamen relationes non ipsostases significat videtur hoc falsum quia relationes significat in concretione non tamen importat relationes: sed et suppositum. Sed quoniam tamen importat relationes significat abstracte. Si ergo hoc quod est gignere non importat relationem abstracte sed concrete, non quoniam non tamen importent relationes.
C **R**es. Dicitur quod differenter importatur concretio. Aliter enim importatur per verbum. Aliter per nomen adiectivum. Quia enim verbum importat actum, vel egredientem, tamen in quadam distantia, et tamen importat sub quadam inclinatione. Et propter hoc quod in distantia importat non claudit intra se suppositum uno modo quod addat extra nisi locum exterioris additiois suppleat demonstratio que est in actu propria prime et secundum de personam, quoniam sunt personae et demonstrativae, et ideo quia importat in concretione, tamen non im-

portantes tamen. sicut filius et spiritus sanctus. et ita per tria nomina significantur tres persone. Ideoque dicimus, quia patris nomen non tantum relationem notat: sed etiam ipsostasim, id est substantiam. id est substantiam significat, ita et filius et spiritus sanctus. Relationum vero vocabula scilicet paternitas filiationis processio vel gignere vel gigni vel procedere ipsas tantum relationes, non ipsostases significant sive habere filium et habere patrem, vel verbi gratia. Cum dicimus deus est pater vultus patris et relationem notamus, et divinitatem hypostasim significamus, vel sit intelligentia talis. Deus vel divina essentia est. id est, ille qui genuit, id est, ipsostasis que habet filium. Sicut deus et filius, id est, ipsostasis genitrix vel habens patrem. Ita et deus spiritus

sanctus, id est, ipsostasis procedens ab utroque sive ille qui procedit.
D **C**irca nota relationum personarum in predicamento. notiones ipsas tantum significamus: non ipsostases. Ut cum dicimus deus genuit, id est, habet filium, et deus genuit est, id est, habet patrem. Et tunc oportet intelligi in subiectis ipsostases tamen non essentiam que illis proprietati bus determinantur.
C **O**stendit quod proprietates significant in concretione, respectum ipsostasim.
C **U**lle enim proprietates singule singulis proprie conveniunt personis, et per eas persone determinantur, et se invicem differunt sicut a se non secedunt. Unde Joh. Damascenus, non differunt ab invicem ipsostases secundum substantiam, sed per characteristica idiomata, id est, determinativas proprietates

portat nisi relationem quantum est de se non suppositum sed nomen adiectivum idem significat si significat vel proprietatem informam, et, et ideo in quadam ratione et distantia, et ideo formam simul importat et suppositum, vel cum dicitur album, nisi si significatur in abstractione vel cum dicitur albedo, hoc attendens magister dicit quod paternitas et filiationis gignere et gigni dicitur tantum relationes.
C **C**um vero nominata relationum personarum in predicamento, notiones ipsas tantum significamus non ipsostases.
C **C**ontra, quia si hoc verum est quando dicitur essentia est pater cum pater ponatur in predicato, stat tantum pro notionem ergo idem est dicere essentia est pater, ac si diceretur essentia generat, sed hec est falsa, ergo, et cetera.
C **R**esponsum dicendum: quod quodam ponuntur in predicato pro naturam propriam et significationem, et talia sunt que

Quid intelligat cum dicitur deus genuit, et deus genitus est.

4

important compositionē sicut verba. et de talibus loquitur magister. Quedam ita ponuntur in predicato quod sunt nata subiecti. ut hoc nomen pater. et hoc nomen filius. et talia quod non solum nata sunt predicari. per unetiam subiecti possunt in

portare intellectuam ypostasis. unde verbum magistri intelligendum est cum precesione. scilicet illis que nata sunt predicari quod non subiecti. et ita non habet instantiam. **C**haracteristica vero. id est determinatiua sunt ypostaseon et non nature. et videtur male dicere. quod proprietates que non determinant naturam. sunt non naturales. quia omnis proprietatis naturalis eo ipso quod naturalis est naturam determinat. ergo proprietates in diuinis non determinant naturam. non sunt naturales. ergo proprietates in diuinis non determinat naturam. ergo proprietates in diuinis non determinat naturam. **R**espondendum quod sicut ordo nature de dupliciter. aut quo natura ordinatur. aut in quo natura est ratio ordinandi. sic etiam de proprietatibus intelligendum. et quoniam dicimus proprietatem naturalem non oportet quod proprietates habeat naturam ut subiectum. sed quod sit consonans nature ipsius subiecti. sicut filius naturalis non dicitur. quia sit a natura vel essentia. sed a patre naturaliter producente. sic et in proposito est intelligendum.

Hic disti-
guuntur p-
prietates
apertius

S

et intelligentia hinc patris quattuor queruntur. Primo quod patris esse patris et generare sit una notio. Secundo quod quatuor illarum sit alterius ratio. Tertio

proprietatibus id est paternali et filiali et processibili recognoscimus. Insecessibiles autem ipsas ypostases et indistinctas inuicem ynitatas quidem inconcessibiles. Tres enim sunt et si ynitae diuisas autem indistinctae. Et singula perfectae ypostasis et proprietatis. scilicet existentie modum proprium possidet. sed ynite sunt substantia. et non distinctae neque secedunt a paternali ypostasi. Ecce hic habes distinctas tres illas proprietates. que supra duobus significate sunt modis.

Sicut enim ad generare sequitur esse patris ita sequitur referri ad patrem. distinctum a patre. et quod si sint notiones alie. tunc igitur infinitus est numerus notionum. hoc autem est inconueniens. et sequitur. si ille proprietates sint diuersae. ergo. et contra. si eadem proprietates eadem patrem et generare. igitur omnino idem imputatur nomine patris et nomine generantis. igitur sicut quis est baptizatus

patris proprietates contingat abstrahi. Quarto patris circa eas liceat contrarie optari.

Q. d. i.

Quod sit eadem notio ostenditur sic. Una sola proprietatis est ypostasis quod dat esse distinctum. Nam non est ratio accidentis sed forme. sed illa est una sola ynitata. scilicet generare est una proprietatis y postasis distinctum. sicut et esse patris igitur ibi eadem est notio.

Item patris ad filium est una sola relatio. quia una tamen origo est ynitata. Sed generare est relatio non patris ad filium sicut et esse patris. igitur eadem relatio vel notio. vel si sint diuersae proprietates. tunc igitur notiones erunt plures quam quilibet immo infinite.

si baptizetur in nomine patris: ita si in nomine gentiois: sed hoc communiter negatur. **¶** Item proprietates et notiones sunt diuersae: et cognoscuntur esse diuersae: quia de diuersis predicantur: quia de vno predicatur vna re quo non predicatur alia. sed hoc conceditur: essentia est patris: et hec negatur: essentia generat. **¶** Item. Si dicas quod hoc est propter diuersum modum significandi.

¶ Contra. hoc nihil est: quia esse patris est generare: et in concretionem dicitur.

¶ Item. diuersae proprietates: quia vna de alia non predicatur: ut paternitas et innascibilitas: sed generare ut patebit infra. non dicitur de paternitate: hec enim non admittitur: paternitas generat. igitur sunt diuersae. **¶** Respondeo quod vno sunt eadem proprietates secundum rem: et huius ratio manifeste apparet: nam vna dicitur de altera non solum in concretionem: ut patris generat. sed in abstractionem: ut paternitas est generatio: quod non esset si differeret. **¶** Item aut eadem sit proprietates differenti: tamen modo significat et hoc quantum ad tria. Primum quidem quod generatio proprietatem persone generantis exprimit: hic quod est patris. Nam sicut dicit Augustinus. et habetur in libro. distinctio. v. ad esse patris sequitur generare: sed conuertitur. homo enim dicitur de genere pediculos non tamen est pater eorum. Alia ratio est: quia hoc quod est patris importat intra se ipsam: circa quam notat proprietatem. Sed hoc verbum generat non importat proprietatem. immo eget sibi apponit ab exteriori: et habet ponit magister littera. Tertius dicitur: cum proprietates duo importet. scilicet emanationem et habitudinem quae quibus idem sunt res: differunt tamen ratione intelligendi: quia hoc quod est generare importat productionem: et generatio emanationem. Sed hoc quod est patris proprie importat habitudinem. **¶** Ex his patet obiecta. Nam quod non sit baptizatus in nomine gentiois hoc non est propter diuersitatem rei: sed modum dicitur: et vtrumque consideratur ibi. sicut patebit in quarto.

¶ Ad illud quod obicitur quod non predicatur. dicitur quod hoc est propter diuersum modum significandi. Nam hoc quod est generare: quia non habet suppositum intra. ponit rem circa essentiam: et ideo ipsam significat distinctum: non autem sic hoc quod est pater: cum habeat suppositum intra: sensus enim est: essentia est pater: id est ille qui generat.

¶ Ad illud quod dicitur obicitur: quod vna non predicatur de altera. dicendum quod est predicatio per modum denominationis: et hec est per concretionem. Et est predicatio per modum identitatis: et hec est per abstractionem: quoniam ergo generare et esse patris est vna et eadem proprietates: id non secundum modum denominationis: sed per abstractionem: ut paternitas est generatio.

¶ Questio. ii. Quae istarum sit ratio intelligendi alteram. id est. vtrum propositio patris hinc patris ideo generet quia pater est: vel ideo sit pater quia generat. Et quod sit pater: quia generat. hoc videtur auctoritate magistri sicut in littera. Semper est filius: quia semper est genitus: ideo generatio passiva est ratio essendi filium: igitur pari ratione generatio actiua est ratio essendi patrem. **¶** Item. secundum rationem intelligendi prius est generari quam esse: et prius est esse quam referri. igitur prius est generari quam esse filium: igitur pari ratione prius est generari quam esse patrem secundum ordinem intelligendi. Si igitur prius est ratio posterioris: et non eorum ratio. igitur etc. **¶** Item. propositio patris est pater. aut ergo quod dicitur: aut quod dicitur generans. Ad quod dicitur: quia pari ratione et filius. ergo quod dicitur generans. igitur etc. **¶** Contra. Ad generat nisi persona distincta: quoniam generare non conueniente esse sed persone: sed persona patris non est distincta nisi per paternitatem: igitur non conuenit generare illi propositio nisi per paternitatem. igitur non generat nisi quia pater.

¶ Item. in his que non acquiruntur per actum prius est habitus quam actus secundum rationem intelligendi: quia enim non sumus boni per opus: sed magis e conuerso. prius etiam sumus boni quam operemur bona: sed paternitas non acquiritur in deo per actum ergo prius ordine intelligendi intelligitur esse pater quam generet. **¶** Item patris generat: iste est quidam actus diuinus qui per se inest soli patri: quero per quid aut enim quod deus. aut quia deus pater: aut quia innascibilis. Ad quod dicitur: quia tunc etiam inest filio. Non quia innascibilis: quia innascibilis dicitur naturaliter: priuationem non positionem: igitur a diuinitate ne quod deus pater. **¶** Respondeo. ad intelligendum etiam huius notandum quod hic est duplex opinio. Quidam dicunt quod cum proprietates relative e contrario sint in deo quod in creaturis: quia in creaturis praeuenientes: in deo praeuenientes. In creaturis enim actus est relationis ratio. Unde in inferioribus ideo est pater: quia genes

¶ Item. in his que non acquiruntur per actum prius est habitus quam actus secundum rationem intelligendi: quia enim non sumus boni per opus: sed magis e conuerso. prius etiam sumus boni quam operemur bona: sed paternitas non acquiritur in deo per actum ergo prius ordine intelligendi intelligitur esse pater quam generet. **¶** Item patris generat: iste est quidam actus diuinus qui per se inest soli patri: quero per quid aut enim quod deus. aut quia deus pater: aut quia innascibilis. Ad quod dicitur: quia tunc etiam inest filio. Non quia innascibilis: quia innascibilis dicitur naturaliter: priuationem non positionem: igitur a diuinitate ne quod deus pater. **¶** Respondeo. ad intelligendum etiam huius notandum quod hic est duplex opinio. Quidam dicunt quod cum proprietates relative e contrario sint in deo quod in creaturis: quia in creaturis praeuenientes: in deo praeuenientes. In creaturis enim actus est relationis ratio. Unde in inferioribus ideo est pater: quia genes

¶ Item. in his que non acquiruntur per actum prius est habitus quam actus secundum rationem intelligendi: quia enim non sumus boni per opus: sed magis e conuerso. prius etiam sumus boni quam operemur bona: sed paternitas non acquiritur in deo per actum ergo prius ordine intelligendi intelligitur esse pater quam generet. **¶** Item patris generat: iste est quidam actus diuinus qui per se inest soli patri: quero per quid aut enim quod deus. aut quia deus pater: aut quia innascibilis. Ad quod dicitur: quia tunc etiam inest filio. Non quia innascibilis: quia innascibilis dicitur naturaliter: priuationem non positionem: igitur a diuinitate ne quod deus pater. **¶** Respondeo. ad intelligendum etiam huius notandum quod hic est duplex opinio. Quidam dicunt quod cum proprietates relative e contrario sint in deo quod in creaturis: quia in creaturis praeuenientes: in deo praeuenientes. In creaturis enim actus est relationis ratio. Unde in inferioribus ideo est pater: quia genes

fat. Sed in diuinis e contrario relatio
 est ratio actus. Unde simpliciter dicitur
 dicitur quod pater generat quia pater et negat
 conuersim. Sed quia illud posset aliter
 quo modo capi ab intellectu ex parte
 patris: tamen si illud consideremus in fi-
 lio oino non videtur intelligibile quod id sit
 pater: quia filius generat. Nam communiter dicitur
 ratio concordat quod filius et quod filius et filius
 sit: hoc habet per generationem: igitur ge-
 neratio secundum rationem intelligendi procedit
 filiationem: et relatiua sunt simul natura
 in intelligendo non tamen in essendo: igitur
 generatio est ratio dicendi paternita-
 tem in deo patre. Sicut enim se habet
 generatio passiuam ad filiationem: ita acti-
 ua ad paternitatem. Et propterea est alia
 opinio: quod ideo est pater: quia generat: et
 quod illud sit bene dictum: patet per differenti-
 assignatam inter generationem et esse pa-
 tris. Nam secundum propriam rationem generatio
 dicitur notione siue origine. paternitas
 dicitur habitudinem. Constitat autem quod origo
 est ratio habitudinis: non habitudine ratio
 originis est. Et ideo generatio est ratio
 ratio paternitatis: non e conuerso: id con-
 ceduntur rationes ad hec. Ad illud igitur
 quod obicitur in contrarium quod non generat
 nisi persona distincta. Dicitur quod per
 est secundum rationem intelligendi. Necessario est
 enim ante generationem esse propositam se-
 cundum rationem intelligendi loquor: sed
 non oportet intelligere eam actu distin-
 ctam: quia ipsa distinguitur per proprietatem ge-
 nerationis distinctione completa sicut
 melius patebit infra. tamen secundum rationem intel-
 ligendi ratio distinguitur inchoat inna-
 scibilitate. ideo generat: non ut prius di-
 stincta paternitate: sed ut distincta quo-
 dammodo inascibilitate. Ad illud quod
 obicitur: quod non acquiritur per actum: dicitur
 quod in diuinis nulla proprietate acquiritur: quia
 quilibet est essentia: tamen secundum rationem
 dicitur origo siue emanatio originis est ratio
 relatiua: sicut in his inferioribus est ratio
 secundum esse. tamen sicut actus generationis est
 eternus ita et proprietate paternitatis eter-
 na. tamen quia non acquiritur per actum: inest
 tamen per actum: non illa propositio est falsa: et
 dicitur generaliter exponi eis sic: que ibi non
 insunt per actum et tamen minor est falsitas.
 potest tamen dici quod illud est per se de ar-
 tu quod elicitor ex habitu: sicut opus me-
 ritorum ex gratia: sed actus generatio-
 nis non elicitor nec intelligitur elici ex
 paternitate: id non oportet intelligere

paternitate ad quod intelligatur generare.
 Ad illud: aut generat quia deus: aut
 quia pater et dicendum quod generat: quia
 deus inascibilis est inspirabilis: quia in-
 processibilis. Quod obicitur quod inascibi-
 litas deus secundum situationem: dicitur aliquid quod
 priuatio non est ratio habitus. pura: sed
 priuatio aliqua cum habitu subtracto
 est ratio. tamen sicut aliquid hominibus
 inuitat ad comedendum: quod solus pa-
 ter generat ex liberalitate: et ne sit solus
 et ideo cum semel generauit et spirauit
 non amplius generat: quia tamen non amplius
 est solus quia sit liberalis. Alter tamen est
 dicitur sicut dictum fuit quod inascibilitas
 est priuatio quod secundum rem est perfecta po-
 sitio. Inascibilis enim dicitur pater quia
 non est ab alio: et non esse ab alio est esse
 primum: et primitas est nobilitas positio.
 Primum enim ratione primum adeo dicitur non
 habile positionem et conditionem ut videbitur
 quod ad positionem primum sequitur positio
 secundum. Unde quia primum ideo principium
 um: quia principium: ideo vel actu vel ha-
 bitu est principium. Quoniam igitur ratio
 primitatis in aliquo genere est ratio
 principium in illo id quod pater est primum re-
 spectu emanationis: generationis: et pro-
 cessionis: generat et spirat. Et quia pri-
 mum in genere generationis: quia inascibi-
 litas: primum in genere spirationis: quia deus
 improcessibilis: ideo generat: quia deus
 inascibilis: et ultra non est ponere qua-
 re est inascibilis. tamen enim inascibilitas
 dicat primitatem: et statum sit in primo. id est
 et hoc est quod dicitur infra. disti. xxix. circa
 principium. Pater est principium totius diu-
 nitatis: quia a nullo: et hoc est quod in pluri-
 bus locis supra suppositum est. Quod autem
 mouet ad hoc dicendum: primum est ante
 qua positio magno: um doctorum: dicitur
 runt quod inascibilitas in patre dicitur fontis
 talem plenitudinem: fontalis autem pleni-
 tudo consistit in producendo. Sed hoc
 stat quod non: ideo quia creatura producit dicitur
 in eo fontalis plenitudo: quia hoc est
 uenit tribus: nec id quod producit spiritum
 sanctum: quia hoc conuenit filio. igitur
 fontalis plenitudo in patre ponit gene-
 rationem in eodem. Et ergo inascibi-
 litas est fontalis plenitudo. patet et cetera. Nos
 uer etiam communis opinio que dicit inna-
 scibilitatem esse primum primum: non potest esse
 primum: et maxime: quia primum spiritus
 non secundum quod spiritus pura priuationem: sic
 enim primum essentia et spiritus: igitur aliquid

ponit non absoluti pstat. qz ratioe il
 lius nō potest esse ppietas sed nō pōt
 ponere respectuū positiū respectu p
 ducentis. igitur de rōne sua ponit res
 pectu pducti. sed fm rationem intelli
 gēdi. Prima ratio respiciēdi aliquem
 pōt pductū est generatio. ergo ad ina
 scibilitatis positionē sequit positio ge
 nerationis. igitur zc. Mouet etiā vers
 bū hylarū. xij. de tri. vbi dicit qz p fē
 autoz. Alij. Cōstat autē qz p autozē intelli
 git non factorē sed genitorē. eo ergo
 puenit p fē esse genitorē quo cōuenit et
 eē autozē. Autozem autē puenit et p id
 qz dicit autoritatem eē in patre. S; sū
 ma autoritas est in pferōne innascibi
 litatis. ergo puenit ppositasi p fō rōne
 innascibilitatis generare. et hoc vidē
 dicere verba hylarū. xij. de tri. si qz
 attendat. et similiter in qrtō mouet etiā
 vbi philosophi qz dicit qz pncipia quā
 ro sunt priora tāto potētiora. et qz cau
 sa prima plus influit. et qz ē simplici
 ter prima sine habet inflinere p oēm
 modū. S; ergo videm⁹ in ordine carū
 inter quas est ordo essentialis qz pmit
 tas facit esse summā influētā in cau
 sa. et maiorē influētā fm eētā. part
 rōne vbi est ordo psonarū pmitas in
 pta persona est rō producenti alias.
 et quia innascibilis dicit pmitatem
 hinc est qz dicit fontalem plenitudinē
 respectu productionis personalis. Et
 huius signum videm⁹ qz prima in ge
 neribus sunt pncipia alioz. et que sunt
 simplicita vt in plurib⁹. ita qz i eis sit
 status hnt potētā infinitā sicut pūct⁹
 respectu linearū. et vnitas respectu nu
 merū. sic etiā diuina essentia qz pri
 ma respectu creaturaz. p fōrtassis qz
 diuina essentia est prima. ideo est oīpo
 tētissima. Et qz oīa eētia sequitur est
 sentia etū psonarū. impossibile est qz
 vna psona producat aliqd sine altera.
 Quāto autem potentia pducēdi re
 spectu psonarū infinitarū non de
 buerit esse sicut supra demonstā. im
 est. attamen si per impossibile poneret
 qz mille persone producerētur. necesse
 esset qz omnes immediate pcederēt a
 persona patris. Qz sicut causa prima
 necessario totū pductione sequēt ime
 diate operat fictio mō in psonis. Ad
 hoc autē mouet rō. Sicut ē possibile ē
 intelligi ppositam p fō et filiū non in
 tellecta ppositā spiritū sancti. Sic est

am possibile est intelligi ppositam pa
 tris nulla alia psona intellecta. et tunc
 quidē intelligeret nō intellecta p fō
 tate. et certum est qz possibile est hoc
 intelligi. possum⁹ et non intellecta p fō
 nax pluralitate intelligere diuinā na
 turā hntem illā. et qz illā nō habeat ab
 alia. ita intelligūt gentiles. igit sic in
 telligēdo contingit de illo dicere et in
 telligere qz possit gñare per qd qz pōt
 nihil inuenio in illa ppositā nō cōe p
 ter innascibilitatē. Si ergo gñatio nō
 pōt eē inesse illud quod est cōmune
 lest ei p illō quod est propriū. hoc autē
 est innascibilitas. ergo zc. Rurs⁹ sicut
 videm⁹ plures psonas in vna natura
 sic plures ppietas in vna psona. er
 go sicut ad pfectionē cōplettissimam
 necesse ē oēs psonas reduct ad vñā qz
 sit pncipiū alioz. sic oēs ppietas p
 sone reduct ad vñā que sit ratio illaz.
 Sed in patre est paternitas. et innasci
 bilitas et spiratio s; innascibilitas nō
 est reducibila ad alias. ergo necesse ē
 qz alte reductantur ad innascibilitatē.
 qz ē. sicut dixerunt. fontalis plenitudo
 Amplitas paternitatis et generationis
 ppietas quantū est de generali sua
 significatione cōmunicabilis est vt pa
 ter in creaturis. quia genit⁹ generat.
 et filius vn⁹ sit p alter⁹. In diuina au
 tē paternitas est cōmunicabilis. s; cū
 hoc non sit de rōne paternitatis iquā
 tū paternitas erit de rōne alioz qd est
 in cōmunicabile. hoc autē erit innasci
 bilitas sine pmitas. qz pmitas nō pōt
 dare aliū pmitatē. et innasciblis nō pōt
 gñare innascibile. ergo vt qz in diu
 nta ppositas p fōs id generet. qz innas
 scibilis. pōt rō cū idē sit pmitas et pū
 cipū sicut p fō philosoph⁹ dr. Ant id
 est pmitas qz pncipiū aut ecōuerso. Cō
 stat qz et cōuenit ratio pncipiū qz ē p
 mū. id p se hoc hz. Et cōstat qz stat⁹ ē
 in primo pncipiū nō qz pncipiū. sed
 qz pmitas. Et cōstat qz illa ē cōditio no
 bilitatis. ergo cū pater sit tot⁹ deitas
 ita pncipiū. vt dicit Augu. hoc est.
 qz pmitas. ac p hoc qz innascibilis. hoc
 sine pūctio alioz dicitur est. vtrazqz et
 harum positionū magna est. et neutra
 est ptenēda. hec autē vī magis cadere
 l intellectū qz pmita. maxime si respicita
 tur ipsius paternitatis propria. acce
 ptio: que est vere relatio. et simul nata
 ra cum filiatōe. nec potest abstrahi

natura et proprietate relationis. vñ ita
importat habitudinem ad flitum sicut
et gnare. id est ista positio intelligibilis
videtur. ergo melius patebit infra cū
agetur de innascibilitate.

C **Questio. iij.** **U**trū cōtigit
ppietates ab
strahi. Et q̄ n̄ vñ. q̄ oīs abstractio sup
ponit p̄cretionē: sed i eis solū ppue ē
p̄cretio i q̄bus ē denotatiua p̄dicatio.
Et si hoc est i accidētibz t̄m. vñ q̄ vbi
cūqz ēponere ppuetatē abstrahibile.
Ibi ē et p̄ere ppuetatē accidētale. s̄z tal
nullo mō ponit i diuinis. g. 7c. **C** 7c.
vbi cūqz est abstractio. abstractū ē sim
pliciter p̄creto. hoc nō h̄z istā. sed i
diuinis nō est maior simplicitas. et mi
nor. cū oē qd est ibi sit simplicissimū. et
in fine totz simplicitatis est. g. in diui
nis nō cadit abstractio. **C** 7c. oīs ab
stractio aut est vñ a particulari. aut
forme a materia. Sed i diuinis nec est
vñ nec particularē nec forma nec ma
teria. g. i diuinis nō est abstractio.
C 7c. q̄n̄cūqz abstrahit aliqd ab aliqd.
minus est qd remanet q̄ ante abstrah
ctiōne erat. qz vtrūqz aliqd est. nichil
em̄ nō abstrahitur ab aliquo. nec nichil
a nichilo. s̄z aliqd ab aliquo. g. si pater
nitas a p̄sona vel p̄posalis est abstrahi
bilis. g. min⁹ habet de entitate q̄ cū
paternitate. Sed p̄tra. paternitate ab
stracta intelligit p̄posalis esse de⁹. g. si
minus habet de entitate q̄ cū pater
nitate. intelliget de⁹ nō habere sum
mum esse. **C** 7c. Mag⁹ dicit i lra.
paternitas significat. aut ḡ aliqd adhuc
reip̄det i re aut nichil. Et nichil. g. fal
so et inaniter significat. Si aliqd g. vñ
q̄ abstrahibilis a pte rei. **C** 7c. nō in
tellecto fito nō min⁹ pōt intelligi p̄po
sitas p̄tra eē. s̄ nō in intellectu fito n̄ p̄
intelligi paternitas. g. abstracta ppue
tate adhuc pōt intelligi p̄posalis illa
esse cur⁹ erat ppuetas. Sed q̄n̄cūqz a
litua duo sic h̄nt q̄ vnū pōt intelli
gi sine alio. vnū pōt abstrahi ab alio.
g. vere pōt intelligi ppuetas abstrahi
ab p̄posali. **C** 7c. cū dicopsonā. intelli
go habētē naturā cū pprietate icōti
cabilit. s̄z p̄stat hoc totū nō simul intelli
gi. g. prius vnū postea alterū. g. prius i
tellecto naturā. deinde habētē. et tertio
ppuetatē incōtocabile. g. vnū qd qz per
se est intelligibile. g. et ppuetas sine sub

lecto. g. ab ipso est abstrahibilis. **C** 7c.
dicas mihi q̄ a pte intellect⁹ pōt abstra
hi nō a pte rei. **C** 7c. s̄m hoc si ab
stractio ē a parte modi intelligēti. g. no
tio et p̄sona nō differūt nisi solo mō lo
quēdi. et hoc est supra probatū. **C** 7c.
relatio i diuinis ē vera relatio. qz vñ
cit Boetii. **C** 7c. nō est sine relatione re
latus. s̄z vbi est vere q̄ntitas et q̄ntum.
ibi vere abstractio. nō t̄m a pte intel
ctus. s̄z et a pte rei. g. et p̄tra rōne vbi
est vera relatio et vere relatus. ibi ē ab
stractio. **C** 7c. q̄n̄cūqz aliqua ppue
tas h̄z distinguit ab alia s̄m re a qua nō
distinguit s̄m suppositū. ibi est abstra
ctio nō solū a pte intellectus sed etiā a
parte rei. sed paternitas differt ab in
nascibilitate. nō autē differt ab innas
cibilitate pte. g. vere et ppue est abstrahi
bilis ppuetas siue nōto a p̄sona. nō
solū a parte n̄fa s̄z et a pte rei. **C** 7c.
vñ: qz abstrahit aliqd ab alio qd ē du
plex. Uno mō abstractione q̄ h̄z tot
um a natura rei. et sic abstrahitur vñ
a particulari. et forma a materia. q̄m vñ
trobz est compositio et diuersitas.
Alio mō est abstractio q̄ totum h̄z ab
intellectu nostro. Intellectus em̄ nos
ter cū intelligit aliquid completum.
de necessitate. dupl̄ intelligit. siue sub
duplici ratione. s̄. per modum ip̄s⁹ qd
est. et ip̄s⁹ quo. Semper em̄ cū aliqd
intelligit. p̄siderat ipsum intelligibile
per aliquā rōnem per quam etiam ip
sum capit. et ita intellectus noster est
resolubilis in intellectu ip̄s⁹ quod ē
et ip̄s⁹ quo. qz compositio erat circa
ip̄s⁹. Qm̄ igitur realis abstractio h̄z
supponit cōpositionem. que nullo mo
do est in deo. nec q̄ntum ad essentiam.
nec q̄ntum ad personas. ideo nullo mo
do ē ibi abstractio a parte rei. Rursus
qm̄ deum intelligimus s̄m possibilis
tem intellectus nostri. intellectus nos
ter intelligit deum per modum ip̄s⁹
quod. et ip̄s⁹ quo. et intellectus noster
est resolubilis. et quis resolubilis etiā
compositus. q̄nta res non sit compo
sita quantum ad ipsum potest esse ab
stractio et se paratio. ut intelligat ip̄s⁹
quo est. quod est non in intellectu. et q̄m
modus significandi consequitur mo
dum intell̄gendū. ideo contingit signi
ficare ipsum quo in abstractione. et hoc
ex parte cōtocabilis. ut cum dicitur de
us et deitas. et ex parte incommunicabi

15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100

Ita ut est de paternitas. Concedo ergo sicut manifestant prime rationes qd non est sibi realis abstractio. Ad illud qd obicitur in contrarium de significato ne. Dicendum: qd aliquid respondera parte nostri intellectus. nec oportet qd respondeat abstractio. Sicut est intellectus noster licet sit compositus vere intelligit simplex per modum compositi. qz ponit illam compositionem circa se non circa rem intellectam. ita est oino intelligendum de abstractione. r ita patent duo sequentia que snt sumpta a ratione intelligendi. Ad illud quod obicitur qd sic differunt solum modo loquendi. Dicendum: qd sicut tacitum fait in dist. precedenti. relatio sim comparisonem ad subiectum transit s3 comparisonem ad obiectum siue terminum manet. qz abstractio est forme a subiecto no a termino. qz paternitas abstracta a patre non a filio. r quantum ad comparisonem ad subiectum e oino idem. id nullo modo est abstractibilis a parte rei. Nihilominus tñ differre potest aliquo modo per comparationem ad obiectum. qd quidem differentia sumitur a parte rei: s3 sicut. illa differetia nihil facit ad compositionem: ita nihil facit ad abstractionem. r sic patent duo sequentia. qz relatio manet et distinguitur ab alia. sed hoc est per comparisonem ad obiectum non ad rem. r hoc est subiectum. r.

Questio. iiii. Utrū peccatum sit contrarie de notionibus siue proprietatibus opinari. Et qd no vñ. qm scilicet contrarias opiniones habuerit de scripturis. r tñ no peccauerunt sed solū erat eis pena. Unde aug. falsa p veris ap probare no est natura hoīs instituti. s3 pena dānati. C3tē. Hiero. Qd de scripturis veritate no h3. eadez facilitate cōtēntur qua pbatur. s3 notiones no habent veritatem a scripturis. s3 inuēte sunt a magis. ergo l3 multa ibi eadez rōne cōtēnere qua pbare. C3tē hoc videt rōne. qz numerus notionū r hmoi no sunt de illis q sunt necessaria ad salutē. sed cōtrarie opinari licet in his q non spectāt ad viā salutis. r hoc sine pctō. C3tē. si est ibi pctō. q aut fidei aut morum. Ad fidei q no est cōtra articulos. Ad morū. qz credere falsum no respicit mores. q nullū pctō.

Contra. de duobus cōtrarie opinantibus circa notiones necessarium est alterum dicere falsum circa diuina. sed mendacium circa diuina est mendacium in christiana religione. et hoc est gravissimum peccatum. ergo. r. C3tē. duobus cōtrarie opinantibus circa notiones necesse est alterū decipi et errare. Sed error circa diuina est periculosissimus. vnde Aug. r. de tri. Nec periculosus alibi erratur. nec fractuosius alius quid inuenitur. Et ergo error circa humanitatem christi est peccatum. ergo r circa notiones multo fortius. C3tē. cum proprietates sint ipse deus qui dicit vel credit proprietates esse qd non sunt. vel non esse qd sunt. sed quod deo quod non est. Sed qd dicit deū non esse qd est vel econuerso. errat errore pcti. ergo cum alter opinantū sit hmi. ergo. r. C3tē sicut dicit Aug. no solū ille mentitur qd dicit falsum. sed etiā qui asserit dubiū sed vterqz opinantū dicit quid dubiū. quia nulla opinio duorum est certa. ergo vterqz mentitur. sed qui mentitur circa verum peccat mortaliter vel venialiter. sed plus mortaliter. ergo vterqz peccat. C3tē. dicendū qd cōtrarie opinari vel pōt eē circa ea que spectāt ad doctrinā christiane religionis vel circa ea que spectāt ad doctrinā humane indictionis licet cōtraria opinari et cōtra asserere. qz illa no faciūt ad salutem. Asserere autem contraria in his que spectant ad doctrinam religionis distinguentium. Nam quedam sunt de necessitate fidei. quedam de necessitate scripture quedam sunt his annexa. vt sunt que faciunt ad fidei explicationem. et scripture expositionem. Circa ea que sunt de necessitate fidei opinari contraria simpliciter est peccatum in altero scilicet qui falsum opinatur. Et si sit simplex opinio est peccatum erroris. si autem assertio et defensio non tantum error sed heresia dicenda est. In his autem que sunt de certitudine scripture ignorantes scripturas licet contrarie opinari nec est culpa. vt si vnus simplex homo credat q iacob fuit pater isaac. alter non: sed econuerso. Et licet hic pitius suspicetur vel opinetur tñ non peccat. quia ignorat scripturam. Scienti autem scripturam non licet. immo peccat si simpliciter.

eliter optinetur. Et autem defendat hereticus est iudicandus, quoniam contradicitur scripture sacre. In his autem que sunt annexa fidei vel scripture, aut una opinio sequitur ad fidem et scripturam, et ad alteram sequitur oppositum, et tunc dicitur quod ante probationem non licet imo peccatum est sicut in his que determinata sunt per fidem et scripturam, sicut fuit de opinione porretana circa propieta

tes. dicebat enim illas non esse deum, et ad hoc consequitur contrarium fidei. Cum enim ecclesia adoret proprietatem, tunc adoret non deum, et non deus esset adorandus. Unde postquam ostendit sibi in convenientem nisi retractasset errorem, fuisse ab ecclesia hereticus iudicatus: sed hoc retractavit in consilio remensi ut dicit Bern. In his que sunt annexa fidei non sequuntur nec repugnant, quia dubia sunt licet opinari, sed non licet asserere dubium circa deum, quod opinari est rationis confessionis, sed asserere dubium circa deum est rationis superbia. Unde concedendum est ergo quod propter opinione si asserat peccat, non propter errorem, sed propter presumptionem, et sic concedendum est licet ibi contrarium opinari. Ad illud quod obicitur, quod mendacium in christiana religione, et dicitur quod non est mendacium, quod neuter dicit contra credulitatem in

Assignat nom differentias per que puenit ipas proprietates exprimi auctoritatibus confirmas nota illa esse propria. **H**ic non est permittendum quod si pater et filius et spiritus sanctus nomina personarum sunt et proprietates personales designant, ita etiam sunt et alia nomina personarum, que ipsas personas significant et earum proprietates denotant, et easdem quas et nomina predicta vnde et relative dicuntur scilicet genitor, genitus, verbus, imago. Unde augustinus in quinto libro de tri

christiana religione, quod non est de necessitate fidei vel morum. Ad illud quod obicitur, quod error ille est periculosus, dicitur quod periculum est contrarium fidei, sed si est de his que non spectant ad fidem non est verum. Ad illud quod obicitur quod peccat qui dicit deum non esse quod est, et dicitur quod illud verum est si sit determinatum per fidem vel scripturam, aliter non peccat nisi asserat

vel defendat. **Q**uod visio obicitur concedendum est, nam qui propria auctoritate de deo asserit vel affirmat, quod nec scriptura nec fides dicit, nec ad illa sequitur presumptuosus est iudicandus, etiam si verum dicit, et si dubitet corde, tamen ore, medari est, si utroque modo asserit superbus est. **Q**ue proprietates personarum sunt, quod diuersa nomina personarum exprimunt per vocabula minus vilitate. **H**ic non est permittendum quod licet pater et filius et. Supra egit magister de proprietatibus personalibus sunt quod exprimuntur per nomina magis vilitate, hic agit seculo de eisdem prout exprimuntur per vocabula minus vilitate. Et habet hec partes, in prima magister assignat nomina differentias per que convenienter ipsas proprietates exprimi auctoritatibus confirmans nomina illa esse propria. In secunda per o assignat quandam regulam in qua discernuntur propria

Augusti.

18

Inenole
verbi et
imagina

a communibus
sibi. Et hic est ad
uertenda qdam
generalis regu
la. In tertia op
ponit contra
predictam regu
lam et determi
nat. ibi. Hic qri
tur cum dicitur
deus de deo.

In quarta et il
la solutio elicit
altam regulam.
Ibi. Et est scien
dum qd si nota
substantie.

a Cscōs qd sa
pientia ē r essen
tia hoc ē quod
pater. fm qver
bum non hoc ē
qd pater.

Contra. quia
aut hoc tenet
eēntialiter, aut
personaliter.

Si essentialiter
no solum fm q
sapientia est v
num per essen
tiam cum pfe.
sed etiam lquā
tum verbum.

Si personaliter
tunc est falsum
q fm q sapien
tia sit hoc qd
personaliter pa
ter.

Item. cum
hoc sit neutri
generis videtur
q ster pro essen
tia. et ita per
bum semper est
hoc quod pa
ter: scilicet vni
per essentialiam:
substantiam.

22 C Responso. di
cendum q hoc
stat ibi pro si
gnificato termi
ni. vt sic sensus
Verbum secun

patris quemad
modum r filius
Idem in. vii. li
bro d trinitate.

a Verbus fm q
sapientia est et
eēntia hoc ē qd
pfr fm q verbus
nō hoc est qd pfr
qz verbū non est
pater r verbum
relatiue d: sicut
filius. Idē in eo
dem. Sicut fili^o

ad patrem refer
tur. ita et verbū
ad eum cuius ē
verbus refertur
cum dicitur ver
bum. Et ppter
ea nō eo verbus
quo sapientia di
citur qz verbum
nō ad se dicitur
sed tm relatiue
dicitur ad eum
cuius est verbū.

sicut fili^o ad pa
trem eo quippe
est fili^o quover
bum. r eo est ver
bum quo filius.

sapientia vero
quo eēntia. et id
quo pater et fi
li^o sunt vna eēn
tia r vna sapia.

Itē eodē. Non
est pfr ipse verbū
sicut nec filius:
nec imago Quid
at absurdus q
imaginē ad se di
ci. Idē in. v. d f

relatiue fili^o. re
latiue etiā dicit
tur verbū r ima
go et i oib^o his
vocalib^o ad pa
trē referē. nichil
aut horū pfr dfr.

C Aperte osten
sūz est q sicut fi
li^o vel genit^o re
latiue d: ad pa
trē ita verbum r
imago. Et q eo
d: hōū siue ima
go quo fili^o id ē

b eadē pprietate
siue non dicit
verbū et imago
qua fili^o: sed nō
eo quo verbum
dicitur sapientia
vel eēntia. qz nō
notione qua dfr
verbū d: sapia.
Nā sapia d: fm
essentialiā. nō fm
relationem.

Regla quō
ppria discernūt
a cōibus.

f C Et est hic ad
uertenda qdam
gnalis regla eo
rū q ad se et eo
rū q relatiue di
cuntur de pfe r fi
lio. Quicqd em
ad se dicunt vt
ait Augu. in. vi
li. de tri. non d:
alter sine altero
id ē qcqd dicun
tur q suba eorū
ostendat: ambo

dum q sapiens
tia hoc est quod
pater. qz secūdu
q sapia aliquid
et attribuit qd
etiā patri. scilicet
cet significatum
huius nominis
sapientia. Simi
liter altera ē re
ra. filius secun
dum q verbum
non est hoc qd
pater. qz aliquid
attribuitur filio
secūdu q verbum
qd nō conuenit
patri. Unde fm
dicit ibi habitu
dinem sub ratio
ne formalit. et p
nomen hoc im
portat et demō
strat proprius si
gnificatum ter
mini. et ideo qz
sapientia signifi
cat essentialē. te
netur in pta es
sentialiter. quia
significatū ver
bi est personale.

tenerat i secun
da personaliter
Uel alter potest
dici q tenet es
sentialiter. et se
cūdum q dicit
habitudinē per
modum formas
lis. vnde sicut as
lto est pater. qz
diuinitate est de
us. pfnitate pfr
sta q nec pfnit
tate de^o. nec dei
tate pfr. ita acci
pēt Aug. cum di
cit fm q verbum
nō ē hoc qd pfr.
vt non negent
vntas in natu
ra. sed vt neget
habitudō ei^o qd
est fm. quia ver
p. itū.

Epilogat
Intellectū
pdictōz.

Idē fm
dicitur
dicitur
dicitur
dicitur
dicitur

Aug. vt
d tr. c. 2.

bum inquam
verbum nō dicit
unitatē essentie
sed distinctiōnē
persone, econs
tra sapientia.

23

Eadem pro
prietate sine no
tione dī verbū
et ymago q̄ fili?

Contra, q̄ si
hoc est verū, er
go ibi est syno
nima vel incul
catio verborum
aut aliqua diffe
rentia. **C**ontra, dī
cendū q̄ differē
tia est rōna dif
ferentia potest

accipi sic, ut ver
bum dicat qd̄ p
cedit ab altero.

primo, ymago qd̄
imitat̄ altero
tribus, et filius cō
plectitur primum

q̄, et ideo mag
is et commu
nitus dicitur fi
lius q̄ aliquod
alioz. Vel aliter

ista hec tria im
portat̄ similitu
dinem alteri, sed
filius importat̄ illā
similitudinē n atus
ralit̄ emanatē.

ymagō ut exp̄sse
imitatē, verbū
ut alijs exp̄simē
tem quātū ē de
se sine natū exp̄
mere, id̄ filius fre
quēt̄ nōtat̄ illa
p̄sona pp̄ hoc

q̄ ipsā emanat
tione r̄ h̄itudinē
illā nōtat̄ illa
pp̄tio. **U**t aliter

Imago importat̄
illā similitudinē
ut conformem.

verbum impor
tat̄ illam ut mē
talam sine spir

simul dñr. Ergo
nec p̄r ē de sine
filio, nec fili⁹ si
ne patre, sed am
bo simul deus s̄
ñ ambo s̄ p̄r, ñ
ambo s̄ filius vel
verbū vel imago.

Oppōit cō
traregulā.

Chic q̄ritur cū
d̄r de deo de deo, lu
men de lumine,

et h̄mōi, utrū di
cantur sc̄dm sub
stantiā. **N**ā sc̄bz
relationē cōstat

ista non dici. Si
vero s̄m, substā
tiam dñr s̄m abo

sc̄z pater r̄ filius
possunt dici de
de deo lumen de

lumine s̄m pre
dictam regulā.

Ad qd̄ dicimus
q̄ lz de s̄m sub
stantiam dicat̄,

et lumē r̄ sapien
tia, et h̄mōi, r̄nū
q̄ relatiue acci
piantur, aliqñ tñ

p̄ relatiuis, i. p̄
p̄sonis sed nō re
latiue accipiunt̄

ut cū d̄r, deus ge
nuit deū, alteruz
pro patre, alterū

p̄ filio ponimus
s̄m cū d̄r de de
deo lumen de lu
mine. **I**n alijs q̄

q̄ locutionibus
sepe reperiuntur

nōta essentie ad
significatiōnē p̄
sonarum dedu
cta ut cum dicit̄

de⁹ nat⁹ de⁹ mor
tuus, deus pass⁹

vbi filius tñ si
gnificatur. **I**ta r̄
de solo filio itel
ligitur cum dicit̄

de de deo, et
h̄mōi. **U**n̄ Aug.
querens quomō
h̄mōi dicatur in

vij. li. de tri. ait.
Quomō deus de
deo, lumen de lu
mine d̄r. **N**on ei

simul ambo de
de deo, sed solus
filius de deo, sci
licet patre. **N**ec

ambo simul lu
men de lumine,
sed solus fili⁹ de
lumine et patre.

Et respon
sione iam dicta
elicit̄ aliam rez
gulam, q̄ tantū

secundum nomē
substātie dicitur
illō de illo ñ s̄m

nōia p̄sonaz, h̄
d̄ **E**t est sciendū
q̄ s̄m nōia sub
stātie tñ dicitur

illud de illo lz ibi
illa nomina sub
stantiā nō signi
ficat̄ s̄m ño eadē

nōia p̄sonaz nū
q̄ dicitur illud
de illo, sicut ver

tualem, sed s̄m
connaturalē,
et sic p̄z dicit̄
sa rō significans

dī eandē habitū
dñem, et illa ea
dem proprietatē
est, nec tñ syno
nima, et in p̄ma

acceptiōe p̄est
intentio verbi.

In secūda intē
tio filij. **I**n ter
tia intentio ima
ginis. **I**n intē
tionis mod⁹ me
ditus est conue
nientior.

Contra d̄ solo
filio, etc. **U**t fal
sum dicitur q̄ so
lus filius est de
de deo, q̄ sp̄s
sanctus est de
de deo, nō ergo so
lus filius.

Contra, dicit̄ dū
q̄ ista exclusio
artatur et nō
loquendi, qd̄ p̄z
q̄ non dicit̄ s̄m
pluriter hoc, sed
loquens de pat
re et filio, dicit̄
non ambo deus
de deo, sed sol⁹
filius, ita q̄ ex
ipso modo loqn̄
di solus artatur
ad faciendū ex
clusionē p̄ patre

Contra sc̄dm no
mina substātie
tñ d̄r illud de il
lo. **U**t hoc falsū
q̄ bñ d̄r filius de
patre per nomi
na que non sūt
nomina substan
tie. **S**i tu dicas
q̄ intelligit̄ ses
cundū m̄ idē no
men. **O**bjicitur
q̄ bene dicitur
procedens de p
cedente, et p̄na

Augusti,

24

25

Contra, ubi
nōia sub
stantiā d̄r
cunt̄ alt̄
q̄i p̄sona

cipiū de principio siue spiras de spiras.
te. hec est nota nō dñr s̄m substantiam.
Ite queritur de hoc qd statim addit
b̄t̄ illa nota substantiā nō significet.
q̄ si hoc ergo significat relationem. er
go hoc nomen
deus significat
relationē. Et ite
rū si non signi
ficat substantiā
sed relationem
ergo p̄t̄ p̄ eis
poni nota rela
tiua. ergo p̄ te
p̄e. ¶ Rñ. dōs
q̄ dicit hoc de
hoc est dupliciter.
s̄. s̄m idē no
men. vel s̄m ali
ud. Scdm idē
nō p̄t̄ esse nisi
p̄uentat duob⁹.
et q̄ nota dua
bus p̄sonis con
nentiā fere
ota sunt eēntia.
Ita. Itz aliq̄ sint
notionalia. s̄co
regla magistri
vt in plurimuz
veritate h̄t̄. In
q̄dam libi h̄t̄.
magis in q̄b⁹
nō est. p̄t̄ pont

p̄ glōsa. r̄ sic cessat obiectio. q̄ magi
nō intendit excludere nisi nota p̄p̄ta q̄
h̄t̄. de vno solo. Q̄ ob̄t̄ q̄ nota nō si
gnificant substantiā. dōm q̄ significa
tionē accipit p̄ suppositione. r̄ tantum
valet nō significat quātū nō supōdit.

Ad intelligentiā eorū q̄ di
cunt de verbo l̄ parte ista
quattuor querunt. Primo
de verbi significatione.
Secdo de p̄notatiōe. Ter
tio de ipsius comparatiō
ne. Quarto de translatione.

Questio. i. Utrū verbū di
catur essentialiter vel notionaliter ostenditur primo
sac̄t̄itate canonis beati Joh̄. elegan
tissime exprimentis incarnationē. ver
bum caro factum est. sed vno nō est fa
cta nisi in persona filiū. ergo verbū nō
exprimit nisi personā filiū. r̄ proprie. er
go r̄. ¶ Item Aug. xv. de trini. In tri

nitate nō dicitur verbum nisi filius. neq̄
donum nisi spiritus sanctus. ¶ Item an
sel. in mono. Apertissimū est quia nec
ille cuius est verbum potest esse ver
bum suum. nec verbum potest esse ille
cui⁹ est verbū.
nec imago dei
magi e. nec fili⁹
de filio. q̄ nō si
mul ambo fili⁹
vel imago. Et si
cut nota substā
tie aliq̄n intelli
gētiā p̄sonaz di
stincte faciunt.
ita ēt interdū to
tius trinitatis si
mul. ¶ In Augu.
in eodem li. ait.
In patris nomi
ne ip̄e pater per
se pronunciat
In dei hō noiez
ip̄e p̄f̄ r̄ fili⁹ r̄. s̄.
vt cū d̄r. Nemo
bonus nisi solus
deus. quia trini
tas est vn⁹ de⁹.

p̄sona. s̄. r̄c. ¶ Contra. q̄ dicit eēntia r̄
offidit sic: sicut dicit Aug. ix. de tri. c. r̄.
verbū est cū amore noticia. sed noticia
est essentialiter dictum: ergo r̄c. ¶ Item
verbum est quo res manifestatur et ex
primitur. sed manifestari est cuius. t̄bet
persone. et manifestatio est equalis. er
go et verbum. Si tu dicas q̄ non dicit
tur manifestatio simpliciter sed man
ifestatio alterius. ob̄icitur tunc. quia
spiritus sanctus est manifestatiuus s̄
lū Johan. xvi. Ille me clarificabit r̄c.
¶ Item hoc ipsum ostenditur per cō
parationem ad dicentem qui a verbum
dicitur respectu dicentis. sed dicentes
sunt tres sicut dicit Anselm⁹ in mono.
Unusquisq̄ in trinitate se dicit. s̄ ver
bum est trium. sed nichil est trium nisi
essentiale. ergo r̄c. ¶ Item: sicut dicit
Anselmus in monol. Dicere nichil ali
ud est q̄ cogitando intueri. sed hoc est
essentiale. ergo et verbum. Si dicas q̄

dicere sibi quod essentialiter dicit non habet
 correspondens verbum. Contra, sicut
 dicit Anselmus, pater se dicens dicit
 verbum, sed omnis actus sibi quod per
 sona reflectitur supra se est essentialis
 ergo et dicere prout est essentialiter re-
 spondet verbum, ergo etc. Item hoc
 ostenditur per comparisonem. Ad
 id quod per verbum dicitur nichil me-
 dium inter creaturam et creatorem est
 notio vel notionale, quoniam medium equa-
 liter distat ab extremis, sed verbum est
 medium, quoniam omnia per verbum facta
 sunt, ergo etc. Respondeo ad hoc dixerit
 aliquid quod dicere tripliciter accipitur in di-
 versis. Uno modo dicere est idem quod intelli-
 gere. Alio modo quod gñare. Unde Augustinus ex-
 ponit illud Beati, dicit id est filium ge-
 nuit in quo omnia disposuit. Tertio modo
 dicere idem est quod creare, et verbum non
 rñdet ei, quod est dicere in quantum increas-
 tum, nisi sibi quod dicere idem est quod gñare
 et ita convenit soli patri. Sed illud non
 potest intelligi sicut fit loqui sine verbo,
 et quod aliquid sit dicere non rñdeat ver-
 bum, sicut nec gñare sine genito, nec no-
 sci sine noticia, et hoc etiam ipse modo
 loquendi et intelligendi abbatem dicit, quod
 dicit et loquat sine omni verbo. Sed volue-
 runt aliqui dicere quod dicere accipitur es-
 sentialiter et personaliter, quia tres sunt qui
 dicunt sicut dicit Anselmus, quod verbum dicitur
 essentialiter et personaliter, et hinc ista via
 solvere nituntur obiecta ad utrumque par-
 tem. Sed hoc est contra Augustinum et contra Anselmum, exprimitur
 se. Nam Augustinus dicit quod verbum eo ipso quod ver-
 bum dicit ad alterum, sicut Anselmus. Apertissime
 enim est quod verbum non est ille cuius est ver-
 bum. Et hoc patet et per auctoritates Augustini,
 quas magister adducit in ista, et Anselmus
 in monol. hoc exprimitur negat. Propter
 hoc intelligendum quod dicere est idem quod
 loqui, loqui autem est dupliciter, vel ad se
 vel apud se, vel ad alterum. Loqui ad se
 nichil aliud est quam aliquid mente percipere
 unde autem concipit intelligendo, et intel-
 ligendo aliquid percipit sibi autem, intelligendo
 de se percipit sibi sibi, quoniam intelligentia abs-
 similatur intellecto. Unde igitur dicendo
 se apud se concipit per omnia sibi sibi, et hoc
 est verbum conceptum. Alio modo dicere
 ad alterum est percipit per omnia sibi sibi, et hoc
 est hinc dicere rñdet verbum platum, dicens
 ergo quod sicut in nobis dupliciter
 accipitur dicere, ita in deo. Nam dice-
 re dei apud se vel ad se, hoc est intelli-

ligendo percipere, et hoc est gñare plene
 misse, et hinc dicere rñdet verbum natum,
 verbum eternum. Alio modo dicere est ex-
 terius se exprimere et sic idem est dicere
 se per creaturam declarare, et hinc dicere
 rñdet verbum creatum et verbum temporale. Con-
 dicitur quod quod verbum sicut et dicere dupli-
 cipitur, sicut et hinc rñdet. Et verbum temporale
 creatum, nec est deus nec est in deo, sed
 creatura respectu dei. Verbum eternum est
 deus, et est illius solus solus est conceptus
 prout, sicut dicere est illius solus solus est
 concipere, ideoque omnes personae verbum
 dicit notionaliter sunt simpliciter concipi-
 dende. Ad illud quod obicitur quod verbum
 est noticia et verbum est manifestatum
 non. Unde quod ista non est tota ratio verbi, sicut
 nec nosse est tota ratio dicere et mani-
 festare, sed necesse est quod cadat ibi con-
 ceptum, et quod noticia percipit et manifesta-
 tio per conceptum sit per solum illud non ipse
 conceptum, id patet illud quod obicitur. Ad illud
 quod obicitur de verbo in comparatione ad
 dicentem. Dicendum quod dicere non dicitur
 essentialiter nisi sibi quod dicitur respectu verbi crea-
 ti, et sibi quod notat effectum temporale, sibi vero
 quod dicit respectum eternum, sic solus
 est dicens. Ad hoc ergo obicitur quod dicere
 non est aliud quam cogitando intueri, unde
 quod verbum est verbi intuitus non est sine con-
 cepto, ut in nobis et in patre, sed in fili-
 o non est, nec sicut in spiritu sancto. Quia
 enim se intelligant, tamen non percipiunt plene, quia
 non est in eis fecunditas ad generan-
 dum. Si queras rationem huius Augustini, de do-
 cet, xv. de tri. quia nos non intelligimus
 nisi per intelligentiam, et illa semper est gen-
 ita. In illa autem trinitate beata, aliter est
 quam in imagine, quia quibus personae intelligit
 Et ideo intelligere non dicitur ibi rationem
 concipiendi, ac per hoc non concipitur
 tota ratio dicendi vel verbi in deo
 ut in nobis. Ad illud quod obicitur
 quod actus reflexus supra se, unde quod siue
 dicat apud se, siue exterius ad alterum
 utroque modo implicat apud se actum abs-
 solutum et respectum, dicere enim apud
 se est cogitando siue intelligendo se con-
 ceptum gignere, et ratione primi est reflexio
 sed ratione secundi est relatio. Sicut dicere ex-
 terius est se vel concipit declarando aliquid
 quid extra formare. Unde dicere utro-
 que modo reflectitur supra dicentem et de-
 ctum. Supra dicentem ratione absolute, supra
 dictum ratione comparati, et sic manifesta est
 illa obiectio, quoniam dicere non tantum est

26

28

29

30

31

27

32

33 **absolutum.** et ideo non tñm essentiale sep. **Ad illud qd obicitur qd verbum e me-
dium.** Dicendum qd duplex e medium. scilicet
essentie et intelligentie. et verbum non est
medium in essendo sed extrinsecum. qm ipsi
verbum oia fecit. sed solum intelligenti-
do. qd p per verbum oia fecit. et hoc in
fra melius dicitur.

Questio. ii. De verbi eter-
ni generatione.
et est questio vtrū verbum eternum pno-
ter aliquid ex parte creature. Et qd licet
p primo autoritate ps. Dixit et facta
sunt. ergo cum dicere non sit aliud qd ver-
bum pferre. et ad dicere sequatur face-
re. et ad facere ipm factū. ergo ad ver-
bum sequitur factū. ergo vtrū qd verbum cō-
notat aliqd creatū. Si tu dicas hoc eē
dictū de dicere. put accipitur tpaliter
et rñdet ei verbum creatū. Contra. Aug.
et dōsel. Verbo tibi coeter non dicitis hēc
qd dicitis. et sic quicquid dicitis nec aliter
q dicendo facio. ergo vtrū qd illud sit in-
telligendū de verbo eterno. ¶ Itē Au-
in libro. xxxviii. q. tractas. illud euāgelij
In principio erat verbum. dicit melius in
hoc loco verbum interpretamur. vt si-
gnetur non tñm ad patrē respectus. sed
etiā ad ea q facta sūt operatiōa potētia
ergo verbum dicit respectū ad facta. sed
cōstat qd de verbo eterno loquitur. scilicet qd
erat in principio. ¶ Itē super illud ps.
Semel locutus est deus. dicit Augu. i.
filium genuit in quo oia disposuit. Si
ergo verbum non tñm imponat gñatio-
nem immo etiam dispositionē oim. er-
go ad oia dicit respectū. ¶ Itē Ansel.
in mono. Cum summus spiritus seipsum
dicit. dicit oia que facta sūt. ergo eodē
verbo dicit se et creaturas. sed verbum
dicit respectū ad illud qd per verbum
dicit. ergo non tñm ad patrē s; etiā ad ea q
facta sunt dicit respectum. ergo etc.
¶ Contra. Qd qd connotat tēporale dicit
tēporaliter. sed verbum nō dicitur tpaliter
in diuino. qm in principio erat verbum.
ergo verbum non connotat tēporale. qd
oia creatura vel creatura tēporaliter
incipit. accipiendo large tēpus. ergo ver-
bum nihil cōnotat in comparatione ad
creaturas. Si tu dicas qd connotat in
habitu non in actu sicut eterna disposi-
tio et predestinatio. Contra. si nunq; ali-
quā fieret vel sciendum esset. adhuc pa-
ter seipsum diceret. ergo et verbum. me-
te conciperet. ergo verbum esset si nū-

q; vlla creatura esset futura vel presēs.
§ etc. ¶ Item dicere hōm ē necessariū.
qm sicut in precedentibus probatum
fuit distin. vi. productio persone est ne-
cessaria. sed productio creature est cō-
tingēs. vnde cum producit eam possēs
non producere. si ergo simpliciter ne-
cessarium non claudit in se contingēs.
verbum non dicit respectum aliquē ad
creaturam. ¶ Item creator et creature
summe sunt distantia. ergo in nullo cō-
municant. si ergo verbum patris ēpnū
et summe vñū. ergo illo verbo cum dis-
catur deus pater. impossibile est crea-
turam dici. ergo si creatura nō dicitur
illo verbo non ergo dicit respectū ad
creaturam. ¶ Item si verbum dicit res-
pectum ad creaturam. ergo poterit di-
ci verbum creature. qd expresse negat
Ansel. in mono. verbum quo creaturā
dicit nequaquā est verbum creature. Si
dicas michi qd dicit respectū ad dicen-
tem principaliter. vñ non pōt dici nisi
verbum patris. eadē rōne cū spūs dis-
cat respectū ad creaturā cum oē nomē
dicens respectum ad creaturā sit essen-
tiale non personale. verbum nullo mo-
do dicit personaliter. qd est contra pte
terminata. ¶ Rñ. dicendum sicut dicit
Aug. Tunc verbum dicit vel gñatur quā-
do mente similitudo vel ymago alicuius
cognoscibilis concipitur et verbum illud
respicit qd respicit similitudo cepta. qm
igit mea nra. nec simul. nec vno et eodē
videt se et alia. ideo alio verbo dicit se.
et alio alia. immo alijs. tot enim in eo
sunt verba quot intellecta. sumus autē
spiritus in patre se et oia vno aspectu et
eodē cognoscit. et cū itelligit se et alia
cognoscit se vt alioz principij. et ergo
in ipso vis conceptiva concipit simili-
tudinem omnia circūplectentē sub in-
tuitu vno siue aspectu et concipit siue
gñat pnum verbum qd est similitudo pa-
tris imitativa. Et similitudo rerum eē
platiua. et similitudo operatiua. et ita
tenet quasi medium et dicitur p opera-
ri per verbum. et vltimū ipsi verbo attri-
buitur qd sit dei virtus et dei sapientia.
Et ita patet qd verbum diuinum dicit res-
pectum ad patrē dicitem ipsum a quo
generatur per omnia cōsimilem. Dicit
etiam respectum ad creaturam per mo-
dum exemplaritatis dispositiue et pte-
tutis operatiue. et quia ista non dicunt
respectum in actu sed solum in habitu

34

tu. dico qd sicut exemplar dicit respectu
 in habitu r potētia. sicut quia multa
 scit deus r potē qd nō facit. sic r vbum
 eternum. tñ sicut supis dictū ē dō do
 no. ita etiā nūc intelligendū de vbo.
 Concedende igit sunt rationes probā
 tes qd dicit respectū sed non cōnotat
 effectum actualiter. tñ p̄ia ratio qd p
 bat de effectu actuali solū dā ē sic in
 opponēdo tactū ē. qd ibi loquitur de
 dicere s̄m qd et r̄ndē verbi creatū: qd
 est quasi verbum prolatū. s̄ tñ illd̄ di
 cere est p̄ vbum increatū. sicut p̄ dī
 citur opari p̄ filiū. r hoc ē quod dicit
 Aug. qd eterno vbo dicitis q̄cūq; dicitis
 r sic quicquid dicitis. potest tñ dicit qd
 illud dicere ē eternum. r t̄ctum valet
 quantū disponere. s̄ hoc non dē effe
 ctum. s̄ respectū in habitu. r hoc con
 cessum est qd vbum dicit. Et qd iste sit
 intellectus Augustini patet per litte
 rā sequētē. r simul r sempiternē dicitis
 Nec tñ simul et s̄piternē sunt q̄cūq;
 factis. Ex hac autōitate p̄ varietas rñ
 sionis qd vbi dicit habitualē respectū
 ¶ Ad illud qd obijctur l̄ p̄trarium qd
 nullum eternum p̄notat tēporale. dicē
 dum qd verum est in actu vñ vbi pro
 p̄ie loquendo non cōnotat effectū s̄
 dicit respectū. nō ad creaturā iam ex
 istētem vel ēt futurā tñ. verū etiā pos
 sibilē fieri. r sic p̄ rñsio ad instantiam
 quam inducit in p̄trarium. ¶ Ad illud
 qd obijct qd productio vbi est neces
 saria r eterna. sed creature cōtingens
 dōm qd h̄uis actualis productio crea
 ture sit p̄olūtaria. tñ potentia p̄ducē
 di r sciētia est necessaria. Impossibile
 est esse deū nō posse. r impossibile ē de
 um nescire creaturas p̄ducere. ¶ Ad
 illud qd obijctur qd nō cōdicat in ali
 quo. dicēdum qd verum est de commu
 nitate essentiali r p̄dicandō. r hoc mō
 nō communicat in verbo. qd verbum est
 deus nō creatura. nihilominus tñ s̄m
 aliquam rationē p̄nt habere respectū
 ad idē. Nihil est impedit qd vñ? r eius
 dem deus sit principius. et creatura sit
 effectus. r ita ē de verbo eterno qd di
 cit respectū. ad p̄fex vt ad p̄ncipiū. ad
 creaturā atq; ad effectū. ¶ Ad illd̄ qd
 obijct qd t̄c pōt dicit verbum creature.
 Idē qd sicut p̄ ex r dē nominis. verbum
 dicit respectū vt ad producentē. qd di
 cit verbum dicētis. s̄mittere donū. et qd
 p̄ncipalis respectus impōtatur per

nomē. solum dē respectu persone. Ideo
 nec filius dē verbi creature. nec sp̄s
 sc̄tus donum creature. Et si tu obijct
 as de hoc nomine spiritus. dōm qd p̄
 ut de spiritu helie dicitur nō accipitur
 sub actu p̄sonali qd spiritus sanctus dicit
 citur spiritus patris r filij tñ. sed acci
 pitur ab actu spirandi. De quo Joh. 3.
 Spiritus vbi vult spirat. et iste ē actus
 essentialis. vnde sicut dicitur deus hel
 ye. qd sonet heliaz. vel ab alio alio
 actu. ita dicitur spiritus helie. qd spi
 rat helie. ita etiā posset dici spiritus
 sanctus helie. sicut dē d̄. uari. vti. Qu
 sc̄tauit deus spiritum p̄nti iunioris.
 Nec hoc est contra magistrū. qd ip̄elo
 quitur de spiritu p̄not est nomē impo
 sitū a proprietate personalē. et magis
 determinatum r illud totale nomē qd
 s̄et pro persona qd hoc nomen spiritus
 p̄ se. ideo frequētius inuenitur spiritus
 dicit alicuius hoīs qd sp̄m sc̄m alicuius
 hoīs: attamē inuenit alicubi. quia sicut
 dicit sp̄s helie. quia in eū spirat r in
 spirat. ita sp̄s sc̄tus helie. qd et sancta
 inspirat. ideo fortassis ibi dictum est
 qd suscitauit sp̄m. qd non fuit ad futu
 ra predicandū sed ad iniquū iudiciū
 retractandū. ¶ Ad illud qd obijct
 qd nomē dicens respectum ad creaturam
 non est notionale. Dicendū qd ve
 rum est si illū pure dicat. sed verbum
 non tñ ipsam dicit. nec principalit̄ di
 cit. sed p̄ncipaliter dicit respectū ad
 p̄fem. sicut et de dono dictū est. Ma
 gis autē filius r sp̄s sc̄tus nominatur
 nobis dicētibus respectū ad creaturam
 qd pater: quoniam sc̄ctūm ratio
 nem intelligendi et appropriandi qua
 si medij sunt inter nos r deum. r s̄m
 rationem appropriandi sunt reducē
 tes ad deum. Unde sc̄m Augu. pater
 est p̄ncipiū ad quod reducimur. s̄
 filius forma quam sequimur. et spiritus
 sc̄tus gr̄a qua recōlūmur. vñ et ip̄s
 magis p̄ue nobis dari dicit qd p̄ r

Questio. iij. De compara
 tione vbi ad
 sapientiam. r cum filius sit verbum et
 sapiētia queritur qd istorum sit pius
 s̄m rationem intelligendi. Et qd sapien
 tia pius sit videt Augu. tr. de tri. c. r.
 Verbum est cū amore noticia. et go ver
 bum s̄m rationem intelligendi addit
 supra noticiam: sed quod se habeat per
 additionem ad aliud. p̄supponit illd̄

35
 36
 37
 38

39
 5

ergo etc. Item noticia dicit essentia
le. sed vbi personale. & cu essentiale sit
communi. & esse communi fm ratio
ne intelligendi sit prius. ergo etc. Item
verbum dicit respectu ad creaturas.
sapietia aut dicit quid absolutu de ra
tione sui nois. ergo cu absolutu secu
dum rationem intelligendi sit prius re
spectu. ergo et sapietia qd verbum.
Contra. Eccl. i. Fons sapientie ver
bu dei i excelsis. fons dr rdes pncipij
q vbum est pncipiu sapientie. sed qd
est pncipium est prius secundum ra
tionem intelligendi necessario. ergo
verbu e prius qd sapientia. Item ver
bum sicut dicit Augusti. i libro. lxxvij.
questionu. dicit operatiuam potentia.
sed potentia sicut dicit Richar. secun
dum rationem intelligendi prior e qd
sapientia. ergo etc. Item verbum di
cit similitudinem interius conceptam
sapientia dicit habitum vel habilita
tem ad cognoscendum. Sed cōceptio
similitudinis r specterum precedit ip
sam habilitatem. ergo et verbum pre
cedit sapientiam i intelligendo. Item
ta hoc queritur cum filius dicatur ver
bum r sapietia. propter quid sapientia
solum est appropriatum non proprium
verbu autem est propriu. Et iter cu fi
lius sit filius r imago. r verbu: probe
queritur q sit differetia istor nomnu.
Si enim non est differetia nisi in voce
tunc videntur esse nomina synonima.
Responsio. dicendum q in intel
ctu verbi cadunt iste conditiones sci
licet intelligenti cognitio similitudi
nis conceptio r aliquid expressio. Et
hoc patet si consideremus generatio
nem verbi secundum Ansel. in suo mo
do. qui dicit sic. Cum cogito notu ho
minem absentem. format actus cogni
tionis in se talem imaginem eius qua
lem illam per visum oculorum in me
moriam contraxi. que imago in cogi
tatione verbum est eiusdem hominis
quem cogitando dico. habet igitur
mens rationalis cum cogitando se in
telligit secum imaginem suam ex se na
ta. cogitationem sui ad sui similitudi
ne quasi sua impressione formatā que
imago eius verbum est. hoc itaq; mo
do qd negat summam sapietiam cu se
dicendo intelligit. gignere cōsubstātia
lem sibi similitudinem. i. verbu suum.
Verbu aut nō est aliud qd similitudo ex

pressa r expressus. cōcepta in spirita
intelligentis fm q se vel aliud intuet.
Un p3 q intellectus verbi supponit i
tellectum noticie r gñationis r imagi
nis. Intellectu noticie. intuitu spūs in
telligētis. Intellectu gñationis in cō
ceptione lteron. Intellectu imagis. i
similitudine p oia pōmū. r supaddit hīs
oibz intellectū expressissū. Quā igr in
tuitz intelligentis nō dicit respectū. sō
ipsa sapia r noticia nō dr ppiū. S3 qm
pceptio r similitudo dicit ppiū sō neces
se est tā nomē sūū qd imagis qd ex ver
bi ppe dicit. Et rursum patet ordo in dis
cendo. et p3 etiam differentis modi di
cendi ratio. Nam sapientia vel noticia
dicit pmiū in intelligendo deinde fil
ius qui dicit ipsam emanationem siue
conceptionem deinde imago que dicit
modū expressum emanādū. r tertio mos
do verbu qd dicit hec oia et superad
dit rationem exprimendi et manifestā
di. Hīs vñs facile est ad obiecta respō
dere. Concedo ei q scdm rationē intel
ligendi intellectus noticie r sapientie
est prior. Ad illud qd obijctur q est
fons sapientie. dōm q illud intelligit
de sapientia creata. Ad illud qd obij
ctur q dicit potentiam operatiuā: di
cendum q verbum et si habeat omni
potentiam sicut poterit. tamen spm vers
bum non dicit potentiam operatiuam
de ratione sui nomnis nisi inquantuz
illa potentia est operatiua plena dispo
sitione. et quoniam dispositio actus sa
pientie. ideo sapientia prior i intelligē
do est. Ad illud quod obijctur q si
militudo est prior habilitate i intelligen
do. dicendum q istud verum est in qui
bus est sapientia per acquisitionem: sic
cut in nobis. sed non sic in deo. immo
e conuerso. quia ex intuitu mentis sum
me sapientie oritur verbum quod dicit
tur esse summa sapientia. ita qd simili
tudo concepta non dat sapientiam cō
cipienti. immo magis accipit qd vñs
mo queritur iam determinatum est.

Questio. iiii. De trālatio
ne huius nois
verbum ad diuina. Et q nullo modo de
beat transferri potest. Omnis trāsla
tio est secundū similitudinem. sed nichil
in creatura vntus est verbo: quia sta
tū dum fit: transit et non est. verbum
autē dñi manet in eternum. ergo et cel.
Item: cum sit verbum intelligibile et

42

43

4

44

sensibile fm duplex dicere. querit qd
 istorum trāfferatur. Et q non exterioris
 vult. Aug. xv. de tri. Verbu exterius nō
 est verbū. sed signū verbi. ergo si ver-
 bū diuinū est verū vbi. & c. ¶ Item
 exterioris vbi erit a dicēte. verbū autē
 diuinū semper est locūte. quē ego i pa-
 tre. dicit vitas Joh. iiii. ergo c. ¶ Itē
 vbi q nec ad similitudinē inter totius co-
 gitatiōis. q dicit Augu. xv. de tri. Co-
 gitatio est quid volubile. in deo autē
 nihil est volubile. ergo c. ¶ Itē cogi-
 tationes inortalium timide sūt Sap.
 ix. et incerte pōndētē in nostre. sed iper-
 bo diuino nulla est falsitas. nulla bu-
 bletas. ergo c. ¶ Item multa cogita-
 mus q nobis displicēt. sed verbū diui-
 num est p oia placēs. & c. ¶ Itē mul-
 ta cogitamus q non possumus. s; ver-
 bū diuinū est omēs. ergo c. ¶ Cōtra
 Inter oia creata imago est exp̄ssior. &
 inter oēs emanationes ea est exp̄ssior
 q est i imagine. sed emanatio s̄ilis ver-
 bo creato i imagine est emanatio ver-
 bi a mēte. & exp̄ssius. ergo conueniē-
 ter trāfferet. ¶ Itē q dicatur p cōpa-
 rationem vbi intellectus hoc vbi p cō-
 parationem ad res extra. qm eccliasit-
 cus fm aliam trālationē. lxx. Puncti-
 piū ois operis verbum. sed per dei fi-
 liū oia sūt facta. ergo c. ¶ Itē q ver-
 bū vocis sit s̄ile vbi q verbus dī. quia
 exp̄ssimum et manifestatiuum. vnde
 nec patrem quis nouit nisi filius. et
 cui voluerit filius reuelare. Mat. xi. sed
 hoc maxime est in verbo vocis. Nam
 verbū interius nō p; nisi p verbū vo-
 cis. ergo verbū creatum dī ad simili-
 tudinē exterioris verbi. ¶ Item Basili-
 us filio dei attribuit sensus sapiētia
 virtus verbum et lumen. Sensus quo
 cogitant oia. sapia qua oia disponun-
 tur. virtus qua cuncta sūt. verbū quo
 annūciantur. lumen quo clarescunt.
 Si ergo verbū dī rōne annūciatiōis
 et hoc p̄tinet ad verbum vocis. p; q
 illud verbū dī ad similitudinē verbi p-
 lat. ¶ R̄s̄. dīcēdū q sicut rō paterni-
 tatis p prius reperit in deo q̄ creatu-
 ris. tñ ipm nomē est trālatū a nobis
 ad deū. sic rō lucis sic sapiētie et ho-
 rō similitū. sic et rō verbi et significa-
 ti p prius et nobiliss est in deo q̄ i ho-
 minib; vel in nobis. tñ nomē transla-
 tum est a nobis ad deū. Trālatio autē sit
 ppter duo. Una rō est ppter similitu-

dinē exp̄ssam. Alia rō est ppter ista
 ctionē nostrā. et hec duo hic sunt. Pri-
 mū qd est exp̄ssa similitudo verbi creati
 ad creatū. ad quā i insinuādā distinguit
 btūs Aug. in li. xv. de tri. verbū fm tri-
 plicē dīctam. Nā vnū est verbū sensibi-
 le. aliud est verbū intelligibile. tertiu
 est verbū mediū. Verbi sensibile attēdit i
 platione vocis. vbi in intelligibile i co-
 gitatiōeret. verbū mediū i cogitatiōe
 vocis. Et est ordo. q; p̄so cogitat aliqd
 hō qd sit. sedo qualiter debeat cogitātū
 p̄nunciare. tertio p̄nūciat. Sicut & rō
 trinitatis reperit in sensu. reperit i rō-
 ne pueris ad sensum reperit i rōne fm
 se. sic et rō verbi. Et quē admodū trinitas
 in qua p̄sistit exp̄ssa similitudo nō est
 in sensu. nec inferiori parte rōnis. sed
 in rōne fm se. sic cū triplr dicat vbi.
 in nullo p̄sistit similitudo exp̄ssa nisi i ver-
 bo intelligēdi. et hoc est vbi qd ad nul-
 lam p̄tinet linguā. Tñ dicit q qui hoc
 p̄t videre. aliquo mō videt illius ver-
 bi similitudinē. Et similitudinē autē
 illius verbi ad illud assignat quātū ad
 tria. s; quātū ad emanationem siue ori-
 ginē. quātū ad dispositionē. quātū ad
 p̄tionē. Nam hec tria in filio dei ē con-
 siderare. Originē fm quam dī filius. dī
 s̄positionē eternā fm quā dī mūdus ar-
 chitypus et ars plena oim rationū vbi
 ventū. et p̄tionē fm quā dī hō factus.
 Similitudo est in origine. Nam sicut fi-
 lius p modū nature pcedit p omnia pa-
 tri similis sic verbum intellectus amen-
 te procedit p modū nature p omnia ei
 s̄ile et equale. vnde dī mentis cōceptus.
 Quantum ad dispositionem est simili-
 tudo. nam sicut homo nichil operatur
 rationabiliter qd nō precogitet et mēte
 cōceptat. sic deus pater in verbo oia dī
 s̄posuit. Et sicut dispositio nostra vel p̄
 cōceptio p̄t esse etiā si nō sequat op̄
 sic et dispositio eterna et p̄cognitio non
 ab opere dependet. Quātū vō ad p̄tio-
 nem est similitudo. Nam sicut verbum
 mentis similitudo vocis vt innotescat. et tñ
 non transit in vocē sed manet integrū
 in mente. et sic p oia in verbo eterno in-
 telligenē est q vnitū est carni et non
 transit in carnem. sed manet integrum
 apud patrē. hec igitur est similitudo.
 Sed tñ hec similitudo non attenditur
 in verbo mentis generaliter. Nā sicut
 dicit idē Aug. fr̄ equē cogitamus quē ne-
 scimus; et sic verbo nostro coniuncta

46

47

48

est fallacia. Frequenter que nolumus
 & tunc continetur est displicentia. Frequen-
 ter que non possumus, & tunc continetur est im-
 potentia. Divinum autem verbum est perfectissimum pla-
 centissimum omnipotentissimum. id expressa
 eius similitudo non consistit in verbo nostro
 nisi sit verbum certe noticie & complacen-
 tie & potentie, & hoc est verbum quod con-
 sistit in cogitatione inuncta sibi affectu-
 sa & operativa. Unde Augustinus. de tri. ver-
 bum est cum amore noticia, & si ad ad-
 ptus tunc est respectus, & sic verbum est cum
 amore & virtute & noticia. Transfertur
 igitur verbum a verbo interiori secundum
 predictas similitudines & determinatas
 conditiones & hec est ratio ex parte rei.
 Ratio autem ex parte nostra est, quia divina in-
 telligimus per creatura, ergo cum audimus
 patrem & filium cogitamus de persone carnali &
 filio subsubleuemur ad cogitandum quanta-
 tionem spiritalem. id divinitus in hoc quod
 totus erat in contemplatione divinitatis
 elevatus verbi nomine plus est dicens. In
 principio erat verbum quod verbum quod in telli-
 gitur, multum proficit in cognitione filii dei.
 His visis patet obiecta. Loco em quod
 verbum exterius non habet expressam similitu-
 dinem, tunc quod vanum, tunc quod pcedit exterius.
 tunc etiam quod non est verbum dei verbi signum.
 verbum autem interius hinc horum opposita.
 Loco em etiam quod verbum interius dubitum
 vel fallum vel impotens vel displicens
 non habet expressam similitudinem, sed ver-
 bum quod habet oppositas conditiones.
 Ad illud quod obijcit ad oppositum quod
 verbum intelligibile hinc similitudinem con-
 cedendum est. Quod autem obijctur de ver-
 bo sensibili, dicendum quod aliqua habet si-
 militudinem sed non expressam. id tracta-
 tio non est secundum ipsum sed secundum
 quod est simile, ut patet. Nullum autem
 verbum potest illi assimilari, nam illud
 solum habet cum dicente identitatem
 substantialem, et similitatem naturalem.
 quia est simul natura et duracione, que
 conditiones ut dicit beatus Augustinus,
 non sunt nostro verbo, et ideo quoniam
 sit similitudo, est tamen nonnulla
 dissimilitudo, et ideo potest recte dici
 translatio, quia non est per omnia simi-
 lis, et sic omnia patent.

Distinctio. xxviii. De his que
 proprie et eternaliter dicuntur de deo
 secundum relationem seu proprietatem non quod
 sonalem que est innascibilis.

Reterea considerari oportet quod non tantum, et cetera. Supra egit magister de proprietatibus que sunt in personis et personales. hic incipit secunda pars i qua

ostendit quod sit significatum huius nominis ingenitum in se, dicens quod sit proprium persone patris differens a paternitate: et dictum secundum relationem.

agit de proprietatibus siue relationibus non personalibus. Et dividitur hec pars in duas quia proprieetas non personalis est duplex scilicet ininascibilis et communis spiritatio que significant per hoc nomen personam ipsum, ideo prius mo agit de ininascibilitate, secundo de communi spiritatione in fra distinct. 29.

Reterea considerari oportet quod non tantum tres predicte proprietates siue notiones in personis sunt, verum etiam alie que alijs notantur nominibus. Nam etiam hoc nomen ingenitus relationis dicitur de patre tantum, et aliam designat notionem patris vel genitoris. Non est enim idem eum patrem et eum ingenitum, id est si ea notio patris quod qua ingenitus, pater enim ut predictum

Reterea considerari oportet quod non tantum tres predicte proprietates siue notiones in personis sunt, verum etiam alie que alijs notantur nominibus. Nam etiam hoc nomen ingenitus relationis dicitur de patre tantum, et aliam designat notionem patris vel genitoris. Non est enim idem eum patrem et eum ingenitum, id est si ea notio patris quod qua ingenitus, pater enim ut predictum

Dist. 28.

49

genitus. ibi Si aut vis scire. Tertio de
terminat huius nōis vsum. ostendens
q̄ huius nōi habeat or̄m ex scriptura. q̄
est licet eo vti. huius Ambro. videat di-
cere cōtrariū. hoc em̄ facit ad rephēn-
dēdū hereticos

et hoc facit. ibi.
Illud etiā tace-
re non opt̄. In
quarta vero de
terminat quod-
dā dubiū q̄d ex
predeterminat̄
habet or̄m. ibi.
Paterca q̄ri so-
let. rce. Similit̄
secūda pars in
qua incidenter
determinat de p-
prietate sūi siue
nati habet duas
fm̄ duo que ibi
tangit. Q̄ enim
supra dictū fue-
rat q̄ sapientia
diceret p̄mune.
et imago pp̄sū.
ideo q̄ hoc pos-
set generare du-
bitū. q̄ inuentū
econtrario ali-
quādo. id̄ p̄mo
ostendit q̄ sapiens
tis nata proprie-
tā de filio. Se-
cūdo vero ostē-
dit q̄ imago ali-
quando accipit̄
eēntialiter. ibi.
Illud etiā sciri
oportet.

¶ Si filius nō
genuisset. nihil
prohiberet dice-
re eum ingeni-
tum. Videt secundū hoc q̄ accidat p-
sone ingenite generare etis esse patrē
¶ Itē: ex hoc videtur sequi q̄ remota
paternitate adhuc remaneat persona
patris. et ita paternitas non est proprie-
tas personalis. ¶ R̄nd̄. dicendū q̄ est
loqui de intentione huius nōis ingeni-
tus et pater v̄ simpliciter. vel prout po-
nuntur in persona diuina. Si loquamur
simpliciter. sic diuerse sunt int̄tiones.
et vna p̄ter aliā est intelligibilis et sepa-

rabilis secundū rationem sicut pater et
generatio de hominū. Alio mō est loquit̄
de his prout ponuntur circa personā
diuinā. et sic dicantur aliam rationē ino-
tescendi. et ille dicitur secundū rem omni-

no sunt i se para-
biles. tamen secū-
dū intellectum
vna preter accē-
pt̄ preter alterā
et sic loquit̄ Au-
gu. non q̄ re se-
parari possit. s̄
quantū ad intel-
lectū nostrum.
Sed q̄ possit in-
telligi aliqd̄ pre-
ter alterū hoc
potest esse mūl-
tiplex. aut quan-
tū ad intellectū
apprehendēte.
aut quantum ad
intellectum res-
soluente. Si p̄
mo mō. sic non
pōt̄ intelligi ali-
quid sine aliquo
q̄d est et ratio in-
telligendi sicut
deus preter dei-
tatem et hō pre-
ter humanitatē
pōt̄ tamen intel-
ligi effectus nō
intellecta causa.
et inferius non
intellecto super-
riori. q̄ pōt̄ q̄
app̄hēdere hō-
minem non intel-
lecto aliquo su-
teriorū. et sicut
dicit p̄s q̄ qui
vnum dicit quo-

dāmodo multa dicit. nō simpliciter. s̄
quodā mō. quāmpliciter. Alio mō cōtin-
git aliquid intelligere preter alterū in
intellectu resoluente. et iste intellectus con-
siderat ea q̄ sunt rei essentialia sic pos-
test intelligi subiectum sine p̄p̄a passio-
ne. Et hoc pōt̄ esse dupliciter. aut intel-
lectu resoluente plene. aut intellectu se-
m̄pleno et deficiente. Intellectu resol-
uente sem̄pleno potest intelligi aliqd̄
esse non intellecto p̄mo ente. Intelle-

Ex p̄lo
v̄t ad
hoc oī
dendum

etiam si resoluatur
te perfecte non
potest intelligi
aliquid primo en-
te non intellecto
Secundum hanc tri-
plicem intelle-
ctum de compara-
tione patris et
ingeniti contin-
git loqui tripliciter.
Si enim lo-
quamur de intel-
lectu apprehen-
dente: possibile
est unum istorum
duorum intelligi
altero non apprehen-
sore: eo quod ali-
ud est signatum
vni: aliud alte-
rius. Si loquamur
de intellectu
resolvente: ad-
huc semiplene
resoluit acceptum
do intellectum
hanc non inge-
nitus soli qua-
ritur: sicut acci-
piunt gentiles: sic
potest intelligi unum
sine altero. Si
loquamur de in-
tellectu / plene
resolvente: cum
ingenitum sine quo
est proprietas pa-
tris non dicatur
solum privative:
tunc ponat res-
pectum positum
de necessitate po-
nit paternitatem:
et sic verum est
quod ad esse inge-
nitum necessa-
rio ponatur esse
pater: cum ponat
plenitudo son-
tatis huius tan-
tum. Quando er-
go dicit Augustinus
quod non ideo di-
citur pater / quia
ingenitum ipse lo-

tit loquendi com-
suetudo: nihil ta-
men intellectui de-
mitur: si dicatur
non filius quemad-
modum etiam si di-
catur non genitum
pro eo quod dicitur
ingenitum nichil ali-
ud dicitur. Ideo
non est in rebus com-
siderandum quid
vel sinat vel non
sinat dici versus
sermonis nostri:
sed quod rerum ipsa-
rum intellectus
eluceat.

Non ergo iam
tamen dicamur inge-
nitum: sed etiam non
genitum quod tamen
tamen valet. Nun-
quid ergo aliud di-
cimus quod non filium.

Negativa por-
ro particula non
id efficit ut quod si-
ne illa relative
dicitur: eadem po-
sita substantia
liter dicatur: sed
id tamen negat: quod
sine illa aiebat /
sicut in aliis pre-
dicamentis: cum di-
cimus homo est
substantiam de-
signamus. Qui
ergo dicit non ho-
mo est: non aliud
genus predicat
menti enunciat:
sed tantum illud ne-

gat. Sicut ergo
secundum substan-
tiam aio: homo est
sic secundum sub-
stantiam nego: cum
dico / non homo est.
At si tantum va-
let quod dicitur ge-
nitus quantum
valet quod dicitur fili-
um de ergo valet
quod dicitur non geni-
tus: quantum valet
quod dicitur non fili-
um. Relative autem ne-
gamus dicendo
non genitus. In-
genitum porro quod
est nisi non geni-
tus. Non ergo re-
ceditur a relati-
uo predicamento
cum ingenitum dicitur.
Sicut enim
genitum non ad se
dicitur: sed quod ex
genitore sit: ita
cum dicitur inge-
nitus non ad se di-
citur / sed quod ex ge-
nitore non sit ostenditur:
vtrumque tamen
relative dicitur.
Quod autem relative
pronunciat non indi-
cat substantiam.
Quisquis ergo di-
uersum sit geni-
tus et ingenitum: tamen
non indicat diuer-
sam substantiam:
quod sicut filius ad
patrem: et non filius
ad non patrem re-

quitur de intel-
lectu apprehen-
dente: quod primum
non est propria
ratio et prima in-
telligendi altes-
rum imo vtriusque
scilicet ingenit-
us et patris: dicitur
alia ratione in-
notest: dicitur tamen
per aliam relatio-
nem una ponit as-
sine necessario.
Unde distinctio
plene per se qua-
si inchoatur in-
indefinibiliter:
et consumatur in pa-
ternitate: et ideo
non intellecta pa-
ternitate non po-
test intelligi per
sona illa comple-
te distincta: sed
paternitas est no-
tio personalis:
quod in ratione
intelligendi pri-
us cadat inna-
scibilitas.

Regattus
porro particula
la non id efficit
ut quod sine illa.
Tidemur
hoc falsum: quod
homo dicitur se-
cundum substantiam
tamen albedo
non dicitur non
homo: ergo quod
homo et non ho-
mo contra dictio-
ne opponuntur
de quolibet as-
firmatio vel ne-
gatio. ergo albedo
est non homo
et albedo est quas-
litas. ego. etc.
Si tu dicas quod
Augustinus loquitur
quod facit negatio-
nem in genere.
Tunc obijciatur

Nota quod
ingenitum
est non ge-
nitum: sed
non econ-
verso.

Quod tamen
valet non
genitum.
Sicut inge-
nitus et
tantum
non filium.

de hoc quod est non substantia: constat qd nō potest facere negationē in genere Ergo cū nō substantia nō dicatur nisi de alijs generibz pz. 7c. **C**Rñ. dicendū qd modus dicēdi scdm substantiam circa terminū negatum siue infinitū est dupliciter accipere: aut quātū ad significatum aut quātū ad suppositū. Et quātū ad significatum: quoniam tūc terminus negatus trahit significatōnem ab affirmato / idē est modus dicēdi quātū ad significatōnem in termino negato & affirmato. Ut sicut homo dicitur fm substantiā quātū ad significatōnem: ita & nō hō. Qñ enī dicitur hoc est hō: substantiā predicō. Qñ autē dicitur hoc est nō hō: substantiā remoueo. Et antē loquimur quātū ad suppositū tūc pro alio supponit terminus negatus & affirmatus sic opponit: & sic non intelligit Augu. **C**Ad genitū ad nō genitorē referatur. Unde dicitur falsū quia omnis relatio ponit duo

fertur: ita genitor ad genitorē: nō genitor ad nō genitorē referatur necesse est. Ecce euidenter ostendit quod genitor relatiue dicitur: & de solo patre accipitur. Aliaq; notio est qua dicitur genitus alia qua patris: atq; tūc valet cū dicitur genitor: quātū non genitus: vel non filius. **¶** Quid significet genitor: in eā pollenti: scilicet nō genitus & in nascibilis. **b** **C**Ideo solet quiritur sic solus patris dicitur genitor: ita ipse solus debeat dici nō genitor: vel nō filius: vt nec etiaz spūsanctus posset dici nō filius non genitus. **C**Quibus dā videtur qd patris solus debeat dici non genitus vel non filius. Spiritus vero sanctus sicut nō dicitur genitus ita inquit non est dicitur non genitor: vel nō filius: debet quidē dici et credi spūsanctus non esse genitor

non esse filius: sed non debet dici esse nō genitor vel nō filius. Alijs autē videtur: qd cum spūsanctus nō possit dici genitor potest tamē dici non genitus vel nō filius. Qd autem augustinus supra ait: tantū valere cū dicitur genitus quātū cū dicitur non genitor vel nō filius: ethimologia nomina ostendendo eum hoc dixisse dicit non ratione predicationis. **¶** Que sit proprietates secundū quam dicitur pater genitor. **c** **C**Si autem vis scire quod sit proprietates secundū quam dicitur pater genitor. Audi hylarum ipsas vocatē in nascibilitate: in. iij. lib. de tri. ita aientem. Est vnus ab vno: scz ab genitore genitus proprietate videlicet in vno quoque originis et inascibilitatis. Significata ergo in scripturis personarum intelligentia & di-

extrema. ergo si non genitor referatur ad nō genitorē: necesse est ad hoc quod aliq; sit ingentus quod sint duo: quoniam vnus sit nō genitor alter nō genitor. **2d** tra. esto per impossibile quod nullus esset nisi vnus solus: ille vtiq; eēt nō genitor. **C**Respon. dicitur qd refertur ad aliquos hoc potest esse dupliciter: aut fm rationē existendi: aut fm rationē intelligendi: fm rationē existendi quādo iposatur habitudo realis. Secūdu rationē intelligendi quādiū pūatur habitudo alia: Ad hoc enī quod intelligat habitudo habitudo: necesse est intelligere habitudinē: et ad hoc quod habitudo intelligat necesse est intelligi duo extrema vt affirmata: & ita ad hoc vt intelligat pūatio habitudo sine relationis necesse est intelligi duo extrema negata: & quantū ad hoc dicitur Augu. non genitū referri ad non genitorē: quia non potest capi intellectus eius nisi per intellectum illius: &

ita quantum ad rationem dicitur di dicitur scilicet relationem. si dicitur non homo dicitur secundum substantiam.

Distinctio in scripturis posita est. in nullo autem nature distinctio. **D**eterminat usum istius nominis ingenit⁹ quod quibus non habet ortum ex scriptura. tamen licet eo uti quibus Ambrosius videatur dicere contrarium. quia hoc fecit ad hereticorum reprehensionem. **I**llud etiam tacere non oportet quod arriani ex eo probare nitentur alteri substantie esse premissam. aliterius filium. quia ille ingenit⁹. et iste genitus dicitur cum diversus sit esse ingenit⁹ et esse genitum. Unde Ambrosiorum questio non respondens. dicit se in divinis scripturis hoc nomen scilicet ingenit⁹ non legisse ita inquit in quarto libro de spiritu sancto. Cum dudum audierint quidam dicentibus nobis filium dei qui generatus est: patri quem generavit inaequalem esse non posse. quibus ille generat⁹ sit. iste generavit. quia generatio est nature. adversus quidem illam questionem vocem sibi arbitrantur occlusam. sed in tergiuersione damnabili in eodem loco vestigium vertunt. ut putent mutationem fieri questionis. mutatione sermonis dicentes. Quomodo possunt esse ingenitus et genitus unius nature atque substantie. Ergo ut respondeam michi propositae questionis. primo omnium in di-

vinis scripturis ingenit⁹ nullo modo inuenio. non legi non audivi. Cuius ergo mutabilitatis sunt homines huiusmodi. ut nos dicant ea usurpare quem sunt scriptura: cum ea que sunt scripta dicamus. et ipsi obiciant quod scriptum non sit. nonne ipsi sibi adversatur et autoritatem calumnie sue derogant. At tunc lector quoniam hoc nomine ingenitus volebat uti Ambrosius propter hereticos. ita et nos subterfugere quedam oportet propter calumniantium insidias. que catholicis ac pijs lectoribus securae credi possunt. Sunt etenim quedam que non tante sunt religionis et autoritatis ut eis non oporteat semper consistendo ac recipiendo interverire. verum silentio aliquando preteriri queunt. nec illius tamen sunt peruersitatis. quam cum oportunus fuerit. eis velle liberum habeamus. **D**eterminat dubium ortum ex predictis. an scilicet diversum sit esse patrem et esse filium.

Preterea quoniam solet cum supra dictum sit. quia aliud est dicere ingenitum. aliud preter. Et quod diversum sit genitus et ingenitus. utrum scilicet diversum sit esse patrem et esse filium. an idem. Ad quod dicimus quia ex eodem sensu quo dicitur diversum genit⁹ et ingenitus. et quo dicitur non esse idem dicere genitum et ingenitum. potest dici non esse idem sed diversum esse patrem et esse filium vel esse spiritum sanctum quia non ea ratione pater est pater est quia filius est filius. vel

Rf. ubi dicit esse diversum esse premissum et esse filium non premissum esse et filium esse

qua spūſctūs est spūſctūs. Ideoq; et hoc ſenſu concedimus. q̄ aliud eſt eſſe patrem et aliud eſt eſſe filium. q̄ alia notio eſt qua pater eſt pater. alia qua fili⁹ eſt filius. Sed ſi trāſponas et dicas. aliud eſt patrē eſſe aliud filiū eſſe variatur intelligētia. ⁊ ideo non ꝓcedit. Eſt em̄ ſenſus talis ac ſignificat. aliud eſt quo pater eſt. nō q̄dē pater. ſed eſt aliud quo fili⁹ eſt. nō q̄dē filius. ſed eſt. q̄d ꝓnit⁹ falſum eſt. Eo em̄ ꝓr eſt quo ꝓr deus eſt. id eſt ꝓ eſſentiā vlt̄ naturā. At filius eo deus eſt quo pater eſt deus. Eo ergo fili⁹ eſt quo pater eſt. ⁊ ita idē eſt ꝓr eſſe ⁊ filiū eſſe. ſz nō eſt idē eſſe ꝓr eſſe ⁊ filiū. Unde aug. in. v. lib. de trini. ait. Quāuis diuerſum ſit eſſe patrē ⁊ eſſe filium. nō eſt tamen diuerſa ſubſtantia. q̄ nō hoc ſm̄ ſubām dī. ſz ſcōm̄ relatiuū. q̄d tñ̄ relatiuum nō eſt accidēs. q̄ nō eſt mutabile. Ecce diuerſum eē dicit eē patrē ⁊ eē filiū. quod iuxta rōnem predictaz accipi oportet. q̄ ſz alia notio eſt qua eſt pater: alia qua eſt filius. Nō em̄ ſcōm̄ eſſentiam pater dicitur pater. vel filius: filius. ſed ſecū dum relationem.

Incidēter determinat de proprietate filij ſiue nati oſtendens q̄ ſapia genita vel nata ꝓprie dī de filio.

Sciēdū quoq; eſt. q̄ ſicut ſolus fili⁹ dī verbū vlt̄ imago. ita et ip̄e ſol⁹ dī ſapiētia nata vel genita. Et iō q̄ritur vtrum hoc relatiue dicat. ⁊ ſi relatiue dicitur. an ſcōm̄ eandem relationē

qua dicitur verbum et imago. De hoc auguſt. in. viij libro de trini. ita ait. Id dīci accipiam⁹ cum dīr̄ ſbū. ac ſi dicatur nata ſapientia. vt ſit filius ⁊ imago et hec duo cum dicuntur. i. nata ſapientia in vno eorum. eo q̄ eſt nata ⁊ verbum et imago ⁊ filius intelligatur. Et in hiſ oſibus nominibus non oſtēditur eſſentia. quia relatiue dicitur. At in altero quod eſt ſapientia. etiam eſſentia demonſtratur qm̄ et ad ſe dicitur. ſeipſa em̄ eſt ſapiens. Et hoc eſt eius eſſe q̄d ſapere. vnde pater et filius ſimul vna ſapientia. quia vna eſſentia.

Cauellector: qualiter hoc intelligas quod hic dicit augu.

videtur enim dicere q̄ cum dicitur nata ſapia. ibi. ſapia eſſentiam ſignificet. et nata relatio nē notet. Quod ſi ita ē. cogimur dicere eſſentiaz diuinam eſſe natam quod ſuperioribus repugnāt.

Sed ad hoc dicimus. q̄ i altero. i. i eo q̄ nata eſt eadem notio intelligatur que notatur cū dicitur: verbū et imago. In altero vero. ſ. ſapientia demonſtratur eſſentia. i.

Quaſi intelligēda ſint ꝓmita verba auguſti.

Cum dicitur nata ſapientia. ibi ſapientia eſſentiam ſignificet. Contra. ergo ſm̄ hoc licet loco ſapientie ponere eēntiam cum factis at eius intellectu quod falſus eſt. Rel. dōm q̄ eſt loq̄ de nomine ſapientie: vel q̄tum ad ſignificatū. vlt̄ q̄tum ad ſuppoſitū. Quātū ad ſignificatū dicit eēntiam. ſed tñ̄ ſupponit perſonā. ⁊ ita adiectiuum reſpicit ipſuz rōne ſuppoſiti. cui⁹ dicitur ſapientia nata. non rōne ſignificati. nec ſequitur ꝓ hoc q̄ lo

Quōd dicitur ſapientia genita vlt̄ natus an ſm̄ relationem an ſz ſubſtantia.

possit eētia. qz
cū sapientia sit
de noibz medij
pōt supponere
p psonat trahi
ad suppositū. s3
eētia cū sit ab
stracissimū no
men. non.

¶ Imago alt
qñ eētie itelli
gētā facit. tc.
¶ hoc falsum.
qz imago sp e3
notat imaginā
tū. sed non pōt
eē idē imago r
imaginatum. s3
sp dē relatiue.

¶ Rñ. dōm: q
imago semp di
cit respectū ad
in creatū vel ad
creatū. r qñ dē
cit respectū ad
l creatū. dē pso
naliter relati
ue s3 rē. Qñ sē
respectū crea
ture. eētia r
dē ad se. s3 gētā
ad modū dicen
dū. s3 qz toti tris
ntati conuenit

am eoz q dicit
l presentē distin
ctioe quattuor
qritur. Pulo q
rit vtz hoc no
mē ingenij siue
inascibilis dica
tur s3 subām.
vel s3 relatio
nē. s3 dō suppo
sio q s3 relatio
nē dicit. qritur
vtz dicit eāde
relatiōe quaz
hoc nomen p.
Tertio qrit vtz

demōstratur q
filius sit essen
tia. quia sapien
tia secundum es
sentiam dicitur
Et ideo cum di
citur nata sapi
entia intelligat
tur q ipse qui
natus est. essen
tia est. ibi tamē
sapientia non p
essentia. sed pro
ppostāss facit in
telligentiam. vt
sicut qñ dē ver
bum vel filius i
tegitur ppo
uasis cuz sua p
prietate. Item
cum dicitur na
ta sapientia idē
intelligitur. i. ge
nita ypostāssis.
Ideo vigilan
ter ait idem es
set intelligendū
cum dicitur ver
bum. et cum di
citur nata sapiē
tia. id est eadem
relatio. eadem
qz ypostāssis cui
inest illa pprie
tas. Et ex hoc
adiuuatur illud
quod superius di
ximus. scilz cuz
dicitur pater v
filius vel spiritus
sanctus. non tā
tum ille proprie
tates significā
tur. vt cum dici

tur pānitas fi
liatio. processio
sed etiā ypostā
ses cum suis p
prietatibus.

¶ Qd imago
aliqñ dē secūdu
eētia seu essen
tialiter.

¶ Illud etiam
sciri oportet. qz
cuz supra dictū
sit imaginem re
latiue dici de fi
lio. sicut verbuz
vel filius. inter
dam tamen re
peritur secūduz
substantiā dici.
Unde aug. l. li.
de fi. ad petrum
dicit. q vna est
fācte trinitatis
essentialiter di
uinitas. r ima
go ad quam fa
ctus est homo.
hylarius etiam
in. v. lib. de tri.
ait. homo sit ad
communē ima
ginē. nomē non
discrepat: natu
ra non differt.
Una est enim
ad quam homo
creatus est spe
cies. Ex his ver
bis ostenditur
q imago ali
quando essen
tie intelligentiā
facit et tunc ad
se dē nō relatiue

inascibilitas s3
proprietas siue
relatio persona
lisperone pta
Quarto r dicto
queritur ptrum
improcessibili s
tas dicat aliqñ
notionem in pa
tre.

¶ 20. i.

¶ hoc nomen
ingenitus dicit
s3 relatiōem
ostendit p Augu. q
dicit. r. de tri. et
h3 in littera nō
receditur a rela
tione p dīcamēto
e3 ingenitus dicit
tur. ergo dē s3
relatiōe ¶ 33
in eodē libro s3
cū dē genitus
ad genitorē. ita
igenitus dē ad nō
genitorē. sed qd
dē ad aliud dicit
tur relatiue siue
s3 relatiōe. er
go. r. ¶ Item
hoc ipsum p rā
tione qz oē m3
in quo dē pso
na a psona dē s3
relatiōem. hoc
p3. s3 hoc qd
est ingenitus dē
p a filio. q. etē.
¶ 33: nulla nes
gatio pnat mos
dū signandi s3
ue dīcēdi. s3 ges
nit3 s3 relatiō
nē dē. ergo addē
ta negatiōe ad
huc dicit. g. r. c.
¶ Con. r. a. omis
relatio in diuis
aliqd ponit. m3
certum est. sed
ingenitus nihil
ponit. ergo. r. c.
¶ Probatio me
die. s3 hoc nomē
s. i. q.

aliquid ponit aut q̄ h̄z q̄ negatiue. aut h̄z q̄
 p̄uatiue tenet. Ad h̄z q̄ negatiue hoc
 p̄stat. Si q̄ h̄m q̄ p̄uatiue tenet: s̄z p̄u
 uatio tollit actū r̄ ponit aptitudinē. q̄
 h̄m hoc igitur idē erit q̄ apt̄ ḡnari.
 sed nō dū genit̄. s̄z hoc nullū p̄uenit. q̄
 r̄c. ¶ Itē oīs relatio i d̄m̄s i p̄cretio
 ne significata ip̄ortat d̄stinctionē. et iō
 nulla d̄r de eētia h̄z modū d̄ enolatio
 nis. hec eēt̄ est falsa. essentia generat.
 sed ingentus d̄r de essentia. nam diu
 na essentia est non genita. cū etus op̄
 positum de eētia nō predicetur. s̄z ge
 nitus. q̄. r̄c. ¶ Itē. negationes se ha
 bent ecōtrario affirmationibus. s̄z ge
 nitus est in minus q̄ relatus. r̄ genera
 tio q̄ relatio. ergo ingentus est i plus
 q̄ nō relatus. r̄ ingeneratio q̄ nō rela
 tio. sed nō relatus vel nō relatio non
 d̄r secūdam relationem. q̄ tūc opposi
 ta implicaret. ergo cum i plus sit hoc
 quod est igitus. nō est in genere re
 lationis. q̄. r̄c. ¶ Itē. oīa relatio i diu
 nis aut est respectu p̄ncipiū. aut respe
 ctu p̄ncipiati. ergo si hoc quod est ige
 nitus dicit relationē. aut respectu p̄n
 cipiū. aut respectu p̄ncipiati. sed nō re
 spectu p̄ncipiū. quia tūc pater haberet
 p̄ncipium quod est incōueniēs. Si res
 p̄ctus p̄ncipiati. tūc nō etus est nega
 tio cuius fuit affirmatio. nam genitus
 dicitur respectu p̄ncipiū. q̄ ab aliquo.
 ergo si igitus nō dicitur respectu p̄n
 cipiū. tūc ergo negatio non dicitur res
 p̄ctus et̄ respectu cuius fuit affir
 matio. ergo nō dicit relationem ad p̄nci
 pium quia non permittit nomen. nec
 ad p̄ncipium. quia nō permittit res.
 ¶ Respon. dicendum. q̄ circa hoc di
 uerse sunt positioēs. oēs eēt̄ posuerūt
 q̄ hoc qd̄ est igitus d̄r h̄z relationē.
 s̄z differēt̄. Quidā eēt̄ dixerūt q̄ ige
 nitus solum dicit relationē p̄uatiōnē
 r̄ illud solū sufficit ad hoc q̄ dicatur
 notionaliter quoniam p̄uatiō potest
 esse p̄ncipium d̄stinguēdi r̄ inotescē
 di. sicut ouis nō signata a signata. Et
 iterum negatio dicit nobilitatem sicut
 non regi in rege. non causari in causa.
 non produci in p̄ncipio. Sed ista posi
 tio non potest stare quia pura negatio
 nec d̄stinguitur. nec dicit nobilitatē.
 nec d̄stinguit. Non d̄stinguitur. naz
 negatio relationis dicitur de essentia.
 Non dicit nobilitatem. naz omnis nob
 litas ponit aliquid per modum pos

sitionis. Ad d̄stinguit. q̄ non est relas
 tio. Alij posuerūt q̄ hoc qd̄ est igitus
 tus d̄r h̄m relationē r̄ positum. q̄ p̄u
 uatio. vna p̄dit alia. sicut equale p̄uat
 equalitate r̄ ponit relationē illi oppo
 sitam. Sicut r̄ hoc qd̄ est d̄stinguit. vñ
 r̄ relationē ip̄ortat positum. sic hoc qd̄
 est igitus p̄uatiō relationē ad gen
 tozē. ponit relationē oppositā ad non
 genitorē. r̄ hoc dicit̄ sensisse Aug. q̄
 dicit q̄ sicut genitus ad genitorē. ita n̄
 genitus ad nō genitorē d̄r. S̄z ista po
 sitio nō potest stare q̄ nō genitus aut
 d̄r ad p̄ncipiū aut ad p̄ncipiati. Si ad
 p̄ncipiati. ergo respectu illius nō pos
 test dici hoc nomē igitus. cū genit
 tus dicatur i respectu ad p̄ncipiū: et
 idem significat̄ aut sit i hoc nomine genit̄
 r̄ ingentus. r̄ ingentus differat sola
 negatiōe. q̄ necesse est qd̄ hoc nomen
 igitus dicat̄ respectu p̄ncipiū. Si aut̄
 hoc est verū. q̄ h̄m hoc ponereur p̄t
 habere p̄ncipiū respectu cuius dicat̄.
 r̄ iterū illud p̄ncipiū d̄r nō genitor. s̄z
 nō generare nō dicit p̄ncipium s̄z p̄u
 uationē illius: Tertius modus dicens
 d̄r est q̄ hoc nomē igitus h̄m q̄ al
 signatur notio patris. d̄r h̄m relatio
 uem parti p̄uatiue: partim positue.
 Propter hoc notādū q̄ sicut dicit au
 gn. idem est igitus. r̄ nō genit̄. Ad
 genitus aut̄ tripl̄ potest accipi. sicut
 nō albu. q̄ p̄t esse negatio i genere
 vel extra genit̄. pel. parti in ḡnē. r̄ par
 tim extra genus. Et h̄m qd̄ est negatio
 extra genit̄ sic ḡn̄at̄ p̄uatiō r̄ non po
 nit aliquam qualitatem. sicut potest nō
 albu. qd̄ nō est in ḡnē colous dicit̄ vel
 qualitatis. Secūdam q̄ est negatio i
 ḡnē. sic p̄uatiō albedinem: ponit qual
 itatem ecōtrariam. vt non albu: q̄ caret
 albedine. sed tñ est nigrū. Secūdam
 q̄ parti ḡnē p̄t extra genus. in gene
 re s̄z remoto. r̄ extra genus proximi
 sic nō albu dicitur q̄ caret tam albedi
 ne q̄ colous. h̄z tñ qualitate. Per hūc
 modum intelligendum est in proposito
 nam hoc quod est ingentus importat
 ordinem i ratiōe generis remoti. r̄ or
 dinem ad p̄ncipium in ratiōe proximi
 mi. r̄ ordinem talem per modum nata
 re in ratiōe p̄lectui. Si igitur ige
 nit̄: sic negat̄ extra genus igitus. sic d̄r
 q̄ non generatur. nec etiam habet or
 dinem vel relationē. r̄ hoc modo pure
 dicit p̄uatiōnem. r̄ d̄r de essentia. nec

df fm substantiam nec fm relationē.
 eo qd pūatio solum est. Alio modo po-
 test esse negatio in genere. r tunc Ige-
 nitus df quod non generatur. habet
 ff ordinē ad pūcipium. r hoc mō dicit
 relationem substractam. sed tamen ex
 hoc non dicit nobilitatem. r sic cōue-
 nit spūsancto. nec tamen est notio.
 Tertio mō potest esse negatio quodā
 modo in generē: quodammodo extra
 genus. r sic df ingentus qd non gene-
 ratur. habet tamen ordinem. sed nō ad
 pūcipium. r hoc modo dicit pūatio-
 nem relationis respectu pūcipij. Si
 em habet ordinem r non ad pūcipij
 ergo ipsum est pūm r pūcipium. et
 hoc mō dicit nobilitatem sicut r pūci-
 pium. r dicit illam per negationem
 significari. qd prima cognoscuntur per
 negationem. r hoc mō est notio. Sed
 qm ingentus de rōne sui nois nō vt-
 detur. dicere nisi pūationem vel ne-
 gationem generationis. ppter hoc di-
 cendum est quarto mō qd hoc nomē in
 genitus fm qd conuenit pū proprie di-
 cit relationem pūatiue: sed ex hoc ip-
 so ex pūti dicit relatiōes positue. Qd
 pz sic. Non gñari em df qd simplr non
 gñatur. r sic. conuenit non tm patri sz
 eēntie. r. s. s. sed vltra hunc intellectū
 prout pprie cōuenit patri addit. qd pa-
 ter non gñatur. nec per gñationem ac-
 cipitur. r sic excluditur essentia que p
 generationem accipitur. sed adhuc cō-
 uenit spūsancto. prout autem conue-
 nit soli patri. sic df ingentus quia nō
 gñatur nec per generationem accipit-
 tur. nec gñationem consequitur. Per
 primum membrum excluditur filius. qd
 secundum essentia. per tertium spūssā-
 ctus. cuius processio presupponit gñā-
 tionem fm ordinem originalem. qd pro-
 cedit vt nerus a patre qd filio. Quauis
 em in diuinis nō sit prius r posterius
 tamē fm originem r rōnem intelligen-
 di prior est generatio filij qd processio
 spūssācti. vt supra ostēsum fuit. r tamē
 sunt simul naturā. sic ergo lar ge acce-
 pto verbo cōsequēti. cum ibi proprie fi-
 lit precedere r sequi tripplr df aliqis eē
 Igenitus aut qd nō productur per ge-
 nerationē. nec p generationē accipitur
 siue habetur. aut qd nec producitur. nec
 accipitur. nec cōsequitur. hoc igit mō
 Igenitus importat nullo modo esse ab-
 solum. r ita pūtatē. ac p hoc fōtalē ple-

ntudmē. sicut oīsum fuit i pūcipio di-
 pcedētis. r sicut pz ex pūcipio di. seāns
 tis. vbi df qd pf est pūcipiū totis diu-
 nitatis. qd a nullo ē. r ita i pūcipali scil-
 lectu df relationē pūatiue ex pūti posi-
 tue. r ita nō df negationē qd nihil pot-
 vnde concedēde sunt rationes ad hoc.
 Ad illud quod obf qd nihil ponit se-
 cū dū qd negatiue. dōm qd fallum est. qd
 nō est negatio extra genus. sicut si dica-
 tur chimera est Igenita. Imo ē negatio
 cū cōstantia subiecti. r talis negatio in
 subiecto summā relinqt nobilitatem.
 Ad illud qd obf qd df de eēntia. dōz
 qd vep est. sed fm qd solū df pūatiue.
 r sic nō est pūetas patris. secundū autē
 qd pūietas pūis non df de essentia.
 Ad illud qd obf qd negatiōes econ-
 trario se habent affirmatiōibus. dōm
 qd illud non semp est versū de negatio-
 ne in gñe sed extra genus. Ad albū entis
 put est negatio in gñe nō df. super i ad
 hoc qd ē nō quale. sicut ingentū ad hoc
 quod est non relatum non est superius
 Ad illud qd obf vltimo qd dicit rela-
 tionē. dicendū qd secundū qd importat
 relationē pūatiue dicitur respectu pū-
 cipiij. et ex hoc non seqtur qd pū habeat
 pūcipiū. immo qd non habeat. quia nō
 dicitur secundū positionē sed secundū
 remotionē. Unde bene dicit augustin. qd
 dicitur ad nō genitorē. qd ingentus sz
 gñificat remotionē genitoris. Secundū
 vero qd ipōtat relationē positue et ex
 cōsequēti. sic respectu pūcipiati. et sic
 nō est in cōueniēdis qd aliquod nomē pū-
 uatiū aliquid ex consequēti importet.
 quod nō importat affirmatiuum sibi op-
 positum. et sic patent et cetera.

Questio. ij. Supposito qd
 hoc nomē in-
 genitus dicatur sz relationē. queritur
 vtrum importet eandem relationē quā
 hoc nomen pater. vtrū scz eadem rela-
 tio sit innascibilitas r paternitas. et qd
 non ostēditur sic. augustin. v. de trinitate.
 Aliud est patre esse dicere. r aliud inge-
 nitū. sed nō fm essentia. ergo fm relas-
 tionē. ¶ Itē: hoc videtur per rōnē. qd
 possibile est aliqū intelligi esse ingentū
 r nō esse patre vt in adam et econ-
 uerso vt in chaim. Si ergo vna relatio
 potest intelligi altera non intellecta et
 e cōuerso. r ponit altera nō posita. ergo
 sunt diuersae relationes ¶ Itē: relatio-
 nes diuersificantur penes terminos.
 s. iij.

10

13

14

q̄ relatio fm̄ q̄ h̄mōi ad alterū 2. s̄ in
 gent̄ d̄ p̄ priuationē prioris. s̄ p̄tis et
 p̄ fm̄ positionē germinis vel filij. ergo
 dicunt respectū fm̄ aliā et aliā partem
 ergo. 2c. ¶ Item plus differt genera-
 tio et ingeneratio q̄ generatio et spira-
 tio. Nam hic est oppositio p̄tia: ibi autē
 solū disparatio. s̄ alia relatio est gene-
 ratio et spiratio. ergo et ḡnatio et inge-
 neratio. sed generatio et paternitas est
 eadē vt supra ostensū est. ergo innascibi-
 litas et paternitas non sunt eadē rela-
 tiones. ¶ Contra. Omnis relatio in di-
 uinis est persone ad personam. ergo in
 gentis dicit relationem. aut ergo ad fi-
 lium. aut ad sp̄m̄ s̄ctum. aut ad vtrūq̄.
 Non ad vtrūq̄: q̄ pater non p̄parat
 vnica relatione: sed diuersis ad filium
 et. s̄. Non ad personam sp̄m̄ s̄cti hoc
 constat. ergo ad filium. s̄ ergo relatio
 ad filium est paternitas. ergo innascibi-
 litas est eadem relatio. ¶ Item relatio-
 nes in diuinis personis non accidunt: s̄
 esse tribuunt persone. ergo si vn̄ per-
 sone vn̄cū est esse. vnica eius erit rela-
 tio. sed pater est vna p̄sona. 7 cōuenit et
 innascibilitas et paternitas. ergo 2c.
 ¶ Item sicut se habet nascibilitas in fi-
 lio ad filiationem. ita innascibilitas in
 patre ad paternitatem: sed in filio eadē
 ē relatio nascibilitas 7 filiatio. ergo 2c.
 ¶ Item p̄his p̄m̄ū 7 p̄ncipiū idē d̄is-
 co. s̄ innascibilis dicit illud q̄ dicit in
 rōne p̄m̄i. p̄ in rōne p̄ncipiū. ergo d̄i-
 cunt eandē h̄tudinē 7 nō relationē. s̄
 non sunt due relationes sed vna r̄tū.
 ¶ R̄s̄. dicēdū q̄ hoc q̄ ē innascibilitas
 aliā rationē sp̄tat q̄ hoc q̄ est p̄ sine
 q̄tū ad principalē intellectū. siue q̄tū
 ad p̄sequētē. Quātū ad principalē ma-
 nifestū est q̄ sp̄tat respectū ad princi-
 pium p̄ modū priuationis. p̄ autē sp̄tat
 respectū ad principiatū p̄ modū po-
 sitionis et ḡnationis. 7 ita dicūt diuer-
 sas habitudines quarū vna est h̄tudo
 vera. altera p̄uatio habitudinis. Quā-
 tum ad p̄sequētē intellectū s̄t̄ differt
 s̄ nō tm̄. Nā p̄ dicit rationē principij
 solū respectu filij 7 p̄ modū ḡnationis
 sed innascibilis vniuersalem dicit prin-
 cipiatū siue f̄tālē plenitudinē in p̄-
 ducendo. nō tm̄ q̄tū ad ḡnationē s̄ et
 q̄tū ad spirationē. nō tm̄ respectu filij
 s̄ etiā respectu. s̄. Et hoc p̄ q̄ innascibi-
 litas d̄ eo q̄ non ḡnatur nec ḡnationem
 cōsequitur. ergo in nōle innascibilis aufert

r̄ō nascēdi 7 p̄ducēdi. 7 si hoc ponit r̄ō
 oimode p̄ncipalitatis. 7 tō f̄tālitas ple-
 nitudinis. ¶ Ad illud q̄ q̄ obijcitur q̄
 dicit respectū persone ad personā. dic-
 cendū q̄ priuatiue siue negative nō d̄i-
 cit respectum ad p̄sonā. Et q̄ dicit q̄
 ois relatio dicit respectū ad p̄sonā itel-
 ligitur de illa que dicit positionē. Secū-
 dum autē q̄ accipitur q̄tū ad cōsequē-
 tem intellectū dicit respectū ad vtrūq̄
 personā. Qd̄ obijcitur q̄ nō ē vna cōis
 relatio. dicēdū q̄ verū est q̄tū ad prin-
 cipalē intellectū. tm̄ h̄i p̄t esse q̄tū ad
 cōsequētē. vt aliq̄d nomen dicat ple-
 nitudinē respectu vtriusq̄. ¶ Ad illud
 q̄ obijcitur q̄ relatio dat p̄sonē existe-
 re. dicēdū q̄ nō q̄cūq̄. sed q̄ est relatio
 p̄sonalis. Que autē sit illa infra patebit.
 ¶ Ad illud q̄ obijcitur q̄ in filio idē
 ē si nascibilitas et filiatio. ergo 2c. dicē-
 dum q̄ non sequitur. q̄ nō opponitur
 eodē genere oppositionis. quia paterni-
 tas et filiatio opponitur relatiue non
 sic nascibilitas et innascibilitas. immo
 magis contradictorie vel contrarie.
 ¶ Ad illud q̄ obijcitur q̄ p̄m̄ū et p̄n-
 cipiū est idem dicendū q̄ p̄m̄ū d̄i-
 pliciter. aut per priuationē prioris. 7 sic
 p̄m̄ū et p̄ncipiū idē s̄t̄ in re 7 non ra-
 tione. Alio mō p̄m̄ū d̄i respectu secū-
 di. et sic h̄m̄ū 7 p̄ncipiū idem sunt re 7
 rōne. 7 sic si significat h̄m̄ū p̄ hoc nomē
 innascibilis. sp̄tat em̄ h̄m̄itātē p̄ priua-
 tionē prioris. vt p̄ ex ip̄a nōis impōne.

Questio. iiii. Utrū nascibi-
 litas sit p̄prietas
 siue relatio p̄sone p̄tis. an p̄ntitas.
 Et q̄ sit p̄ntitas p̄: q̄ illa ē p̄prietas p̄-
 sonalis p̄ quā p̄sona ab oib̄ separat: s̄
 talis ē hec relatio p̄ntitas. q̄ 2c. ¶ Itē
 illa ē p̄prietas p̄sonalis p̄ quā p̄sona p̄-
 priūssime noiat 7 exp̄mit. s̄ p̄sona p̄tis
 p̄priūssime exprimit p̄ p̄ntitatē. ergo 2c
 ¶ Item sicut filiatio se h̄z ad filium. sic
 paternitas ad patrem. sed filiatio est p̄-
 sonalis relatio persone filij. s̄ et pater-
 nitas patris. ¶ Item illa est p̄prietas
 persone que dicitur per modum po-
 sitionis et proprie habitudinis. sed inter
 omnes relationes que dicuntur de pa-
 tre sola paternitas est talis. ergo 2c.
 ¶ Contra. p̄prietas siue relatio p̄sone
 sonalis dat esse persone s̄ paternitas nō
 dat esse persone patris. q̄ nihil habe-
 esse ex hoc q̄ alteri dat esse. sed perso-
 na patris dicit p̄ q̄ alteri dat esse. s̄ 2c

Item: nō intellecta pprietate persona
si impossibile est intelligere psonā. sed
nō intellecta pfnitate est intelligere hñ
de diuinitate et innascibilitate. cū inna
scibilitas sit pprietas psonę pfnis. § 7c.

Item pprietas psonalis debz dicere
totū esse psonę sed pfnitas nō noiat p
sonā pfnis s̄m oēm plenitudinē fecūdit
tatis et innascibilitatis. § 7c. Item
basī. in diuisiōe oīa sunt pñū p̄ter gñā
tionē ingñationē et p̄cessionē. Constat
q̄ nō noiat oēs pprietates. ergo solum
personales. ergo ingeneratio est probe
tas p̄sonalis. et nō nisi pfnis. § 7c.

21 dñm q̄ sicut de cōis opinio et habet ex
verbis maḡi et sc̄d̄p̄ sc̄z hylar̄i et Au
gu. paternitas est notio personalis pas
tris. Ad hoc enim q̄ aliqua relatio sit
personalis oportet q̄ dicat illius per
sonę p̄nam et propriam habitudinē. et
per modum positōnis et cōpletōnis.
sed cōstat q̄ innascibilitas q̄tū ad p̄
mū intellectū non dicit positōnē. q̄tū
ad cōsequētem intellectum non dicit
spectalem relationem sed fontalē ple
nitudinē. similiter spiratio non dicit
propriam relationem. et ideo necesse ē
q̄ paternitas dicat. vnde et rationes

22 ad hoc inducte concedende sunt. Ad
illud ergo quod obijctur q̄ propie
tas dat esse personę. dicendum q̄ illud
non est intelligendum de esse simplici
ter. s̄ de esse p̄sonali. siue de eē disincto
et ip̄a p̄nitatis autoritas in diuinitis nō
accidit illi hypostasi. quia dicit illius p
sonę p̄plenitū ratione cuius est hoc.
Quamuis q̄ pater non habeat esse ex
hoc q̄ dicat alteri esse. tamen nihil im
pedit ipsum ex hoc esse personam disin
ctam. Ad illud q̄ obijctur q̄ est in
telligere personam patris et. Dicen
dum q̄ intellectu plene apprehenden
te et rationaliter procedente non est
intelligere personam patris sine pater
nitate. quia si intelligatur innascibilis.
ita q̄ non addit paternitas. innascibilis
dicit p̄uatiōnem. nec aliquid dicit cir
ca patrem. quod non dicat etiam cir
ca essentiam. et ideo non intelligitur vt
pprietas personalis. nec est alia. et
ideo non intelligitur persona patris vt
disincta siue hypostasis illis. Nam pro
prietas innascibilitatis vt pprietas i
cludit pprietates et relationes respe
ctu principiat. alioquin vt supra osten
sum est nō ē pprietas. Ad illud q̄

23 obij q̄ pprietas personalis dicit totū
esse psonę. dñm q̄ si dicat totū esse id
est perfectū pp̄letū. et pp̄letū. sic h̄z per
tate. si autē intelligat q̄ dicit totū esse.
id est oēs habitudinē. sic falsū est. q̄ nō
bz dicere oēm. s̄z necesse est q̄ dicat p
nā determinatā. aut nullā determinatē
diceret. et ita nō erit notio personalis.
Ad illud q̄ obijct de basī. dñm q̄
non enumerat omnes pprietates per
sonales s̄m q̄ p̄sonales. sed intendit re
lationes sub illis cōprehendere. et sub
generatione duas personales compes
hendit. sub p̄oessionē duas vnam per
sonalem. aliam non personalem. sed in
generatione dicit solum innascibilitas
et. q̄ pprietas est licet non p̄sonalis.

24

Questio. iiii. Anrum ipros
cessibilitas
sit notio patris sicut innascibilitas. Et
q̄ sic videtur. quia sicut pater differt a
filio per innascibilitatem. ita a spiritu
sancto per improcessibilitatem. ergo si
cut innascibilitas est notio patris simi
liter videtur q̄ improcessibilitas. Item
sicut nobilitas est patris non genera
ri. ita est non spirari. ergo si propter
rationem nobilitatis est patris non gene
rari. ita est non spirari. ergo si propter
rationem nobilitatis ponitur innasci
bilitas eius notio. similiter debet poni
improcessibilitas. Item: sicut gene
rare conuenit patri p̄ hoc q̄ innascibilis
ita et spirare p̄ hoc q̄ improcessibilis
siue inspirabilis. § sicut innascibilitas
notio est. q̄ nō tñ dicit p̄uatiōnē sed
etiam positōnem. ita videtur q̄ impro
cessibilitas. Si tu dicas q̄ improcessibil
tas clauditur sub innascibilitate. obij
ct. q̄ filio conuenit improcessibilitas.
et tñ nunq̄ innascibilitas. ergo ē alia
notio saltem in filio: ergo saltem in eo
debet esse notio. Si tu dicas q̄ non dis
cit nobilitatem. Contra. omne quod de
citur in diuinitis ad nobilitatem periet
alioquin non dicitur ibi. ergo si dicit
improcessibilitas de filio. videt sonare
nobilitatem. Iuxta hoc queritur. cum
pater communicet alicui improcessibi
litate siue inspirabilitate. quare nō
similiter communicat innascibilitate?
Contra. si improcessibilitas est notio
ergo notiones plures sunt q̄ quinq̄
quod est contra communem opinionē.
Item si improcessibilitas est notio.
Aut hoc ē quis simp̄r p̄uat eē ab aliis

quo. aut quia ponit spirationē. Si p̄lo
mō. nō d̄t ab innascibilitate. Si sc̄do
mō. tunc nō d̄t a spiratione actiua. q̄
nō spirat q̄ spirat. ¶ Itē si nō p̄cedere
ess̄z notio eadē rōne nō p̄ducere. s̄
hoc falsū. § 7c.

Si dicat q̄ nō
est s̄c̄. q̄ nō p̄
ducere nō dicit
nobilitatē. Con
tra. nō producere
personā dicit
statū emanatio
nis. et sic ratio
principiū ante quod non est aliquid di
cit nobilitatem. similiter ratio statū p̄
tra quē non est p̄cedere. § nobilitatem
dicit. si ergo nō est aliqd̄ quare nō dicat
notionalr. v̄ q̄ nō p̄ducere sit notio
vt nō spirari. ¶ R̄. ad p̄dic̄toꝝ intelli
gentiā est notandū. q̄ nihil p̄t̄ eē no
tio i diuis nisi dicat respectū positiuū.
vel ex primo intellectu. vel ex cōsequēti.
Si enī solum p̄t̄uat relationem. ita d̄
de essentia sicut de p̄sona. ¶ Tm̄ sicut d̄
q̄ p̄ nō p̄ducit. nec sp̄ūsanct̄ p̄sonā
p̄ducit. ita etiā essentia p̄duci nō d̄t.
et etiā p̄sonā non producere. et sicut nō
potest esse notio hoc quod est ingent̄
nisi ponat respectum positiuū. ex conse
quenti. et hunc ponit sicut v̄sum est si
milit̄ nec hoc quod est inspirabilis
potest esse notio nisi ponat respectum
positiuum. hūc aut̄ non ponit nisi secū
dum q̄ ponit p̄mitatem respectu spira
tionis. sicut innascibilitas respectu ge
nerationis. vt sicut innascibilis d̄t qui
nec generat. nec generationē consequit̄
tur. ita improcessibilis qui nec proce
dit nec p̄cessionem cōsequitur. Et qm̄
omnis emanatio vel est generatio. vel
ad generationem consequitur. quia ge
neratio dicit p̄t̄mam emanationem. i.
deo innascibilis p̄t̄uat omnem emana
tionem. et ideo dicit fontalem plentū
dinem: nec tm̄ respectu generatiōis. s̄
etiā spiratiōis. et ideo innascibilitas nec
generatio nec spiratio. Sed improcessi
bilitas dicit q̄ nec spiratur nec spira
tionē p̄sequit̄. et sic non excluditur fili
us siue generatus. Filius enim gene
ratur et tm̄ non spirat. nec spirationē
p̄sequit̄. Improcessibilis igitur nō p̄t̄
uat nisi v̄nam solum emanationem. et
ideo dicit solum patrem istū fontalis
plentudinē. et ideo improcessibilis nō

potest esse notio distincta in patre ab in
nascibilitate. nec in filio a spiratione.
nec impositat fontalem plentitudinem
sed solum inspirando. Quāuis igitur i
processibilitas possit dicere nobilitatē

Est p̄
terea
aliud
nomē
multiplicem no
tās relationē. s.

nobilitatem. et dicit secunditatē. q̄ rō
nes nō valent. eo q̄ hoc totum in alijs
rationibus assignatis clauditur. ideo
contra alias nō distinguit. ¶ Ad illud
quod queritur quare nō communicat
innascibilitas. sicut improcessibilitas.
dicendū q̄ sicut patet. quia improcessi
bilitas nō claudit in suo intellectu nō es
se ab alto. sicut facit innascibilitas. sed
solū dicit non spirari. pater autē nulli
potest communicare qd̄ non sit ab alio
potest tamen communicare alij q̄ non
spiratur. ¶ Ad illud quod obiicitur
quare non producere non est notio. d̄
cendum q̄ non est nobilitatis. et esto q̄
ess̄z quia illud non videtur principiū
ter considerari in ratione sui nominis.
dicendum q̄ illud est ratio. q̄ nō dicit
respectum positiuū quantum est de ratio
ne sui nominis et ideo simpliciter p̄t̄
conuenire essentia. et ideo non est no
tio. Non sic autem est de innascibilita
te. vt in precedentibus v̄sum est.

Distinctio. xxii. De his q̄
eternalr d̄t̄ de deo s̄m̄ relationē seu p̄
p̄t̄atē nō p̄sonalē q̄ est cōis spiratio s̄m̄
gnificata per hoc nomē principium.

Est p̄terea aliud nomen
multiplicem notans re
lationem. Supra egit ma
gister de proprietate non
personalis que est innasci
bilitas. hic secundo agit
de p̄t̄tate siue notioe nō p̄sonali q̄ est
cōis spiratio s̄m̄ta p̄ hoc nomē principij
Et qm̄ illd̄ nomē n̄ tm̄ notionalr acci
pit. imo ē eēntialr. Itō distinguit p̄lo
h̄z nois m̄t̄plicitatē. sc̄do manifestat
h̄z nois unitatē s̄z q̄ d̄t de p̄te et filio re
spectu. s̄. ostēdēs q̄ s̄t v̄niū principij. s̄.
et hoc tibi deinde in eodē libro. cōtinuē.

D. 11. 29

26

17

28

Prima pars habet duas. In prima distinguitur huius nominis multiplicitate. In secunda vero membra sue distinctio- nis explanat ostendens per autoutates qd principiu hz oēs illas acceptiones et hoc ibi. Et p̄ ab eterno principiu ē filiū.

Sic sc̄da pars i qua agit d̄ hoc noīe principiuꝝ specialit̄ pur d̄ notionalit̄ r̄ cōn- taliter hz duas. In prima ostendit qd pater r̄ fili- us sunt unum principiu. ibi de inde in eodē li.

In sc̄da quāritate sunt unum sc̄z unitate no- tionis. ibi. Unū aut principiu sūt r̄c. ubi ostendit qd eadē notio ē sūt principiu. r̄ qd illa notio ē spiratio.

Pater ē p̄n- cipiu totius diu- nitatis. r̄c. Que- ritur p̄ quo stat ibi hoc nomē p̄n- cipiu. Ad enim p̄t stare p̄cōn- tia. nec p̄ perso- na. q̄ p̄trūq; dicit q̄m est de se absolutū. aut ergo stat p̄ p̄a- ternitate. et hoc falsum. quia nō est pater spiri- tus sanctus. Nec pro spiratione. quia spiratio nō est respectu s̄- liū. Nec commu- niter ad p̄trūq; q̄ quia nihil ha- bent commune. nisi essentia. nec pro innascibilitate. quia innas- cibilitas non dicit respectu ad

personā. s̄z p̄ uationē respectu. q̄ of mō est falsa. C̄ R̄n. dicēdū qd s̄z locutio:

ntis h̄c est pater est principiu totius dei- tatis. i. oīm p̄sonarū in deitate. r̄ est dis- tributio accomoda. sicut d̄ celū cōtis- net oīa se. s̄ exceptio. Si aut̄ q̄rat p̄ quo stat hoc nomē principiu. dicēdū qd stat p̄ p̄nitatem s̄z et spiratione. q̄ p̄nitatem

est principiu filiū per spirationes principiu spūssā- cti. p̄trūq; p̄n- cipiu v̄trūq;. Quod ergo obicitur qd nō habent cōmune dicēdū qd non cōueniūt in no- tione unica com- uenientia formas. li. tamen cōuen- tentia originas. It in eadē perso- na. et eiusdem p̄- sone p̄prietate. Quia em̄ perso- na patris a nullo est. v̄t d̄ in li. tera ideo omni- modo p̄ductio- nis producti. et ideo ē principiu totius deitatis.

Unde idem im- postatur nomē ne principiu cū dicitur principiu deitatis intelles- ctu principiu. qd importatur nos- mine innascibi- litas q̄m ad i- tellectum cōse- quentē. r̄ ex hoc rōne verbū p̄fir- mationē recipit ista oppositio q̄ dicit qd innas- cibilitas dicit i p̄- tre plenitudinē fontalitatis s̄z ne fontalem ple- nitudinem s̄z ex consequenti in- tellectu.

Et pater ab eterno principiu est filius; et pater r̄ filius principiu spiritus sancti. quia filiū est a patre r̄ spūssā- ctus ab v̄troq;. spūs vero sanctus nō ab eterno p̄n-

Pater ergo principiu ē sine principio r̄c. Querit de h̄mōi locutionib; quas

August.

1

principiu. Dicit enim principiu semper ad aliqd et dicitur p̄ p̄n- cipiu. r̄ filiū p̄n- cipium r̄ spiritus sanctus principiu sed differenter.

Nā pater d̄ p̄n- cipium ad filiu et ad sp̄m̄s̄ctū.

Unde augusti. in. iij. lib. de tri- nit. pater est p̄n- cipium totius di- uinitatis. vel si melius dicit dei- tatis quia ipse ē a nullo. Non enī habet de quo sit vel de quo proce- dat. sed ab eo et filius est genit⁹ r̄ spiritus sanctus p̄- cedit. Non ergo dicitur principiu totius deitatis qd vel sui vel diuine essētie principiu sit sed quia prin- cipium est filius et spiritus sancti in quibus singulis tota diuinitas ē filiū ad spiritū s̄ctū d̄z principiu

Spiritus vero s̄ctus non dicitur principiu nisi ad creaturas ad q̄s pater etiam dicitur principium r̄ filius et trinitas ipsa simul. et sin- gula personarū principiu d̄z crea-

turarum. pater ergo principium est sine principio filius principiu de principio Spiritus sanctus principiu de v̄troq; ad est d̄ patre et filio.

Membra di- stinctionis expla- nat ostendens p̄ autoutates qd principiu habet omnes illas ac- ceptiones.

Et pater ab eterno principiu est filius; et pater r̄ filius principiu spiritus sancti. quia filiū est a patre r̄ spūssā- ctus ab v̄troq;. spūs vero sanctus nō ab eterno p̄n-

lter accipitur. ubi hoc nomen principi-
 um cum dicitur principium sine principio princi-
 pium de principio. Aut et accipitur essentialiter
 aut personaliter. Non personaliter ut dicitur
 quod si dicitur esse principium de principio et princi-
 pium non convenit et nisi temporaliter. Præter
 res sicut dicitur magister dicitur. et non potest
 dici hoc de illo nisi quantum ad nomina sub-
 stantialia. ergo principium principium non potest
 accipi notionaliter. Et iterum per quod nota
 stione acciperetur cum dicitur. filius principium
 de principio. quod non per filiationem. quod hoc
 convenit spiritualiter. scilicet esse principium
 cum de principio. Non pro omnium spiri-
 tualiter. quod contra spiratio convenit per se. cui
 non convenit esse
 principium de prin-
 cipio. Si tu dicitur
 esse accipitur
 essentialiter. Contra
 entia non est per
 sone principium
 necesse respectu
 ad personam. quod cum
 principium dicitur
 respectu ad per-
 sonam non potest ac-
 cipi essentialiter.
 et ita nullo modo
 ¶ Rñ. possit dici
 quod hoc nomen
 principium accipi-
 tur in preparatione
 ne ad creaturam
 et trahitur ad
 personas per pre-
 positiones ad
 dicitur sicut cum
 dicitur deus de
 deo et deus non
 de deo. et consi-
 milita. et sic ces-
 sat obiectum deo.
 Aliter potest dici
 quod hoc nomen
 principium non
 est positum ad
 significandum res-
 pectum essentia-
 lem vel perso-
 nale quantum
 tum est de se. sed
 indifferenter se habet ad utrumque. et
 eius acceptio determinatur per ad-
 ditionem. quod ergo dicitur de patre stat per
 notionem per se et spirationis omnium.

et arsa per preteritum in nascentibus per
 hoc quod dicitur non de principio. Sicut in fi-
 lio stat per contra spirationem cum filiationem quod
 ipontatur per hoc quod dicitur de principio. De
 spiritu sancto hoc dicitur quod stat essentialiter
 tamen. et artatur ad personam per hoc quod
 de utroque.

c. ¶ Spiritus esse cepit principium earumque
 creaturarum. Ut dicere contra illud quod
 dicitur est supra. dicitur. Et per se tate crea-
 turarum intelligitur conditor eternus. si
 scilicet eternus conditor. Et eternaliter principium
 Ite in hymno. Et eterne reus conditor. Ite
 ratione ut quod res ab eterno fuerit in deo
 sed non nisi licet in principio ergo ab eter-

intelligens hanc
 trinitatem esse unum
 principium rerum
 ait. Ex ipso per
 ipsum et in ipso sunt
 omnia. ¶ Cum vero
 audivimus omnia
 esse ex deo ut
 ait augustinus. de na-
 tura boni. om-
 nes utique natu-
 ras intelligere de-
 bemus. et om-
 nia que natura-
 lia sunt. Non enim
 ex ipso sunt
 peccata que na-
 turam non ser-
 vant sed vici-
 ant que ex vo-
 luntate peccan-
 tium nascuntur
 omnium ergo quod
 naturaliter sunt.
 unum principium
 est pater cum filio
 et spiritu sancto et

substantie. sic non ponit eternitatem circa
 conditionem sed circa suppositum. et est lo-
 cutio vera. Si adiective. et dicitur tene-
 tur habitualiter ad huc est locutio vera.

no fuit principium
 ¶ Rñ. dicitur quod
 nota quod dicitur ef-
 factum in creatu-
 ra possit illum
 dicere actu vel
 habitu. Si actu
 ex tpe dicitur
 Si habitu. potest
 dici eternaliter
 Et quod principium
 unum potest sonare
 in actu vel in ha-
 bitu id non potest
 dici solum temporaliter.
 Imo etiam
 eternaliter. sed
 quod magis magis
 accipit hoc no-
 men principium
 per dicitur factum.
 quod in habitu. id
 est magis quod dicitur
 temporaliter. Quod
 dicitur quod dicitur
 totum eternus dicitur
 quod locutio du-
 plex est. Id est
 per se et per
 dicitur: quod potest
 dicere actu vel
 habitu. Id est per
 se et per se et eter-
 nus quod potest tene-
 ri adiective vel
 substantive. Et si
 eternus teneatur

Si actualiter d
falsa. Si
manifesti. Ray
vno mō sensu
eterni cōditō
id est pōitor q
ē eterni. Alit
mō eterni cō
ditō. i. ab eter
no potēspdere
in tpe terto
mō eterni pōi
tor. q. etnalit cō
didit. Quob
mis sensib⁹ est
vā locutio. sed
fctio sēsu ē falsa
d. Ab etnoat
p^r p^ricipiū ē fi
lii. Obicit. p^r
filiū r spūsa
et non sūt p^r
cipium nisi ex
tpe q³ hoc cū
eternū sit ante
pale. p^r p^r d^r
p^ricipiū nocto
naliter i dūto
ē ēntialit. S³
p^rā oē ēntias
liter dictū ē cō
muni. r quan
to aliqd cōm
tāto p^r p^r d^r
ns debet dici
p^ricipiū ēntia
lit p^rnotionalit
R³ spon. d^r s
cendum q³ d^r
p^ricipit^r est loq³
de hoc nomine
p^rincipium ant
respectu suble
cti. sic cum in
tellectus essen
tie sit ante in
tellectum per
sone sic p^rinci
pium essentialit
ter dictum se
cū dū rōnē teel
ligēt sit p^r
cipiū notiona
lit dictū sicut
opponit. S³ ē
respectu termi

hoc eē cepit. Ab
eterno aut p^r p^r
cipiū ē filij g^ras
tione r p^r r fili⁹
vnu principium
spūsa. Un⁹ aug. i
i. v. li. de tri. ita
ait. Dicitur rela
tiue pater idem
q³ relatiue dici
tur p^rincipiū. s³
pat^r ad filiū dici
tur p^rincipiū ve
ro ad oia que ab
ipso sunt. Et p^r
cipium dicitur
filius. Cum eni
diceretur ei. Tu
quis es: respon
dit p^rincipium q³
et loquor vobis.
Sed nunqd pa
tris p^rincipium
est. immo crea
torē se voluit oñ
dere. cū sedixit
eē p^ricipiū. sicut
r p^r p^ricipiū est
creature q³ ab ip
so sunt oia. Cū
ho dicim⁹ r pa
trē p^ricipiū r fili
uz p^ricipiū non
duo p^rincipia crea
ture dicim⁹. q³
p^r r fili⁹ siml^r ad
creaturā vnu p^r
cipiū ē. sic vnus
creator. Si autē
q³ q³ d i se m^ret r
signit v^l opat a
liqd p^ricipiū ē ei⁹
rei quā signit v^l
ei⁹ quā operat.

non possum⁹ ne
gare etiā spūsa
ctū recte dici p^r
cipiū. q³ nō est se
pam⁹ ad appel
latiōe creatoris
q³ scriptū ē de il
lo q³ opes. et vti
q³ i se manēs o
pat. Nō eni ali
qd eoz q³ operat
ipe mutat r ver
tif. Unū g³ p^rinci
piū ad creaturā
cū p^rte et filio est
ff. nō duo v^l tria
p^rincipia. Ecce ap
te ostēdit au. pa
trē r filiū r. ff. eē
vnu p^ricipiū rez
creaturuz. i. vno
eodēq³ modo eē
p^ricipiū et illum
modū satis ape
ruit. q³. s. opant
oia r q³ s^r opes
rant hi tres. iō
vnum p^rincipiū
esse dicuntur.
De hoc no
mie p^ricipiū put
bz notionalit et
essentialit ostēdēs
q³ p^r r fili⁹ sunt
vnu p^ricipiū spū
sancti. c
Deinde in eo
dē libro cōtinue
ostendit quō pa
ter dicatur p^rinci
piū ad filiū r ad
spūsanctū ipe fi
li⁹. dices. ideo ef
se p^rtem p^ricipiū

in. sic p^rincipiū
essentialiter dis
ctū respicit q³
est diuersum p^r
essentialit r crea
tum. sed p^rinci
piuz notionalit
dictū respicit p^r
sonā cōsubstan
tialē r creataz
r eternā r iō p^r
cipiū notionalit
ter dictū d^r et
nalit r q³ tum
ad hanc vā p^r
us d^r in deo nō
sollū q³ ad in
tellectū s³ etiaz
q³ tum ad rem r
sic patz de qua
acceptiōe hoc
nomen p^rincipi
um dicitur per
p^rius secunduz
diuersas cōpas
rationes.
e. Creatorem
se voluit ostens
dere. Ut falsum
q³ cum filius se
dixerit p^ricipiū
creatorem se po
tuit ostendere.
quia ipse espō
dit ad questio
nem p^rarileoz
querentium Tu
quis es. sed q³
querit de perso
na. sed p^ricipiū
scdm q³ p^r crea
toze accipitur
tenetur essen
tialiter. g³ auto
min⁹ nō respō
dit conueniēter
aut p^rincipium
non fiat p^r crea
toze tbi. S³ d^r s
q³ appropiatur
filio. Contra tā
ratio creatōis
q³ ratio p^rinci
piū ap^r p^rat p^rl.
ergo non filio.
R³ s. d^r s q³ d^r

6 clpſi tenet eſ: ſerialiter ſicut dicitur in littera ſed tractum eſt ad perſonaz filiū. Sz q̄ obijctis q̄ appropiatur patri. dicē: dum q̄ principiū de ratio: ne ſui nominis nō appropriat filio niſi p additōnem. z ſic in propoſito. quia appropriatur per actum verbū. Non enī dicit ſimplicitet ego p̄ncipiū. ſz ego p̄ncipiū q̄ z loquor vobz.

nō tam principium eius tantum erit rei quam gignit vlt̄ ſacit. ſed z ei⁹ quā dat z que pcedit ab ipſo. Si ergo quod datur vel quod procedit. principium habet a quo datur vlt̄ pcedit. ſatendum eſt patrez vel filium vnum principium eſſe ſpirituſſancti. non duo principia. Sed ſicut pater et fili⁹ ad creaturam relatiue vnus creator et vnus dominus dicitur. ſic relatiue ad ſpirituſſanctū vnum principium. Ad creaturam vero pater et filius z ſpirituſſanctus vnum principium ſicut vnus creator et vnus dominus. Ecce habes q̄ pater principium filiū dī. quia genuit eum. Quia ergo notione eſt pater. ea principium filiū dicitur. id eſt generatione. ſecūdu quam etiam dī autor filiū. Unde hila. in lib. iij. de trini. ita ait. ipſo quo pater dī ei⁹ quem genuit autor oſtenditur. id no

filij. quia genuit eū z patre z filiū eē p̄ncipiū ſpūs ſcti. qz ſpūs ſctūs pcedit vel datur ab vtroqz. Ait ei ita Si gignēs ad id qd̄ gignit p̄ncipiū eſt. pat̄ ad filium p̄ncipiū eſt qz genuit eū. Utrum autem z ad ſpūs ſanctum p̄ncipiū ſit pater. quia dictū ē de patre pcedit non parua q̄ſtio eſt. Qd̄ ſi ita eſt.

mē hñs: qd̄ neqz ex alio p̄fectū intelligat. z ex q̄ is q̄ genit⁹ e ſub ſuiſſe doceatur. Nouit eccleſia vnū innatiū deum. Nouit vnigenitum dei filiū. Conſitetur patrem ab origine liberū conſitetur et filiū originem ab initio. non ipſum ab initio. ſed ab initiali. non p̄ ſeipm. ſed ab eo qui a nemine eſt natum ab eterno natiuitatem. ſ. ex pater na hereditate ſumentem. Edicta eſt hic fidei p̄ceſſio. ſz p̄feſſionis ratio nondum expoſita eſt: et iō. querēda. ſ. quō intelligendum ſit q̄ ait filiū originem eē ab initio z nō ipm eē ab initio ſed ab initiali. Hoc vtiqz ſubdens determinauit quō acceperit initiū in quibz originēz filiū eſſe ab initio. Ac ſi diceret

Nō ita intelligas originē filiū eſſe ab initio. q̄ſi ipſe fili⁹ hēat initiū. ſz qz ipſe eſt ab initiali id ē a patre a quo ſunt oia. Nā ſz fili⁹ ſit p̄ncipiū de p̄ncipio nō eſt tñ pcedendum q̄ fili⁹ habeat p̄ncipiū Cū qz fili⁹ ſit p̄ncipiū de p̄ncipio. et p̄r p̄ncipiū nō de p̄ncipio. nō ē p̄ncipiū de p̄ncipio: ſine p̄ncipio: ſicut filius nō eſt p̄r. Neqz tñ duo p̄ncipia. ſz vnū. ſicut p̄r z fili⁹ nō

f. Nam ſz fili⁹ ſit p̄ncipiū de p̄ncipio nō eſt tamen concedendum q̄ fili⁹ habeat p̄ncipiū. Contra. videtur debere concedi quia omne relationum debet habere correlatum ſibi correſpondens. ergo ſi filius cum dicitur p̄ncipiū de p̄ncipio dicitur relatiue. debz habere correlatum quod eſt p̄ncipio. C. Reſpondeo. dicendū q̄ habere p̄ncipiū dicitur p̄r. Ant ſicut correlatum ſicut fili⁹ dī hēe patrem z ſic fili⁹ uſ habet p̄ncipio

Nota q̄ de filiū eē ab initio ſz ab initiali.

Ap̄ter ſeſu illi dicitur p̄ncipio

etiam. Aut sicut dispositione sui et sic
de habere principium quod incipit esse, et
sic est filius non incipit esse quod non incipit. Vel
aliter est habere principium essendi aut
durandi. primo modo filius habet prin-
cipium secundum modo non.

rum que dicunt
in presenti disti.
duo querunt de
hoc nomine prin-
cipium. primo quod
de ipso quantum
ad multiplicita-
tem. secundo qua-
rum ad unitatem.
Et quantum ad
primum duo que-
runtur. primo sup-
posito quod hoc no-
men principium
accipitur essen-
tialiter. quod ut
possit accipi pro
natura sine notio-
natura. Secundo de-
bet esse essentialiter et
notionaliter. quod
utrumque illud duo-
bus modis acci-
piatur univoce
vel equivoce.

Q. i.

Quod hoc nomen
principium accipia-
tur notionaliter ut
sic aug. 5. d. tri.
Primo ad filium prin-
cipium est. quod genuit
eum. et idem ipso
tur nomine principium
quod nomine generatio-
nis. et tenet pro
natura sine notionaliter. Item hoc ut ratione. quod
obicitur est ratio emanationis et origis ubi est
primo ratio principium. Sed ibi dicitur de et proprie est
ratio emanationis. et ibi de et proprie est ratio prin-
cipium. Contra. principium et primum sunt idem
ergo ubi cadit ratio principium est dicere pri-

duo creatores
sed unus crea-
tor.

Quod pater et
filius sunt unus
principium spi-
ritus sancti uni-
tate notionis que
est spiratio.

Unum autem
principium sunt
pater et filius non
tantum creatur-
rarum. ut dictum
est supra. sed et
spiritus sancti.

Ideo queri sol-
vitur eadem no-
tione pater sit prin-
cipium spiritus
sancti et filius.
an sit alia notio
qua pater dicitur
principium
spiritus sancti et
alia qua filius.

Ad quod di-
cimus. cum pa-
ter dicatur prin-
cipium spiritus
sancti et filius.
quis spiritus san-

ctus procedit vel
datur ab utroque
nec aliter proce-
dit vel datur a
patre quam a filio.
sane intelligi po-
test patrem et fi-
lium eadem res-
tatione vel no-
tione principium
dici spiritus san-
cti. Si vero que-
ritur que sit illa
notio quam ibi
notat principium
nomen eius non
habemus. sed non
est ipsa paterni-
tas vel filiatio.
imo notio que-
dam que patris
est et filii. quia
ab eterno pater
et filius unum
principium est
spiritus sancti.
Donator autem
ut predictum est
dicitur pater vel
filius ex tempo-
re sicut spiritus
sanctus donum
vel donatum.

ctus procedit vel
datur ab utroque
nec aliter proce-
dit vel datur a
patre quam a filio.

sane intelligi po-
test patrem et fi-
lium eadem res-
tatione vel no-
tione principium
dici spiritus san-
cti. Si vero que-
ritur que sit illa
notio quam ibi
notat principium
nomen eius non
habemus. sed non
est ipsa paterni-
tas vel filiatio.
imo notio que-
dam que patris
est et filii. quia
ab eterno pater
et filius unum
principium est
spiritus sancti.

Donator autem
ut predictum est
dicitur pater vel
filius ex tempo-
re sicut spiritus
sanctus donum
vel donatum.

Donator autem
ut predictum est
dicitur pater vel
filius ex tempo-
re sicut spiritus
sanctus donum
vel donatum.

Donator autem
ut predictum est
dicitur pater vel
filius ex tempo-
re sicut spiritus
sanctus donum
vel donatum.

na sit posterior
alia. et nullo modo
modo persona est prin-
cipium persone. Item
in creaturam idem est
principium et initium
sicut patet per philosophum.
et ubi non recipit
initium nec prin-
cipium. sed omnes perso-
ne in divinis sunt sine
ne initio. et sine
principio. et principium
personae non dicitur res-
pectu persone ad per-
sonam. et non accipit
personam nisi sine
notionaliter.

Item: idem est
causa et principium re-
differens ratione.
quod principium dicitur
causa quantum ad fieri.
causa quantum ad esse.
et si maioris nobilitatis
est esse quam fieri. pro-
pter hoc ubi accipit ratio
cause quam principium
personae. sed non res-
cipitur quod una per-
sona sit causa. et
alia sit effectus.
ergo nec debet
ibi recipi intentio
principium.

Item: deus est
alpha et omega prin-
cipium et finis.
et utrumque est
equalis nobilitate
tatis. Sed intentio
finis ita dicitur
de deo essen-
tialiter quod nullo modo

personaliter. deus est et ita finis creature quod
non est finis persone. ergo sicut ut quod ita est
principium creature quod nullo modo sit prin-
cipium persone. Respon. dicendum quod
in divinis est vera origo siue emanatio.
non tantum vera sed etiam completissima.

Queritur
sit notio
qua patet et
filius dicitur
principium
spiritus sancti.

Ad hoc autē q̄ sit perfectissima neces-
se est q̄ emanās habeat cū producente
equalitatē olmodam ac unitatē in sub-
stantia. q̄ nichil potest equari deo nisi
deus. si ergo emanatio et origo d̄z exp̄-
mi cōueniēter et catholice. debēt reci-
pi nota dicentia originis veritatē. et nō
recipi nota importantia in perfectionē
vel diuersitatem vel inaequalitatē. Quā
ergo principis et principatū dicitur ori-
ginis veritatē. ideo priusq̄ recipit in
diuinitis. maxime autē in intentio principis.
Sed qm̄ posterioris d̄z imperfectionem. et
initium similiter. q̄ dicitur imperfectā dura-
tionē sc̄z inceptio. et intentio cause
importat diuersitatē. quia causa est ad
cuius esse sequitur aliud et intentio finis
inequalitatē. q̄ finis melior est his que
sunt ad finē. ideo nec intentio prioris et
posterioris. nec initii et inicitati. nec cau-
se et effectus nec finis et eius qd̄ est ad
finē. recipitur in persona respectu per-
sone sed intentio p̄ducētis et producti.
q̄ possibile est q̄ productus sit summe p̄-
fectus et equetur producētis. id recipit
in diuinitis. sicut et intentio principis. Ad
illud qd̄ ob̄f̄ q̄ ad principis sequitur prius
et ad prius posterioris: dōm q̄ sicut d̄f̄ se-
cundū h̄ylas. p̄f̄ maior est illis. nec ta-
men illius minor. q̄ sonat in imperfectio-
nem hoc qd̄ est minor. ideo prius reci-
pitur q̄ pater sit prior filio. q̄ ille est ab
illo non ecd̄uerso. non tñ recipit q̄ ille
posterior. At tamen nec ratio prioris om-
nino recipitur pp̄te. q̄ cū in diuinitis
sit ordo et origo. pp̄t̄ e origo. et min⁹ p̄-
pp̄te ordo. nec est nisi solum rōne origi-
nis. Quā ergo principis principaliter s̄-
portat originē. et prius ordinē ideo sim-
pliciter recipitur in intentio principis. In-
tentio vero prioris minus pp̄te et cū
determinatione. Intentio autē principis
p̄t̄ prius antertus. pp̄t̄issime reci-
pitur in deo. maxime quantum ad perso-
nā patris et ideo nō sequitur q̄ ita pp̄te
dicitur prius q̄ tñ dicit respectū ad po-
sterius. Ad illud qd̄ ob̄f̄ dicitur de ini-
t̄io. dōm q̄ licet unō mō accipit lar-
ge ad principis essendi et durandi. ut illud
dicitur habere in se quod scribit esse.
Primo modo potest accipi in diuinitis.
et sic accipit h̄yla. in littera. secundo ve-
ro mō nō potest. et sic nō equalit̄ prin-
cipio. Ad illud qd̄ ob̄f̄ dicitur de cau-
sa q̄ idem est q̄ principium: dicendum

q̄ in creaturis idem est principium et
causa. et hoc est quia productū differt
a producente. et ideo potest dici effectus
etius et istud potest dici causa. et in idē
concurrat intentio cause et principis et
similiter nomē. sed non ita in diuinitis.
quia tñ potest esse prius substantie p̄-
ducens cum producto. ideo non valet
illud. Ad illud quod ob̄f̄ dicitur de fine
tam patet responsio. quia finis h̄ylas est
de se dicitur excessum bonitatis respectu
eius qd̄ est ad finē. nō sic principis respe-
ctu eius quod est ex illo. et ideo deus nō
potest esse finis nisi creature equalis.
potest tamen esse et est principis perso-
ne omnino equalis. et ideo vna perso-
na nō est finis alterius: est tñ principis.

Questio. ii. Utrum hoc no-
men principis
cum accipitur essentialiter et notionaliter.
dicitur vniuocē vel equiuocē. Et
q̄ vniuocē videtur Basilis dicit q̄ si-
lio dei accipere cum creaturis est com-
mune. sed habere p̄r essentialit̄m pp̄t̄
si igitur commune est accipere. ergo
dare et si hoc cū penes hoc accipitur
ratio principis respectu filii et respectu
creature. v̄f̄ q̄ dicitur vniuocē. Item:
sic differt principis essentialiter dicitur
et notionaliter sicut sapientia et sapien-
tia genita. s̄z nō dicitur equiuocē sapien-
tia sic et sic. ergo. et. Item: nihil dicitur
multipliciter et hoc q̄ dicitur de ge-
nere et de specie. sicut ex hoc q̄ habet
vnum suppositum et plura. et q̄ multi-
plicitas respicit significationes diuer-
sas non supposita. sed principium essen-
tialiter dictum est in plus. et pluribus
conuenit q̄ notionaliter. et cōuenit esse
dem ipsius. ergo non dicitur multipliciter
sed vniuocē. Item: q̄ nō dicitur
analogice videtur quod vbi est analogia ibi
est prius et posterior. sed in diuinitis nō
est prius et posterior. ergo nec analogia
Et iterū q̄ nec equiuocē. Quia vbi est e-
quiuocatio ibi est diuersitas significatio-
nis. sed persona et essentia non sunt di-
uerſa. ergo nec potest equiuocē. Et
cōtra: q̄ dicitur multipliciter videtur
primo per magistrum in littera qui dicitur
cit. q̄ hoc nomen principium multipli-
cem facit intelligentiam. ergo d̄f̄ multi-
pliciter. Item: hoc ipsum v̄f̄ ratio-
ne quia ista actus ḡnare. spirare. et eas
re. sunt ipsius principis secundū q̄ differe-
nter accipitur. sed non est vna com-
mune

inuenire rationem iuenire ad istos actus: ergo nec ad principium quod dicitur respectu sic differente. **Item**, regula est philosophi quod si aliquid in una sit acceptio habet unum oppositum et in alia aliud dicitur multipliciter / sed principium essentialiter dicitur respectu creati: et notionaliter respectu creati. ergo multipliciter sic et sic. **Item**, principium essentialiter dicitur / dicitur temporaliter: notionaliter dicitur eternaliter: sed nichil est commune uniuocum eterno et temporaliter. ergo etc. **Item**, dicendum quod nomen accipit differenter in diuinis potest esse tripliciter. Aut quantum ad suppositum: aut quantum ad significatum: aut quantum ad cognotatum. Primo modo accipitur differenter hoc nomen deus: quia cum dicitur deus est eternitas. et deus generat: in prima stat per natura: in secunda pro persona. et illud non inducit aliam quam multipliciter. Alio modo contingit terminum differenter accipi quantum ad significatum: sicut quod ipse terminus in una sit acceptio significat essentiam: in alia personam: sicut hoc nomen pater potest dicitur deus pater filii: et potest dicitur pater noster. et hoc inducit equiuocationem: quia est diuersitas significacionis non in re ipsa sed in significando. Tertio modo contingit differenter accipi ratione cognotati: ut potest hoc nomen principium dicitur essentialiter cognotat effectum: dicitur personaliter nichil cognotat creatum et illud inducit multipliciter sicut analogiam non sicut equiuocationem. Secundum analogiam quibusdem quod accipitur per diuersis siue diuersa imponat que non habet nisi unitatem proportionis: et ideo necessario oportet quod incidat ibi analogia: sed non equiuocatio: quia equiuocatio habet plures institutiones: et determinate accipitur per qualibet: sicut patet in hoc nomine cantus sed non sic se habet hoc nomen principium Nam principium de sua impositione impositum est ab actu producenti: non creati: nec generandi. Unde sicut producere: de productione filii et creature non dicitur equo sed analogice: ita hoc nomen principium sicut has tres accipitur comparationes differenter. Concedo ergo quod ibi est multiplicitas quedam: quibus non sit multiplicitas simpliciter sicut equiuocationis proprie dicte: et procedere sunt rationes ad hoc: quod non concludunt quod sit

equiuocatio vera. In illud uerbum philosophi intelligitur quado nomen habet diuersa opposita: quod non uniuocum in aliquo nec uniuoce nec analogice quod sit illi termino oppositum sed primo et per se opponitur: non sic autem est in proposito quia principium non dicitur primo ad filium uel ad creaturam / sed ad hoc quod est productum siue principiatum: et quidem dicitur de filio et creatura quibus non uniuoce sed analogice. **Ad** illud quod obijciatur de basilio: dicendum: quod basilius accipit commune per analogiam: quod est medium inter pure uniuocum et equiuocum. **Ad** illud quod obijciatur de sapientia et sapientia naturalis. dicendum quod non est simile: quia ibi non est diuersificatio nisi solum quod ad suppositum: sicut: hic autem est quantum ad connotatum et per hoc per se sequens. **Ad** illud quod obijciatur ultimo quod non cadit prima ibi etc. dicendum quod quibus non cadat ibi prima et posterius in se: cadit tamen respectu effectus: quia in comparatione ad effectum accipitur analogia. Quod autem dicitur quod non est ibi diuersitas. dicendum quod per unum est in re: tamen in significando et intelligendo aliud est intelligere essentiam: aliud intelligere personam: ita et dicere. ac per hoc et significare: et ideo quibus non sit diuersitas a parte rei absolute. nichilominus potest esse a parte significacionis.

Onsequenter est questio de secundo articulo scilicet de unitate huiusmodi principii: et circa hoc queruntur duo. Primo queritur utrum pater et filius possunt dici unum principium spiritus sancti. **Secundo** utrum possunt dici unus spirator: uel idem principium spiritus sancti.

Questio. i. Quod possunt dici unum principium esse spiritus sancti. uidetur in littera ubi dicitur fatendum est patrem et filium unum principium esse spiritus sancti. **Item**, ratione uidetur. quia unum principium unum est principium unum in uno genere. spiritus sanctus unum est: ergo habet unum principium: ergo si imediatum et perfecte est a patre et filio: sicut et go pater et filius unum principium. **Item**, pater et filius spirant: aut ergo una potentia aut duabus. **Constat** quod una quia est est una essentia est et una potentia: ergo cum ipsi dicantur esse principium ratione potentie: et una sit potentia in patre et filio. per etc. **Item**, sicut tres persone unum

12

13

14

15

16

in creatione creat: ita due vnica spira
 tione spirant: sed tres: quia vnica creatio
 ne creant sunt vnū principiu creature.
 ergo due vnū principiu spiritus sancti.
 Contra. cū dicitur sunt vnū principiu
 spiritus sancti: aut vnū dicit vnitate es
 sentie: aut vnitate persone: aut notio
 nis. Ad essentie quia tūc spūssanctus eēt
 principiu spūssancti. Ad persone: quia tūc
 pater et filius eēt vna psona. ergo no
 tionis. Sed cōtra. si pater et filius pro
 pter vnitate notionis dicitur vnū pn
 cipiu: ergo ab oppositis pater propter
 pluralitate notiois pōt dici plura pn
 cipia. ¶ Itē. si pater est principiu spūssan
 cti et filius principiu: et hoc principiu
 non est illud: ergo duo principia. ¶ Itē.
 pater et filius sūt vnū principiu. ergo vnū
 principiu est pater et filius: et si hoc: ergo
 pater est filius. ¶ Itē. si vnū sunt pn
 cipiu: aut vnū qd est pater: aut vnū qd
 non est pater. Si vnū qd est pater: er
 go pater et filius sunt pater. Si vnum
 qd non est pater: ergo principiu spūssan
 cti non est pater: ergo pater non est pn
 cipiu spūssancti. ¶ Rñ. dicendum q
 omnes istam concedunt pater et filius
 sunt vnū principiu spūssancti: quoniam
 Augustinus istā proponit et dicit: s; in
 modo intelligendū diuersificandū. Ad q
 dā dicunt q hoc nomē principiu nō di
 cit ibi essentiam: nec notionem: nec p
 sonam: sed dicit conuenientā duarū m
 personarū in vnica notione. Et dicitur
 sicut hoc nomen trinus specialiter est
 impositū ad insinuandū trinitatē sup
 positōri vt cōueniūt in vnitate nature
 sic in proposito dicuntur se habere. S; t
 amē cum nō sic facile huiusmodi sup
 positōne sine translationē ex virtute
 vocabuli accipere: hec positio nullam
 vniuersitatem habere videtur. Et ideo
 fuerunt alii q dixerunt q hoc nomen
 principiu importat notionem in adta
 centia: et est nomen adiectiue tentum: et
 ideo hoc adiectiuū nominis numeral
 le qd est vnū cadit a rōne nominis et te
 netur aduerbialiter. vt sit sensus: pater et
 filius sunt vnum principiu: id est vno
 modo pducunt siue spirant spiritus san
 ctum. Sed quoniam hoc nomē pn
 cipiu de sua impositione est nomē substā
 tiuum: vt pater nō videtur adhuc possi
 bito ista rationabilis. Et ideo fuerunt ter
 tii qui dixerunt q hoc nomē principiu
 quātū est de se fiat p essentia: et conse

nte ipsum p additionem trahit ad perso
 nā: et cū dicitur pater est principiu filii /
 trahitur ad personā patrie: qñ vero di
 citur pater et filius sunt: vnū principiu
 spūssancti: stat pro essentia vel natura
 inquātū tamen est in duabus personis
 et illud videtur cōsonare Ansel. dicen
 ti q pater et filius spirant in quantum
 vterq; idem deus. Et dicitur q vnū di
 cit vnitate circa hunc terminū pn
 cipiu non psona: sed essentie: vel na
 ture vt est in duabus personis. S; qñ
 Augustinus videtur dicere q principiu
 unū dictū de patre et filio dicat notionē
 cōmunē: similiter magister dicit vltio
 capi. q dicit vnitate notionis et pn
 cipiu importat relationē et essentia
 non refertur: ideo nec iste modus est ad
 huc oīno pueniēs s; sit aliq; pabilior
 Et ideo est quartus modus dicendū: q
 hoc nomen principiu stat pro notio
 ne non tamen in cōparatione ad snpposito
 rum: sed ad naturam / et vni spiratūā:
 et vnū importat vnitate circa ipsum
 scdm qd competit eius acceptio. Et
 hoc patet sic. Cū eni pater et filius spirat
 spiritūsanctum inquātū vnus deus im
 processibilis: et in quantum vnus deus
 sit in eis volūtatis vnitas: in quantum
 improcessibilis sit voluntatis vna fe
 cunditas: vna fecunditas dicat vnita
 tem principiu: dicendū q sine distinctio
 ne concedendū est q pater et filius sūt
 vnū principiu spūssancti. ¶ Et ad illud
 quod queritur quā vnitate dicat hoc
 q est vnum circa principiu. Dicendū
 q cum hoc nomen principiu de plu
 ribus simul dicatur: non pōt stare p p
 sona: et cū iterum dicat respectū ad p
 sonā non potest stare pro essentia. ergo
 necesse est q stet pro notione. cū ergo
 dicitur pater et filius sunt vnum pn
 cipiu. vnum dicit vnitate notionis
 in cōparatione tamen ad vnitate na
 ture et vni spiratūe: sicut patet in alio
 problemate: et patet ex predictis. ¶ Ad illud
 quod obicitur postmodū q hoc pn
 cipiu non est illud demōstrato
 patri et filio respōdet potest dupliciter
 primo q non potest dici hoc et illud:
 quia per regulam non cadit distin
 ctio nisi vbi est ex diuersis causis vno
 quoniam igitur vno omnimoda est in
 cōmune principiu: ita q non multi
 plicet ideo nō est ibi hoc et illud. ¶ Ali
 ter pōt dici q cū dicit hoc et illud: aut

10

demonstrat formā. aut suppositū aut
 utrūq. Si formā falsa est. Si suppositū
 est vel utrūq. vera est. ratione suppo-
 sitionis. et ideo nō sequitur qd uno. qz forma
 nō multiplicatur. Sicut potest argui in hoc
 nomine deus. Ad duo sequentia respō-
 dent qdam qd hoc nomen principium
 nō potest subijci. nec ad ipsū potest fieri
 relatio. quia tenetur adiective. Sicut illud
 nihil est qd nomen est substantiū.
 Et potest subijci et predicari. et ad eū relatio
 fieri. Et si dicat qd ad hoc suētū ē illud
 nihil ē qd nō potest predicari. ritep inuēto
 de habere rationē et nos videmus qd
 potest fieri relatio. vt si dicatur. In pūctio
 erat verbū. in quo principio erat spūs
 qz nō in alto erat sicut in eode. Etiam po-
 test subijci. qz si p̄ est principii spūsan-
 cti a simplici cōuersa. principii spūsan-
 cti est p̄. Propter qd aliter respondē-
 diū est. qz cū dicitur vniū principii. vniū dicit
 vnitatē notionis. qd cōis. est duobus. et
 qz vnitatē dicit cōmunes. id est hic cō-
 sequēs. vniū principium spūsancti est
 filius et p̄. et filius est pater. sicut hic
 vnus deus est p̄ et filius ergo pater est
 filius. Ad vltimum qd obijciatur aut
 vniū qd est pater et. dicitur qd qz vniū
 dicit cōmune spirationē vt est in pluri-
 bus. id non ptingit diuidere aut vniū
 qd est p̄. aut vniū qd nō est pater vt si
 dicat. ois hō ē alai. aut alai qd ē albi.
 aut alai qd nō ē albi neutrū ē vari. qz
 alai cōstitit p̄ alai albo et nō albo qd p̄
 vtroq. sicut reddit locutionē verā. Si
 tr̄ in ppositio principii stat p̄ principio
 qd est p̄ et qd est filius et id nō lz ibi di-
 uiderē et descēdere. imo ē ibi figura di-
 ctiōis ex mutatiōe suppositiōis et.

11

12

Questio .ii. Utrū sint iste
 filii sunt vniū spirator vel sunt idē pri-
 cipii spūsancti. Et qd hoc sit cōcedēda.
 sunt vnus spirator. vt qz p̄ et filii nō
 sunt vniū principii nisi qz spirāt vnica
 spiratiōe. Et cū hoc nōmē spirator. ipor-
 tet ipsam spirationē p̄ et filius sūt vniū
 spirator. Item qz p̄ et filii vnica crea-
 tione creati nō tm̄ dicit vniū principium
 create sed etiā vniū creator. Et cū sicut
 vnica spiratione spirant. sunt vniū spi-
 rator. Item qd sint idem principium
 videtur. quia vnitatis nō multiplicā-
 ta facit identitatē oīmodā. sicut p̄ et filii
 sunt vniū principii spūsancti: ita qd
 vnitatis principii nullo mō multiplicat.

ergo sunt idē principium. Item hec est
 vera pater et filii eadem spiratiōe spi-
 rant sed idē iporatur hoc nōmē principii
 vniū qd hoc nōmē spiratio ergo ab. equi-
 polenti pater et filius sunt idē principii.
 Contra. spirator et qd spirat equipollēt
 ergo sicut vniū spirator ergo vniū et qd
 spirat. sicut hec est falsa. vnus spirat. qz
 nō vnus sed duo sunt qd spirant. et c.
 Item spirator iporatur ipsam spiratiō-
 nem in concretionē ad suppositū. aut
 ergo illud est essentia. aut p̄sona. Non
 essentia. ergo p̄sona. ergo li pater et fi-
 lius sunt vnus spirator. sunt vna p̄so-
 na vel ppositiōis. Item qd nō sit cōcē-
 dēdū qd sint idē principii p̄. Si ei sūt
 idē principii sūt idē sicut hec est falsa qd p̄-
 et filii sunt idem. et p̄ma est falsa. Qd
 aut sequatur manifestū est. bene seq-
 uitur sūt idē alai. ergo idem. Quod itez
 rum hec sit falsa sunt idē: p̄. quia sūt
 disti. et nō sunt idē. Item hoc qd est
 idem est p̄nomē relatiuum. ergo cum
 p̄nomē certam designet p̄sonā et rela-
 tiuū sit notans identitatē. in eo p̄ quo
 referet significat identitatē in supposito.
 sed illud nō est essentia. sicut p̄sona.
 ergo significat qd sint eadem p̄sona. qd
 cū sit falsum. restat qd illa locutio sit
 falsa. R̄. dicendum qd hec locutio
 pater et filius sunt vniū principii spi-
 rationis simpliciter et recipitur. hec au-
 tem: pater et filius sunt vnus spirator
 nō recipitur. et hec similiter nō admittit
 titur pater et filius sunt idem principii
 um. quia enim videantur equipolle-
 re illi. non tamen equipollent. Diffe-
 renti enim modo in his locutionibus
 spirationis notio significatur. Propt̄
 quod notandum qd notio potest signi-
 ficari dupl̄. scilicet in abstractione vel in
 concretionē. In abstractione vt si dica-
 tur spiratio. in concretionē: vt si dica-
 tur principii vel spirator. In concretionē
 aut potest significari vel in pparatione
 ad subiectū in rōne suppositi. vel in cōpa-
 ratione ad subiectū in rōne actiui. vt vtro-
 qz mō. Et igitur ergo notio spirationis
 in concretionē ad subiectum in rōne
 suppositi hoc nomen spirator quod
 est nomen verbale. et quia suppositum
 huius nominis est p̄sona non vna per-
 sona sicut due. ideo dicitur duo spiratores
 non vnum. Nec est simile de hoc quod
 est creator. qz cū sit nomē eēntiale si-
 gnificat ad subiectū qd est ba. Et illud

12

111

Ind est vñu i tribus. s3 notio ad psonã
 q̄ de se multiplicat n̄ est vna i duabus
 Significat et notio i cõparatione ad
 subiectũ i rōne actiui. vt p hoc nomẽ
 p̄cipiũ qd̄ dicit originẽ. r̄ qm̄ subie-
 ctũ agit p̄ virtutẽ. r̄ v̄t̄ respicit natu-
 rã. cũ i p̄te r̄ filio sit vna natura r̄ vna
 virtus nō multiplicata. p hoc nomẽ p̄-
 cipii significat notio spiratōis vt nul-
 lo mō multiplicata. id̄ dicitur p̄ r̄ filius
 us sunt vñu p̄cipiũ sp̄iffet. vt vnus
 dicat vnitatẽ notiois. r̄ vis spiratue.
 r̄ nature i spiratibus. Hic ẽ q̄ p̄ n̄ di-
 cit plura p̄cipia. s3 plures h̄ abeat no-
 tiones. q̄ nō h̄ diuersas vires r̄ natu-
 ras. Significat et i cõparatōe ad sub-
 iectũ vt i rōne suppositi r̄ actiui cũ d̄
 idẽ p̄cipiũ. qm̄ p̄nomẽ idẽ qd̄ certam
 desiderat psonam significare. respicit
 suppositũ r̄ p̄cipiũ sicut dicitũ est. re-
 spicit ip̄m vt actiũ. r̄ qm̄ suppositus
 n̄ est idẽ. nec vñu. id̄ hec est falsa. p̄ r̄
 filius sunt idẽ p̄cipiũ. Hec igr̄ est f̄a.
 p̄ r̄ filius sunt vñu p̄cipiũ. hec at̄
 est falsa: sunt vñu spirator. hec it̄ est
 falsa: sunt idẽ p̄cipiũ. s̄. r̄ rō hor̄ ois
 p̄ ex p̄dictis. ¶ Ad illud q̄ ob̄icit̄
 23 p̄lo q̄ sint vñu p̄cipiũ q̄ vntca spira-
 tōe spirat. d̄s: q̄ hec nō est tota rō. s3
 hec est tota rō. q̄ vntca spiratōe. vnt-
 ca virtute. r̄ i vnitatẽ nature spirat̄ est
 d̄ r̄ p̄cipiũ hoc mō potat illã
 notioẽ r̄ id̄ sunt vñu p̄cipiũ. Ad̄ sic au-
 tẽ significat illa notio p̄ hoc nomẽ spi-
 rator qd̄ ẽ nomẽ v̄bale r̄ descendit a ver-
 bo qd̄ cõcernit suppositũ p̄onale. Spi-
 rator em̄ d̄ ille q̄ spirat r̄ ille q̄ p̄sona.
 ¶ Ad illud qd̄ ob̄icit̄ de creatōe. taz
 24 p̄. Rñ. q̄ creatio nō t̄m̄ h̄ vna virtute
 fieri. sed et h̄ vñu suppositũ r̄ ip̄m est
 s̄ba. p̄ ei nō creat̄ tãq̄ p̄p̄tũ subiectũ
 s3 ipsa substantia d̄na q̄ vntca ẽ sed sup-
 positũ spiratōis nō pot̄ eẽ s̄ba. sed p̄-
 sona. id̄ n̄ d̄ q̄ p̄ r̄ filius vñu s̄t̄ spira-
 tor. ¶ Ad illud qd̄ ob̄icit̄ q̄ idẽitas ẽ
 25 vntas nō multiplicata: d̄s: q̄ illud n̄
 sufficit. nisi sit talis vntas q̄ nō mul-
 tiplicetur nec. p̄p̄at̄ secũ pluralita-
 tem suppositoum quã excludit idẽti-
 tas. et quia vntas p̄cipiũ compati-
 tur pluralitatem personarum ideo pa-
 tet illud. ¶ Ad illud quod ob̄icitur q̄
 26 eadem spiratione spirant: dicenduz q̄
 non sequitur ex hoc q̄ sint vnus spira-
 tor. Quis enim eadem sit notio tamen
 suppositum non est idem. Et cum dicit

idem p̄cipiũ notatur idẽitas in
 vtrog. Cum d̄ eadẽ inspiratione. no-
 tatur idẽitas in altero. ideo hec non
 sequitur ex illa. nec vna infert aliam.

Distinctio. xxx. De his q̄
 proprie r̄
 temporaliter dicuntur de deo.

Sunt em̄ quedam que ex
 t̄pe de deo dicuntur. Su-
 pra agit magister de rela-
 tiuis que cõueniunt deo
 proprie et eternali. Hic
 agit de his q̄ conueniunt
 deo proprie r̄ t̄p̄alr. r̄ habet hec pars
 duas. In prima
 maḡ agit de re-
 latiuis q̄ ex t̄pe
 de deo dicuntur.
 In sc̄da de his
 q̄ pluribz perso-
 nis cõueniunt. s3
 t̄m̄ appropriari
 possunt. vt filius
 r̄ equalis. infra
 dist. xxxi. p̄ter ea
 cõsiderari op̄z.
 cũ tres p̄sonẽ.
 ¶ P̄ila pars h̄
 quattuor p̄tes.
 In p̄la ostẽdit
 aliqua noia d̄s
 de deo ex t̄pe
 ex̄p̄l̄icans de
 pluribz. In sc̄
 cũda q̄ ex̄p̄l̄ũ
 videbatur icõ-
 ueniens de hoc
 noie d̄s. oppo-
 nit r̄ soluit. ibi.
 S3 h̄c aliq̄s d̄
 ceret q̄ non ex
 t̄pe. In tert̄ia p̄-
 ro quia dictum
 videbat̄ falsum
 q̄ aliquid ex t̄-
 pe diceretur de deo. r̄ ideo mouet et
 soluit dubium. ibi. quod q̄ obtinebimus
 nihil s̄m̄ accidens. In quarta vero ex
 p̄determinatōe soluit quoddã dubiũ
 in p̄cedẽtibz q̄situm. ibi. Hic potest
 solui questio superius p̄p̄osita.

¶ Ostẽdit ali-
 qua noia dici de
 deo ex tempore
 ponens exem-
 pla.

Sunt
 em̄ q̄
 d̄s q̄
 ex t̄pe
 de deo

dicuntur ei qz tẽ-
 poraliter cõue-
 niunt sine sui mu-
 tatione r̄ relati-
 ue dicuntur s3 ac-
 cidens: nō qd̄ ac-
 cidit deo: sed qd̄
 accidit creaturẽ
 vt creator. d̄ns.
 refugiu. datuz:
 vel donatum: et
 hm̄oi. De his
 augu. i. v. lib. de

Creator d̄ns. r̄. Videtur q̄ maḡ
 false d̄cat ista noia. deo ex t̄pe cõueni-
 re. q̄ d̄m̄ vt dicit Boetius est p̄as cor-
 hercẽdi subditos. s3 hec est i deo ab
 eterno. s. r̄. Jtẽ d̄s vt dicit Amb. est

Augusti

momē nature. §
 si natura est et
 na. § r. v. m. n. l.
 Itē de hoc no-
 mine creator os
 hūctur. qz non
 dicitur lector: qz
 actu legit s; qz
 habilitate ad le-
 gendum. sed de
 us ab etno has-
 bilis est ad cre-
 andum. §. 7c.
 Juxta hoc ques-
 ritur de horum
 nominum signi-
 ficatione et con-
 notatione r. v. n.
 de habet ratio-
 nem connotans
 di cum diuina
 essentia sit prin-
 cipale significa-
 tum. ¶ R. n. d. s.
 cendū: qz quia
 diuina essentia
 non habet ve-
 re respectū ad
 creaturam. ta-
 men contingit
 eam intelligere
 et significare p
 modum respe-
 ctus. nec tamē
 intellectus est
 vanus propter
 hec qz totam ra-
 tionem respe-
 ctus realis po-
 nit in creatura.
 Quis igitur hu-
 iusmodi nota di-
 citur respectus a
 qz ponit quis
 ponant eēntie
 sō dicitur; et
 gētā illi respe-
 ces. sō intelligen-
 dū qz qdā dicitur
 respectū solū p
 dñs. qdā efficit
 vt creator et tu-
 sus. r. v. n. qz s; ff
 sub duplici dif-
 ferētia. qz aut l.
 ponat respectū

tri. ait. Creator
 relative dicitur ad
 creaturam sicut
 dñs ad seruū.
 Itē n̄ aliquē mo-
 ueat qz. s. f. cū sit
 coetern⁹ patri z
 filio. dñr tñ aliqd
 ex tēpore veluti
 hoc ipm qd do-
 natum dixim⁹.
 Nā sempiternē
 spūscētūs est do-
 num. r. palis au-
 tem donatum. z
 si dñs nō dñr nisi
 cū habere incipit
 seruū. etiā ista
 appellatio rela-
 tiua ex tpe ē deo
 Nō ei sempiter-
 na creatura est.
 cui⁹ ille dñs est.
 § dñs eē nō sem-
 pitemum hz. ne
 cogamur et crea-
 turā sempiternā
 dicere. qz ille sē-
 piterne n̄ dñare
 tur: nisi etiā ista
 sempiternē famu-
 laret. Sicut autē
 nō p̄t eē seru⁹ qz
 n̄ hz dñs. sic nec
 dñs qz n̄ hz seruū.
 ¶ Oppōit cō-
 tra exempla de
 hoc nomine do-
 minus. qz nō ex
 tempore sit do-
 minus. qz est do-
 minus tēpous
 qd non est ex tē-
 pore. b

¶ S; hic aliqz
 dicit qz nō ex tē-
 pore appetit deo
 hec appellatio qz
 dñs. qz nō ē
 tm̄ dñs rex que
 ex tpe ceperūt.
 sed etiā illi⁹ rei
 qz nō cepit ex tē-
 pore. i. i. p̄i tēpōis
 qd non cepit ex
 tpe qz non erat
 ante tēpus qz in-
 ciperet. Et iō nō
 cepit esse dñs ex
 tempore. Ad qd
 dici potest quia
 licet non cepe-
 rit ex tēpore do-
 minus esse tēpo-
 ris. cepit tamen
 esse dominus tē-
 poris. qz nō sem-
 per fuit temp⁹.
 et ipsi⁹ hoīs ex
 tempore cepit es-
 se domin⁹. De
 hoc Augu. i eo-
 dem lib̄. p̄tinue-
 ita ait. Quisqz
 extiterit qui et
 num deum solū
 dicat. tēporave-
 ro non esse eter-
 na propteryarie-
 tatē z mutabili-
 tatē. sed tñ ipsa
 tpa non in tēpo-
 re eē cepisse. qz
 non erat tēp⁹ an-
 tē tpa incipe-
 rent. et ideo non
 in tempore acci-
 derit deo vt do-

ad rē p̄sentē. aut
 ad rem futurā.
 siue ad rē i actu
 vel habitu. p̄tis
 mo modo qz po-
 nunt creaturam
 in actu dicitur
 solum cū crea-
 tura incipit seculū
 do modo ab et-
 no. Scđo hoc §
 si dñs z creator
 impōitāt respec-
 tū in actu ab es-
 terno nō possūt
 dici. Si autē in
 habitu p̄nt. Tar-
 mē p̄tis cōis ac-
 cipit h̄mōi nota
 vt connotant in
 actu. et ideo de
 augu. ea dicit cū
 tēpore. Qd ergo
 dicit Boet⁹ in-
 telligendum qz
 est potestas co-
 hercendi subdi-
 tos habitos. sed
 n̄ habēdos. Qd
 dicit Ambro. pa-
 tet qz non cogit
 qz quia sponat
 nature et̄ sponat
 tur a p̄prietate
 nature vt d̄t res-
 pectū ad crea-
 turas. et iō p̄no-
 tat qd creatū. et
 sic patēt oīa qd
 rō connotādī est
 mod⁹ signāndi.
 ¶ Ipsi qd nō
 cepit ex tpe. 7c.
 vt hoc falsū qz
 omne quod inci-
 pit est tēporale z
 omne tempoz
 le mensurat tē-
 pore. et omne ta-
 le cepit in tēpo-
 re. 7c. Si tu deo
 instantiā in p̄p-
 tuis obūctur qz
 nihil magis est
 variabile qz t̄pō
 s; omne tale est
 7. iij.

Augusti.

pale, ergo, &c.
 Item si tps nō
 incepit i tpe, er
 go cepit extra
 tps. s̄ fuit tps
 extra oē tēpus.
 ¶ Respon. dicē
 dū q̄ q̄tum ad
 p̄ns ptinet, q̄
 de incitio tps d̄
 dici i sc̄o d̄i
 fert icipere ex
 tēpore, & i tēpo
 re, & cū tēpore.
 ¶ Et dicit ois
 dinē, et ita p̄e
 supponit tps eā
 q̄ antertus, et
 iō nihil cepit ex
 tempore nisi qd
 sequitur tēpus.
 In tpe dicit tē
 pus eritā, s̄
 tps n̄ fuit in sui
 litio cū sit suc
 cessiuū. iō s̄
 equis duratiōis
 cū tpe n̄ cepit
 nec ex tpe, nec i
 tpe. s̄ cū tpe, i.
 cū tēpus cepit.
 Si q̄ras quō tē
 pus cepit b: aut
 ter ditenduz q̄
 nullo predicto
 rum modorum
 sed cepit in suo
 p̄icipio, & ideo
 non cepit extra
 tēpus. ¶ Ad il
 lud qd obijcit,
 q̄ ex tpe mēsu
 rat t̄pale, dicē
 dū q̄ t̄pale qd
 extollitur a tpe
 mēsuratur et ic
 ipit a tpe s̄ il
 lud nō extollit
 qd icipit cū tpe
 & rō p̄dicta est.
 ¶ Num̄ vero
 cū d̄ p̄ctū, &c.
 ¶ Et falsē dicere
 q̄ nūm̄ mutas
 tus nō est cum
 ceperit eē p̄iect

minuseēt: qz ip
 for tēpor d̄ns
 erat q̄ vtiqz nō i
 tpe receperunt
 qd r̄ndebit de
 hōie q̄ i tpe fa
 ctus ē cui vti
 qz dominus nō
 erat anteq̄ es
 set. Certe vt do
 minus homis
 ess; ex tēpore ac
 cidit deo et vt
 ois amoueāt cō
 trouersia certe
 vt tuus d̄ns eēt
 vt meus q̄ mo
 do eē cepimus
 ex tpe habuit.

¶ Mouet
 dubiū et soluit
 quomodo ali
 quid ex tēpore
 dicat de deo. c

¶ Quō ergo
 obtinebim̄ ni
 hil s̄m accidēs
 dici de deo: nisi
 qz ip̄sus natu
 re nihil accidit
 quo mutet: vt
 ea sint acc̄tia
 relatiua q̄ cum
 aliq̄ mutatione
 rerū de q̄b̄ di
 cūt accidūt. sic
 amic̄ relatiue
 d̄r nō et amic̄
 eē icipit nisi cū
 amare ceperit.
 fit ḡ aliq̄ mu
 tatiōe volūtatis
 vt amic̄ dicat.
 c Num̄ ḡo cuz

d̄r p̄ctū relatiue
 d̄r, nec tñ muta
 tus ē cū eē cepit
 p̄ctū nec cū d̄r
 pignus & h̄mōi.

¶ Si ergo num
 m̄ p̄t nulla sui
 mutatiōe toties
 dici relatiue: vt
 neqz cū icipit di
 ci, neqz cū d̄sinit
 aliquid i ei⁹ na
 tura vt forma q̄
 nūm̄ ē mutatio
 nis fiat. q̄to fa
 cilis de illa in
 cōmutabili dei
 substantia debe
 m̄ accipere q̄ ita
 dicat relatiue ali
 qd ad creaturā.
 vel q̄uis t̄p̄r
 icipiat dici, n̄ tñ
 ip̄i sube dei acci
 disse aliqd̄ itelli
 gatur: s̄ illi crea
 ture ad quā d̄r
 qualr̄ ēt refugi
 um nr̄z d̄r. Refu
 giū ei nr̄z d̄r de
 relatiue ad nos
 ei referē, & tūc re
 fugiū nr̄z fit: cū
 ad eū refugim̄.
 Nūquid tūc fit
 aliqd̄ i ei⁹ natu
 ra qd̄ anteq̄ re
 fugerem̄ ad eū
 nō erat. In nō
 bis ergo fit aliq̄
 mutatiō. q̄ad eū
 refugiēdo effici
 mur meliores. i
 illo aut̄ nulla,

um; qz eē p̄ctū
 est accidēs n̄s
 mi & modo lest:
 & p̄tus nō ines
 rat, ergo nūm
 m̄ mutatus ē.
 ¶ Respon. dic
 endum: q̄ res
 latio non p̄dic
 cat quid abso
 lutum, sed p̄e
 dicat ordinē ad
 alteruz, ordo au
 tem respicit di
 spositionem or
 dinatōis. Que
 dam igit̄ sunt
 ordinabilia: ita
 q̄ vtrumqz est i
 potentia, tūc
 relatio introdu
 ctur per muta
 tionem factā
 in vtroqz. Que
 dam sunt ordi
 nabilia: ita q̄ al
 terum q̄tum ē
 de se in actu est
 sed alterum in
 potentia. sicut
 patz de duobz
 quorum vnus q̄
 est actu albus,
 actu habet pro
 prietate s̄m quā
 attenditur simi
 litudo, & ideo al
 tero de non al
 bo facto alio s̄t
 perfecta simili
 tudo. Non ergo
 opozet q̄ rela
 tio semper idu
 cat mutationē
 in vtroqz extre
 motum propter
 sui corruptionē
 vel defectionē
 sed sufficit q̄ in
 altero. Et ratio
 visa est, qz resp̄
 cit duplex extre
 mū. Et qz vnus
 p̄t esse de se in
 actu, altero ex
 stante in poten

per m̄
 tudinem
 ondit q
 p̄ de d̄
 ci qd non
 atea dice
 bas s̄i
 mutatiōe
 vt nūm̄
 d̄r p̄ctū

¶ Deus
 d̄r refug
 um relati
 ue et ex
 tpe sine
 sui muta
 tione,

Qd pt d
relatiue.

Et sicut in nro
mo qui est ipo
testate posside
tis q sit pign
vel pectum vel
arra. sm muta
tionē factam in
ipso. Nec adue
nit nummo alis
quid absolutū:
sed ordo q ex p
te nūmi erat in
actu ex pte illi
quod erat i pos
sētia sit i actu
tō mutatur illō
n mutato num
mo.

4 d C Accidens est
i creatura. Obi
citur cū relatio
est creature ad
creatore m vide
tur hoc falsum.
q cōgrit rem
stelligi acciden
te remoto. ergo
si relatio ad cre
atozem accidit
creature, q illo
remoto cōgrit
rem creatam l
stelligi circūscrī
pto respectu ad
creatore m.

C tē si relatio
qna creatura re
fertur ad crea
tozem est acci
dens. cum illō
sic creatum res
fertur. r ita per
accidens. et sic
de alio. et ita
est abire in infi
nitum.

C Responso. di
cendum. q crea
tura quantum
ad esse pūmum
essentialiter de
pendet et talis
relatio que ex
pūmit illam de
pendentiā nō est
creature acci

Sic r pī nī esse
icipit. cū p eius
grām regenera
mur. q dedit no
bis ptatē filios
di fieri. Substā
tia ergo nra mu
tatur i meli⁹ cū
filij eius effici
mur. Sitr r ille
pī nī esse icipit.
sz nulla sue cō
mutatōe substā
tie. Qd ergo tpa
liter dici incipit
dominus quod
antea non dice
bat manifestum
est relatiue dici
non tñ scōm ac
cidens dei q a
li quid et accide
rit sed plane se
cū dūm accidēs
eius ad quod di
ci aliquid deus
incipit relatiue.
Ex his apte ostē
ditur. q qdam
de deo tempora
liter dicuntur re
latiue ad crea
turas sine mu
tatione deitatis:
sed non sine mu
tatiōe creature r
ita accēs ē i cre
atura. nō i crea
toze r appellatō
q creata dī rela
tiue ad creato
rem: relatiua ē.
r relationem no
tat que est in ip

sa creatura. Ap
pellatio vero illa
qua creator res
latiue d: ad cre
aturaz. relatiua
quidē est: sz nul
lam notat rela
tionem que fit i
creatore.

Soluit du
biū questū. di.
xxvij. ibi. p^o hoc
qritur vtrum. ff.
ad seipsum refe
ratur. Et est que
stio vtrū. ff. dica
tur datū relati
ue ad se cum ip
se det se.

Hic potest sol
ui questio supe
rius pposita v
bi querebat cur
spiritus sanctus di
cat r donū datū
vel donatū vtrū
eadem ratiōe v
trunq nomē cō
ueniat. Qd au
tem datur refer
tur ad eum qui
dat r ad illū cui
datur et cum. ff.
det seipsum vtrū
ad seipsum rela
tiue dicatur cur
dicitur dari vel
donari.

C Cui questio
respōdētēs: dici
mus spiritū san
ctū dici datū vel
donatum relati
ue et ad dantē r

dentalis sed ma
gis essentialis.
Quātū ar ad ef
se secundum sta
ue ad bene esse
dependet essens
tialiter. quia ill
lud bene esse ac
cidentalē est. tō
talis relatio ses
cundū accidens
dicitur. vt filia
tio secundum q
dicit adoptionē.
et de tali intell
git augustinus.
C Ad illud qd
obiicitur q rela
tio relatione a
lia refertur. alis
qui volunt dice
re q creatura se
ipsa refertur. ta
men illud vide
tur esse dicēdū.
quia nulla crea
tura est sua rela
tio. cum non sit
summe simplex.
immo hoc ipsum
quod refertur
aufert simplici
tatem (ideo dicē
dum q sicut res
latiua referunt
tur proprie que
dicunt rem sub
stractam cur re
spectu ipse autē
relatiōis sue re
spectus non res
feruntur. immo
magis alia refe
runt. q nō sunt
entia sed entia.
Sic in proposi
to. dicendum q
ipse relationes
per se non refer
runtur. sed cum
substātijs. ita q
vnum cum alio
r per aliud ideo
non est vltra q
rere alio quo re
feruntur.
r. iiij.

Similis
dictor l
stelligit
stirigit.

6 e **C**ontra dicitur. **II.** refertur ad se. **Co**tra, videtur posse refertur ad se. **II.** e **do** num. et donu refertur ad donatē. et ipse est donas. **g** necesse

sario pcludit q
refertur ad se.
Contra dicitur q
hoc nomine. **II.** dicitur
relatōne fm
eē. tū qz relatō
ne hz eē nihil re
fert ad seipz fm
idē nullo mō. **II.**
tū spūs ad se
refert. hz donū
non tm iporat
relatōne fm eē
vt puta cū dicit
autoritatē i dan
te sed etiam fm
modū dicendi.
vt qm dicit largi
tatem et potesta
tem in donatē. et
qz taliter pot se
cundū modū in
telligēdi pparat
ri ad se datū in
q̄tum datuz dē
ad se. inquantū
dans nō. tō con
cedit q̄ appel
latio dattvel do
nati sequitur ad
spiritū factū nō
aut spū factus.

Ad intelligentiā eoz q̄ dñr
in hac distinctione: tria que
runt. **Primo** vt saltdm dicas
tur de deo ex tpe. **Secūdo** da
to q̄ sic. q̄ritur vtrū ea que
dicuntur de deo ex tpe di
cātur p se vel per accidēs. **Tertio** vtrū
dicātur fm substantiā an fm relatōne.

Questio. i. **Q**uā aliqua dicā
tur de deo ex tē
pore ostēditur. sic nō est dñs nisi habeat
seruū sicut dicit augustinus: sed deus dē
dñs et nō h̄ habuit ab eterno seruū. ergo
ex tpe. ergo **tc.** **C**ōtra actioni rñdet pas
sio ita q̄ sūt simul. hz deo creat. ergo al
quid creatur: sed non creatur aliqd nt.
si ex tpe. ergo nō creat nisi ex tpe. **g** **tc.**
Cōtra nulli puenit esse hoīem nisi ex
tpe. eo q̄ esse humanū hz principū. sed
deo puenit esse hoīem: ergo ex tēpore.

Cōtra sicut se habz tpale ad tpale ita
eternū ad eternū. **g** mutata pportione
sicut se hz eternū ad tpale: ita tpale ad
eternū. hz eternū sic se hz q̄ dē de tpali.
vt cū dē petr⁹ est pdestinatus. ergo et
temporale poterit dici de eterno.

Contra. Omne tpale ē creatū: hz deo
est increat⁹ et horum est summa distā
tia hz illorum inter q̄ est summa distātia
vñ non predicatur de altero. ergo **tc.**
Cōtra omne tpale est mutabile et va
riabile. sed omne illud de quo predicat
tur mutabile ipz ē mutabile. cū tēp deo
non sit mutabilis et variabilis. p̄z **tc.**

Cōtra nihil eternum est ex tempore.
sed omne quod predicat de deo ē deus
et ita eternū **g** nihil tale pot dicit ex tpe
Cōtra omne quod est aliquid ex tem
pore. incipit esse aliquid quod non erat
putus. et omne tale ē mutabile. ergo ni
hil tale est in deo. ergo **tc.** Si dicas q̄
non predicatur aliquid de deo ex tem
pore predicatōne per essentiam vel in
herentiam. sed per causam q̄ non pos
nit aliquid in deo sed in effectū. **C**ōtra
cum dicitur deus est creator. hoc dicit
tur ex tempore. et nō per causam. ergo
responsio illa nulla. **Probatō.** Omne
quod dicitur de aliquid per causam. de
alio dicitur per essentiam vel inherens
tiam. sed creator de nullo alio a deo dē
nec per essentiam nec per inherentiam
ergo. **tc.** **C**ōtra quod dicitur de alio
per causam potest inferri per modum
habitudinis causalis. vt dies est sol
lucens super terram. ergo dies est a sole.
ergo si per causam deus est creator. per
ri ratione deus a creatura vel econ
uerso. **C**ōtra quod predicatur solum
per causam non est idem illi de quo pie
dicatur. sed cum dicitur deus creat.
actio. de est deus. ergo non predicatur
per causam. **C**ōtra cum dicitur deus
dominus vel consimilis. dominus non
dicit aliquid genus cause. et tamen
dicitur de deo: ergo predicta respon
sio non est sufficiens. **R**espondeo di
cendum q̄ aliquid dicit ex tempore est
dupliciter. aut quia ipsum est tempore
le. aut quia dicit respectum ad tempore
rale. **Primo** modo nihil predicatur de
deo p essentia vel p inherētia. sicut p
bant quattuor rationes ad hoc inducte
predicatur tñ per causam: vt si dicitur
deus est creator. vel per vntionem. vt
si dicitur deus est homo. et hoc nō pos

mutacionem vel esse temporale circa deum. sed circa creaturam. Alio modo dicitur aliquid ex tempore eo quod de ratione sui nominis dicitur comparationem ad aliquid temporale. ut dominus est creator: sed tamen de sua principali significacione importat essentiam. nam dominus importat dominium quod est potestas coercendi subditos. et hec est diuina essentia. Similiter creator importat diuinam actionem que est diuina essentia. utriusque tamen significat in respectu ad creaturam et ita connotat creaturam et temporale. Quoniam ergo quod implicat in se contingens et necessarium tenominat totum contingens similiter quod eternum et tale totum denotatur tale propter naturam totius copulati. quod ponit utrumque parte et falsificatur per utrumque parte et per altera. hic est quod talia dicitur ex tempore non ratione principalis significati. sed ratione principalis creatura. et hoc patet quatuor argumenta sequentia. Et dicitur quod est quod non omne quod ex tempore dicitur de deo dicitur per causam. sed vel dicitur per causam. vel per primum vel per quandam comparationem ad temporale et sic patet omnia. Ad illud ergo quod obijciatur. quod temporale est creatum et mutabile. dicitur quod loquitur de temporali primo modo et hoc non dicitur de deo nisi per causam vel primum.

Ad illud quod obijciatur quod omne quod predicatur de deo est eternum dicendum quod hec est duplex. quia eternum potest teneri adiectiue vel substantiue. Si adiectiue sic falsa est. Aliquid enim predicatur de deo cuius duratio non est eterna. Si substantiue vera est. et sic est sensus. De quod predicatur de deo est aliquid eternum. Nec tamen sequitur est eternum. immo est ibi falsa accidentis. sicut hic creatio est deus et deus est eternum. ergo creatio est eterna. ita in predicta. Aliquid enim quod est eternum ratione principalis significati. id est quod est aliquid eternum. ratione connotati dicitur temporale. Ad illud quod obijciatur. quod illud quod ex tempore incipit aliquid esse: dicendum quod illud non est in deo propter mutacionem aliquam factam in ipso. sed in creatura. et illud determinatum est supra dist. viij.

Questio. ii. Secundo queruntur que dicuntur de deo ex tempore dicantur per se vel per accidens. Et quod secundum accidens ostenditur hoc modo. aug. 5. de tri. et habet in li.

tera. quod dominus esset hominus et tempore accidit ei. Item: hoc ipsum videtur ratione. quia omne quod adit et abest preter eius de quo dicitur corruptionem predicatur secundum accidens hec est per se nota. sed omnia hec que temporaliter dicuntur de deo sunt huiusmodi. ergo etc. Item: quod predicatur per se de aliquo tempore est illud. ergo ab oppositis quod predicatur de aliquo. et non semper in eis. predicatur non per se. ergo per accidens. sed talia sunt huiusmodi nomina. ergo etc. Item: omne quod predicatur de aliquo. aut est conuertibile cum subiecto. aut de ratione subiecti. aut predicatur per accidens. sed huiusmodi nomina nec funt de ratione dei. nec conuertibilia. ut patet de hoc nomine dicitur ergo etc. Contra: aug. 9. de tri. nihil secundum accidens dicitur de deo. Item ostenditur ratione quia in quocumque est ponere accidens est ponere compositionem. et per consequens varietatem. sed neutrum est in deo. ergo etc. Item: omne per accidens reductitur ad per se. sed reductio est posterioris ad prius. non e converso deus autem non habet prius nec simpliciter nec secundum quid ergo nihil de deo dicitur secundum accidens. Item: omne quod dicitur de duobus de uno per se de altero per accidens. perfectioni modo dicitur de eo de quo dicitur per se. sed quicquid dicitur de deo dicitur perfectissime. ergo nihil dicitur de deo secundum accidens. ergo huiusmodi nomen non dicitur de deo per accidens. ergo per se. Respon. dicitur quod dicitur secundum accidens est tripliciter. Uno modo accidens dicitur per oppositum ad substantiam. et sic dicitur accidens proprietatis alij inherens que non est de rei essentia. et hoc quidem modo nihil dicitur de deo secundum accidens sicut dicit aug. eo quod hoc modo accidens ponitur compositionem et varietatem in eo de quo dicitur. Alio modo dicitur secundum accidens est per oppositum ad substantiam. et sic dicitur secundum accidens aut quod dicitur per aliquid in essentia. ut si dicitur partes disgregat. aut per aliquid cuius est quodammodo idem. quodam modo diuersum. ut puta cum dicitur de superior per inferius. ut figura habet tres. vel de inferiori per superius ut per socheles habet tres hoc modo non est aliquid dicitur de deo secundum accidens. Hoc enim dicitur de deo secundum accidens ostendunt rationes ad hoc inducte. deus

aut nihil h3 ipse: nihil h3 alio qd sit
 oino aliq. nec a superiori vel inferiori q:
 hec non cadit i deo. Tertio ad dici fm
 accis est p oppositione ad necessarium
 ut illud dicat accidere qd necessario no
 tneat. r hoc mo h3 not dnt de deo h3 ac
 cidēs q: no dnt de ipso necessario. sed
 dnt de ipso p se. q: p pōne ad creatu
 rā. Cōpatio aut ad creaturā p se est. q:
 de9 est sua actio. s3 tñ q: de9 agit p vo
 luntate q no semp nec de necessitate cō
 sucta est actus. id no necessarium. r quan
 tū ad hoc cadit tñ rō dicēdi fm accis
 Un hic mod9 dicēdi p accidēs opponi
 tur p se i creaturis rōe ei9. q ad dici p
 se seqt necessarii in creaturis. In deo
 autē no. qm idē seipō faē r voluntarie fa
 cit. r id i deo no h3 oppositionē ad p se.
 Rōes q onēdēs q no dnt de deo h3 ac
 cidēs pcedūt fm primā r secundā acce
 ptionē. Cōd aut obi q esse dnm. acci
 dit sic intelligēdi est. id est no necessa
 rione semp puenit. Cōd illud qd obij
 q absunt pter corruptionē. dicēdi
 q ista dissimilitudo est accidētis fm quod
 adesse est p inherētia sed sic no cōue
 nit deo ut visum est. sed solū creaturis
 Un p3 illud. Cōd illud qd obijct de p
 se dicēdi q loquitur de per se i crea
 turis. Ad per se enim in creaturis seqt
 tur necessarium. sed non sic in deo.

Questio. iij. dnt de deo ex
 tempore: dicantur fm substantiā an se
 cundū relationem que sit vera relatio.
 Et q fm relationē videt hoc mō. Si
 cut pater seipō generat. ita seipō creat.
 tñ qntis seipō generet generatio r pa
 ternitas dnt vere in ipō fm relationē. q
 pari rōe qntis seipō creet r dnt. tamē
 quia sunt a d aliter dicuntur realiter re
 lativē. Cōtem. huiusmodi nota aut pu
 re dicunt dntiā substantiā. aut supad
 dunt aliquem respectum. Si pure dnti
 nam substantiam dicunt sed substantia
 est eterna et ab eterno. ergo dicunt de
 deo ab eterno quod falsum est. ergo su
 peraddunt aliquē respectum. ergo re
 lationem. Si dicas q non addunt re
 spectū fm rem sed scdm modū. Contra
 aut illi modo respondet aliquid in re.
 aut nihil. Si aliquid in re. ergo reali
 ter dicuntur relativē. Si nihil ergo fal
 sus est modus intelligēdi. r incōve
 niens modus dicēdi. Cōtem: sunt q
 dam relativē scdm esse. quedam scdm

dici. Sed in relativē fm dici est mor
 dus respectus. i relativē fm esse est ve
 ritas respectus. sed seru9 et dnt sicut re
 lativa fm esse q vtrumqz importat re
 spectū. no tñ fm modū sed et fm rem.
 q rō. Cōtē: dominū dicēdi de deo ita
 bñ dicit super positionē sicut dicēdi de
 creatura. illa tñ suppositio. aut ponit i
 deo/aut i creatura. Ad i creatura cōstat
 q: tñ idē sibi supponeret. ergo ponit i
 deo. q suppositio est vere relatio. q rō.
 Cōtem: cum dico deus creat. hic nota
 tur duplex respectus scilicet cause ad
 effectum. et econverso. Aut ergo pter
 q est in creatura aut pter qz in deo. aut
 pms in deo alter in creatura. Constat
 q impossibile est vtrumqz esse in deo.
 quia deus non est effectus. et similiter
 in creatura. quia creatura non est sui
 causa. ergo necesse est q alter sit in deo
 ergo rō. Cōtem: cum dico deus creat.
 deus verissime est causa. et si vera ra
 tio cause ponit veram relationem. huius
 tusmodi nomina dicta de deo ponunt
 veram relationem. Cōtra. Dionp.
 In causalibus et causis non recipim9
 reciprocationem. ergo cū deus sit caus
 sa perfectissima creatura. non refertur
 ad creaturam qntis econverso creatura
 refertur ad ipsum. Cōtem p3 filosof.
 dicit q scientia scdm rem refertur ad
 scibile sed non convertitur. ergo si mō
 nox est dependentia dei ad creaturā q
 scibilis ad sciam. q nulla i eo ē relatio.
 Cōtem: ratione videtur quia h3 not no
 mina si dicunt relationem circa dei. m.
 aut illa est pure dntina essentia aut ali
 quid superadditū. Si pure vbi essentia
 ergo eternum. quid ergo respect9 huius
 tusmodi nominū est etern9. q de neces
 sitate dicuntur ab eterno. Si autem de
 cunt aliquid superadditum. ergo i deo
 est aliqua compositio. Cōtem: omnis
 relatio dicit aliquam dependentiā vel
 saltē ordinem et habitudinē ad illū
 respectu cuius dicitur. sed deus no or
 dinatur nec terminatur ergo nihil de
 deo dicitur relativē respectu creature.
 Cōtē. ad hoc intelligēdi. est sciendū
 q dici scdm relationem dupliciter est.
 aut fm rem. aut fm modū. Realis autē
 relatio triplex est. Aliquando enī fun
 datur super ppteretatem accidentalē ut
 similitudo i duplici albedie. Aliqñ sup de
 pendentia essentialē. sicut respectus vel
 relatio materie ad formam. Nā sicut de

est philosopho. materia hocipsum quod est ad alterum est. Aliquando super originem naturalem. sicut effectus ad causam. et filius ad patrem. Prima relatio non potest esse in deo. quia in deo nulla est proprietate accidentalis. Secunda non potest esse in eo quia nulla in deo est dependentia. Tertia est in deo sed non respectu creature sed respectu persone hec enim non dicitur compositionem nec dependentem in inclinationem sicut prima et secunda. sed ponit distinctionem et ordinem. et quoniam vere una persona ordinatur ad aliam et habitudinem habet et alio modo secundum rem se habet ad unam quam ad aliam. ideo hec relatio est in persona respectu persone non respectu creature. Nam deus ad creaturam non habet ordinem nec habet aliam et aliam habitudinem. et ideo nullo modo est realiter in deo relatio respectu creature. Creatura autem ad deum habet ordinem et habitudinem mediante proprietate accidentali. et dependentia essentiali. et origine naturali. ideo secundum omnem modum refertur creatura ad deum.

Quoniam igitur intellectus noster cum intelligit aliquid refertur ad aliquid. intelligit etiam comparari illud ad illud ideo intelligit deum per modum respectus relationis. cui respectus in deo nihil respondet nisi diuina essentia. ex parte tam enim creature bene aliquid respondet. et ideo non est vanus. Concedendum ergo quod huiusmodi nomina dicta de deo non important relationem in deo secundum rem sed solum secundum modum intelligendi. Et his patent quesita.

15 Quod enim obicitur de patre. dicens dum quod non est simile. quia patris ad filium est ordo et habitudo. et alia habitudo ad filium quam ad spiritum sanctum. deus autem sicut dicitur philosopho. et metha. non habet ordinem. nec aliam quam habitudinem nam prima causa eodem modo se habet ad omnia. quous alia alto et alio modo se habeant ad ipsam. ut in. et. prima philosopho. dicit quod prima et summum bonum non ordinatur ad hec creata.

16 Ad illud quod obicitur. si non dicitur relationem. et pure substantiam. dicens quod pure circa deum dicunt substantiam secundum rem. sed relationem secundum modum intelligendi. in creatura vero secundum esse. Et quod obicitur quod vanus est intellectus. dicens quod falsus est quia intellectus fundus super aliquid sed super relationem creature cui respondet relatio secundum dici in deo

17 Ad illud quod obicitur quod quedam sunt relati-

us secundum esse. et. et. deum quod quedam sunt relatiui secundum esse ex parte utriusque extremi ut dicitur et secundum in creatura. Quedam ex parte alterius. ut scilicet et

et ponit significationem huius nominis equalis. quomodo dicitur filius equalis patri: an secundum substantiam an secundum relationem. ita et similibus.

Rete rea considerari raro oportet: cum tres persone coequales sibi sint. utrum relatiue hoc dicatur an secundum substantiam si relatiue: utrum secundum

esse vere respectus. et vere relatio. si respectus cause non est respectus nec relatio in deo secundum rem. sed secundum modum intelligendi. secundum rem vero substantiam vel essentiam.

est vere respectus. et vere relatio. si respectus cause non est respectus nec relatio in deo secundum rem. sed secundum modum intelligendi. secundum rem vero substantiam vel essentiam.

Distinctio. xxxii. De significatione relationum que communiter et eternaliter de deo dicuntur. ut scilicet et equalis.

Reterea considerari oportet et cum tres persone coequales sibi sint. et. In precedenti priorima particula legit magister de relationibus que dicuntur de deo proprie et re paralleliter. In hac parte agit de his que dicuntur de deo eodem et naturaliter. et quoniam hec sunt appropinquabilia. id hec pars habet duas partes. In prima deteriorat eorum significationem. In secunda eorum appropinquationem ibi. Ad id igitur hic permittendum. prima pars habet duas. In prima deteriorat significationem huius nominis equalis. In secunda habet notam scilicet. ibi. et dicitur de filio et similitudine. et periterea considerari oportet. Dubitatur de situ huius partis. quia cum supra

scilicet et mensuratio et mensura. sic in proposito.

Ad illud quod obicitur quod dicitur dicitur suppositionem et sicut creatio calitatem: dicens quod superpositio in deo est vere superpositio et vere causalitas. quia vere alii superponitur deus. et vere efficit. In illa suppositio si est vere relatio sicut nec causalitas. sed est vere diuina essentia. quia seipsa supponitur et efficit.

Ad illud quod obicitur. quod est ibi respectus cause et effectus. dicens quod respectus effectus ibi

18

Di. cxc.

19

distin. r. actum est de eglitate vide: tur hic magister superflue repetere.

¶ Respon. dicitur: cendū q̄ de eglitate et similitudine est loquitur dupliciter. scilicet p̄te rei. et p̄te nominis. Et primo mō agitur de equalitate et similitudine i p̄cedētibus scdo mō hic.

b ¶ Simile nō h̄t sibi est. Ut hoc falsum q̄ aliquis differt a se sicut sicut sener a se puer et pari ratio nō potest eē aliquid esse simile sibi. Itē r̄ps homo est sibi. sicut. q̄ nullus est bestus nisi sit deo assimilatus. sed ch̄stus est maxime deo assimilatus. § 2c

¶ Respon. dicitur: q̄ sicut differentia aliqua do notat alietatem suppositi a supposito. ut cū dicitur petrus est alicuius a paulo. Aliquando alietate in natura ut cū dicitur r̄ps secundum q̄ homo differt a se deo. Aliquando a literatem status a statu ut petrus sener differt a se puero. p̄ hūc modum intelligendum de similitudine.

¶ Quando igitur similis dicitur simile dicitur similitudinem suppositi ad suppositū non potest esse idē r̄ps sibi. qm̄ vero dicitur

relationē an secundum essentiam consideranda sit equalitas. Deinde quid sit ipsa equalitas. Ad quod dicimus. q̄ sicut simile nihil sibi est. Similitudo enī ut ait hylarius sibi ipse si non est ita et quale aliquid sibi non dicitur ac per hoc sicut simile. ita et equalitate relative dicitur. Dicitur ergo relative filius equalis patri. et utriusque spūs sanctus. Et tamen equalis patri filius et utriusque spūs sanctus ppter summam simplicitatem essentie et unitatē. Equalis est ergo filius patri sibi sibi sibi relationem. Unde aug. in. v. lib. de trinitate. ait. Querim⁹ secundum quid equalis sit patri filius non secundum hoc quod ad patrem dicitur filius equalis ē pa-

similitudine nature ad naturā. vel status ad statum potest idem esse sibi simili. quia hec cōcurrat in eadē persona. et ita intelligit magister. ¶ Equalitas ergo patris et filii non est relatio vel notio. Obicitur quia statim dicitur q̄ filius et equalis est relatiuū. ergo similitudo est relatio. ¶ Respon. dicitur: cendū q̄ magister intelligit de notione que ē personę proprietatis nō de relatione cōiter intellecta. Vel aliter dōm q̄ verbum magistri est causaliter intelligendum: sicut patet ex p̄cedētibus. q̄ equalitas non consistit in proprietatibus personalibus: sed magis in essentialibus que in propria visa sunt. ¶ in tel li: gē tis am huius partis est q̄sto de his nobis sicut et equalis. circa hec tria que r̄ntur. Pilo q̄ritur ut p̄ hec nomina dicat scdo positionē. an sibi quationē. Secūdo querit utrum dicant sibi similitudinem. Tercio q̄rit: utrum dicant mutuā relationē i p̄ter filius tri. restat ergo ut secundum id equalis sit q̄ ad se dicitur. Quicquid autem ad se dicitur secundum substantiā dicitur. Restat ergo ut secundum substantiam sit equalis. Eadem ergo est utriusque substantia. Item in. vi. libro. Satis est videre nullo modo filium equalem esse patri. si in alio scilicet quod pertinet ad significandam ei⁹ substantiam unequalis invenitur. In omnibus ergo equalis est patri filius et est eiusdem substantie. Equalis est etiam spiritus sanctus et in omnibus equalis propter summam simplicitatem illius substantie. Ex his perspicuum sit q̄ secundum substantiam filius ē equalis patri et utriusque. scilicet et appellatio t̄m relatiua est Equalitas

stantiam an sibi relationē. Tercio q̄rit: utrum dicant mutuā relationē i p̄ter filius

Operari

2

Questio. i. ^Quod dicitur secundum
 p^uationem videtur
 p^uantitatem magis ita. Quibusdam
 videtur nosse equalitatis et similitudinis
 non aliquid ponit, sed remoueri ut de-

caus filii equalis
 p^uri. q^u nec ma-
 ior est eo. **C**irca
 hoc p^o p^o b^o p^o b^o
 sic Euclides dicit
 sunt equalia sic
 Equale est quod al-
 teri suppositum
 non excedit, nec
 excedit. & cum
 hec distinctio
 sit data s^z p^ua-
 tionem, patet q^uod
Circa equalitatem
 simile non est dicitur
 vnitatem sed
 et diuersitates
 s^z non est ponere
 diuersitate in dicitur
 ut s^z h^umodi no-
 mia non dicuntur
 s^z p^u positionem
 s^z p^u p^uationem
Circa equalitatem
 q^uod dicitur positio-
 nem dicitur p^ume-
 rationem. s^z i^u de-
 uis non est p^ume-
 stratio nec ex-
 cessus, ergo dicitur
 cuncta p^uatio-
 nem excessus non p^u
 positionem. Contra similitudo et equali-
 tas in his inferentibus dicitur positi-
 ue, s^z hec p^uletur s^z in deo q^uod ut dicitur au-
 in filio primo reperitur ratio similitudi-
 nis et equalitatis, ergo multo fortius in deo
 dicuntur positionem. **C**irca omnia negatio
 q^uod non est pura negatio s^z dicitur supra po-
 sitionem. & cum hoc q^uod dico equalitatem, ipse
 remouet excessus et non s^z ipse puram ne-
 gationem, q^uod sic chimera est equalitatem deo
 q^uod ipse positio. **C**irca hec est falsa
 p^u et filii inter equalia, & hoc q^uod est equalitatem a
 liqd^u p^uat q^uod est in deo, s^z hoc non est nisi
 p^uat p^u equalitatem. & equalitas aliquid po-
 nit, q^uod si est oppositum p^uat necesse est ipse
 ponere. **C**irca heretici dicuntur hac falsam p^u
 est equalitatem, aut q^uod aliquid ponit, aut q^uod
 aliquid remouetur. Non quia remouet,
 quia dicuntur hanc veram p^u est equalitatem q^u

remouet, & q^uod aliquid ponit, ergo etc. et
 fundatur utraque istarum positionum sus-
 pia positionem unequalis ad equalitatem. Et
 ei equalitatem et equalitatem acciperentur mo-
 tione, tunc eorum opposita acciperentur po-
 sitione. **C**irca p^uo.

ni: s^z remouerit
 ea ratione dicitur
 tur filii equalis
 patri. quia nec
 maior est eo: nec
 minor: et hoc p^u
 p^uter vnitatem es-
 sentie. Ita et si-
 milis dicitur q^uod
 nec diuersus, nec
 alienus: nec in
 aliquo dissimi-
 lis. Et hoc pro-
 p^uter essentie sim-
 plicitatem. Non
 ergo secundum
 q^uod filius est geni-
 tusa patre equa-
 lis vel inequa-
 lis est p^uri nec filius
 est dissimilis, s^z e-
 qualis et similis se-
 cundum subam

dicendum q^uod sc^z
 q^uod in littera in-
 nutur et doctos
 res antiqui dicitur
 cuncta, q^uod positio
 magis fuit: q^uod
 nomina que non
 dicitur p^usonale p^u
 p^uterat^u vel es-
 sentie vnitatem
 p^uatue accipitur.
 Unde q^uod si
 mltis et equalis
 dicitur respectum
 p^uris ad filium et
 ille respectus non
 est p^usonalis
 p^urietas, nec est
 sentia, voluit po-
 nere q^uod omnia talia
 s^z p^u p^uationes
 dicerent, sicut
 duo, tres, simi-
 les et equalis, et c^o
 similia. In ista
 positio stare non
 potest sicut sup^u
 probatum est. d^o
 vnitatem et plura
 litate nominum
 diuinorum. Et

enim in diuinis est vnitatem positio, et
 pluralitas, et hec duo faciunt similitu-
 dinem et equalitatem necesse est hec
 positio accipi in diuinis, et concedere
 de sunt rationes ad hoc inducte.

**Ad illud ergo quod obijciatur q^uod equali-
 le est quod non excedit, dicendum q^uod il-
 li negationi subleuatur affirmatio et
 positio que notificatur per p^uationem
 opposita scilicet excessus**

**Ad illud quod obijciatur, q^uod non est
 diuersitas in diuinis, dicendum q^uod non
 inducat diuersitatem nisi suppositi,
 non foue de se, et quia in diuinis est
 pluralitas suppositorum patet et cetera.**

**Ad illud quod obijciatur q^uod secundum
 q^uod dicuntur positio dicuntur comensu-
 rationem, dicendum q^uod in diuinis non
 est comensuratio simpliciter sed ta-**

men est cōmensuratio respectu infini-
ti. et hec non ponit simpliciter commē-
surationem. Aliter potest dici q̄ equa-
le et simile de suo primo intellectu po-
nunt vnitatē quantitatis et qualitatis
Quod autem ponat commensurationem
hoc quod est equale est quod quantitas illa
est mēsurata. quoniam ergo in diuinitis
mensura. dicitur ibi conuenientiam in qua-
ritate virtutis. Quis non ponat ibi cō-
mensurationem.

28 **Questio. ij.** Utrū nota hōi
subā an s̄m relationē. Et q̄ s̄m sub-
stantiam p̄f autōitate magri in litteris
ta. Equalitas inquit nō est relatio vel
notio. sed nature vnitatis vel identitatis
Et hylariz. de trini. Similitudo est in
differēs essentia. ergo tā similitudo q̄
equalitas dicit diuinā eēntiam. **¶** Itē
equalitas d̄f s̄m quantitatem. similitu-
do secūdum qualitatem. sed in diuisa
qualitas et quantitas transeūt in sub-
stantiā ergo et c. **¶** Item oē quod dicitur
s̄m relationē ipozat distinctionē
de suo principaliter intellectu. sed s̄m et
equale dicitur p̄ueniētā. ergo non dicitur
s̄m relationē. **¶** Itē n̄h̄l qd̄ d̄f
s̄m relationē d̄f de duobus nisi l̄-
poret relationē in cōi hoc dico p̄pter
hoc nomē relatiōis et distinctiōis sed simile
et equale ipozant relationē specialem
n̄ eam nunq̄ important. quoniam nō est assig-
nare spectatores sub ipsis. et dicitur
de pluribz. q̄ et c. **¶** Contra. hylariz. d̄ tri.
Similitudo sibi nō est. sed oē quod d̄f
s̄m substantiā d̄f ad se ergo et c. **¶** Itē
omne quod d̄f s̄m substantiam d̄f de
pluribus singulariter. s̄m similis et e-
qualis d̄f pluraliter. ergo et c. **¶** Item
equalitate refertur pater ad filium et
filius ad patrem. sed non essentia. er-
go equalitas non dicit essentiam.
¶ Item: aut pater est equalitas filij ad
patrem aut non. Si sic ergo cum filij
equalitate illa sit equalis patri. pater
ē equalis sibi. quod non pcedit. q̄ si pa-
ter non est equalitas filij ad patrem. er-
go equalitas nō dicitur de omnibz er-
go non dicit essentiam. Essentia enim
filij est pater. **¶** Respon. dōm q̄ s̄m
communem omnium opinionem. cui
simile et equale dicant cōuenientiam
plurium in vno. q̄ de se important
distinctionem i suppositis. et vnitatem
sive vnitatem in eēntia. Et quod distinctio

personarū spectat ad modū dicēdi s̄m
relationē vnitatis essendi ad modū dicē-
di s̄m substantiā. id h̄mōi nota nec oīna
d̄f s̄m substantiam. nec oīno s̄m relationē.
sed quodāmodō s̄m substantiam quodāmodo
s̄m relationē. S̄m quod nō possunt s̄m
h̄mōi dupliciter modū dici principaliter. neces-
se est q̄ s̄m vnitatis est i vteriq̄ opz q̄ re
s̄m quē modū accipiēt accipiunt
i diuinitis. et h̄c sunt d̄tuerse op̄tiones.
Quidam et dicit q̄ h̄mōi nota. s̄m cō-
cretionem significata dicuntur principa-
liter s̄m relationē. Nam similes dicitur
habentes eandem qualitatem. quia
ergo respicit suppositum p̄ se s̄m cō-
cretionem. ideo dicitur s̄m relationem.
Sed in abstractione. quod similitudo est
vnitatis nature vel essētie quia respicit
vnitatem forme primo. non distinctio-
nem suppositum nisi et cōcretionem.
Sed in abstractione dicitur s̄m substantiam
Sed iste modus soluenti nō est conue-
niens. Nam est eadē significatio in cōs-
creto et in abstracto in principaliter signifi-
cato ergo si dicitur s̄m substantiam vni-
tatis et reliquum similiter. ergo hoc nō soluit
quod dicitur est. Secunda opinio ē q̄ hu-
iusmodi nomina et in concreto et in
abstractione dicuntur principaliter ses-
cundū substantiā et connotas distinctio-
nē in suppositis. Et ipsorū est quis cum
similitudo respiciat ista duo s̄m conue-
nientiam et differentiam. immediatius
et completius respicit cōuenientiam. Vi-
cuntur enim differentes esse similes et
q̄m conueniunt. conuenientes vero
non dicuntur similes in q̄m differēs
Respicit ergo similitudo distinctiones
per modum materie. sed per modum
forme respicit vnitatem essētie. et ideo
completius dicitur secundum substan-
tiam tam similitudo q̄ similis. Sed
ista positio non potest stare. Certum est
est q̄ similitudo dicitur respectus alij
quorum ad inuicem. sed in diuinitis non
est nisi respectus persone ad personā.
Respectus autem persone ad personā
non potest dici s̄m substantiam ergo
necesse est q̄ hoc nomen simile quod a
similitudine imponitur s̄m substan-
tiam non dicatur. Et ideo est tertia opi-
nio q̄ huiusmodi nomina dicantur ses-
cundum relationem formaliter loquē-
do. dicunt enim respectum suppositorū
distinctorum conuenientiam in aliquo
vno. et ita respectus cadit ibi p̄ modū

Formalis. sed unitas essentie et pluralitas suppositorum cadit per modum cause ideo proprie et principaliter secundum relationem. ex consequenti vero secundum substantiam dicuntur causaliter loquendo. Et hoc magis patet si consideremus significationem horum nominum in creaturis vnde fit translatio. Similitudo enim est secundum qualitatem. Similitudo et equalitas secundum qualitatem et similitudo dicit relationem formaliter sed qualitatem causaliter. Similiter equalitas dicit quantitatem causaliter. sed relationem formaliter. Non enim est similitudo qualitas sed ratio que attenditur secundum qualitatem. **¶** Ad illud quod obiicitur de magistro et hylas. qd est essentia. dicens qd causaliter intelliguntur tales sermones. **¶** Ad illud quod postea dicitur qd equalis dicitur secundum quantitatem. dicendum qd dicit causam efficientem. non dicit formam sic de simili. **¶** Ad illud ergo quod obiicitur. qd relatus important distinctionem. dicendum qd quedam in diuinis dicuntur secundum relationem quas sunt distinctus relatorum. vt pater et filius. et talia important respectu distinguendum. et talia important distinctionem vt exercitiam. Quedam autem dicuntur secundum relationem que sunt relatus distinctorum vt similis et equalis. et talia important respectum. sed ille respectus non est notio distinguens. sed consequens distinguendum. Importat enim distinctionem vt non exercitiam sed vt conceptam. Nam respectus distinguens est per vnus persone ad aliam secundum qd est illa. In huiusmodi vero nobis importantur respectus vnus persone ad aliam secundum qd communicant vnam naturam. Et quia respectus est relatio. ideo pluralificatur. quia vero respectus vnus essentia. ideo dicitur de pluribus. Et ideo patet vltimum quod dicitur qd nullum relatum dicitur de pluribus nisi dicat relationem in communi. dicendum enim qd hoc non solum est in his nominibus qd important distinctionem in communi vt relatus et distinctus. verum etiam in his que dicunt respectum plurium vt communicant in aliquo. Tale enim nomen dicit respectum in communi. Specificatum tamen ratione communicatio-

nis in vno. vnde similes dicuntur adinuicem relati participantes vna qualitate.

Questio. iii.

Utrum pater et filius scilicet equalis et similis dicant mutua relationem. secundum quam pater filio. et filius patri sit equalis. Et qd non videtur quia secundum Dionysium. In talibus non recipimus reciprocaionem sed pater est principium filii. ergo non cadit ibi reciprocatio vt dicitur pater equalis filio. **¶** Item: hoc videtur ratione. Quia enim filius similis est patri. ideo dicitur similitudo patris. ergo si e conuerso pater est similis filio per se. ergo pater est similitudo filii. hec autem non recipitur. ergo. et cetera.

¶ Item: qui est equalis alii secundum equalitatem sibi adequatur. si ergo pater est equalis filio. ergo si adequatur quo a quo aut a se. aut ab alio. Ad a se. quia quicunq; equat se alii aliquid agit in se. sed pater nihil agit in se. ergo non adequat se. nec alio equatur. ergo non est equalis filio. **¶** Contra. simile et equalis sunt relatus equiparantia. s; ista de nominant vt vniq; extremu ergo si filius est similis paritacione pater est similis filio. **¶** Item: ratio similitudinis est conuenientia vel indifferentia i qualitate vel substantia. Sed prudentia equalis respicit vt vniq; extremu. et indifferentia. si ergo filius est indifferens patri et e conuerso. pater est filius filio. **¶** Item: oem plurale geminat sui singulare. sed hec conceditur patri et filio sunt filius et equalis. ergo pater est filius. qd non est sibi. aut alii. Non sibi ergo alii. **¶** Rñ. dñm qd filius et equalis dupl'r accipiunt. Aut put dicitur conuenientia in quantitate vel qualitate. Aut p ut supra conuenientia addit imitationem vel expressione pfecta. Pilo qd dñm sibi relatus ed paratie et dicitur ad conuenientia s; qd pbat r descedo l ducte. Alio modo filius et equalis addit sup hoc r dñm origis. Vñ equalis dicitur quasi adequatus filio quasi assimilatus. hoc modo non conuenit nisi ei qd est ab altero. et hoc modo procedit pmer r dñm. qd pater non dicitur similitudo filii p imitationem. nec equalis filio p emanationem ab alio. sed equat sibi filio. Qd tñ dicit Dionys. qd non recipimus reciprocaionem. et. loquitur de ca pprie et prout dicit ab effectu p essentia. hoc at modo pater non est causa filii. imo bñ est hñtudo filii ad patrem sicut e conuerso et sic patet omnia.

10
11
11

14

Unde appropriatio de re latinozū q̄ cōstitit
 ⁊ eternat̄ de deo dicūt. vt sicut ⁊ eq̄lis.
Cōd est igit̄ hic p̄termittēdū q̄ vir il
 lustris hylari⁹. Terminat̄ p̄t illa i qua
 agit d̄ signatōe hoz̄ nom̄ sicut ⁊ equa

lis. hic scribit se
 cūda ps i q̄ agit
 de hoz̄ nom̄ ap
 propriatōe. ⁊ h̄
 h̄c ps duas par
 tes. In p̄ia assi
 gnat̄ appropriatō
 nes. In secun
 da monet ⁊ sol
 nit̄ dubitatōne
 que et h̄mōt̄ ap
 propriatōne h̄z
 origīnē. j. di. 32.
 Hic ostendit qd̄ ex
 p̄dict̄ d̄ducta.

Cōp̄ia ps dicit̄
 dicit̄ i duas p̄tes.
 In p̄ia assignat̄
 appropriata scōm
 h̄yla. In secun
 da h̄z Augu. ibi.
 Illud ē scire oꝝ
 q̄ carū d̄ trū p̄
 sonaȳ distinctio
 nē. P̄ia ps h̄z
 bettres. In p̄i
 ma assignat̄ h̄y
 lari⁹ appropriatō
 nē ⁊ ei⁹ expla
 nationes pp̄ sui
 obscuritatē. In
 sc̄da ostendit q̄ il
 la que h̄yla. assi
 gnat̄ nō sunt p̄
 p̄ia. h̄z appropriatō
 nes. ibi. Ad em̄ h̄z
 p̄missam expōnē.

In tertia h̄o ostendit q̄
 illa q̄b̄ h̄c appropriat̄ sunt p̄p̄ta. Ap
 propriatō em̄ ē cōs̄ respectu p̄p̄i. et
 hoc facit̄ ibi. p̄p̄ta igit̄ p̄sonaȳ. **C**ōstr
 sc̄da ps i qua assignat̄ maḡ appropriatō
 nē. Aug. h̄z duas. In p̄ia ponit̄ ipsā
 appropriatōnē. In sc̄da ponit̄ ei⁹ expō
 nē. ibi h̄z p̄imos monet q̄ p̄i attribuit̄
 ⁊c. Et h̄c ps h̄z tres sm̄ illa tria appo
 priata. In p̄ma ostendit qual̄ p̄i appo
 priat̄ vnit̄as ostendens etiā incidēt̄aliter
 qualiter aliqua d̄fir̄ vnum. ibi. Hic dicit̄
 op̄s. In sc̄da h̄o ostendit quōd sicut appo
 priat̄ equalitas. ibi. Nūc videam⁹ qua
 liter equalitas. In t̄tia h̄o ostendit quōd

sp̄s sicut appropriat̄ p̄cordia. ibi. q̄ nō
 tn. s̄. d̄ esse vtriusq̄ concordia.
Cōd est igit̄ hic p̄termittēdū. Cum
 maḡ agat de appropriatōe. di. 2. 4. ⁊ de
 appropriatōis dist̄in. 2. 5. v̄q̄z ad finē. v̄f
 q̄ male situet
 hic tractatū de
 appropriatōe.

**De snia sc̄i hylari⁹ qua i trinita
 te p̄sonarū appropriata ostendit.**
Cōd est igit̄ hic p̄termittēdū q̄ vir
 illustris hyla. p̄p̄tates p̄sonarū assi
 gnās d̄t i p̄re eē eternitatē. sp̄m i ima
 gine. v̄sum i munere. q̄ t̄ate difficulta
 tis sunt h̄ba vt i eozū intelligētia atq̄
 explanatōne vehēmenter laborauerit
 aq̄. vt ip̄e ostendit vi. li. de tri. ita dicit̄
 Quidā cū vellet breuissimē singular̄ i
 trinitate p̄fōaȳ insinuare p̄p̄a. et̄nitas ē
 in q̄t̄ i p̄re. sp̄s i imagine. v̄s i munere.
C Et q̄ nō mediocris auctoritatis in
 tractatōe scripturarū ⁊ assertōe fidei
 vir extitit. hec em̄ hylari⁹ i libris suis
 posuit horū verborū. i. patris et ima
 ginis et mu
 neris. eterni
 tatis sp̄ci. et
 v̄sus abditā
 scrutatus in
 telligentiam
 quātū valeo
 nō eū secutū
 arbitror i ef
 nitatis voca
 bulo. nisi q̄ p̄ nō h̄z p̄rem de quo sit:

Notula.
 a Hylari⁹ i li. d̄ sm̄odis. Ima
 go ē ei⁹ rei ad quā imaginat̄
 sp̄s id̄fferēs. Neq̄ em̄ ip̄se
 sibi q̄s̄q̄ imago est: s̄z ei⁹ cui⁹
 imago ē necesse est vt imago
 b demōstret. Imago ergo est
 rei ad rē coequandā ⁊ imagia
 ta et id̄screta similitudo. Est er
 go pater. est etiam filius quia
 imago patris est filius.

tria appropriata h̄y. māifestat̄ p̄sonaȳ ex
 manatōes. Tria h̄o appropriata Aug. nōb̄
 māifestat̄ p̄sonaȳ ordinē si q̄s̄ sp̄ciat̄.
 a **C** Imago ē ius rei ad quā imaginat̄
 sp̄s id̄fns. p̄io vt q̄ rō ista quā h̄yl.
 p̄dit i notula si sit puertibil. q̄ totū vt
 puētre. s̄. Itē sp̄s aut accipit̄ p̄fōat̄.
 anteēntial̄. Si eēntial̄. q̄ idē sens̄ ē q̄
 ē sp̄s id̄fferēs q̄ eēt ē si diceret̄ essen
 tia id̄fferēs. s̄ hoc puēit̄ p̄i si tm̄ s̄to
 Itē eēntia si d̄ vt alit̄ si stat̄ p̄ p̄fōa. q̄
 s̄z ē idē sp̄s id̄fferēs. q̄ ē cū d̄ p̄fōa
 indifferens. hoc autem falsum.
 b **C** Imago ē est rei ad rē coequandā
 ⁊ imaginata ⁊ id̄screta similitudo. Itē

Et q̄ sens
 sa intell
 gēda sūt
 h̄ba h̄y
 lari⁹. hoc
 docet au
 gu. ⁊ p̄
 us quare
 eternitas
 p̄fi tri.
 buatur.

Ad nota
 iam

hoc fallū q̄ frequēter p̄mago nō coe-
quā: ei cui⁹ est p̄mago. Itē si est ad rē
coequādā: tūc videt̄ esse equalitas nō
silitudo. Itē v̄ fallū dicere cū d̄r idē
silita silitudo. qm̄ oīs imago ⁊ silitudo
distiguit ab eo
cui⁹ est p̄mago.

16

Itē cū v̄n̄⁹ rei
vna sit diffini-
tio q̄rit quōd dif-
ferēter iste rō-
nes assignētur:
dōm q̄ hic dif-
finit p̄mago in:
creata put̄ ē p̄-
p̄m̄ soli⁹ silitū: ⁊
sic semp̄ d̄r res
spectū ad p̄fem
et iō ip̄ia rōne
ponit̄ genitiū
v̄l rōne p̄nci-
pij: i sc̄da v̄t in
rōne t̄m̄i: qm̄
p̄mago d̄r cōpa-
rari ad p̄fey: nō
silitū tāq̄ ad alt
quā rē / siue ad
qd̄: siue i qd̄ du-
cit: s̄ etiā a quo
emanat: et ita
p̄s harū diffini-
tionū rō ⁊ ordo
Et p̄la rō tres
cōditōes cōti-
net. Per p̄mam
notat̄ silitū eē ab
alio: cū d̄r p̄ma-
go est ei⁹ rei ad
quā imaginat̄:
et p̄ genitiū ⁊
v̄bū qd̄ est pas-
sivū. Per sc̄dā
notat̄ q̄ est s̄m
modū exp̄sūe:
manādū. s. p̄ hoc
d̄r sp̄s: q̄ icludit̄ p̄fectā silitudinē co-
gnoscēdi. Per tertiā d̄o notat̄ q̄ sit i-
differēs s̄m substantiā. s. p̄ hoc q̄ ē idif-
ferēs. Et p̄ p̄mā p̄ditionē differt a p̄fē
⁊ ab essentia: p̄ sc̄dā a sp̄s̄ctō: ⁊ p̄ ter-
tiā ab imagine creata. Et p̄ hoc q̄ sp̄s
et si de se sit eēntiale. t̄n̄ accipit̄ hic v̄t
tractū ē ad p̄sonā: ⁊ idifferēs nō d̄t in-
distinctionē i hoc noie sp̄s: s̄ i substan-
tia: ⁊ sic patet̄ obiecta de rōe p̄ia. Hac
v̄lā silitū p̄ rō sc̄dā q̄ d̄t i cōparatiōe

filii aut̄ de patre est vt sit / atq̄ vt
illi coetern⁹ sit Imago eni si p̄fecte
implet illud cui⁹ imago ē ip̄a coe-
quā ei: nō illud imagini sue i qua
imagine sp̄m̄ noiavit. Credo p̄p̄
pulchritudinē vbi tāta ē cōgruētia
et p̄ia eēlitas: ⁊ p̄ma silitudo: nul-
la in redissidēs ⁊ nullo mō ineēlis
et nulla ex pte dissimilis: s̄ ad idē

Et q̄ p̄mago est vt rei
p̄mago sit spectem nec-
esse est: ⁊ naturā ⁊ es-
sentiam secundum qd̄
p̄mago est in se habeat
auctoris.

tatē respōdēs
ei cui ymago ē:
vbi est p̄ma et
sūma vita: cui
nō est aliud vi-
uere ⁊ aliud eē:
sed idē q̄m̄ ac-
sūm⁹ intellect⁹ cui nō est aliud vine-
re ⁊ aliud itelligere: sed idē hoc est
v̄nū tanq̄ v̄rbū p̄fectū: cui nō de-
bit aliqd̄: ⁊ ars qd̄ a oip̄otētis ⁊ sapi-
entis dei plena oīm̄ rationū viuen-
tiū incōmutabiliū: ⁊ oēs v̄nū i ea si-
cut ip̄a v̄nū de vno cū quo v̄nū ibi
noui oia de⁹ q̄ fecit per ip̄am. Est
aut̄ ineffabilis qd̄ nō est cōplerus p̄is ⁊
ymaginis q̄ nō est sine p̄fruitione:
sine charitate: sine gaudio. Illa er-
go dilectio / delectatio / felicitas / et
bitudo (si t̄n̄ aliqua hūana voce di-
gna d̄r) vsus ab illo appellata est

ad s̄m̄ patrē vt ad finitū: ⁊ hoc p̄s cū
d̄r ad re coequādā rel. i. p̄sonā silitū p̄fo-
ne p̄ia: ⁊ p̄ hoc excludit̄ p̄sona p̄is: et
p̄ hoc qd̄ d̄r p̄maginata: excludit̄ p̄sona
sp̄s̄cti. Per hoc qd̄ d̄r idifferēta exclu-
dit̄ ip̄a p̄mago
creata. Et indit̄
screta nō dicit̄
indifferētā per
sonalē: s̄ solum
eēntiale. Ad
illd̄ q̄ qd̄ obijct̄
tur de eēlitate
dōm q̄ illud nō
est necessarium
de creata p̄ma
s̄gine. Et rursus
qm̄ p̄mago d̄t
cit de tōne sū-
noie qualitater
in quātitate: iō
p̄ma d̄r silitudo
ad rez coequā:
d̄ntē est silitudo
do s̄m̄ quā res
coequat̄ rei.

Et q̄ p̄ma
go. ⁊c. Querit̄
de d̄tia hōz t̄ri-
um noiz q̄ accri-
bit. i. sp̄m̄ / na-
turā / ⁊ eēntiā:
quōd hic d̄st̄n-
guatur. dōm q̄
q̄ v̄ntusculū q̄
forma substan-
tialis ⁊ cōplet̄
na: d̄r sp̄s / na-
tura / ⁊ eēntia: ⁊
hoc s̄m̄ triplicē
cōsiderationē:
p̄t̄ eni p̄s̄de-
rari i se: ⁊ sic d̄r
eēntia: p̄t̄ cōff-
derari in cōpa-

Ad no-
tulam:

17

ratione ad operationē p̄p̄at: et sic d̄r
natura. p̄t̄ iterū cōsiderari i cōpara-
tione ad nostrā cognitionē ⁊ sic d̄r spe-
cies. Specie ergo habz p̄mago aucto-
ris eo q̄ silitudo ē ei⁹. Naturā aut̄ h̄z
q̄ silitudo genita vel p̄maginata na-
turalit̄er. Essentiam per d̄r silitudo
do indifferēta per substantiam.

Ar̄s quēdā oip̄otētis. ⁊c. Videtur
male dicere q̄ per v̄bū est ars que:
d̄ō omnipotētis ⁊ sapiētis dei: q̄ v̄nū
p̄d̄

18

Ad ter:
cum.

quisq; nō itelle
cta arte est iers
Ergo si filius est
ars p̄tis: nō in
tellecto filio eē
pater est iners:
ergo p̄ q̄ ratio
nabiliter opera
ri habeat p̄ a fi
lio suo. ¶ Rñ.
dicendū q̄ fact
enda est vis in
verbo q̄ nō dicit
q̄ sit ars sim
pliciter: s; q̄ sit
ars quedā: quia
non est ars qua
pater nouit: sed
vbi nouit. Non
est ars p̄tis qua
p̄ sit sap̄tes: s;
que est a patre
sapiente p̄ quas
pater omnia o
peratur q̄ om
nia p̄dit p̄ fi
lium. Et notan
dum q̄ cuz ars
includat r̄ intē
tionem virtutis
et sapientie r̄ si
militer verbum
tamen differen
ter: quia verbū
dicit emanatio
nem r̄ respectū
ideo est propi
um/ars autem
apozopitatur.
¶ Cingenti lar
gitate atq; yber
tate p̄fūdēs oēs
creaturas. Q̄bū
citur ergo secū
dum hoc vide
tur q̄ omnibus
dōet spiritus
sanctus. ¶ Re
spondeo dicen
dum q̄ spiritus
sanctus non dis
citur dari ratio
ne cuiuslibet ef
fectus: sed pro
p̄te ratione et
qui facit sp̄iti

breuiter: r̄ est in
trinitate sp̄itū
ctus nō genitus
sed genitoris ge
nitiq; suauitas:
c ingenti largita
te atq; ybertate
p̄fūdēs omēs
creaturas p̄ ca
p̄tu earū. Itaq;
illa tria r̄ a se in
uicē determina
ri vident: r̄ in se
infinita sūt. Qui
videt hoc vel ex
parte: vel p̄ spe
culū i enigmate
gaudeat cogno
scēs deū et gr̄as
agat. Qui vero
nō videt: tēdat p̄
pietate ad viden
dū nō p̄ cecitate
ad calūniandū:
qm̄ n̄ ē de⁹: sed
tū trinitas. Ecce
habet q̄liter ver
ba hylarij p̄mis
sa accipiēda sint
licet r̄ate sint p̄
funditat; vt eti
am adhibita ex
positione vix ali
quaten⁹ ea itelli
gere valeat hū
anus sensus: cuz
et ip̄a eoz expla
natio quam hic
Augusti. edidit:
plurimū in se ha
beat difficultat;
et ābiguitatis.
¶ Ostēdit q̄
illa que hylarij

assignat nō sunt
propria: sed ap
propriata. ¶
¶ Nō enī s̄m p̄
missaz expositio
nē distinguuntur
hic tres ille pro
prietates superi
us assignate: s;
ip̄e ypostases di
stincte abiuicem
mōstrātur. Eter
nitatis tamē no
mine eadē vide
tur designata p̄
prietas: quā no
tat hoc nomē in
genitus. Sed videamus quid
sit quod ait. Imago si perfecte
implet cui⁹ ymago est ip̄a coe
quat ei: non illud sue ymaginē
Videtur enī dicere q̄ fili⁹ qui
est ymago patris patri coequa
tur: non pater filio: cum et fili⁹
dicatur equalis patri i scriptu
ra: et pater filio: sed filius hoc
habet a patre vt sit ei equalis:
pater autem non habet a filio
et tamen filius plene ac perfe
cte equalis est patri: id est yma
go ei cuius est ymago.
¶ Quare dicatur hylarius
propria personarum assignat;
se in h̄bis p̄dictis cū ibi nō sint
expresse p̄prietates.
¶ Propria igitur personarum
in predictis verbis assignasse
dicitur hylari⁹: quia relatiua
nomina personarum posuit sci
licet: patris: ymagis: r̄ muner;
q̄ relatiue dñr de p̄sonis. r̄ p̄p
tates notāt q̄b⁹ distinguunt p̄so
ne. Ita enī, dñr sp̄itū sanct⁹ mun
relatiue sicut donum. Verūm

tum sanctū hab
berit: et ita inha
bitare in aliquo
vt in templo/et
quia hūmāno:
di ratiōalis cre
atura capax est
et solum iusti cap
unt: ideo patet
q̄ illis solis sp̄i
ritū sanctus da
tur. Ideo autē
spiritū sanctus
dicitur perfun
dere cetas crea
turas non quia
et attribuatur
actus creandi:
sed quia attri
buitur et actus
conseruandi.

Ad notu
lam.

¶ Non
modo il
la verba
hyla. sed
explana
tio Aug.
sup h̄is
obscuris
sima est.

19

¶ Ostēdit
illa q̄b⁹
p̄prietat
sunt p̄so
na.

Ad nota
lam.

C Si quis innascibilem et sine initio dicat filium. Videtur quod hylartus non dicat bene. Quia qui dicit duos innascibiles dicit duos deos. quia innascibilitas in diuinitate non est proprietates eorum: sed persone ergo non sequitur. quod si sunt duo innascibiles. quod due eentia. sed quod due persone. Item in innascibilitas dicitur generationis eius. quod est natus. unde tam valet innascibilitas quantum non filius. sed non sequitur. sunt duo filii in diuinitate. ergo duo deum per rationem non sequitur. sunt duo innascibiles ergo duo dicit.

Respon. dicitur quod innascibilitas sicut supra dictum est putat sine negat esse ab alio et ex hoc ponit fontalem plenitudinem in illo quod innascibilitas dicitur. et ex parte quod parte concluditur. quod si sunt duo innascibiles. quod sunt duo deum. Sequitur et sunt duo quorum quilibet non est ab alio ergo non distinguuntur per originem. ergo necesse est quod distinguatur per substantiam. Item si sunt duo in quorum quolibet est formalis plenitudo ergo quilibet potest esse trinitatis principium et principium totius deitatis. sicut dicitur de patre. sed si principia sunt distincta et principia. ergo si quilibet est

principium totius deitatis. et sunt duo ergo due deitates. Quis ergo ingentus non sit proprietates substantie. sed persone. quis tamen est prime persone et in unica persona non potest esse nisi

si una innascibilitas ideo de necessitate ponit deorum diuersitatem.

Caput est omnium filius est. videtur male dicere. quia aut dicitur caput ratione deitatis aut ratione conformitatis in natura. Si ratione deitatis eadem ratio spiritus sanctus potest dici caput.

Item ratio deitatis tunc filii caput non potest dici deus quia caput super excellet et maioritatem nobilitatis tenet quod non habet pater respectu filii. Si tu dicas quod caput non dicitur nobilitate siue super excelletiam. Obicitur ex littera sequitur dicitur quod hoc gradu omnia differunt. scilicet pater quod in patre et filium ratione deitatis non est graduus. ergo non potest accipi ratione deitatis. Si ratione personarum imitatis. filius

ipsas proprietates alijs tribus nominibus non significauit. iuxta predictam augustini expositionem: nisi solo nomine eternitatis: quo non ipsam paternitatem: sed eam voluit intelligi notionem qua dicitur in genitus.

Quod earumdem personarum distinctione seu appropriatione notat augustinus alijs verbis sine expressione trium proprietatum.

Illud etiam sciari oportet quod earum deus trium personarum distinctio nem. augustinus ostendere volens sine expressione illarum trium proprietatum superius commemoratarum. i. i. l. de doctrina christiana ait. In patre et vnitate. i. filio equalitas. i. spiritus sancto vnitate equalitatis concordia

et non habeat personarum conformitatem in natura cum omnibus sed tamen cum hominibus non erit caput omnium. secundum dominum quod caput habet quod proprie accipitur in portat ratione inuenietur personarum naturam. id est dicitur spiritus caput est totum et filius hylartus expressio non accipit per caput dicitur originem

Notula.

Hylartus in libro de sermone dicit.

C Si quis innascibile et sine initio dicat filium quasi duo sine principio et duo innascibilia et duo inata dices duos factos deos. anathema sit. Caput et quod est principium omnium filius. Caput autem quod est principium christi deus sic ei ad vnitate inuisibile omnium litium per filium vniversa referimus. filium innascibilem tempore et ipse inuisibilem est. Ita et non erit vnus deus. quia deus vnus predicari natura vnus innascibilis dei existit. Si ergo deus vnus sit. vnus innascibile eorum non potest. cum dicitur deus vnus sit. cum et pater deus sit et filius dei deus sit. quia innascibilitas sola pene vnus sit. Aliter autem dicitur deus quod ex innascibilitate essentia nature existat. Caput est omnium filius est. scilicet ca

21

20

21

male p̄cipit. et qm̄ de⁹ p̄ ē d̄n cipiū filiū. et fili⁹ us p̄cipitū ois. ita q̄ fili⁹ p̄ducitur et p̄ducit id caput ē. et h̄z caput. S̄z pater qm̄ caput n̄ h̄z: cū sit inascibit. est caput oim̄ et id d̄r f̄ōtale p̄cipitū a quo oia et i quē oia p̄ filiū reducitur et in hac reductio ne grad⁹ ē comparādo creaturā ad filiū. sed p̄tra cōparādo filiū ad patrē n̄ est grad⁹ s̄z ordō et origo. Et id h̄yla. nō dicit. h̄is gradib⁹ sed hoc gradu. Q̄ obf̄ de spū sc̄ō d̄m: q̄ ip̄e s. i. cum p̄cedat a filio per filiū cum alijs ad patrem reductis. et p̄pterea filio

In his verbis aperte insinuat̄ur p̄sonarum triū distinctio.

¶ Approbationem Augu. exponit. s. quare p̄ri attribuitur vnitas.

¶ Sed plurimos mouet q̄ patri attribuitur vnitas filio equalitatem. Cū em̄ vnitas dicatur fm̄ subām. non tm̄ in p̄se est. sed etiam in filio. et in spūsan. et filij et spūsc̄i. cur ergo patri attribuitur vnitas et filio equalitas. forte eadem rōne attribuitur patri vnitas fm̄ Aug. qua supra eidem eternitas s̄z h̄yla. q̄ videlz pater ita est. vt

Et hec tria vnū oia p̄pter p̄rem eqlia oia p̄pter filiū cōnera oia p̄pter sp̄m̄ sc̄m̄. Itaq̄ p̄r et filius et spūsan. et singulis q̄sq̄ horū deusest. et simul omnes vnus deus et singlis q̄sq̄ horum plena s̄ba est. et sit oēs vna suba. p̄r nec fili⁹ est. nec. s. et filius nec p̄r est. nec. s. Spūsanctus. nec p̄r est: nec fili⁹: sed pater tm̄ p̄r. et fili⁹ tm̄ filius. et spūsan. tm̄ spūsan. Eadē trib⁹ eternitas. eadē incōmutabilitas. eadē maiestas. eadē potestas.

p̄r fili⁹ de⁹ est. et ad vnum deum omnia hoc gradu et hac cōfessione referuntur cū ab eo sumant vniuersa p̄cipitum: cui⁹ ip̄e p̄ncipitum sit. Idem in eodem. Vbius creaturis subāz polūtas dei actualit. sed naturam dedit filio ex inascibit ac non nata substantia perfecta nativitas. talia em̄ cūcta creata sunt qualia de⁹ eē voluit. filius autem natus ex deo subsistit talis qualis de⁹ est. Nec dissimilem sui edidit naturam. sed ex substantia dei genitus natum fm̄ originem actualit non s̄z creaturas voluntatis essentiam.

¶ Nota. ¶ Hyla. in lib. de sp̄s nodis. Minus forte expresse videtur de indifferenti similitudine patris et filij s̄des locuta esse cum de patre filio et spūsancti ita senserit significatam in nominibus propriam vniuersitatisq̄ nominatoz substantiam et idem et gloriam.

¶ Ut sint quidem p̄ substantiam tria. per consonantiam vero vnum. volens ergo congregata sanctorum synodus impletatem eam pertinere que vnitatem patris et filij et spūsc̄i et nominum numero illuderet. vt non subsistente causa vniuersitatisq̄ nominis. triplex nuncupatio obtineret sub falsita

appropriatur reductio.

¶ Cū sint quidem per substantiam tria. per consonantiam vero vnum. videtur hec confessio fidei non eē conueniens. q̄ de tribus nominibus concordantibus potest illō dici q̄ per substantiam sunt tria. per consonantiam vero vnum.

¶ Quis cognoimato spiritus sancto. i. p̄ facit. consonantie pot̄ ē essentie per similitudinē substantie predicari conuenit vnitatem. Videtur illud falsum q̄ debeat dici per consonantiam p̄pter spiritus sanctum. quis spiritus sanctus essentia eiusdem essentie cum patre sicut filius.

¶ Respon. dice dū: q̄ sicut h̄yllarius intendit ostendere catholicam patrum confessionē. cū dixerunt q̄ sūt per substantias tria. p̄sonātriā vni. sc̄i patres volentes elides heresim sabbellianam. que eludebat. i. eas cuabat peritatem patris et filij per nominationem solum quam dicebat ibi esse.

ab alio non sit. Et qz filium genuit vnū secū deū. r. s. f. ab eo pcedit vnū cū eo deo. Unitas ē ipse eē dī. qz nec ē aliqd aliā a quo sit. Nō ei ab alio est. nec ab eo aliqs vel aliqd ē ab etero. qd vnū cū eo nō sit. Nili⁹ ei ⁊ spūscū vnū sūt cū pte. Vñ vritas ait. Ego ⁊ p vnū sum⁹.

Quare p r fili⁹ dicantur esse vnū vel vnus de⁹. s. non vnus. qz res eiusdē nature recte possunt dici vnū simplr eē et cū adiectiōe. Res vero diuerse nature nō possunt dici vnus nisi dicat qd vnū. h
 ¶ Hic dici opz qz p r filius et si recte dicūtur eē vnū et vnus de⁹ s. non vnus. Res enī due vel plures recte pnt vnū dici eē. si sint vni⁹ eēntie. ⁊ earū vna sit natura. Vñ aut vel vna nō pōt dici de diuersis rebus nisi addatur qd vn⁹ ve vna. Quo addito recte potest dici de reb⁹ ⁊ vnus et diuerse substātie. Vñ Aug. i. vi. li. de tri. sic ait. Nescio vtrū iueniat i scripturis dicitū vnū sūt quorū ē diuersa natura. Si aut ⁊ aliq pta sūt eiusdē nature diuersa sentiāt. nō sūt vnū iquātū diuersa sentiūt. Cū ergo sic dī vt nō addat qd vnū ⁊ plura vnū dicūt. eadē natura atqz eēntia nō dissidēs neqz dissētiēs sūt. Vñ paul⁹ ⁊ apollo qz ⁊ ābo hoies erāt ⁊ id se tiebant vnū eē dicūt cū dī ⁊ q plāratz qz rigatū sūt. Cū hō addit qd vnū pōt significari aliqd ex plurib⁹ vnū fctm qz vni⁹ diuersa natura sicut aia et corp⁹ nō pnt vtiqz dici vnū. Quid ei tā diuersū nisi addat vt subitelli

te nominum vnōnē et pater solus atqz vnus idē et ipse habet et spiritus sancti nomen ⁊ fili⁹. Id circo tres substantias esse dicit. substantientum psonas. sed per substantiam edocentes non substantiam patris ⁊ filij diuersitate distictis essentie separantes. Quod antez dictum est vt sint qd dem per substantias tria. per consonantiam vero vnū nō habet calumniam. s. ¶ Quia cognominato spiritus sanct⁹ id est paraclito consonantie pot⁹ qz essentie. per similitudinem substātie predicari conuenit vnitatem. Item in eodem. Cum deum patrem confitemur. et christum dei filium predicamus. et iter hec dicitū sōz sit irreligiōsa confessio. non possunt secundum nature idiferentiam et nomen indifferens nō vnū esse in essentie generatione quorū essentie nomen non licet esse nisi vnū. Non enim religiōsa vnitatis nominis. ex indifferētis nature essentie constitutā psonā gentē ademit essentie. vt vnica ac singularis dei substantia per vnōnem nominis intelligatur cum vtriusqz essentie nominum: id est vnus deus ob indiscrēte in vtroqz nature indissimilē substantiā predicetur.

non rem cōfessis sunt adeo ex pte pluralitas tem vt min⁹ ex pte consistēt tur essentie vnitatem. non tamē recesserunt a vritate: qz p tria tres res intellisgūtur id ē tres ppositas. p substantiā vero nō vna intelligitur sed persona. ⁊ id ex hac parte verum dicitur. Ex parte cōsonantie similiter verum dixerunt et irreprehensibiliter. Nam sicut p patris ⁊ filij nomē innuitur vnitatis nature. qz filius est cōnaturalis patri ita p. s. scz qui est amor. datur intelligi vnitatis cōsonantie. et idco verbum hoc nō habebit calūniā ⁊ ppter hoc ipsum dixerunt ⁊ hoc vult dicere hīla. cū dicit qz pot⁹ cōsonantie qz eēntie. non quia vtrumqz nō sit verum. sed qz hoc est expressius. ⁊ habet minorē calūniā. tamē adhuc sequitur illud qz si pater et filius vnus ex se producit spiritum. ratiōne cuius est ibi vnitatis per consonantiam. necessē est qz vnitatem habeant in essentie.

l. cor. iij.
 l. cor. vi.

p. iij.

gatur qd vnū. i. vn^o hō. Unde
 apls. Qui adheret iqt dño sps
 vn^o ē. Nō dixit vn^o ē. vel vnuz
 sūt. s; addidit spūs. Diuersi sūt
 ei natura spūs hoīs z spūs dei
 sed iherēdo sūt spūs hoīs vnus
 spūs cū deo q; piceps fit hita
 tis z bti tudis illi^o. Si ḡ d hīs
 q̄ diuersi sbe sūt. recte b; q; sint
 vn^o spūs q̄to mag; q̄ vni^o sbe sūt
 recte dicūt vn^o de^o eē. P̄ ḡ et
 fili^o vnū sūt vtiq; s; vnitatē ef
 sentier vn^o de^o. In q; z arriana
 h̄sis dānat. q̄ p̄ez z filiū z spz
 scm̄ (vt ait aug. i. li. de heresi) n̄
 vult eē vni^o eiusdēq; sbe atz na
 ture vt vt exp̄ssius dicat eēntie
 q̄ grece dī vsia. s; filiū eē crea
 turā. Necnō z sabelliana q̄ (vt
 ait aug. i. eodē li.) dicebat xp̄z
 eūdē ip̄z z p̄ez z. s. eē vt essz tri
 nitas noīz sine subsistētia p̄so
 naz. vtrāq; pestē (vt ait augu.
 sup Johā.) eludit hitas dicēs.
 Ego z p̄ vnū sum^o. vtrūq; au
 di z aduerte. z vnū z sum^o. z a
 carib; dīza scilla liberaber;. Qd
 ei dixit vnū liberat te ab Arrio.
 q; dixit sum^o. liberat te a sabel
 lio. Si vnū. ḡ n̄ diuersum. si su
 mus. ḡ p̄ z fili^o. Sum^o ei n̄ di
 ceret de vno nec vnū de diuer
 so. Erubescāt ḡ sabelliani q̄ di
 cūt ip̄z eē p̄ez q̄ est fili^o p̄fūdē
 tes p̄sonas. q̄ z dicti sūt patre
 passiani. q̄ dicūt patres fuisse
 passuz. Arriani hō dicūt aliud
 p̄ez eē aliud filiū. n̄ vnā subāz
 sed duas. p̄ez maiorē: filiū mi
 norē. Noli hoc dicere tu catho
 lice. In medio ergo nauiga v
 trūq; piculosum lat^o deuita et
 dic p̄ p̄ est. z fili^o fili^o est. Ali^o
 p̄ ali^o filius: s; nō aliō immo

hoc ip̄z. q; vn^o de^o Ecce ostēsus
 est quare vnitatis i patre esse di
 catur. cum tres vnum sint.

¶ Quare appropriatur filio
 equalitas.

¶ Nūc videamus quare equa
 litas dicat esse i filio cū vna et
 summa eālitas sit triū. hoc iō
 forte dictū est. q; fili^o genit^o ē
 a p̄fe. eālis gignēti. z dono qd
 ab vtroq; p̄cedit. et iō illa tria
 dicūtur esse eālis pp̄ filiū. fili
 us eni h; a p̄fe vt sit ei eālis et
 spūifctō. z spūifctus ab vtroq;
 h; vt sit eālis vtrūq;. hoc aut si
 ne assertiōis sup̄cilio z maior
 intelligentie p̄iudicio dicim^o ma
 lentes i apertione tā clausorū
 sermonuz peritiores audire q̄
 aliquid alijs influere.

¶ Quare spūifancto appro
 priatur concordia vel connex
 io. k

¶ Quis autem in spūifancto dicat
 esse vtriusq; concordia. z p̄ euz
 oia connexa faciliōr est intelli
 gentia. nobis premissa ad men
 tem reuocantibus. Sup̄ia em̄
 secundum auctoritates sancto
 rum dictum est q; spūifanctus
 amor est quo pater diligit fili
 um. z filius patrē. Recte ḡ spi
 ritus sanctus dicitur connexio
 vel concordia patris et filiū. et
 per eum omnia cōnexa. Unde
 augu. in. v. lib. de trini. Cōmu
 nio quedam ē cōsubstantialis
 patris z filiū est amborum spi
 ritus sanctus. Adem in. vii. lib.
 de trinitate. Spiritus sanctus
 est summa charitas vtrūq; cō
 iungens nosq; subiungens.

Intelligētā eorū q̄ dicū
tur i hac parte. duo p̄ict
p̄ict q̄runt. P̄io q̄ritur
de appropriatōe h̄yla. Se
cūdo de appropriatōe au
gu. Et q̄tū ad p̄inū q̄runt

tr̄a. P̄io q̄ritur p̄trū i mago dicatur i
diuinit̄ s̄m subāam an s̄m relationē.
Secūdo dato q̄ s̄m relationē q̄ritur p̄t̄
imago sit p̄p̄uū s̄m. Tertio q̄ritur de
rōne appropriatōis illorū tr̄ium. s. es
ternitatis / speciei / r̄ plus.

Q̄. i. Q̄ imago dicat̄ s̄m sub
stantiam ostēditur hoc
mō h̄yla. it̄q̄. de tr̄it̄. Mens ad cōmū
nem s̄ibi cum deo imaginem eādēq̄
s̄m̄tudinē reperitur hōiem operari.
Item. beda sup̄ illud. Factamūs ho
minem. r̄c. In hoc q̄ dicit̄ imaginem.
notat̄ vna r̄ equalis s̄ba trinitatis. ergo
imago cū p̄tinet ad cōitatē r̄ vnit
atē substantiē. d̄r s̄m substantiam.

Item. hoc q̄ p̄ rōne. q̄ illud idē q̄d
dicit̄ exēplar actiue d̄r imago passiue.
sed exēplar in diuinit̄ d̄r s̄m substanti
am. non s̄m relationē. s̄. r̄c. Item
imago p̄s̄t̄it in r̄p̄s̄entando aliqd̄. nō
t̄m in substantiā: sed ē in distinctiōe r̄
ordine distinctōrū. si ergo in diuinit̄ nō
cadit distinctiō in vna p̄sona. necesse ē
q̄ in diuinit̄ attendatur imago s̄m q̄
v̄nit̄as eēntiē est in trib̄ p̄sonis. s̄ nō
notionalr̄ s̄ eēntialr̄ d̄r imago i diuinit̄
Cōtra. Aug. in. vi. de tr̄i. Quid ab
surdus q̄ imaginem dicit̄ ad se. sed oē
quod dicitur s̄m substantiam dicitur
ad se. ergo cum imago non dicatur ad
se nō dicitur s̄m substantiam. Item.
h̄yla. it̄q̄. de tr̄i. Imago sola nō est. ergo
imago in diuinit̄ est cum alto. s̄z est
sentia nō est cum alto. ergo. r̄c. Item.
hoc q̄m v̄t p̄ distinctiōem imaginis.
q̄ h̄yla. dicit̄ q̄ imago est. r̄ et ad r̄e coe
quatio. s̄z res que coequat̄ r̄e i p̄sona.
ergo imago est p̄sona ad p̄sonam. s̄z q̄d
dicit̄ respectum ad alterū d̄r s̄m rela
tionem. ergo imago. Item hoc v̄t per
et̄imologiā. Imago em̄ d̄r quasi imi
tatio. ergo v̄t est ratio imaginis. t̄b̄ ē
imitatio. sed diuinit̄ eēntia nō imitatur
aliquid. q̄ oē tale est ab aliquo. ergo
imago nō d̄r s̄m substantiam vel essen
tiam. Cōtra. d̄r: q̄ sicut exēplar s̄m p̄
p̄rietatem vocabulū dicit̄ expressiōem
p̄ modū actus. v̄t exēplar d̄r ad cu
ius imitationem sit aliqd̄. sic e contra:

imago per modū passivū. r̄ d̄r imago
q̄d alterū expunit et imitat̄. Et hoc
mō accipit̄ imago dupl̄r s̄z q̄ duplex ē
exp̄ssio s̄z vel i naturē v̄nit̄ate. vel i na
ture diuersitate. In nature cōitate siue
v̄nit̄ate. sicut s̄m̄ in patris d̄r imago
patris. In nature diuersitate. sicut ima
go imperatoris est in nūmo. Sic respec
tu dei dicitur imago per expressiōem
s̄m̄ identitatē nature. r̄ sic est imago in
creata. r̄ d̄r notionaliter siue s̄m rela
tionē. q̄ imago dicit̄ emanatōem. ema
natio aut̄ in v̄nit̄ate nature non est nisi
s̄ p̄sonē. Dicitur etiam imago per ex
pressiōem in diuersitate nature. et sic
dicitur imago creata respectu totius tr̄i
nitatis. r̄ sic patet q̄ imago in diuinit̄
accepta dicitur secundum relationē p̄
sonē ad personā. r̄ hoc s̄m vocabulū p̄
p̄rietatē. sicut probant̄ rationes ad hoc
inducte. Sed q̄m cōtingit̄ abuti nomī
ne exēplaris. v̄t etiam dicatur exēplar
quod ad imitationē alterius sit. sic cō
trario contingit̄ abuti imagine. v̄t d̄r
catur imago ad cuius expressiōem sit
aliquid. r̄ sic cum creatura fiat ad ex
pressiōem v̄nit̄as eēntiē in trinitate
personarū potest dicit̄ imago de tota
trinitate. r̄ sic dicit̄ imago imaginans.
cum de ratione nois dicitur imaginans.
sicut exēplar d̄r exēplariū abusive
cuius exēplar sit exēplans. r̄ secundū
istū modū d̄r accepisse h̄ylarū et Be
da. v̄t dicit̄ magister. i. 6. di. 2. li. Tamē
potest dicit̄ q̄ v̄terq̄ loquitur de imagi
ne creata. que cum sit respectu v̄nit̄as
eēntiē. est cōis imago tr̄ium personarū.
et indicat̄ v̄nit̄atem substantiē in
tribus. Unde nūq̄ imago pure dicitur
ad se. quia semper dicit̄ respectum. vel
ad altam personam. vel ad creaturam.
siue creature ad diuinam naturā. Nun
q̄ etiam dicitur pure secundū substan
tiam. quia semper notat̄ vel distinctiō
nem interius vel exteri. Unde imago
non d̄r eēntia simpliciter sed eēntia
v̄t in tribus personis considerata. In
p̄p̄rietatem sermonis seruando imago
dicitur secundum relationem perso
nalem prout dicitur imago eterna. Et
concedende sunt auctoritates r̄ rōnes
ad hoc. Ad auctoritates in oppositum
p̄t̄z responsio. Ad illud ergo q̄d obij
citur q̄ exēplar d̄r eēntialiter. ergo.
r̄c. dicendum q̄ nō ē simile. q̄ tota tri
nit̄as est principium. Et ideo q̄ exēp

24

26

plur rationem producētis dicit. vñ fm
 substantiam dī. et cōuenit toti trinitati.
 sed nō tota trinitas est principiata. r qz
 ymago dicit rationem producti proprie
 ideo non conuenit toti trinitati. nec dī
 scdm substantiam. ¶ Ad illud qd obijct
 tur qd ad hoc qd sit ymago; exprimere
 distinctionem et ordinem. dicitur qd
 illud verum est in ymagine qd ē ymago
 rei habentis distinctionem r ordinem.
 sicut habet homo in partibus. et tota tri
 nitas in personis. sed cum res cuius ē
 ymago non habeat distinctionē. vt pu
 tra vna persona non oportet sic exprimi
 Uel potest dicit qd illud verum est quan
 do ymago substantialiter differt. Tunc
 em̄ ad hoc qd expresse exprimat necesse
 est imitari in conditionibus psequen
 tibus substantiam. sed cum imitatur in
 eadem forma substantive non oportet.

Questio. ii. Utrum ymago
 sit propriū filiū.

Et qd sic videtur per Hylarium in pro
 posita appropriatione. Eternitas in pa
 tre. species in ymaginesus in munere
 pater dī pprie similiter munus. ergo
 si recte ponuntur ex equo ymago dī p
 prie de filio. ¶ Item: Aug. vi. de tri. So
 lus filius est ymago patris. et eo exp
 sius filius quo ymago. et verbum. ergo
 scdm hoc cum filius dicat personalem
 relationem. p. r. ¶ Item ymago est simi
 tudo expressa. r in diuis similitudo expressissi
 ma. sed similitudo expressissima nō pōt ee
 pluriam distinctoꝝ. si ergo filius est ab
 vno. spūscētis equaliter a duobus. er
 go non poterit esse ymago. ¶ Item yma
 go in diuinis attenditur scdm imitatio
 nem persone nō essētie. qz nō ē ymago
 essētie sed persone. ergo ad hoc qd vna
 persona sit ymago alterius. necesse est
 qd illam imitetur in eo qd respicit perso
 nam vt psonam. sed emanatio vel pdu
 ctio respicit psonā vt personā. nā pdu
 ctio creature respicit substantiā. Lū er
 go sol⁹ filius imitatur patrē in pductio
 ne persone solus filius est ymago.

¶ Contra. Dama. dicit qd spūscētis est
 ymago filiū. ergo non est filiū pprie esse
 ymaginē. ¶ Item hoc vñ per vtrāq; disti
 nctionē hylia. et prima est. ymago ē ei⁹
 rei ad quam ymaginatur species indis
 ferens. sed hoc conuenit spiritui sancto
 ergo et ymago. ¶ Item hoc videtur p
 rationē. quia ad ymaginem ista duo
 sufficiunt. scilicet imitatio secundum similitu

dinem. et secundū equalitatem. Sed hec
 duo est reperire in persona spūscētis.
 ergo r. ¶ Item sicut filius procedit a
 patre. vt exprimens patrem ita spūscē
 ctus a filio vt exprimens filium. ergo quēs
 admodum est ymago filii p. r. ita spū
 scētus est ymago filii. ¶ Rñ. dicitur qd
 ymago in diuinis nō tm̄ dicit expressio
 nem persone sed etiam expressionem in
 summo. Expressio autē in summo dno po
 nit. s. qd sit vnus ad vnum. et qd sit secu
 dum omnem modum. ¶ Sit vnus ad
 vnum ponit per hoc qd illud quod per
 superabundantiam dī vni solit conue
 nit. et si sit essētie essētie. si persona
 le psona. Nam vñ in summo nō pōt expri
 mere pla/vl plures vnū. vñ in quā in
 quo nulla est diuersitas. Similiter vnū
 summe non pōt exprimi a pluribus. vt
 plures sint. quia tunc omnino differen
 tes essent. Ponit etiam aliud videlicet
 vt sit expressio secundum omnem modū
 Nam si ex aliquo respectu nō habet ex
 primere. nō exprimeret summe. Propter
 primā rationem solus filius est ymago
 quia solus ab vno procedit. spiritus au
 tem scētus a duobus. et ideo equaliter
 vtrumq; exprimit. et neutrum in sum
 mo. Propter scdm rationē sol⁹ filius est
 ymago. qz scdm omnem respectū habet
 rationē exprimens. r inquantū ppara
 tur ad illum a quo est. et inquantū com
 paratur ad illum qui ex ipso est. In quā
 tum comparatur ad illum a quo ē. quia
 erit per modū nature. et ita per mos
 dum verbi et speciei. et per modū simi
 litudinis expresse. Inquantum compa
 ratur ad illum qd est ex eo. qz p oia r eos
 dem mō spirat filius r pater. spūscētis
 autē in nullo horū puenit. id rō ymagis
 est in solo filio. qz ab vno tm̄ pcedit. et
 qz p modū nature. qz et p. r. p. dicit. ff.
 Media tm̄ rō. qz p modū nature ē ratio
 ppria. Alie vero faciūt ad pgruitatem.
 Concedēdū igit qd sol⁹ filius pprie loquē
 do est ymago. r eo quo filius. eo est yma
 go. et eo ipso verbum et filius dicit so
 lum respectum ad patrem. ymago puz
 ctualiter ad patrē. sed psequēter respec
 tum ad altam personā. verbum puzct
 paliter respectum ad patrē. et psequen
 ter respectum ad creaturam. vnde eadē
 notio sunt ipsius filii. tm̄ alto r alto mos
 do significata. vnde nō est superfluitas
 ¶ Ad illud ergo quod obijctur de Da
 masce. dicitur qd Damasceus: fuit

:8

:9

:10

:11

Greco. greci autē nō ita proprie accipiunt rōnes imaginis vt latini. qz nec de origine psonar sic sane intelligūt. Uel potē dici qz sermo Aug. r. d. m. cāltē intelligit. qz reformat nos ad imaginē

32. **epi.** Ad illud qd obijct qd diffinitio imaginis puenit. ff. dōm sicut infra patebit qd species vt ibi accipit puenit solum filio. **Ad illud qd obijct de assimilatione r equalitate.** dōm qd filius nō ē imago ppter assimilationem in suba. s. ppter modū emanandi r hic nō habet spm̄ sc̄m̄ ex p̄ssimā silitudinē nec cū filio nec cum patre. id nullus est imago.

33. **Questio. iiii.** Utz eternitas appropriet patri species imaginis r vltimū. vlt qz non sit bona appropriatio hylarū quia omnes diuine persone simul eterne sūt et coequales. et eternitas abstrahit ab actu persone. ergo non est appropriabilis. **Itē:** querit quare species appropriat imaginis. Aut enim sumitur ibi species vt species dicitur forma. aut pulchritudo. Si forma. s. sicut natura nulla est appropriabilis sic nec species. Si autem pulchritudo. s. pulchritudo imaginis refertur ad prothotipum. ergo ad patrem. ergo illi debet appropriari.

34. **Item Dionys.** dicit qd bonum r pulchritudo est. ergo cum bonitas sit appropriabilis. ff. ergo et pulchritudo. **Itē hylarū.** dicit qd oportet imaginem habere essentiam et naturam et speciem autoris quare ergo magis diffinit imaginem p spm̄ qd aliqd aliorum. **Item:** nō est vtendum deo sed solum creatura. ergo vltus nulli psonē est appropriabilis. ergo nec spm̄ sc̄m̄.

35. **Rū.** dōm qd illa appropriatio hylarū. fuit ad explicandum psonarū originē siue emanationē. quoniam ergo persona patris emanatione et origine caret. ideo id debuit ei appropriari. quod importat priuationem principii. Tale autē est hoc nomen eternitas. Eternum enī est quod principio caret. et licet de suo nomine non dicat nisi p nationem (nisiū) durationis. p appropriacionē tñ dicit priuationē ois principii. et sic p prima obiecto. Spūs hō sanctus pcedit per modum voluntatis et amoris. et ita debuit ei appropriari nomen quod actū exprimit voluntatis. hoc autem est hoc nomē vltus. Nā vti est assusmere aliqd in facultatē voluntatis. siue ad vtendū. siue ad fruendū. Quoniam er

go assumptio ad fruendū ē p amorem. sicut ad vtendū. qz amor ē pōd r ordo. id est p̄ recte appropriat. ff. Et sic p̄ vltimo dicitur s. qd vltus accipit hic nō putat dicitur s. frustione. s. p̄ de amoua cōple r̄ū r actū literū. Filius hō emanat p modū nature. id emanat p modum pfecte et expresse silitudinis. Nā nā pducit sibi hylarū r equalē. r qz h̄z in se rōne exp̄ se silitudinis. id r cognitiōis. qz exp̄ sa silitudo est rō cognoscēdi. r qz p modū pfecte silitudinis r rōnis. h̄z in se rōne cognoscēdi. r exēplar ois idē ē qd habet rationē perfecte pulchritudinis. Quoniam enim est perfecta r exp̄ssa similitudo ideo pulcher est in cōparatione ad eū quem exprimit. Quia hō rationem cognoscendi habet. et non vnius tñ. sed totius vniuersitatis. ideo pulchritudo r pulcherrimus ipse mundum mente gerēs. pulchritudinem habet in comparatione ad omnem pulchritudinem extraneam. Et h̄z duobus relinquitur perfectissima pulchritudo. Sicut enim dicit Aug. Pulchritudo nō est aliud qd litas numerosa: quoniam igitur in comparatione ad patrem habet pulchritudinem equalitatis. quia perfecte exprimit sicut pulchra imago. In comparatione vero ad res h̄z oēs rationes h̄z qd dicit Aug. qd est ars plena ois ratione vniuersitatis. ita p̄ qd in filio recte reperitur ratio ois pulchritudinis. Et igitur quo filius per modum nature emanat. habet rationem perfecte expresse similitudinis. Et qd h̄z rationem perfecte similitudinis. habet rationem cōgnitiōis: et ratione vtriusqz habet rationem pulchritudinis. Quoniam igitur nomen speciei importat similitudinem et importat cognoscendirationē. et importat pulchritudinem vt species quidem patri digna est imperio. ita elegantissime appropriatur filio. Patri ergo quare illud nomen magis appropriat hylarū. filio qd aliud. quare etiā magis diffinit imaginē p illud nomē qd aliud quod aliud. Ad illud ergo quod obijctur ad pulchritudinem imaginis refertur ad prothotipum. dicendum qd verum est. sed tamen aliter refertur honor. aliter pulchritudo. Quoniam honor imaginis siue picture ita refertur ad prothotipū qd ipsa non est scdm se honor. sicut patz. si honoretur p contra beati Nicolai. s. pulchritudo ita refertur ad prothotipum

36

37

38

39 **Q**uod nihilominus est in imagine pulchritudo, non solum in eo cuius est imago. Et potest ibi reperiri duplex ratio pulchritudinis. Scilicet in eo cuius est non nisi per inuentat. Quod patet quia imago dicitur pulchra: quia bene pertracta est. Et etiam pulchra quia representat illum ad quem est. Et quod ista sit alia ratio pulchritudinis patet quia contingit unam rem esse pulchram aliter quam aliam, quemadmodum dicitur per contra beati Nicolai pulchra quia decorum illius representat, et tunc placida est. Est imago diaboli pulchra quia bene representat fedtatem diaboli, et tunc feda est. Et ideo huiusmodi rursus approprians specie sine pulchritudinem sicut magis appropriat sub nomine magis quam sub nomine filii. Ad illud quod obiicitur quod idem est bonum et pulchrum, dicendum quod Dionysius non vult dicere quod sint unum ratione, sed quod sint unum re, sed quia ratione differunt. Idem alicui potest ita appropriari unum cui non approprietur alterum et cetera.

40 **Q**uod sequenter est questio in principio de appropriatio Augustini, que est in patre unitas in filio equalitas, in spiritu unitas equalitas. Et ita hic quatuor tria primo queritur utrum deus possit dici esse unum cum creatura. Secundo utrum creatura possit dici unum cum alia creatura. Tertio de ratione appropriationis illorum trium.

Questio. i. Quod deus possit dici esse unum cum creatura, ostendit per auctoritatem apostoli, I. Cor. vi. Qui adheret deo unus spiritus est, si unus spiritus ergo unum ens et una res, et si hoc ergo unum. Item homo qui adheret deo, unus spiritus est, aut ergo creatus, aut in creatus. Non creatus: quia deus non est creatura, ergo ad minus increatus, sed spiritus increatus est omnino unus ergo homo adherendo deo est simpliciter unum cum deo. Item magis videtur medium extremum quam extremum extremum, sed, scilicet est medium videns utrosque, et videtur per ipsum unitus sunt. Unde Iohannes xvij. Ut sint unum sicut et nos unum sumus, ergo iustus videtur cum spiritu potest dici unum. Item magis videtur membrum capiti quam membrum cum membro ergo cum spiritu membra sint unum in christo, multo fortius membrum

est idem capiti: sed christus est caput non tamen secundum humanitatem sed et secundum divinitatem. Item contra. Et illo verbo quod dicitur Iohannes, ego et pater unum sumus, impugnant scilicet heresim arrrianam, et maxime Augustinus, et hoc concludens arrrianum errare qui dicit filium aliam habere naturam. Si ergo ratio Augustini bona est, unum dicit unitatem in natura, scilicet tamen modo non est unum creator cum creatura, ergo ratio. Item hoc videtur alia ratio quod maxime distant minime sunt unum, sed creator et creatura maxime distant, ergo non possunt simpliciter dici unum. Item si sunt unum ergo aliquid unum, sed si aliquid unum sunt, ergo deus et creatura habet aliquid commune, et sic hec unum cantur in aliquo, ergo cum uniuocum simpliciter sit quod que uniuocantur in ipso aliquid est simpliciter deo. Item si deus et creatura sunt unum, cum in infinitum distet a qualibet, qua ratione dicitur unum cum una, et cum qualibet, sed que cumque uni et eidem sunt eadem inter se sunt eadem, ergo secundum hoc omnia sunt unum. Respondeo, dicendum quod sicut dicit Augustinus, ad hoc quod aliqua sint unum, non sufficit conformitas voluntatis, sed necesse est presupponi convenientiam in naturam, quoniam ergo deus et creature summe differunt in natura, ideo non debent dici unum, sicut probatur rationes ad hoc inducte, quia vero videtur istus conformatur per charitatem voluntati diuine, et ei adheret magis quam alicui recte dicitur unum cum determinata ratione, ut puta unus spiritus, spiritus enim voluntas dicitur et amor, unde qui adheret deo unus spiritus est, quia unus et conformis voluntatis est. Ad illud quod obiicitur est unus spiritus, ergo una res, dicendum quod ibi est fallacia secundum quid et simpliciter nam unus dicitur abstracte a ratione sua per hoc quod est spiritus, et dicitur ibi unitatem non per inductionem siue unitatem nature, sed per conformitatem voluntatis. Ad illud quod obiicitur, aut unus spiritus creatus aut increatus et cetera, dicendum quod nec creatus nec increatus, nam spiritus non statim ibi pro substantia, sed pro actu voluntatis, et unus non importat nisi conformitatem affectus humani ad diuinam voluntatem siue ad diuinum amorem, quia amor transformatur in amatum. Ad illud quod obiicitur quod spiritus est medium unum

entis: dicendum qd vnit quantū a volun-
tatem. sed non quātum qd cōformitatē
nature. et non dē vnum nisi ratione cōs-
formitatis voluntatis solum. ideo non
valet. qd ligamen spiritus non est tota
causa qd sint vnum. ¶ Ad illud qd obi-
citur qd mēbra xpi sūt vnum dicit pōt qd
mēbra xpi non dicuntur vniū simplr sed
vnum corpus. et sic etiā xps est vniū cō-
membrum. sed hoc est ratione humani-
tatis assumptę. 7c.

Questio. ii. Utrū vna crea-
tura possit dici
vnum cū aliis. et qd sic ostendit hoc mō
Ap̄ls. i. Cor. iij. Qui plantat et qd rigat
vniū sunt. sed alius erat plātans vt pau-
lus. alius rigans vt apollo ergo secun-
dum hoc p̄ qd omnis creatura pōt di-
ci vnum cum aliis. ¶ Item Augu. dicit
q magister ponit in littera qd recte di-
cuntur vnum que cōueniunt in natura
et voluntate. sed hoc habet vna natura
cum aliis. ergo 7c. ¶ Itē dñs Mat. xij.
Itaqz tam non duo sed vna caro hec di-
cit de vtro et vtroz. sed si sunt et nō sūt
due. ergo sunt vnum. ergo vtrūcumqz
re potest dici vnum. 7c. ¶ Item ab
vnitate principij materialis venit vni-
tas simplr qd est vnitās numero. sed cor-
pus est materiale principium in hōie. qd
aut adheret meretrici vniū corp⁹ effi-
citur. Sicut dñs. i. Cor. vi. ergo vniū sim-
pliciter. 7c. ¶ Contra. idem simpli-
citer dictum stat pro eodem numero. qd
vnum simpliciter dictū stat pro vno nu-
mero. sed due creature non sunt vnum
numero quantū ad qd conueniunt. ergo
non debet dici vnum. ¶ Item si aliqua
dicuntur vnum propter cōuententiā in
natura. tunc ergo cum homo et asinus
conueniāt in natura sūt vniū. qd nō cō-
ceditur. Si dicas qd vltra requiritur cō-
formitas voluntatis. Contra. Cū ergo
viri p̄ctōies cōueniant et in natura et in
voluntate. ergo debet dici vniū qd cū nō
dicantur nō sufficit ergo p̄formitas na-
ture et voluntatis. ¶ Item si homo ex
conunctione meretricis sit vniū cū ois
vnitas sit a prima vnitate. hec vnitas
est a prima vnitate. s̄ talis vnitas ē de-
testabilis. ergo prima vnitas facit vni-
tatem detestabilē. ergo ipsa est vitupe-
rabilis. ¶ Rñ. dicit dñs qd due creature
distincte nō possūt habere vnitatē nisi
p̄ p̄formitatē. quilibet aut p̄formitas non
facit dici vnum simpliciter sed illa qd ē

p̄formitas simplr nō fm qd ad plenam
aut p̄formitatē requiritur triplex p̄formi-
tas. s̄. in natura. in voluntate et in opera-
tione. et qñ illa tria p̄currūt ad aliqua
dno dicunt vniū. Sicut paulus et apollo
in natura erāt p̄formes qd vterqz hō.
In voluntate s̄ s̄. qd vterqz salūte fide
līum cupiebat. Actioe s̄ s̄. qd vterqz ad
eā p̄curandā se exercebat. ille p̄tādo
et ille rigando. et vtraqz actio p̄formis
qd vtraqz erat per diuini verbi predica-
tionem. Utrū em̄ diuinum primo tas-
ctatum est semē. deinde accipit irriga-
tionem pluuię. Si autē sit p̄formitas in
natura solū. nō debent dici vniū. nisi s̄
quid. s̄. cū determinatione diminuentē
vt vniū genere vel specie. Si solū in vo-
luntate. tunc sunt vniū spūs qd dicit amo-
rem. Si vniū in natura et actione possūt
dici vniū cū determinatione vt fūca-
tor cum meretrice potest dici vniū cor-
pus. tñ nō pōt dici vniū simplr sicut vtrū
et vtrū nec viri mali itapnum sicut viri
boni. qd discōnentiunt in volitis princis-
paliter intētis. quilibet em̄ mal⁹ bonū
proprium querit et non cōe. Et hīs par-
tent quesita. Concedēdū em̄ est aliqua
duo dici vnum simpliciter. si habeant
p̄formitatē sicut dictū est. sicut probāt
prime rōnes tres. ¶ Ad illud qd quar-
to obiicitur dicēdū qd nō p̄cludit. qd for-
nicator et meretrici non dicuntur vnum
corpus ratione substāte corporalis. s̄
rōne operis carnalis in quo vniuntur
et ideo nō sequit qd debeāt dici vniū sim-
pliciter. ¶ Ad illud qd obiicitur de vno
in numero. dicendū qd duplex ē vnitas
s̄. indiuisionis et p̄formitatis. Vnitas in
diuisionis attēditur in. vno numero. et
hec vnitas est simplr. Vnitas vero con-
formitatis nō est in. vno numero. sed in
his quibus p̄tingit alijs cōformari vt
dictum est. ¶ Ad illud qd obiicitur. Si
propter cōformitatē in natura dicuntur
vnum. 7c. dicendum qd propter p̄formi-
tatem in natura et voluntate. et in natu-
ra non solū fm qd est rei essentia. s̄ ex
qua pullulat pullulās hoc est inquantū
est operationis principium. sic patet qd
homo et asinus non dicuntur vnum.
p̄ etiam qd mali hōies non dicuntur
vnum. qd si p̄cordant in sine propinquo
et in opere. differūt tñ in remoto. quia
quilibet querit qd suū est. Justū autem
econuerso: si enim aliquando dissens-
tant voluntates eorum in sine propin-

b

45

45

47

48

49

30 quo pueniunt in remoto. Ad illud quod obijciunt quod unitas meretricis nullo modo est a deo sive a prima unitate. dicitur quod sicut in substantia est peccatum actio nis. et hoc est a deo. et deformitas. et hec non est a deo. sic in unitate talis itel ligendum est. et c.

3 **Questio. iiii.** De ratione appropriatio nis trinu nom predictoꝝ. et primo de unitate. Et quod non sit appropriabilis vs que vnus et es pueritatur ergo unitas et eentia s; eentia nulli e appropriabilis. et nec unitas. Item si appropriat cu spū sanctus sit amboꝝ unitas. vt dicit Aug. vs quod debeat appropriari persone. s; Item obijciunt de equalitate que appropriatur filio. Nichil enim magis est indifferens in rebus equalibus quam ipsa equalitas s; indifferens non e appropriabile et nec equalitas est appropriabilis. Item si appropriat debet patri appropriari. quia equalitas non est aliud quam vnus sine unitas in quantitate. Sed unitas appropriat vsi ergo equalitas. Item obijciunt de concordia que appropriatur. s; Si et concordia plures reducit ad unitatem. vnde postius de proprio facere eode quam de cō proprio. ergo si appropriari est de cōmuni facere propriu. concordia nulli est appropriabilis. Item vs quod debeat appropriari filio. quoniam filius est pater nostra qui fecit utraq; vnus. Sph. ij. Item Col. i. pacificans per sanguinem crucis eius sine que in terris sunt. sive que in celis sunt. Item obijciunt contra rationem Aug. Quia equalitas propter filium et c. ergo pater est equalitas propter filium ergo habet aliquid a filio quod falsum est. Item quero quam causam dicit propter. vtrum efficientem aut finale. quam cuius hanc dicit est tota trinitas et sic efficiens et finis omnia relata unitas quam equalitas quam concordia est propter pater filium propter filium. ergo nulla est ratio appropriandi. Item intelligendum est quod si scilicet appropriatio hylarij fuit ad explicandam personarum originem. sic ista est ad explicandum ordinem. Quoniam igitur persona patris est prima ante deo non est alia. et que non est ex alia. sed deo appropriatur et unitas que est prima in numero. et ante quam nihil est in numero. Ex hoc patet responsio ad duo prima. quia accipitur hec unitas secundum eandem rationem qua dicitur unitas

non essentie sed indiuisionis. quia sic conuertitur cum ente. Aut voluntatis. conformitatem. quia sic appropriatur similiter. s; vt prima aut patri appropriatur similiter. quia persona filij secundum rationem intelligenda est secunda de et perfecte exprimens patrem hoc facit equalitate. Ideo equalitas ratione non ord inis primo reperit in filio. Tunc enim primo intelligitur cum filius intelligitur nasci. et ex hoc patet obiectum. Quod enim equalitas appropriatur hoc non est ratione unitatis sed ratione pater me associationis et perfecte. Equalitas enim tunc primo intelligitur. quando intelligitur associatio. et hec intelligitur primo in filio qui est secunda persona. Si persona. s; secundum rationem intelligendi est tertia. Sed cordia autem ponit duos concordabiles et etiam concordantem. Sed primo incipit concordantibus primo intelligit omni persona tertia. et sic patet illud quod concordia appropriatur aliquid. non quod de cō aliqd faciat propriu sed quod distinctos connectit. et hoc secundum rationem sive emanationis. quod non conuenit filio ratione emanationis s; ratione mediationis: quia mediator dei et hominis. Et his patent omnia obiecta. Ad illud vero quod ultimo queritur. omnia sunt vnus propter patrem: dicitur quod si omnia distribuat pro creatis tunc propter dicit causam formalem exemplarem secundum rem et appropriationem qua omnis equalitas habet exemplar in equalitate filij. et sic de aliis. Si autem distribuit pro creatis et increatis. tunc propter dicit causam formalem exemplarem secundum rationem intelligendi appropriatam. quia intellectus noster non intelligit equalitatem in patre nisi propter hoc quod habet filium per omnia experientem naturam et potentiam. similiter et de aliis. et tunc propter non dicit causam exemplaritatis s; rationem intelligendi. et sic non notatur quod pater habet aliquid a filio. sed quod intellectus noster aliquid cognouit de patre per hoc quod cognoscit filium.

Distinctio. xxxii. Nota soluit dubitationem orsam ex appropriatione qua spiritus sancto appropriatur concordia in fine precedentis distinctionis. Item autem in spiritus sancto.

Hic ostendit qd hoc mouet qd dicitur de illa locutione et hoc facit i ista distinctio. Et sicut hoc dicitur: et sic tres partes. In prima mouet magis principalis questionem prius positam. s. utrum pater et filius. s. se diligant cum diligere idem deo sit qd e. a

Si huiusmodi para in qd dicitur magis qd dicitur anera. s. utrum pater sit sapiens. Et

ostendit qd hoc mouet qd dicitur de illa locutione et hoc facit i ista distinctio. Et sicut hoc dicitur: et sic tres partes. In prima mouet magis principalis questionem prius positam. s. utrum pater et filius. s. se diligant cum diligere idem deo sit qd e. a

Hic ostendit qd hoc mouet qd dicitur de illa locutione et hoc facit i ista distinctio. Et sicut hoc dicitur: et sic tres partes. In prima mouet magis principalis questionem prius positam. s. utrum pater et filius. s. se diligant cum diligere idem deo sit qd e. a

Si huiusmodi para in qd dicitur magis qd dicitur anera. s. utrum pater sit sapiens. Et

ostendit qd hoc mouet qd dicitur de illa locutione et hoc facit i ista distinctio. Et sicut hoc dicitur: et sic tres partes. In prima mouet magis principalis questionem prius positam. s. utrum pater et filius. s. se diligant cum diligere idem deo sit qd e. a

Respondet qd non. sed non respondet obiectioni. b. huiusmodi questionem cum altitudine nimie profunditatis contineat. id solum respondemus qd Augustinus significare vult. s. qd pater et filius se diligant et unitate seruent non solum essentia sua. sed suo dono proprio. qd licet supra positum sit iterum non piget. quis sic expedit. ait ergo Augustinus.

ostendit qd hoc mouet qd dicitur de illa locutione et hoc facit i ista distinctio. Et sicut hoc dicitur: et sic tres partes. In prima mouet magis principalis questionem prius positam. s. utrum pater et filius. s. se diligant cum diligere idem deo sit qd e. a

una sit tñ sapi
 entia. Et deter
 minat euz hoc
 q̄ in trinitate
 est dilectio que
 est trinitas. et
 tñ sp̄s sanctus
 est dilectio que
 nō est trinitas.
 Et hoc ibi. Et
 sic i trinitate.
 ¶ Sicut tertia
 pars in q̄ redit
 magis ad q̄nē
 p̄io positā h̄z
 duas p̄es. In
 p̄ia obicit s̄
 rōez quō acci
 pit ex definiti
 one alterius
 questōis. In
 secunda rō lo
 co solutiōis su
 am insufficien
 tiam ostendit
 et h̄c q̄nē de
 terminādā le
 ctōri relinq̄t. et
 hoc ibi. Diffici
 limū m̄hi h̄c
 q̄nē fateor.
 ¶ Hac sapia
 sapiēs et ex lit
 fa elicit tal rō
 An. Si p̄ ē sa
 piēs sapiagēta
 quā genuit. et
 hoc ē et eē q̄
 sapere ē sapia
 gēta. Ut illud
 argumētū non
 valere. q̄ illud
 nō valere. hoc ē
 p̄t eē q̄ opari
 s̄ opat p̄ filiū.
 ¶ p̄ filiū. nec
 s̄ illud argumē
 tū valere. Si tu
 dicas q̄ nō est
 s̄ se q̄ opari cō
 notat effectū.
 obicit q̄ id ē
 p̄t eē q̄ eē pa
 trē. s̄ tñ illud ar
 gumētū nō va
 let. pat̄ deitate

i. vi. li. de tri Ma
 nifestū est q̄ nō
 aliq̄s duoz est q̄
 vterq̄ cōiūgitur
 quo genit⁹ a gi
 gnentē diligatur
 genitorēq̄ suoz
 diligat sintq̄ nō
 participatiōe s̄
 essentia sua. ne
 q̄ dono superio
 ris alicui⁹. s̄ suo
 p̄prio seruātes
 vnitatem pacis.
 Ecce hic dicit q̄
 essentia sua et do
 no seruant vni
 tēdem in. xv. l.
 de trini. ait. In il
 la trinitate quis
 audeat dicere pa
 tres nec se nec fi
 lium nec sp̄itū
 sc̄m diligere nisi
 p̄. s̄ hic aperte
 ostendit patrē non
 tantuz per. s̄. dil
 ligere. Non aut̄
 simpliciter dicit
 patrē non dilige
 re per sp̄m̄ factū
 ¶ Mouet ali
 am questionem
 priorū consimilē
 que facit ad ei⁹
 explanationem
 vtrum scilicet pa
 ter sit sapiens sa
 piētia genita vt
 sapientia quam
 genuit sicut di
 ligat amore qui
 ab ipso proce
 dit.

¶ Preterea dili
 gēt̄ inuestiga
 ri oz. vtrū pater
 sapiens sit sapiē
 tia quā genuit q̄
 tñ filius est. Quō
 v̄ a fili posse p̄
 bari. Si ei p̄ di
 ligat amore q̄ ab
 ipso procedit. cur
 non et sapientia
 vel intelligentia
 quam ipse genu
 it sapit vel intel
 ligat. hanc que
 stionem v̄gere
 videtur. vt ait
 Aug. in. vi. li. de
 trini. q̄ scripsit
 ap̄ls dicēs x̄pm̄
 dei virtutem et
 dei sapientiam.
 vbi queritur.
 Utrum ita sit pa
 ter sapiētie et vir
 tutis sue. vt hac
 sapientia sapi
 ens sit quam ge
 nuit. et hac vir
 tute potens quā
 genuit. Sed ab
 sit vt ita sit. quia
 si hoc est ibi esse
 quod sapere. nō
 per illam sapien
 tiam quam ge
 nuit sapiens d̄r
 pater. alioquin
 non ipsa ab illo
 sed ille ab ipsa
 est. si enī sapia quā genuit cā ē
 illi vt sapiens sit. etiā vt sit ip̄a
 illi cā est. q̄ fieri non potest nisi
 si gignendo eū aut faciēdo. sed

est de⁹. ergo del
 fate est pater. er
 go sicut nō valet
 hoc argumen
 tum. est sapiēs
 sapiētia genita.
 ¶ ē sapia gēta.
 ¶ R̄. d̄m q̄
 argumētū An.
 est necessarius.
 qm̄ esse sapiē
 tem. et esse in di
 uinis non differ
 runt mō dicēdū
 et a patre rei. s̄
 solū a parte no
 stra. nō sic autē
 est esse et opari.
 qm̄ et si operari
 quātū ad punct
 pale significatū
 sit idem q̄ esse
 tamen quantuz
 ad connotatum
 differet et p̄t eē
 extraneū. et ita
 p̄t ibi esse acci
 dens. tamen q̄
 est esse deū. et
 se patrem. Quis
 non differunt
 quantum ad es
 sentiam vel mo
 dū essendi. dif
 ferūt tñ quātuz
 ad modū se ha
 bēdi. q̄ ē vere
 in diuinis abso
 lutum et cōpa
 ratū. et tñ si trā
 sit paternitas
 in substantiam
 sicut sapientia.
 tō h̄z altum mo
 dū dicēdū q̄ p̄t
 esse extraneus.
 respectu alicu
 tus attributi. tō
 ibi est accidens
 non autem i ar
 gumento Aug.

Hic des
 m̄tat di
 cēs p̄es
 si eē sapi
 ēre sapi
 quam ge
 nuit.

b Pater non est sapiens sapia genita. sed seipso sapia ingenua. Ut male dicitur re. qz sicut eternitas appropriat pfr. ita sapia filio. s. eternitas nō dicitur genita sicut dicitur Anb. l. i. de incarnatione verbi. qz nec sapia dicitur nec pfr dicitur genita. Itē si pōt dicitur genita sapia pari rōne pōt dicitur sapia pcedēs et ita vtrūqz sapia sit appropriabilis. s. sicut et filio. Juxta hoc qritur quare dicitur potentia de potentia. sicut sapia de sapia. ¶ Rñ. dōm qz sapia est dō noīb? medijs. qz sunt nata supponere psona. Et id sicut dicitur de deo deo. et deus genitus et ingenuus. ita dicitur etiam sapia. non tñ ita pprie. qz nomen abstractū ē quod dāmo magis tñ dicitur sapia de sapia qz eternitas de eternitate. qz eternitas significat in maiori abstractiōe qz sapia et ideo magis abstractit a ratiōe originis. Secundu hoc etiam qz concedendum est possit dicitur sapia pcedēs. licet adhuc mtrū pprie. Nec valet istud argumentum qz ita enim sapientia nō fit appropriabilis. s. ita men per determinationem adiunctam potest trahi.

nec genitricem nec conditricem patris illo modo quisqz dixerit sapientiam. Quid enim est isanius. ergo pater ipsa sapientia est qua sapiens est. filius vero dicitur sapientia patris et virtus patris. non quia pater per eum sit sapiens vel potens. sed quia filius sapientia et virtus est de patre sapientia et virtute. Ex his ergo patet qz pater non est sapiens sapientia genita. sed seipso b patetia ingenua.

¶ Utrum filius sit sapiens sapientia genita vel ingenua. d

¶ Post hec qritur solet a quibusdam vtrūqz filius sit sapiens sapientia genita vel ingenua. Si enim non est sapiens sapientia genita. nec seipso sapiens est. Si vero sapientia genita sapiens est. non videtur sapiens esse sapia ingenua. et ita non videtur esse sapiens pater. cum a pater habeat quia. Ad quod dicitur qz vna est sapia pater et filius et spūsccti sicut vna eternitas. qz sapia i illius nature simplicitate est essentia. et tñ filius tñ est sapia genita. et pater tñ est sapia ingenua vel a sapientia ingenua. Et cum ipse sit ibi esse quod sapienter esse. reliquit vtrūqz

¶ Nota. Aug. i. li. 83. q. cum sapiens deus dicitur et sapientia sapiens dicitur sine qua eum vel fuisse aliquando vel esse possibile nefas est credere non participacione sapientie sapiens dicitur. sicut anima que et esse et non esse sapiens potest. sed quod ipse eam genuerit qua sapiens dicitur sapientia. An aduerter lector: pater dicitur sapienter genita sapia. quod tñ alius obicit testimonij. verum hoc Aug. corrigi i. li. retracta. in dēns. Dixi i. li. 88. quod nū de pfe. qz eam genuit qua sapiens dicitur sapientiam. Sed melius istam questionem postea in lib. de tri. tractatu.

¶ Ad illud quare non dicitur potentia non ita proprie dicitur sapia de sapientia. Quia sapientia appropriatur filio. qz est ab alto. et ab alto habet esse quod habet. ergo est sapientia ab alto habet. tō sapientia genita eius appropriacione presupponit sapientia ingenuam. sed potentia appropriatur patri qui non est ab alto. ideo non sic dicitur potentia de potentia genita. **¶** Sed melius istam questionem postea in lib. de tri. tractatu. Ut dicit Augustus. ista verba in nota posita male et in cōueniētē recitari. qz cum cōparatio in vtroque extremis presupponit res sui positas ut. s. si tibi melius est vtroque bonum qz si tibi dicitur quod pater est sapiens sapia quā genuit. vtrūqz dicitur per. ¶ Rñ. d. dōz qz abulius ē pprio. qm in li. d. tri. dicitur dñi hō et id si tibi bonum. cōstat qz hic male. quātū ad hoc est qz aliquid dicitur i. li. 83. q. de hac quōe id nō male. s. qd dāmo bonum quod dāmo male et id dicitur tibi melius inueniens quod aliquid tibi sit maius dicitur. qui est unum opposito

De Sapia genita sit sapiens de sapientia ingenta. Videtur ista ratio non esse bona. quia non videtur respondere ad questionem. Non enim queritur de sapientia genita siue an filius sit de pater. sed hoc queritur. utrum filius sit sapientia ingenta. **C** Rñ. dñs q magister rñ. det licet in verbis paucis. in quibus inuenit hanc distinctionem quod aliquem esse sapientem aliquo modo est dupliciter. Aut ita quod ablatius teneat formaliter et sic filius est sapientia ingenta et pater sapientia ingenta. Aut ita quod teneat originaliter. et sic cum sapientia ingenta sit de sapientia ingenta. filius est sapiens sapientia ingenta. Sed quia ablatius ut plurimum construitur in ratione forme modo magister caute locutus dicit quod filius qui est sapientia ingenta est de sapientia ingenta sapientia sapientia ingenta sapientia sapientia ingenta. Sed quia ablatius ut plurimum construitur in ratione forme modo magister caute locutus dicit quod filius qui est sapientia ingenta est de sapientia ingenta sapientia sapientia ingenta sapientia sapientia ingenta. Sed quia ablatius ut plurimum construitur in ratione forme modo magister caute locutus dicit quod filius qui est sapientia ingenta est de sapientia ingenta sapientia sapientia ingenta sapientia sapientia ingenta.

sapientia ingenta sit sapiens de sapientia ingenta. Non ergo filius dicitur sapientia dei tamquam ipse solus intelligens sit vel sapiens sibi et patri et filio. **Q**uod ait Aug. in. xv. li. de triñ. Si solus ibi filius intelligit et si biter patri et filio. ad illam reditur ab surditate ut pater non sit sapiens de seipso sed de filio. Nec sapientia sapientia genuit. Ubi enim non est intelligentia nec sapientia potest esse. Ideo quod si pater non intelligit ipse sibi. sed filius intelligit patri. profecto filius patrem sapientem facit. Et si hoc est deo esse quod sapientia. et ea illi est essentia. que sapientia non filius patre quod verum est. sed a filio potius pater habet essentia quod absurdum est. **E**rgo deus pater est sapiens ea quod ipse

est sua sapientia. et filius sapientia patris est sapiens de sapientia que est pater de quo est genitus filius. Ita et pater est intelligens ea quod ipse est sua intelligentia. Non enim esset sapiens quod non esset intelligens. filius autem intelligentia patris de intelligentia genitus est que est pater. de qua et intelligentia est. Proinde pater est sapientia et filius est sapientia. et vterque vna est sapientia. et tamen solus pater est ingenta sapientia. et filius solus genita sapientia. nec tamen alia sapientia filius sed vna eademque est. sicut pater est deus ingentus. et filius est deus genitus. nec deus genitus est deus ingentus. non idem tamen alius filius est pater alius filius sed vna deus vterque non autem vnus. Alius enim genitus alius ingentus. sed non alius deus.

hic dicere duo opposita. quia iste duo proprietates sapientiam contrahunt. et cum sint proprietates distincte distinguunt. hoc pater. et solus pater est sapientia ingenta. quia si sapientia distinguuntur. ergo est alia et alia sapientia. ergo non vna. **C** Tñ. videt salsum dicere cum dicitur quod solus pater est sapientia ingenta. aut el dicitur sapientia essentia. aut pater natr. si persona ergo non vna sapientia est genita et ingenta. cum pater et filius non sint vna persona. Si vero essentia liter. non ergo solus pater est sapientia ingenta. **C** Rñ. dicendum quod in hoc nomine sapientia duo est considerare: scilicet significatum et suppositum. Et quantum ad significatum de essentiam sed suppositum est persona. Et ille determinat genitas et ingentia non respicitur signatū. sed suppositum et ita distinguuntur suppositum manente eadem vnitatem in significato siue in forma. et sapientia genita et ingenta. est alia et alia persona. sed non est

alia & alia sapiētia: sicut nō est alia essentia: et ideo magis bonū exemplū ponit hoc terminō de: qđ signifi- ficat essentia: et supponit personā. Quē ergo quāritur utrū dica- tur essentialiter aut psonaliter: dicendū qđ quā- tū ad significā- tū dī essentiali- ter: sed quātum ad suppositū dī- citur psonaliter et ita nulla est controuersia.

¶ Ita p se a- gat filius ne a se agit. Obicit si agit filius a se: & pater i eo mō- stratur & sicut fi- lius manet i pa- tre. & parti rōne pater a se nō a- git. Itē videtur falsū dicere cū dicit: infirmus si nō a se agēdo ni- si a deo ipe agit: qđ fm hoc cum- ois creatura a- gat a deo tūc vt dicitur esse agēs infirmū: nec in hoc videt filius differre ab ali- is. **¶** Rñ. dōm qđ hyla. duo in- tendit ostēdere in his vbi dicit en Johā. & illa duo ostēdit deducēdo ad impossī- bilit. Ipse enim dñs dicit Joh. cxiij. Verba que ego loquor: a me ipso non lo- quor: pater ve- ro in me manē-

imo vterq; vnū siue vnus deus. Ita nō est sapiētia genita sapiētia ingenita: sed alia est sapiētia genita alia inge- nita: nō tamē est alia sapiētia sed vna eadēq; sapi- entia. Ex predi- ctis cōstat qđ si- lius nō est sapi- ens a se nec de se sed de patre & a patre.

¶ An filius sit sapiens seip- so vel per seip- sum.

¶ Querī autē so- let utrū filius sit sapiēs seipso vel per seipm. Qui- dā dicit multi- plicē hic fieri in- telligētiā: & ideo distinguendū fo- re ita: vt cum di- cis filiū esse sapi- entē seipso vel p seipsum. Si sui natura et essen- tia sapiētē intelli- gas verus sit in- tellectus. Si ve- ro a seipso vel de seipso sapiētē eē intelligas: falsi- tati subiectā ha- bes intelligētiā. Alij vero simpli- citer & absq; de- terminatiōe cō-

cedunt hmoi lo- cutiones: fili⁹ est sapiēs per se sed nō a se vel de se: et filius est deus per se; et est p se sed nō a se vel de se. hoc cōfirmā- tes vbi hyla- rīj qui filium nō a se: sed per se a- gere in lib. ix. de trini. ait. Natu- re inquit cui cō- tradictis hereti- ce hec vnitās ē: vt ita p se agat fili⁹ ne a se agat: et ita non a se a- gat: vt p se agat. Intelligē filium agentem: & p eū patrē agētē. Nō a se agit: cū pa- ter in eo manere mōstrat. Per se agit cū scōm na- tūratē filij agit ipse que placita sunt. Infirm⁹ sit nō a se agēdo ni- si a deo ipe agit nō sit vero i vni- tate nature si q̄ agit & in qđ pla- cet non p se agit. Sicut ergo inq- unt filius per se agit: sed nō a se. Ita & fili⁹ dī di- ci sapiēs p se: sed nō a se. Sic & ip- se p se de⁹ est vel esse dicēd⁹ est vt

facit opera: et hoc ergo argu- it qđ filius nō a- git a se sed a pa- tre manēte i se: nō tm vt cōsub- stantialia: s; vt pncipiū: sic au- tem nō manet fi- lius i pte: s; tm vt cōsubstantia- lis. Alia est au- ctoritas dñi Jo- hāns. viij. vbi dicit. Qui misit me nō reliquit me solū: qđ que- pla. se. fa. semp si ipse agit sem- per vna cū pa- tre: ergo est vna vtr⁹: & pater. et sic agūt vna virtute: tunc er- go p se agit: hec duo probat per deductionē ad impossibile: qđ omnis potentis est a pma potē- tia: que pmo re- sider i patre: er- go si filius non potest a deo sim- pliciter est im- potens vel infir- mus: quia infir- mus habet po- tentiā defecti- a se non a deo. Item: si fili⁹ nō agit p se non a- git p virtutē op- titam sibi cōna- turale. ergo as- lia est virt⁹ pa- tris & alia filij. A se enī & nō a se nō facit disti- ctionē in natu- ra: sed solum in persona: quādi- cit rationē p- cipij vel origis. Per se autē nō per se: quia dī-

dicitur eōtra p
accidens per a:
Iud pont dīuer
sitate in natura
et ideo filius a:
git per se. quā:
uis nō a se.

aiunt: sed non a
se vel de se.
¶ **U**trū pater
duplicē nō vna:
tantū habeat sa
pientiam. f
¶ **P**ost hec que
ri solet a quibuidam. vtrū vna
tū sit sapiētia p̄ris. Qd nō esse
nititur probare hoc mō. fili:
inquit est sapiētia patris ge
nita: qua pat sapiēs nō est. Est
igitur aliqua sapiētia patris:
qua sapiēs nō est. Est aut et sa
pientia patris igenita: et ea p̄
sapiens est. Est ergo quedā sa
pientia patris qua sapiens est
et ipsa nō est illa sapiētia patris
qua pater sapiēs non est. Non
est ergo vna tū sapiētia p̄ris.

¶ **I**te sapiētia igenita est sapiē
tia patris: et sapiētia genita est
sapiētia p̄ris. Nō est aut sapi
entia igenita sapiētia genita.
¶ **N**on est igitur vna tātum p̄ris
sapiētia. hec et his similia tā
q̄ sophistica et a veritate lon
gīngua cunctisq; in theologia
peritis patentia abūcimus. re
sponso indigna aduertētes: id
tamē adijciētes:

¶ **U**na est tā
tum sapiētia pa
tris sed nō vno
modo dicitur.
¶ **U**idet maledi
cere: quis sapiē
tia semper ē es
sentialiter. ergo
falsum dicit cū
dicit: non vno
modo dicta. Re
sponso. magis
fier vult q̄ sa
pientia sit dicta
multipliciter: s;
q̄ sapiētia pa
tris: quia genit

q̄ vna est tū sa
piētia patris sed
nō vno modo di
citur. Nam sapi
entia patris dici
tur illa quaz ge
nuit: et sapiētia
patris dicitur ea
qua sapiens est.
¶ **D**iuersa est er
go ratio dicti. ¶ **I**
la enī dicitur pa
tris: quia eā ge

nuit et ea dicitur
sapiētia patris
q̄ ea sapit. Una
est tamen sapiē
tia patris q̄ sa
piētia genita est
eadē sapiētia:
et ea qua sapiēs
est: siue ea q̄ sa
piens est intelli
gatur p̄sona pa
tris siue essentia
patris: q̄ perso
na patris que in
telligitur cū dici
tur sapiētia in
genita: et perso
na filij que signi
ficatur. cū dicit
sapiētia genita
vna eademq; sa
pientia est: q̄ ef
sentia diuina in
telligit cōis tri
bus personis.

¶ **Q** in trini
tate est dilectio
que est trinitas
et tū spiritusan

ctus est dilectio: que nō est tri
nitas: nec ideo due sūt dilectio
nes: ita et de sapiētia.

¶ **E**t sicut in trinitate dilectio
est: que est pater: fili:⁹ et spiri
tus sanctus⁹ que est ipsa essentia
deitatis: et tamen spiritusan
ctus dilectio est que non pater
vel filius: nec ideo due dilectio
nes sunt in trinitate: quia dile
ctio que proprie spūs sanctus ē:
est dilectio que trinitas est: nō
tamen ipa trinitas est sicut spi
ritus sanctus est essentia q̄ tri
nitas est: non: tamen ipse trini

ctus potest ed
strui in ratione
ouginis. et sic
dicitur filius sap
ientia patris: v̄
ipsa sapiētia ge
nita sapiētia pa
tris: q̄ est a pas
tre. ¶ **U**el potest
intelligi ratio
ne subiecti: v̄
dicatur sapiens
tia patris. ¶ **S**i
cut albedo pa
tris: et sic sapiē
tia genita nō di
citur esse patris
sed filij: quia er
go ratio passiv
na imposita p̄
hoc adiectiuū
genita: non est
in persona pa
tris et filij: vna
falsa est locutio
ratione determi
nationis nō ras
tione eius quod
est sapiētia: q̄
vna et eadē est
sapiētia patris
et filij et spiritus
sanctus: et illa est
sapiētia patris/
et filij / et spiritus
sanctus.

tas est. Ita in trinitate sapien-
tia est. que est pater et filius et
spiritus sanctus. que est essentia
diuina. et tamen filius est sa-
pientia que non est pater vel spi-
ritus sanctus. Necio due sapi-
entie ibi sunt. quia sapientia
que proprie est filius est sapi-
entia que est trinitas. ipsa ta-
men non est trinitas sicut fili-
us est essentia que est trinitas
ipse tamen non est trinitas.

¶ Redit ad principalē que-
stionem obijciens ex determi-
natione secunde questionis q̄
qua ratione pater non dicitur
sapiens ea sapientia quam ge-
nuit. eadem videtur debere di-
ci q̄ nō sit diligēs pater vel fili-
us dilectione qua ab vtroq̄ p̄-
redit.

¶ Preterea diligenter notan-
dum est q̄ ea ratione qua pa-
ter non dicitur sapiens ea sa-
pientia quam genuit. videtur
fore dicēdū q̄ pater non dili-
gat filiū vel filius patrem ea di-
lectione que ab vtroq̄ proce-
dit. s. que proprie spiritus san-
ctus est. Sicut enim idem est
deo sapere quod esse: ita est ei
idē diligere q̄ esse. Ideo q̄ si-
cut negatur pater esse sapiens
sapientia quam genuit. qui si
ea diceretur sapiens non ipsa
ab eo sed ipse ab ea intelligere-
tur esse. Ita videtur non debe-
re concedi q̄ pater vel fili-
us diligat dilectione que tm̄ spiri-
tus sanctus est. quia si ea dili-
gat pater vel filius nō spiritus
sanctus videtur esse a patre et
filio. sed pater et filius a spiri-
tus sancto. quia idem est ibi di-

ligere quod esse. At supra di-
ctum ē atq̄ autoritate Augu-
stini sancitum q̄ trinitate tri-
sunt. Unus diligens eum qui
de illo est. et vnus diligens est
de quo est et ipsa dilectio. et
non est aliquis duorum quo ge-
nitus a signente diligitur et ge-
nitorem suum diligit quibus
verbis aperte significatur pa-
trem filium. et filium patrem
diligere. ea scilicet dilectione
que non est aliquis eorum: sed
tantum spiritus sanctus.

Cum idem ergo sit ibi diligere
quod esse. quomodo dicitur
pater et filius non esse ea dile-
ctione qua alter alteram dili-
git. Cum ideo pater negetur
sapere sapientia quam genu-
it ne ea esse intelligatur.

¶ Loco solutionis insuffi-
cientiam suam allegat. et hāc
questionem determinandam
lectoris relinquit.

¶ Difficilium michi hanc q̄-
stionem fateor precipue cum
ex predictis oritur que simi-
lem videntur habere rationes
quod mee intelligentie atten-
dens infirmitas turbatur. ci-
piens magis ex dictis sancto-
rum referre q̄ afferre. Opti-
mus enim lector est inquit hy-
lari. in. i. libro de trini. qui di-
ctorum intelligentiam expe-
ctet ex dictis potius q̄ impo-
nat. et retulerit magis q̄ at-
tulerit. neq̄ cogat id videri di-
ctis cōtineri: quod ante lectio-
nem presumpserit intelligere
dum. Cum ergo de rebuz dei
sermo est. concedamus deo sui
cognitionem. dictisq̄ eius pia-
r. q̄.

Ad intelligentiā pñtis dī
flectionis duo pñcipalr
qñtūrfm duas qñtīdes
quas determinat magf.
Primo qñtur de hac lo-
cutiōne. pñ rñsū dīlligū

se spūctō. Se:
cūdo qñtur de
ista. an pñ est sa-
piens sapia ge-
nita. Quātū ad
primū duo qñrū
tur pñlo qñtur
pñtrum illa locu-
tio sit admittē-
da. Scōdo qñt i
qua habitudine
pñtūat ille ab-
latinus.

Q. i.

Quā ista locutio
pñ rñsū dīlligū
se spūctō. sit
admittēda
ostēdit auctōrita-
te rñōne. Pñlo
auctōritate sic.
Aug. vij. de tri.
Ad ē aliqñs duo
rñ quo genit⁹ a
gignēte dīlligū
genitō rēqñ sūū
dīlligū. si qñ ē ali-
qñs. rñ non est pñ
vel filius. qñ ē spū-
ritualis. ¶ Itē.
Hieros. sup. pō.
rñ. Spūs est a-
mor pñtis ad fili-
um rñ filij ad pa-
trem. s. amorē qui est patris ad filium
pater amat filium rñ econverso. ergo.
rñ cetera.

¶ Item. Bern. de amore dei. Amas te
iquit amabilis dñe cū a pñe rñ filio pñ-
cedit. s. amor pñtis. ad filium rñ filij ad
patrē. rñ tā⁹ amor pñtis vnitas. ¶ Itē.
idē ostēditur rñōne sic. magf Hugo de s-
cto victo. facit talē rñōne i quadā eplā
ad Ber. si recte dicēris amare amorē qñ
a te pcedit. cur nō pñ rñ filius dicūtur
amare amorē qñ ab ipis pcedit. Et itē
ebidē si spūctō ē amor cordis tui
ac patris rñ filij. quis nō posset negare
spūctō hoc est amorē tuo te dīlligere.

eneratione fa-
mulemur. Inne
stiget ergo dili-
gēter pñ lector
rñōne dictōrum si
forte; dictōrum ali-
quā valeat repe-
rire cām qua no-
ta. ipsa pmissa qñ
stio aliquaten⁹
explicari valeat
Ego autē hāc qñ-
stionem nō ab-
soluens. sed er-
rorem excludēs
pñfiteor nō esse
dictū patrē dili-
gere filiū: vel fi-
lium patrem ea
dilectione: qñ ab
vtroqñ procedit
que non est ali-
quis eorum. sed
tantū spiritus
sanctus tāqñ ea
dilectione pater

¶ Itē. alia rñ format sic. Sicut se h-
verbū ad dicere. sic amor ad dīlligere.
sed pñ pñlo suo qñ ab ipso pcedit seip-
sum dicit. qñ pat rñ filius amorē qñ ab ipis
sis pcedit seipros dīlligū. ¶ Itē. sicut
filij nō pōt pducī nisi generādo. sic nec
amor nisi dīlligē-
do. qñ pat rñ filij
dīlligēdo se pños
ducūt spūm scēm
qñ est amor pños
nal. aut igitur
dīlligēdo amore
quē est. s. Et amo-
re qñ non est. s.
aut amor ille ē
pñsonalis. aut ē
pñsonalis. Ad p-
sonalis. qñ tunc
ēent due pñone
in diuinis qñbus
cōueniret amor
proprie. qñ est i
possibile. Sitr
nec essentialis.
qñ ille est. s. Et
iterū i ēentiali.
tūc ergo cū cō-
ueniat spūctō
s. s. s. produces
re. Restat igit
qñ producūt. s.
dīlligēdo se amo-
re qui est spūctō
tūctan. aut igit
dīlligēdo se aut
dīlligēdo aliud
a se. Ad aliud qñ
tūc aliud erige
retur ad produ-
ctiōne. s. qñ dīlligēdo se spūctō produ-
cūt. s. qñ pñ rñ filij dīlligunt se spūctō.
¶ Itē. pñtra. dīlligere idē est qñ velle te
nū. rñ velle idē qñ ēē. qñ cū hec sit falsa
pñ rñ filij sunt. s. hec sitr dīlligūt se. s.
¶ Itē. sicut se h-3 sage ad patrē respec-
tu filij. ita dīlligere ad patrē rñ filij re-
spectu spūctō. sed hec est falsa. pñ est
sapitēs sapia genita. qñ rñ illa sitr. ¶ Itē.
oē plurale ifert singulare. s. hec ē fals-
sa pñ dīlligē se spūctō. qñ erpima. Et
dicas qñ dīlligere tenetur notionalr.
Cōtra. nulla notīōe cōtigit mutuo res-
flecti vnā pñonā sup aliam. sed fm dō
lectionem est mutua rñ reflectio i pñdis
cta locutiōne. ergo dīlligere non tene-

lit vel filius.
S3 sic ea pater
diliget filium et
filius patrem.
vt etiam pater p-
se ea que ipse est
dilectione dili-
gat sic et filius.
non autem sicut
pater per se non
diligat. et filius
sed per eam tan-
tum. Quis hec
in illa trinitate
inquit Augusti-
nus. opinari vel
affirmare presu-
mat. Eam tamē
questionem le-
ctorum dīlligen-
tie plenius dīu-
dicandam atq3
absoluendā m re-
linquimus ad
hoc minus suf-
ficientes.

ctiōne. s. qñ dīlligēdo se spūctō produ-
cūt. s. qñ pñ rñ filij dīlligunt se spūctō.
¶ Itē. pñtra. dīlligere idē est qñ velle te
nū. rñ velle idē qñ ēē. qñ cū hec sit falsa
pñ rñ filij sunt. s. hec sitr dīlligūt se. s.
¶ Itē. sicut se h-3 sage ad patrē respec-
tu filij. ita dīlligere ad patrē rñ filij re-
spectu spūctō. sed hec est falsa. pñ est
sapitēs sapia genita. qñ rñ illa sitr. ¶ Itē.
oē plurale ifert singulare. s. hec ē fals-
sa pñ dīlligē se spūctō. qñ erpima. Et
dicas qñ dīlligere tenetur notionalr.
Cōtra. nulla notīōe cōtigit mutuo res-
flecti vnā pñonā sup aliam. sed fm dō
lectionem est mutua rñ reflectio i pñdis
cta locutiōne. ergo dīlligere non tene-

august,

fur notionaliter. & idem quod prius.
¶ Item nulla notio cōuenit tribus. s; dicitur diligere spiritus cōuenit tribus. Nam pater diligit spiritus sanctum. & filius diligit. s; r. diligit spiritus sanctum. q; seipso. & non tenetur notionaliter. ergo idem quod prius.
¶ Item pater & filius amorem eodem diligit se & nos. sed dilectio dei ad nos est essentialis. cum cōnotet effectum i creatura. ergo similiter cum diligit se.
¶ Item si tenetur notionaliter quero pro qua notione non est dare nisi spirationem. ergo aut passiuē aut actiue.
 Si actiue. ergo idem est diligunt se & spirant. sed hec falsa spirant spiritus sancto. ergo r prima. Si passiuē contra. illa notio non predicatur de patre & filio. sed de solo spiritu sancto. Si dicatur q; denominatiue predicatur. Contra. omnis proprietates que de persona predicatur et in abstractione. ergo cū processio non conueniat patri et filio in abstractione. ergo nec denominatiue.
¶ Responso. ad predictorum intelligētiam est notandum q; quidam predictam locutionem simpliciter negauerunt. & dixerunt omnes consimiles esse retractatas a beato augustino i sua simili in hac. s; pater est sapiens sapientia genita. Sed hec solutio non potest stare. quia non solum eam dicit augustinus. sed etiam sancti alij quorum dicta augustinus non retractat. ideo fuerunt alij qui eam simpliciter concesserunt. discentes hanc locutionem debere intelligi per appropriationem non per proprietatem. ut sit sensus pater & filius diligit se amore qui appropriatur spiritus sancto. Sed ista solutio non potest stare. quia tunc similiter hec esset concedenda. pater et filius sunt boni spiritus sancto. cum spiritu sancto approprietur bonitas. q; tñ nullo modo conceditur. igitur prima opinio non potest stare que simpliciter tales locutiones negat cum multiplex auctoritas eas dicat.
¶ Similiter sequens. que eas simpliciter concedit non potest stare. cum multiplex ratio contradicat. Restat igitur eligere opinionem mediam. scilicet q; vno modo sit vera. alio modo falsa. Nam hoc quod est diligere potest teneri essentialiter vel notionaliter. Secundum q; tenetur essentialiter. sic dicit voluntatis complacētiam. que cōs est tribus. Scdm q; tenetur notionaliter. sic dicit voluntatis fecunditate ad producendā personam ex se. q; quidem fecunditas solum est in duobus. Quis voluntas sit in tribus. Si ergo tenetur essentialiter. falsa est locutio. q; tunc sequitur q; pater et filius sunt spiritus sancto. Et in hoc sensu pronomen cum verbo constructur recipioce. Si autē notionaliter. vera est sicut probant rationes ad oppositū. Et i hoc sensu pronomen cōstruitur cū verbo retrahē situe. tñ sensus est. pater et filius diligunt se id est pater diligit filium. & filius patrem. et tunc vera est locutio. q; amor qui est spiritus sanctus. est amor nectens patrem cū filio. & conuerso. & tunc non licet inferre. ergo pater diligit se. s; s. Et hoc patet tria prima. Nam primum procedit secundum q; diligere tenetur essentialiter. s; similiter Nam sapere non dicitur notionaliter sicut diligere. sed vel est cōmune vel appropriatum. Tertium similiter q; procedit secundum q; obliquis cōstruitur recipioce. & tñ diligere tenetur essentialiter. Ad illud q; obijciatur q; non possit teneri notionaliter. intelligendū est. q; sicut generatio dupliciter potest significari. Uno modo. ut dicit emanationē. Alio modo. ut dicit emanādū superaddita expressione. & primo modo per hoc verbū generare. secundo modo per hoc verbū dicere significatur. Sicut spiratio dupliciter potest significari. Primo modo per hoc verbum quod est spirare. Secundo modo per hoc verbū quod est diligere. Quemadmodum enim dicere importat generationē. et vltimus quandā expressionē circa personam. sic & diligere. Unde sicut dicere importat actū gñandi & dicendū. sine expremendi. & ratione actus dicendi siue expremendi v; pater se dicit verbo. hoc est se dicendo siue exprimendo gñat verbū. vel gñando verbū. se exprimit verbo. Sicut in proposito. diligere actū importat cōnectendū. siue cōcordandū et spirandi. & rōne actus cōnectendū. v; pater & filius diligunt se spiritus sancto. hoc est in unice concordādō. spirant spiritus sancto. vel spirando spiritus sancto in unice connectunt. Ex his patet obiecta. Quod enim obijciatur de mutua reflectione. patet respon. q; hec est rōne actus essentialis cōmunitate intellecti. Ad illud q; obijciatur q; diligere spiritus sanctū conuenit tribus.

tiam. que cōs est tribus. Scdm q; tenetur notionaliter. sic dicit voluntatis fecunditate ad producendā personam ex se. q; quidem fecunditas solum est in duobus. Quis voluntas sit in tribus. Si ergo tenetur essentialiter. falsa est locutio. q; tunc sequitur q; pater et filius sunt spiritus sancto. Et in hoc sensu pronomen cum verbo constructur recipioce. Si autē notionaliter. vera est sicut probant rationes ad oppositū. Et i hoc sensu pronomen cōstruitur cū verbo retrahē situe. tñ sensus est. pater et filius diligunt se id est pater diligit filium. & filius patrem. et tunc vera est locutio. q; amor qui est spiritus sanctus. est amor nectens patrem cū filio. & conuerso. & tunc non licet inferre. ergo pater diligit se. s; s. Et hoc patet tria prima. Nam primum procedit secundum q; diligere tenetur essentialiter. s; similiter Nam sapere non dicitur notionaliter sicut diligere. sed vel est cōmune vel appropriatum. Tertium similiter q; procedit secundum q; obliquis cōstruitur recipioce. & tñ diligere tenetur essentialiter. Ad illud q; obijciatur q; non possit teneri notionaliter. intelligendū est. q; sicut generatio dupliciter potest significari. Uno modo. ut dicit emanationē. Alio modo. ut dicit emanādū superaddita expressione. & primo modo per hoc verbū generare. secundo modo per hoc verbū dicere significatur. Sicut spiratio dupliciter potest significari. Primo modo per hoc verbum quod est spirare. Secundo modo per hoc verbū quod est diligere. Quemadmodum enim dicere importat generationē. et vltimus quandā expressionē circa personam. sic & diligere. Unde sicut dicere importat actū gñandi & dicendū. sine expremendi. & ratione actus dicendi siue expremendi v; pater se dicit verbo. hoc est se dicendo siue exprimendo gñat verbū. vel gñando verbū. se exprimit verbo. Sicut in proposito. diligere actū importat cōnectendū. siue cōcordandū et spirandi. & rōne actus cōnectendū. v; pater & filius diligunt se spiritus sancto. hoc est in unice concordādō. spirant spiritus sancto. vel spirando spiritus sancto in unice connectunt. Ex his patet obiecta. Quod enim obijciatur de mutua reflectione. patet respon. q; hec est rōne actus essentialis cōmunitate intellecti. Ad illud q; obijciatur q; diligere spiritus sanctū conuenit tribus.

et de respectu creature. **Adm.** qd nō cō
uenit tribus rōne spiratōis quā ipor
tat. ideo quīs dicat respectu creatu
re. nō tñ dē eētialr oīno. s; pnotat ali
quid eētiale. dicit tñ notionē respe
ctus quē iporat ad psonas. sicut supra
dictū est de verbo 7 dono. **Ad illud**
12 qd obf. p qua notione stat. p; q stat p
cōi spiratione. tñ nō licz pro ea ponere
verbū spiratōis. q; alio mō iporat illam
notionē. tñ licet pcedit hec. p; dicit
verbo. nō tñ hec. p; generat filio. 7 tñ
dicere iporat ipsam generatōnē. Sic
in proposito intelligēdum est.

3 **Questio. ij.** In qua habitu
dine pstrui t il
le ablatiu⁹ cū sic dē. pater 7 filius di
ligūt se spūctō. Et q; i habitu dīne for
me videtur p sile. q; petr⁹ diligit amo
re a se procedēte formalr. s; pāi rōne
pater 7 filius diligit se formalr spūctō.
Itē. nihil denominat aliquid ad
qd pparatur vt ad pncipiū nisi solū
pparetur i formā. Nā quīs cursus
sit a deo nō tñ deus dicitur currere s;
amor est a patre 7 filio. 7 dicitur ama
re. igitur amor est in ratione forme.

Itē. oi neru aliquid nectūtur forma;
liter: sed spūctūs est nerus. s; aliquid
illo nectūtur. 7 nō nisi pater 7 filio. 7c.

Itē. oi albedine aliquid est alb⁹ for
malr. ergo oi amor aliquid est amans
formalr. s; nihil amans formalr potest
amare. nisi ille cuius est amor. Cū ergo
spūctūs sit amor patris 7 filij. p; 7c.

Contra. Qd qd diligit formalr a lio
a se. habet diligere solū per participa
tionem. ergo si pater 7 filius diligit
formalr aliquo alio a se. ergo diligit
per participationem. sed hoc est incon
ueniens. ergo. 7c. **Itē.** si aliquid dili
git aliquo formalr. illo circūscripto.
impossibile est intelligere amorē i eo.
sive ip; amare. s; si p; 7 filio diligit se
si ipossibile est intelligere patrem ama
re non intellecto spūctō: sed hoc ē
falsum. ergo 7 primū. **Itē.** nulla ipo
stasis est forma: sed amor qui est spiri
tus sanctus est ipostasis. s; non est for
ma. ergo nullus illo amore diligit for
malr. **Itē.** nullus relatiuum potest
esse forma sui correlatiui. q; ex forma
7 formato sit vnum. relatiuum autem
distinguitur a correlatiuo. sed amor q
est spiritus sanctus correlatiue se habet
ad patrem 7 filium. ergo. 7c.

Itē. omnis forma est ante illud cui
us est forma. ergo si pater 7 filius dili
gūt se spiritus sancto formaliter. amor
ille precedit diligere patris 7 filij: sed
hoc est falsum. quia dilectio producit.
ergo. 7c. **Respon.** Dicendum. q; alit
quorum positio fuit q; ille ablatiuus
construitur in ratione signi. non in ra
tione forme. Nam spiritus sanctus se
habet per modum producti respectu
dilectionis patris 7 filij. ideo illius est
signum. Unde dicunt q; is est sensus lo
cutiois. Pater et filius diligunt se: et
hutus signum est q; concorditer spirat
spiritus sanctum. qui est amor vnicus
7 indiuisus. sed hec positio est insuffi
ciens. Nam si ablatiuus posset cōstrui
vere in ratione signi cum verbo. hec
esset vera. Pater 7 filius diligit se a
more creato. quia amor creatus signū
est illius: quā nullus concedit. Si tu
dicas q; illud non est signum propin
quum. obijciatur: q; tunc hec esset vera
simpliciter. Pater est sapiens sapien
tia genita cum sapientia genita sit ma
xime signum sapientie in patre gene
rante. **Altorum positio** fuit. q; ablati
uus ille construitur in ratione forme.
Dicunt enim q; diligere se. nihil aliud
est dictum de patre 7 filio. q; inuicem
connecti. 7 neru formalr connectun
tur. 7 spiritus sanctus est ille nerus. id
formalr loquendo ista est vera. Pater
7 filius diligit se spiritus sancto. sicut
hec formaliter est vera. Pater 7 filius
nectuntur neru. Sed hec positio non
potest oīno stare: q; cum dicitur. Pa
ter 7 filius nectuntur. aut nectuntur
dicit aliquid quod sit in patre et filio
a spiritus sancto. aut quod est in eis
vt principium spiritus sancti. Si quod
in eis a. s; ergo pater 7 filius aliquid
recipiunt a spiritus sancto. Si aliqd cū
non possit recipere partem. ergo totū
ergo sunt a spūctō. quod est incon
ueniens. Restat ergo q; hoc quod est
nectuntur dicat aliquid quod est i pa
tre 7 filio vt principium spūctō. q;
nis ergo sit passiu⁹ in modum. actus
tamen est in rem. Et si hoc spūctō
ctus comparatur ad connexionem vbi
ad principium. non ergo vt ratione
forme oīno. Pater ergo q; prima possi
tio dicit minus sufficienter. secūda vi
cit nimis abundanter. quia nimis ex
primit. Et prima fuit magistri Simo.

formacensis. Secunda fuit magistri
 gull. altissod. Et licet neutra sit omni
 no sufficiens. tamen vtraque habet in se
 aliquid veritatis. Nam prima dicit. q
 spūs sanctus se habet ad patrem et fili
 um per modum producti et hoc quidē
 verum est. Secunda dicit. q amor cōs
 paratur ad amantes vt in rōne forme.
 et hoc quidē verum est. Et ideo ex his
 duabus positionibus quarum vna est
 insufficientis. alia excedens. colligitur
 media positio sobria et sufficiens. scilicet q il
 le ablatiuus cōstruitur in rōne effectus
 formalis si hz nōmlare effectum. q est
 ex principio. Et hec fuit positio magri
 Hugonis de sancto victore. qui hic cla
 re vidit veritatem. Unde redarguit il
 los qui reputant hanc questionem in
 solubilem. Vñ dicit q sicut cum dicit.
 Ego diligo te amore a me procedente.
 ibi est constructio in ratione effectus
 formalis. sic in proposito. In hoc tamē
 est differentia. quia amor a re proce
 dens. est in re requiescens: vt vniens
 et inherens. quia est accidens. sed in di
 uinis amor a patre et filio procedens.
 est in eis requiescens vt vniens. nō tñ
 vt inherens: q non est accidens. sed
 substantiat ipostasis. et ideo adhuc mi
 nus hz rōnem forme. Concedēde sunt
 igitur rōnes ad hoc inducte: quia ab
 latiuus hz aliquo modo rōnem forme.
 ¶ Quod tamen vltimo modo obijcit.
 non valet. quia omnia albedo est for
 ma: sed aliquis amor non est ipostasis.
 ¶ Ad illud ergo quod obijcitur. q for
 ma diligit. ergo per participatio
 nem. Dicendum. q dilgere alto p es
 sentiam facit participationem. sed alie
 tas personalis non. Unde hugo. An
 mus humanus amor non est: sed ab ip
 so pcedit amor. ideo seipso nō diligit.
 pater vero amor est. et spūs sanctus ei
 est amor. ideo diligit seipso. diligit etiā
 spiritum sanctum. et ideo patet q non
 per participationem. et ideo patet se
 quens. Quia em pater seipso diligit a
 more essentiali. id pōt intelligi amare
 p. spūs sancto non intellecto nō sic au
 tē est de amore notionalis. Rōnes seqn
 tes. pcedunt de forma fm q hz perfe
 ctum actum forme. Forme em est inhe
 rere: et id non est ipostasis. ideo etiam
 non distinguit. Ibi vero ablatiuus ca
 dit ab actu forme qui est inherere: et
 tenet actum forme qui est vntre.

¶ Ad illud q obijcit. q forma pcedit
 illud cuius est forma. Vñ q loquitur
 de forma secundū q hz rationē cause: q
 sic pcedit. sed ablatiuus cadit a ratione
 causalitatis. qz constructur per modum
 effectus formalis. ptz ergo q quodam
 modo est ibi ratio forme quodamō rā
 tio signat i hoc p respōsio ad oia qsta

Quonsequenter est qstio de
 hac locutione. Pater est
 sapiens sapia genita. Et
 circa hoc qtruntur duo.
 Primo qtritur vtrum illa
 locutio sit admittēda. Se
 cūdo ad intellectū huius vtrū sit hec
 admittēda. Pater est potens virtute
 quam genuit.

Questio. i. Quod prima lo
 cutio sit admittē
 tēda ostenditur hoc mō. i. Co. i. Chulū
 dicitur de virtute et de sapiaz. s. vñ
 quisq est sapiēs sua sapia. ergo si rōna
 est sapia pfa. et sapia genita. p est sa
 piens sapia genita. ¶ Itē Augu. 6. de
 tri. filius est ars qdam omnipotētis et sa
 piētis dei. vbi oia nouit. sed vñ qstq
 artifex est sapiēs sua arte. ergo p est sa
 piens filio. ergo. et. ¶ Itē hoc videtur
 ratione per simile: quia omnis amans
 a quo procedit amor. est amans amore
 a se pcedente. ergo ois sapiens a quo
 procedit sapientia. est sapiens sapientia
 a se emanante: s. pater est huiusmodi.
 ergo. et cetera. Item Aug. 15. de trini.
 Nouit deus pater omnia in seipso. no
 uit et in filio. sed idem est nosse omnia
 vt sapientem esse: si ergo oia nouit
 in filio. nō tantū in seipso. s. etia filio ē sa
 piens. ¶ Item: deus pater oia dē ver
 bo sicut dicit Aug. 11. confes. Verbo ti
 bi coeterno. dicit quecūq dicitis. Sed
 dicere vt dicit Ansel. est intelligere. er
 go pater omnia intelligit verbo medā
 te: ergo cum idem sit esse sapientem et
 intelligere. ptz. et c. ¶ Contra. In diuis
 sapere est esse. ergo si pater est sapiens
 sapientia genita. ergo est sapientia ge
 nita. hoc autem falsum: ergo et pūmū.
 ¶ Item: non intellecta generatione. ad
 hac est intelligere deum sapientem: er
 go sapientia genita non est ratio sapie
 tie dei. ¶ Respon. Dicendum. q sine
 distinctione cum esse sapientem dica
 tur essentialiter. q locutio est simpliciter
 falsa. et si alicubi legitur. ab aliquo
 sancto est erponēda. Vñ. Augu. in li. re
 2. itij.

14

16

tractatio. Illa retractat dicens, q̄ meli⁹
illam questionē in libro de trinit. tracta
uit ubi sic dicit cōtrariū, ostēdēns illā
rōnem nō valere, si pater fuit sine filio,
cū filius sit eius sapientia. pater fuit in
sapientia, q̄ sapientia non tñ cōuenit fi
lio, sed patri et filio r̄ spū s̄ncto, et hoc
ipsū in lib. de tri. dicit in plurib⁹ locis,
sed maxime l. vi. r. xv. ¶ Ad illud ergo
quod obiicitur q̄ filius est sapientia et
virtus patris. Dicēdū q̄ ista p̄ceditur,
filio est sapientia patris sapientis, nec est
ista, pater est sapiēs sapiētia genita. Tñ
notandū q̄ cū dicitur sapientia alicuius
hoc d̄r dupl̄r. Aut sicut subiecti, vt al
bedo petri, aut sicut p̄ncipiū, gentilius
em̄ originē importat qm̄ ergo filius est
sapientia habens originē a patre, ideo
hec est vera, filius est sapientia patris.
¶ Cum aut̄ dicitur, pater est sapiēs sa
pientia genita, ablatiuus cōstruitur in
rōne alicui⁹ causalitatis, vel in habitu
ne forme vel p̄ncipiū, et maxime forme
et ideo falsa, q̄ filius nec forma, nec p̄
cipium est patris. Si tu queras quare
non p̄struitur in rōne formalis effect⁹
sicut amor cū amante a quo p̄cedit. Di
cendū q̄ nō est simile, et hui⁹ duplex ē
rō vna cōis et alia specialis. Cōis q̄ sū
pta est a creaturis, qm̄ quidā sunt act⁹
qui dicitur motū a reb⁹ ad aliam vt sapie
tia. Quidam est alia ad res, vt amare, id
cōparatio amoris est ad amatē in rōne
existentis nō in rōne p̄tinentis, et id
amor de se ip̄orat formā et effectū. S̄
sapientia q̄ d̄r vt ad intelligētē, nō vt ab
intelligente, ideo ablatiu⁹ tñ importat
formā nō effectū, r̄ ideo ē locutio falsa.
Et alia ratio est specialis in diuinis: q̄
amor p̄cedens est amor p̄prie nō per
appropriationē. Et diligere ē s̄l̄r dictū
notional̄r, vñ importat originē vt supra
monstratū est, sed sapia s̄per est etiā r̄,
et hoc quod est esse sapientē nullo mo
do d̄r notional̄r: quia nullo modo im
portat originē, et ideo est locutio falsa.
¶ Ad illud q̄ obiicitur, q̄ p̄ nouit oia
in filio. Vñ q̄ differit dicere nouit fi
lio r̄ in filio. Nā cū d̄r nouit filio, ablati
uus importat rōne forme vel p̄ncipiū co
gnoscendū, et id falsa est simpl̄r. Hec tñ
est distingueda nouit in filio, quia p̄pos
itio cū suo casuali p̄t determinare hoc
verbum nouit, in comparatione ad sub
iectum, et tunc est locutio falsa. Est em̄
sensus q̄ filius sit patri ratio cognoscē

di. Vel potest verbum determinare in
comparatione ad obiectum, et tunc pes
ra est et est sensus q̄ filius sit rebus co
gnitis ratio, et exemplar et causa epe
plandi. Et q̄ iste possit esse sensus lo
cutionis patet. Qui enim perfecte cogno
scit aliquid, cognoscit omne quod ē in
filio, si ergo pater perfecte cognoscit fi
lium, et in filio sunt omnia, ergo oia co
gnoscit in filio, nec tñ ex hoc sequitur,
q̄ sit sapiens filio: quia tñ significatur
q̄ filius sit ratio cognoscendū ipsi patri.
¶ Ad illud quod obiicit vltimo, q̄ pas
ter dicit oia verbo, dicēdū q̄ hoc q̄
est dicere, importat originem, importat
etiam effectum in creatura, quem d̄r
cit per verbum sine effectū: sed intelli
gere non importat de se nisi solum modo
actum essentialē, ita q̄ nec importat
de se respectū ad p̄sonā nec ad creatu
ram, ideo non oīno idem est dicere, d̄r
cit oia verbo et intelligit oia verbo, d̄r
dicere enim idem est q̄ intelligere: sed
amplius importat.

Questio. ii. Utrū hec locus
da, pater est potēs potētia quā genuit
sue virtute, et videtur q̄ sic. Quia q̄cū
q̄ operatur p̄ aliquē r̄ non p̄t sine eo,
h̄z potētia ab eo, sed pater operat p̄ fi
lium, r̄ nō p̄t operari sine filio, ergo r̄,
¶ Item in diuinis idem est virt⁹ r̄ ope
ratio, ergo cū pater operetur per filium
p̄t per filium, sed quicumq̄ p̄t per alie
rum, est potēs potentia illius, ergo p̄
est potentia genita. ¶ Item sicut se h̄z
nosse ad sapientiam, ita operari ad po
tentiam sed bene sequitur, iste nouit p̄
illum, ergo est sapiens per illum ergo
bene sequitur, iste operatur per filium, er
go h̄z potētiam ab illo siue per illum,
ergo, r̄. ¶ Item cum d̄r pater operat
per filium hec p̄positio per, aut ip̄o
rat causam, aut instrumentum, Non ins
trumentum: quia tunc filius non perre
cooperatur patri. Iterum esset indigēs
si ageret per instrumentū, ergo in ratio
e cause, et si hoc ergo filius dat operari
patri, ergo r̄ potētiam. Si tu dicas, q̄
non dicit rationem causalitatis, s̄ sub
autōritatē, cum ergo s̄l̄ter habeat, s̄
subautōritatem in operando sicut filius,
qua rōne d̄r p̄ operari p̄ filium, eadē r̄
tione per, s̄. Si tu dicas, q̄ hoc est d̄r
ctum per appropriationem, quero ratio
nem appropriādī, Cum em̄ operatio sit

10 potest: et per se appropiet per se non filio.
 non per se potest appropiet operari per se filio.
 11 **C**um in medietate causa operatio sit per se
 debet dici operari per se. et per se magis
 debet dici esse potentem quod esse. et si per se est
 potens potentia genita. et hoc esse ab illo.
 12 **C**um potentia appropiet patri. ergo
 nec per se proprietate nec per se appropriationes
 puenit filio. et talis locutio magis est in
 propria quam in ista. per se est sapientia sapientia
 genita. **C**um potentia qua aliqua est po
 tens secundum ordinem intelligendi antequam
 13 **C**um potentia appropiet patri. ergo
 nec per se proprietate nec per se appropriationes
 puenit filio. et talis locutio magis est in
 propria quam in ista. per se est sapientia sapientia
 genita. **C**um potentia qua aliqua est po
 tens secundum ordinem intelligendi antequam
 14 **C**um potentia appropiet patri. ergo
 nec per se proprietate nec per se appropriationes
 puenit filio. et talis locutio magis est in
 propria quam in ista. per se est sapientia sapientia
 genita. **C**um potentia qua aliqua est po
 tens secundum ordinem intelligendi antequam

15 **C**um potentia appropiet patri. ergo
 nec per se proprietate nec per se appropriationes
 puenit filio. et talis locutio magis est in
 propria quam in ista. per se est sapientia sapientia
 genita. **C**um potentia qua aliqua est po
 tens secundum ordinem intelligendi antequam

16 **O**stenditque proprietates sunt
 ipse persone et in
 personis per na
 turam ipsius per
 proprietatis. quia
 eterna est et disti
 cta.

Dost su
 pradi
 cta in
 teri
 us considerari /
 atque subtiliter in
 quiri oportet
 trum proprietate
 tes personarum
 quibus ipse per
 sone determinat
 tur sint ipse per
 sone et sint deus
 .i. divina essen

tra et potest operari per filium.
 Aliter potest dici quod virtus dicitur immediatio
 rem ordinem ad actum et potentia: quod
 potentia ordinatur ad opus per se dispositio
 et potentia disposita. et sic patet omnia quae
 disti. xxxiii.

Distinctio xxxiii.
 De nobis sub
 stantialibus et per
 proprietatibus in comparatione secundum convenientiam
 et differentiam ad essentiam et personam.
Distinctio supra dicta inter
 considerari et esse.
 magis de nobis substantialibus et
 proprietatibus per se et sigil
 lant.
 hic tertio loco agit
 de his in pparatione. et hoc
 secundum convenientiam et differentiam et hoc per
 ista duas partes.
 In prima parte magis
 de proprietatibus in pparatione ad essentiam et per
 sonam.
 In secunda parte agit de pparatione per se
 sine re nature ad naturam infra. disti.

Dist. 33.

Ex illis predictis
 ad hunc modum est etc.
 Prima pars habet
 duas partes. Scilicet
 duo opera sapientis.
 Quorum primum est non
 mentiri de quibus non
 vult. Et secundum est
 mentiri posse manifestare.
 Unde in prima parte
 primo ostendit et
 probat veritatem.
 In secunda eam
 defendit contra falsitatem.
 Ibi hoc aliter
 aliter negant.
 Prima pars habet
 quatuor partes.
 In prima ostendit
 quod proprietates sunt
 personae.
 et in personis per
 naturam ipsarum proprie-
 tates: quia eterna
 est et distincta.
 In secunda ostendit
 illud idem per
 voluntatem auctoris
 Sabellij. Ibi Sa-
 bellij heresim de
 clinantes ubi po-
 nit auctoritates
 Hieronymi. In ter-
 tio ostendit hoc
 ipsum per natu-
 ram diuine sim-
 plicitatis. Ibi. Cum
 de simplicitate
 diuinitatis.
 In quarta ostendit
 quod proprietates non
 sunt personae sed
 etiam diuina esse
 natura. Et hoc pro-
 bat efficacia au-
 tontatis. Ibi. Quod
 veritas proprietates
 sunt diuina natu-
 ra sit. ubi ponit
 auctoritatem Hiero-
 nymum. Et similit-
 ter secunda pars
 in qua ponit ma-
 gister veritatis

tia an ita sint in
 personis. ut non sint
 personae: ac per hoc
 nec diuina essentia.
 Quod enim in personis
 sint proprietates.
 nemo inficiari au-
 det. cum aperte
 clamet auctoritas
 quod in personis est
 proprietates. et in esse
 natura unitas. Su-
 perius quoque mul-
 tis sanctorum testi-
 monijs astruxi-
 mus personas per
 proprietates distin-
 gui atque deter-
 minari. ipsasque
 proprietates tres. scilicet
 personis expressius
 vocabatur. Cuius
 ergo proprietates
 ipse ab aeterno fue-
 rit. quibus ipse per
 sone determinatur
 et definiuntur. quo
 modo essent si in
 eis non essent. et
 quod modo in eis
 essent et ipse per
 sone non essent
 quin ibi esset mul-
 tiplicitas. Quo-
 circa sicut proprie-
 tates esse in per-
 sonis. ita et eas
 personas esse con-
 stitetur. sicut su-
 pra auctoritate
 Hieronymi. ut non
 piget reuocare
 ad mentem. pro
 testati sumus in

expositione fidei
 ita dicentis.
 Et Concludit
 idem per violentiam
 Sabellij. b
 Sabellij here-
 sim declinantes
 tres personas ex-
 pressas sub pro-
 prietate distin-
 guimus. Non enim
 modo in modo sed
 etiam nominum
 proprietates. scilicet
 personas vel per
 sonas exprimentur
 personae. hoc est
 substantias con-
 fitemur. Ecce a
 parte dicit perso-
 nas proprietatis
 distingui et ipsas
 personae esse personae
 cuius haec verba
 perstringimus.
 quia supra latius
 posuimus.
 Et Concludit
 hoc ipsum per na-
 turam diuine sim-
 plicitatis. c
 Cumque de sim-
 plicitate deitatis
 supra differemus
 auctoritatis scilicet
 Augustini. Augustini.
 Iusto. necnon
 Boetii. euidenter
 monstrauimus deus
 hoc esse omnino quod
 in se habet. excepto
 quod pater habet filium
 nec est filius. et
 filius habet pa-

probate defen-
 siones ponendo
 aliorum ratio-
 nes et suas res-
 siones. scilicet
 duplex est modus
 impugnandi per-
 sonas. scilicet per
 rationes et aucto-
 ritates. ita haec
 pars habet duas
 partes. In prima
 ponit rationes
 et responsiones
 In secunda au-
 tontitates. Ibi
 veritatem non
 dum desinitur
 etc. Prima pars
 habet quatuor
 partes. In prima
 ponit obie-
 ctionem. quod pro-
 prietates non sunt
 personae. et quia ra-
 tionalis erat re-
 sponder ad ver-
 tatem. Secundo
 Boetii subiungit
 aliam rationem. et
 quia curiosa ut
 dicitur. respondet
 ad hominem
 non ad rationem
 Ibi. sed iterum ad-
 dunt etc. Tertio
 adhuc resumit
 rationem illorum.
 et respondet ad
 veritatem. Ibi.
 Ceterum here-
 ticorum impro-
 bitas etc. Quarto
 et ultimo sub-
 iungit ex altera
 rogationem et
 quod curiosa erat.
 praestitit termi-
 num humane
 quilibet. Ibi.
 Sed forte que-
 re. cum haec proprie-
 tates etc. Et que
 libet istarum par-
 tum posset sub-
 ducere. scilicet

Quod proprie-
 tates sunt
 personae.

¶ pro pōte op
positionē. et se-
cundo respōsi-
onem. et illud ma-
nifestū in lites-
ra ē. Ultima ps
in qua respon-
det magister au-
thoritatis quas
inducunt. simili-
ter habet duas
partes secundū
duas autōri-
tates Augustini
quas inducunt:
et prima scripta ē
ab expositione
psalmiste. secun-
da vero sumpta
est ab Augu. ut
detrini. Prima
pars ponit ibi
Veritatem non-
dum desinit.
Et secūda ponit
tur ibi. Itē illis
verbis Augusti.
Et quibet haruz
potest subdiut
di quia pmo po-
nit autōritatem
sive rationem.
secūdo vero dis-
soluit.

Et dicitur
quod dicitur
pueritas
est personā
natura.

¶ pro

natura.
¶ Quia enim proprietates etiam
diuina natura sit. ostendit hy-
larus: dicens natiuitatem filij
esse naturam. Unde in. viij. lib.
de tri. ait. Utriusque natura non
differt: vnum sunt pater et filij
habet ergo hoc sacramenti na-
tiuitas: vt complectatur in se
et nomen et naturam et potesta-
tem. quia natiuitas non potest
non esse ea natura vnde nasci-
tur filius. Idem in. vi. Natiui-
tas proprietates est. veritas est.
Idem in. viij. dicit. q nature na-
tiuitas sit intelligenda esse i na-
tura dei. Supra eni dixit q pro-

trem nec ē p̄. et
sic est in natura
trium. vt quibz
hoc sit qd habet
et totum qd ibi ē
vnum esse. vnaz
vitam esse. quod
modo non itera-
mus ne fastidiū
lectoris igeram?
Si ergo proprie-
tates ibi sunt. sin-
gula earum ē id
in quo est. et vñ
eadem qvite sin-
gule sunt. fatea-
mur ergo et pro-
prietates esse in
tribus personis
ec ipsas esse per-
sonas atq diui-
nam essentiam.
¶ Autoritate
astruit q propie-
tates non tm sint
personae sed etiā
diuina eēntia seu

primum patris est q semper pa-
ter est et propum filij est q sem-
per filius est significans q pro-
prietates patris est pater. et propie-
tates filij est filij. his alijsq plu-
ribus autōritatibus aperte si-
gnificari vñ. q proprietates filij si-
lius sit sic et deus. ita et propie-
tates patris et proprietates. II.

¶ Ponit obiectionē q p̄p̄e-
tates non sūt p̄sone: et q rōna-
lis vñ. respondet ad veritatē. e
¶ Hoc autem aliq negant dicē-
tes qdam proprietates in perso-
nis esse. sed nō eē p̄sonas ipas
q: ita dicūt esse personis vel
eēntia dinayt nō sint iterius. si
cut ea sunt que secundū sbām
dñr de deo: vt bonitas: iusticia:
sz extrinseca affixa sunt. atq ita
esse rōnibz pbare cōtēdūt. Si
em̄ iquunt p̄p̄etates sūt persone
nō eis p̄sone deteriantur. Con-
tra quod dicimus. qz et seipsis
personae differunt sicut supra.
¶ hyero. loquēs de patre et filio
et ip̄uscōto d̄t substātiaynū sint:
sed personis ac noibz distinguūt
¶ Ponit aliā obiectionē. Et
qz curiosa est respondet hōi nō
rationi.

¶ Sed iterum addunt. Si p̄p̄e-
tates ipse dina essentia sunt cū
essentia non differant tres per-
sone. nec proprietatibz differūt.
Quō em̄ differt p̄ a filio eo q
diuina essentia est cum i eēntia
a vñ sint. horuz
doctrinis nouis
z hūani cōmentz
verbo hylarij rñ
deo. Im̄nēsūm
est quod exigit z
incomprehensibi-

¶ Hoc doctri-
nis nouis z hū-
mans. ac. vides
tur insufficienter
respondere:
quia non soluit
argumētū: sz d̄t
qz ē. incomprehens-

Rñso.

fibile et videtur
 ita ensillo nul
 la sit, aut et ar
 gumentum ne
 cessario conclus
 dit aut sophisti
 ce. Si necessa
 rio. tunc ergo
 est pcedit erpe
 ris conclusio est
 ha. Si non neces
 sario: tunc ergo
 sophistici est:
 sed vnu sophis
 ma non est sed
 prehensibile, et
 ita vt q male
 applicet autou
 tate h. C. R. n.
 vdm q ad ar
 gumentum fa
 cile est respon
 dere quis ibi e
 sophistina scdm
 accidens. ppe
 tas e eentia, et
 eentia no disti
 gult. ergo nec
 proprietates, sed
 hoc magis non
 dicit incdphens
 sibile: sed dimit
 tit tanq sophi
 sticum et indi
 gnium discussio
 ne maius. Et
 illa qd dicit q
 sequitur leom
 prehensibile est
 fm statum vie.
 qm si per oim
 dam idetitatez
 pdicatur essen
 tia d proprietate
 tibus et ecduer
 so. hec disti
 guitur illa no
 et hoc est nobis
 incdprehensibi
 le. Q: est vide
 mus per specu
 lum, intelligi
 mus p similitu
 dinem sumpta
 a creaturis, et
 hoc nullus sub

le extra significā
 tiā ē sermōis ex
 tra sensus inten
 tionez. nō enūcia
 tur. non attingit
 nō tenetur hōz
 significantiā rei
 ipsi? natura psu
 mit. Sensus cō
 templatōnē iper
 spicabile lumen
 obcecat. intelli
 gentie capacita
 tē qd sine nullo
 ptingitur excedit
 Mihi ergo i sen
 su labes ē i itelli
 gentia stupor est
 i sermōe hō non
 tā infirmitatem:
 s; silentiū p fite
 bor. piculosū nis
 mis est de rebus
 tātis ac tā recō
 ditis aliqd vltra
 pscriptū celeste p
 ferre vt vltra p
 nitionem dei ser
 mo de deo sit for
 ma fidei certa ē.
 Nō ergo aliquid
 addendū est. sed
 mod⁹ cōstituen
 d⁹ audacie qd
 vltra qritur non
 intelligitur.

& Resumit rō
 nē illorū et rñdet
 ad veritatē. G
 Ceterum here
 ticorum improbi
 tas instinctu dia
 bolice fraudulē
 tie excitata non

dū quiescit s; in
 tāta rerū qstione
 addit. Si pater
 nitas et filiatio i
 deo siue in diu
 na essentia sunt.
 eadē ergo res si
 bi p f e et fili? Nā
 i q p nitas ē p f e
 in quo filiatio ē.
 filius ē. Si ergo
 vna eadēq; res
 habet in se pat
 nitatē et filiatio
 nem. ipsa gene
 rat et generatur
 qd dicentes i sa
 bellianā heresi
 pertrahuntur ex
 tendentes patrē
 in filium. cū ip
 sū sibi fillū ipsuz
 proponat; patrē
 Si hō negauerit
 in vna dei essen
 tia p nitasem se
 esse et filiationē.
 quomodo ergo
 dicunt esse deum
 his atq; alijs ar
 gumentoz acu
 leis vtunt in sue
 opinionis asser
 tione vt verita
 tis formam disse
 cent. Quoz au
 dacie resistentes
 atq; ignorantie
 proudentes au
 debim⁹ aliquid
 super hoc loqui.
 paternitas et fi
 liatio nō ita esse
 oino i diuina sub

celo habet simi
 le immo solius
 dei propriū pro
 pte summā simi
 licitatem. is
 dicit magister
 esse incdphens
 sibile. Nec ē si
 mle d gnerdit
 ferētia q; gen
 pdicat dōfferē
 tia. et hoc disti
 guit et illd n q
 nō pdicatur p
 idētitate Ideo
 cū hys. dicit.
 q est incdphens
 hēibile deseri
 biticōphēibile
 tate qd ad trē
 plitē vi. quātū
 ad receptiuam
 cū dicit incom
 phensibile. et
 qd ad expōsi
 tiā cū dicit ex
 tra sermōis si
 gnificationē q
 tum ad indica
 tiōē. cū dicit ex
 tra sensus intē
 tionē. et alia q
 quunt hys trē
 b⁹ aptantur v
 patet spiciēt.
 b Quoz au
 dacie resisten
 tes. et dicit q
 proprietates q
 sunt in ipostati
 bus. et eas de
 terminant i es
 sentia sunt: sed
 eam non deter
 minant. Vide
 tur esse oppo
 sitio. quia om
 nis proprietates
 est determinat
 ius etus i quo
 est alioquin in
 illo non est. et
 go si propieta
 tes non deter
 minant essent
 iam. non sunt

in essentia.
Responso. dicendū q̄ ma-
 gister bene re-
 spondet: quia
 hec prepositio
 in. notat diuer-
 sas habitudinē-
 nes. Aliter effi-
 dicitur pater i
 filio. aliter pa-
 ternitas in pa-
 tre. pater enim
 in filio esse di-
 citur non sicut
 proprietates di-
 stinctas sed si-
 cut persona cō-
 substantialis.
 paternitas in
 patre. sicut pro-
 prietas distin-
 ctiva. Sic vult
 dicere magi-
 ster qualiter sūt
 sine dicuntur
 esse proprietates i
 essentia q̄ in
 persona. Nam
 in essentia di-
 citur esse pater
 idē. ita q̄ in
 omnino dicit
 identitatem.
 In personis di-
 cuntur esse si-
 cut vere prope-
 rates in ipso-
 sibus: et deter-
 minationes in
 determinatis.
 In creaturis
 autem non est
 vnus modus
 sine alio: quia
 proprietates non
 omnino idem
 est cum eo cu-
 ius est proprie-
 tas. et ideo in
 creaturis non
 dicitur esse pro-
 prietas in ali-
 quo nisi in eo
 cui inheret.
 Non sic in deo

stātia dñr sicut i
 ipis ipostasis. i
 q̄bus ita sunt
 q̄ eas deteriant
 vt ait Jo. dama.
 Caracteristica i
 deomata sunt. i.
 determinatiue p
 prietates iposta-
 seas et nō natu-
 re etem ipostasi
 dtermināt: non
 naturā. Jo. licet
 p̄nitias et filiatio
 sint in diuisa eēn-
 tia. cū eā non de-
 terminēt: non iō
 pōt dici q̄ diuisa
 essentia et gene-
 ret et gñetur: vel
 q̄ eadez res sit
 sibi p̄ et fili. Ita
 em̄ p̄prietates de-
 terminat perso-
 nā. vt hac p̄peta-
 te ipostasis illa sit
 gñans et alia ipo-
 stasis sit gēita. et
 ita nō idē gñat et
 gñat s̄ alit̄ alter.
 Subiungit
 eoz̄ interrogatio-
 nē quō. s. p̄peta-
 tes p̄nt eē i natu-
 rā. nec eā defini-
 ent. Et qz curio-
 sa est p̄figit ter-
 minū h̄iane in q̄
 sitioni.
 Et forte q̄res
 cū he p̄petares
 nō p̄nt eē in p̄so-
 nis q̄n eas d̄ter-
 minēt quōi diuī

na eēntia eē pos-
 sint ita vt nō eā
 determinēt. Rñ
 deo tibi et hic cū
 hyla. Ego nescio
 nō requiro s̄ cō-
 solabor me tñ ar-
 chāgeli nesciūt.
 angeli nō audie-
 rūt. sc̄ia h̄ tenēt.
 p̄phā nō sensit.
 ap̄ls nō interro-
 gauit fili. ip̄e h̄
 edidit. Cesset ḡ
 dolor q̄relax nō
 putet hō sua intel-
 ligentia gñatio-
 nis sac̄m posse
 p̄sequi. Absolu-
 te tñ intelligēd. ē
 pater et fili. et fil.
 Stat i hoc sine i-
 telligētia h̄boz.
 Est filius a p̄re q̄
 est vnigenit. ab
 ingenito. p̄genti-
 es a parēte: vi-
 uo a viuo. nō na-
 tura deitatis. alia
 et alia. qz ābo v-
 nū. hoc credēdo
 icipe. p̄curre. p̄si-
 ste. et si nō p̄uētu-
 rū sc̄ia. tñ gratū
 labor. p̄fecturū.
 Qui et pie infini-
 ta p̄sequitur et si
 nō p̄tigat. tñ ali-
 qñ p̄ficiet p̄des-
 undo. S̄z ne te i-
 feras i illō secre-
 tū et archānū so-
 pinabilis natūi-
 tatis. ne te lmer-

c. Rñ deo tibi
 et hic cū hyla.
 et. Uidel falsū
 q̄ dicit. q̄ solu-
 tionem illū q̄
 stonō archānū
 gñ nesciūt. cur
 enim sint com-
 prehensores: cō-
 fiat q̄ omnia eos
 gnoscūt q̄ sunt
 de substantia glo-
 rie ergo cogno-
 scunt distinctio-
 nē personarū et
 essentie vnita-
 tem et modū: er-
 go vident quā s-
 re p̄prietates de-
 terminant ipos-
 tasis nō essen-
 tiam. Et iterū si
 cōprehēsiō erit
 de quib. est mo-
 do fides. et nos
 modo fide tene-
 mus ergo ipa s-
 tria cognosce-
 m. Rñ. Dōz
 q̄ sicut dicit Au-
 gu. de trinitate
 sicut fones dicit
 tur esse ceca. nō
 q̄ ipsa non vde-
 at. sed quia q̄
 habet non osēs
 dicit alīs. Sic an-
 gelū dicit igno-
 rare et sanctū p̄-
 pter hoc q̄ non
 reuelant talia.
 sed magis stellū
 gibilia. et quō-
 talia nō habent
 simile in creatu-
 ra immo magis
 dissimile dicun-
 tur n. bis in cō-
 prehēssibilia. Et
 remouet hylarū
 us triplicem co-
 gnitōez quā ha-
 bem. de rebus
 diuinis. Una est
 p̄ angeloz reue-
 lationem. alia

Proprietatem illustrationem terrarum apostolorum predicacionem. Et dicitur a gelosio audire: quod ipse dicitur a maioribus et nobis exprimitur. magister bene respondet ostendendo istam fictionem. Et queratur quare proprietatem est in persona. ut dicitur Guens: i.e. entia non. Rndet quod persona se habet ad aliam et refert et distinguit. et si hoc rndeat. ad huc manet quod quere persona refertur ergo rri detur quia una est entia. tres persone. Si tu gras huiusmodi ad omnino similes. non inuenies et ideo in fudamento fides oportet sicut re.

lunt proprietatem qua patet est patet et proprietatem qua filius est filius non esse deum ad hoc inducentes. **Abba Aug.** super illum locum patet. Et non est substantia. ita dicitur. **Deus enim quodammodo substantia est.** Unde etiam in fide catholica sic edificamur: ut dicamus patrem et filium. et. **si unus est substantie.** Quid est unus substantie. Quicquid est pater quod deus est. hoc est filius. hoc est. **si.** Cum autem pater non illud est quod vel quod est. pater ei non ad se sed ad filium dicitur. ad se autem deus dicitur. Et igitur quod vel quo deus est substantia est. Et quod eiusdem substantie est filius

gas summam intellegendum comprehendere presumens sed intellege in comprehendibili est. his alijs quod multis euidet ostendit nobis nulatenus licere manifestam per se testari ius potere potestati modum circumscribere ista. **Rndet autem** ritati autem. quod supra est ab expositione psalmi. quam opinionem suam. i. quod proprietatem patris vel filii non sit deus manifestum.

Verumtamen nudus desistunt impatientie spiritum agitati sed opinionem suam etiam scriptorum auctoritatibus munire conantur quibus ostendere vo-

lunt proprietatem qua pater est pater et proprietatem qua filius est filius non esse deum ad hoc inducentes. **Abba Aug.** super illum locum patet. Et non est substantia. ita dicitur. **Deus enim quodammodo substantia est.** Unde etiam in fide catholica sic edificamur: ut dicamus patrem et filium. et. **si unus est substantie.** Quid est unus substantie. Quicquid est pater quod deus est. hoc est filius. hoc est. **si.** Cum autem pater non illud est quod vel quod est. pater ei non ad se sed ad filium dicitur. ad se autem deus dicitur. Et igitur quod vel quo deus est substantia est. Et quod eiusdem substantie est filius

proculdubio et filius est deus. At hoc quod pater est quod non substantia est sed refertur ad filium. non sic dicimus filium patrem esse sicut dicimus filium deum esse. Et his verbis significari dicitur quod proprietatem patris vel proprietatem filii non sit deus vel essentia diuina. Cum enim dicitur deus quod deus est substantia est. sed quod pater est substantia non est. apte inquit ostendit id esse substantiam quod deus est. id vero quod pater est non esse substantiam. Itaque cum ait pater non illud est quod est ostendit esse non esse patrem eo quod substantia est. Non ei simpliciter dicitur pater non est illud quod est: sed ait cum pater est. non illud est quod est significans quo pater est non esse illud quo est. i. essentiam. hec illi ita exponentes sua cometa simplicibus et incautis haud veriri faciunt. Nos autem aliter fore ista intelligenda dicimus. Dices ei eo quod deus est substantia est. sed quod pater est sube quod est. hoc intellegi voluit quod entia deus est deitate sube est. Et ei substantia est quo deus est. et econuerso cuius ea est deitas. que est substantia. et sube quod deitas. sed quod pater est non est sube. i. non quo pater est eo substantia est: quod proprietate generationis pater est quod substantia non est. **Ipsa**

Quare
retinetur
Abba Aug.
ad sube
uicium
ad sube
uicium
ad sube
uicium
ad sube
uicium

Abba Aug. aliter fore ista intelligenda. Non tamen super ista locutione magister: quam ponit hic quod locutiones istas: quas proponit Augustinus. sed pater non est in eo substantia quo est pater et quod similes duplices sunt quod ablatiuus. **Ipsa** dicitur in ratione forme sine cause forma. **Quis** in diuinitate cadat vere habitudo cause quantum ad rem. tamen quantum ad rationem intellegendi. potest ergo calitas cadere sub negatione. ut sit negatio causalitatis et tunc locutio est vera. et hoc sensu accipit Augustinus. magister exponit sicut et sensus

non eo est deus quo pater q̄ paternitas est pater tanq̄ rōne dicendi vel intellegendi. non sic autē paternitas est ratio dicendi ipsum eē deū vel intelligēdi: et tunc locutio vera est. et nihil facit pro porretano.

Pōt iterum esse causalitas negationis. et tūc est falsa. et est sensus. non eo est deus quo pater id est quātū ad id qd̄ est pater non est deus. et in hoc sensu accipit porretanus: et ita est falsus intellectus. et sic nō accipit August.

Presentis distinctio quatuor queruntur. Primo queritur de comparatione proprietatis ad personam. Secundo de comparatione proprietatis ad entiam. Tertio de comparatione unius proprietatis ad aliam.

Quarto de comparatione eiusdem proprietatis ad seipsam.

Questio. I. De comparatione proprietatis ad personam. Et queritur utrum proprietates sit persona. Et q̄ nō ostendit hoc modo. Ubiq̄ est vere determinans et determinatum secundū rē. ibi determinans dicitur a determinato. Nā si nō dicit nō est determinans. sed totū est determinatum. si persona distincta est vere determinans. et proprietates vere determinans q̄: proprietates vere et non sūm modū dicendi solū distinguit personam. ergo proprietates differunt a persona sed differentia non predicatur de se in abstractione. ergo nec proprietates de persona vel e converso. Item: ubiq̄ est vere abstractū et concretū ibi differit qd̄

abstractur ab eo a quo abstractur. sed proprietates significat in concretione ad personam cū dicitur pater. et in abstractione cū dicitur paternitas. et non tūc est differentia in modo loquendi. quālibet dicitur pater quod non de paternitate. ergo vere differt paternitas a persona. si qd̄ vere differt ab alio. nō predicatur de eo in abstractione. ergo. et cetera. Item: ubiq̄ est absolutum et respectivum. absolutū nō est ipse respectus quātū cūq̄ seipso referatur. Unde quāvis materia seipso referat ad formam. tamē nō est ipse respectus ad formam: ergo distincta persona na vere sit substantia absoluta. relatio sit verus respectus. quam tūcūq̄ seipso referatur persona non est verus respectus. sine ipso se respectus nec e converso ergo proprietates non est ipsa persona.

tamen proprietates substantiam esse nō negavit. Ita etiā illud intelligendū ē quod ait. Cū pater est nō illud ē quod ē. i. non ille pater ē quod vel quo ipse est id ē eētia si notioe. Rūder alie auctoritati Augusti. q̄ sumpta est ex. vi. de trinitate. quā nō dicitur probare proprietates personarum non eē de substantia. Item illis verbis Augusti. vehementer insistent superpositus. i. q̄ verbus sūm q̄ sapia est. et eētia. hoc est qd̄ pater sūm q̄ verbus nō hoc ē quod pater. Si inquirunt verbū nō est hoc quod pater sūm hoc q̄ est sūm. id ergo quo verbū est nō est illud quod pater est. Proprietates ergo quo verbum est. nō est id quod pater ē. nō ē igitur diuina essentia. Ad quod dicimus. quia licet sūm q̄ verbum nō sit hoc quod pater est. ea tūc proprietates quā sūm est. est id quod pater. i. diuina essentia. sed nō est ipostasis patris.

Et his tribus suppositionibus arguebat porretanus. qd̄ persona non est proprietates. nec e converso. et qd̄ qd̄ est in persona. est persona ppter summam simplicitatem. Arguebat iterum. qd̄ proprietates non sunt in personis: si assistent. Et qd̄ ista positio sit contentiosa. videtur auctoritate Boetii de trinitate. Dicit enim qd̄ relatio non in eo quod est esse consistit. sed in comparatione. Item: hoc ipsum ostenditur ratione quia omne quod aduenit alicui et recedit sine sui mutatione. non predicatur alicui quod sit in illo. si solum est assistens: sed relatio est huiusmodi. ut patet in dextro et sinistro. ergo. et cetera. Cum ergo proprietates sint relationes. nō sunt persone. nec in personis. sed assistunt. Et cetera.

Omne simplicissimū est id qd habz. ex-
 cepto eo ad quod relative dicitur. Hec
 est Aug. in. I. de trinitate. 7 per se nota
 est. sed diuina persona est simplicissima.
 aliter non esset deus. et nō dicitur re-
 latine ad pprietatē. ergo est proprietates
Item: oē perfectissimū est oē illud a
 quo perficitur 7 denotatur. hec est per
 se nota. qualiter denotans 7 perficiens
 esse perfectius eo. Et Augustin⁹ istam
 proponit. 6. de trinitate dicens q ipse
 deus est maximus. Ideo est sua magni-
 tudo: sed persona diuina est perfectissi-
 mū quid. et denotatur sua proprietate.
 ergo persona est sua proprietates. et pa-
 ter est paternitas. **Item:** omne simpli-
 citer primū ē. quicquid habet excepto
 eo q ex illo. Nam si habz aliquid quod
 nō sit ab ipso/ vlt q nō sit ipsū illd ē eq
 primū vti ipsum. ergo ipsum nō erit sim-
 pliciter primū. sed pater habet paterni-
 tatem 7 paternitas nō est ab ipso. et ip-
 se est simpliciter primus ergo pater ē pa-
 ternitas. eadem ratione filius est filiatio
 et spūs sanctus processio. **Et** his con-
 cludit. q proprietates non sunt tantū p-
 sone: sed etiā in personis. Et q istd ve-
 rum sit videtur auctoritate Hieronymi.
 Tres inquit personas expressas sub p-
 prietatibus distinguim⁹ in libro de ex-
 positione fidei catholice ad philippū.
Item: hoc videtur ratione. Quia omne
 quod est. aut est ens per se: aut in se. aut
 in alio. Proprietates igitur. aut sunt p-
 se entes. 7 ita substantia. aut in alio. Si
 in alio nō nisi in personis. qz proprietates
 non est nisi in eo cuius est pprietates. Si
 per se: ergo proprietates est substantia. aut
 ergo creata aut increata. aut meda. Sz
 non creata nec meda: istud cōstat. er-
 go restat q increata. ergo sunt persone.
Item. Dicendum q de comparatione
 pprietatis ad personā triplex fuit opti-
 mo. Prima positio fuit q proprietates
 non sunt persone: nec in personis: sed
 assistunt personis: sicut relationes. Et
 ratio que mouit istos fuit personarum
 pluralitas 7 diuina simplicitas. Quia em̄
 persone plures sunt plures habēt pro-
 prietates: que vere differentes sunt: et
 quia differentes sunt: si essent in perso-
 na. auferrent ei simplicitatem. que cuius
 non possit auferri a diuinis posuerunt
 proprietates esse assistentes personis.
 non esse personas. 7 huc videtur con-
 sonare natura relationis. que non pte-

tur esse in substantia. nec predicatur
 quid in subiecto: sed dicere respectum
 ad aliud. Et hec positio si rationabilis
 ita aliquo modo fuit. tamen stare non
 potest: qz ponebat relationes in diuis:
 nec deū esse. nec creaturā. vnde etiam
 si in principio in modicū pntet errorem.
 tamen ducebatur ad magnū. 7 ideo retra-
 ctata fuit in concilio remēsi. 7 magister
 gilbertus porretanus ore pprio retras-
 ctauit. Ideo fuit secunda opinio multis
 tum differens ab ista. vtz q proprietates
 oīno sint psonē. nec differant nisi so-
 lummodo in modo loquendi 7 tantum
 sunt tres proprietates sicut sunt tres p-
 sone. Et ista positio fundata ē simpliciter
 super diuinam simplicitatem. Quia enim
 persone sunt simplicissime. seipsas disti-
 guuntur. 7 ipse sunt sine proprietates:
 nec habent alias differentes res: sō
 modo loquendi. Et ista positio fuit mag-
 gistri ppositi: 7 magis est probabilis
 qz pcedens. Attamen ipsa improbata
 est supra. distin. 2. 6. qz vna persona plu-
 res habet relationes que sunt vere res
 lationes. 7 plures psonē habent vnam
 pprietatē. 7 vna psona alio 7 alio mō se
 habet ad filiū 7 ad spūsanctū 7 sim-
 rem. Ex quo necessario sequitur. q realiter
 aliquo modo differt proprietates a p-
 sone. 7 non solum in modo loquendi. si-
 cut dicebat magis ppositus. Et propter
 hoc intelligendū q vtracqz predictarum
 positionū aliquid veri dicit. est
 in aliquo deficiente. Nam pma que dicebat
 q proprietates aliquo mō differat a p-
 sone. verū dixit. sed in hoc male q dis-
 rit simpliciter differre. Sequens q dixit.
 q proprietates sint psonē. verū dixit.
 sed in hoc excessit q dixit. q nullo mō
 differant a personis. Ideo ex his duabus
 positionibus constat vna et eō-
 munis positio. quā tenent modo magi-
 stri cōiter q proprietates sunt psonē 7
 in personis. tamen aliquo mō differunt
 a personis. Et q ista positio sit pueniēda
 patet si quis inspiciat naturā proprietates
 tum. Dicitur em̄ est supra cum quere-
 batur quid esset proprietates in diuis q
 erat relatio dicitur est etiā q relatio ra-
 tione comparationis quā habet ad sub-
 iectū transit in substantiā in diuinis. et
 ideo de subiecto suo oīno vere predicatur.
 vt pater est paternitas. Ratione ve-
 ro cōparationis quā habet ad obiectū
 manet verissime in diuinis: 7 habz quo

dāmodo differentia a persona. Nec fa-
 cit scdm hoc cōpositionē: sed distinctio
 nē respectu cuius est: cōpositio enim
 attenditur p cōparationē pprietatis ad
 subiectū: distinctio respectu obiecti.
 Et ex hoc patet q pprietas est persona et
 in persona: qz idem est per essentia siue
 modū essentia: differt tamē quātum ad
 modū se habēndi. cōcedendū igitur sunt
 rōnes: q pprietates sunt persone et in
 personis. p̄t patet ex dictis. ¶ Rñ. ad pri-
 mū argumentum. Quia enī aliquātū-
 lam habent differentiam pprietas et per-
 sona penes modū se habēndi. Ideo pro-
 prietas per se determinat et distinguit.
 hoc tamen non tollit p̄dicationē: quia
 modus ille non addit aliam essentiam.
 ¶ Ad illud qd obijctur secūdo de ab-
 stractione. Dicendū q nō est abstractio
 fm rē/ sed solū scdm modū intelligē-
 di et loquēdi. qz abstractio respicit sub-
 iectū in quo: et scdm illū respectū tran-
 sit: q tamē manet in cōparatiōe ad ter-
 minū: hinc est q relatio nō tantūmo-
 do loquēdi differt: nec tñ opz q sit ve-
 ra abstractio. ¶ Ad illud qd obijctur
 scdo: q absolutū non dē de respectuo
 Dicendū q verū est in creatura: qz re-
 spectus ipse verus: aut est alio p essen-
 tiam: aut in cōparatiōe ad aliud per
 essentiam: ut materia et forma: quorū
 neutrum est in diuinitate: vnde respectus
 in creaturis ponit dependentiam: et id
 p̄tinet summā simplicitatē: et id nō p̄-
 dicatur in creatura. Omne enī simpli-
 cissimū est independēs oīno. In diuinitate
 aut relationes dicūt respectū sine de-
 pendentia. et ideo nō p̄tinet summā sim-
 plicitatē. et id dicitur de p̄positiōe. ¶ Ad
 illud qd obijctur: q oēs relatiōes sūt
 assentes. Dicendū q esse in relatiōe
 nō dñr a Boetio: non qz non sint in re:
 sed quia cū sint in re: non sint in ea ab-
 solute: sed in cōparatiōe ad alterum
 quo quidē mutato et corrupto: contin-
 git relatiōē pariter corrip̄i et desine-
 re. propter hoc q nō est in subiecto ab-
 solute. sed ad alterū nihilominus ta-
 men est in subiecto. Ex hoc patet rñsio
 ad illud quod obijct. Nam illud non
 habet veritatē nisi in ente absoluto. nō
 respectuo. Et trahitur ex ratiōe et ver-
 bis Boetij. Ex ratiōe. qz quando dico
 hoc esse ordinatum ad aliquid. non ni-
 hil dico de illo de quo dicit. et quando
 aliquo quod non habet ordinem sit

habens ordinem: quia non erat illud
 ad quod ordinaretur: ut ideo ordo erat
 in potentia in hoc. non ratiōe sui. sed
 ratiōe ad hoc quod est. ¶ Itē verō ex
 parte sui erat in actu. et ideo nulla mu-
 tatione facta in ipso: sed in obiecto in-
 troductur in esse et desinit. et hoc patet
 ex verbis Boetij quia Boetius non ne-
 gat simpliciter. q relatio non in e: qd
 est esse consistit. sed non totaliter cons-
 cessit. vnde dicit non potest predicatio
 relatiua quicq̄ rei de qua dicit per se
 addere. vel minuire vel mutare. quia
 non tota in eo q est esse consistit: ex hoc
 innuit q aliquo modo consistit. et ideo
 nec in creaturis. nec in deo verum est
 dicere q relatio non sit in aliquo: sed
 verum est dicere. q non tota est in al-
 quo absolute.

Questio. ii. Secūdo q̄ritur
 de cōparatiōe
 pprietatis ad essentiam. Et queritur
 utrū pprietas sit essentia. Et q sic ut
 dicit qz ecclia cātat. In personis adore-
 tur pprietas: sed nichil est adorandū
 latría nisi diuina eēntia. ergo et: vnde
 Ber. Illam pprietatē que deus non est
 nō mihi adorabilē credo. ¶ Itē essens-
 tia in p̄sona et pprietas. aut ergo sūt
 ibi per differentia: aut per indifferen-
 tiam. Et p differentia: ergo p̄sona est
 composita. quod est inconueniens. Si
 per indiffereniam oīmodam. ergo pp-
 prietas est essentia. et essentia est ppri-
 etas. ¶ Item pprietas aut est aliquid
 aut nichil. Si nichil. ergo aut persona
 non distinguitur. aut distinctio persone
 nichil est. Si aliquid est sed omne quod
 est aliqd est essentia vel creata. vel in-
 creata: s; pprietas nō est essentia crea-
 ta hoc manifestum est. ergo increata.
 ¶ Item omne qd est aut est deus. aut
 melius deo. aut minus bonū. aut mag-
 pprietas ergo. aut est deus aut melius
 aut. minus aut minus. S; minus nō po-
 test eē: qz deus est quo minus excogita-
 ri non pot. Minus nō potest esse: quia
 tunc pater esset minor: q̄ sit ipse. ergo
 deus est. ¶ Contra. Augu. dicit et habe-
 tur supra dist. viii. Non eo est deus quo
 pater: sed deitate est deus paternitate
 est pater: ergo deitas non ē paternitas
 immo aliud et aliud. ¶ Itē hoc videt
 rōne. nec est p̄ceptio ale p se vera. qd
 nō est idē p̄ceptū distinguēdi et vniē-
 di forma et loquēdo: sed essentia est qd

10

2

pat.

onēdi, ergo essentia et proprietates non
 sunt idē. ¶ Item nulla proprietates pprie
 predicatur de aliqua essentia sine sub-
 stantia nisi sit in illa, ergo si proprietates
 res dicuntur de diuina essentia, ergo
 sunt in illa. s; proprietates ponit rem suā
 circa subiectum in quo est, ergo cū rei
 proprietates sit respectus, et ad respectū
 sequatur distinctio, de necessitate pro-
 prietas ponunt distinctionē circa di-
 uinā essentiam, si sunt in illa / sed hoc
 est inconueniens ergo etc. ¶ Item si
 essentia est pprietas / aut ergo p se aut
 per accidens. Si p se, ergo cuiusq; in
 est essentia et paternitas; sed hoc est fal-
 sum ergo si est vera; est vera p accidēs
 ergo cum in diuinitis non sit ponere ac-
 cidens nec per accidens, patz et cetera.
 ¶ Item, si proprietates est diuina essen-
 tia: cū diuina essentia vel substantia sit
 creatrix et creetur, ergo pprietas creat
 qd nō cōceditur. Querit ergo, quare
 conceditur qd paternitas sit essentia: et qd
 etiā sit aorāda nō tñ qd sit creatrix vel
 sapiēs. ¶ Rñ. Sicut magister tāgit in
 littera aliquoz positio fuit et imponit
 pectanēsi, p proprietates nec sit essentia nec
 in essentia; sed solum assistens. Sed ista
 positio manifeste improbata est, quia ne-
 cesse est qd sit diuina essentia si est aliqd.
 propter hoc ad intelligentiā obiecto-
 rum intelligendū sicut prenotatū est /
 qd relatio ratione cōparationis ad ob-
 iectū transit in substantiā, et ideo propie-
 tates est diuina substantia. Ratione ve-
 ro cōparationis ad terminū siue obie-
 ctum remanet: et quātū ad hoc est disti-
 cta: et differt ab essentia: nō qd dicat aliā
 essentiā; sed aliū modū se habēdi: qui p
 cōparationē ad essentiā vel personā di-
 cit modū nichil addens. In cōparatio-
 ne vero ad correlatiū vere dicit rem et
 distinctiōne: et id non est paritas in ra-
 tione intelligendi; nec cōpositio in re:
 sed vera distinctio. Et qm iste respectus
 nō dicit aliud qd essentiā ipsi pparatus:
 s; nec aliud qd personā; ideo vere est
 essentia et personā; s; qd vltimū respectus
 ille nō est essentia ad aliud: sed persone
 ad personā; ideo respectus et relatiōes
 pprie loquēdo sunt in personis: non in
 essentia: qd psonē fm eos referūtur et di-
 stinguntur: in essentia aut nō qd nec re-
 fertur nec distinguitur. Sunt tñ in es-
 sentia diuina loquēdo cōiter et ipropie.
 ut dicatur in diuina essentia: qd qd ē di-

uina essentia: vel oē qd est in essentia vel
 persona. ¶ Ad illud ergo qd obijctur
 qd alio est des: alio est pr. Dicēdū qd as-
 blatur dicit ratione dicēdi p venom
 nādī, pñ et alietas p ablatiū signifi-
 ca: atēdit solū quātū ad modū: nō qd
 tū ad essentiā: vt patz. ¶ Ad illud s; qd
 obijct qd nō idē est pncipiū distincti-
 di et vniēdi patz Rñ. qd pprietas distinguit
 in eo qd differens non essentia: sed
 mō: qd modus nō dicit cōpositionē: quia
 trāsit in substantiā, nec dicit solū intel-
 lectū: qd res est: et manet respectu obie-
 cti. ¶ Ad illud qd obijctur, qd nō p dicitur
 de substantiā, ut de subiecto: nec per
 inherentiā: s; solū de psona sic p dicitur.
 ¶ An de essentia p dicitur: quia essentia et propie-
 tates sūt vnū in psona: nō qd vnū sit i a-
 lio. ¶ Ad illud qd obijctur, qd nō p dicitur
 per se aut per accidēs: dōm qd nō p se
 qd per personā. Rñ p accēs: qd psona nō
 est aliqd ab essentia. Qm igit sicut res di-
 uine supercedūt res sferiores: sic et p-
 dicatio p dicationē. ¶ Ad illud qd vlti-
 mo obijctur: qd si essentia creatrix: pprie-
 tates. Dicēdū ē ad hoc qd huius propie-
 tates sit essentia tñ essentia nō supponit p-
 prietatem nec eōuerfo. ¶ An non sequit
 qd illud qd cōuenit essentia: cōuenit per-
 sone vel eōuerso: aliqua tñ cōuenit
 essentia et pprietas: aliqua nō. ¶ An no-
 sandū qd quedā dicitur de diuina es-
 sentia in se: vt puta illa qd dicunt i opposi-
 tione ad creaturā, vt imēsa: icreatrix: et
 hmdī, et hec dicitur de pprietasibus.
 Aliqua dicunt de diuina: vt i psonis:
 vt eē cōdicabile, et eē in tribus vnā: talia
 cōuenit essentia: vt habz rationē forme
 et in hoc differt ratio essentia et pprietas
 tis, et talia nō dicunt de pprietasibus.
 Rursus aliqua dicuntur de essentia vt
 esse pncipiū operationū: esse potentē:
 sapientē: volentē: et creare, et talia non
 dicunt de pprietasibus. Unde notan-
 dum qd adiectiua essentialia qd essentia
 in se respiciūt: vt esse diuersam a crea-
 tura: dicuntur de pprietasibus, que
 autē de ipsa formaliter sūt vt est for-
 ma: vel vt ē pncipiū non dicuntur: et
 sic patent omnia quesita.

Questio. iii. De cōpara-
 tione ad aliā. Et querit p rō vna notio
 siue proprietates vnus persone predice-
 tur de aliā. Et qd sic videtur sillogismo

expositio. De necessitate ei sequitur: ut
 dicitur in arte prior. Hoc a est b. hoc a est c.
 eodem demonstrato. ergo c est b. et fun-
 datur iste sillogismus sup illud p[ri]ncipi-
 um p se notu[m] quocumq[ue] vni et eide[m] sunt
 eade[m] int se sunt eade[m]. Fiat ergo talis
 sillogismus. P[ri]m[us] est paternitas: p[ri]m[us] est
 innascibilitas. ergo p[ri]m[us] est innasci-
 bilitas. ¶ Si tu dicas. q[ui] accidens pec-
 cat p[ro]p[ter] illa[m] p[re]sequentiam et p[ro]p[ter] istud
 p[ri]ncipi[u]m. ut p[er] hic. Petrus est indiu-
 duu[m]. petrus est h[oc]. ergo h[oc] est indiu-
 duu[m]. ¶ Contra hoc obicit q[ui] b[ea]t[us] e[st] acci-
 dens ibi e[st] accidentalis p[re]dicatio: sed cu[m] dicit p[ri]m[us]
 est paternitas pater est innascibilitas
 non est accidentalis p[re]dicatio: q[ui] est i[n] ab-
 stractione. ergo no[n] est ibi acci-
 dens. ¶ It[em] b[ea]t[us] sequitur co[n]cretive. p[ri]m[us] generat: pater
 est innascibilis ergo innascibilis g[er]at
 et sic magis importatur p[re]dicatio p[ro]
 modu[m] accidentis. ergo multo fort[is] se-
 quitur in abstracto: ergo hec est vera.
 p[ri]m[us] est innascibilitas. ¶ It[em] hoc
 ostendit a minor sic. Maior est vni[us]
 p[re]dicatu[m] in vna p[er]sona siue in supposito
 i[n]co[n]dicabili. q[ui] p[ro]p[ter]at[us] i[n] vna na-
 tura e[st]. sed tanta est vni[us] p[re]dicatus
 i[n] vna natura co[m]muni q[ui] vna est alia:
 ut bonitas et sapientia. ergo multo for-
 tius i[n] p[er]sona vna p[re]dicatus p[re]dicat
 de alia. ¶ It[em] maior est vni[us] p[re]dicatus
 i[n] vna p[er]sona q[ui] p[re]dicatus et es-
 sentie i[n] p[er]sona quia ibi vni[us] quatuor
 ad rem est equalis. equatum ad modu[m]
 magis p[ro]uenit p[ro]p[ter]ta[m] cu[m] p[ro]p[ter]ta[m] q[ui] p[re]dicatus
 cu[m] natura siue e[ss]entie sed tan-
 ta est vni[us] e[ss]entie et p[re]dicatus i[n] p[er]so-
 na q[ui] vna de alia p[re]dicatus: ut paterni-
 tas est veritas. ergo et c. ¶ It[em] maior est
 vni[us] p[re]dicatus i[n] vna p[er]sona q[ui] dua-
 rum naturar[um] i[n] eadem p[er]sona: sed p[ro]
 p[ro]p[ter] convenientiam naturar[um] i[n] vna
 p[er]sona christi est communicatio idio-
 matum. quia deus est homo. et h[oc] de-
 us. ergo pari ratione p[ro]p[ter] conuen-
 entiam p[re]dicatum i[n] vna p[ro]p[ter]ta[m] vna
 de alia p[re]dicatur. ¶ Contra. Sicut se h[oc]
 p[er]sona ad p[er]sona[m]. ita notio ad notio-
 nem. sed vna p[er]sona non p[re]dicatur de a-
 lia p[er]sona: ergo nec vna notio de alia
 notione. ¶ It[em] quod p[re]dicatur de a-
 liquo i[n] abstractione non fatit nume-
 rum cum illo: ergo si notio de notione
 p[re]dicatur. non sunt plures: sed vna.
 ¶ It[em] si notio p[re]dicatur de notione.
 ergo p[ro]p[ter]ta[m] est generatio. et p[ro]p[ter]ta[m] e[st]

generare. ergo est hec sic vera. P[ri]m[us] h[oc]
 rat sp[irit]u[m] sanctu[m]: et hec erit vera. p[ro]p[ter] g[er]at
 sp[irit]u[m] sanctu[m]. ¶ It[em] dicendum q[ui] est p[re]
 dicatio per identitatem. et p[re]dicatio per
 i[n]herentia[m]: p[re]dicatio per i[n]herentia[m]
 est i[n] concretionem. et hec est i[n] r[ati]o sup-
 positu[m]. ut albu[m] est musicu[m]. p[re]dicatio
 h[oc] per identitatem est i[n] abstractione.
 et ratione forme non suppositu[m]. ut iusti-
 cia est bonitas. Dico ergo q[ui] notio ad
 notionem dupliciter p[otes]t comparari.
 Vel i[n] co[n]cretionem vel i[n] abstractione.
 Si i[n] co[n]cretionem sic vna p[re]dicatur de al-
 tis. ut generans est spirans. et pater e[st]
 innascibilis. et hoc q[ui] p[ro]uenit i[n] sup-
 positu[m]. Si aut[em] i[n] abstractione q[ui] tunc
 notio pure importat ip[s]um respectum et
 i[n] vna eade[m] p[er]sona sunt diuersi res-
 ctus sine sui p[ro]p[ter]tione. et hoc s[ecundu]m di-
 uersas comparationes. sic vna de alia
 p[re]dicatur. ¶ Ad illud ergo quod obij-
 citur de sillogismo. Dico q[ui] co[n]tra illu[m]
 sillogismu[m] peccat accidens: sicut p[er]t[inet]
 i[n] exemplo prius posito. vnde non va-
 let forma sillogismi. Similiter illud p[ri]n-
 cipiu[m] intelligendum est secundum is-
 dem. Non est sequitur q[ui] si aliqua duo
 sunt similia vni. q[ui] sint similia inter se.
 nisi sint similia s[ecundu]m idem. Similiter et
 am oportet i[n] relationibus ad hoc q[ui]
 sit identitas vni[us] ad alia. q[ui] no[n] t[ame]n
 dem sint s[ecundu]m idem. p[er]t[inet] i[n] eadem
 sint. Quia ergo relationes diuersae i[n]
 eade[m] p[er]sona. non sunt ad idem siue ad e[ss]e-
 dem: ideo non sequitur q[ui] si co[n]ueniat
 i[n] supposito. q[ui] p[ro]p[ter] hoc co[n]ueniat
 inter se. et sic patet. q[ui] nec sillogismu[m].
 nec principiu[m] co[n]uenit. ¶ Ad illud q[ui]
 obij-
 citur. q[ui] no[n] est ibi accidens. Dico
 dum q[ui] fallacia accidentis non solum
 attenditur quantum ad p[re]dicatu[m] acci-
 dentale: sed etiam attenditur quantum
 ad p[ri]ncipi[u]m variatione[m]. ita q[ui] i[n] vna so-
 la acceptio[n]e suap[ro]p[ter]tati alia sit extra
 neu[m]. sic est i[n] p[ro]p[ter]tati. Nam pater s[ecundu]m
 alia[m] comparationem est innascibilitas
 s[ecundu]m aliam est paternitas: ita q[ui] pater
 nitas nullo modo dicit comparatio-
 nem ad prius: nec p[ro]p[ter]tati. nec prius
 tui. quantum est de sua ratione. et
 deo patet et c. ¶ Ad illud quod obij-
 citur p[ro]p[ter] similitudinem vni[us] duorum
 i[n] tertio. Dicendum q[ui] p[re]dicatio per
 identitatem p[otes]t esse tripliciter. Aut ita
 q[ui] essentia comparetur ad essentiam.
 aut essentia ad p[ro]p[ter]tati. aut p[ro]p[ter]ta[m]

q. 4.

tas ad proprietatem. Quādo ergo est p̄dicatio p̄ idētitatē p̄ cōparationē essentiae ad eēntiā, notatur idētitas eēntial. p̄t cū d̄f magnitudo est bonitas. Quādo iterū p̄ cōparationē eēntiae ad proprietatē, s̄l̄r notatur idētitas eēntial. Quādo vero est cōparatio proprietatis ad proprietatē: q̄ proprietatis nō importat nisi rationē ⁊ relationē siue respectum, tunc notatur idētitas rationalis, ⁊ h̄c est q̄ vna proprietatis eēntialis p̄dicatur de altera: ⁊ p̄prietatis de essentia q̄ vniuersalis mod̄ p̄dicādi est in h̄is ad finitū, ⁊ ad illud q̄ cōueniūt: q̄ p̄ idētitatē eēntiae. Sed non sic est, cū proprietatis p̄dicatur de proprietate. Nā cū p̄prietatis p̄dicatur de persona, notat p̄ueniētia i substantia ⁊ eēntia ⁊ supposito. Cū autē p̄dicatur de alia p̄prietate, notat p̄ueniētia i rōne ⁊ respectu. Et id nō est s̄l̄c, imo ē ibi accidēs, cōueniūt in substantia, ⁊ in respectu.

¶ Ad vltimū de cōueniētia naturarū in vna p̄sona p̄. ¶ R̄ h̄, quātū nō est cōtatio idiomatū i abstractione, sed i cōtatione, q̄ deitas nō est humanitas, sed de⁹ est h̄c, s̄l̄r in proposito est, id patent omnia.

Questio. iiii. De cōparatione rationis ad proprietatem. Querit̄ q̄ vtrū eadē proprietatis nōtio p̄dicet̄ de se d̄notatiue. Et q̄ sic: v̄t p̄ s̄l̄c q̄ adiectiua eēntialis denominat̄ abstracta v̄t magnitudo est magna, ⁊ bonitas est bona, ⁊ part̄ rōne ḡnatio generat, ⁊ sp̄ ratio p̄spirat. ¶ Itē, q̄ in p̄mis est stat̄ ideo a seipsis denominatur, v̄t v̄ntas seip̄a ē vna, ⁊ cū p̄prietates p̄sonales h̄ habeāt priores, imo ip̄se p̄me sint seip̄sas denominat̄. ¶ Itē, idēfinita affirmatiua equipollet particulari, ⁊ simpliciter p̄uertitur: sed hec simpliciter conceditur: generās est paternitas siue generatio, ⁊ ḡnatio est generās. ¶ Itē, si hec nō p̄ceditur, paternitas est generans: aut hoc est p̄pter repugnantiā a parte rei: aut a p̄te mod̄i. Nō a parte rei, q̄ eadē res est. Nō a p̄te mod̄i, q̄ eadē proprietatis ⁊ relatio importatur, ⁊ nullo modo est ibi repugnantiā, ⁊ locutio simpliciter est vera. ¶ Cōtra. Sicut p̄prietatis proprietatis est distinguere, sic p̄prietatis p̄sonae alia producere, s̄ hec est falsa, persona distinguit̄: q̄ non distinguit̄, imo distinguitur, ergo ⁊ hec ē

falsa proprietatis generat. ¶ Item, q̄ quod refertur est aliquid excepto eo q̄o relatiue d̄f, sed proprietatis nō ē relatio, ⁊ proprietatis nō refertur, sed generat̄ est refert̄, ⁊ proprietatis nō generat̄. ¶ Itē, proprietatis importat originem ⁊ relationē, ⁊ si supra se reflectit̄ ⁊ seip̄sam denominat̄: tunc ergo originis erit origo, ⁊ relationis relatio, q̄ h̄ p̄ h̄s ⁊ ois ratio p̄ inueniēt̄. ¶ Itē, cum d̄f, generatio generat, aut verbum constituitur rōne suppositi, aut rōne forme. Nō forme, quia respectus non agit. Nec ratione suppositi, quia supposita notione nō supponitur persona aliquid eēnti cōuenit persone, q̄ non notionē: v̄t supra ostensum est, ergo locutio simpliciter est falsa.

¶ R̄ h̄, d̄f, q̄ p̄dicte locutiones sūt false. Nulla eēnti notio denominat̄ seip̄sam. Et ratio huius est: q̄ denominatio notionis importat emanationem v̄t actum, importat et̄ relationem ⁊ quoniam proprie est suppositi non forme, similis ⁊ relatio alicuius v̄t suppositi, id omnis talis denominatio cōcernit suppositum nō sic est de proprietatib⁹ essentialibus pelut est de primis v̄t de vno ⁊ vero, imo respicitur formā, ideo denominat̄ seip̄sas. Quod q̄ non est i h̄mōi adiectiuis notionibus non p̄nt locutiones esse vere rōne forme. Ratione vero suppositi non p̄nt esse vere q̄ notio non supponit p̄sonā q̄ plures notiones sunt in eadem p̄sona. Eēntia t̄n supponit substantiā: q̄ est vna essentia ⁊ vna substantia, ⁊ id hec est h̄a deitas creat, q̄ deitas supponit deum, hec autē falsa, paternitas generat quia non supponit patrem. ¶ Quob obicitur de cōditionibus essentialibus, rōne primis patet q̄ non est simile ratione iam dicta, potest tamen nihilominus alia ratio assignari, quia respectus reflexus supra absolutū ibi quietatur, itaq̄ absolutum respectus dat fundamentum et respectus dat complementum, sed cum respectus reflectitur supra se, quia vterq̄ dicit comparationem ad alterum, vnus non potest dare fundamentum: nec alter complementum, et ideo non potest reflecti, sed in simplicibus primis cuiusmodi est veritas. Quia aut non importat relationem, aut si importat: importat relationem que communiter respicitur

Substantiam et eius proprietates. vtpu
ta esse a deo. ideo supra se reflectitur.
non sic in proposito. quis productio
respicit personam.

Ad illud quod obijcitur. qd hec est
vera. generans est paternitas. Dicen-
dum. qd generans est paternitas ratione
ipsoalis. et ita notatur predicatio per
identitatem: s

cus; predicatur
pater accipitur
ratione forme.
ideo mutatur
modus accipie
di. ideo non ses
quitur. Si factu
intelligeretur ra
tione suppositi
predicari. vera
esset. tunc eni
esset sensus. pa
ternitas est ille
qui generat. s; tunc non sequit
tur. generatio
generat. immo
est ibi accidēs.

Ad illud qd
obijcitur: qd re
pugnantia non
sit ibi. Dicen
dum: qd ibi est
repugnantia a
parte modi int
telligendi. Nam
notio non beno
minat nisi sup
positum. unde
talis modus no
conuenit notio
ni. Unde sicut
hec est falsa.
Albedo est al
ba. sic in propo
sito est intelli
gendum.

Distin.
xxxiiij. De com
paratione per
sone sine rei na
ture ad natu
ram. Quid de cō
paratione per
sonarum ad es
sentiam.

Redictis adijciē
dū ē qd dā puer
si sensus hoies.

et cet. Supra egit
magr de cōparas
tōe pprietatum
ad psonas et eēs
tiam. hic secūdo
agit de cōparas
tōe psonay ad
essentiā. Et hoc
facit i hac disti
ctōe. q in tres
partes diuidit.
In pma agit de
pparatōe h; pdi
cationē. In ses
cūda fm appio
puationē. ibi. Et
pdictis cōstat qd
sicut eētia: ita
potētia. et ce. In
tertia anēctit ca
pitulū de trāsila
tōe: vt sic tracta
tū istū perducāt
ad psumationē.
et hoc ibi. ptes
ea scidē ē q in
assignatione.

Ad pma ps habz
q̄tinor pres. In
pma pōit errorē
quorūdā dicen
tū psonas si eē
nām. et hoc cum
ssima p̄f̄matio
ne scz auctoritas
te hyla. In scda
ipsi anēctat; sas
nū itell; ex vers
bis hyla. sequēs
tib; elicic p q̄ d̄
errorē illoz elis
dit. ibi. hoc qdā
dicūt si itelligē
tes. et. In tertis
quādā q̄nē ic̄t
dētē dissoluit q̄
re si d̄r tres ps
sonevnt; det. sic
d̄r tres psonē
vnt; eētia. ibi.
hic p̄siderandū
est cū des sit vi
ua essentia. et.

2.14.

Et ponit erro
rē quorūdā dice
tium psonas nō
esse diuinam na
turam. quod au
ctōitate hyla.
confirmare nitū
tur.

Redi
ct; s̄t
adijci
enduz
ē qd p̄uēsi sē
sus hoies i tātā
p̄siliērūt isaniā:
vt dicerēt nō idē
esse naturā dei
p̄sonā siue ipō
statis dicētes eā
dem essentiā nō
posse eē p̄ez et fi
liū sine psonay
p̄fusione. Si em̄
inquiūt ea essen
tia que pater est
filius est. idēz si
bi pater est et fili
us est. Si hanc
rem dicis eē pa
trem. aliam que
re quā dicis esse
filiū. Si vero
aliam non que
sieris: sed ean
dem dixeris. idē
genuit et genit
us est. Propter hec

et hmoi inter na
turā et personay
diuidunt. ita vt
nō recipiāt vnā
deitatis naturā
et simplicem es
se tres psonas.
Idēz testimōio
hyla. defende
re nituntur. qui
in. viij. lib. de tri
nita. querēs v;
trum apostolus
sp̄m dei noians
et spiritum xp̄i.
idem significa
uerit vtroq; ver
bo. inquit ita gē
tium predicator
volēs nature v;
nitatem i patre
et filio docere ait
Spiritus dei in
vobis est Si q̄s
aut spiritū ch̄ri
sti nō hz. hic nō
est eius. Si aut
spūs eius q̄ su
scitauit iesū. et.
spūales oēs su
mus si in nobis
est dei spūs sed
et hic spūs dei ē
et spiritus xp̄i. Et
cū xp̄i spūs i no
bis ē et spūs in
nobis ē q̄ susci

Autoritas
tē q̄ petis
facē v̄.
ponit de
li. hyla.

Distin.
xxxiiij.
Agit de
pparatio
h; pdica
tionem.

26

C Sicut scda ps
l qua magis agit
de appropriatōe
h3 tres partes.
In pma dicit r
ostendit q cōtia
appropriantur.
In scda rōnem
reddidit appropia
tōis. ibi. Id ē
sacri eloquū. r
In tta. q hoc
nomē homouill
on. dicit ppara
tōem eēntie si
ue nature ad p
sonas. puz et
determinat esse
catholicū rbi
tari fidei eē cō
sonū. ibi. Hic n̄
est pmitēdū q
Aug. r. C. 3e.
tertia pars in
qua agit magis
de noim trāsa
tione posset di
uidi cōtra totū
tractatū pcedē
tē de dñis no
mīnibz. Sed q
magis parū aut
nihil determinat
de his noibz. id
potius incidēter
cū epilogatōe
est posita. Unde
hec p̄cula du
as h3 ptes. In
p̄ia quādā ḡna
lē de noibz trā
latini tradit in
structionez. In
scda vō ponit
p̄dictōrū epilo
gationē. i q tra
ctatū de sacro
trinitatis v̄nt
tatis sint. ostē
dēs se i hoc tra
ctatu potius de
fecisse q̄ suffe
cisse pp mate
rie altitudinē r
hoc facit ibi de
sacro. v̄nt attō

tantū xpm. Et cū
ei q̄ iuscitavit
xps i nobis ē spi
ritus. r spūs i no
bis est xpi. Nec
tū nō dei ē spūs
q̄ i nobis est. V̄
scerne ergo o he
retice spm̄ xpi a
spū dei. r excita
ti a mortuis spz
xpi a spū dei xps
a mortuis exci
tantis. Cū q̄ ha
bitati nobis spi
ritus xpi. spūs dei
sit et spūs xpi a
mortuis excita
ti spūs dei tātuz
sit xpm a mortu
is excitātis. Et
q̄ro nūci spū dī.
vtrū naturā an
rē nature signi
ficatā existimes
Nō est em̄ idem
natura q̄ res
nature. sicut nō
idē est hō. r q̄
hois ē. nec idem
est ignis r quod
ip̄s ignis est. r
fm̄ hoc nō ē idē
deus r quod dei ē
a huius dicit oc
casione p̄fati he
retici dogmati
zauerūt nō idez
eē psonā r natu
rā dei. asserētes
naturā dei n̄ esse
tres psonas. In
telligētes i his
p̄missis verbis

hyla. p rē natu
re psonā r noie
nature diuinaz
naturā. r iō di
cūt hyla. iterro
gasse hereticum
vtruz p spm̄ dei
putaret signifi
catā esse naturā
ad rē nature: vt
sic oñderet disti
guendū esse iter
naturā r rē natu
re. i. personam.
Errorē p̄di
ctum elidit ex sa
no auctoritatis
hyla. intellectu
quem elicit ex se
quentibz verbis
eiusdem. b
hoc q̄ dicit
n̄ intelligētes pia
diligētia scriptu
re circūstātiā. q̄
cōsiderata p̄cipi
p̄t quō p̄missa
dixerit. hylas.
Subseq̄nter ei i
eas serie oñdit i
spū dei aliqñ si
gnificari p̄rem.
vt cū d̄r. Spūs
dñi sup me. Ali
qñ siḡri filiū: vt
cū d̄r. In spū dī
eijcio demonia
nature sue p̄tate
se demōstrans.
Aliqñ. n̄. vt ibi.
Effūdā de spū
meo sup oēs car
nē. Q̄ dicit r̄sū

ats trinitatē. r
a C huius dicit
occasione p̄fati
heretice. r. C. 4f
q̄ magis male
reputet heretis
cos illos q̄ dice
bāt naturā non
dicit de p̄sonis.
Q̄ v̄ Damas
scens d̄cere idē
q̄ illi dicebāt.
q̄ dicit de p̄o
stati nō est det
tate d̄cere. q̄
cū deitas dicat
naturā. ps. r. C.
C. Rn. d̄m. q̄
verbū Damas
simp̄r intelles
cū. generat si
nistrū intellectu
r q̄ sic intellige
ret sicut sonat
hereticus eēt: s̄
ipse damascens
intelligit cū p̄es
cissōe: s̄ q̄ de
tas n̄ d̄r de v̄nt
ca ipostasi trī.
immo de oibz.
b C. In spū dei
aliqñ significā
ri patrē. sicut il
lud Esa. lxi. Sp̄
ritus dñi sup me
r. C. 4f. male di
cere q̄ Hieron.
de ibi i glo. q̄
illo spū intelligi
tur. de q̄ d̄r Esa.
xi. Reges cet̄ su
per eū r cōstat
q̄ ibi accipit p
p̄sona spū sancti.
C. 3e. hoc v̄ce
tur alia auctori
tate. q̄ alij euā
gelista Lu. xi. di
cit. Et i digito
dei eijcio demo
nia. glo. expōit
digito p. n̄. qui
est tertia trini
tate persona.
Ref. q̄ iste rō. q̄

Qd hyl.
vtrū spū
dei nō
vel res
nature est
gnificā
ta sic idē
Q̄ n̄ est
nara q̄
res nate
ostendit
quē s̄sū
trahat
ex illis
verbis.

Esa. lxi.

mat. xi.

Joel. ii.

Act. ii.

Act. ii.

mes non concia dunt p traricta res: q: vna scri ptura pluribus modis pot ex: poni. Na in illa auctoritate i q dicitur. Na. i. i. q. dicitur. Na. i. i. q. dicitur. Na. i. i. q. dicitur.

Verba hyl. potit qd pte missio: i telligen: na apit

matu fuisse cum apli spūscō mis so oib' lignis lo cuti sunt. Mein de quare hāc di stictionē fecerit. z q i supiorib' p hōa apli. idē. ff. significat' sit. z q ipe sit rez vni us nature p'ris z filij apte oñdit i quens ita. hec idcirco sunt de monstrata. vt q cū qz pte heretica fallitas se p'ulif set. sinib' h'itar' pcluderet. habi tat ei i nob' xps quo habitante: habitat deus. z cum habitat in nobis spūs xpi. non aliud habi tat q spūs dei. Q' si per spiritū sanctum xps in

nobis intelligitur esse. hūc ta men ita a spiritum dei vt spiri tum xpi esse noscendum est. Et cum per naturam dei natu ra ipsa habitat in nobis indif ferens natura filij creditur eē a p're. cū. ff. q est spūs xpi z spūs dei res nature demōstret vni' Quero nūc q quō nō ex natu ra vni' sint a p're pcedit spūs h'itar': a filio mittit: z a filio ac cipit: s; oia q p' h'z filij sūt. Id circo q ab eo accipit. dei spūs ē z idē spūs xpi est. Res nature filij ē: s; z eadē res z nature pa tris ē. z dei excitātis xps a mo:

tuis spūs est. et idē spūs xpi ē a mo: tuis excita: ti i aliq d'rt xpi z dei natura. ne eadē sit si p'itari p't vt spūs q dei est. nō sit et xpi. Est ergo i nobis spūs dei z est in nob spūs xpi. et cū spūs xpi iest: iest spūs dei. Ita cū qd dei ē z xpi est. z qd xpi est. dei est. nō p't qd aliud diuersum xpus eē q de'ē. De' igr' xpus ē vnus cū deo spi ritus. fm illud. Ego et p'vnum sumus. In quo docet h'itas vni tatem esse natu re non solitudi nem vnionis. Ecce si hec ver ba diligenter at tendas: inuenis spiritum factum rem nature dici patris et filij. et eundem dici es se naturam dei vbi dicitur per naturam dei na tura ipsa habi tat in nobis. si p ff. xpus est i no bis. C' Itaqz in trinitate non ita distinguen dum est iter na:

c C In aliq d'rt xpi et dei natura ne eadē sit si per stari p'dot spūs q dei est non sit etiam xpi. p' sic male dicere: qd argumentū hoc nō valet. filius est filius p'ris z nō. s; i. q differē nā p'ris z. ff. ergo cū sps dicat personam. argu mentum illud nō valet quod factū hylar. C' Respō deo. p't dicit q h'pla. loq'tur de spiritu secundum q noiat naturā sic autē non ha bet instantiā su um verbum. At i ch'liominus ta men si intelliga tur de spiritu p ur dicitur perso naliter. adhuc veritatem ha bet. nam cum verbum nō possit esse sine spi rita. tunc habes rent pater et su um verbum dno os spiritus. z ita non essent vni' nature. p'feret ea si spiritus pas tris non esset s; i q non outretur a christo z si nō procederet ab eo non distigue retur originalit' ter: ergo essent taliter sed spi ritus dei z deus sunt vnum eēn: taliter. ergo qz portaret q spi ritus et deus es sent taliter dif ferent siue dis tingeretur. p. iij.

Job. 10.

4

Discutit
dicta. v
ba r non
ita e d
stinguen
dum i tri
nitrate s
cuti crea
tura.

D Non idem est natura quod res nature, hęc sententiam inteligit hyla. solū in creaturis. Et tra. videtur illa solutio non esse contentens. qz hylar. loquitur de spū dei put significat naturam et rem nature. qz si nulla est differentia. nullam deberet vim facere p̄p̄i detur. qz si facit v̄i in spiritu. put significat naturam et rem nature. ergo videtur distinctio inter huiusmodi faciendā. Rñ. dicendum qz cū dicitur ab hyla. aliud est natura aliud res nature aut intelligitur de alietate a parte rei sic illi heretici intelligebant et sic habet veritatē solū in creatur. Alio modo potest dicere alietatē siue differentiam secundum rationem. r sic habet veritatem in diuina. r sic intelligit hyla. et dicit aug. qz aliud est esse patrem aliud esse deum non l̄ aliud secundum rem. s; aliud secundum rationem significandi et intelligendi et se habendū.

vt in eadem subdit serie. acci-

turam et rem nature sicut in reb⁹ creatis. qz vt ait hyla. comparatio terrenorū ad deum nulla est. r si qua cōparatio num exēpla iter dū afferūt nemo ea existimet absolute i se rōnis p̄fectionē cōtinere. Non em̄ huiusmano sēsu d̄ deo loquendum est. **A**d naturam ergo rez creaturū respiciēs iqt. **N**ō idē ē natura qd̄ res nature subiiciens exēpla de ipsis creaturis. Inde ostēdens erroris esse sub mēsurā creaturarum metiri creatorē. Addit et secūdum hoc non idem est de⁹ r quod dei est. ac si diceret. si ad istar creaturarū de creatorē sentī cogeris fateri: quia non idem ē deus r quod dei est. quod dicere impium est. cum spiritus dei de⁹ sit. r dei filius sit deus. **N**on ergo secundū corporales modos.

pienda sunt hec que de deo dicuntur vbi euacuans opinionē eorum qui ita putāt aliud deū esse et aliud qd̄ dei est. aliud qd̄ naturā dei. et rem nature. vt est in creaturis. aperte docet non aliud esse deū r q̄ sua sūt. ita vt insint illi sic dicens. hō aut ali quid ei sike cū alicubi erit. alibi nō erit. qz id qd̄ est. illic cōtinet vbi fuerit in forma. vt nō vbiqz sit qui insistens alicubi sit. **D**e⁹ aut̄ inense virtutis viuens potestas. que nūqz non assit. nec desit vbiqz que se omnem per sua edocet: et sua non aliud qz se: eē significat vt vbi sua insint ipse esse per sua itelligatur: non autē corporali modo cum alibi sit non etiam vbi esse credatur. cū per sua i oibus esse non desinat. Non autē aliud sunt qz ipse est que sua sunt. Et hec p̄pter nature itelligentiā dicta sunt. his verbis aperte significat (si tñ itelligis heretice) qz diuina natura nō aliud est ab his que sua sunt. ita vt insint r p̄ illa in oibus suis est que non insunt. Sua em̄ sūt etiā q̄ nō insūt. i. oēs creature. r sua sūt q̄ insūt. vt tres persone que sunt ei usdem nature et eadem natura. sicut supra augusti. testimonio firmatum⁹ dicentis tres personas esse eiusdem essentie. vel eandem essentiam: sed non ex eadem essentia aliud itelligatur essentia: aliud persona. Non tamē diffitemur aliquam distinctionē huiusmodi fore secūdum itelligentie rōnem cū d̄: ipostasis. et cū d̄: essentia. qz ibi significatur qd̄ ē cōmune tribus hęc vero nō. Est

q̄ insint
alia q̄ nō
insunt.

Propter
res crea
tas dicit
nō idē ē
naturā r
rē nature

Rñ. alio
ē de⁹ r q̄
sua sūt ita
vt insint
alia ei sūt

Qua alio
in rōne
itelligitur
sicut dicitur

ctio cum
de ipolla
fia r cur
de eentia

in ypostasis eentia. r ecouerso.
 Fateamur q̄ vnu atq; idem esse
 tres p̄sonas fm eentia. differen-
 tes aut p̄petatib⁹. Un̄ aug. sup
 locū p̄paratū p̄s. ait. q̄ris qd sit
 p̄r r̄ndet de⁹. Queris qd sit fi-
 li⁹ r̄ndet de⁹. Queris qd sit p̄r
 r̄ndet de⁹. de singulis i-
 terrogat⁹ deū r̄nde. De vtroq;
 iterrogat⁹. n̄ deos: s; deū r̄nde
 Nō sic est in hoib⁹. Tāta ei est
 ibi sube vnitas: vt eqlitate ad-
 mittat. pluralitate nō admittat
 Si ḡ tibi dictū fuerit cū dicis fi-
 liū eē qd p̄r est. p̄fecto fili⁹ p̄r ē.
 r̄nde fm subam tibi dixi. hoc eē
 filiū qd p̄r est nō s; id qd ad a-
 liū d; fili⁹ rursūq; p̄r ad se d; d;
 ad filiū d; p̄r. Qd p̄r ad filiū d;
 nō ē fili⁹. qd d; fili⁹ ad p̄rem nō
 ē p̄r Qd d; p̄r ad
 se: fili⁹ ad se. hoc
 ē p̄r r̄ndet de⁹. f. de⁹
 Incidētem
 qdēz dissoluit q̄-
 re. f. nō d̄nr tres
 p̄sōe vni⁹ dei sic
 d̄nr tres p̄sōe
 vni⁹ essentie. c
 Hic p̄sideran-
 dū ē cū de⁹ sit di-
 na eentia zita di-
 cat vni⁹ de⁹ esse
 tres p̄sone. sicut
 vna eentia dicit
 e tres p̄sone. vtrū
 ita valeat sane
 dici. vni⁹ de⁹ triū
 p̄sonay vt tres p̄-
 sone vni⁹ dei. sic
 d; vna eentia tri-
 uz p̄sonay r̄ tres
 p̄sone vni⁹ essen-
 tie. In his locu

toibus scripture
 vs⁹ nob; emulā-
 d⁹ v̄. vbi frequē-
 ter reperit ita di-
 ctū. Una ē essen-
 tia triū. et tres
 sūt p̄sone vni⁹ es-
 sētie. nūq; at oc-
 currit legisse v-
 nū deū triū p̄sō-
 nay vt tres p̄sōe
 vni⁹ dei. Qd iō
 puto scōs docto-
 res vitasse. ne i-
 ta forte acciperet
 diuis p̄sonis. vt
 acciperet cū d; crea-
 turis sike qd d;
 D; ei de⁹ abrahā
 ysaac r̄ iacob: et
 deus ois creatu-
 re. Qd vtiq; d; p̄
 pp̄ncipiū crea-
 tiōis. vel gr̄e p̄-
 uilegiū r̄ creatu-
 ture subiectionē
 vt fuitutē. Cū ḡ
 i trinitate nichil
 sit creatū. vt sui-
 ens. vt subiectū
 nō admittit fidel-
 i trinitate talē lo-
 cutiōnis modū.
 Ita ē ecouerso
 n̄ d; d; dei eentia
 q̄ ip̄a sit eentia
 abrahā ysaac et
 iacob. vt alicui⁹
 creature ne crea-
 toris vt creatu-
 re naturā p̄fūde-
 re videamur.
 Ostēdit q̄
 cōia appropant

re non d; tres p̄-
 sone eentielicū
 vni⁹ eentie r̄nū.
 dōm: q̄ ad hoc
 q̄ gentiū vere
 p̄struat r̄ pp̄rie
 necesse ē aliquā
 habitudinem s;
 portari. vt s; rē
 vel fm modū i-
 telligēd;: genti-
 tiū aut ip̄ortat
 h̄itudines p̄nci-
 piati ad p̄ncipi-
 uz vel ecouerso
 vt possidētis ad
 possessum vt for-
 me ad formatuz
 vel specificātis
 ad specificatum
 h̄itudinē autem
 forme non ipor-
 tat nisi cū termi-
 no abstracto q̄
 significet p̄ mo-
 dū forme. r̄ qm̄
 forma se h; per
 modū exp̄mens-
 tis r̄ declaratio-
 nis: id talis con-
 structio attēdit
 tur nisi cuz gr̄o
 nois abstracti
 alio determinas-
 to Un̄ p̄uentenē
 d; mulier egre-
 gie forme. s; nē-
 ch̄l est dictum
 mulier forme id
 d; tres persone
 vni⁹ eentie de⁹
 sūt nō est nomē
 abstractū. id nō
 cōstruit cū gr̄o
 in h̄itudine sub-
 lecti vt forma
 dei vt in h̄itudi-
 ne specificantis
 vt persona dei.
 sicut creaturā so-
 lis. vel in h̄itu-
 dine p̄ncipiū vt
 creatura dei. et
 qm̄ qd d; tres p̄-
 sone vni⁹ dei.
 nulla h̄itudinē

pture in
 h̄is seqm̄
 dum tra-
 dit.
 Quā si
 cōsuetes
 rat sc̄ris
 ptura de
 cere des̄
 triū p̄sō-
 naruz. et
 econuers
 so. cū d; c-
 eentiam
 triū pers-
 onaruz.

¶ Utrum ita
 valeat sane r̄c.
 Innuit hic ma-
 gister q̄ non d;
 dici tres p̄sōe
 vni⁹ dei. q; ni-
 ch̄l ē in trinita-
 te creatum vel
 seruens vel sub-
 lectum. videtur
 hoc male diceri
 q; gentiū de
 suitōne nō ipor-
 tat h̄iectiones
 nec d̄nū ḡ nō
 videt sufficiens
 rō. Si dicas q̄
 hoc venit a p̄e
 terminū nichil ē
 quia terminus
 de se non impo-
 zat respectū do-
 minū. ¶ Item
 queritur quare
 hoc nomen esse
 tia non impo-
 zat supercellen-
 tiam i gentiū
 sicut hoc nomē
 de⁹. ¶ Itē: qua

zura sc̄ri

spontat. pprie ni
si hitudo pnet
pā siue possesso
ris hinc ē q cū
in illo sentia sit
falsalocutio. nō
est recipienda.

Alia rō est ista.
qz locutio que ē
in vī declaratio
nis essentie con
uertit. vt cū dī
malter egregie
fome pōt dici
egregia forma
multis. ergo
si diceret tres p
fome vni⁹ dei di
ceret vni⁹ deus
triū psonarū. et
iste intellect⁹ nō
ē san⁹ vt vī. sic
ei posset intelli
gi sicut si dī vni⁹
de⁹ triū holm.
¶ Sed qz ibi ē
pfecta potentia
tc. Inuit mag
gister qz in ista
trib⁹ pñstie sū
mū bonū. s. potē
tia: sapia: boni
tate. Contra. vī
hoc male dice
re: qz summū bo
nū specificat to
nū. qz si bonitas
distinguit 3 po
tentia r sapien
tia. pari rōne sū
mū bonū. Item
nō vī in his tri
b⁹ eē: qz summū
bonū est aggre
gatiū oīm bo
nox et collecti
ū. qz n̄ tñ hor
triū. ¶ Rñ. dōz

6 qz bonū vno mō
distinguit 3 sa
pīam r pōam. az
lto mō nō. Et el
accipit p boni
tate mox sic cō
sistit i voluntate
et distinguit 3

qz lz pōa. sapia.
bōitas: d deo s3
subām dicāt in
scriptura. tñ so
lēt hec noi adisti
cte ad psonas i
terdū referri. d
¶ Ex p̄dictis cō
stat qz sic eēntia
ita pōa sapia. bo
nitas d deo dñr
fm subām q aut
fm sūām de deo
dñr trib⁹ psonis
pariter quēntūt.
Una ḡpōa sapia
bōitas. p̄ris r si
lij r. s. et hi tres
eadē pōa. eadez
sapia. eadē boni
tatis. Un̄ aperit.
i trinitate eē sū
ma pfectio Si ei
ibi deēet pōa vī
sapia vt bōitas.
non eēt sūmū bo
nū. S3 qz ibi ē p
fecta pōa i finitā
sapia. icōprehē
sibil⁹ bonitas. re
cte dī r credit sū
mū bonū. Cūqz
vni⁹ et idē peni
t⁹ sit i dō pōa. sa
pia bonitas. in
sacra tñ scriptu
ra frēqnter solēt
hec noi adistictē
ad psonas refer
ri. vt p̄ri pōa: si
lio sapia: spūi scō
bonitas attribu
at. qd ḡre fiat. n̄
est ociosum inqz

rere.

¶ Reddit ra
tionē appropā
tionis quare pa
tri potētia. filio
sapientia. s. bōi
tas attribuatur
cū sit vna pōa sa
pia bōitas triū. e
¶ Id ergo sacri
eloquiū pruden
tia facere cura
uit: ne de imensi
tatem similitudine
creature metiret
Dixerat enī scri
ptura sacra. qz
deus pater est. r
qz deus filius est
et audiuit hoc
hō qz hōlez p̄ez
viderat deū p̄ez
nō viderat. r co
gitare cepit ita
eē in creatore vt
viderat esse in
creaturis. a qd⁹
hec noiā trāssa
ta s̄ ad creatorē
i qd⁹ p̄ est prior
filio. filio ē poste
rior p̄re. r ex atiq
tate i p̄re d̄fect⁹.
ex posteritate i fi
lio i perfectio sē
sus solet notari.
¶ Ideo occurrit
sc̄ptura dicēs pa
trē potētē ne vi
deat p̄re filio: et
iō min⁹ potēs r
silia sapientē. ne
videat posterior
p̄re. r iō min⁹ sa

alta duo s̄ i a
bonū accipiat
cōiter. r sic cō
plexcti oīa. s. n̄
ei bonū nature
et hoc ad poten
tia. r bonū p̄re.
r hoc at p̄c̄itē i
tellectū ita est
sc̄ia. aut affectū
et ita bonitas. r
hec tria cōple
ctit bonū i sua
vniuersalitate
sumum in sua
integritate. qm̄
ergo omne bonū
ad hoc reducti
bile est ideo sū
mū bonū in his
trib⁹ consistit.
¶ Ideo occur
rit sc̄ptura r ce.
innuit magister
qz scriptura ap̄
propriat p̄ri po
tentia ne videat
tur minus po
tēs. Contra. vī
hoc plus debet
re dici de filio
qz min⁹ potēs
est cū fuerit pas
sus r mortuus.
¶ Magis debet
ret et potentia
appropari. Rñ.
dōz qz p̄pter
passionē visus ē
fecisse stultitiā.
et habuisse im
potentiam. p̄p̄
qz iudets p̄dis
catio crucis e
rat in scandalū
et grecis i stul
titiā. ideo ip̄e
ap̄s egregi⁹ rō
ctor nō tantum
sapias appropat
t̄po: immo etiā
virtutem vt sic
excludat a dicit
nitate iustitia
tem et malit et
appropiare vī

entem q̄ poten-
tiam: quia virtus
dicit potentiam
victimam et sum-
mum de poten-
tia sicut vult phl-
losophus q̄ vir-
tas est totum
de potētia. Ideo
maluit et appro-
piare virtutem
nec est inconue-
niens. ex dicitur:
his consideratio-
nibus idem mo-
do appropiare
vni mō aliū. cu-
equaliter cōue-
niat tribus. vni
de patri attri-
butus. poten-
tiam ne videat
spōtens propter
antiquitatem. si-
lito virtutem ne
videatur impos-
sens siue debili-
tate ppter assū-
ptam humanita-
tem nichilomin⁹
tamen factenda
est vis inter po-
tentia et virtu-
tem sicut dictū
est. xxxv. dist.

piens. Dictus ē
etiā. ff. de. 2 di-
ctus est h̄c spm̄
deus et videbat
hoc quasi nomē
inflationis et tu-
moris. Un̄ hūa-
na cōscia ad deū
p rigore et crude-
litate accedē me-
ruit. 3o scriptu-
ra tēperavit ser-
monem suū spm̄
bonū nominans
ne crudelis puta-
retur q̄ mitis es-
rat. non q̄ p̄ so-
lus sit potens v̄
magis potens: et
filius sol⁹ sapiēs
v̄ magis sapiēs
et. ff. solus bon⁹
vel magis bon⁹.
vna est ergo po-
tentia. sapientia
bonitas trium si-
cut vna essentia.
3oq̄ sicut dicitur fi-
lius homouosios

ceno aduersus hereticos arria-
nos a catholicis patrib⁹ verita-
tis autoritate firmatū ē. Quō po-
stea in exilio arimineni ppter
nouitatē verbi mū⁹ q̄ potuit in-
tellectā quā tñ fides atiqua pe-
pererat multis paucoꝝ fraude
deceptis heretica impietas sub
heretico imperatore Cōstātino
labefactare tentauit. Sed post
nō longū temp⁹ libertate fidei
catholice p̄ualēre. postq̄ visū
bi sicut d̄bit intellecta ē homou-
sion illud catholice fidei sanita-
te longe lateq̄ defēsū ē et diffu-
sum. Quid em̄ ē homouosio nisi
vni⁹ eiusdēq̄ substantie. Quid ē
in q̄ homouosio. nisi ego et pater
vniū sum⁹. Nō ḡ iter p̄phanas
vocū nouitates hoc vitādū est.
Tradit ḡnalē doctrinā de
noibus q̄ translatiue et p̄ sititu-
dinem de deo dicuntur.

P̄terea sciēdū ē q̄ i assigna-
tiōe distinctiōis nom̄ iter alia q̄
supra diligēt̄ executi sum⁹. qd̄
dixim⁹ trāslatiue et p̄ similitudinē
de deo dici vt speculū. splendor
caracter. figura: et h̄mōi. de q̄b⁹
pio lectori breuiter trado qd̄ sētio
vt. s. rōne similitudinis p̄siderata
ex causis dicēdi. dictoꝝ itelligē-
tiam assumat sed catholicam.

Ponit p̄dictoꝝ epilogatio-
nem i qua tractatū de sacro tri-
nitatis et vnitatis finit ostēdēs
se potū defecisse q̄ suffecisse. h̄
De sacro vnitatis atq̄ trini-
tatis sūme et ineffabilis multa
iā dixim⁹. nihil tñ ei⁹ ineffabilita-
te dignū tradidisse p̄fitemur s̄
potius ex nobis mirificam ei⁹
scientiam nec potuisse nos ad
illam peruenire.

i. cōsubstantialis patri. ita et cō-
omnipotens.

De hoc nomine homou-
sion quod dicit comparationē
essētie siue nature ad personas
vbi autoritatem receptum sit
et quid significet.

Hic non est pretermittenduz
quod Augustin⁹ in libro. ij. cō-
tra maximinum dicit de hoc no-
mine homouosio. quo latini tra-
ctatores frequenter vtuntur.
Pater inquit. et filius vni⁹ sūt
eiusdēq̄ substantie. hoc est illd̄
homouosion. qd̄ in concilio Ni-

Edictorū
epilog⁹

Ad intelligentiam
p[er] ista distinctio[n]e
quattuor q[ui]ntur.
Primo q[ui]nt v[er]u[m]
in diuinis sit po-
nere additionem
Sec[un]do v[er]u[m] in di-
uinitis sit ponere p[ro]-
prietatem. Tertio v[er]u[m] sit ponere ap-
proprietationem. Quarto v[er]u[m] sit po-
nere translationem.

Questio. i. **U**trū sit ponere
diuinis additio-
nē. **U**trū. s. res nature addat supra natu-
rā. r. q[ui] sit. p[er] hoc modo. **H**ylas. de trinit.
ita aliud ē natura. aliud res nature s[ed]
intellect[us] nature. clau[is] dicitur in re natu-
re. ergo si est aliud. ne cesse est q[ui] in ra-
tione alicuius addit. **C**icero Boet. de
duabus naturis r. vna persona p[er]i. na-
tura r. p[er]sona distinguēda sunt et p[ro]-
prietates nobis separandas s[ed] quorū distinctio-
nes sunt diuersae. ipsa s[un]t diuersa. s[ed] cū
natura cadat in distinctio[n]e p[er]one ne-
cesse est q[ui] diuersitas ventat a r[ati]ōe ad-
dit. s[ed] r[ati]ō. Si dicas q[ui] distinctio[n]es na-
ture r. p[er]one nō sunt diuersae. s[ed] s[un]t
r[ati]ōne intelligēdi. tūc p[er] claudif q[ui] intelle-
ctus ille castus ē r[ati]ōne cū in re sibi ni-
hil r[ati]ōneat. **C**icero h[oc] p[er] r[ati]ōne. quia q[ui]
to aliqd in plurib[us] inuenitur. t[ame]n sim-
pliciter est. sed essentia vel natura est in
pluribus. p[er]sona vero in vno solo: ergo
natura simplicior. sed nō est aliqd mi-
n[us] simplex q[ui] aliud nisi p[er] aliqua addi-
tionē. s[ed] r[ati]ō. **C**icero h[oc] aliqd est mat[er]-
ris abstractionis abstractio[n]is q[ui] p[er]so-
na: q[ui] abstractio[n]is p[ro]prietatib[us] est intel-
ligere naturā: sed nō p[er]sonā: ergo p[er]so-
na addit aliqd sup[er] naturā: s[ed] r[ati]ō. **C**icero
hoc ē p[er]ceptu[m] p[er] se notū. de nullo eodē
r[ati]ōne idē vera ē affirmatio r. negatio.
s[ed] aliqd vere affirmat de persona vt
distingui quod negatur de natura: er-
go non s[un]t idē. s[ed] in persona aliqd est
q[ui] nō est in natura p[er] eodē. r. si hoc
q[ui] vnu addit supra alterū. **C**icero h[oc] ē
p[er]ceptu[m] p[er] se notū quecūq[ue] sunt eade[m]
vni r. eidē s[ed] o[mn]imodā indifferentiā eti-
am iter se sunt eadē. cū s[ed] natura sit ea-
dē r. vna. si p[er]one o[mn]i idē s[un]t cū natu-
ra r. nihil addit. ergo p[er]one adiuicem
s[un]t eadē. r. sic redit error s[ed] abellū q[ui] vna
p[er]sona s[ed] r[ati]ō sit alta. ergo r[ati]ō. **C**icero
v[er]u[m]. de tr[initate]. Non est aliud deo esse r. aliud

p[er]sonam esse. ergo p[er]sona nihil addit su-
pra esse. ergo nec supra naturā. **C**icero
in summe simpliciter nulla potest esse ad-
ditio: sed diuina p[er]sona siue res nature
ē summe simplex ergo r[ati]ō. **C**icero Item q[ui]cū-
q[ue] duos c[on] se h[ab]et q[ui] quicq[ue] est i[n] vno ē
alterū per essentia[m]. vnum nihil addit
super reliquum. s[ed] quicquid est in p[er]so-
na est deitas. ergo r[ati]ō. **C**icero **M**anifeste
sta ē. **M**inor p[er]t[inet] sic. In p[er]sona nō est ni-
si substantia r. p[ro]prietas. r. substantia il-
la est deitas. quia est deus. r. de[us] nō a-
lio q[ui] seipso. q[ui] tunc esset per participa-
tionē: ergo seipso est deus. r. deitate ē
deus r. substantia q[ui] est de intellectu p[er]so-
ne. est ipsa natura per e[ss]entia[m]. r. s[un]t p[ro]-
prietas est e[ss]entia vt supra. p[ro]batum est
restat ergo primo q[ui] nihil addit. **C**icero
si addit. aut addit aliud aut idē. **A**dde-
re idem sibi nō est intelligibile. Si al-
ud. aut ergo aliud substantia[li]ter aut ac-
cidentaliter. Non accidentaliter: q[ui] nō
est accidens in diuinis Nec substantia[li]-
ter: quia tunc essent diuersae. Si sub-
stantia[li]ter ergo natura s[un]t essentia[m] differret
a p[er]sona. r. hoc est manifeste falsū. **C**icero
si addit aliquid. aut illud est materia:
le aut formale. Non materiale. quia de-
us est purus actus Non formale: quia
formale non est nisi respectu materias
Ita ergo cum in deo non sit aliquid ma-
teriale. non poterit addi aliquid for-
male. ergo nullo modo. **C**icero si aliqd
addit supra diuinā naturā. aut est me-
ius diuina natura. aut equale aut mi-
n[us]. Non mel[us] cōstat. Etia[m] non minus
q[ui] tunc esset creatura. Non equale. q[ui]
nihil p[er]t[inet] equari diuine nature. ergo
o[mn]i nihil. **C**icero **R**atiōne q[ui] cū q[ui] queritur
v[er]u[m] p[er]sona siue res nature addat ali-
quid supra naturā. r[ati]ōendū ē q[ui] loq[ui]
de additione dupl[ic]it[er]. aut quātū ad rem
aut q[ui]tū ad intellectū. Si q[ui]tū ad intel-
lectū cū intellect[us] hui[us] nois p[er]sona si-
ue ipostasis siue rei nature includat intel-
lectū nature. adhuc t[ame]n dat itelligere a-
liqd q[ui] necessario ē p[ro]positio circa intel-
lectū et additio. Et hoc p[er]sona et d[icitur]
suppositum rationalis nature distinctio[n]is
cū p[ro]prietate. ecce intellectus perso-
ne ex plurib[us] itellectib[us] p[ro]ponitur: r.
cadit t[ame]n intellect[us] nature: ergo con-
stans est q[ui] quātū ad intellectū ad-
dit persona supra naturā. **I**te autē in
tellect[us] fallna nō ē: q[ui] nec naturā p[er] si-
lam additionē distinguit nec cōponit

Personā. Non distinguit naturā. qm̄ ⁊ si
 addat supra intellectum nature pp̄ta
 rem. nō tñ addit in recto vt intelligas
 personam eē naturā pp̄tate distinz
 ctam. sed in obliquo est intelligenduz
 personā esse suppositū rōnalis nature
 distinctum. siue q̄ est ip̄ostasis distincta
 ⁊ it̄ nō ponit distinctionē circa natu
 ram. nec intelligit eā distingui. Rurs⁹
 p̄sonam nō p̄ponit nec aliquid ei quod
 non sit i ipsa ip̄onit. ⁊ hoc p̄t̄ q̄ intelle
 ctus sanus ⁊ fidelis intelligit et credit
 personā esse simplicissimā. intelligit eā
 nihilomin⁹ esse p̄fectissimā. vñ sicut
 circa eētā p̄pter hoc q̄ p̄fectissima
 est intelligit oēs p̄ditōes nobilitatis ⁊
 vere: q̄ ibi sunt. ⁊ tñ illas p̄ditōes q̄
 nō intelligat vt multas/ sc̄ potētias.
 saplam. bonitatē. cū credat ⁊ sciat oīa
 hec i deo vñ esse. intellect⁹ nec ē fal
 sus nec est fals⁹ nec van⁹. q̄ nō ponit
 i deo quod nō sit nec p̄ponit deū Per
 hūc modū se h̄t circa intellectū perso
 ne. tñ ipsa vt simplicē. q̄ quāntū ipsa
 dicat naturā eē vt naturā ⁊ suppositū
 q̄dē vt suppositū ⁊ pp̄rietatē que vere
 est pp̄ietas. tñ dicit hec oīa esse vñ.
 ⁊ vñ esse alterū. re ergo existēte sim
 plicissima vere est additio ⁊ p̄positio
 circa intellectū sine vanitate ⁊ falsita
 ⁊ Si autē loquamur a parte rei sic dōm
 q̄ cum additio ex parte rei ponat cō
 positionem. ⁊ diuina persona simplici
 sima sit. q̄ ip̄ossibile est oīno q̄ ibi sit
 aliqua additio. ⁊ ita fm̄ rē nihil addit
 res nature supra naturā. S; tñ vt il
 lud nō intelligibile q̄ persona sit d̄stin
 cta fm̄ rem: ⁊ eētā nō. ⁊ cū hoc nul
 la est additio ⁊ nulla differētia s; rem
 inter personam et naturam. et ad hoc
 qualiter cūq̄ intelligendum cum hoc
 sit supra vt res humani intellectus. no
 tandū sicut vult Richar. q̄ ē distinctio
 p̄ qualitātē. ⁊ distinctio per originem.
 Distinctio per qualitatem est in creat
 uris nec p̄t̄ eē sine additione q̄ hec
 distinctio habet ortum ex additione
 materie ad formā. Distinctio autē p̄ qua
 litatē d̄i quā vnus distinguitur ab alio
 per pp̄rietates absolutas vt p̄t̄ cū vn⁹
 est albus ⁊ alī niger. Distinctio per ori
 ginē est cū vn⁹ p̄ducit ⁊ alter p̄ducit
 tur. Et quē ad modū distinctio p̄ quali
 tatem vera distinctio est et fm̄ rem: ita
 distinctio p̄ verā originē v̄a ē distinctio
 h̄c et vn⁹ nō p̄t̄ simpl̄ eē alb⁹ ⁊ niger

ita nō p̄t̄ on⁹ ⁊ idē p̄ducē seip̄s. Qm̄ s;
 i diuisa intelligit eē vt origo. id̄ intelligit
 ibi eē vera distinctio. Rurs⁹ cū intelli
 go patrē p̄ducere intelligo ip̄m seip̄o p̄
 ducere. sicut cū intelligo diuinā subā
 agere intelligo ip̄sam seip̄sa agere. par
 t̄ rōe ⁊ sicut seip̄o p̄ducit. s; p̄ductio nihil
 addit sicut nō ponit alia cōpōnē circa fl
 lū: s; cū ibi ē vera origo. ibi sit vera d̄
 stinctio ⁊ origo intelligit ibi eē sine ad
 ditione. ⁊ distinctio sine additione intelligit
 ibi eē. Quāntū autē p̄sona siue res nāe
 nō se h̄at ad nāz p̄ additionē. tñ nihil
 min⁹ d̄t fm̄ rōnē: alioqn̄ non esset in
 telligibile q̄ plurificaret p̄sona nā ex
 stente vnica. Vñ est fm̄ rōnē est: quia
 essentia non orit̄ ab eētā. nec se h̄t ad
 aliā essentia: s; p̄sona bñ orit̄ a p̄sona. ⁊
 se h̄t ad illā. Si tu q̄ras rōnē hui⁹. rñ.
 q̄ vnitas ⁊ nobilitas diuini esse nō ad
 mittit circa eētā plurificationē sicut
 circa p̄sonā. ⁊ hui⁹ rō facta est sup̄. dī.
 it. Qm̄ ergo modus se habendi ad alit̄
 et oriendi ab alio nō ponit cōpositionē
 in p̄sona fm̄ rem. sed distinctionē
 in p̄sona ad essentiam vel p̄sona cui⁹ est mo
 dus tñ est. comparatus vero ad illum
 ad quem est. cū faciat distinctionē fm̄
 rem vere res est. ⁊ ita vno mō facit dif
 ferre re. alio modo rōnē. Hinc est q̄
 vna p̄sona nō sit alia. tñ res nature
 est natura. p̄t̄ ergo q̄ ista sunt cōpos
 sibilita q̄ p̄sona simplex sit ⁊ nichil ad
 dat supra naturam. nec differāt nisi ra
 tione ⁊ tñ hec est cōdicabilis. s. natura il
 la incōdicabilis sc̄ p̄sona. hec distin
 cta illa indistincta. Concedende res
 go sunt rationes probātes q̄ persona
 siue res nature nichil oīno addat fm̄
 rem supra naturam. Ad illud q̄ obij
 ctur q̄ aliud est res nature. aliud na
 tura. ⁊ sicut q̄ aliā h̄t rōnē persona et
 natura potest dici. q̄ Boe. ⁊ h̄pl. loquū
 tur in creaturis S; autē intelligamus i
 deo. tunc dicemus quod est diuersitas
 rationis que fundatur non super abso
 lutum sed super respectiuum. qui nul
 lam inducit compositionem. nam esse
 ta non refertur. persona autē refertur
 et orit̄. nec tñ est cōposita. q̄ ipsa est su
 us respectus. Ad illud quod obijc
 tur q̄ simplicius est quod in pluribus
 reperitur. dicendum q̄ reperit̄ in plu
 ribus hoc est dupliciter. Aut ita vnū
 illoz alicubi potest esse vbi non est ali

10

11

12

13

terum ut homo est in pluribus hominibus et sic habet propositio veritatem. Aut ita in pluribusque unum non est sine alto, et sic est in personis, nam una non est sine alia, et sic non habet veritatem. Nam sicut natura est spiritus et personae, ita et persona et sic per quod nihil addit, nisi a quo arte.

- 24 Ad illud quod obijciatur quod maius est abstractionis et cetera. Dicitur quod illud habet veritatem per illud a quo abstrahitur aliquid quod facit propositioem cum eo quod abstrahitur, sic autem non est in deo. Ad illud quod obijciatur quod affirmatio et negatio non est simul habet de eodem, dicitur quod quae taliumque differentia rationis sufficit ad affirmationem et negationem. Unde intelligenda est propositio de eodem re et ratione, et persona aliquo modo differt a natura: licet non per additionem realium. Ad illud quod obijciatur, quod quaecumque sunt eadem videntur eidem inter se sunt eadem de re, dicitur quod illud fallit ubi est plures entis plurium tanquam in compositis, ut differentia sunt in genere. Fallit etiam ubi aliqua plura distinguuntur per suas origines: ut radices diversae stellae in uno puncto aetheris videntur: et tamen ad invicem distinguuntur. Quia ergo diuinae personae in natura videntur tanquam in uno compositis: et personae distinguuntur ad invicem per origines, id patens est quod non valet propositio tamen dicitur habet regula ubi cumque, si sane intelligatur, propter quod notandum, quod quaedam sunt absoluta, quaedam respectiva. Diversitas autem in respectiva venit non a parte subiecti, verum etiam res ad quae referuntur: in his non est regula nisi intelligatur ad idem quoniam ergo personae per suas proprietates referuntur quibus unum sunt in natura, quia tamen non sunt ad unum, ideo non sequitur quod sint idem: et sic patet illud.

- 23 **Questio. ii.** Utrum in diuina predicationem scilicet ut res nature siue persona predicatur de natura vel e converso. Et quod non videtur Boetius in libro de tri, deus est forma sine subiecto: sed ubi non est subiectum, non est predicatum, ergo et cetera. Item dicitur quod negationes de deo sunt de affirmatiōes deo in compositis: sed ubi est de aliquid de aliquid predicare est, et de affirmare, sed ideo non dicitur vere affirmare, et cetera. Item hoc ipsum videtur de quod ubi cumque est predicatio ubi est plerumque, et propositio: sed in deo nulla est plerumque, et nulla propositio, et nulla predicatio,

Item: si obijciatur de subiecti se habet ad modum materiae, sed in diuina nec est reperire materiam nec modum materiae, et nec predicatio. Item: si est ubi predicatio: aut predicatur idem de eodem, aut aliquid de alio. Si idem de eodem de nullis et hoc capit intellectus aliter quod si non esset predicatio, ut patet cum dicitur, habet est habet, et aliquid de alio, et in diuina est aliquid et aliquid, et compositum. Item: si est ubi predicatio: aut predicatur res nature de natura, aut econversum. Res nature non potest predicari de natura: quia res nature se habet per modum subpositi, ergo est subiecti non predicari: ergo si predicatur: tunc ergo natura de re nature. Item: contra. Natura est forma, et omnis forma dicitur relatiue ad informatum, nullum autem relatiue ad de suo correlatiuum, ergo natura non predicatur de re nature, ergo non est predicatio. Item: quae habent oppositas proprietates unum non predicatur de altero, sed essentiae vel naturae proprietates est communicabilitas, personae vero incommunicabilitas, ergo unum de altero non predicatur, nec una persona de altera, constat ergo ubi nullam esse predicatioem. Item: dicitur, substantia de oppositis predicatur. Item: de veritate, quia fides habet obiectum verum, et habet obiectum deum, ergo verum est ponere in diuina, et falsitas et veritas circa compositiones sunt veritas inquam circa quam est creditas vel opinio, ergo in diuina est ponere compositionem ergo et predicationem. Item: ubi cumque est vere compositum, ubi est vere ponere predicationem: sed in diuina est vere reperire commune et proprium: quia natura vere est composita et persona proprium siue compositabile, ergo et cetera. Item: hoc verbum est, et nota identitatis: sed omnis predicatio est mediante hoc verbo est, ergo omnis predicatio signum est identitatis, sed ubi vere est signum compositum, vere est et signum: sed in deo propriissime et verissime est identitatis sicut probatum est: quia res nature nec addit supra naturam: ergo propriissime predicatio. Et hoc est quod dicit Boetius, quod nulla est prior predicatio illa in qua idem de se predicatur si, et ergo hoc est in diuina, ergo omnes predicationes in diuina sunt verissime. Item: dicitur quod est predicatio per identitatem et est predicatio per inhaerentiam, et per contrarium est in deo reperire, per inhaerentiam ut cum dicitur pater generat: vel deus creat, per identitatem, ut cum dicitur

estur. pater est generatio: vñ deus est creatio. predicatioñe aut per identitate est reperire in deo ppriissime. pppter ipsius rei qualitate: qm̄ ibi est summa identitas. vñ oēs locutiones ipostantes vntatē ibi sunt verissime. Predicationem aut per inherentiā est ibi reperire propter intellectus nostri defectibilitatē. Quā licet actus in diuisis sit dei substantia et ipsa pprietas. etiā q̄ intellectus nō intelligit per res inferiores. et enunciat per vocabulum rex inferioy. tenet modū enunciantū quē habet circa inferiores: et ideo predicat per modū inherentię. Quis oīa que in deo sunt realiter habent modū substantię. Intellectus factus iste non est falsus: qm̄ quēadmodum intellectus abstractus lineā a materiā non est falsus. quia modū illis nō ponit circa rem: sed circa suū intelligere. similiter intellectus noster in diuisis cōplexione nō ponit circa rem: s̄ circa suū itelligere et suū exprimere. Quāuis em̄ in deo sit summa simplicitas. tamen exprimi nō potest nisi per cōpositionem. et ideo bñ dicit Aug. q̄ verius est deus q̄ cogitatur. et verius cogitatur q̄ dicitur. Nam et si intellectus aliquo mō per intelligentiā ascendat ad contentū simplicitatis. non tñ potest hoc exprimere voce simplici sed cōposita. Ad illud ergo qd̄ obf̄ q̄ in deo non est subiectū. dñm q̄ verum est q̄tū ad rem. est tamē quantum ad modū intelligendi siue enunciandi. Ad illud qd̄ obf̄ q̄ affirmatiōes sunt in cōpacte. dñm q̄ hoc obf̄. q̄ nullum nomē exprimit diuinā essentiam sicut est oīno. Vel dic q̄ affirmatiōne notatur idēitas. et hoc vere est in deo a pte rei. et est positio: et respectu huius est cōpactio: q̄ nulla est ibi realis cōpositio. Ad illud qd̄ obf̄ de cōpositione vel cōplexione dñm q̄ illa cōplexio in sermone significat cōpositio: nō in intellectu. sed vnitatē in re. Ad illud qd̄ obf̄ q̄ modus materię non cadit in deo: dñm q̄ verū est: q̄ nō cadit modus materię vt ex qua. modus autē vt de quo et in quo bñ cadit. Ad illud qd̄ obf̄. aut idē pdicatur de eodem. dñm q̄ aliqui idē est re: diuersum tamē fm̄ rationē intelligendi et dicēdi vt bonitas et substantia. Aliqui idem fm̄ substantiā. diuersum fm̄ modū se hñdi. vt persona est substantia siue relatio et substantia et deus generat et ideo aliq̄ in:

intellectus capitur ex cōplexione: q̄ non capitur ex simplici voce. Ad illud qd̄ queritur. vtrū res nature predicet de natura. dñm q̄ predicatio per identitate vtrūq̄ de altero predicat. nec est predicatio ratiōis forme: nec ratiōis materie: sed p̄ inherentiā: q̄ cōe predicat de pprio: vt pf̄ est deus. Qd̄ ergo obf̄ q̄ natura est forma. Rñ. q̄ forma p̄no mō dī relatiue ad informatiōem. et sic nō est accipere in deo. Alio modo absolute quod caret materia et sic est in deo. et sic p̄ illud. Aliter potest dici q̄ dicit relatiue est dupliciter: vel secundum eē: vel secundum dicit. Scdm̄ dicit vtrūq̄ ad vñm. et intelligens ad intellectū. et sic vñm de altero predicatur secundū eē. vt pf̄ ad illud. et sic nō predicat. Natura ei non dicit respectū ad personā fm̄ esse: sed fm̄ dicit. et talis respectus importat cū dicitur q̄ natura est forma respectu rei nature hñc est q̄ dī ratiōe illius respectus. tres pone vnt̄ essentie vel nature. et vna natura trū personarū. non tamen dicitur tres persone vntus dei. Nam hoc nomen deus non importat respectū fm̄ dicit ad personam sed solum ad creaturam. Ideo dicitur deus abrahā. isaac. et iacob. Ad vñm dñm dñm q̄ communicabilitas et incommunicabilitas sic differunt. sicut habere proprietatem et non habere. Quia enim persona habet proprietatem relatiuam. ideo distīguitur. et est incommunicabilitas: sed quia essentia caret illa proprietate. ideo communis est et comunicabilitas pluribus. et ideo non distīguntur ab inuicem. Vel potest dici q̄ comunicabilitas non est proprietates distīguit etiam in creaturis. Unde quamuis homo sit commune et petrus proprium. nō tamē impeditur quin hō dī in petro. quāto magis in deo illa ppositio intelligitur de proprietatibus separantibus et distīguitibus illa in quibus sunt ab inuicem.

Questio. iiii. Utrum sit deus sit ponere re appropriationem. Et q̄ sic videtur. quia per communis est deuenire ad intellectum proprio. sicut patet q̄ per mōitū. intelligentiā et voluntatē veniunt in cognitionē trinitatis: similiter p̄ vnitatē dicitur et dicitur et dicitur ad ppriam: nisi cōmunitas aliquo mō approprietur. cū est

go sic venire in dñis per cōtia ad co
 gnitionem propriū est tibi appropriatio.
 Ad hoc est auctoritas sacre scripture q̄
 appropriat cōtia personis vt potētiam
 patri. sapientia filio. r̄ bonitate spūs san
 cto. ¶ Sed cōtra. sicut se h̄z proprium
 ad cōe. ita cōe ad propriū. sed proprium
 non pōt cōicari nisi falso. ergo nec cō
 mune appropriari. sicut ergo proprium
 patri nūq̄ alijs sit cōe: sic nec cōe pro
 prium. ¶ Item appropriatio in diuinis
 aut est secundū rē. aut secundū intelle
 ctū. Si secundū rē: sed vbi est appropia
 tio secundū rem: aliqd plus dicitur de
 illo cui appropriatur. ergo in diuinis ē
 prius et posterius quantū ad essentia:
 lia. quod est inconueniens. Si secun
 dum intellectū: sed intellectus illi ap
 propriatur. cui magis indicat conueni
 re: ergo cū magis indicet intellectus in
 esse sapientia patri tanq̄ antiquiori. il
 li debet appropriari: sed appropriatur i
 contrariū. ergo appropriatio est cōtra
 intellectū. non ergo attenditur secundū
 intellectū. ¶ Itē: vbi est appropriatio.
 prius est secundū rationē intelligendi
 propriū q̄ appropriatū. rō em̄ appropia
 tionis per prius est i proprio: ergo cum
 appropriatū sit cōe secundū rōnē intel
 ligendi prius erit propriū q̄ cōe. qd̄ est i
 conueniens. ¶ Rñ. dōm q̄ de appropia
 tis est loq̄ dupliciter. Aut q̄tū ad id qd̄
 significant aut q̄tū ad ordinē quē con
 notant. Si q̄tū ad significatū cū illud
 sit cōe. r̄ oibus cōueniat p̄sonis per in
 differentia. non cōuenit appropriari ra
 tione sumpta a parte rei appropriatur.
 tñ rōne sumpta a parte intellectus n̄t.
 propter errorem amouendū. Quia enim
 intellectus carnalis i patre carnali vt
 det defectū potentie et in filio defectū
 sapie. r̄ in spū intelligit furorē iracun
 die. ideo spūalis intellectus vt eleuet a
 carnalitate. potentia patri attribuit. q̄
 uis nō magis cōueniat et. s̄ ne minus
 videatur puenire r̄ sic de alijs. Si autē
 loquamur q̄tū ad ordinē vel originem
 quē connotant. sic appropriatur a par
 te rei ppter cōuenientia cū p̄p̄s se
 uariū. vnde q̄ pater a nullo est. r̄ filius
 a patre r̄ spūscū ab vtroq̄. et h̄mōi
 ordo attenditur in potentia et sapia et
 bonitate. ideo p̄t rō appropriatū. Un
 de illa q̄ nō connotat aliquo mō ordinē
 vel originem non sunt appropriabilia.

29

¶ Ad illud q̄ qd̄ obf. q̄ p̄p̄s nō cōica

tur. ergo. r̄. dicitū q̄ nō est s̄te quia
 ex hoc q̄ cōe appropriatur nō attribuit
 nisi ei cui cōuenit. sed si propriū fiat cō
 mune. tūc attribuit et cui nō cōuenit. r̄
 id nō ē s̄te. ¶ Ad illud qd̄ q̄tū vtū ap
 propriatio sit fm̄ rē vel fm̄ intellectu. vt
 cendū q̄ per hoc qd̄ est secundū. potest
 dici vs̄ appropriatio sine appropriatō
 p̄ncipiū vel potest hoc qd̄ est secundū
 importare rationē appropriatū. Si pri
 mo in h̄ sic cum appropriare sit virtutis
 cognoscētis. sic appropriatio est fm̄ in
 intellectu nostrū. Si autē fm̄ dicat oratio
 nē appropriandi. sic vno mō est fm̄ rem
 sc̄ q̄tū ad ordinē connotatū. alio mō:
 do fm̄ intellectu q̄tū ad significatū.
 vnde intellectus appropriat ppter ins
 intellectū. sed non idē intellectus ppter
 se. sed intellectus sanus r̄ fidelis. pro
 pter intellectū carnalem. nō vt cuius eo
 cōcordet. sed vt ei obuet. r̄ ideo cū in
 intellectus carnalis credat parū de potē
 tia in patre. spūalis appropriat ei potē
 tiam. nec tñ intellectus est falsus. quia
 nō intelligit plus esse de potētia in pa
 tre: sed nō min⁹ q̄ in filio. Si autē pos
 sentia appropriaretur filio: tunc intel
 lectus carnalis plus credit esse i filio.
 r̄ ideo falsus est. r̄ sic p̄ illud. ¶ Ad v̄
 timū dicendū q̄ appropriatū fm̄ id qd̄
 est. prius est fm̄ rationē intelligendi q̄
 propriū. appropriatū autē sub hac ten
 tione consequitur rationē propriū. et hoc
 nullum est inconueniens.

Q̄. iii. Utrum in diuinis sit
 ponere translationē.
 Et q̄ sic vt in li. de tri. Sunt noia que
 translatiue r̄ per similitudinē de deo di
 cuntur. ¶ Itē Mo. de diu. noib⁹ theo
 logi tanq̄ innotabilem deū laudant ex
 ol noie. s̄ hoc nō pōt esse nisi q̄ trāsla
 tionē. ergo in diuinis est ponere trāsla
 tionē. ¶ Item: hoc vt ratio. q̄ sacra
 scriptura dicit deū trāsc̄ r̄ dolere: sed
 hoc nō pōt dici p̄p̄e: ergo necesse est
 q̄ dicatur translatiue: s̄ inter oia que
 contingit noiare. dolor r̄ ira maxie de
 stant a deo: ergo si hec cōtingit trans
 ferri r̄ oia alia noia. ¶ Itē: per q̄ cons
 tingit rem intelligere. cōtingit r̄ signi
 ficare. r̄ per q̄ contingit significare cō
 tingit et noiare: sed p̄ oia creata cōtin
 git deū intelligere. ergo et nominare.
 ¶ Sed contra. Omnes transferencee
 fm̄ aliqua similitudinē transferūt: sed
 dei ad creaturā nulla est similitudo est

Ne summa distantia. § 2c. **C**irca similitudo est relatio equeparantia. § si propter similitudinem contingit nola creaturarum transferre ad creatoris partem ratione et eorum verso: sed illa non transferuntur. § nec ista. **C**irca similitudo est ratio translationis: et ergo nota rerum magis deo similia magis debent ad deum transferri. talia autem sunt nomina angelorum: ergo illa transferuntur. querit ergo quod nota debeant transferri: et que nota. **C**irca. dicitur quod ratio vel similitudo translationis duplex est. Una in qua est laus dei: alia manu ductio intellectus nostri. Propter laudem dei necessaria est translatio. Quia enim deus multum est laudabilis. ne propter inopiam vocabulorum contineret cessare a laude: sacra scriptura docuit nota creaturarum ad deum transferri: et hoc in numero indefinito. ut sicut omnia creatura laudat deum: sic deus laudet ex omni nomine creature: et qui non poterit uno nomine laudari tanquam super excelsum omnem nomen laudaret ex omni nomine. Alia ratio est manu ductio intellectus nostri. Quia per creaturas ad cognoscendum creatorem venimus: ut plurimum: fere omnia creature habent proprietates nobiles que sunt ratio intelligendi deum. ut leo fortitudinis: agnus mansuetudinis: petra soliditas: serpens prudencia: et consimilia. Ideo oportuit plura nota transferri ad deum. Quia ergo similitudo improprie necessitate his que sunt ad finem cum translatione sit ad laudem dei: id nota sponte deo deformitate non debent transferri: ut diabolus: huiusmodi vulpes: que magis transferuntur ad vitium peritum quam ad laudem. Rursus que translatio est propter nostram instructionem: et similitudo incipiens a notioribus: est via cognoscenda: id est translatio a creaturis tanquam a notioribus ad creatoris: sed non convertitur: et quia magna similitudo magis est falsitatis: id non transferuntur nota multum similia: sicut sunt nota angelorum: ne forte angelus credat esse deus. Per hoc proque translatio est in divinis quantum ad nomen multum deformitate ratione eius deus omnino: inanimabilis: et patet omnia propter primum. **C**irca enim obicitur quod nulla est similitudo: quia summa est distantia: dicendum quod si non est similitudo per unam naturam participationem: est tamen similitudo secundum analogiam et habitudinem et hoc in comparatione ad effectum. Sed de hoc magis alibi habitum est.

Distin. xxxv. De scia dei i generali secundum se.

Circa supra disseruimus quod ac plura dixerimus. Quia supra egit magister de sacro trinitatis et unitatis: in hac parte agit de potentibus que sunt in deo ratio calitatis: que sunt potentia: sapientia: et voluntas. Hic autem hec pars tres partes. In prima parte agit de scientia. In secunda de potentia. In tertia de oportetia dei agendum est. In tertia de voluntate. Intra. distinctio. lxxv. In de voluntate dicitur. Prima pars habet tres. In prima agit de scientia in generali habet se. In secunda agit de modis divine cognitionis: primum est cognoscat multum tabilit vel immutabiliter et quod. distinctio. xxxvii. Hic ergo ad propositum revertetur res. In tertia parte agit primum ad

De scia dei quod cum sit una: quod sortitur plura nomina.

Circa supra disseruimus ac plura dixerimus de his ceteris que secundum substantiam de deo dicuntur: eorum autem quodammodo specialiter effectus. Intra. distinctio. xl. Predestinatio vero est de bonis salutaribus. Prima pars dividitur in tres. In prima magister determinat de ipsa de scientia. In secunda que res agnoscuntur in seipso per modum scientie: id est terminat quod res sunt in deo. Intra. distinctio. xxxvi. Solet hic quod: cum omnia dicantur esse in dei cognitione. In tertia vero incidit de terminat quod deus est in rebus. Intra. distinctio. xxxvii. Et quoniam demonstratum est ex parte. **C**irca pars que continet presentem distinctionem tres habet partes. In prima cum de scientia sit una determinat quod sortitur plura nomina. In secunda cum de scientia vel scientia sit eterna. de terminat quod se habeat ad temporalia vel creature. Intra. hic considerant oportet primum scientia vel scientia. In scientia cum de scientia sit una quod cognoscat non entia. Intra. propterea omnia dixerunt esse in deo et cetera. In prima parte scriptura primum dicitur quod divina entia plura habet nota per nomina prenotata. In secunda dicitur quod de scientia est si nihil futurum est: et de scientia si dicere scientia. In tertia ostendit quod omnia habent rationes in deo per quas cognoscuntur: sunt ipsa: et ita omnia sunt sibi presentia: et sic per diversum scientia. Subdivisiones et primum manifeste sunt intra. **C**irca tamen quedam specialiter effugiuntur

Dist. 35.

33

Ad.

ctatum. Cōtra. aut enī ista ef-
 flagitant specia-
 lē tractatum: qz
 sunt difficilia:
 aut qz sunt ap-
 propriata. Si qz
 sunt difficilia:
 sz alia ē sūt dif-
 ficilia sicut sim-
 plicitas veritas
 immutabilitas.
 Si qz sūt appro-
 priata sz sūt sūt
 pntas z equa-
 litas. Cōtra. dis-
 cendū qz ista ef-
 flagitāt specia-
 lē tractatū tri-
 pliciter: tū qz
 sunt difficilia:
 tū qz multa de
 ip̄s in scriptu-
 ra sunt determi-
 nata: tū etiā qz
 dicūt respectuz
 ad creaturas/et
 fm̄ has cōditio-
 nes attenditur
 rō cause in diu-
 na natura: ideo
 qz debeat face-
 re trāsitum ad
 creaturas sine
 ad creationē et
 ad hęc p̄teritē
 cā posse scire et
 velle: que facti-
 unt cām esse p-
 factā. id tracta-
 tū illū i medio
 collocavit iter
 tractatū de tri-
 et tractatuz de
 rerū vniuersita-
 tes: qz h̄mōi fe-
 tenēt a deo et a
 deo sustentant:
 id tractatuz iste
 in. i. li. ponitur.
 b Cōtra. amō tra-
 ctandū est. i. de
 sciētia. zc. Uide-
 tur hic male di-
 cere: qz potētia
 precedit sciētā

gītāt tractatū de
 b q̄b^o amō tra-
 ctādum est. i. de
 scia: p̄scia: pui-
 dētia: dispositio-
 ne: p̄destinatioe:
 voluntate z potē-
 tia. Cōtra. Sciendū
 ergo est qz sapia
 vel scia dei: cum
 sit vna z simplex
 tū p̄pter varios
 rerū stat^o: et di-
 uersos effectus
 plura ac diuersa
 sortit̄ noīa. Dic-
 enī nō tm̄ scia: sz
 etiā p̄scia vel p-
 uidētia: dispositio:
 p̄destinatio. Et est
 p̄scia siue
 p̄uidētia nō de
 futuris tm̄ sz de
 cōsibus: de bonis
 scz z de malis: di-
 spositio vero de
 sciēdis. Prede-
 stinatio de oib^o
 saluandis: et de
 oib^o bonis: q̄b^o
 et hic liberant̄ z
 i futuro corona-
 bunt. Predesti-
 nauit enī de^o ab
 eterno hoīes ad
 bona eligēdo: et
 p̄destinavit eis
 bona preparādo
 Qz hoīes prede-
 stinavit: ap̄s o-
 scēdit dicēs. Pre-
 destinavit quos
 presciuit fieri cō-
 formes ymagis

filij sui. Et alibi.
 Elegit nos ante
 mūdi cōstitutio-
 nem: vt essemus
 sancti z immacu-
 ti. Quot autē bo-
 na eis p̄parauit
 rit p̄pheta Esa.
 ostendit dicens.
 Oculus nō vidit
 de^o abs te: q̄ pre-
 parasti diligētī-
 bus vel expectā-
 tib^o te. Ergo ab
 eterno predesti-
 nauit quosdā fu-
 turos bonos et
 b̄tōs. i. elegit vt
 essent boni z b̄ti
 et bona eis pre-
 destinavit. i. pre-
 paravit. Proui-
 dētia autē est gu-
 bernādozū: que
 vtiqz eodē modo
 videt̄ accipi quo
 dispositio. Inter-
 dum tamē prou-
 idētia accipit̄ p-
 prescientia. Sa-
 pientia vero vel
 scientia de omni-
 bus est: scilz bo-
 nis z malis: z de
 presentibus pre-
 teritis z futuris
 et non tantū de
 temporalib^o: sed
 etiā de eternis:
 nō enim ita scit
 deus ista tempo-
 raliavt seipm̄ ne-
 sciat sz ip̄e solus
 seipm̄ p̄fecte no-

et volūtatē. Ergo male ordi-
 nat in proposito
 et male in exe-
 quendo. Cōtra.
 dicendū qz di-
 plex est loqui de
 istis: aut in sua
 ḡnālitate: aut vt
 concurrunt ad
 vñū effectum.
 Si in sua gene-
 ralitate sic cum
 sciētia sit respe-
 ctu bonozum et
 malozum faciē-
 dozū: et nō facti-
 endozū p̄ior est
 secundū ratio-
 nem intelligens
 di q̄ potentia.
 Et potētia cum
 sit respectu fa-
 ciendozum z nō
 faciendozū: por-
 est voluntate q̄
 est respectu fa-
 ciendozū bonoz
 tm̄. Si autē loq-
 mur de his p̄t
 cōcurrē ad vñū
 effectū: sic potē-
 tia inq̄tū potēs
 est p̄ma: inq̄tū
 erequēs est vlti-
 ma p̄^o enī est
 posse deinde sci-
 re: z post velle:
 et postremo est
 facere q̄b^o ē t̄p̄-
 potētie. Et q̄tū
 ad hūc actū ma-
 gister ponit hic
 vltio loco potē-
 tiā sz i exercitiōe
 p̄siderat ordinē
 sz maiorē ḡnāl-
 tatē z minorē.
 c Cōtra. Sciētia v-
 scia di- zc. diuer-
 sa sortit̄ noīa: q̄
 sūt scia: p̄scia:
 p̄uidētia: dispo-
 sitio: p̄destinatio
 q̄rit quō disti-
 guunt̄ hęc noīa

Eph. 1.

x

Esa. 45
z. 1. Co. 1De q̄b^o
p̄uidētūDe sapē-
tia vlti-
entia: et
de quib^oPredesti-
nare qd
sit.

Ro. vii.

videtur qd
 sufficere enu-
 meret qz nō so-
 lum est ponere
 in diuina pdes-
 tinationē. vtz
 r reprobationē
 2 Relpō. dicē-
 dum qd huius-
 modi nomia di-
 stinguūt sic. Di-
 uina cognitio
 potest consi-
 derari. aut i se.
 aut i comparatio-
 ne ad creatu-
 ras. Si i se aut
 put dicit pure
 cognitionē per
 modū specula-
 tionis. aut put
 dicit specula-
 tionem iustam
 affectiōi. p̄lo
 modo est sciens-
 tia. scilicet modo
 est sapiētia.
 vel sic aut dicit
 cognitionē sim-
 plicem aut per-
 rationē nobiliss-
 simā. siue p cau-
 sas nobilissimas
 que ipse deus sūt
 p̄lo mō ē sciē-
 tia. scdo mō est
 sapiētia. Si at
 p̄sideretur i cō-
 paratiōe ad res
 hoc pōt eē dupl-
 p̄r. Aut cōnor-
 tat euentū. r sic
 est p̄sciētia. aut
 effectum r hoc
 dupl- r. aut i cō-
 seruādo aut in
 gubernādo. et
 sic ē p̄uidētia.
 aut i efficiēdo
 et hoc dupl- r.
 aut q̄m ad ho-
 nū nature. r sic
 ē dispositio. aut
 q̄m ad bonum
 supadditū r sic
 bdestinatio. Aut

uit: cum scie cō-
 paratione. omis
 creature sciētia
 imperfecta est.
 Cū dei scia
 vel p̄sciētia sit
 eterna quomodo
 ergo se habet ad
 tēporalia v̄ crea-
 ta.
 hic p̄siderari
 opz. vtrū scia vel
 p̄sciētia. vel
 dispositio vel pre-
 destinatio potue-
 rit esse in deo. si
 nulla fuissent fu-
 tura. Cum ei pre-
 sciētia sit futu-
 roz. r dispositio
 faciendorū r pre-
 destinatio saluā-
 dorū si nulla es-
 sent futura. si ni-
 hil esset factur⁹
 deus v̄ aliquos
 saluaturus. non
 videtur potuisse
 in deo esse p̄sci-
 entia. vel dispo-
 sitio. vel predesti-
 natio. Potuit at
 deus nulla p̄sci-
 re futura. potuit
 si creare aliquid
 vel nō saluare a-
 liquos potuit er-
 go in deo nō esse
 p̄sciētia vel di-
 positio vel pre-
 destinatio. Ad
 hoc autem ita a
 quibusdam opz
 ponitur. Si in-

quirit potuit pre-
 sciētia dei non
 esse in deo ab e-
 terno et potuit
 non esse. Si ve-
 ro potuit non es-
 se. cum p̄sciētia
 dei sit ei⁹ sci-
 entia. et sciētia
 sit eius essentia
 potuit ergo non
 esse ab eterno id
 quod est diuina
 essentia. Itaz de
 dispositiōe. r pre-
 destinatiōe que
 est diuina essen-
 tia obijciūt. Ad-
 dūt q̄m alia ita
 loquentes. Si
 potuit deus non
 p̄scire aliqua
 cum idem sit do-
 p̄scire quod sci-
 re. et scire qd es-
 se potuit ergo nō
 esse. Itē cū idem
 sit deū p̄sciū eē
 r deū eē. si potu-
 it nō esse p̄sciū
 potuit nō esse de⁹
 potuit at nō eē
 p̄sci⁹. si potuit nulla p̄sci-
 re. r potuit nulla p̄sci-
 re. r potuit nulla facere
 tuit nulla facere

q̄m ad ei⁹ p̄ua-
 tionem. r sic re-
 probatio. Sz qz
 puatio ḡte nō
 est effectus sed
 defect⁹. id re-
 probatio nō h̄c
 nūerat s̄ p̄tine-
 tur sub p̄sciētia
 te nōle. r ip̄sū
 sibi approp̄at.
 Un̄ diuisio p̄de-
 sic formari. Co-
 gnitio dei aut ē
 in se aut i cō-
 paratione. Si i
 se aut per rōnā
 nobilissimā et
 sic sapia. aut p̄
 qualēcūq̄ rōnā
 r sic est scia. Si
 i comparatione.
 Aut euentū. et
 sic p̄scia. Aut es-
 uentū r effectū
 uz. r hoc v̄ in
 gubernādo. et
 sic est p̄uidētia
 vel in efficiēdo
 r sic si respectu
 cuiuscūq̄ nati-
 re sic est dispo-
 sitio si respectu
 rationalis. sic
 p̄destinatio. aut
 euentū r effe-
 ctum r defes-
 ctū. r sic p̄pro-
 batio. que ē pre-
 scia nominata.

R̄nsio qd p̄sciētia r dispo-
 sitio r p̄destinatio q̄m relative d̄fir-
 ad futuras res v̄ faciēdas. c
 Ad hoc iuxta modulū nrē i-
 telligētie ita dicimus. P̄sciētia
 r dispositio vel p̄destinatio ad
 aliquid dici videntur. Sicut
 em̄ creator ad creaturaz relati-
 ue d̄ ita p̄scia vel p̄sci⁹ ad su-
 A.ii.

d. Creator ita
 dicitur relatiue vt
 eētia nō signi-
 ficet. Ut dicere
 falsum nā crea-
 tio signi modum
 actionis nō res-
 lationis. q̄ crea-
 tor: sicut ergo nō
 dicitur sicut relatio:
 nez a parte mo-
 dū a parte rei
 istud constat. q̄
 nullo modo.
 Itē. videt fals-
 sum dicere. cui
 dicitur eētiaz
 nō significant.
 quia creator si-
 gnificat aliqd:
 aut ergo crea-
 tum. aut increa-
 tum. Si creatū
 ergo non dicitur
 de deo. Si incre-
 atum. ergo cui
 non significat p-
 sonaz significat
 eētiam. C. R. n.
 d. m. q̄ relatiue
 dicitur aliquid est
 dupl. Aut q̄ si-
 gnificat relatio-
 nem sicut noia
 que sunt in pre-
 dicamēto rela-
 tionis. Aut q̄
 h̄ respectū an-
 nexum: sic cum
 ois actio dicat
 respectū ad pas-
 sum siue factū
 et passū ad agē-
 tē. sic dicitur relati-
 ue. et sic intelligit
 magis d̄ hoc no-
 mine creator: et
 bñ. Ad illud
 et qd dicitur: q̄ si
 significat eētiam
 dicitur propter
 hoc q̄ sicut im-
 ponatur diuine
 eētie. et ideo de
 sola eius essen-
 tia dicitur sicut

tura referrivide-
 tur. et dispositio
 ad faciēda. ac
 predestinatio ad
 saluanda. Verū
 dicitur creator ita re-
 latiuē dicitur vt eēt-
 tia nō significet
 presciā vero vel
 prescius et in re-
 spectu futurorū
 dicitur. et essentia de-
 signat. Ita etiā
 dispositio et pre-
 destinatio: idēq̄
 cū dicitur: si nulla es-
 sent futura non
 eēt in deo presci-
 entia vel nō eēt
 deus prescius.
 q̄ varia ē ibi cā-
 dicendi. distin-
 guū oportet ratio-
 nem dicitur. cū er-
 go dicitur. Si nul-
 la essent futura.
 non esset in deo
 prescientia. vel
 non esset presci-
 us. Si in dicen-
 do hanc causā
 attēdis. s. q̄ nul-
 la eēt subiecta
 eius prescie. vñ
 ipsa possit dici
 prescia vel ipse pre-
 sciens. qd vtrūq̄
 dicitur propter futura
 verū est intellectus
 Sicut ea rōne
 id dicitur q̄ nō sit
 in eo scia q̄ prescit
 futura. vñ q̄ ipse
 nō sit deus qui est

futuroz presci-
 entia. Sicut iste in-
 tentiones deter-
 mināde sunt et
 potuit nō esse p-
 scia dei. vel po-
 tuit nō esse pres-
 sciens et potuit de-
 us si prescire al-
 liqua id ē potuit
 eē q̄ nulla futu-
 ra subiecta eēt
 eius scie: et ita si
 posset dici presci-
 us vel prescire.
 vel scia eius pre-
 scientia. non tñ
 eo minus ipse es-
 set vel eius scia.
 Sed nō possit di-
 ci prescius: vel p-
 scire: vel prescia
 si ei scie futu-
 ra nulla forent
 subiecta. Sicut d̄
 dispositio et pre-
 destinatio vel
 prescientia. hęc
 em̄ vt dicitur ē ad
 temporalia refe-
 rūtur et de tem-
 poralibus tātū
 sunt.
 Q̄ scia dei
 nō tātū est de tē-
 poralibus: sed
 etiam de eter-
 nis.
 Scientia ve-
 ro vel sapientia
 non tñ de tēpo-
 ralibus sed etiā
 de eternis est.

omnes. tamē de
 eo: quo impos-
 nitur fuit cons-
 trouerfia. Quis-
 dam enim vo-
 lunt dicere: q̄
 nomina sex ge-
 nerum nō pres-
 dicant aliquid
 in deo sed com-
 predicant. Un-
 de actio non vt
 dicitur dicere al-
 quid in agente:
 sed ab agente.
 Et huic videtur
 consonare ratio.
 q̄ actio et passio
 videntur eē eas-
 dem. Et iterum
 huic videtur cō-
 sonare verbum
 Botii de tri. q̄
 alta genera res-
 rum nec de cre-
 atore nec d̄ cre-
 atura predicā-
 tur. Ita opinio
 fuit satis proba-
 bilis et huius fu-
 it magis. et idē
 dicit q̄ prescia ra-
 tione scientie l-
 portat essentia:
 sed creator: tan-
 tum relationes.
 Verū tamē illud
 hodie cōter si
 tenetur. Dicitur
 mus eōm deus
 esse suam actio-
 nem. vt puta cre-
 ationem. et qm̄
 essentia est diu-
 na actio. et hoc
 nomen creator
 imponitur ab ac-
 tione. ideo non
 tantum impossi-
 tum est essentie
 Verū etiā ab
 essentia: sed illā
 significat in re-
 latioe. Hęc bo-
 etus intēdit dē-
 cere q̄ talia nō
 predicantur: s̄

q non predicantur absolute.
 Si tamen velimus subsistere magistram fm eodem opinionem dicamus q magister non vult dicere. q creatio non importet diuinam essentiam: sed q tam ex vi vocati non dicit essentiam absolute: sed per modum relationis siue sub appellatione relativa: s; pscientia duo dicit r scientia et predestinatio nem. Ratione scientie dicit essentiam absolute tam. unde maet scientia. re ipsa non manente. si sic est de creatioe. non entis est creatio nisi etiam sit creatura r h; hoc perbum magistri si habet calumniam e Cōnfla fuisse futura eet: tñ in deo scientia eadē. Uidetur male dicere quia scientia nostra ponit res. et quando non ponit non ē scientia: s; opinio vltia acceptō minus nobilis. ergo cum d no bilitate scientie sit ponere rem videtur multo fortius q diuina scientia ponat que est nobilissima.
 Cōnfl. ad hoc

e Jōes r si nulla fuissent futura. eet tñ i deo scia eadez q mō est. nec minor eet q mō: nec maior est q eet Sciuit ergo deus ab eterno eternū: et oē qd futurū erat: r sciuit imutabiliter. Scit q q non minus preterita r futura q pntia. r sua eterna sapia r i mutabili: scit ipse oia q sciunt. Ois ei rō supne r eterne sapie (vt ait amb.) i eo est q oēm sapias r scias capit sua i mensa sapia?
 Cūq dei scia sit ens quō ergo cognoscit non entia. e
 ¶ Proptea oia dñr esse i deo et fuisse ab eterno Un augu. super gen. hec visibilia inqt añq fierēt n erant. quō g nota deo erāt q n erāt. r rur? Quō g ea fecerat q sibi nota n erāt. nō em q cō fecit ignorans: nota ergo fecit: nō facta cognoscit. Proinde an

teq fierent et erat rñ erāt. erāt i dei scia. nō erāt in sua natura. Ipsi aut deo nō audeo dicere alio mō inotuisse cū ea fecisset q illo quo ea nouerat vt faceret apud quē non est trāsmutatio nec vicissitudinis obubatio. Ecce hic habes q hec visibilia atēq fierent. in dei scientia erāt. Ex hoc ergo scia oia dicuntur esse i deo r oē qd factū est d: vita esse i ipso nō ideo q creatura sit creator. vel q: ista tēporalia essentialr sint in deo s; q: in eius scia semper sūt q vita ē.
 ¶ Q; eadem ratioe dñr omnia ei presentia. f
 ¶ Inde ē etiaz q oia dñr ei pntia esse. nō soluz ea q sunt. s; etiaz ea q preterierit. r ea que futura sūt. s; illō. Qui vocat ea que nō sūt tāq ea que sūt. in li. de tri. Ita cognoscit ea q

bienter dicēdū q ē scia qua ha beo cognitionez de re. r est scia qua scio rē esse. Pūa scientia nec in nobis nec in deo ponit existētā rei in pōpō gñe: nec de presenti: nec de futuro. qd patz. qz artifer habz cognitionē facienti homi quam nūq faciet. Secunda hō scientia ponit rem tā in deo q in nobis: sed i nobis: qz dependet. in deo quia connotat. r qñ ad pimum modū loq tur magister. q eadem scientia esset: sed nō respectu eiusdē. et respectu quot mō est qñm ad secundum modum. f
 ¶ Inde est et. r ce. Vult magister q oia sunt deo pntia nō solum que sunt s; etiaz que preterierit Quomodo ergo intelligitur illō. Aut enim intelligitur de pntia fm veritatē. aut de presentia fm cognitionē. fm isto modo falsum est. Constat enim est q antichristus non est in deo fm veritatem pensens. Si fm cognitionem: qz habz cognitionē. pntiaz pteritorū r futurorum: sed si sic A. h.

Jaco. 1.

6

Rom. 4

Ambro.

et hanc habeat
entia aia. ergo si
milt oia sunt ei
pntia. Rñ. dñz:
q nō oia dicū:
tur esse presen-
tia fm veritatē
existentie rerū.
sed fm cogniti-
ones. q: actu co-
gnoscit. presen-
tia/pntia futu-
ra: r circa actū
sue cognitōis
fū pntialitas.
ita q nulla suc-
cessio cognitio-
nis dei ē in nūc
q cōplectit oēs
successionē sine
mutatōe. et tō
oia sūt ei pntia
ex hac duplct
cā. Quāvis autē
creatura habe-
at cognitiones
de pntib⁹/prene-
ritis r futuris:
q: tñ cognitio
ei⁹ trāsit in pre-
sentū r futurū
et noua gnatur
cognitio ex rei
existētia. tō non
dī q oia sunt
pntia creature.
sicut dī q oia
pntia sunt deo.
r tō non ponit
mētia in deo.
qm mētia re-
spicit pteritum
nec tñ i re: sed
vt ē actus illi⁹
cognitōis trās-
sit i pteritū: s; prescia nō dicit rōnē si-
ne actū scientie vt futurum. r tō i deo
conuenienter ponitur.

Antelligētā pntia
distictōis qritur
de rōne dīne
cognitōis q pdea
psuenit appellari
pntio qritur i dō
sit ponēda rō pdea
lis. scōo dato q

ne. qrit vtū habeat pluralitatē s; rē.
Tertio vtū habeat pluralitatē s; rōnē
Quarto vtū hēat pluralitatē s; nūep
vntuersalitū an singularitū. Quisq; vtū
habeat pluralitatē fm numerū finitū
vel infinitū. Sexto vtū i dēis sit plura-
litas fm numerū ordinatū vel p̄fusus.

Ad. i. Utrum in deo sit ponere
pdeas. Et q sic obdit p̄
mo auctoritate au. li. lxxviii. q. q pdee
sunt forme eterne r icōmutabiles q i
dīna itelligētā p̄tinētur. Et hīs trib⁹
p̄ditionib⁹ pcluditur q pdea sit i deo
Itē rōne obdit sic. Dē agēs rōnabilr
nō a casu vel ex necessitate. p̄cogno-
scit rē anteq̄ sit: s; oīs cognoscens h; rē
cognitā vel fm dītātē: vel fm silitu-
dinē: s; res anq̄ sint nō possunt har-
bert a deo fm dītātē. s; fm silitudinē:
s; silitudo rei q quā res cognoscit r p̄-
ducitur tō est: s; .7c. ¶ Itē. oē qd deter-
minate ducit i alterū cognoscēdū. h; p̄-
penes se silitudinē cogniti. vel ipm ē
ei⁹ silitudo. sed speculū eternū mētes
se vidētū ducit i cognitionē oīs crea-
torū. sicut dicit augu. q rectius tbi co-
gnoscunt q̄ alibi. ergo restat q in eo
res dēt silitudines. r restat q sint i eo
sicut i cognoscēte q: nō tm alijs rep̄-
tar: sed sibi. s; hec est tota rō pdee. s; .7c.
Itē. q: res a deo pducūtur. tō sunt in
deo tāq̄ in efficiēte. r de⁹ dīssime ē ef-
ficiēs. sicut q: ab ipso finitū. tō dīssimē
est finis. s; pari rōne. q: ab ipso co-
gnoscūtur r exprimūtur. per seipm de
us est verissime exēplar. s; exēplar nō
est nisi in quo sunt rerū exēplatarum
pdee. s; .7c. ¶ Cōtra. Wioñ. de diu. no.
cognoscit dīnus itellect⁹: s; ex seip̄or
p seip̄. nō fm pdea singulū intēs: s; s;
pnā excellētē cās oia noscēs r p̄tinēs
s; de⁹ singula nō cogscit p pdea. ¶ Itē
rōne vt: q: pdea dicit rōnē silitudis r
silitudo dēt rōnē pueniētē. det ē ad cre-
aturā cū sit sūma distātia nlla ē tbi cō-
ueniētia. aut si est mīnima ē. s; aut nul-
la silitudo. aut mīnima. aut ergo non
est pdea i deo. aut si est. fm rōnē ip̄er-
fectam est. sed nihil ip̄fectū ponens
dum est in deo. s; .7c. ¶ Itē. nobilissī-
mus modus cognitōis est deo attri-
buendus. sed cognitio per rei essentiā
est nobilito: q̄ per similitudinē rei. s;
deus cognoscit per essentiā rei: non
per silitudinē. sed pdea est silitudo
no essentia rei. s; .7c. ¶ Item. pdea nō s

Augusti.
p. lxxviii.

est necessaria nisi ad dirigendum i cognoscendo. et reguladu in operado. s; nihil idiger dirigete vel regulante nisi quod potest errare et deuiare. deus autem nullam horum habet. ergo frustra ponuntur in deo pdea.

9 **R**espon. dicendum. q; circa hoc duplex fuit opinio. Quidam enim dixerunt q; deus nō cognoscit s; rationē pdee. sed s; m rationem cause. et ponunt similitudinem. sicut si punctus cognosceret suam virtutem. cognosceret lineas et circūferentiam. Similiter si vntas haberet potentiam cognitiuam per quam conuerteret se supra se. cognosceret. omēs numeros. Per hunc modum dicunt i deo esse. Quoniam enim deus virtutē habet producendū omnia et cognoscit totam suam virtutem. ideo cognoscit omnia. et hoc dicunt Dionysius sensisse cum dicit. q; non secundū pdeam sed secundum vnam excellentie cām cognoscit omnia. Sed hec positio non potest stare. Primum quia deus cognoscit non per collationem de mandati a principio ad principium: s; simplici aspectu. Et iterum omne cognoscens in quantum huiusmodi. simile est cognoscibili. ergo habet etus similitudinem. vel ipsum est similitudo. Rursus omnis cognoscens. ideo distincte producit. quia distincte cognoscit. non e conuerso. ergo ratio producendū non est ratio cognoscendi. Et iterum. aliqua cognoscit que ab ipso non sunt. propter hec et similia est alter dicendum. ideo est alia positio. et s; m sanctos et s; m philosophos q; deus cognoscit per pdeas et habet in se rationes et similitudines rerum quas cognoscit in quibus non tantum ipse cognoscit: sed etiam aspicientes in eum. et has rationes vocat Augustinus pdeas et causas primordiales.

10 **A**d intelligentiam autem obiectorum intelligendum q; pdea dicitur similitudo rei cognite. Similitudo autem dupliciter dicitur. Uno modo s; m convenientiam duorum in tertio. et hec est similitudo s; m vniocacionē. Alio modo est similitudo s; m q; vnum est similitudo alterius. et hec similitudo non concernit convenientiam in aliquo cōmuni: quia similitudo seipsa est similitudo non in tertio hoc modo dicitur creatura similitudo dei. vel e conuerso. de

similitudo creature. Hoc modo s; mendo similitudinem. similitudo est ratio cognoscendi et hec dicitur pdea. Sed aliter est in nobis. alter in deo. In nobis quidem ratio cognoscendi est similitudo cognitum est veritas. nam i nobis est similitudo accepta et impressa ab extrinseco. propter hoc q; intellectus non actus purus ideo fit in actu per aliquid cognitū quod est similitudo eius. In deo autem est e conuerso: quia ratio cognoscendi est ipsa veritas et cognitum est similitudo veritatis. scilicet ipsa creatura. Et quia ratio cognoscendi consistit in ipsa veritate prima. ideo ratio cognoscendi in deo est summe expressiva. Et quoniam omne id quod summe exprimit perfectissime assimilatur cognitum assimilatione competentis cognitioni. ideo p; q; ipsa veritas et hoc q; facit cognoscere est similitudo expressiva et pdea. E conuerso est i nobis: quia eos ipso quod est similitudo facit cognoscere. Et his patent obiecta. **Q**uia entis obijctur q; non est secundum pdeam singulis inuitens. dicendum q; Dionysius ex hoc non vult remouere rationem pdee a deo: sed vult dicere q; non sic est similitudo et differentia pdearum secundum singula s; m in nobis. **A**d illud q; obijctur q; nulla est convenientia vel similitudo dōm q; est similitudo vniocacionis sine p; m p; m p; m et similitudo imitacionis et expressiois. Similitudo p; m p; m nulla est omnino q; nihil est eō. Similitudo imitacionis est modica. quia in modo dico potest finitum imitari infinitum. unde semper maior est dissimilitudo s; m similitudo. Similitudo vero expressiois est summa. quia causatur ab itēto ne p; m p; m est. q; est ipsa expressio. ideo deo summe oia cognoscit. **A**d illud q; obijctur. q; nihil est eō. Similitudo p; m p; m. dōm q; est similitudo cāta a veritate rei extra. et de hac verū est q; nūq; ita pfecte exprimit s; m sicut ipsa res si pntia: liter eēt apud atam. et hac similitudine nō cognoscit deo. est alia similitudo q; est ipsa veritas expressiva cognitū. et eo similitudo quo veritas. et hec similitudo melius exprimit rem q; ipsa res seipsam exprimat. quia res ipsa accipit rationem expressiois ab illa: sed s; m hanc est perfectior cognitio. et hac cognoscit deus.

13 **A**d illud q; obijctur q; pdea est ad

regulãdũ r dirigendũ: dicẽdũ q̄ regu-
gulari r dirigi potest esse duplr. aut p
regulam differentem a directo r regu-
lato. et hec ponit imperfectionẽ. r pos-
sibilitatem erroris. Aut per regulã que
est idem q̄ regulatum et hec ponit im-
possibilitatem erroris. Quia em̄ regu-
la errare non potest. et deus est ipsa re-
gula et pdea. ideo impossibilis est eũ er-
rare. r sic p̄ q̄ pdea in deo non ponit
defectũ et imperfectionẽ. sed cõplẽmẽtũ

Questio. ii. Utrũ sit ponere
pluralitatem in
pdeis fm̄ rem. Et q̄ sic p̄. q̄ Augu. di-
cit q̄ pdeesunt forme eterne r incõmu-
tabiles. sed si sunt forme sunt plures. et
cũ forma dicat ipsũ qd̄ est pdea abso-
lute. tũc p̄ q̄ sint plures fm̄ id qd̄ sũt
absolute. ¶ Item pdea ẽ similitudo ex-
primens pdeatum fm̄ totũ. s̄ quecũ-
q̄ vnt et eidẽ fm̄ totũ sunt similia nul-
lo modo differũt abinuicẽ. ergo si pdea
olũ fm̄ id qd̄ est esset pna. tũc oia eẽnt
indifferentia. ¶ Item si pdea est vnum
qd̄ aut vna cõis aut vna propria similitu-
do. s̄ vna cõis. ergo et ipsam nũq̄
res distinguuntur. s̄ vna propria ergo
per ipsam nũq̄ plura cognoscuntur.

¶ Item si pdea est ratio cognoscendi.
sed vnumquodq̄ cognoscens cognosce-
scit fm̄ exigentiam rationis cognosce-
di. ergo si pdea est vnu quid. cũ in vno
non cadat distinctio. deus non cogno-
scit res distincte. sed indistincte. ¶ Cõ-
tra Augu. vi. de tri. Filius est ars que-
dam omnipotentis dei plena omnĩũ ra-
tionum vntentium. r omnia in ipsõ pũ
sunt. ¶ Item qd̄ perfectus est deo est attri-
buendum. sed perfectus est vno posse
cognoscere plura et operari q̄ plurib⁹
ergo deo est attribuendum. ergo deus
vna pdea cognoscat. ¶ Item in oĩ gñe
causæ status est in vno simplici. vt pote
in genere efficientis et finis. ergo cum
deus sit exemplar in quo est omnimor-
de status. ergo in deo est summavntitas
sed exemplar qd̄ cõtinet multa non est
oĩno vnu r simplex. ergo in diuino ex-
plari non est nisi vna pdea secundũ rem.

15 ¶ Rñ ad intelligentiam predictorũ est
notandũ q̄ hie fuit duplex opinio. Qui-
dam enim dixerũt q̄ idee in deo fm̄ rẽ
habent distinctionem. dixerũt enim q̄
est p̄siderare vniuersitatẽ formarum in
deo in aia. r in mũdo siue in materia et
in materia siue i vniuerso habet distins-

ctionem et p̄positionẽ r oppositõe. q̄
sunt ibi materialr. In aia vero huma-
na habent distinctionẽ et p̄positionẽ. s̄
non habent oppositõe. r hoc q̄ sunt
ibi aliquo modo spiritualiter. nō tñ ot-
no q̄ sunt a rebus extra. ideo est p̄posi-
tio. differunt em̄ ab aia. In deo habent
distinctionẽ sed nō p̄positionẽ nec op-
positionem propter sumam simplicitas-
tem. et q̄uis in deo sint distincte. sũt tñ
vnum exemplar sicut plures forme par-
ticulares in sigillo faciunt vnu sigillũ.
S̄ ista positio q̄uis in sui initio videat-
ur p̄habilis. in fine tñ p̄inet errorem.
Nam si in deo esset ponere pdeas reali-
ter differentes siue distinctas. tũc eẽt ibi
alia pluralitas realis q̄ sit pluralitas ap-
sonalis. qd̄ abhorret aures pie. Et de-
cas q̄ nō est pluralitatẽ absolutam po-
nere s̄ respectuã. tũc quero de illo res-
pectu aut est aliqd̄ aut nihil. Et nihil.
nulla est ibi realis distinctio. Si aliqd̄
non est dare nisi diuinã essentia. s̄ oia
essentialia in deo vnu sunt. Et id ẽ alia
positio q̄ pdeesunt vnu fm̄ rem. r hoc
p̄z sic. ¶ Idea in deo dicit similitudinem
q̄ est ratio cognoscẽdi. illa autẽ fm̄ rẽ ẽ
ipsa diuina veritas. sicut supra monstra-
tum ẽ. r q̄ illa ẽ vna. p̄ q̄ p̄ ea oēs pdees
vnu sũt. r hoc dicit Aug. expresse. q̄ in
illa arte oia sunt vnu. ¶ Ad illud q̄ qd̄
obiectũ q̄ sũt forme. vdm̄ q̄ forma dix-
plex est. s̄ forma q̄ est p̄fectio rei. r for-
ma exemplaris. Et Aug. accipit pdeas
in ratione forme p̄ forma exemplari. vtra-
q̄ tñ relatiue d̄. illa ad naturã quã ins-
format. sed ista ad exemplatũ. et id q̄ for-
ma dicitur ad alterẽ sicut similitudinem. qd̄
dicũtur plures forme nō ex hoc notat̄
q̄ in pdeis sit pluralitas fm̄ rẽ siue fm̄
id qd̄ sunt. s̄ fm̄ id ad qd̄ sunt. Lad ea q̄
sunt extra. s̄ rone p̄notatoz. p̄ sũt ipsa
pdeas. ¶ Ad illud qd̄ obiicitur q̄ pdea
est similitudo exprimens fm̄ totum. ergo.
go. r. c. Ad hoc est vnus modus dicẽdi
q̄ pdea non dicit similitudinem aliquã
per quam cognoscens assimilatur aliq̄
sed cui multa assimilantur. r multa pos-
sunt assimilari vni sicut si a forma sig-
gilli eadem sit expressio figure in ce-
ra. possunt esse ab eadẽ forma vna mul-
te et varie impressiones. secundum q̄
sigillum magis et minus imprimitur.
Sic in deo intelliguntur quomam multi-
tudo in rebus. venit secundum gradus
et approximationẽ ad ipsũ esse diuinũ.

18 Sed illud non sufficit dicere: quod deus facit
 oia diuersa secundum formam. non tamen secundum gradum
 et dignitatem. et illa cognoscit per unum secundum
 re. quod quidem est similitudo cogniti. Si tu
 dicas quod hoc est quod deus seipso cogno-
 scit sicut seipso agit. id sic uno agit mul-
 ta. ita uno cognoscit multa. Adhuc non
 est solutus: quia adhuc manet questio quod
 ipse deus possit assimilari multis. Pro-
 pter hoc dicendum quod similitudo quedam est
 secundum proprietatem generis. et de hac non est du-
 bium quod non potest esse una plurimum genere
 differetium. et hec est similitudo que exprimitur et
 cadit a re generis determinati. Alia est
 similitudo simpliciter et genus. et hec quia ad
 hoc genus non artatur qua ratione est huius.
 eadem ratio est ratione illius. et qua ratio est huius
 parte eadem ratio secundum totum. et talis similitudo
 deest diuina veritas. et ydea dei. Si
 tu queras quod hoc possit intelligi. aliqua
 liter intelligi potest quibus non possit aptari
 oino simile. Cui enim illa similitudo sit a:
 ctus purus. et ipsa veritas [sicut dictum
 est] et oia alia cognoscibilia quantumcumque
 quod nobilitas secundum id quod sunt apparent ad
 ipsam per modum passibilitatis. sicut unum
 secundum formam potest assimilari pluribus
 secundum naturam diuersis sic in proposito:
 to. una realis similitudo potest esse omni-
 um cognoscibilium et potest poni
 plurimum in luce aliquo modo. que una se-
 cundum numerum exprimit multas et va-
 rias species colorum. In cognitione au-
 tem nostra. quam se habet per modum pos-
 sibilitatis respectu cogniti. et quodammodo
 ininformabilis ab illo non potest inue-
 niri similitudo. immo inuenitur disti-
 mtilitudo et aspiciendo ad cognitionem no-
 stram videtur nobis in deo non esse in-
 telligibile. Ad illud quod queritur
 19 utrum illa similitudo sit propria vel com-
 munitas. Dicendum quod deus non dicitur
 causa vniuersalis nec particularis sim-
 pliciter. sed aliquid habet de nobilitate
 et cause vniuersalis qua potest in plu-
 rimos effectus. Similiter aliquid de cau-
 sa particulari. quia immediate et suffici-
 enter potest in effectum quemlibet. Sic
 in cognitione dei intelligendum quod nec
 omnino est vniuersalis. nec omnino in
 particulari. Similiter de similitudine et
 ydea intelligendum est quod communis est
 quantum ad differetiam et amplitudinem.
 propria vero quantum ad discretissimam ex-
 pressionem. Ratio huius est. quia est similitudo
 exprimens non impressa nec expressa. Quod o-

no exprimes. id summe exprimit et secundum omnes
 conditiones. Et rursus ex hoc quod non est
 expressa: id non est artata nec limitata. sed
 extendit se ad oia. sicut diuina essentia
 quibus tota sit in uno. non tamen sic est in uno
 sic quod non sit in alio. Ad illud quod obij-
 cit ultimo quod cognoscit secundum exigentias
 rationum. Modum quod sicut ratio cognoscendi
 est una. et tamen plura cognita distinctissimè
 me representat secundum proprias conditiones.
 sic diuina cognitio quantum ad modum co-
 gnoscendi que est in ipsa est una. et sim-
 plex non distincta. sed in proportionem ad obie-
 ctum distincte cognoscit. Quia ergo deus
 us cognoscit oia distincte. si distinctio
 ponit in cognitione per proportionem ad cogno-
 scentem falsa est. si autem per compa-
 rationem ad cognitum sic habet veritatem.

Questio. iii. Utrum in ydea sit pluralitas
 secundum rationem. Et quod sic ostenditur hoc
 modo. Augustinus. l. lxxviii. questionum dicit.
 Alia ratione conditus est homo. alia
 equus. ergo si ydea dicit ipsam rationem
 cognoscendi. necesse est quod plurificetur
 secundum rationem. Item: hoc ipsum
 ostenditur ex modo loquendi et diffini-
 endi. quia Augustinus loquitur in plurali: et
 diffinit in plurali ipsas ydeas. dicens
 quod sunt forme. ergo plurificantur re vel
 ratione. sed non re. ergo ratione. Item:
 ydea dicit similitudinem ad cognitum. sed
 similitudo quibus in deo sit quid absolu-
 tum. habet tamen modum dicendi ad
 alterum siue respectum. sed plurifica-
 tio similitudinis relative est a re cui al-
 similatur. ergo cum res ydeate sint plu-
 res. ydee sunt plures secundum ratio-
 nem dicendi. Item: deus antequam res
 producat distincte cognoscit et actu. sed
 non est distinctio in deo cognoscente
 nec in cognito. ergo oportet quod sit in ra-
 tione cognoscendi. Contra. Si est plu-
 rificatio secundum rationem cum non sit re
 tunc vel illa pluralitas non esse aliter
 panitas. Item: si est in hoc nomine
 ydea pluralitas. aut ratione eius quod
 est. aut ratione eius ad quod est. Ratio ra-
 tione eius quod est. quia est diuina essentia
 Si ratio eius ad quod est. ergo cum per
 huius et exemplar et ars dicant respectum
 ad creaturam. sicut secundum nomen debent
 plurificari. quod tamen falsum est. Item: si
 ydee sunt plures non propter significatum
 sed propter connotatum: tunc quero aut ge-
 neratum illud esse eternum aut temporale

- Si eternum, ergo videtur quod plura sint ab eterno. Si tunc ipse, ergo vel quod p[ro]p[ri]a n[on] dicat de deo nisi ex t[em]p[or]e, sicut nec d[omi]n[us] nec creator, nisi ex t[em]p[or]e. ¶ T[er]c[io] p[ro]p[ri]a de deo si sunt plures p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a, aut ergo s[im]p[li]c[iter] esse q[uo]d h[ab]it p[ro]p[ri]a in deo, aut i[n] p[ro]p[ri]o g[en]e[rali]. Si p[ro]p[ri]a esse q[uo]d h[ab]it in p[ro]p[ri]o g[en]e[rali], s[ed] n[on] h[ab]ent nisi ex t[em]p[or]e, ergo vel p[ro]p[ri]a non sunt plures nisi ex t[em]p[or]e, vel t[em]p[or]ale est cau[sa] eterna quor[um] v[er]u[m] est i[n]c[on]ueni[en]s.
- ¶ T[er]c[io] p[ro]p[ri]a aut d[omi]n[us] aliquid aut nihil. Si nihil, ergo nec pluralitate h[ab]et nec v[er]it[ate]. Si aliquid d[omi]n[us], s[ed] si sunt plures p[ro]p[ri]a s[un]t plures res, ergo si plures p[ro]p[ri]a s[un]t ab eterno, plures res s[un]t ab eterno, sed n[on] plures res p[ro]p[ri]a, q[ui]a p[ro]p[ri]a non d[omi]n[us] q[uo]d p[ro]p[ri]a, ergo plures e[ss]entialiter.
- 21 ¶ R[ati]o d[omi]n[us] q[uo]d sicut p[ro]p[ri]a ex p[re]dictis d[omi]n[us]. ¶ Q[ui]s in deo null[us] sit respectus ad creatur[am] a parte dei, t[ame]n c[on]tingit ipsam e[ss]entialiter significari in respectu ad creatur[am] p[er] multa no[m]i[n]a, nec t[ame]n hoc nom[en] siue vocabulum p[ro]p[ri]a est v[er]u[m] intelliged[um] t[ame]n est q[uo]d hoc nom[en] p[ro]p[ri]a significet d[omi]n[us] u[er]it[atem] e[ss]entialiter in comparatione siue in respectu ad creatur[am], p[ro]p[ri]a eni[m] est si[m]ilitudo rei cognite, que q[ui]s in deo sit quid absolutu[m]: t[ame]n s[ecundu]m modu[m] itell[ig]e[n]di d[omi]n[us] dicit respectu[m] mediu[m] inter cognoscens et cognitum q[ui]s ille respectus s[im]p[li]c[iter] rem plus se teneat ex parte cognoscens, q[ui]a est ipse deus, t[ame]n r[ati]o[n]e intell[ig]e[n]di siue dicendi, si[m]ilitudo plus se tenet ex parte cogniti, et quoniam cognoscens est v[er]u[m] et cognita sunt multa, id[circa] o[mn]es p[ro]p[ri]a in deo sunt v[er]u[m] s[ecundu]m r[ati]o[n]e, s[ed] t[ame]n plures s[im]p[li]c[iter] itell[ig]e[n]di siue dicendi. Unde p[re]cedende sunt o[mn]es r[ati]o[n]es in deo esse v[er]u[m] quid, sed non v[er]u[m] p[ro]p[ri]a siue rationem, s[ed] plures. ¶ Ad illud q[uo]d obi[ect]i q[ui] isti rationi nihil subest ex parte rei, dicendum q[uo]d falsum e[st], quia respectus subest ex parte dei e[ss]entialiter non respectus, ex parte vero creatur[ae] subest verus respectus, et ideo respectus ille signatus non inducit falsitatem sic pluralitatis respectu[m], q[ui]s non subit pluralitas ex parte dei, subest t[ame]n ex parte connotatorum, unde respectus ille sic pluralitatis n[on] h[ab]et falsitatem nec v[er]it[ate]. ¶ Ad illud q[uo]d obi[ect]i q[uo]d v[er]bu[m] et ars dicit respectu[m], d[omi]n[us] est q[uo]d dicit s[ed] aliter q[uo]d p[ro]p[ri]a vel r[ati]o, q[ui]a p[ro]p[ri]a siue r[ati]o cognoscit p[ro]p[ri]a se tenet s[im]p[li]c[iter] r[ati]o[n]e intell[ig]e[n]di ex parte cogniti. Si[m]ilitudo ei s[im]p[li]c[iter] q[uo]d h[ab]it n[on] d[omi]n[us] respectu[m] ad id in quo est s[ed] cui[us] est, sed v[er]bu[m] p[ro]p[ri]a se tenet a parte dicentis, sicut r[ati]o et ex[em]plar ex parte p[ro]ducentis et q[ui]a multa sunt cognita et v[er]u[m] cognoscens, id[circa] p[ro]p[ri]a sunt plures et ars t[ame]n v[er]u[m]. Vel aliter r[ati]o et p[ro]p[ri]a dicit respectu[m] ad res in quatuor distincte sunt n[on] sic alia vocabula. ¶ Ad illud quod obi[ect]i q[uo]d p[ro]p[ri]a sunt plura ab eterno, d[omi]n[us] q[uo]d pluralitas est i[n] d[omi]n[us] r[ati]o[n]e p[ro]p[ri]a, s[ed] de p[ro]p[ri]a est loqui dupl[ic]iter, aut i[n] qua[m] t[ame]n sunt aut in quatuor p[ro]p[ri]a, in quatuor t[ame]n sunt, sic sunt s[ol]u[m] ex t[em]p[or]e, in quatuor aut p[ro]p[ri]a[n]t, sic sunt p[ro]p[ri]a et eternaliter et t[em]p[or]aliter. Eternaliter q[ui] respectus imponitur i[n] habitu, sicut p[er] hoc nom[en] p[ro]p[ri]a p[re]destinatio, id[circa] p[re]destinatio est eterna, q[ui]a p[ro]p[ri]a effectus n[on] in actu sed in habitu. Ipse p[ro]p[ri]a q[ui] respectus p[ro]p[ri]a in actu sicut p[er] hoc v[er]bu[m] creare, q[ui]a s[ed] si p[ro]p[ri]a t[em]p[or]a ut futura sunt, et futura sunt multa, id[circa] p[ro]p[ri]a[n]t, s[ed] t[ame]n sic p[ro]p[ri]a q[ui] ut ab eterno p[ro]p[ri]a[n]t, n[on] t[ame]n sunt ab eterno sed ex t[em]p[or]e, ita multitudo connotatorum q[ui]s ab eterno dicatur, t[ame]n n[on] ponit reale multitudin[em] nisi ex t[em]p[or]e. ¶ Ad illud q[uo]d queritur v[er]u[m] s[im]p[li]c[iter] esse p[ro]p[ri]a sunt plures, dicitur q[uo]d sic s[ecundu]m esse quod habetur sunt res p[ro]p[ri]a et in p[ro]p[ri]o g[en]e[rali], et q[ui]s illud n[on] habeat nisi ex t[em]p[or]e t[ame]n ab eterno fuerunt habiturae, et p[ro]p[ri]a sunt reru[m] ut future sunt, it[em] intelliguntur non t[ame]n plures ex t[em]p[or]e p[er] numerat[um] ab eterno. Sic differt p[re]destinatio[n]em fuisse ab eterno et reprobat[um] non ratione eius q[uo]d fuit ab eterno, sed ratione eius quod futur[us] erat ex tempore. ¶ Ad illud quod obi[ect]i si plures p[ro]p[ri]a, ergo plures res, dicitur q[uo]d p[ro]p[ri]a non dicit tantu[m] quid est, s[ed] respectum ad id quod futurum est, vel eti[am] p[ro]p[ri]a esse r[ati]o[n]e illius respectus recipit pluralitatem, et q[ui]a ille nihil ponit in actu sed s[ol]u[m] in potentia, hinc est q[uo]d pluralitas p[ro]p[ri]a eterna non ponit aliquam pluralitatem actualem, sicut non ponitur si dicit q[uo]d p[ro]p[ri]a facere plura, sed hoc nomen res absolute[m] ponit quod dicit, et id[circa] cum dicit plures res esse, ponitur pluralitas in actu, et ideo argumentum n[on] valet: et id[circa] est t[ame]n quid et s[im]p[li]c[iter]. Sicut si dicatur plura sunt possibilis deo, vel plura sunt cognita, ergo plura s[un]t, nec sic valet, p[ro]p[ri]a

res pdee sunt. ergo plures res sunt. qz pdee non sūt plures rōne eius qd sunt sed rōne eius ad quod sunt.

Questio. iiii. **U**trum pdee plurificetur

ppationē ad pdeata scdm multitudinē pdeatorū quātū ad diuersitatē vltū vel singulariū. Et q singulariū vltū p pdeas est ratio distinguēdi. s; de9 nō tm distinguunt vniuersale ab vniuersali. sed etiā singulare a singulari. s; qz distingunt vniuersale ab vniuersali. id hz plurimum vniuersaliū pdeas r rōnes. vñ alia ratione pditus est equus alia rōne conditus est homo. ergo. r. ¶ Itē cognitio rei verissima est rei fm totalitate. sed singulare aliquid addit supra vniuersale. ergo cū de9 totū cognoscat non tm habet pdeam vniuersalis s; etiā superadditi. s. singularis. s; r et alteri9 singularis. ergo si addita sunt diuersa scdm rationē siue multitudinē pdeale. patet. r. ¶ Itē de9 quosdā ex hoib9 pdestinat. quosdā reprobat. sed alia rōne quosdā predestinat. r alia rōne quosdā reprobat. ergo fm altam rōnē r pdeam sunt presciti et predestinati in deo. sed hec est diuersitas individualis siue numeralis. r. ¶ Itē pdeas multiplicatur in diuina rōne respectus et relationis ad pdeatum. ergo multiplicatio pno multiplicatur r reliquū. cū homo q est pdeatū multiplicetur in diuersis individuis. fm rem multiplicabit pdeas respectu illo9 fm rōnem. ¶ Contra: Aug. ad nebūdū dico quātū ad hoies faciedum pertinet. tm quādā hois non meā vel tuam tbi esse rationē. s; multiplicatio vel distinctio pdeatorū atēditur solum fm diuersitatē vniuersaliū. ¶ Itē artifex creat p pna pdeā p ducit mltā. s; cū hō sit nobilitatē de9 pna re r rōe multa diuerso nūero p ducit. ¶ Itē singulare est p singularē ē cōpositiū vniuersali. ergo si est pdea in deo singularis vt singularis. tūc ergo est vna pdea altera simplicior. s; hoc est incōueniēs. s; r. ¶ Item singulare magis proprium est vniuersale. si ergo in deo est pdeas vniuersalis vt vniuersalis et singularis vt singularis. ergo vna pdea cōis altera propria. sed commune pūis ē r simplicius est qz proprium. ergo vna pdea est altera pno et simplicior. ergo i deo est ponere ordinem et ppositionē essentialē. r. ¶ Rñ. dicēdū q pdea in deo

fm rem est diuina veritas. scdm rōnem intelligendū est similitudo cogniti. hec aut similitudo est rō expressiua cognoscendū non tm vniuersale sed etiam singulare qnta nō sit vniuersalis nec singularis. sicut nec deus. et id nō tm ē similitudo vltis et vniuersale est. sed etiā singularis vt singularē. et id qz sicut do est vt rōnē. nō solū multiplicatur fm multitudinē vniuersaliū. s; etiā singulariū. Et hoc est qd dicit Aug. ad nebūdū. dico quātū ad hoies faciendū pertinet. hois tm esse rōnē quātū vero ad ordinem tps partas hoim rōnes in illa sinceritate viuere. Et hoc pty solutio illius verbi Augu. qz Augusti. dicit q qnta vniuersalis vt vniuersale ē vna sit pdea. tm singulariū vt singularis sūt plures. Unde ibidem dicit q si quis velit facere angulū sufficit habere angulū rationē. Si quis aut velit pingere quadrangulū. necesse est q rationē habeat quattuor angulorū. ¶ Ad illud ergo qd obijctur q artifex creat p ducit multa per vna pdeam. dicendū q hoc facit per applicationē ipsi9 ad diuersas materias. vñ si hz solū pdeam vna impossibile est intelligere q scdm illam simpliciter aspectu cognoscat diuersa. deus aut simpliciter aspectu cognoscat singularis vt diuersa. ita q scdm totū r fm pntas differentias r ppietates. id nō est sile. ¶ Ad illud qd obijct de ppositione et pnotate. dicēdū q nec scdm rem nec scdm rōnē opz q pdea habeat pdeas p ppietates. nā rei corporeals est similitudo spūalis. r ppositi ē similitudo simplex. et in creaturis. id nō oportet q vna pdea sit simplicior vt pno. Similitudo tm secundum rōnē intelligēdi hz ppietate pdeati scdm distinctionē. tm ppter correlationem qz oportet q pno relatiuorū multiplicato multiplicetur r reliquum saltem secundum rationem. tum etiam quia similitudo illa est ratio exprimens di et distinguēdi. et deo qnta recipiat ppietas distinctiua. nō opz tm de alijs.

Questio. v. **U**trū i deo sit p

nerē multitudinem pdearū scdm numerū finitū vel infinitū. Et q scdm numerū finitū vt Aug. ix. de ciuit. dei. vna est sapientia i qua infiniti sunt thesauri oim rerum intelligibilium. ¶ Item Augu. vi. de tri. dicit q filius est ars plera oimū rationum videntū. s; pstat q ars illa est infinita

sa. ergo nō implet nisi infinitis. ergo
 sunt infinites rōnes. ¶ Itē dicitur vñ qz
 pstat qz deus cognoscit oēs spēs nu-
 meri. ergo oēs habent ydeas in deo. s; spēs
 numeri sunt infinite. ergo rē. Si
 dicas qz sunt infinite spēs quo ad nos
 nō scdm rē. Lōtra. ponat qz oēs species
 nūmeri sint i re hoc posita: de necessita-
 te seqt qz infinite simp̄r actu sint er-
 go si oīm species numeri sunt in deo
 ydeae. r sunt infinite actu. p; rē. ¶ Itē
 deus potest infinita pducere. s; nihil
 pōt producere cui nō habeat cog-
 nitōnē r ydeam. ergo cū habeat ydeas
 infinitas. sed plurtū sunt ydeae plures
 ergo infinitas sunt infinite. ¶ Itē oī
 bus finitis possunt excogitari plura.
 qz oī finito pōt excogitari aliquid ma-
 ius sed nec de9 nec hō habet plura co-
 gitare his q de9 cognoscit. qz tūc dei
 scia nō esset summa. r si hoc cū cogno-
 scat p ydeas p; rē. ¶ Lōtra. Au. xl. de
 ciuit. dei. Quicqd scit sciētis cōphēsi-
 o ne finit. sed pstat qz rōnes cogitēt sci-
 unt ergo finitū s; qz cū finitū sūt fini-
 ta. ergo rē. ¶ Itē multitudo ydearū est
 s; multitudo ydearū sed pstat oīa a-
 lia pstatā deo de necessitate eē finita
 actu. ergo sūt r ydeas. ¶ Itē vbi est i-
 finitas. ibi est p̄fuso et inordinatio. s; in
 exēplari eīno nulla cadit p̄fuso nec
 inordinatio rē. Itē ponere infinitatez
 actu in creatura est ponere imperfectio-
 nē. Unde oē creatū eo est finitū quo p-
 fectū. sed oīs p̄ditio imperfectōis est a
 deo relegāda. ergo rē. ¶ Rñ. dōm qz
 sicut dicitur in sō. diuine sapientie non est
 numerus. iac per hoc nec ratiōnū per
 quās diuina sapientia cognoscit: r qm
 nō habent numerū nō sunt numerabi-
 les. ideo nō sūt in numero finito. Et
 concedende sunt rōnes r autoritates
 ad hoc inducte. ¶ Ad illud qd obijcit qz
 oē scibile est finitum. dōm qz oē scibi-
 le p̄ comprehensionē est finitum p̄p̄-
 hendēt. rationes autē eterne p̄prehē-
 sionē a solo deo sciuntur. ideo soli dō
 sunt finite. sed quemadmodum nō se-
 quitur. hoc equatur infinito. ergo est
 finitum. immo est ibi quid r simp̄r. r
 potius sequitur oppositū. ergo nō est
 finitum. sc̄ etā est in p̄posito iudican-
 dum. Rationes autē ille sunt compre-
 hensibiles ab aliquo intellectu finito.
 ideo p; illud. ¶ Ad illud qd obijcit qz
 multitudo ydearū est a multitudine

ydearū. Dicendum qz sicut dicitur est.
 nō venit a multitudine ydearū in:
 quātū creata. sed inquantū connotata
 ydea aut nō ydeata p̄n̄t sc̄ potētia
 lēxistentiā. sed solū scdm potēntiam
 r qz deus pōt facere infinite spēs nū-
 m̄ faciat nisi finita. ideo ydeae vel ratio-
 nes cognoscendi sunt in deo infinite.
 qz nō tñ sunt entitū vel futurorū. s; om-
 nitum deo possibilium. Nihil em̄ potest
 deus qd non actu cognoscat. ¶ Ad illud
 qd obijcit qz infinite sunt cō-
 fusionē. Dicendum qz est ponere infi-
 nitatē sc̄ dicitur dicitur realē. r sic p̄i-
 uat r distinctionem r ordinem si ponat
 tur actu. sed multitudo ydearū non
 est rerum diuersarū. sed dicitur immā-
 nitatem diuine veritatis in exprīmēdo
 r cognoscēdo omne qd est deo possibi-
 le. r hoc quiddē sc̄ rē r actum est vñ
 id nō est cōfuso. ¶ Ad illud qd obij-
 citur qz imperfectio est infinitas in
 creatura. dōm qz spēs sūt imperfectio-
 nis in creatura. non tñ est in creatore.
 qz est intelligere infinitatē per defe-
 ctū. r per excessum. Infinitas per de-
 fectum pōt esse in creatura p̄t in ma-
 iorā. r hoc est imperfectio. hoc autē
 nullatenus est in creatore. Infinitas
 autē per excessum non pōt simpliciter eē
 in creatura. qm̄ habet esse creatum et
 compositum r limitatū. deus autē nō
 h̄t horū habet. et ideo habet infinita-
 tem. r hoc est summe perfectionis.

Questio. vi. vltima vltima

in ydeis sic
 ponere numerum ordinatū. r qz sic vñ
 Aug. alia ratiōe p̄ditus est hō qz equus
 quis alius est homo. alius equus. er-
 go cū hō sit nobilitor equo. part r de no-
 bilitor ydea vel rōne est cōditus hō qz
 equus. sed vbi est magis nobile et mi-
 nus ibi est ordo. ergo rē. ¶ Itē: sicut
 deus p ydeas cognoscit r pducit res
 distinctas. ita cognoscit r pducit res
 ordinatas. ergo sicut ponitur plurali-
 tas in ydeis ex pluralitate cognitorū
 ydearū. ita dicitur ponitur ordo ex ordine.
 ¶ Itē vbi ē pluralitas sine distinctio-
 autē est ordo. aut inordinatio. s; in deo
 non cadit inordinatio nec cōfuso. er-
 go in deo h̄nt ordinem. ¶ Lōtra. ydeae
 sunt plures. qz p eas deus distincte co-
 gnoscit sed de9 nō cognoscit vñ post
 aliud. sed oīa simul. ergo ydeae h̄nt in
 deo simultatē. ¶ Itē si est ordo. aut er

go positatis. aut dignitatis. aut origi-
nis. Ad proutat. qz tuc esset vna pdea
altera posteriori qd est in cōcunctens di-
cere. Ad nobilitatis. qz q̄libet in deo ē
summe nobilis. Ad originis. qz si vna
de altera oriē. tunc esset ibi vere di-
stinctio scdm rē. ergo nullo mō vt v̄f
est in eis ordo. ¶ Tē oīs infinitas aut
oīno patiat ordinē aut tollit pfectionē
ab ordine. qz tollit statū r̄ p̄lemētum.
sed in pdeis est infinitas vt v̄f est in
alio p̄leumate. ergo aut nullus ordo
aut in cōpletus. sed nō in cōpletus. er-
go nullus. ¶ Rñ. dōm sicut tactū est
in opponendo non est ordo i pdeis si-
ne rōnibus cognoscendi adinucē nec
scōz ordinē nec scōz rōnem h̄nt q̄ppe
ordinē p̄dee ad p̄deata sed adinucē nō
qm̄ vna p̄to: sit altera. nec posterior.
nec est vna ab alta. nec nobilitior est. et
tō nō ponit ibi ordo. Et rō h̄nt est qz
p̄dee dicunt respectū ad res cognitās
de rōne sui noīs. r̄ q̄ ille sunt plures.
tō p̄dee ex primo respectu nō s̄ plures
sunt s̄ ordo dicit nouum respectū r̄ no
nā habitudinē cū vna p̄dea cōparat
ad altam. r̄ qm̄ illa respectu circūscrit
pro q̄ ē ad p̄deata. in deo p̄dee simplr
sunt vni. nec h̄nt ordinē adinucē tō
nō est p̄cedēdū q̄ p̄dee habeāt plura:
litarē cū ordinē adinucē. ¶ Ad illud
qd obijcitur q̄ alia r̄ alia est p̄dea: qz
altus est h̄ō: altus est equus r̄c. dōm
q̄ nō ē h̄ō. Similitudo ei eo q̄ ad alter
cōparatur habet distinctio. sed nō ha-
bet nobilitati ab illo ad qd cōparat. r̄
qm̄ p̄deahōs nihil recipit ab hōse nec
p̄dea eq̄ ab equo. tō vna nō d̄: alia no-
bilitior. ¶ Ad illd qd obijcitur q̄ de r̄ co-
gnoscit res ordinatas. dōz q̄ q̄nter res
ordinatas cognoscit. tñ simul r̄ eque
nobilitat cognoscit r̄ tō sicut ponebat
distinctio in pdeis. qz distincte p̄ eas
cognoscebat ita d̄z ponit similitas r̄ es-
qualis nobilitas. qz simul et eque no-
bilitat cognoscit. r̄ ita non debet po-
ni ordo. Sicut enim q̄nter deus cogno-
scit res albas. nō sunt p̄dee albe i deo
sic q̄nter cognoscit ordinatas. nō opz
q̄ sint i deo ordinate. ¶ Ad illd qd ob-
ijcitur q̄ vbiē pluralitas sine ordie
ē p̄fuso r̄ inordinatio: dōm q̄ falsum
ē. qz p̄t̄ ibi esse similitas. r̄ sic ē i p̄de-
is: qz oēs vni s̄nt r̄ tō h̄nt ēē i ordiatio

Distinctio xxxvi. Quomō res
sunt i deo.

Olet hic q̄ri cū oīs dicant
eē i deo cognōe sup̄ egit
mḡt d̄ cogitōe dei q̄ cogi-
scit creata oīa r̄ qm̄ cogni-
tū d̄f esse in cognoscente.
ideo d̄et̄rminat h̄c sc̄do

Quasit res
dicantur esse in
deo a parte eius
in quo sūt v̄r̄. s.
sint in dei essen-
tia sicut sūt i dei
prescientia. a

quō res sunt in
deō. Et qm̄ res
create non tātū
d̄nt esse in deo
sed ēt ex deo. et
per deum. ideo
primo agit de
existētia rerū
in deo. sc̄do de
r̄ comparat ad
altas habitudinē
nes. s̄ ex ip̄o et
per ipsum. ibi.
Proinde si d̄lts
genter inspiciā
mus. prima p̄
habet duas. In
prima ostendit
qualiter res d̄
cantur eē i deo
a parte eius in
quo sunt. v̄r̄
sc̄l̄z sunt in dei
eētia sicut sūt
in dei prescien-
tia. In secunda
qualiter dicant
esse i deo a par-
te ipsarum rerū.
ibi: Post predictā
cta q̄rit cū oīs
dicant eē i deo.
vbi q̄rit. v̄trum

Olet hic q̄ri
cū oīs
dicantur esse in
deō a parte eius
in quo sūt v̄r̄. s.
sint in dei essen-
tia sicut sūt i dei
prescientia. a

Quasit res
dicantur esse in
deō a parte eius
in quo sūt v̄r̄. s.
sint in dei essen-
tia sicut sūt i dei
prescientia. a

malā sint in deo. r̄ soluit q̄ nō. Quilibz
harū partū p̄t̄ d̄uidi. qm̄ primo que-
rit r̄ opponit. r̄ postmodū determinat
r̄ partes manifeste sunt i littera. Sc̄da
quoz pars i qua comparat hoc quod
esse i deo ad altas habitudines ipor-
tatas per alias prepositiones. h̄z quat-
tuor partes. In prima ostendit homin-
trium. conueniētā. In sc̄da differētā
r̄ apparitionem ibi. Preterea sciendū
est. In tertia differētiam eius qd dicit
tur de ip̄o ad hoc qd dicitur ex ip̄o o-
stendit. ibi. Illud etiam h̄c annexen-
dum. In quarta breuiter predicta epi-
logat. ibi. In premissis apertum est. Et
hec pars p̄t̄ d̄uidi contra totam p̄e-
cedentem. Intellectus partū p̄z i l̄ra.

Dist. 36.

55

36

17

a Del cogno
 tio ei⁹ vtiq³ es
 sēta est. nec tñ
 oia q̄ sunt i co
 gnitione r. sūt
 in eius essentia
 Ut hīc male di
 cere, qz hoc ar
 gumentū v̄ eē
 necessariū. si a
 aliq̄ duo sūt oī
 no eadem. si a
 liquid est i vno
 r in alio. Si dī
 cas q̄ differūt
 penes pnotata
 v̄ falsū. qz dei
 p̄scia nō pnotat
 Del si dicas q̄
 p̄scia cōno
 tatobi cū de
 hoc note deus.
 qd̄ non pnotat
 r cū dīcūt oīa
 esse in deo. er
 go pari ratione
 r in essētia p̄e
 tera cōtra ma
 gistrum v̄ esse
 verbum Ansel.
 i mono. qz crea
 tura in creato
 re est creatrix
 eētia. ergo v̄
 qz vere sint in
 dei essentia.

Rñ. dōz q̄ hec
 prepositio in a
 litquando con
 notat inherens
 tiam. vt si dica
 tur accidens in
 subiecto. Alī
 quando conno
 tat i dentitatez.
 vt si dicatur. p
 dee rerum sunt
 in deo. que sunt
 deus nō a deo.
 Aliquando cō
 notat causalita
 tem vt si dica
 tur creature
 sunt in ip̄o deo.
 Et potest hec p̄
 positio in: de

m⁹. qz dei cogno
 tio ei⁹ vtiq³ eēn
 tia est. r ei⁹ p̄scia
 in qua sunt oīa.
 ipsi⁹ cognitio est
 nec tñ oīa q̄ sunt
 in eius p̄scia vel
 cognitione. i ei⁹
 eētia eēdici dñt
 Si ei hoc dicere
 tar: intelligerētur
 esse eiusdē cū eo
 essentie. In deo
 ei d̄ esse per eēn
 tiā qd̄ est diuina
 essentia qd̄ ē de⁹
 hz ergo de⁹ ap̄
 se in p̄scia sua: q̄
 non hz i sui natu
 ra. Un̄ Augu. de
 verbis apli ita
 ait. Elegit nos
 añ mūdi cōstitu
 tionē. Quis sus
 ficit hoc explica
 re. Eligantur q̄
 non sunt nec er
 rat qui elegit nec
 vane elegit. ele
 git tñ r habet ele
 ctos quos crea
 turus est eligen
 dos quos habu
 it apud semetip
 sum non in natu
 ra sua. s̄ p̄scia
 sua. Nōdū erant
 q̄b⁹ p̄mittebat.
 s̄ ipsi p̄missi sūt
 q̄b⁹ p̄mittebat.
 Ecce hic apte d̄t
 deū apud semet
 ip̄m h̄re electos
 añ mundū. nō i

natura sua: s̄ i p̄
 scia sua. cū tñ e
 ius p̄ntia nō ali
 ud sit q̄ eius na
 tura. qz ipsi⁹ p̄e
 scia ē ei⁹ noticia
 Potest tñ ad ele
 ctos referri cum
 ait. In natura
 sua. i. illozū illos
 quippe habuit
 ab eterno apud
 se. n̄ in nā sua. i.
 illoz. qz nōdū e
 rāt. s̄ i sua p̄scia
 qz eos ita nouit
 ac si essent.

& Quatr res
 dicā eē in deo a
 pte ipsūmet rex
 vix. i. mala dēat
 dici eē in deo vbi
 sūt oīa bona cū
 vtraq³ sint in ei⁹
 cognitione r p̄e
 scientia. oīa enī
 cognoscit. b

C Post predicta
 q̄rit cū oīa dicā
 tur esse in deo:
 nō p̄ essentiā na
 ture. s̄ p̄ cogni
 tionē scie. et de⁹
 sciat bōa r mala
 vtrū p̄cedēdū sit
 simplr mala eē i
 deo. siue eē i deo
 p̄ cognitionem.
 Scit ei de⁹ r sci
 uit s̄ oīa tā bōa
 q̄ mala. ecce añ
 q̄ fierēt. et p̄sci
 uit ab etno ea fu

et s̄m q̄ctuo: ge
 nera causarū. s̄
 in deo non dicit
 nisi s̄ tria. Qm̄
 ergo causa dis
 cit respectū ad
 creaturā s̄m ra
 tionem intellē
 gendī. ideo hec
 prepositio in. s̄
 qz dicit causalē
 tatem. non ad
 dicitur nisi termi
 nis dicentibus
 respectum ad
 creaturam. Et
 quoniam nomē
 substantie vel
 nature vel esse
 tie non dicit re
 spectum. ideo si
 dicantur crea
 ture sunt in dei
 substantia. hec
 p̄positio in. aut
 notat identita
 tem aut inherē
 tiam quorum p̄
 trumq³ falsum
 est. r ideo tales
 locutiones non
 recipiuntur. r i
 illo argumento
 est sophisma s̄
 accidens. ideo
 dicit magister
 qz non valet. q̄
 nis enim idem
 sint re. differūt
 tamen in modo
 significandi r i
 telligēdi. Qd̄
 illud quod obi
 citur qz de⁹ non
 dicit respectū.
 dīcēdum qz fal
 sum est. quia im
 ponitur ab actū
 quem habet ad
 creaturā. sicut
 dicit. Wamasee.
 Unde bene dicit
 tur. deus crea
 turarum. Qd̄
 illud qd̄ obi
 cit qz creatura in

creatore est creatrix essentia. Dicēdū
q̄ creaturam in creatore esse est p̄ dea;
vel similitudinem eius apud reū esse. r
Anf. vult dicere q̄ similitudo illa ē crea
trix essentia non q̄ illa creatura sit es
sentia. vnde bñ

cōcedendū ē q̄
p̄ eorum sunt
in diuina essentia
q̄ i notat idē
titatē r̄ere sed
hoc non p̄t dī
ci s̄ creatura se
cūdū esse q̄ h̄
ta proprio gñe.
bñ Illa enī es
sei deo itelligē
tur que ex ipso
et p̄ ipsum sunt.
Videl male dī
cere. quia cū ta
lia non sunt nisi
presentia. ergo i
deo non sunt ni
sī ea q̄ presentia
liter existunt q̄
est m̄ifeste fal
sum. r̄ cōtra Au
gust. qui dicit q̄
res sūt i deo ab
eterno s̄ dicas
q̄ accipit esse i
deo vt in confer
uāte. q̄ sic acci
pit a plūs in pre
fata auctoritate.
ex ipso et per ip
sum r̄ i ipso tūc
nihil facit ad p̄
positum. q̄ mag
gister accipit eē
in. secūdū q̄ dī
cuntur res esse
in deo eternalit
ter. s̄ tu dicas
q̄ res actualit
sunt ex deo vel

perdes ex tpe. s̄ habitūdinafr̄ ab eter
no. tūc q̄ro qualr̄ actualr̄ sūt i deo ab
eterno et non eternaliter ex deo vel p̄
deum. ¶ Respon. dicendū q̄ esse ex
deo. vel per deum potest accipi vel se
cundum aptitudinem. v̄l secūdū actū
vel secūdum habitum. s̄ i secūdum
actum sic predicta auctoritas nō est in
telligenda precise q̄ illa sola sit in deo.

Ideoq̄ cū
oia bona dixim⁹
esse i deo p̄ p̄
tē i cognitionis
eandē rōne. v̄l
dicēdū oia mala
esse in eo. cū ea
semp nouerit. r̄
per cognitionez
ei p̄ntia fuerint.
p̄recognouit ei
deus ab eterno
quosdam futu
ros malos. r̄ eo
rum maliciā (vt
ait Augu.) p̄sci
uit s̄ nō p̄para
uit Cū ergo p̄cā
oim sciat. nūq̄d
intelligendū est
ea includi in il
la gñalitate lo
cutiōis. qua di
xit apl's oia esse
in deo. Ex ipso i
quit et p̄ ipm et
in ipso sunt oia.
sed q̄s nisi infa
nus dixerit ma
la esse in deo.

que sunt ex deo vel per deum. q̄ multa
deus cognoscit. que sunt in deo. que ta
men non sunt ex ipso nec per ipsū; nec
erunt. potest iterum accipi secundum
habitum. r̄ sic adhuc non est intelligen

da precise. quia
multa deus co
gnoscit r̄ potest
facere que non
faciet. et tamen
sunt in ipso. nec
vñq̄ erunt ex ip
so nec per ipsū.
potest iterū in
telligi secundū
aptitudinem. et
tunc precise har
bet veritates. q̄
nihil est in deo.
nisi sit aptū esse
in deo. r̄ per ip
sum. r̄ sic valet
ad p̄positum.
et sic intelligit
magister. et per
hoc excludūtur
mala. quia deus
non potest face
re mala. nec ma
la possunt eē ex
ipso nec per ip
sum. Quod que
ritur quare non
dicuntur res e
ternaliter eē ex
deo. etcetera.
Dicendū q̄ nō
est simile. q̄ alte
propositiones si
gnificant p̄ mo
dum fieri r̄ mo
tus et actus. sed
hec p̄positio in.
per modum q̄s
tis. Et quoniam
deus nō fecit nē
si ex tēpore. nec

fuit causa actualiterr̄ causans. nisi ex
ex tpe. s̄ p̄studiatr̄ ab etno. ideo magis
dicunt res eternaliter in deo q̄ ex deo.
¶ Mala nō sūt i deo r̄ paulopost subitū
git. bōa cognoscit et p̄ approbatōez r̄ p̄ bñ
plactū. mala v̄o nō supple cognoscit de p̄
approbatōez. v̄l male dicē. q̄ approba
tio respic̄ volūtātē. s̄ eē i dō respic̄ ab
etno ex p̄laritatē q̄ noticia approbatō

Rñ. q̄ ins
telligant
eē in deo

p̄. 138.

6

p̄. 74.

7

Rñ. II.

p̄. 74.

ntentibus ad hoc
facit. Itē magis
videt̄ insufficientes
in diuisione diuine
cognitionis.
q̄ sicut bona co
gnoscunt̄ noti
cia approbatio
nis. ita mala no
ticia reprobatio
nis. ¶ Item: ap
probatio aut̄ ni
hil aut̄ aliqd̄ ad
dit̄ supra notici
am simpl̄r aut̄
nō. Et si non. er
go nō est in deo
distinguer̄e no
ticiā ⁊ noticiam
approbationis.
¶ Itē: si nichil
addit̄ ergo sicut
sunt̄ i deo q̄ co
gnoscit̄ approbā
do. ita etiā illa q̄
coḡscit̄ simpl̄ci
ter. Si aliqd̄ ad
dit̄. ergo videt̄
q̄ diuina notici
a sit̄ cōposita.
Si dicas q̄ ad
dit̄ s̄m̄ intell̄m̄.
sed intellect̄ nō
ster̄ nō facit̄ res
esse in deo ergo
nec noticia ap
probationis.
¶ Rñ. d̄s q̄ ap
probatio sup̄ co
gnitionē s̄m̄ in
tellect̄m̄ addit̄
beneplacitū vo
luntatis. hic au
tē beneplacituz
cōnotat̄ bonitas
ēē in deo resp̄s
ctu cuius est. q̄
deo nō placet̄ n̄
si bonū: et eē bo
num in quātum
h̄m̄ d̄i deo simi
le est. si q̄ p̄dea
dicit̄ rationē co
gnoscendī secu
dum assimilatio
nem. omnia que

ritatis abscondū
tur. S̄z quō p̄cā
a lumie veritat̄
diuine abscondun
tur cū a deo scia
tur. Si em̄ non
sciret quō de ill
iudicaret: ⁊ p̄ il
lis malos dāna
ret Alibi p̄ph̄ia
Q̄: neq̄ ab oriē
te neq̄ ab occi
dente deest. Q̄
exponēs castio
dor: iquit. Ne
q̄ a bonis neq̄
a malis deest de
us. s̄z oib̄ p̄ns
⁊ genitor est.
¶ Q̄ non ita
cognoscit̄ deus
mala vt̄ bōa. q̄
mala tm̄ p̄ scien
tiā. bona s̄o per
probationem et
beneplacitū.
¶ Cognoscit̄ er
go de⁹ ⁊ bona ⁊
mala p̄ sciam. s̄z
bona cognoscit̄
etiā p̄ approba
tionē et p̄ bñpla
citū. mala vero
nō. Vñ Cassiod.
sup̄ p̄s̄ d̄t̄ p̄cā
abscondit̄ a deo
sunt. q̄ non no
uit. i. non appro
bat Et ex eo s̄s̄u
Aug. dixit̄ ea ab
scōdita a lumie
dei. Qui ē t̄ i lib.
ad heluidiū in si
nuat̄ cognitionēz

dei varijs mo
dis accipiendā
inq̄ens. Si ad
sciaz referas. nō
ignorat de⁹ ali
quosyl̄ aliqua.
q̄ t̄m̄ i iudicio q̄
busdā dicit̄ Nō
nouī vos s̄z eoz
improbatio hoc
s̄bo isinuata ē.
Ecce nō cogno
scere d̄: de⁹ qui
non approbat q̄
ei nō placēt. Ap
paret̄ itaq̄ verū
esse q̄ diximus
s̄z q̄ q̄dāmō co
gnoscit̄ de⁹ bo
na. quo n̄ cogno
scit̄ mala. Parti
ter q̄daz vtraq̄
eodez mō nescit̄
quantū ad noti
ciā. s̄z bona etiā
approbatōē bñ
placito coḡscit̄.
¶ Quare bo
na tm̄ dicantur
esse in deo et nō
mala.
¶ Et ide ē q̄ bo
na tm̄ dicantur
esse i deo nō ma
la. et illa prope
hec longe. q̄ s̄z
in deo aliqua di
cantur esse pro
pter cognitionis
p̄ntiā et de⁹ bo
na ⁊ mala cogno
scat. mala tamē
nō cognoscit̄ ni
si per noticiam.

deus cognoscit̄
noticia approba
tionis sunt i ip
so. Sed notādū
q̄ approbatō po
test̄ cōnotare vo
luntate in actu et
sic non est p̄ct̄
se verū q̄ oē q̄
est in deo sit̄ co
gnitū noticiā ap
probatiōis. Pos
test̄ iterum cons
notare bonitatē
in potētia sicut
exemplar conno
tat̄ rei entitates
non q̄ sic. sed q̄
deus potest̄ eas
facere et sic ni
hil est i deo nisi
quod cognoscit̄
noticia approba
tionis. q̄ sic co
gnoscit̄ omne bo
num quod ē vel
quod potest̄ fas
cere ⁊ illius has
bet exemplar. et
ideo illud tantū
est in deo. ¶ Ad
ergo obicit̄ q̄
voluntas nō fac
cit̄ q̄ sint in deo
dicendū q̄ hoc
non est. quia vos
luntas in actu.
sed quia de⁹ ni
chil potest̄ face
re quod non ap
probat̄ tanq̄ bo
num. vnde ap
probatio potius
dicit̄ ibi iudiciū
rationis q̄ affe
ctum volūtat̄is
Quod queritur
si addit̄: dicādū
q̄ addit̄ a parte
nostr̄i intellect̄
et a parte cōno
tati. a parte ip̄si
us dei non. non
sic autem addit̄
reprobatio. ⁊ t̄
magister nō pos

ante notitiam re
probationis pro
membro.
¶ Eadem vim
habet oia hec:
scz ex ipso r i ip
so et per ipsum.
Obicit contra
hec Amb., ver-
ba q̄ si habent
eamdem vim: er-
go videtur hic
eē sculcatio ver-
bor. ¶ Et. aut
accipitur esse i
ipso sicut in ex-
emplari: aut si-
cut i causa con-
servante. Si tā-
q̄ in exemplari
constat q̄ aliud
est esse in ipso et
ex ipso sicut p̄
ostensus est. Si
tanq̄ in conser-
vante adhuc est
aliud p̄ducit ali-
ud conservari.
¶ Et. si eandē
vim habent: si-
cut ex ipso ap-
proprietat p̄t/ ita
potest approba-
ri filio, r simili-
ter patri erit ap-
putare in ipso.
¶ Rñ. dicendū
q̄ est loq̄ de il-
lis tribus circū-
locutionibz quā-
tuz ad illud qd̄
significant/ aut
quātū ad ordi-
nē quē cōnotāt
Et loq̄mur quā-
tuz ad illud qd̄
signant: sic om-
nia dicūtur es-
se ex deo tanq̄
ex principio p̄lo
nō aliudē mo-
do. Omnia dicitur
esse per deū
tanq̄ per p̄ncipi-
um sufficientē
simum quod

bona vero nō so-
lū per sciam: sed
etiā p̄ approba-
tionē et benepla-
citū. Et ob talez
cognitionem ali-
qua dicunt eē in
deo. scz qz ita ea
scit: vt etiam ap-
probet r placeat
.i. ita scit vt eoz
sit autor.

¶ Quō cōue-
niāt ista tria: oia
ex deo: r p̄ ipm:
et in ipso.
¶ Proinde si di-
ligenter inspiciā-
mus: idē v̄ esse
oia esse ex deo et
per ipsū r i ipso.
¶ An Ambro. i. ij.
lib. de sp̄sctō.

hec tria ex ipso r
p̄ ipsuz: et in ipso
oia vnū eē supra
dixim⁹. Cū dicit
p̄ ipm eē oia: nō
negavit i ipso eē
oia. Eadē vim
hnt oia hec. s. ex
ipso r in ipso r p̄
ipm. r vnū i his
atq̄ p̄sile: nō cō-
trariū intelligit.
Ecce habes: q̄a
ex eadē intelligen-
tia scriptura di-
cit oia esse i ipso
et p̄ ipsū r ex ipso
vel cū ipso. Cuz
ergo ex eadē rō-
ne oia dicant eē
ex deo vel p̄ ipm:

nō solū quia scit
sed etiā quia eo-
rū autor est: cō-
sequitur vt eadem
ratione ita esse i
deo dicant scilz
qz scit r eoz au-
tor eē dī: quia in
illo viuim⁹ r mo-
uemur r sumus
quia eo auctore
sum⁹ mouemur
et viuimus. Cū
ergo non sit au-
tor: nisi bonorū
merito sola bo-
na in eo esse di-
cunt sicut ex ipso
et p̄ ipsuz. Cum
ergo i eis cogni-
tione vel p̄sensu-
tia: sint oia. s. bo-
na et mala: in eo-
tñ nō dicūtur eē
nisi bona quorū
autor est. Unde
Aug. in li. de na-
tura boni. Cum
audimus iquit
ex deo. r p̄ ipsuz
et in ipso esse oia:
omnes vtqz na-
turas itelligere
debem⁹: r oia q̄
naturalit̄ sūt ne-
q̄ enim ex ipso
sūt peccata que
naturam nō ser-
uant: sed viciāt
que ex volunta-
te peccātū na-
scuntur oia. hic
aperte dicitur q̄
in illa gñalitate

omnis agit per
ipsum. Omnia di-
cuntur esse i deo
tanq̄ in p̄ncipi-
o in infinito: qd̄
non potest face-
re aliquid ex-
tra se: sed omnia
ambit eius v̄s-
tus: r in his tri-
bus circūlocu-
tionibus signifi-
catur q̄ de⁹ est
principium p̄-
mum et sufficiē-
tissimū: et infini-
tissimū. Et quia
omnia hec i deo
sunt vnū: r cō-
ueniunt tribus
ideo quantū ad
significatum di-
cit Ambrosi⁹ q̄
habent eandē
vim: nec tamen
est sculcatio. qz
sunt r̄simode im-
portant secun-
dum rationē in-
telligēti. Si en-
tū loquamur
quantū ad ordi-
nem quem cons-
notant p̄posi-
tionum habitus
dines sic sūt ap-
proprietate tribz.
Quia ex ipso di-
cit rationem p̄-
mi: r per ipsum
dicit rationem
mediū et in ipso
dicit rationē vl-
tīm: siue quiesca-
tit. r ideo ex ip-
so appropriatur
perone patrie
que est prima in
trinitate per ip-
sum appropriat-
ur filio qui est
persona media r i
ipso sp̄sctō q̄ ē
persona tertia. et
his patent oba-
lecta.

locutionis bona tñm cōtinētur.
 Quō differāt omia esse ex
 deo: et p̄ ipsum et in ipso per di
 stinctionem personarum.

¶ Preterea sciendū est q̄ licet
 ibi indicetur distinctio p̄sonarū
 cū dicitur ex ipso: et per ipsum:
 et in ipso oīa: n̄ ex patre / 7 p̄ pa
 trem / 7 in patre sunt. Sicut de fi
 lio 7 spūs sancto accipiendū est.
 vñ Aug. in. i. li. de tri. Nō cō
 fuse inquit accipiendū est q̄d ait
 ap̄tus ex ipso 7 per ipsū 7 in ip
 so. Ex ipso dicens p̄pter patrē p̄
 ipsum p̄pter filiū: in ipso p̄pter
 sp̄m̄ctm̄. Vigilanter autē attē
 de: ne quia patrē volēs itelligi
 dixit ex ipso: sic itelligas oīa eē
 ex patre vt neges oīa esse ex fi
 lio vel ex spiritu sancto: cum ex
 patre et per patres et in p̄re oīa
 esse sane dici possint: sicut 7 de fi
 lio 7 de spūs sc̄to dicēdum est.

¶ Quō differāt ex ipso et de
 ipso. i. q̄ nō oīa que ex deo sūt
 et ā de se ipso sūt: s̄ ecōuerso. ¶
 Illud etiā hic annecrēdū est
 q̄ non oīa que dicuntur esse ex
 deo: etiā de ipso esse dici debe
 ant. Quia vt ait Aug. in li. de
 natura boni. Non hoc signifi
 cat penitus ex ipso: quod de ip
 so. Quod enī de ipso est potest
 dici esse ex se ipso: sed nō omne
 quod ex ipso est: potest dici esse
 de ipso. quia non est de sua sub
 stantia. Ex ipso enim sunt ce
 lum et terra: quia ipse fecit ea:
 nō autem de ipso: quia non de
 substantiā sua sicut aliquis ho
 mo generat filius: vel faciat do
 mum. Ex ipso est filius ex ipso
 est et domus: sed filius de ip
 so: domus vero de terra 7 ligno

¶ In intelligētiam huius part
 tis queritur de existentia
 rerum in deo: et circa hoc
 tripliciter queritur.
 Primo vtū creaturę fue
 rint in deo eterna. Sec

non de ipso.

¶ Epilogus
 predictorū. h

¶ Ex premissis
 apertus est q̄ in
 dei cognitione si
 ue presentia sūt
 omnia scilicet bo
 na et mala: s̄ nō
 omnimodo sunt
 ibi mala quo bo
 na. Et q̄ in deo
 bona tantū sunt
 sicut ex ipso 7 p̄
 ipsum non mala
 et ex quo sensu
 hec accipienda
 sint assignatum
 est. Et q̄ de ipso
 non dicitur esse
 proprie quod ali
 ud ē ab ipso: ex q̄
 ipso autem esse
 dicuntur omnia
 que eo auctore
 sunt.

in ea: ergo et in deo similiter. Et dicas
 q̄ illud exemplar nichil est rei: ergo se
 cundum illud non deberet dici res es
 se in deo. ¶ Contra: plus facit ad esse
 rei exemplar quod est cognitū et p̄
 ductum: q̄ q̄d est productum a re: s̄
 ergo ratione exemplaris producti a re
 res est in anima: multo fortius debet di
 ci in deo esse ratione exemplaris pro
 ductantis: sed hoc ab eterno. ergo. 2c.
 ¶ Item. Similitudo producta non est
 vere aliquid sed aliquid. Sed exem
 plar per q̄d cognoscit deus vere est ip
 se deus. ergo vt res est exemplar rei in
 deo q̄ i aia: s̄ multo fortius res i deo q̄

Q. 1.

¶ Res fuerit
 in deo ab eter
 no: videt quia
 agens cogno
 scens: agit per
 species rei quā
 penes se habet.
 Sed res est in
 anima: quia s̄
 similitudo eius est

in aia. & sic &c. ¶ Itē qz res sūt exire de materia res est in materia. cū nō tota lter ē in potētia materie. immo agen tia. ergo sic res q̄ sunt i potētia dei to taliter ibi sunt. multo fortius debēt di ci esse i ipso. sic &c. ¶ Cōtra. qd̄ exiit p̄ creationē. oīno nihil ē ali q̄ creatur. s; creature si exiunt. & oīno nihil sūt aī p̄ pducitur. s; qd̄ non est. nec est hic nec ibi. ergo nō est in aliq̄. r̄ ita nec in deo. ¶ Itē qd̄ est in aliquo est in illo. vel s̄m se vel s̄m aliqd̄ s̄m s; res nō ē in deo s̄m se. qz sic essentialiter esset i deo. nec s̄m aliqd̄ sūt. qz nihil de ip̄a est eternū. sed totū ex tpe. & r̄ ¶ Itē qd̄ est i aliquo ē i illo s; ēē actuale vel potētiāle. sed creatura nō est in deo s; esse actuale. qz sic actu esset ergo si ē in deo est s̄m esse potētiāle. sed oē esse potētiāle s; qz h̄mōi ē p̄mutabile si ergo creatura ab eterno est in deo s; ē potētiāle. ab eterno est in deo s̄m esse mutabile. sed hoc est falsum. ergo r̄ p̄ mum. ¶ Item si creatura dī esse i deo qz pōt esse a deo. ergo cū ab eterno ēē a deo sit impossibile. non erit creatura ab eterno in deo ratidē potētie ¶ Rñ. bōm qz aliquid dī esse in aliquo tripli cter. vel s̄m actualē existētā. vel s̄m s̄m itudinis p̄ntiam. vel s̄m causati uā potētiā. p̄mo modo sunt res ip̄ni nerso scdo modo in cognitua substā tia. Tertio modo in sua cā. h̄is duob; mo dis p̄ntis res sunt in deo. qz ē cogno scēs res anteq̄ fiat. potēs producere Uñ qz ab eterno cognoscit. r̄ potētia q̄ pducit ex tpe in deo fuit ab eterno. id dicitur res fuisse in deo ab eterno. ¶ Ad illud qd̄ obijctur qd̄ nihil ē nō est in aliquo. dōm qz v̄x est scdm̄ p̄ mū modū existēt. sed falsū scdm̄ ter tū. qz illud qd̄ nihil est mō de; pōt fa cere. ¶ Ad illud qd̄ obijctur qz illud qd̄ est ab aliquo est in illo scdm̄ se &c. dōm qz quantū ad scb; modū res sūt i deo scdm̄ aliqd̄ int. qz scb; exēplar Sed aliqd̄ rei pōt dici tripliciter. i. eēn tialiter. effectiue r̄ causatiue. s; sicut pars effectus r̄ causa. hoc tertio mo do est illud exēplar aliqd̄ rei vel cau sa. s; quantū ad potētiā causatiuam. qz ē res scdm̄ se nō in actu sed potētia. qz sū ēē pōt produci a deo. Similiter ad seq̄na. dōm qz rōne exēplariates actualiter sunt in deo. rōne creatōis potētiāle. qz possunt p̄duct ¶ Qd̄ obij

ctur qz creatura est in deo scb; ēē mutabile. dōm qz hoc nō est verū de eo qd̄ est actu i deo. sed qd̄ pōt product a deo ē mutabile. Vel dōm qz potētia h; cōparationē ad diuinā potētiā q̄ est i mutabilis. r̄ sic est immutabile. vel ad cōnotatū t̄pale extra. r̄ sic h; esse mus tabile. ¶ Ad illud qd̄ obijct de crea tōe. dōm qz q̄uis actus creati si po terat esse ab eterno. t̄n̄ potētia crea di fuit in deo.

Questio. ii. Utrū res sūt i in deo rōne eēn tie vel p̄de. Et qz rōne essentie v̄. qz qd̄ inest rōne p̄one est p̄p̄iū. qd̄ inest rōne essentie est cōe. si ergo hoc ē cōe trīb; p; &c. p̄terea res in deo sūt rō ne exēplariates. s; exēplar creature i deo est diuina eēntia. qz de; seip̄o pro ducit r̄ cognoscit. ergo &c. ¶ Itē regu la est qz q̄cqd̄ de deo dī in relatiōe et ad creaturā est eēntialr̄ dicit. sed res esse i deo est taliter dicit. & r̄. ¶ Cōtra. qz rōne p̄one v̄. qz res sunt in deo inquantū p̄nt ab ip̄o exire. s; pducere cū sit actus est ipsius suppositi. & p̄one. ¶ Itē sicut dicit Aug. li. xxxij. q. Uerbū dicit opatiuā potētiā. si qz res sunt in deo rōne potētie opatiue. sunt i eo rōne verbī. & cū v̄bū sit p̄sona. sūt i deo rōne p̄sone. ¶ Itē Aug. r̄. de ci ui. del. c. xliij. dī. qz cū dī. dicit vt fiat intelligit p̄. in verbo dicit dī fili. in p̄sone. s; cū eius sit pducere i quo sunt. p; ergo qz sūt rōne p̄sone ¶ Rñ. dōm qz in diuinis est considerare eēn tiā que est cōmunita vt cōis r̄ absolut a est p̄siderare p̄p̄ietates. r̄ est conū derare cōe. vt in relatiōe ad prop̄ia. p̄mū dī. in oīmōda absolute. secū dum sc; p̄p̄ietas dicit relatiōem ad p̄sonā. tertiu dicit relatiōem ad res. r̄ illa appropriata significāt deū vt cāz. cū ergo q̄ritur. Utrum res sūt in deo rōne essentie vel persone. dōm qz pro; p̄ie loquendo nec sic nec sic. sed sunt in deo vt cā. r̄ sic rōne appropriatiū que sunt essentialia considerata in p̄sonis. ¶ Cum ergo obijctur v̄rū sūt in essentia. dōm qz ille rationes cons cludunt qz sunt in essentia cōiter dicta. s̄m qz comprehendit appropriata. non scdm̄ qz in oīmōda absolute cō sideratur. ¶ Qd̄ obijctur ad opposi tū non pcludit de p̄sona rōne prop̄ia r̄ s; r̄ s; rōne appropriatiū.

15
B

16

B.ij.

Consequenter quod ad scilicet articulum dicitur de modo existentie rei in deo. et circa hoc dicitur quod primo dicitur quod omnia que sunt in deo sunt in ipso vita scilicet deo quod dicitur per res veritas sunt in deo que in universo. sive in proprio genere.

Questio. 1. Quod omnia sunt in deo vita videatur Job. 1. Quod factum est in ipso vita erat: sed omnis creatura est facta. et omnis creatura est in ipso vita. Item aug. v. super Beati ad Iam. Quia dicitur in ipso fuisse vita. non in sua natura: quia omnia nouerat ante fieret. Item ratione videtur quod diuina essentia est vita. et quod diuina essentia est. etiam vita est. sed creatura in deo est diuina essentia. quia quicquid est in deo est deus. ergo est vita. et hoc est quod dicit Ansel. in mono. quod creatura in deo creatrix est essentia. Item intelligere est vna differetia eius quod est viuere cum viues re dicatur quadruplex secundum philosophum. si ergo intelligere est viuere. omnes rationes intelligentes est ratio viuendi. sed res sunt in deo habent suas rationes intelligentes. et sunt in deo viuentes. sed non per participationem. et sunt vita simpliciter. Contra. Act. xvij. In ipso viuimus/mouemur et sumus. Ergo quia viuimus sumus in deo vita. Ergo quia mouemur sumus in deo motus. sed hoc non dicitur. ergo nec illud debet dici. Item: si res dicitur in deo vita: aut quod ratione potest: aut noticie: aut voluntate? Non ratione potest. quia res ex hoc quod potest produci per creationem ante producat nichil omnino est. quia secundum totum producat. si nihil est. et nec vita. Nec ratione noticie. quia cum mala sint a deo cognita. tunc mala essent in deo vita. quod absurdum est. Sic ratio ne voluntatis. sed voluntas dei non est nisi futurorum. et sola sua viuere in deo. sed alia que futura sunt in deo predece. et si omne quod est in deo est in ipso vita. Item. hoc videtur quod exemplar eternum repant res expressissime secundum quod sunt et ab ipso exeunt. et cum quod dicitur viuere quod dicitur non dicitur repant per modum viuendi. quod dicitur per modum viuendi. et dicitur in deo vita. quod dicitur. Ratione huius dicitur quod magis dicitur res esse in deo vita que sapia vel essentia: per intelligetia. Ad hoc voluerunt quod dicitur quod non omnia que dicitur esse in deo sunt in illo vita. sed ea solum que sic sunt in deo ut disposita fieri. Et ratio huius est. quia verbum et vita dicitur actum et

dispositionem. et ratio dicit Ansel. quia verbum non est nisi eorum que sunt vel futura sunt. et ratio solum sunt in deo vita. et ratio dicitur quod ad rationem dicitur dicitur percurrere necessario. quod res sunt in deo que ad potestiam/ noticiam et voluntatem producat. Item hoc non potest stare secundum augustinum. Filius et ut ipse dicit. per deum tri. est ara plena omnium rationum viuendum sed potest quod non impletur nisi rationibus innotis. et innotis rationes rerum viuendum in deo. sed non solum presentium vel futurorum. sed et omnium possibilitium. Et iterum augustinus. lxxvij. quod dicit quod ratio est et sic non aliquid per illa fiat sed potest quod ratio in mente artificis viuendum quia res extra producat: viuendum et sic si res corrumpatur. et exterius esse omnino nihil facit ad vitam. Et ratio per quare non solum presentia vel futura viuendum in deo. Et propterea aliter dicitur: quod res tripliciter sunt in deo videlicet. ut in principio producat. et sic sunt ibi ratione potestie. ut in exemplari exprimete. et sic sunt ibi ratione noticie. Et ut in fine preseruate. et sic sunt ibi ratione voluntatis. primo modo quia sunt in deo sicut in principio producat. cum totum ex nihilo producat deus. nihil omnino sunt in deo nec vita: nec aliquid. Quia vero sunt in deo tamquam in fine conservate. cum preseruantur secundum esse quod habent. sic sunt quod dicitur vita. quod dicitur non. ut quod dicitur sunt tamquam sunt in deo mouentur. quod dicitur (ut habes) et sunt et mouentur et per se sunt. Quia vero sunt in deo ut in exemplari exprimete. sic sunt in ipso vita. et quia non solum in illo exemplari. et per se sunt: sed et omnia cognoscibilia ratio omnia sunt in deo vita que in ipso sunt. Et ratio dicit beatus Job. quod factum est in ipso vita erat. Et sic per quod esse in deo attenditur secundum triplex genus cause. et scilicet per quod ratio ne potestie et noticie et voluntatis. Et sic soluit illa questio secundum quod dicitur causa. vel secundum quod dicitur quod dicitur dicitur res esse in deo. per quod est quod in deo dicitur vita. sola que sunt in ipso tanquam in exemplari. Ad illud quod dicitur obicitur quod in deo mouetur et intelligendum est quod ad tertium modum esse in deo. scilicet per preservationem. Deus et preseruat in nobis vitam et operationem et essentiam: et quod ad hoc intelligitur dictum illud verbum. Ad illud quod dicitur obicitur. cuius ratione res dicitur in deo vita. et dicitur: quod ratione potestie et noticie simul. quia duo concurrunt ad rationem exemplari. Ad et in exemplari res dicitur quod obicitur quod res in illo exemplari representantur ut sunt. dicitur: per verum est. sic

opz q̄ rō representationis sic talis
oīno quale ē representatū. sicut supra
oīsum est. r̄ ideo sicut corporaliū est
p̄dea sp̄ialis. ita nō vtiūctū viuens.
Ad illud qd̄ vltimo q̄rit. quare ma-
gis dicitur res eē in deo vta q̄ alia.
Dōm: q̄ q̄rit predictum verbū mul-
tas habeat expositiones quo d̄. qd̄ fa-
ctum est in ip̄so vta erat. t̄i specialr
circa hoc verbum consideranda est ve-
ritas dicit. r̄ ratio dicens. Veritas di-
cti vt dicit angu. est q̄ omnes res fas-
cte a deo vel etiam possibile fieri hab-
ent rationes per quas intelliguntur
que quidē rationes viuere dicitur.
q̄ sunt in substantia viuente s̄m q̄ vi-
uens. r̄ sunt etiam ratio intelligendi
qui est actus vite. r̄ ideo in artifice cre-
ato dicitur viuere. sed i deo non t̄i
dicitur viuere. sed etiam ipsa vta. q̄
ipsa ratio cognoscendi est ipsa intelli-
gentia. Ratio autem dicens fuit hec.
cum esset res habeant esse in deo r̄ in
vniuerso. r̄ diuersimode. quia aliquas
proprietates habent s̄m existētiās in
mundo que non competunt eis s̄m q̄
sunt in deo. ideo nō solum dicit. quod
factum est in ip̄so erat: sed vta. vt om-
nes ille conditiones excluderentur.
Creature enim in mundo habent esse
corporale variabile r̄ corruptibile.
Quoniam enim vta est actus spiritus
lis et continuus. fluens ab ente quies-
to. et sempiterno. dictū est q̄ res sunt
in deo vta. vt per spiritualitatem ex-
cludatur corporeitas. per quietem va-
riabilitas. per sempiternitatem corru-
pibilitas.

Questio. ij. Utrum res sint
in deo veri⁹ q̄
in vniuerso siue in proprio genere. Et
q̄ verius sint in deo videtur per Au-
gusti. v. super Genes. ad litteram. Om-
nia prius q̄ fierent erāt in noticia fa-
cientis. et p̄t̄iq̄ ibi meliora vbi eter-
na: vbi veriora r̄ incommutabilia.
Item. vniūquodq̄ sicut se habet
ad esse ita ad cognitionem: sed creatu-
re verius cognoscitur i deo q̄ i pro-
prio genere. ergo et verius s̄nt in deo
Item. oē qd̄ ē i aliquo est i eo p̄ modū
ei⁹ i quo erat: sed deus est in infinitū
nobilitati mūdo. ergo in infinitum nobi-
litate et veritate modo sunt res in deo q̄
in vniuerso. Item: nobilitas r̄ veritas
ē esse vite q̄ viuētia. sed oīa viuunt

in deo. vt supra monstratū est. non alit
in ḡne proprio. ergo. r̄. Cōtra. Veri-
us est res vbi est simpliciter q̄ vbi est
solum secundū qd̄. sed in deo solum d̄
esse s̄m quid. q̄ non sequitur alius ē in
deō. ergo alius est. sed in proprio ḡne
sunt simpliciter. ergo veritas. Item:
verius est res vbi est s̄m principia ins-
trinseca. r̄ proxima. q̄ vbi est in princ-
pio extrinseco r̄ remoto. sed res i man-
do sunt s̄m principia intrinseca. in deo
aut vt in principio extrinseco. ergo. r̄.
Item: verius est res vbi est secundū
propriā entitatem q̄ vbi solum s̄m simi-
tudine. sed i deo est homo lapsus r̄ alia
s̄m similitudine. ergo. r̄. R̄n. dicen-
dum q̄ triplex est existētia rerū scilz
in exemplari eterno. r̄ intellectu crea-
to. r̄ in ip̄so mūdo. In exemplari eterno
r̄ intellectu creato sunt res s̄m similitu-
dine. In ip̄so mūdo s̄m entitate pro-
prietate. Quā ergo queritur i quo sint ve-
rius. hoc dupliciter potest q̄ri. aut ita
q̄ fiat cōparatio eiusdem rei ad se fecū
dum diuersum modum existēdi. vt sit
sensus. vbi lapsus verius habet esse. vel
cū est in cognoscēte vel producēte vel
cum est in se. r̄ hoc modo cōcedendum
est q̄ verius est vnaqueq̄ res i propo-
genere q̄ i deo sicut p̄bant ratiōes ad
hoc inducte. Alio modo p̄t̄ fieri cōpa-
ratio rei ad suā similitudine. vt sit sensus
suis questionis quid habet esse veri⁹ et
nobilitas vtrum ipsa res vel eius simi-
litud. r̄ hoc modo simpliciter p̄ceden-
dum q̄ similitudo rei verius r̄ nobilitas
esse habet in deo q̄ ipsa res in mundo
ratione eius quod est. quia est ip̄se de-
us. r̄ concedendū sunt rationes ad hoc
inducte. Adhuc similitudines rerū
in intellectu creato verius r̄ nobilitas
habet esse q̄ res in vniuerso. vt dicit
Aug. in tri. non ratione eius q̄ sunt. s̄
ratione eius in quo. q̄ sunt nobilitas et
spiritualitas mō similitudines in intelles-
ctu cognoscēte q̄ sint ip̄se res in mun-
do cōtente. r̄ sic patēt rōnes ad vtrāq̄
partē. C̄t̄i ad illud argumētū qd̄ sit
de cōparatione esse ad cognoscere. Ad
cendū q̄ illud ḡnāliter intellectum q̄
res ibi est verius vbi veri⁹ cognoscit
non habet veritatē. Cōtigit em̄ cogno-
scere qd̄ nō est. r̄ tō sicut ad cognosci s̄
sequitur esse. ita nec ad vere cognosci
vere esse. nec ad verius cognosci veri-
us eē. Quā ergo d̄ q̄ vniūquodq̄ sicut

24 se h3 ad esse ita ad cognitionē. hoc scilicet
ligitur. qz eadē pncipia q̄ sunt pncipia
pia eēndi: sunt etiam pncipia cogno-
scēdi: sed tñ pncipia cōferūt eē p seip-
sa. sed cognitionem nō cōferūt per se
sed per suas similitudines.

tertio loco est qz
scio de tertio arti-
culo sc3 q̄ h3 altate
existētie rep̄ i deo
et circa hoc q̄runt
duo. p̄mo q̄ritur
utrū mala sint in
deo. sc̄do utrū i
deo sint i pfecta s̄m q̄ h3 mōi.

Quæstio. i. Qz mala n̄ sint
i deo v̄f aug. de
lib. ar. sc̄atum res recte vituperātur
quātū earū vituperator artē i qua fa-
cta sūt videt vt hoc i eis vituperet qd
in arte nō videt. s̄ i q̄ vituperātur q̄-
tum ad maliciā siue iquātum mala. et
hoc mō nō videtur in deo. q̄ hoc mo-
do nō sunt i deo. ¶ Itē. oē qd est i deo
et ipso et p̄ ipsum. vt dicit augustinus. et
magis in ira: sed mala nūq̄ sunt ex deo
nec per deum. ergo nec in deo. ¶ Itē.
oē quod est in deo: aut est sicut i p̄ict-
pio producēt: aut sicut i exēplari ex p̄-
mēte: aut sicut i r̄seruante. sed constās
est q̄ deus non est pncipium produ-
cens mala: nec etiam conseruas.

¶ Itē. nō est exemplar exprimes. quia
ratio exēplaris attēditur s̄m assimi-
latione: sed per ad malum nulla est assi-
milatio. q̄ mala nullo mō sunt in deo.
¶ Itē. q̄to aliquid melius est: tanto
magis distat a malo: s3 de9 est optim9
quo nihil melius potest cogitari. q̄ tan-
ta distantia differt quāta n̄lla maior p̄t
cogitari: s3 magis distat a malo quod
nec h3 veritate malicie nec similitudi-
nem q̄ qd h3 saltem similitudinē. et in q̄
nullo modo est malū q̄ in quo aliquo
modo est. ergo. et. ¶ Et dicitur. Qd quod
cognoscitur ab aliquo qui ē sua cogni-
tio est i illo tāq̄ i cognoscēte: s3 de9
cognoscit mala. qz ea punit et reprobat
et deus est sua cognitio. ergo mala sūt
in deo. Minor patet. maior s̄m. qz omne
cognitū est in cognitione. si q̄ idem est
cognitio et cognoscens. ergo si est i co-
gnitione et i cognoscēte. ¶ Item. oē
quod cognoscitur i aliquo est in illo in
quo cognoscitur: sed mala cognoscun-
tur in deo. q̄ sunt i deo. Probatio m̄-

nois. Mala cognoscuntur a deo. p̄stat
aut itra se: aut extra. Ad extra. hoc cō-
stat. qz dñus aspect9 n̄ erit extra: tunc
ei idigeret alto ad cognoscēdū. restat
q̄ itra se. qz angeli cognoscūt mala
in deo. Unde aug. sup̄ h̄c. ad i s̄am.
Angeli vidēt in illo bonap̄sa q̄ eis pla-
cēt. et mala p̄sa q̄ eis displicent. ¶ Itē.
oē qd cognoscit in aliquo. et n̄ p̄ acci-
dens. est aliquo mod9 i illo sicut i exē-
plari: s3 mala cognoscuntur a deo: sed n̄
p̄ accidens. qz nihil p̄ accidens cogno-
scit. sed oia p̄ se. q̄ mala sunt in deo.

¶ Itē. oē qd cognoscit ab aliquo non
p̄ p̄uationē. cognoscit p̄ similitudinē et
p̄ eā: s3 i deo n̄ cadit cognitio p̄ p̄ua-
tionē. qz nulla potest i illo exēplari eē
p̄uatio cū sit purus actus. ergo si co-
gnoscit mala. n̄ cognoscit p̄ p̄uationē
s3 similitudinē. sed similitudo est p̄ eā
in deo. q̄ mala h̄ sit p̄ eam in deo.

¶ Rñ. dñm: q̄ mala a deo cognoscunt
nōn tñ in deo existūt s̄m q̄ mala. qz sic
loquuntur in p̄posito. ideo in quā co-
gnoscuntur. qz sicut rectū est iudex sui
et obliquus sic summa veritatis et lux et a-
ctus est ratio cognoscēdis: sicut ver-
ritatem et lucem et actum. sed etiā obli-
quitatem et tenebram et p̄uationē. Unde
de lux seipsam et tenebram cognoscit.
Ad sunt aut mala i deo. quoniam illa
dicuntur esse in deo ad q̄ cooperat de-
us s̄m aliquod genuo cause. et maxie
s̄m genus cause formalis et exemplar9
malum aut n̄ habet deum pro causā et
pro exemplari. quia malum ratioe ma-
licie et dicit solum p̄uationem. exēplar
aut s̄m q̄ huiusmodi dicit assimilatio-
nem. h̄c est q̄ nec malum nec falsitas
h3 p̄ eam in deo. suum aut oppositum
est assimilabile. Uñ cum p̄no et eodem
cognoscat deus bonum et malum libi
oppositum. bonam cognoscit s̄m i atto-
nem assimilationis. et ideo bonum est i
deo vt in exēplari et vt cognitum p̄
se et per modum positionis. Malum aut
cū cognoscatur a deo n̄ habet i ipso p̄ e-
am. ideo n̄ est i deo q̄nto sit in dei co-
gnitione. qz q̄nto cognoscatur a deo.
n̄ tamen cognoscitur per p̄ eam sui. s3
boni cuius est p̄uatio. et ideo of co-
gnosci p̄ accidens et per p̄uationem.
¶ Ad illud ergo qd obijcit q̄ malum
est i dei cognitione. et cognitio est de9
igitur. et. dñm: q̄ h̄c est fallacia s̄m
accidens. Quāvis em̄ idem sit cogno-

17 **no** dei qd deus. tñ aliud cñnotat sicut potest et sapientia. Unde sicut si sequitur est in dei notitia. ergo et in potestatis immo est ibi accidens et pfectus. sicut in pposito. Ad illud quod obijciatur: qd malum cognoscitur in deo. dicitur: qd illud non sequitur. plus enim dicit esse in deo qd cognosci a deo vel in deo. Cum enim dicitur aliquid cognosci a deo. per hoc intelligitur qd deus sit ratio cognoscendi illud. sed cum additur qd hoc fit in deo significatur qd deus sit ratio cognoscendi ut exemplar et per assimilationem. et ideo est ibi consequens.

18 **Ad** illud quod obijciatur: qd cognoscit non per accidens mala. r. c. dicitur: qd cognoscit per accidens hoc est dupliciter aut a parte cognoscentis: aut cogniti. In deo nulla cadit cognitio per accidens a parte cognoscentis. quia cognoscit seipso. tñ cadit a parte cogniti: qm aliquid cognoscit per similitudinem suam. ut bonum. Aliquid per similitudinem sui oppositi. et ita est ibi per accidens. non in discurrendo: sed in assimilando. cum enim deus cognoscit malum. non intelligitur assimilari ei: sed suo opposito. Similiter solvendum est de privatione. quia cognoscere per privationem est dupliciter. Aut ita qd sit privatio in virtute cognoscente. sicut cognoscit aliquis silentium et tenebram per aurem et oculum. et sic ponit imperfectionem. Aut ita qd sit privatio in cognito non in cognoscente. sicut lux cognoscere tenebram si haberet vim cognitivam. sonus silentium. et sic cognoscit deus. quoniam est actus purus et lux et veritas.

19 **de** privatione. quia cognoscere per privationem est dupliciter. Aut ita qd sit privatio in virtute cognoscente. sicut cognoscit aliquis silentium et tenebram per aurem et oculum. et sic ponit imperfectionem. Aut ita qd sit privatio in cognito non in cognoscente. sicut lux cognoscere tenebram si haberet vim cognitivam. sonus silentium. et sic cognoscit deus. quoniam est actus purus et lux et veritas.

Questio. ii. Utz imperfecta in deo. Et vs qd no: q; mala ut mala si dñt habere similitudine cum summo bono ergo pari rone cu imperfecta si habeat similitudinem cum perfectissimo. no sunt in deo. Et ite. illa sola sunt i deo. qd pnt ee a deo et p deo. s; imperfecta si fnt: qd dñt. xxxvi. c. dei pfecta si opa. Et ite spāl obijci de materia potentia diversitate et positioe. Cu ei exēplar sub rone exēplaris sit forma. sit actus purus. et ita oino simplex. vs qd rones materie et passioe. et diversitat; et ppositioe repugnēt exēplari. et sic hoc cu nbi i dicit ee i deo nisi rone exēplari. p. r. c. ite sicut veritas e gñal co

ditto entis. ita veritas. s; oppositū veritatis no h; pdea deo. s; r bonitatis ergo part ratiōe oppositū veritatis. sed oppositū veritatis est multum do. g. r. c. **Contra** Aug. ad Hembudū. q; totū cōdidit. no potuit et partū non h; ratiōes. ergo cu partes sub ratione partū sint imperfecte. patet qd h; rationes imperfectorū. Et ite: omnia cognitio divina est a priori. cu ergo in oi creatura prius cadit ratio i imperfecti qd perfecti. ut materie qd forme. principiorū qd principiarū. partū qd totius. ergo p prius hec cognoscit deus. ergo si pfecta habent ydeam in deo. necesse est qd habeant etiā imperfecta. Et ite: minū exēplar exprimit rē fm totū. alioqn non pfecte cognosceret. s; materia est de rei cōstitutioe. et imperfecti de cōstitutione pfecti. ergo. r. c. Et ite: ois effectus assimilatus sue cause aliqua assimilatione. sed minima assimilatio sufficit ad rōne exēplaris. ergo oē qd est a deo h; ydea in deo p quā prius qd fiat est exēplar. Ideo. sed materia est a deo. et passio. et cōpositio. et diversitas quia oia dicit ens. ergo oia sunt in deo. Et rñ. ad hoc dixerunt aliqui qd imperfecta non sunt in deo. nec cognoscuntur a deo per aliquā ydeam propriam. sed per ydeam suam oppositam. ut materia per ydeam forme. potentia per ydeam actus. multitudo per ydeā unitatis. Sed illud stare no pōt. Cu em ista dicant entitate aliquid. et ita veritate. de necessitate aliqua assimilatione hñt ad primā veritate. et ita ratione exēplari. et ito necessario sūt in deo. pterea intelligēdū qd cum qd ritur utrum imperfecta habeant ydeā in deo. hoc dupliciter potest intelligi aut ratione ipsius quod subest. aut rōne imperfectionis. Si rōne imperfectionis. cum imperfectio sit privatio. et privatio no dicat ens. nec aliquid a deo nec assimilabile. sicut non habet ydeā. Si autem ratione eius qd subest sicut materis dicitur quid imperfectū et materia aliqua essentiam dicit habere ydeam sed non imperfectā. Quia sicut no priventū est ydea vivens et corporaliū spāl. sic spālū eterna. et imperfectorū perfectā. nec tamē malor est ydea bona. Unde notandum qd ydea sicut supra dictum fuit in questione de ydea dicit assimilacionem extra genus. prima autem assimilatio est in ratione entitas

B. iii.

Ne in deo. Quod si quod de se dicit rationem
entitatis. siue sit possibilis siue imperfec-
tum siue materiale siue passibile siue
in actu siue in potentia. potest deo assimi-
lari et productum. et hoc esse in deo. Quod autem
dicitur privationem hoc ipso amittit rationem
effectus et rationem assimilationis. et ideo
falsitas et malicia potest non habere nec
sunt a deo nec in deo. Et his partibus quod im-
perfecta sunt in deo. patet etiam quaestio.

31

Quod enim obijci-
tur de malo partibus
responsio. quia ma-
lum dicitur simpliciter
et privationem l
eo quod malum non
sit imperfectum.

Ad illud quod

obijciatur quod im-

perfecta non sunt

a deo. Dicendum

quod imperfecta se-

cundum id quod sunt

a deo sunt. licet

in eis non rema-

neat imperfectio.

quia deus perficit

ea. Ad illud quod

obijciatur quod non

habent assimila-

tionem. Dicendum

quod quoniam non

habent in con-

ditionibus spe-

cialibus. habent

tamen in gene-

ralibus. et hoc

sufficit. Omnia

enim habent ra-

tionem boni et

pulchri et entis.

Ad illud quod

obijciatur de op-

posito unitatis.

Dicendum quod non

est simile. nam

unitas saluatur

in multitudine.

non sic bonitas

in malicia. nec

veritas in falsi-

tate. quia illae sunt

privationes. non

sic autem unita-

tis privatio est multitudo. et ideo pa-

ter totum.

Respondit mo-
dum essendi deum
in rebus.

Quoniam
demonstratum
est ex

parte quod omnia di-
cantur esse in deo
addendum vide-
tur hic quibus mo-
dis dicatur deus

esse in rebus. si ta-
men id humana
mens vel ex parte

digne valeat
cogitare vel lin-
gua sufficit elo-
qui. Sciendum

ergo est quod deus
incommutabili-
ter semper in se

existens presen-
tialiter. essentialiter.
est in omni natu-
ra sine essentia si-

ne sui diffinitio-
ne. et in omni lo-
co sine circumscri-
ptione. et in omni

loco tempore

est ubique presentia. ibi. Ne autem ista. quia

capacitate humane intelligentie. et. In his

locis corporalibus. Et quoniam

ad esse in loco et

in re mutabili.

sequitur mutatio

in eo quod in

Distinctio. xxvij.

Quomodo deus est in rebus et locis
corporalibus.

Quoniam demonstratum est
ex parte quomodo omnia di-
cantur esse in deo. Supra
egit magister quod omnia sunt
in deo. Hic secundo agit quomodo
deus sit in rebus et in

locis corporalibus. Et quoniam
ad esse in loco et
in re mutabili.

sequitur mutatio
in eo quod in
illo est. ideo agitur
de dei immutabi-
litate quantum
ad locum. infra
eadem distinctione

Quibus divina na-
tura. et cetera.
Prima pars
habet tres par-
tes. In prima
narrat quomodo
deus est in

locis et in rebus.
et per autoritas
tes confirmat.
In secunda nar-
ratur dictum
aperire intelli-
gentiam. ibi.

Quomodo autem
deus habitet
in bonis. et. In
tertio ostensum
dicit intellectus
nostri ad hoc ca-
plendum insuffi-
cientiam. ibi.

Et predictis par-
ter quomodo deus
ubique totus est.
Prima pars ha-
bet tres partes.
In prima ostensum
dicitur modus esse
deum in re-
bus. In secunda

deus confirmat au-
toritatem quod deus
est ubique presentia. ibi. Ne autem ista. quia

capacitate humane intelligentie. et. In his

locis corporalibus. Et quoniam
ad esse in loco et
in re mutabili.

sequitur mutatio
in eo quod in
illo est. ideo agitur
de dei immutabi-
litate quantum
ad locum. infra
eadem distinctione
Quibus divina na-
tura. et cetera.
Prima pars
habet tres par-
tes. In prima
narrat quomodo
deus est in
locis et in rebus.
et per autoritas
tes confirmat.
In secunda nar-
ratur dictum
aperire intelli-
gentiam. ibi.
Quomodo autem
deus habitet
in bonis. et. In
tertio ostensum
dicitur intellectus
nostri ad hoc ca-
plendum insuffi-
cientiam. ibi.
Et predictis par-
ter quomodo deus
ubique totus est.
Prima pars ha-
bet tres partes.
In prima ostensum
dicitur modus esse
deum in re-
bus. In secunda
deus confirmat au-
toritatem quod deus
est ubique presentia. ibi. Ne autem ista. quia

Dist. 37.

32

33

34

Col. 1.

ostendit qd best fo
lto scitis hitat p
gram. ibi. In sa
ctis ho et hitat
I qd r. c. qd sicut
scda ps i qd rect
tat dicit qd itell
getia hz tres p
tes. In pila rō
nablr manudu
cit. In scda stul
tā rōnē exclu
dit. ibi. Scdū
est etiā qd vt ait
Aug. In ctia in
admiratōez ere
git. ibi. Illō qd
mirabile ē. Sa
cra ei diuina ma
gis sunt mirabi
lia qd itelligibis
lia. ¶ 3° : ctia
para in qd ostidit
insufficiētā ad
cōscēdūz quō
dē est vbiqz p
essentiā. hz tres
partes. pmo ei
ostidit qd itelle
ctō nri nō suffi
ciunt. Scdo ex
cludit eos qd p
sūptuose solūit
ibi. Quidā tñ i
mēsa igenio suo
metiri r. c. Ter
tio vero abicit
eos qd irrōdabilr
qruunt. ibi. Sole
t ab eis dēz qd
quō deus r. c. e.
Ubi ostidit que
fides eoz eē frī
uolaz r respon
sione indignā.

brilary.

hyla. quoz in octauo libro de
trinitate. apertissime docet deū
vbiqz esse. Deus inquit immē
se virtutis viuēs potestas que
nūqz non assit. non desit vsqz.
se omnem per sua edocet. vt i
bi sua sint ipse esse intelligatur
Non autem corporali modo cū

canticoz inquit
Licet deus cōi
mō omnibus re
bus insit presen
tia. potētia. sub
stantia. tamē fa
miliariozi modo
per gratiam di
citur esse in illis
qui mirificentiā
operum dei acu
tius et fidelius
considerant. De
hoc enim eodez
August. ad dar
danum in lib. 8
presentia dei ait
Cum de⁹ sit na
tura incorporea
et incommuta
biliter vna. eter
na stabilitate in
seipso manens
totus adest re
bus omnibus r
et singulis tot⁹.
sed in quib⁹ ha
bitat. habent e
um sue pro capa
citate diuersi
tate amplius a
lū minus. quos
ipse sibi dilectis
simuz templum
gratia sue boni
tatis edificat.

alicubi sit. non etiam vbiqz esse
credatur cum et in omnibus es
se non designat. Ambro. in. lib.
pmo de spiritu sancto spiritum
sanctum probat non esse crea
turam. quia vbiqz est. quod est
proprium diuinitatis ita dicēs
Cum omnis creatura certis na
ture sue sit circumscrip̄ta lumi
tibus. quomodo quis audeat
creaturam appellare spiritum
sanctum. qui non habet circum
scriptam determinatamqz vir
tutem. que et in omnibus r vbi
qz semp est. quod vtiqz diuini
tatis r dñationis est proprium
Idē in eodē. dñi est oīa cōplere
qui dicit. Celum et terram ego
impleo. Si ergo dominus est q
celum implet et terram quis er
go potest spiritum sanctum iu
dicare dominationis et diuine
potestatis exortem qui repleuit
orbem. Et quod plus est reple
uit et iesum totius mundi re
demptorem. Ex his alijsqz plu
ribus auctoritatib⁹ aperte mō
stratur. qd deus vbiqz et in om
ni creatura essentialiter. presē
tialiter. potentialiter est.

¶ Ostendit qd deus in solis
sanctis non modo est sed etiam
habitat per gram. qz non vbi
cunqz est habitat. sed ecōuerso
vbi habitat ibi est. c

¶ In sanctis vero etiam habi
tat in quibus est per gram. non
em vbiqz est ibi habitat: vbi
vero hitat ibi est. In solis bōis
habitat qui sunt templū eius r
sedes ei⁹. Uñ p Esaiam dñs ait
Celum mihi sedes est: terra au
tē scabellū pedū meoz. qz i ele
ctis qui sunt celū habitat de⁹ r

Ambro.

hief. 23.

Esa. 66.

regnat qui eius voluntati de-
noti obtemperant. Malos ve-
ro qui sunt terra. iudicij distri-
ctione calcant. Unde et in lib. sa-
pientie dicitur Thronus sapien-
tie anima iusti. quia i iustis spe-
cialius est q̄ in alijs rebus. in q̄
bus tamen omnibus totus est
Quemadmodum anima (vt ait
Augusti. in epistola ad Hiero-
ny. de origine anime) per om-
nes particulas corporis tota
adest simul. nec minor in mino-
ribus. nec maior in maioribus
sed tamen in alijs intensius. in
alijs remissius operatur. cum
in singulis particulis corporis
essentialiter tota sit. Ita et deus
cum sit in omnibus essentiali-
ter ac totus. in illis tamen ple-
nius esse dicitur quos inhabi-
tat id est in quibus ita est vt fa-
ciat eos templum suum. et hi ta-
les cum eo sunt iam ex parte s̄
in beatitudine perfecte. Mali
vero. et si ibi sint vbi ipse est qui
nisi deest non tamen sunt cū
eo. Unde Aug. super Joh. Nō
satis fuit dicere vbi ego sum et
illi sint. sed addidit mecum. q̄
et ibi miseri possunt esse vbi et
ille est qui nisi deest. S̄ bea-
ti sunt cū illo q̄ nō sunt b̄ti nisi
ex eo q̄ cum illo sunt qui frui-
tur eo. et vident illum sicut est.

a **Mali** vero non
sunt cum il-
lo etc. **Contra**
videtur male di-
cere. quia mali
sunt in deo quia
in illo viuunt.
mouentur et s̄t
ergo si non im-
ponatur maior
conuenientia p̄

a **Mali** vero non
sunt cum illo vt
ceci in luce non
sunt cum luce.
nec boni ita nūc
sunt cuz eo vt vi-
deant per speci-
em. et si sint aliq̄
mō cū eo p̄ fidē.

Ad Nititur di-
ctorū intelligēti-
am aperire et ra-
tionabiliter ma-
nudit.

Quō autē de-
us hitet in bōis
ex illis aliquare
n us intelligere
valebis q̄ supra
dicta sunt cū de-
ll. p̄cessiōe tpali
ageret vbi (s̄ ex
pte) exponit. Ex
pte ei cognosci-
mus. et ex pte p̄-
phām quō spūs
ictūs hitet i no-
bis. q̄ nō sine pa-
tre et filio hitat.
Si aut̄ q̄ris vbi
habitat de⁹ an-
teq̄ sancti essēt.
Dicim⁹ q̄ in se
habitat Un̄ Au-
ili. extra maximi-
num In templo
inquit suo hitat
deus. sc̄z in san-
ctis qui sunt tē-
plū dei mō s̄m fi-
dē ambulantes.
et tēplū dei erunt
aliq̄n s̄m spēm.
q̄liter etiā nunc
templū dei sunt
angeli. Sed di-
cet aliquis ante
q̄ faceret de⁹ ce-
lū et terrā anteq̄
faceret sanctos;
vbi habitabat.
In se hitabat de-
us apud te habi-

hoc q̄ est eē cū
aliquo q̄ in ali-
quo. vt q̄ sicut
mali dicunt eē
in deo ita debet
ant dici eē i deo
ita debeant dici
esse cum deo.

Terē q̄ est mas-
gis ipropria. de⁹
est cū malis. vel
malis cū deo. vt
q̄ hec mali sunt
cū deo. vt aug.
i li. p̄fes. p̄cus
eras et tecū non
erā loquit p̄ sta-
tu p̄cti. S̄z p̄tra
cū dicit auctorit-
tatē i casuali. q̄
videt q̄ melius
d̄f hō cū deo q̄
ecōuerfo. Nō.
d̄m q̄ hec p̄po-
sitiō cū dicit af-
focitationē. In
focierate aut̄ cō-
siderant̄ duo. s̄.
mutuū auxiliū.
et p̄fomitas vo-
luntatis. Qm̄ q̄
solt b̄ti h̄tē pos-
sūtate p̄fomēt
s̄tē coadunatores
dei id de eis so-
litā p̄p̄e d̄z. q̄ sint
cū deo et ecōuer-
fo. q̄ tūc hoc q̄d
est cū. non dicit
auctoritatē. Q̄
veromali nō cō-
fouant nec au-
xiliantur deo in
sua salute. s̄ cō-
tradictū. et tūc de-
us adiuuat eos
in multis. id d̄z
cit Augustinus
Necū eras etc.
b **In** se habi-
tabat deus etc.
apud se est. Ut
male dicere. q̄
p̄positiōes sunt
diffictue. quia
transitive. s̄ et

August.

Gratiā
cellarū
quō hō
cet resp̄
p̄dicta
libri
inter
q̄ esse
creatur

godens a se nō
distinguit. male
dicitur q̄ apud
se erat. Si tu di
cas q̄ transitio
nem solum di
cūt q̄tū ad mo
dum. Contra ē
gl. supra. i. Job.
qui dicit. q̄ ap̄
notat distinctio
nem patris ad
filium. Rñdeo.
dicendū. q̄ de⁹
non solum ē in
creaturis. sed et
apud se. Unde
Augusti. in lib.
confes. De⁹ est
i se. vt alpha. 70.
in m̄s̄dopt crea
tor ⁊ rector. I an
gels vt sapor ⁊
deco. in libera
tis vel electis vt
liberator et ad
sutor. I reprobia
sicut terror ⁊ hor
ror. Qd̄ ob̄fici
q̄ p̄positio de
cis ⁊ transitioē ⁊
distinctioē. Di
cendum q̄ q̄tū
ē de virtute sue
significationis.
nō dicit nisi trā
sitionem quātū
ad modū. q̄ autē
dicit q̄tū ad rē
hoc est ratione
materie siue ter
minoyim quib⁹
additur.

tat. et apud se ē.
Nō ergo sc̄ti sic
sunt domus dei.
vt ea subtracta
cadat de⁹. Immo
sic h̄stabat de⁹
in factis vt si ip̄e
discesserit cadāt

Stultā rō
nem excludit. e
Sciendū est etiā
q̄ vt ait angu. in
lib. ad dardanū.
Dici nisi stultissi
me nequit sp̄m̄
sc̄tm̄ non h̄re lo
cum in n̄fo cor
pore. qd̄ totū aīa
nostra impleue
rit. Stulti⁹ etiā
dicitur āgustū
alicubi impediri
trinitatem. vt p̄
et filius et spiri
tussanctus alicu
bi simul esse non
possunt. Verum
illud ē multū mi
rabilius q̄ cum
deus vbiq̄ sit to
tus non tamen i
omnibus habi
tat. Quis porro
audeat opinari.

nisi inseparabili
tatem trinitatis penitus igno
ret. q̄ in aliquo possit habitare
pater et filius in quo non habi
tet spiritussanctus. aut in ali
quo spiritussanctus in quo nō
habitet pater et filius. f̄aten
dum est ergo vbiq̄ esse deum p
dignitatis presentia. sed non
vbiq̄ p̄ habitationis gratiam.

Propter hanc enim habita
tionem gratie non dicim⁹. pa
ter noster qui es vbiq̄. cum et
hoc verum sit: sed qui es in ce
lis. i. in sanctis in quib⁹ ē quo
dam excellentiori modo.

In admirationē erigit q̄
deus inhabitator est quorūdā
non cognoscentiū eū. et nō quo
rundam cognoscentiū.

Illud quoq̄ mirabile est q̄
vt ait augusti. in eodem deus
est inhabitator quorūdā non
cognoscentiū deum. et non
quorūdā cognoscentiū deū
Illi enim ad templum dei non
pertinent. qui cognoscentes
deum non sicut deum glorifi
cant. Ad templum dei pertinet
paruuli sanctificati sacramen
to christi et remunerari spiritu
sancto. qui nondum valent co
gnoscere deum. Ergo quem po
tuerūt illi nosse nec habere. isti
potuerunt habere anteq̄ nosse
Beatissimi aut sunt illi quibus ē
deū h̄re qd̄ nosse. hic aliquate
nus aperit aug.

quō de⁹ habitet
in aliq̄. i. habeat
eū videlicet ita ē
i aliquo vt ab eo
cognoscatur ⁊ di
ligatur.

Quō de⁹ to
tus vbiq̄ sit per
eēntiā n̄ p̄t̄ itelli
gi ab hūano sēsu
Ex p̄dictis p̄ q̄
de⁹ vbiq̄ tot⁹ ē p
eēntiā: ⁊ in sc̄tis
h̄tat p̄ gr̄am Cū
q̄ super⁹ (Iz te
nuiter) q̄n̄s̄ sit q̄

Quomodo
deus habitet in
aliquo. 7c. Uide
tur non bene di
cere. quia habi
tat i paruulis q̄
eum non cogno
scunt. ergo non
vidē hec ratio
conueniens.

Respos̄sio. est
cognoscere actu
et est cognosce
re habitu. et q̄
uis paruuli nō
cognoscat actu
cognoscent tamen
habitu. eo
q̄ gratiam h̄nt
et habitum vir
tutum. sicut di
cit in q̄to libro

4 **Q**uomodo autem ubique sit in intellectu non capitur. **U**t falsum dicitur. quod intelligitur debetur rationi, sicut dicit Aug. sed habemus rationes per quas scimus deum esse in rebus potentialiter. **P**roterea dicitur. Si tu dicas. quod non comprehendimus quod dicitur de deo. **D**icitur quod similitudine nec alia que dicitur de deo comprehendimus ergo non magis de hoc quam de supra dictis deberet diceremagister quod sit ineffabile. **C**ontra. **D**icitur quod quedam sunt pure intelligibilia et talia non dicitur imaginatio. sed deficit quedam sunt sensibilia. Ita. et in talibus sufficit. Quedam sunt quodammodo imaginabilia. et quodammodo intelligibilia. et in talibus frequenter intellectus deficit et imaginatio contra dicitur et deficit. ut cum cogitamus deus esse ubique. deus solo intellectu capimus. locus autem imaginatur: quoniam non fita imaginatio extra non capit. quod aliquid quatenus sit in pluribus locis. et intel-

lectus dicat hita. re i quibusdam efflagitatur et ordiis rō id etiā assignari quō ubique p eētiam r torus sit. nisi huius consideratiois sublimitas atq; imēsitatis humane mentis sensum omnino excederet. **U**t ei ait Cbris e sup eplaz ad hēbreos. Sicut in ta d deo intelligimus quod loqui potus non valemus ita multa loquimur que intelligere non sumus idonei. **V**erbis gratia quod ubique deus est scimus et dicimus quod aut ubique sit: intellectu non capimus. **I**tem quod est in corpore quedam virtus que omnium est causa bonorum scimus. quod autem ut que ista sit penitus ignoramus. **E**xcludit eos qui presumunt se solvunt quomodo deus ubique sit presentiam. presentiam. **Q**uidam tamen in mente ingenio summetiri presumunt hoc ita fore

intelligendum tradiderunt quod deus ubique presentiam esse dicitur. non quod dei essentia proprie sit in omni loco et omni creatura: sed quia omnis natura atque omne quod natura trahit. in quocumque loco sit per eum habet esse. et omnis locus in quo illud est. idem etiam dicitur ideo deus ubique dici esse per presentiam vel per potentiam. quia cuncta loca sunt ei presentia. et quoniam in eis sunt nec in eis aliquid operari cessat. Nam et ipsa loca et quod quod in eis est. (nisi ipse conservet manere non possunt. In eis ergo presentiam deus esse dicitur (ut aiunt) quia per virtutem proprie substantie sue facit. ut etiam loca sint et omnia que in eis sunt. Sed licet hec vera sint quod asserunt in explanandis intelligētijs predictorum in illis tamen verbis quod dicitur deus ubique esse presentiam plus contineri credendum est. quod homo vix capere non valet. **A**bicit eos qui irrationaliter querunt quomodo deus cum sit in omnibus rebus essentialiter non tamen sordibus rerum inquinetur. **S**olet etiam ab eisdem queri quomodo deus substantialiter insit omnibus rebus et corporaliū sordium in nationibus non contingatur. quod tam frivolum est. ut nec ratio sit dignum. cum etiam spiritus creatus sordibus corporis etiam leprosi vel contumcun-

claritatem lucis non aspicit. hinc est quod falsa nobis non intelligibilia in dicitur magis quam alia.

Spiritus creatus sordibus et. **U**idet contrarium esse et quod dicitur. Sapientia corpus quod corrumpit aggruat aliam. **E**t iterum alia dicitur originale a carne inficitur ab illa. **C**ontra. **N**on gratia non potest voca esse

est illis et illi. et
eduoca q̄ rei ē
dissimilitudo. ita ē
fectio fm rōs
ne in vntuocā.

vt leprosus fac
cit leprosum. et
fm rātonē eq̄
uocam. vt infe
ctio generat in
fectionem. p̄t
mo modo loq̄ s
tur magister q̄
nia leprosi non
est leprosa sc̄o
modo obicit.

¶ **C**uz in deo
inquit sint oīa
que condidit fi
tamen inquinat
eum et. Uidet
male dicere. qz
sordes corpora
les inquinant
res corpales er
go sordes spiri
tuales res spi
rituales. Item
si deum non in
quānt. ergo v̄
q̄ possit dici q̄
deus est in dies
bolo. quod ē cō
tra omnē p̄sum

6 **R**esponso di
cendum q̄ si
cut t̄git magi
ster in littera.
sordes corpora
les non colqu
nant corpus sp̄
rituale. qz nec
cōmunicant in
materia. nec de
pendent. vt p̄t
in radio. q̄ non
infectur fecib⁹
quia nec depen
det nec cōmuni
cat in transmu
tabilit materia.

7 et quoniam de
us neutrum ha
bet ideo nō va
let illud. Quod
obicitur. q̄ de

qz polluti inquinari non possit.
Sol quoqz radios suos sine sui pol
lutione effundit super loca et cor

Notula.

Augu. de agone sp̄s
no. Timent. qdā quod
fieri non p̄t. ne h̄ia
na carne hitas et suba
det inquinat. et t̄i pre
dicatitā v̄sibile solē
radios suos p̄ oēs fes
ces et sordes spargere
et eos m̄idos et sorce
ros seruare. Si ergo
v̄sibilia munda a v̄s
ibilib⁹ mundis p̄tin
gēt p̄t et nō inquinat
ri quantomagis inut
sibilib⁹ et incommuta
bilis veritas.

replet loca. et oībus creaturis eēn
tialiter inest. nec t̄i cuiuscūqz rei sor
dib⁹ cōtaminat vel p̄tingat. Unde
aug. i. li. de natura boni cū i deo in
quit sint oīa que condidit. non ta
men inquānt eum illi qui peccant.
de cuius etiam sapientia que atin
git a fine vsqz ad finem fortiter di
citur. attingit omnia propter suam
mundiciam. et nichil inquinatum
ineam incurrit. Postremo respon
deant quid potius de deo respon
dendum existiment. vel q̄ nuscūqz p
essentiam sit. vel vbiqz vel q̄ alicui
ita q̄ non vbiqz. Sed quis audeat
dicere q̄ nuscūqz diuina essētia sit v̄
q̄ alicubi et non vbiqz sit. Si enim
ita est alicui q̄ non vbiqz. ergo lo
calis est. Est ergo vbiqz tota que cō
tinet totum. et penetrat totum. que
nec pro sui simplicitate diuidi. nec
pro sui imensitate v̄llo modo compre
hendi potest. Unde Augusti. deus
vbiqz est cui non locis sed actioni
bus propinquamus.

us est in pecc
toubus. dicens
dum q̄ nullum
inconueniens es
ser dicere. tamē
quia hoc videt
batur sonare t̄
contumeliam.
ideo ponenda
est determinas
tio ratione cus
tus sermonis i
tellectus san⁹
appareat vt si
dicatur de⁹ est
in diabolo vel
in adultero q̄
tum ad conser
uationē nature

in
tel
le
ge
ti
am huius p̄t
queritur de ex
stentia dei vbi
qz. et circa hoc
trīs p̄cipales
queruntur. p̄t
mo queritur.

Utrū esse vbiqz
q̄ pueniat deo
Secundo utrū
esse vbiqz sit p
p̄tium dei. Ter
tio qualiter cō
ueniat deo esse
vbiqz. Et t̄tuz
ad p̄mū. quia
esse vbiqz p̄t
distribueret. p̄
b⁹ reb⁹ et p̄ oī
b⁹ locis duo q̄
rūt. p̄t: v̄t
de⁹ sit in omni
bus reb⁹. Se
cundo utrū sit.
i omnib⁹ locis

Q̄. j.
Q̄ sit in oībus
reb⁹ oīdit sic.
p̄t in p̄tma
p̄t. Quāto as

līdā simplicitas tāto a pluribus idige
 tur. et i pluribus inuenit sed deus ē simpli
 cissim⁹ i sine simplicitate. et inuenit i
 oibus. sed nō reperit nisi vbi est. ergo
 est in oibus. ¶ Itē quanto cā pot tāto
 vniuersalior. ergo causa prima est vni
 uersalissima sed quanto aliqd vniuer
 salius. tanto influit in plura ergo cuz
 pūa cā sit vniuersalissima. influit in
 oia. sed oē quod influit in aliqd est il
 li pñs scdm virtutem. nisi qd ei r. nūq̄
 operatur de⁹ agēs. nisi per pñtā vir
 tutis: sed deus propter suā simplicita
 tē est idē quod sua virtus. cū q̄ virtus
 deī sit in oibus r. substantia est in oib⁹.
 ¶ Itē hoc v̄ per impossibile. qz omne
 quod est in vna re limitatū. ita qz non
 est in alia. est limitatū r. artatū. s; hoc
 est impossibile circa deū. ergo nō ē i
 vna re qm in oibus sit. ¶ Itē si de⁹ est
 in vna re. ita qz nō in alia. aut potest es
 se in illa in qua nō est aut non. si nō. po
 test ergo non est om̄s. s; pōt esse et
 non est. cum res non mutet. ergo mu
 tari pōt ergo si deus non est in oibus
 reb⁹. aut nō est opotēs. aut mutabilis
 quoz vtrunq; est impossibile. ¶ Cōtra.
 quanto aliquid magis se iūgit a natu
 ra tenebrosa. tāto est impermixtus et
 sub nobilitate luce cognoscit: s; de⁹. cla
 rissime cognoscit. ergo maxime a natu
 ra tenebrosa se iungitur: sed ois crea
 tura tenebrosa. ergo deus. aut in nullis.
 aut i paucissimis est rebus creatis.
 ¶ Itē quāto motor magis distat a mo
 bili. tanto sufficit⁹ mouet. Un̄ suffi
 cēt⁹ mouet aia q̄ forma material⁹ vel
 naturalis r. intelligētia q̄ aia sed de⁹
 est motor r. operator sufficētissim⁹. er
 go sūme distat ab oi mobili. et aut in
 nullis ē reb⁹ aut in paucis. ¶ Itē ois
 v̄tus vnita plus est infinita q̄ multipli
 cata: s; diuina v̄tus est infinitissima. ergo
 vniuersissima s; quāto aliqd magis ē vni
 tū. tāto min⁹ diffusū r. i pauciorib⁹ re
 pertū. et c. ¶ Itē q̄ r. q̄ necessitas ē
 deū ponere i reb⁹ oib⁹. ¶ Itē qz nulla er
 pte dei nobilitas est ei in agēte. qz pos
 sit agere vbi nō ē. s; qz possit facere
 effectū p se sante. alioqn opa dei mag
 nis sūt debilia q̄ opa artificū creatorū
 q̄ saluant in eē ipsi absentib⁹. ergo si
 nulla necessitas est. v̄ ergo esse super
 fluitas. sed impossibile est in deo. esse su
 perfluitatē. et c. ¶ Rñ. dōm qz de⁹ in
 oib⁹ reb⁹ est. sicut ipse dauid testat di

cēs. Si ascēdero i celum tu illic es. et c.
 Necessitas autē existētia deī i oib⁹ sū
 mit. tū a parte pfectōis ipsi⁹. tū a par
 te idigētē re⁹. A parte ipsi⁹ p̄t sūmā
 imēstatē. r. sūmā prātē. r. vtriusq; rō ē
 sūma simplicitas. ¶ Itē sūme simplex ē
 ad nihil artatū. id ē oib⁹ inuenit tāq̄ im
 mēsu. ¶ Itē sūme simplex iō in influit vtr
 tuosissimū. r. iō vtr⁹ ei⁹ i oib⁹. r. vtr⁹
 idē est qd suba. r. iō necesse est qz sit in
 oib⁹. Er pte creature est necessitas. qz
 creatura h̄z in se p possibilitatē r. vanita
 tē r. vtriusq; cā est: qz. pducta est de ni
 hilo. ¶ Itē creatura ē r. accipit eē ab
 alio. q̄ eā fecit eē cū pū⁹ nō eēt. Er hoc
 non est sūm eē. r. iō nō est pur⁹ act⁹. qz
 h̄z possibilitatē. r. rōne huius habet su
 p̄abilitatem. r. variabilitatem ideo caret
 stabilitate. r. ideo nō potest eē nisi p pre
 sentia ei⁹ qui dedit ei eē. Er exemplum
 huius apertū est in impressiōne forme
 sigilli in aqua. que non conseruatur ad
 momentum nisi p̄te sigillo. Et iterū.
 qz creatura de nihilo pducta est. iō h̄z
 vanitatem. et quia nihil vanum in seip
 so fulcit. necesse est qz ois creatura su
 stentet per pñtā virtutē. r. est sile. si q̄s
 poneret corpus p̄derosum in aere qd
 est quasi panū nō sustentaret. sic r. in p
 posito. ¶ Ad illud quod obicitur de
 distantia et permixtione. Dicendum qz
 tripliciter vnitur quid alicui. Aut secū
 dum presentiam tñ. aut sū presentia r
 dependentiam. aut scdm presentiam et
 dependentiā r. concomitantiam in ma
 teria. Primo modo est radius in aere.
 secundo modo anima in corpore. tertio
 modo liquor in liquore. Quod p̄io mo
 do est in aliquo non permiscetur. sicut i
 liter quod scdo modo est nō gmisceat p
 pte. sed solum quod tertio. Er p̄io qui
 dem mō est deus in rebus. nō scdo vel
 tertio. ¶ Ad illud quod obf de distantia
 motoris a mobili. Dōm qz est distantia
 p absentia r. hec impedit r. nō tuat ad
 motū. Er est distantia p independētiā.
 et hec tuat. qz quāto motor pfectior ē
 et absolutior. min⁹ dependet. r. est sup
 ficientior. et hoc mō distat etiam deus
 pñs. ¶ Ad illud qd obicitur. qz vtr⁹ vni
 ta est magis infinita r. dōm qz vnitio
 virtutis que facit ad eius magnitudi
 nē. p se attendit respectu subiecti. p ac
 cidēs respectu obiecti. Respectu autē
 subiecti attendit p subiecti simplicitatē.
 respectu autē obiecti per indistantiam

in virtute. quia virtus est potentior quanto subiecto propinquior. Quia ergo virtus divina substantia est simplicissima et nunquam a substantia elongatur. id in multis est infinitissima. quia virtuosissima in multis. ut in uno. ubique enim est centrū illius potentie. sicut dicitur tremegistus. ¶ Quod ultimo obfervatum solutum est. quia necessitas est ex parte dei et creature. sicut dicitur in 2. Quod ergo obfervatum agens creaturam non est operatur et effectus producit quod sine ipso stat. dicendum quod non est sicut in deo. Nam si attendatur hoc in artifice creato. hoc venit ex defectu perfectiōis. quia enim agens creaturam limitatum est et differt a sua virtute. potest operari per virtutem ubi non est. rursum. quoniam agit ex suppositione. et non potest in totum. ideo effectus non totaliter dependet ab ipso. deus autem habet conditiones oppositas. quia infinitus. et idem est in eorum et suba et totum producit. id non est sicut.

Quod. ii. Utrum deus sit ubique locis. Et quod non videtur Boetius in libro de trinitate. deus ita esse ubique dicitur. non quod in omni loco. sed quod omnino in loco esse non potest. ¶ Item: hoc ipsum videtur ratione. quia sicut vult philosophus. locus ad locatum magis comparatur in ratione forme. quam in ratione alterius generis cause. sed deus est forma excellentissima. ergo respectu eius nulla est forma. et nullus locus. ¶ Item: alia ratio videtur. quia quadruplex est conditio loci in respectu ad locatum. scilicet continere. salvare. mensurare. et terminare. Continet ut vas. Mensurat ut quantitas. salvat ut natura. terminat ut finis. sed deus secundum nullam harum conditionum comparatur ad locatum. ergo. et cetera. ¶ Item: prima et propria passio essendi in loco est dimensio. ergo quod magis recedit a dimensio. minus est in loco. et quod maxime minime. et quod omnino recedit nullo modo est in loco. sed deus est huiusmodi. ergo. et cetera. ¶ Contra. Item: 23. Celum et terram ego impleo. sed omne quod est in loco ipsum implet est in loco huiusmodi locus. ¶ Item: hoc videtur ratione. quia loci huiusmodi locus est indigentia ad locatum. ut ab ipso repleatur. sed omnis creatura vanitas: vanitas autem non implet nisi per veritatis presentiam. ergo ad hoc quod locus repleatur. necesse est deum adesse. sed hoc posito ponitur deus esse in loco ut locus est. ¶ Item: maior est indigentia forme ad materiam quam locati ad locum.

cum. sed forma non videtur materie nec permanere. nisi per dei presentiam. et multo minus nec locatum loco. sed quod per dei presentiam forma videtur materie. deus est in qualibet re ut natura. ergo cum per dei presentiam videtur et salvatur locatum in loco. deus est in loco ut est locus. ¶ Item: est presentia et simultas huiusmodi loci. et huiusmodi presentia. sed deus perfectissime est presentia cuius rei et huiusmodi loci et presentia. sed quod sunt presentia secundum tempus sunt in eodem tempore. ergo et illa que sunt presentia secundum locum. sunt in eodem loco. si ergo deus est presentis omnino loco. deus est in loco. non tamen ut est res: sed etiam ut est locus. ¶ Respon. dicendum quod triplex est conditio secundum quam comparatur locatum ad locum. Una secundum quam excellitur. et hec est presentia salivationis. Sic enim locatum indiget loco. et locus complet eius indigentiam. et conservat naturam. et secundum hanc proprietatem sola corporalia sunt in loco. non autem spiritualia. quia non recipiunt influentiam a loco corporeo. Alia est proprietates. huiusmodi quam locatum equatur et proportionatur loco. et hec est proprietates commensurationis. et secundum hanc conditionem proprie corporalia sunt in loco. quia illa sola sunt commensurabilia. unde circumscribuntur. spiritualia autem minus proprie. Nam non sunt commensurativa respectu partium. sunt tamen diffinitiva respectu totius. Tertia est conditio secundum quam locatum excellit locum. et per se per sui presentiam replet et supplet indigentiam loci. Locus enim sine locato privatus est et indigens. sicut concavitas oculi sine organo. Quoniam ergo deus ad nullam creaturam comparatur. nec secundum rationem inferioritatis. nec equalitatis. sed superioritatis et excellentie. deus non est in loco quantum ad primam et secundam proprietatem. sed solum quantum ad tertiam scilicet quod per presentiam supplet loci indigentiam. nam locatum per presentiam replet distantem vacuitatem. deus autem per presentiam replet vacuitatem essentie. et illa quidem sine hac esse non potest. ¶ Ex his patet ratio ad obiecta. Nam rationes probantes deum esse in loco. ut est locus procedunt secundum tertiam conditionem. ut patet. ratio deus vero ad oppositum secundum primam et secundam scilicet salvatōis et terminatōis.

Consequenter dicitur ad se-
cundum articulum dicitur
Utrum esse vbiq; sit pro-
prium dei. Et q; proprium
est qd soli conuenit et sem-
per ideo quantum ad hoc
duo duntur. Primum vtrū esse vbiq; cō-
ueniat soli deo. Secundo. vtrū conue-
niat ei semper siue ab eterno.

Questio .j. Q; soli deo cō-
ueniat vtrū Aug.
in lib. de simbolo vbiq; esse est deū eē.
sed nulli creature cōuenit deū esse. im-
mo hoc est dei propriū sīmū. ergo nulli
creature cōuenit esse vbiq;. C; tē am-
bro. in li. de spū sancto. cū ois creatura
certis sue nature sit circūscripta limit-
atibus esse vbiq; et in oib; reb; dei vtrū
tūc est. et dñationis est propriū. C; tē
hoc ipsum videtur ratione. q; ois crea-
tura per se existens et in se. est hoc al-
quid. sed oē quod est hoc aliquid ē sin-
gulare et omne singulare est hīc et nūc.
et nihil tale natum est esse vbiq;. ergo
solutus deū esse esse vbiq;. C; tē: cōdi-
tio ista. qua deus est vbiq;. cōuenit deo
ratione sue immensitatis. sed immensi-
tas est proprietate solū dei q; nulli crea-
ture potest conuenire. ergo nec eē vbi-
q;. C; Contra hoc obicitur de vniuersa-
li. qm vniuersale est semper et vbiq;. et
tamen nō est deus. Si tu dicas q; est
vbiq; respectu suū singularitū et non
simpliciter. Obicitur tunc q; aliqd est
vniuersale cuius singularia sunt vbiq;. et
impossibile est aliquid fieri quod nō
sit ei singularis evel in singulari. vtrū hoc
vtrū substantia ergo est vbiq;. C; Item
obicitur de numero q; est in oibus en-
tibus. et nihil potest fieri in quo non sit
numerus. et preterea in oibus entibus
est vnus numerus. ergo cū numerus nō
sit deus. esse vbiq; nō est propriū solū
dei. Si dicas q; nō est ibi totus. sed se-
cundū partē. ob; de voce q; est in auribus
diuersorū tota et in toto aere. esto
q; vox esset ita magna. q; p totū mūdū
audiretur. tūc esset vbiq; tota et vna p-
latio q; si multe. cū infinite sint partes
aeris. et vox sit in qualibet parte. tūc er-
go infinite sunt voces actu qd est ipole.
C; Item ob; de aīa q; est in qualibet par-
te aīalis tota. vtrū supra monstratū ē. esto
ergo q; fieret aīa q; p gantē ita magnū
quasi totū mūdus. tunc aīa esset vbiq;. ergo
q; nō sit. hoc est ppter defectum

corporis et nō sui. Si dicas q; esset in
pluribus tāq; in vno loco. vtrū nūq; vna
aīa est. nisi in vno corpore. Ob; de corpore
chūsti. qd totū et integrū est in ois
uersis altaribus distinctis. C; tē ob;
per rationē. Cū em de natura singulari-
ris sit esse hīc et nunc tūc alicui dat de-
semp esse vtrū angelis. ergo pari ratioe.
alicui dabit esse vbiq;. C; tē: si aliqua
duo inseparabiliter sunt vnita. vbiq; con-
uenit vnū et alteri. sed humana natura et
diuina in tpo inseparabiliter sunt vnita.
ergo est diuina et humana. sed vtrū
natura est vbiq;. ergo et humana. et sic.
et c. C; Rñ. vtrū q; eē vbiq; sicut dicitur
sancti. cōuenit soli deo ppter et singula-
ritate. ita q; nulli cōuenit aliq; nec intels
ligi pōt conuenire si recte intelligatur
Nam deus s; esse vbiq;. ita q; ex parte
dei intelligitur idēitas et totalitas. ex
parte loci pluralitas et vniuersalitas.
Per conditionē idēitatis excluditur
vtrū. qd qm sit in oibus singularib;. et
tamen s; aliud et aliud suppositū. et ita
numeratū. Per conditionē totalitatis
excluditur numerus. Nam qm nume-
rus sit vbiq; tūc secūdu altā et altā par-
tem. Per conditionē pluralitatis a par-
te loci. excluditur spūs creatus. qui q;
vtrū sit in pluribus partibus corporis.
non tamen in oibus nisi vtrū vnitas. Per
conditionē vniuersalitatis excluditur
corpus chūsti sub factis. qd qm sit in
pluribus non tūc est in oibus. nec eē po-
tēst. q; hoc solū conuenit ei sub factis.
et ita patent pme instante. C; Quod sa-
men obicitur de voce. intelligendum
q; generatio sensibilib; in medio est per
diffusionē. vnde non numeratur vox
cū nec lux nisi ad numerationē susce-
ptibilib;. vtrū quot sunt aures. totū vtrū vo-
ces. qm vox in aere erat multiplicabilis
lts. et non multiplicata. et ideo patet q;
nec tota vbiq; ante numerationē sicut
nec lux diffusa. nec eadē vox post nume-
rationē sicut nec lux diffusa. nec eadē
vox post numerationē. et ideo exēplum
de existentia vocis nō est multū simile
deo. C; Ad illud quod ob;. q; deus dat
sempiternitatē. vtrū. q; tam esse vbiq;
q; semper. imponat quandā infinitatē
et infinitas sempiternitatis: est infinitas
duratōis. q; est s; potentia. et hec non
repugnat creature. q; nō impedit dura-
tionē creature esse finitā actu. et infinite
tam potentia. et ideo oī duratōis crea-

16

17

18

vere necesse est aliquid ad h. Sed esse
vbiq; dicit imensitatē actu. q; ipostat
similitatē locorū. et hoc repugnat crea-
ture: et id non potest et oīno cōmunicari:
cōmunicatur tñ fm possibilitatē crea-
ture: fm qd participat mat⁹ et min⁹
natura spiritualitatis. Atq; nichil est oī-
no spirituale nisi sol⁹ deus. sicut dicit
Aug. de mo. ecclie. Solus deus est in-
corporeus: q; oīa replet. Creature autē
quedā sūt spūales per abstractionē/ vt
vniuersale et numer⁹ / et ita pnt esse in
plurib⁹ ppter cōsistatē ad plura: et ita se-
cūm sūt plurificationē. Quedā spūa-
les sūt p separationē a materia corpo-
rali: vt aīe. et iste sunt in plurib⁹: tñ nō
multiplicatis. Quedā autē spirituales
per vniōnē vt corp⁹ xpi est cib⁹ spūalis
aīe: quā sit verū corpus: et id quāsi est
mediū inter aīam et deū: et id inquātuz
cibus plus sapit naturā spūalitatis: et
ideo est in plurib⁹: et sūt plura loca: nō
tñ in oīb⁹: q; ratio cibationis nō se ex-
tendit ad omnia: et sic patet quare sub
sacramento est in plurib⁹. ¶ Qd obij-
citur de inseparabilitate vnitatis. Soluē-
dum est per interēptionē: cū alter ū ex-
cedit alterū: vt patz in genere et specie.

10 ¶ Qd obijcitur p vniōnē homo est de-
us. Dicendū q; hoc intelligit per com-
municationē p dīomatū. Sicut et vbi-
q; cōuenit per p dīomatū cōsolationez.

Questio. ii. Utrū eē vbi-
q; cōueniat
deō semp siue eternaliter. Et q; sic vī-
q; sicut semp se habz ad tpus: ita vbiq;
ad locū: sed ante oē temp⁹ de⁹ fuit sem-
per: ergo aī oēm locū fuit deus vbiq;. ¶ Itē.
ppria passio alicui subiecto: sed pro-
pter necessariā cōuenientiā passionis
ad subiectū: distributio suppositoz in-
cludit distributionē tēporū. vñ dicit de
omni est: qd nō est in quodā: sic in quo
dā nō: nec aliqñ sic: aliqñ nō: sed i quo
libet et semp: ergo sicut hoc qd est vbiq;
includit semp eternitatē. ergo eē vbiq;
semper cōuenit deo. et go ab eterno.
¶ Item. res sunt in deo et deus in re-
bus: sed res sunt in deo ab eterno: er-
go a relatiuis cū dicantur hec ad cons-
uerentiā: deus est in rebus ab eterno:
sed nō nisi in oībus. ergo. et c. Et dicas
q; nō dicuntur correlatiue. Contra. cum
dicitur deus est in rebus: nō significa-
tur respectus nec dependentia dei ad

res: sed res ad deū. ergo nichil aliud
est dicere/ deū esse in rebus/ q; res esse in
deo. ¶ Item. si deus non fuit vbiq; ab
eterno: et fuit: ergo fuit alibi q; vbiq;
: et modo est vbiq;. ergo mutauit locū.
ergo in deo cadit mutatio: sed hoc falsū
sum. ergo pūmum. Si tu dicas q; mu-
tatio est in cōnotato. Contra. cū dicitur
Deus est in loco: non notatur effectus
sed soluz dei presentia: ergo videtur q;
secūdum hoc nō significetur mutatio
in cōnotato: sed solum in ipso deo/ re-
stat ergo p impossibile q; deus est vbiq;
eternaliter. ¶ Contra. vbiq; presuppo-
nit vbi/ et vbi presupponit locum: et lo-
cum nō est ponere nisi ex tempore: er-
go et deū: esse vbiq; nō est ponere nisi
ex tempore. ¶ Itē. bene sequit. Deus
est vbiq;. ergo est in celo. ergo destrū-
cto cōsequēte: fm duratur et antecēdēs:
sed ab eterno nō fuit in celo: ergo. et c.
¶ Itē. bene sequit. Deus est vbiq;. er-
go in ista domo: sed ista dom⁹ non fuit
nisi ex tempore et post initū tps. ergo
et esse vbiq;. ¶ Rñ. dōm q; esse vbiq;
dupl^r potest accipi de deo sicut et eē sem-
per. Vno enī modo semp importat diu-
nā imensitatē: fm duratur et sic idē
est qd eternitas: et cōuenit deo eterna-
liter. Alio modo cōnotat similitatē tē-
poris: et sic cōuenit ei a pūcipio tēpor-
is. Sic esse vbiq; vno modo importat
presentialitatē diuine imensitatis: per
quā est presens omni ei qd est: siue sibi
siue aīi: et sic idē est esse vbiq; qd deū
esse immensum: et sic cōuenit deo eter-
naliter: et fm hoc procedit prima ratio.
Alio modo prout cōnotat locum crea-
tum siue rem: et sic cōuenit ei ab initio
rerum et locorū propter cōnotatū: et cō-
uenit semper: et ad hoc est proprium: q;
cōuenit sibi et semper vno modo: licet
non eternaliter: sicut etiā est in demon-
stratiuis: et sic procedit secunda ratio.
Et iste modus accipiendi deū esse vbi-
q; est vltimior: et secundū hunc modū
non cōuenit ei eternaliter. ¶ Qd vero
obijcitur contra hoc: q; cōuenit eter-
naliter per suā conuersam. Dicendum
q; nō est sua cōuersa. Cū enī dicitur q;
res sunt in deo si hoc intelligitur ra-
tione exemplaritate: nichil cōnotatur
actu: sed cū dicit: de⁹ esse in rebus con-
notatur aliqd creatum. Nā nichil est in
eo qd nō est: ergo si deus est in rebus et
loca/ res et loca sunt nō ens: tñ fm se

bene est in exemplari tanquam in principio. Unde hec deus est in rebus: non est conversus huiusmodi res sunt in deo: sed hec deus est exemplar rerum: et utraque est vera eternallyter. Et huiusmodi deus est in rebus: conversus est. res, continetur a deo. et conservatur ab ipso. Ad illud quod obijcit: quod si deus non fuit vbius: et modo est, ergo est mutatus. Dicendum quod non sequitur: quia hoc non est propter mutationem dei: sed rerum.

23 **¶** Ad obijctum quod vbius non connotat effectum: sed solum presentiam. Dicitur quod presentia importat habitudinem ad duo scilicet etus quod presentis est: et cui est presentis: et hoc potest esse prior ratione rei cui presentis est: non novit effectus. **¶** Ad obijctum ad oppositum procedit secundum quod vbius connotat locum creatum.

24 **¶** Ad tertium ultimo obijctum non valet: immo est ibi fallacia accidentis: sicut hic. Iste triangulus incipit habere tres: non ergo omnes triangulus semper habuit tres: quia non fuit distributio de tribus ut nunc: sed ut simpliciter. et cetera.

Questio. iij. Tertio loco dicitur de tertio articulo: scilicet qualiter deus sit in rebus. Et circa hoc duo queruntur. Primum queritur utrum deus sit in omnibus rebus equaliter siue uniformiter. Secundo queritur quibus modis et qualiter deus sit in rebus.

Questio. j. Ad sit uniformiter. ut quod sicut dicit philosophus. Prima causa se vno modo habet ad omnia: licet omnia non habeant se vno modo ad ipsam: sed omnia in deo sunt uniformiter: quia sunt vna et creatrix eentia. et multo fortius deus omnibus rebus est equaliter et uniformiter. Item, quod est vbius totus est equaliter et uniformiter: sed deus cum sit simplicissimus est vbius totus. et equaliter et uniformiter est in omnibus rebus. Item: vnicuique rei intima est materia et forma: sed forma non vnitur materie nisi mediante appetitu appetitus autem ortu habet ab eentia. sed hoc non posset nisi per dei presentiam. ergo deus magis est intimus omni rei quam sua forma: sed forma vnicuique rei est summe intima. et deus intimus: immo cuiuslibet: sed quod habet esse in intimo est uniformiter. et cetera. Item. hoc ostenditur per impossibilitatem: quia si deus non est equaliter in rebus. et cum magis intime est in vna quam in alia. ergo in aliqua non est summe intima. et aliquid est in re intrinsecum in quantum non est deus. et deus non est in omni quod est: sed hoc est impossibile. ergo et secundum. Sed contra. Omne quod recipit in aliquo: est ibi per modum

recipiendi et non recepti: sed creatura re non sunt equaliter capaces dei: ergo non est equaliter in eis deus. Item: sicut se habet intellectus ad primam lucem: sic enim ad primam eentiam: et vniuersum ad primam vniuersitatem: sed maior intellectus magis participat diuinam lucem. ergo perfectior ens et perfectior deus est in vno quam in alio. Item. existentia dei in rebus/est conservatio rerum. sed non omnes res equaliter conservantur. ergo non est equaliter in omnibus. Item: cum deus sit vbius: solum deus habitare in iustis sed hoc non esset si equaliter et uniformiter esset in omnibus. ergo. et cetera. Item. actus intelligentie est notandum/ quod deum esse in rebus dupliciter potest intelligi. Vno modo ut idem sit quod esse presentem cuiuslibet rei. non connotando effectum: et sic uniformiter est in omnibus rebus/ eo quod intus est cuiuslibet rei: et summe presentis: et totus in qualibet re. Alio modo potest connotare effectum: sicut artifex deus in artificio esse per connotationem effectus: et per impressionem sue similitudinis: et sic cum vni creatura plus det quam alii: magis est in vna quam in alia. Et hoc potest esse dupliciter: scilicet extensius quam ad ea que habent esse diuturnius: ut in corpore incorruptibili: plus quam in aia sensibili. Vel intus/ quantum ad ea que habent esse nobiliter/ ut in aia sensibili/ quam in corpore incorruptibili. Vel utroque modo: ut in aia rationali: quam in corpore corruptibili. His visis patet obiecta ad utramque partem. Dicitur enim obijctum: quod deus uniformiter se habet ad omnes res: si intelligatur uniformitas ex parte diuini esse verum est. Si autem intelligatur ex parte effectus: falsum est. Quoniam deus uniformiter et stabiliter existens: cetera producit: et efficiendo diuersa in rebus facit quod res non se habeant uniformiter ad ipsum. Quoniam ergo cum dicitur deus esse in rebus. vno modo connotat effectus. Alio modo non. Ideo vno modo conceditur quod sit uniformiter. alio modo non. Si autem e converso. cum dicitur: omnia sunt in deo. Vno modo potest connotari effectus sicut per se in destinatione et reprobatione: et sic non est uniformiter: alio modo non connotat effectus: et sic uniformiter. Ad obijctum iterum ad oppositum: quod omne quod recipit est per modum recipiendi. obijctum quod res est vbius recep

25

26

27

tum de p̄det a recipiente. vt spectesa
v̄tate cognoscere. in p̄posito aut̄ non
sic est. An̄ diuina essentia existēs in
re. non accipit modū rei. r̄ sic patet il
lud

¶ Questio. ii. Quib⁹ modis
r̄ qualiter sit de
us in reb⁹? Et assignat mag⁹ dupl̄r mo
dos existēdi deum in reb⁹. Et vnum
modū accipit ab augustin⁹ de p̄sentia
dei ad dardanū. q̄ d̄. q̄ aliter est deus
in oib⁹ creaturis. aliter in sc̄is. s̄r in
r̄pō p̄ vnionē Alium modum accipit a
Bregō. q̄ dicit s̄p. v. Cant. q̄ de⁹ ē in
reb⁹ r̄ ip̄r sc̄s potent̄ taliter. p̄sent
tialiter. r̄ eēntialiter. Queritur ergo
de distinctione. sufficientia. r̄ ordine
rū modorū. Et obijctur 3 assignatio
nē Aug. Aut ei accipiuntur modi s̄t
q̄tum ad diuinā sub̄m. Aut q̄tum ad
creaturam. Aut q̄tum ad effectus. Si
quantū ad effectus cum innumerabiles
sint innumerabiles sunt modi essendi
Si q̄tum ad creaturā suscipiētē. cum
soli duplex sit suscipiēs. s̄. natura. r̄ vo
lūtas. vt q̄ t̄m dno sint modi. s̄. p̄ natu
rā. r̄ p̄ gr̄am. Si quantū ad dei sub̄m
cum ea nō cadat diuersitas. erit tātm
vna modus. ¶ Itē sicut gr̄a est effe
ct⁹ superaddit⁹ nature. ita opatio mir
raculosa. ergo sicut in h̄icib⁹ gr̄a est
aut̄ deus q̄ in non h̄icib⁹ ita r̄ in re i
qua opatur miraculose. vt i asina Ba
laā erit alio mō eēndi. ¶ Itē sicut gr̄a
gr̄atūfaciens est supra naturā ita gr̄a
gr̄atū data. vt p̄phetia. ita etiā penar
glia. ergo cū ista differat genere r̄ spe
cie. dicit sc̄dm hoc diuersi modi essendi
distingui. ergo nō distinguit mag⁹ suf
ficienter. ¶ Itē obijct 3 assignationē
Bregō. aut ei illa assignatio ē fm̄ effe
ct⁹. aut p̄ditōes r̄ p̄rietates dei. Si
fm̄ effect⁹. tunc cū eēntia nullū conno
tet effectū. non debet poni. Si sc̄dm
p̄ditiones dei sed nō t̄m est de poten
tia. sed etiā sapientia r̄ voluntas. ergo
vt q̄ insufficienter assignet. ¶ Itē vt
ēē p̄posteratio in ordine. Nā secūdm
rē r̄ rōnē intelligendi. essentia p̄cedit
potēntiam. r̄ potentia p̄sentia ergo ma
le ordinat. ¶ Itē verborū sc̄lcatio p̄
q̄ in deo idē est potēntia. eēntia. r̄ p̄sen
tia. dicitur ergo distinctio. ¶ R̄. d̄dm
q̄ assignatio Augustini. respicit diuer
sitate modorū essendi dei in reb⁹. s̄
assignatio Bregō. respicit cōditiones

modorū essendi. Ubicunq; enim est de
us. siue per naturā. siue p̄ gr̄am. essen
tialiter potēntialiter. p̄ntialiter. Diuer
sitas autem modorū essendi accipit
tur p̄neas diuersitate effectū. r̄ non
qualēcunq;. sed solū trimembri. Quis
dā enim est effectus sc̄dm quē cōpara
tur res ad deum p̄ modum existentia.
r̄ hi oēs continētur sub modo naturē
extēso nomine. Quis dā per modū rede
untis. r̄ hic est effect⁹ gratie inchoata
vel consummata. vel glorie. r̄ q̄tm ad
hic est sc̄ds modus essendi. Quis dā est
effect⁹ secūdm quē comparatur crea
tura ad deum vt p̄uentis. vel p̄ficiēs.
r̄ hic ē effect⁹ vnionis in qua vnūtur
in vnitate p̄sone creatura r̄ creator vt
homo et deus. Quis ergo tres sūt mo
di effectū. secūdm quos creatura dis
uersimode comparatur ad deū. id tan
tū trib⁹ modis d̄ esse in reb⁹. Et p̄
mus qui attēditur q̄tm ad exitum affe
mlatur linee recte. Sc̄ds q̄tum ad re
ditum linee retere. Tertius quantum
ad perfectionē a simulatur circulo. Et
prim⁹ quidē mod⁹ s̄tis est linee. sc̄ds
q̄ sc̄ludij p̄mū s̄tis est soliditati. Et id opti
me dicit ap̄ls. Col. ij. q̄ in r̄pō tota di
uinitas habitat corporaliter. est et p̄fe
ctissime in eo. q̄ est ad modū circuli q̄
est figura p̄fecta. r̄ per modū altitudi
nis q̄ est quātitas p̄fecta. ¶ Ex his p̄
sufficientia. r̄ distinctio. r̄ solutio obie
ctorū. Assignatio aut̄ beati Bregō. ac
cipitur quantū ad conditiones modo
rū essendi. In his em̄ tribus circulo
quitur h̄tūs. Bregō. p̄fectionē modorū
existēdi deum in oibus in quib⁹ ē hoc
modo. Aliqd̄ enim est in aliquo secun
dū p̄ntialitatis indistantiā. vt consen
tū in p̄tinēte. vt aqua in vase. Aliquid
secūdm p̄tutis influētia. vt motor in
mobili. Aliquid secūdm intimitatis ext
sistentiā. vt illud quod est p̄tinens intra
vt anima in corpore r̄ oē quod p̄fecte
est in re. necesse est esse quantum ad
hāc triplicē p̄ditionē r̄ hoc mō est de⁹
Et id d̄ eē potēntialr. p̄ntialiter. r̄ eēnt
tialiter. q̄ secūdm p̄ntialitatis indistanti
as. fm̄ p̄tutis influētia. secūdm intimi
tatis existentia r̄ sic p̄ distinctio. suffi
ciētia r̄ ordo. Quis secūdm rōnem intel
ligendi p̄ditiones iste se habēt p̄ addi
tionem. r̄ id bene ordinat Beatus Be
sonius primo presentialiter r̄. Aliquid

29

ca.

in hōmō pōtō
nes pōtūt dīstī
guere penes sub
stāntiā. virtutē ⁊
operatiōē s; lz
mod⁹ existendi
ēntiālī rīdeat
s; bē. ⁊ potētiālī
pōtūt. in pōtētiā
lī nō pncipālī rī
det opatiōē. nā
pōtētiā est aliqd a
licubi ēt s; non
operetur. Aliq
accipiūt penes
gīā cārū. Sed
nec illud videt
cōnotēs. q; est
fētiālī pōtētiā
nō cōnotat ge
nūs cālītatis.
aliqui penestri
nitātē vestigī
s; modū spect
em ⁊ ordinē: s;
ōia hēc pcedit
ēntiā. s; mōdū
intelligendi.

De delīmu
tabilitate q̄tuz
ad locū. Cumq;
dīna natura pe
raciter ⁊ ēntiā
līter. Supra oī
dit mag⁹ quār
dē sit in loco ⁊
in reb⁹ oībus ⁊
qm̄ ad existētiā
i loco seq̄t circū
scriptibilitatē
⁊ localitātē in
creatura localī
ta. s; itēdit hic
a deo hās cōdi
tōnes remoue
re. Et dīuiditur
hec ps lūas.
In pma oīdit
deū icircūscri
ptibilē ⁊ imuta
bilē. In scda
vero pcludit. et
p auctoritatē
pfirmat. ibi. Sa
teamur itaq; dī
nā naturā. ⁊c

Et cōstēdit q
imobilitas ⁊ in
circūscriptibili
tas puenit deo.

k

Cūq; dīna na
tura pncipālī rī
sentīālī sit in oī
loco ⁊ oī tpe. nō
tū mouet p loca
vel p tpa. nec tē
porālī nec localī
est. localī nō ē. q;
penit⁹ nō circū
scribitur loco. q;
nec ita ē i vno lo
co q; nō sit i alio.

Neq; dīmensio
nem hz sicut cor
pus cui s; locū
assignat pncipi
um: mediū: ⁊ fi
nis. ⁊ aī ⁊ retro
dextra ⁊ sinistra.
sursum ⁊ deorsum
q̄d sūt iterposi
tione facit distā
tiā circūstātiū.
Duob⁹ nāq; hīs
modis dī in scri
ptura aliqd lo
cale siue circū
scriptibile. ⁊ ecō
uerso. s; vt q; dī
mēsiōne capiēs
lōgitudīs: altitu
dinīs: ⁊ latitudi
nīs distātiā facit
i loco. vt corp⁹.
Vel q; loco dīssi
nit ac determinat
qm̄ cū sit alicubi
nō vbiq; iuenit.
q̄d nō solū corpi

sed ēt oī creato
spūi pgruit. Oē
ergo corpus. oī
mō locale est.

Remouet
illocalitatē ⁊ icir
cūscriptibilitatē
a natura angeli
ca ⁊ oī i natura
creata.

Spūs hō cre
at⁹ quodā mō ē
localis ⁊ quodā
mō nō est localis.
Localis q̄dē dī.
q; dīffinitōe lo
ci terminatur qm̄
cum alicubi pns
sit tot⁹. alicubi nō
uenit. Nō at ita
localī ē. vt dimē
siōne capiēs. dī
stātiā i loco faci
at. Dīna s; sola
ēntiā oīno illo
calis ⁊ icircūscri
ptibilis ē. q; nec
locis mouet ali
quo mō. s; vel de
terminatiōe fini
ta. vel dimēsiōe
suscepta. ne tpi
bus. s; affectu et
cognitione. hīs
ei duob⁹ modis
s; loco vel tpe fit
mutatio creatu
re. q; lōge ē a cre
atore. Vñ s; su
p. Sen. De⁹ iqt
ops. icōmutabi
lī eternitate. vo
lūtate. p̄tate tpe
idē mouet p tpe

Prima pō h
quattuor pres.
In pma ostēdit
q; imobils
tas ⁊ icircūscri
ptibilitas cōue
nit deo. In secū
da hōc remouet
p natura angeli
ca et oī i natura
creata s; b. S; b
vero creatis
quodam mō. ⁊c
In tertia pōnt
opiniōne quō
rūdā q; dīcunt
spūs creatos nō
moueri locone
esse locales. ibi
De mutatiōe
loca. ⁊c. In
quarta s; cō
clūsiōne infert.
q; solus spūs in
creatus est icir
cūscriptus. ibi.
Sunt ergo spūs
creati. ⁊c.
Item secun
da pars in qua
s; restitit cō
clūsiō: et vt ad
dat habet tres
p̄tes. In pma
pcludit p̄
determinatā. ⁊
anctoubus con
firmat. In secū
da vero mouet
oppositiōem ⁊
soluit illam. ibi
Ad hoc au
tem solet oppo
ni. In t̄tia bies
uter epilogat
p̄determinatā
ta. ⁊ ostendit rā
tionem s; p̄
sentis capiti. ibi.
tam s; sufficē
ter demonstrat
tum est.
a C; Neq; dimē
siōnem habet s;
cut corpus. ⁊c.
p̄detur male dī
cere. quia dīc

Deo est
ut s; al
tep mo
duz nec
localis.
nec cre
cūscrip
tibilis i
s; aliter
vero est
creatus
oīno
localis
cūcū
scriptibi
le ē de
illocal
icircū
bilis.
August.

Quibus
mōis ali
qd dīcat
localē
circū
scriptibi
le.

11

fur Ephe. iij. vt
 possit copre-
 hendere cu om-
 nibz sanctis :
 que sit longitu-
 do. latitudo. etc.
 et glosa exponit
 illud de deo.
Responso.
Magister loquitur
 tur ppue ad te-
 teram. sed apos-
 stolus loquitur
 metaphorice.
 Unde multipli-
 citer. exponunt
 illa verba. In
 deo em longitu-
 do est longanti-
 mitas. latitudo
 charitatis. su-
 blimitas mi-
 sericordie. et p-
 fundus iusticie.
 siue sapientie.
 quantum ad dei
 iudicia.
Mouet et
 am per tempus
 et locum crea-
 turam corporalem.
 Uidet male ista
 diuisio augustin-
 ni. Primo quia
 a philosopho po-
 nitur nalis mu-
 tatio fm tempus
 Et iterum sua di-
 uisio non videt
 sufficiens. quia
 a philosopho po-
 nitur ser species
 motus. Resp d.
 Dicendum q fm
 philosophum
 omnes species
 motus ad hunc
 duplicem motum
 reducuntur. sci-
 licet ad motum
 ad situm. et ad
 motum ad for-
 mam. Augustin-
 autem motum ad
 situm intelligit p
 motum fm lo-

creaturam spualē
 b mouet et p tps
 et locum creaturam
 corpalem. vt eo
 motu naturas
 q̄s pdidit admi-
 strer. Cuz ḡ tale
 aliqd agit. n̄ de-
 bemus opinari
 eius subam qua
 deo est tpb̄ lo-
 cū s̄ mutabilē.
 siue p tpa et loca
 mobilē cū sit ipse
 et terior oi re. qz
 i ipso sunt oia et
 exterior oi re. qz
 ipse ē sup oia et
 antiqor oib̄. qz
 ipse idē est an oia
 et nouor oib̄ qz
 ipse idē ē post oia
 s. post oiz initia.
 Ecce hic apte d̄
 stēd̄. q nec locz
 nec tpb̄ muta-
 tur vel mouetur
 c deo. Spualis
 aut creatura per
 tempus mouetur.
 corporalis vero
 ēt per tps et locum
 mutari aut per
 tempus est varia-
 ri s̄z qualitates
 interiores vel ex-
 teriores q̄ sunt
 ipsa re que mu-
 tatur. vt qn̄ su-
 scipt̄ r vicissitudi-
 nem gaudij. do-
 lus sciētie. obli-
 uionis. vt varia-
 tionem forme. si

ne alicuius quali-
 tatis exterioris
 hec ei mutatio
 q̄ fit fm tps va-
 riatio ē qualita-
 tū q̄ fit i corpora-
 liuel spuali crea-
 tura et ideo vo-
 catur tempus.
Ponit opi-
 nionē quorūdā
 q̄ dicūt sp̄s cre-
 atos nō moueri
 loco nec esse lo-
 cales. **M**
De mutatio-
 ne vero loci ma-
 gna iter p̄qretes
 disceptatio h̄sa-
 tur. Sūt ei qui
 dicūt nullū sp̄m
 aliq̄ modo posse
 mutari loco ab
 oi spū locuz vtr
 remouere volen-
 tes. qm̄ s̄z dimē-
 sionē tm̄ et circū-
 scriptionē locuz
 p̄stare asserunt.
 atqz id solū esse
 locale vel i loco
 eē dicunt. qd̄ di-
 mensionē recipit.
 et distantia in lo-
 co facit. Et hoc
 dicūt Aug. sen-
 sisse mutationē
 tps̄ tātū spuali
 creature tribuē-
 tē. loci vō et tps̄
 corporee. S̄z vt
 supra diximus
 dupliciter dici-
 tur res eē loca-

eū q̄ est entis cō-
 pleti r̄fecti. si-
 ue de inuouatio-
 ne circa qualita-
 tē. siue proprietate
 substantie eas
 tenus qua ad sit-
 um est. nisi parti-
 ter sit ad formā
 motū aut ad for-
 mā qui subditur
 dicitur per quicqz
 species cōprehē-
 dit sub mutatio-
 ne fm tempus. p-
 pter hoc q̄ se se
 dicit mēsurā va-
 riabilē et rei va-
 riabilis. Uū om-
 nē mutationem
 q̄ est fm pp̄te et
 tates rei absolu-
 tas et intrinsecas
 siue fm qualita-
 tes corpales. si-
 ne s̄z spuales vt
 sunt affectiones
 in aiab̄ ipse vo-
 cat mutationem
 fm tempus. et ita
 p̄z ratio diuisio-
 nis et sufficiētis.
Spiritualis
 autē creatura p
 tempus mouet
 ut falsum dice-
 res. qz spual crea-
 tura mēsuratur
 euo. cū sit p̄pes-
 tua. ergo si mo-
 uet. si p tps̄ mo-
 uet. sed p eum.
 Item intellectus
 angelicus ē dei
 formis s̄z vult
 p̄s ergo intel-
 ligit in instanti.
 pari ratione et
 afficitur. nō er-
 go i tpe. Præter
 ea tps̄ p puo est
 mēsurā motū p̄-
 mi mobilis. s̄z il-
 lud solum mens-
 suratur tpe qd̄
 subiacet illi mo-
 tū.

Aug. s̄z
 ba pdctā
 p se face-
 re dicūt.
 Rñsio
 ad qd̄nē

Quid sit
 mutari
 s̄z tps̄.

33
 Est. Et tale nō ē
 angelus nec est
 motus. ergo. &c.
 Et Rñ. ad pñs
 notandū qđ tps
 vno mō dī pīo
 pte. & sic dicit
 mēsurā rei mu
 tabilis in qđm
 mutabil. tñ sub
 rōne cōtinui. et
 qm̄ motus primi
 mobilis ē motus
 marie euidēs &
 pñm̄ iter oēs
 tō tps hoc mō
 dī pte est i pī
 mo mobilis sicut
 in subrecto in qđ
 pīo est: & i quo
 pīo appet. alto
 mō dī tps mē
 sura cuiuslibet
 rei mutabilis sicut
 qđ mutabilis. sicut
 ne moueat ista
 tanee sine cōtin
 nue: & sic nō tñ
 est in motu pīo
 mobilis & i his
 qđ ei subiacēt. sicut
 ē i omni creato
 circa qđ accidit
 variatio. & sic ē
 in angelis Et per
 hoc patēt oba.
 34
 Quod em̄ o
 bicit d̄ euo. Di
 cendum qđ enū
 est mēsurā ange
 lorum qđm ad
 esse substantiale
 quod est inuis
 ribile & incorru
 ptibile. sed tem
 pus quātum ad
 proprietates qđ
 variantur. & qđ
 dam subito. que
 dam successiue
 sicut patet i an
 gelis per natu
 rā paulatim in
 tendit aliquā af
 fectionem. & sic
 patēt cetera.

lis vel circūscri
 ptibilis. scz vel
 qđ dimēsiōne re
 cipit & distantiā
 facit: vel qđ loci
 termino diffini
 tur. quo p̄t̄z
 puenit corporee
 creature. alterū
 vero tñ spūali.
 Nā vt supra di
 xim⁹ corporalis
 creatura ita ē lo
 calis vel circun
 scriptibilis qđ de
 terminatur diffi
 nitione loci. & qđ
 dimēsiōne recipi
 ens distantiā fac
 tū diffinitōe lo
 ci & clauditur. cuz
 ita sit alicubi qđ
 alibi. Sz nec di
 mēsiōnez recipit
 nec distantiā i lo
 co facit. quia si
 multi essent sps
 hic nō eo coangu
 starent locū quo
 minus de corpo
 rib⁹ contineret.
 Ideoq; Augu.
 attribuit muta
 tionem loci cor
 poris. nō spūi: qđ
 licz spūs trāseat
 de loco ad locū.
 nō tñ ita vt dimē
 sionib⁹ circūscri
 ptus iterpositio
 ne sui faciat di
 stantiā circūstāti
 um sicut corp⁹.

& Conclusionem suā infert
 ex predictis qđ spūs creati sunt
 locales & circūscriptibiles quo
 dāmodo. Spūs vero dei oīno i
 circūscriptibilis.

n
 Sunt ergo spūs creati in lo
 co et transeunt de loco ad locū
 & quodāmodo locales & circun
 scriptibiles: sed non oī eo mō
 quo creature corporee. Spūs
 autem increatus qui deus est.
 in loco quidem est. & in oī loco
 sicut oīno illocalis & incircūscripti
 bilis. Vñ Beda super Lucam
 ait. Cum ad nos angeli veniūt
 sic exterius implēt ministeriū.
 vt tñ ante deum interius p cō
 templationez assistāt. qđ: & si an
 gelus est spūs circūscriptus
 summus tñ spūs qui deus est
 incircūscriptus est. intra quez
 currit angelus quocūq; mita
 tur. Ecce hic dī qđ spūs angeli
 c⁹ circūscript⁹ est. spūs autē qui
 deus est incircūscriptus. Ali
 bi etiā amb. distantiā oñdēs in
 ter spm̄ increatum & spm̄ creatū
 dicit seraphin de loco ad locuz
 transire. in quiens ita i li. de tri
 nita. dixit. Etsi. qđ missus est ad
 me vnus de seraphi. Et spirit⁹
 quidem sanct⁹ dicitur missus:
 sed seraphin ad vnū. spūs vero
 ad oēs. Seraphi mittitur i mi
 nisterio. Spūs operatur ministe
 rium. Seraphin de loco ad lo
 cum transit. Nō em̄ cōplet oīa:
 sed ipse repletur a spū. hic ap
 te oñditur qđ angeli quodāmo
 do locales sunt.

& De⁹ est vbiq; sine locali
 motu. qđ cū repositōe superiorū
 confirmat auctoritatibus. o
 Cfateamur itaq; diuinā na

angusti.

35 **C**on duobus
sapiētib⁹ quo
rū alter altero.
et videtur fal
sum dicere: q
eadem sapiētia
est in duob⁹ ne
q maior: neq
minor: q sapien
tia est accidentis
et qualitas sap
ientis. et accidēs
per substantias
numeratur. Re
sponso. Dicens
dū q ad hoc vo
luerūt aliq dī
cere. q eadē sa
pientia creata
est. in duobus sa
pientib⁹. et hoc
dant intellige
re per duas sup
positione. Una
est q spēs rei i
anima non dif
ferat per essen
tiam a re extra:
Alia suppositio
est. q eadē rem
nosse pnt duo
sapientes: scilicet
et vnum enun
ciabile quod di
etum est singu
lare. et hoc plū
mum non indi
get persuasōe. s
pūm q species
iā non differ
rat a re extra s
essentiā offen
dunt sic. quia p
eadem res co
gnoscitur per q
res habet esse.
si ergo per for
mā suā habz eē
q cognoscit. et
forma rei vere
est in aīa: et cū i
tellect⁹ sit scies
per illā formā.
et contingat a
liquos duos om
nino idem scire

turā p imensita
te sui nusq̄ deef
se eāq̄ solā oīno
localē. et oīno in
circūscriptibilē.
nullo pcludi lo
co. s; a fine vsq̄
ad finē attingere
non tñ spaciōsa
magnitudie nec
locali motu. sed
imensitate atq̄ i
mobilitate sue
cēntie. Un aug.
ad dardanū ait.
Nō q̄si spaciōsa
magnitudie opi
nemur deū p cū
cta diffundi. si
cut fumus aut
lux ista diffūdit:
sed potius sicut
d in duob⁹ sapiē
tib⁹ quoz alter
altero corpe grā
dior: et s; sapiēti
or n̄ ē. vna sapia
ē. nec ē i maiore
maior. nec i mio
remior. nec mi
nor in vno q̄ in
duob⁹. ita de⁹ si
ne labore regēs
et ptinens mun
dum in celo tot⁹
est. in terra tot⁹
et in vtroq̄ tot⁹
et nullo conten
tus loco. sed in
seipso vbiq̄ to
tus. Idez quozq̄
sup psal. ait. Ad
verbum dei pti
net nō esse i par

te. s; vbiq̄ esse p
seipm. hec ei est
sapia dei q̄ atti
git a fine vsq̄
ad finē fortiter.
nō tñ motu loca
lis; imobilitate
sui velut si mo
les aliq̄ sarea i
pleat aliquē lo
cū. d; q̄ attigit
a fine illius loci
vsq̄ ad finē. cu
tñ alterū n̄ dese
rat alterū occu
pādo. Nō q̄ hz
motū localē ver
bū illō et sapia il
la solida ē vbi
q̄. Ex p̄dcis ino
tescit q̄ de⁹ ita
vbiq̄ p essentiā
q̄ nec spaciōsa
magnitudie dif
fūdit. nec vno d
serto loco alium
occupat. qz loca
lē motū non hz.
Idēq̄ aug. volēs
precidere a dei
puritate omnes
localem motum
et localem circū
scriptionem. po
tius dicit oīa es
se i illo q̄ ipsum
esse alicubi. nec
tñ ipsum esse lo
cum qui non est
i loco l. l. lxxxij
q. ita inquit
Deus nō alicubi
est qd alicubi
est cōtinetur lo

et cogitare illa ff
est tñ vā forma
sed etiā vna. Et
q hoc verū sit.
psuadent p hoc.
q si forma po
test fm veritate
consimilem for
mam in materia
producere et se
ipsam facere in
aliena materia.
quare non est si
milit in anima q̄
habilitoz ē ad re
cipiendū. vnde
et hoc dicūt sen
sisse August. Un
de dicunt q̄ sa
pientia non ē ad
modum altarus
proprietatum.
Sed hec positio
debat ab Augu
stino. quis Aus
gustinus vult et
aliū sancti. q̄ es
se in plurib⁹ om
nino distinctis si
conuenit vni et
eidem creature
nisi per intracu
lum. et ideo pos
sio ista sup fal
sum fundatur. et
fundata est. et
si veritas asine
esset in aīa quas
re nō diceretur
anima esse alic
nus. Et iterum.
Si eēt veritas.
adhuc nō esset
eadem quia nul
la forma cū ge
nerat se generat
se omnino ean
dē. s; de necessi
tate plurificatur
essentia in gene
rante et gnato.
preter q̄ in deo
et ideo non valet
ad propositū. Et
ideo scdus mor
dē dicit est. qz
L. iij.

Augustinus itelligit de sapientia creata, que est in sapientibus. et attingit ubique propter sui munditiam. Sed cum Augustinus intendit ponere exemplum in creaturis non videtur adhuc hoc esse secundum eius intellectum. Et iterum ipse dicit, quod ipsa sapientia est equalis in duo, quod sunt equaliter sapientes, non autem in aliis ergo videtur loqui de habitu. Et ideo est tertius modus, quod ipse loquitur de unitate per conformitatem. Sed illud adhuc non est sufficienter dictum, quod tunc maior esset in duobus quam in uno, sicut patet in duobus divinis, quod sunt in divinis personis et equaliter. Propter hoc dicendum quod similitudo siue intellectio in anima habet comparari ad animam in qua est, et ad illud cuius est, et quoniam ortum habet ab eo cuius est et ad illud dicitur, id similitudinem spiritus in animabus pluribus, quia in unam et eandem personam ducuntur et tantum una quantum due hinc est quod per comparationem ad illud cuius sunt habent unitatem, nec maius sunt due

co. quod continentur loco corpus est. deus autem non est corpus non ergo alicubi est. et tamen quod est et in loco non est. in illo si potest dicitur ille alicubi. nec tamen ita in illo ut ipse sit locus. Locus enim in spatio est quod longitudine et latitudine et altitudine corporis occupatur. nec deus tale aliquid est et omnia ergo in ipso sunt et locus non est. nec in loco est. Locus tamen dei sed improprie dicitur templum dei non quod eo contineatur. Id autem nihil melius quam anima mundi intelligit. Ecce hic dicit deum non esse in loco. sed intelligendum est deum non esse in loco localiter. scilicet quia nec circumscriptionem nec localem motum habet.

Oppositionem movet et soluit quod versus per hanc quod deus mutetur loco. per

Ad hoc autem solet opponi sic. Quotidie sunt creature que ante non erant et in

eis deus est. cum ante non esset in eis. est ergo ubi ante non erat id est mutabilis esse videtur. Sed licet quotidie incipiat esse in creaturis in quibus ante non erat quod ille non erat. hoc tamen fit sine sui mutatione. qualiter in mundo cepit esse quem fecit tamen sine mutabilitate. et si similiter desinit esse in quibus ante erat sine sui mutatione. nec tamen ipse deserit locum sed locus desinit esse.

Epilogus predeterminatorum ubi ostendit rationem si tus presentis capituli. q

Etiam sufficienter demonstratum esse videtur quomodo omnia dicantur esse in deo et deus in omnibus. quam disceptationem quasi incidenter suscepimus. quia id videbatur postulare res circa quam noserverfabatur sermo. Disserebamus enim de scientia siue sapientia dei. et cum doceremus deum scire omnia: quesitum est utrum propter cognitionem quam de omnibus habet. dicerentur omnia esse in deo. an alia ratione hoc diceret scriptura. huius ergo questionis occasio in premissam nos deduxit disputationem.

una. similiter nec sapientia. Sed in parati de ad animas que per illas cognoscunt habent pluralitatem. et plures sunt due una. et id patet quod non potest ponit oino si de. quod res differunt ab intentione siue similitudine sua. in deo autem in quo non differunt patens est quod unus potest esse in multis. et sic patent cetera obiecta.

Ad intelligentiam huius partis duo habentur capitula. Primum quod dicitur de circumscriptione localitate vel de localitate dei. Secundo de mutabilitate spiritus angelici in locum. hec et duo sequuntur in libro. Quamvis ad primum articulum quoniam tria. Primum quod dicitur. Vtrum deus sit localis intra locum. Secundo vtrum sit mutabilis de loco ad locum. Tertio vtrum sit separabilis a loco. sive sit extra omnem locum.

Questio. I. Quid deus sit localis. Offendit hoc modo. Si in loco et esse locatum convertuntur. sed deus est in loco ut in precedentiibus probatur et deus est locatum. sed esse locatum est locale. et deus est localis. Item: quod in uno loco tantum locale est. et si plures possint omnia loca et unum. et magis sapientiam rei quod habet esse in toto. quod in parte. habet multo magis esse locum quod est in omni loco. sed deus est in omni loco: quod ubique. et per magis esse localis. Item: deus est ubique. et est hic. sed hoc est. est in loco determinato. et quod est in loco determinato est locale. et sic. Item: deus est in loco aliquo determinato. aut est in toto. aut in parte. si habet partem et partem. quod est inconueniens. Si in toto. sed quod in toto est in aliquo parte habet ab illo. et quod comprehendit ab alio: quod loco determinato. est locale. et deus est localis. Item contra. magis in libro. Localis non est: quod penitus non circumscribitur loco. Item: in deo probatur sic. Nihil de tempore nisi quod excedit a tempore. Tempus enim in tempore sunt corruptibilia. et nihil de locale. nisi quod excedit a loco. sed deus non excedit a loco. et sic. Item: locus est a ceteris. et non denominat illud nisi ad quod comparat ut accipit sed ad deum non potest comparari ut accipit. et non denominat deum et deus non est localis. Item locus est quantitas continua diuisibilis. punctus autem est principium quantitatis indiuisibile. ergo magis conuenit cum deo punctus quam locus quantum ad proprietates: sed deus non dicitur punctualis nisi improprie et false. ergo non dicitur localis. Item. Responsum. Dicendum. quod locale dicitur quod sequitur leges loci. sicut temporale quod sequitur leges temporis. Leges autem loci sunt quantum ad actum continentem. mensurandi. saluandi. terminandi. secundum quas locus se habet ad locatum. per modum impatiens. et locatum se habet

ad locum per modum suscipiens. Et quoniam deus sic est prior loco. ut nihil ab eo omnino recipiat. sed solus est indigentia supplet. et de loco virtute continendi. et locatio virtute replendi. hic est. quod deus nullo modo deus est localis. sicut dicitur magis in libro. et rationes ad hoc inducte concedente sunt. Ad illud ergo quod obicitur. quod esse in loco. et esse locatum conuertuntur. Dominum conuertuntur ratione materie circa ipsum corpus. tamen ratione virtutis vocabuntur non. Nam hec determinatio in loco. ad hoc quod habeat veritatem locutionis non exigit. nec ponit. nisi proportionaliter est indistantiam. sed esse locatum ponit ambiguitatem et continentiam. esse locale ponit idoneitatem ad proprietates loci et indigentiam aliquam. et ideo hec concedit. deus est in loco. Prout aliquid habeat in proprietate. propter hoc quod hec proposito in: videtur importare continentiam ambiguitatem: sed hec est magis impropria deus est localis. et adhuc ista est plus impropria. Deus est localis. et ideo non est recte probanda. sed exponenda. Ad illud quod obicitur quod est in uno loco. est locale. Dicendum quod illud est. quia locus superexcellit ipsum locatum. Unde illud determinat et diffinit. sed quoniam est in omnibus. ipsum superexcellit omnia loca. Et ideo super hoc non tantum possunt omnia loca quantum potest superius locus super illud quod est tantum in uno loco. et ideo non est localis dicitur deus. Ad illud quod obicitur. quod deus est hic et ceteris. Dicendum. quod hic potest teneri dupliciter. Aut demonstratiue tantum. Aut demonstratiue et discretiue. Si tantum demonstratiue. sic verum est. deus est hic quia non est signare locum cui deus non sit presentis. Si autem discretiue. falsum est esse hic. et non sequitur ex prima et hoc sensu probat sua ratio. Ad illud quod queritur aut deus est secundum totum et ceteris. Dicendum. quod in deo sunt simul simplicitas et infinitas. quando ergo apponitur circa deum nomen importans totalitatem potest dupliciter apponi. vel ratione simplicitatis. et sic ponatur partem et partem. et sic significatur per nomen. ut si dicitur totus deus et quoniam deus in omni loco simplex est. et quodlibet est capax simplicitatis diuine. ideo ratione simplicitatis deus est in quolibet loco totus. Potest iterum totalitas apponi ratione infinitatis. et hoc fit per aduerbium. ut si dicitur. Deus est totaliter in loco. hoc sive

83

39

40

41

fm totū. r sic cū diuina infinitas a nullo loco includat. De⁹ in nullo loco est fm totū. Qñ g̃ q̃rit. aut fm partes aut fm totū. Dñm ē nō diuidit per imediate. q: de⁹ nō q̃ s; parte. q: simplex. nec fm totū. q: in infinitis. r ideo dicend⁹ est totus in quolibet loco. nō tñ totaliter.

Questio.ii. mutabilis secundum locum. Et q̃ non videtur sic. Magister in littera dicit r accipit ab Aug. Super Genes. deus est in omni tempore et in omni loco. non tamen mouetur p̃ loca vel tempora. ¶ Item. ratione ostenditur. q: motus est actus imperfectus. sed in deo nulla est imperfectio. ergo secundum locum mutatio. ¶ Item. per omnem motum aliquid acquiritur. sed deus nullum locum potest acquirere. quia est vbique. ergo impossibile est deū secundum locum mutari. ¶ Item nobilitas dispositio est quies q̃ motus. sed quod nobilitas est. deo est attribuendum ergo impossibile est deum secundum locum mutari: sed semper quiescit. ¶ Contra. Aug. ad orosium. Deus mouet se sine tempore r loco. ergo videtur q̃ de⁹ mouetur. sed perfectissimus motuum est motus scdm locum. ergo r. ¶ Item. Cum sit illocalis de⁹ localiter tamen ambulat in sanctis. ergo saltem videtur mutari per accidens. ¶ Item. hoc videtur ratione. quia mouentibus nobis. mouentur ea que in nobis sunt. hoc dicit philosophus. r dicit propter formas que non sunt in vno determinate ergo si deus est in nobis. de⁹ mouetur in nobis. saltem scdm accidens.

¶ Item. quia deus q̃rit ad existentiam. p̃ essentiam non determinat locū. tñ q̃ritum ad habitationem diffinita est i aliquibus. ita q̃ non in alijs. ergo saltem q̃ritum ad hunc modum est mutabilis.

42 ¶ Rñ. ddm q̃ sicut magister in lsa deus nullo modo mutat p̃ locū. r hoc verū est. q: nec p̃ se. nec per accidens mutatur r hoc est propter summā immensitatem. q: adest oib⁹ r nulli abest. r si incipiat esse in re vel desinat. hoc solū est scdm rei mutationē nō fm mutationes eius. vt puta. si aere illuminato intelligatur creati cristallus. radi⁹ incipit esse in eo. et cristallo amoro desinat esse

43 nulla facta mutatione in radio. ¶ Ad illud ergo quod obijcitur. q̃ deus mouet se r. Dicendū q̃ Aug. non dicit sim-

placiter q̃ mouet se. sed cū his additio nibus sine tpe r loco. Et quoniam omnis motus scdm Augustinum completur hēditur sub mutatione fm tempus. r fm locū. ideo tātū est hoc: quantum ē dicere mouet se sine motu. r ita nō mouetur vere. Nec implicat cōtradictio. S; cū in motu sint duo. scilicet qd̃ est act⁹ et quod est variatio siue imperfectio. vult dicere Augustinus q̃ mouet se sine motu. qui semper est in actu sed nō ita in actu imperfecto. immo perfecto. Quod dicit Iñs. est intelligendum metaphysice vel causaliter. quia sanctos facit ambulare per fidē de virtute virtutem. ¶ Ad illud quod obijcitur. q̃ mouentibus nobis r. Dicendum. q̃ illud nō habet veritatem nisi in illis que sūt in alijs per dependentiam et diffinitio nem. vnde quia radus est in aere. sed non dependet ab aere. ideo non mouetur moto aere. et quia anima est in manu. nec diffinitur manu. ideo non mouetur mota manu. Deus autem non dependet a rebus nec diffinitur. ideo nō mouetur ad motū rerū. ¶ Ad illud quod obijcitur de habitatione dei dicendum q̃ determinate est in aliquib⁹ nō rōne immensitatis. sed rōne influentis g̃re. r ideo nō determinatur ipse deus sed effectus tm̃. hinc est q̃ nō p̃ se nec p̃ accidēs mouet nec moueri p̃t. q: a nullo dependet nec de p̃t. a nullo diffinitur nec p̃t diffinitur: r nō solū est impossibile sed etiā nō intelligibile. Obijcitur autem aliquis sic: intelligamus corpus egredi a loco nullo introuēte tñc remanet vacuū: aut g̃ ibi est de⁹. aut nō. Si sic. g̃ in eo est qd̃ nihil est. qd̃ finitum ē dicere. Si nō est. r ibi prius fuit. ergo videtur esse mutatus saltem per accidens ergo p̃ q̃ de⁹ ercat cū re. r cum re alia igrediat. q: res tm̃ extret de us extret. Ad hoc rñde q̃ si p̃ iposibile ponat locū euacuari. tñc remanere intelligit̃ capacitas loci priuata. capacitas aliquid est. r in illa deus est. priuatio autem nihil est. r in illa de⁹ esse nō p̃t. nō g̃ desinit deus esse ab eo qd̃ res manet post recessum corporis sed cū res priuatur. aufertur comparatio eius ad deū. Qd̃ ei nihil est. nullam habet p̃p̃ rationē. sed cum res mouetur. deū non dimittit. nec ad deum accedit. nec de⁹ cum re venit q: sic est in re vt sit extra rem idē. ideo nec res eum dimittit: nec

nonū inuenit. Et hoc est intelligibile. si
quia pōt intelligere q̄ deus sit immen-
sus simplex et infinitus. Quia em̄ ē im-
mensus ita est intra q̄ extra. Quia sim-
plex. s̄m̄ vnū et idē est intra ⁊ extra. Quia
infinitus ideo nec dimittitur nec acqui-
ritur aliud in re. nec ab ipso stur ad ips̄
cū dimittitur vt alibi et alibi inueniat.

Questio. iiii. ab omni loco

separabilis vel extra oēm locū. Et q̄ si
p̄. q̄ extra oēm locū nihil est. s̄ si deus
ē extra oēm locū s̄ nihil ē v̄l in nihilo.

Item hoc qd̄ est extra aduerbiū loci
est. ergo si deus extra oēm locum est. ē
in loco. ⁊ p̄ter oēm locū. sed hoc ē fal-
sum et non intelligibile. s̄ deus nō pōt
nec re nec intellectu separari ab oī loco.

Item cū d̄r deus est extra mundum.
extra aut stat pro aliquo. aut pro nihilo
s̄ i p̄ nihilo. ergo chimera ē extra mū-
dum. Et pro aliquo. ergo vel pro crea-
to. vel increato. Non pro creato constat
ergo pro increato. ergo esse extra mun-
dum. est esse in deo. sed oīs sunt in deo.
ergo omnia sunt extra mundū.

Item in nullo est deus q̄ non sit in ipso. s̄z nū-
hil qd̄ sit extra mundum ē in deo. ergo
deus non est extra mundum.

Contra
q̄ locus possit separari a deo scdm̄ itel-
lectum v̄l. q̄ possibile est s̄m̄ intellectū
locum priuari omni locato ⁊ remanere
vacuū. sed vacuū est priuatio. de⁹ autē
in nullo est qd̄ non sit in ipso. priuatio
autē nō est in deo. nec deus in priuatiōe
ergo nec in vacuo. et sic est separabilis
a loco.

Item q̄ de⁹ separaretur a loco
s̄m̄ rem v̄l. q̄ sicut se h̄z dei eternitas
ad oē t̄ps̄. ita ⁊ immēstas ad oēm locū
sed dei eternitas fuit ante omne t̄ps̄. s̄
dei immēstas fuit extra oēm locū. s̄z
qd̄ est extra aliqd̄ est separātū ab eo. s̄z.

Item si deus est tm̄ in locis creatis.
cum illa sint finite dimētionis. ⁊ qd̄ cō-
mensurat se si nito est diffinibile ⁊ finitū.
ergo deus esset finitus.

Item de⁹
est adeo bonus q̄ melior cogitari non
pōt. ergo adeo magnus ⁊ immensus q̄
maior eo cogitari non pōt. sed toto mū-
do pōt cogitari līnea maior. si itelligat̄
potendi extra circūferentiam celi s̄
si ibi est deus. deus est extra. aut nō est
maximum.

Item angelus pōt ēē ex-
tra mundum. sed non extra deū s̄ de⁹ ē
extra mundū. C̄r̄. dicēdū q̄ aliquid
separari ab alio est dupl̄. vel s̄m̄ distā-

tam. v̄l s̄m̄ independētā. P̄mo mō alī
qua duo q̄ sunt in eodē loco separātur
cum vnū elongatur ab alio. ⁊ hoc mō
impossibile est esse nec intelligi deū se-
parari ab oī loco. nam ista separatio in-
cludit distantiā spacū. et hoc de necessi-
tate includit locum. et ita implicatur
duo opposita. scz q̄ deus sit in loco et
distet ab oī loco. Et autē loquamur de
separatiōe per independētā. sic dicē-
dum q̄ de⁹ et re et intellectu est separa-
ratus a loco. q̄ in seipso oīno ē inde-
pens a loco. sicut autē p̄ductionē loci.

locus autē econtra non est separabilis
a deo. nec re nec intellectu sicut probās
rōnes ad hoc l̄ducte. Similiter cū. q̄r̄t̄
tur vtrum deus sit extra oēm locū: dicē-
dum q̄ extra vno mō dicit situm ⁊ possi-
tionem. ⁊ sic est impossibile. sicut ipossi-
bile est. si ante dicit t̄ps̄. qd̄ sit añ t̄ps̄.

Alto mō añ et extra dicunt excessū ⁊ su-
perexcellētā diuine imēstatis ⁊ eter-
nitatis respectu t̄ps̄ ⁊ loci. et sic cōce-
dendum q̄ de⁹ est añ t̄ps̄ et extra oēm
locū. nec ex hoc sequitur q̄ separet a lo-
co. s̄z q̄ summa imēstas superexcedat
oēm locū. nec ad illū artat. et hoc vult
dicere. Greg. q̄ de⁹ est extra oīs. nō ex-
clusus. q̄ non distat. ⁊ intra oīs nō iclu-
sus. q̄ nō artatur q̄ in seipso ē oīno im-
mēst⁹. ita q̄ extra ip̄sū nihil p̄t ēē nec co-
gitari. siue nihil potest cogitari ita im-
mensū sicut deus est i seipso.

Et hoc
p̄t sequens q̄ q̄ non est extra. nō est p̄-
pter limitatiōē suā s̄z loci defectiōē.

Ad illud quod obiicitur de līnea. dicē-
dum q̄ statim dum intelligitur ali-
quid extra mundum: ex hoc datur itell̄
gi q̄ deus sit ibi. Sicut si intelligat̄ no-
uus mūd⁹ fieri absq̄ dubio de⁹ esset in
illo. tamen non sequitur q̄ ibi sit. quia
illud nihil est. Similiter si fieret ange-
lus extra tunc est extra non secundum
motum suum: sed angell̄. sed forte hoc
est magis fictiōnis q̄ veritatis. q̄ ange-
lus extra vniuersum exeat sicut patet
bit. At tamen illud cogitandum est. q̄
diuinum esse sicut non potest cogitari
habere terminum in duratiōe sic non
potest cogitari: nec debet habere ter-
minum in existentia et presentiaitate.

Et sicut non potest cogitari habere in-
tercisiōem in duratiōe. sic nec in pres-
sentiaitate. Hic intellectus est habend⁹
caueat tamē qualiter quis imaginetur
et exprimat per sermonem.

47

48

46

Consequenter de scdo ar-
ticulo qritur scz de muta-
bilitate ageli. r circa hoc
queruntur tria. primo qritur
p utrum angelus possit mo-
ueri localiter sine corpo-
re. Secundo qrit utrum moueatur per
mediu vel non. Tertio utrum ptranse-
at medium mo subito vel successiuo.

Questio. i. **Q**uestio. i. **Q**uestio. i. **Q**uestio. i.
possit moueri si-
ne corpore ostenditur sic beruar. sup. Cañ.
Discurrere r de loco ad locum trāsi-
re. nō est nisi corporū. s; si hoc puenit
angelo. nō puenit nisi per corp⁹ assū-
ptum. **C**irca rōne p. q; qd mouet. aut
mouetur per se. aut per accidens. Sed
angelus non mouet p se localiter. qm̄
hoc est p pium corporum. r illi soli in-
est res per se. cui test p pte ergo si mo-
uet hoc ē p accidens. sed qd per acci-
dens mouetur. mouetur alio motu. vō
nauta mota nau. ergo p q angel⁹ nō
potest moueri nisi moto corpore. et ita
corpore assumpto.

Item oē quod mouetur: mouet p pro-
pter indigentia: s; in angelis beat⁹ nul-
la est indigentia. ergo r. **C**irca tu dicas
ppter indigentia nram: ergo circūscri-
pta indigentia nra si videtur q angelus
possit moueri. si ergo indigentia nra nul-
la dat virtutē angelo. p; r. **C**irca oīe
quod mouet differt a motore sicut po-
nit p h. sed angelus non distat a se. er-
go angelus nō mouetur a se. nec ab al-
io. ergo nō pōt moueri nisi monendo
aliud sicut mouēdo corpus. **C**irca
h. i. d. s; ut administratorū sps mis-
si p p eos r. sed aliq; ministeriū p se
quōtur sine corpore p suggerere bōa r
reuelare secreta r huiusmodi: s; possūt
sine corpore moueri. **C**irca d. am. p. fe-
si inuenit vbi dicitur: iusserit natus ve-
locitate nature. si ergo velocitas ē di-
spōsicio ad motū. ex sui natura s; mo-
biles. **C**irca agē in vno loco tū est.
r ibi est vbi opat. s; vō est. aut est ad
vnu tū artata. aut si nō est artata. nec
sba est artata ad vnu locū. sed non po-
test esse in plib; ergo cū i vno loco ē.
est in potētia ad altep. s; qd ē tu poten-
tia ad vnu nō sit actu in illo nisi p mo-
tum scdm locū. ergo r. **C**irca qd mo-
ueatur sine corpore assumpto ostendit p si-
ne ita. **A** la eni eruta a corpore fer t in ce-
lum. vel descendit in infernū localit. s;

ostendit q ala nō assumit aliud corp⁹
sui. ergo mouet sine corpore. ergo part
rōne angel⁹. **C**irca angel⁹ i empirico
pōt ēē sine corpore. part rōne r in terra.
ergo si p eandē vi p quā quiescit. i ter-
ra facit se esse in terra sine trāfere. er-
go p q sine corpore. **C**irca h. d. m. p. a-
gel⁹ sicut dicit scriptura h; moueri mo-
uetur athen s; solo assumpto corpore: sed
etiam corpore nō assumpto. cum non sit
in nouis libertatis. nec virtutis nec no-
bilitatis sine corpore s; est cū corpore. **C**irca
itelligentiā aut obiectoriū est notādū q
sicut ēē in loco ē dupl; siue esse locale. s;
sicut tangit magis in littera. i. q; circū-
scribit r q; diffinit: r illud p pte est lo-
cale qd circūscribit. aliud aut quodā
mō ē locale. quodā mō nō. **C**irca moue-
ri per locum vno mō est per circūscri-
ptionē ferri de loco ad locum. r sic est
tū corpore. **A**liomō moueri est min⁹ p
p pte scdm offinitionē transire. r sic est
spirituū p pte. ergo p circūscriptionē
si mouetur angel⁹ nisi corpore assumpto.
min⁹ p pte p diffinitionē mouetur an-
gel⁹ etiā sine corpore. **C**irca hoc p r h. d. m.
ad primū obiectū q; Bern. accipit dicit
discurrere r trāsiere scdm p pte loci
q; est circūscriptio. **C**irca illud ergo qd
queritur p r p se aut p accidēs. d. m.
scd; p dicitā diuisionē de motu scd; p
mū motum nō mouetur spirituale nis
si p accidēs s; alio motu. **S**icut enim
nauta mota nau mouetur. sic sps mō
to corpore in quo est. **Q**uātū ad scd; mo-
tū sicut angelus per seipm r sine cor-
pore diffinitur loco. ita per seipm trā-
fertur ita q non alio mouēte. nec per
aliū motum. ipse aut obijcit de pmo
motu tū. qui per se puenit corpore so-
li. **C**irca illud quod obijctur. quod oē
quod mouetur. mouetur p p indigen-
tiā. **D**icēdū q illud verū ē i motu na-
turali. i quo natura nō mouet nisi per
appetitū alicui⁹ r ei q; ponit imperfectio-
nē in natura q; natura habita pfectio-
ne sua quiescit. sed nō est verū i motu
voluntario in quo mouet aliq; sine pro-
p aliud acquirēdū. siue ad virtutē de-
mōstrādā sicut mouetur miles i studio
vel dicēdū q illud verū ē in oī motu
gñalit accipiēdo indigentia. ad suā in-
digentia r alienā quātū ad illud cau-
p uatio ponit pfectionē. vel cau-
p uatio non pfectionē ponit: sed limit-
tationē. r sic est in angelo. **A**ngel⁹ est

R

49

50

51

52

volens aliquid operari in terra. indiget transire ad terram. quoniam non potest simul esse in celo et in terra. propter hoc quod habet virtutem finitatem. et sic patet illud quod limitatio non repugnat summe perfectioni creature. ¶ Ad illud quod obijciatur quod de quod movetur differt a motore. dicitur quod in naturali motu verum est. ubi nihil movet se. quoniam nihil reflectitur supra se propter alligationem cum materia sed non est verum in voluntate quod est in intellectu seipsum movens. et per quod est in substantia spirituali. potest supra substantiam am reflecti. et ita movens idem est cum mobili. tamen non secundum idem quod angelus ab illis est ad moveri ex parte ipsius. quod est sine substantie vel materie. si habet materiam sed ad movere ex parte forme siue ipsius quo est vel vir tutis actus.

Questio. ii. ¶ Utrum angelus movetur per medium vel non. Et quod per medium videtur. Damascenus dicit quod angelus cito pertransit vel locitate et potestate nature. sed pertransire est per medium transire. ergo etc. ¶ Item angelus movetur a termino a quo ad terminum in quem aut movetur a termino a quo. aut in termino in quo. Sed in termino a quo. est non motum esse. in terminum in quem. est motum esse. ergo cum moveri sit medium inter utrumque oportet quod sit in spacio intermedio. ¶ Item quod possit moveri per medium videtur. quoniam certum est quod angelus existens partius potest esse remote eadem virtute et in quolibet intermedio loco. et prius in propinquiori. et deinde in singulis locis consecutive se habentibus. sed hoc est transire per medium. ergo etc. ¶ Item quando cum quod habet naturalem ordinem ad extrema. impossibile est quod agens virtutis finite possit pervenire ab extremo in extremo nisi sine medio. ut patet quod inter album et nigrum est medium color. impossibile est quod aliquid agens creatum faciat de albo nigrum. qui faciat per colorem medium. sed in ter celum et terram naturalem ordinem sunt alia corpora media. si possibile est quod a celo in terram veniat siue moveatur sine medio transiit. ¶ Contra. Augustinus super Genesim ad litteram. et magister ponit litteram. Deus movet creaturam spirituales per tempora si per loca ergo quibus fiat de primo loco in alium hoc non est per locum medium. ¶ Item: conclusio probata est in sexto philosophorum. quod impos-

sibile est impartibile moveri super magnitudinem sed angelus non assumpto corpore est impartibilis. ergo etc. ¶ Item: ratione videtur. quod si pertransit. aut ergo per simplicia. aut composita. Si per composita ergo est compositus. Si per simplicia. sed illa sunt infinita in quolibet continuo. et impossibile est infinita pertransire. ¶ Item: si per simplicia. sed ex simplicibus non fit aliquid continuum ergo motus ille non erit continuus. ergo pertransiit illa nisi pertransit spaciis ergo si per medium movetur nunquam pervenit ad terminum. ¶ Item: impossibile est quod aliquid pertransit spaciis matius se quam prius pertransit spaciis minus vel equale. ergo si spiritus angelicus transiit per spaciis. prius transit equale sibi vel minus quam prius sed equale simpliciter non est nisi simplex. sed simplex additum simpliciter non facit matius. ergo in primo transitu tantum est ac si nihil transiit. sicut litter nec in secundo transitu ergo nec in tertio. et sic nunquam pertransit spaciis aliquantum. ¶ Respondeo. notandum est hic circa hoc diversimode dixerunt diversi. Qui dam enim dixerunt quod cum angelus sit simplex non potest medium pertransire. Unde movetur ab extremo in extremum sine medio. et omnis locus ad quem movetur se habet ad illum per modum immediati. unde loci mutatio in angelo non est motus. sed mutatio termini sine medio. ¶ Sed ista oppositio non videtur conveniens. Certum enim est quod angelus qui est custos huius potest ita custodire quod deserat ipsum. et sine corpore custodire potest. ergo potest esse separabiliter comitari eum ergo homo cum vadit per medium. et angelus non deserit eum. pariter et angelus vadit per medium. Et ideo fuerunt alii qui dixerunt quod angelus et per medium et sine medio potest moveri: quoniam motus est ad nullum siue voluntatis siue virtutis dicitur sibi collata. et cum vult facere se in extremum immediate. et cum vult pertransire et ponit sibi quod intellectus non potest cogitare de partibus et de roma dupliciter. aut ita quod immediate cogit de primo post de alio. vel ita quod primo de primo. et post de via. et tertio de tertio. et quod angelo ita factum est ferri sicut nobis cogitari. cum non sit alligatus corpore. dicunt quod sic et sic habet moveri. Sed quod sit de positione extrinsecus non est perveniens. quoniam cogitans penes se habet speciem remote et speciem partius.

54

nec ista hinc scilicet in alia, nec ordinem secum
 dum situm imo quilibet equaliter est prius
 aspectui. et tunc ad libitum potest deponere et a-
 lia cogitare sed in re ad idem situm natu-
 ralis, et necessario interfacet medium
 iter una ciuitate, et alia, et propter hoc
 exemplum illud non est convenienter. Nec
 propter hoc aperit nobis via ad intelli-
 gendum, et quoniam illud est intelligibile al-
 quo modo quod ferat per medium, et ratio con-
 cordat et autoritas, ideo videtur ratio-
 nabiliter illud esse dicendum. Sed illud
 membrum quod dicitur, quod possit sine medio
 arbitror reuocandum: non quia asseram esse
 falsum, sed quia non est autoritas in prom-
 ptu quod hoc dicat, et ratio non cogit: imo
 non dicitur possibile esse est quod deus aliquid
 dederit substantiam illis spiritualibus quod
 carnales intellectus non capiunt. Conce-
 dende ergo sunt rationes probantes quod ages
 ipse mouetur per medium. **Ad** illud er-
 go quod obicitur, quod deus non mouet per lo-
 cum angelum, dicendum quod factenda est via
 in verbo secundum intellectum Augustini, quod per
 et littera. Ipse et spiritus dicitur non moueri
 per loca quia proprietates loci, scilicet circumscrip-
 tionem et dimensionem non obtinet cum
 transferretur de loco ad locum, sed proprietate
 est tempus quod est partitio et inuatio aliqua
 parte et proprie admittit spiritus. Nam noue af-
 fectiones succedunt spiritibus per natu-
 ram et cogitationes, et ideo ille iterum et
 restituitur ita quod potest esse proprietate a
 parte forme sine proprietate accedente. **Ad**
 illud de phisico quod impartibile non mouetur
 supra magnitudinem, dicitur quod philosophus
 probat et concludit de impartibili quod ha-
 bet situm in magnitudine, quod est impar-
 tibile et sitatur situ impartibili hoc
 non potest moueri supra magnitudinem, quia
 mouetur mouetur ad acquirendum situm
 et quod acquiritur per motum acquiritur
 tur ita quod pars possit partem et situm impar-
 tibilis non potest acquiri: ita quod pars potest acquiri
 tur, et ideo verum est quod tale impartibi-
 le non potest moueri supra ipsam ma-
 gnitudinem, sed angelus tale impartibi-
 le est quod non habet situm in parti-
 bili, nec est dicere quod angelus sit in lo-
 co impartibili sicut patebit, et ideo de
 monstraciones philosophi non ha-
 bent hunc locum. **Ad** illud quod que-
 ritur, aut pertransit simplicia, aut
 composita. **R**espondeo, dicendum
 est quod transit per composita, quia non
 est loco simpliciter sed composito, hoc

suppono ad presens, sed suo loco proba-
 bitur. Nec valet transit per composita:
 ergo est compositus: sicut nec valet antea
 est in composito, ergo est composita, quia
 est in illo per non sit pars in parte, sed ipsum
 totum simplex sit in qualibet parte, ita est
 quod sit partes sint vnus locus. Possent ta-
 men dici si quis vellet se huiusmodi im-
 plicare, quod etiam si pertransiret per simpli-
 cia: non propter hoc pertransiret in-
 finita, et hoc patet: quod si quis imaginetur
 spheram moueri supra planum, non tangit nisi
 puncto, ergo non tangit nisi per simpli-
 cia, nec tunc pertransit infinita actu, quoniam spher-
 ra illa fertur supra planum et non quiescit in
 quolibet situ, et ita nulli puncto se con-
 tactum: sed nec numerat puncta in illo
 sed cum sit in continua latitudine, respicit
 illa indiuisibilia per vnitas, et ita ut sunt
 in continuo et sic cum continuo sit in
 continuo actu, et infinitum in potentia, et il-
 la potentia non reducatur ad actum, non
 pertransit infinita actu quia non respicit
 illa ut actu numerata. Verum tamen quod ex-
 plum habet calumniam, et dictum non vide-
 tur esse consonum dicto philosophi qui
 omnino dicit impartibile non moueri
 prius responsioni magis ad heretico, et per
 illam patet sequens. Obicit enim ac si
 angelus esset in puncto, quod omnino
 falsum credo quia non esset in loco, cum
 punctus non sit locus, nec sit actu continuo
 sed hoc totum melius patebit in secundo libro.

Questio. iii. **U**trum spiritus an-
 gelicus pertransit
 at medium motu subito vel successiuo.
 Et quod successiuo videtur. In aliquo instanti
 est in termino a quo, et in alio instanti est in
 termino ad quem, sed inter quilibet duo in-
 stantia cadit tempus medium, et in medio illo
 rui instanti est moueri, et moueri spiritus
 angelicus est in tempore, ergo mouetur motu suc-
 cessiuo. **C**eterum hoc ipsum ostenditur a parte
 spacii sic angelus si pertransit medium in alio
 quo instanti est in medio et in partibus
 medium, sed impossibile est quod aliquid vnus
 preter deum et corpus christi simul et
 semel sit in pluribus locis, ergo impos-
 sibile est quod angelus in eodem instanti
 sit in toto medio et in fine, ergo non mo-
 uetur subito, ergo necessario oportet
 quod successiuo. **C**eterum hoc ostenditur a
 parte virtutis, quia sicut virtus philosophi
 phis: si tanta virtus mouet in tanto tempore
 et maior in minori: et maxima in minime-
 mo, et infinita in vniuerso, ergo spiritus quod potest

Non est virtus. fm hoc velocior est motus. sed in stans excedit tempus ipropor-
tionabiliter. ergo virtus r q mouet i in
stanti. In excedit illa q mouet in tpe in
infinito. sed nulla virtus creata super-
cedit alia in infinito. r virtus angelica
est creata. ergo cu ois motus naturalis
localis sit successiuus patz q motus an-
geli sit successiuus. ¶ Itē si angelus mo-
uetur. aut ergo motus ille est vere motus.
aut mutatio. Si mutatio aut gñatio vl
conruptio. qd constat esse falsū. Si mo-
tus. s; ois motus proprie dictus habet
partem r posterius. r sitū r tps. r oē tale ē
successiuū. ergo. r c. Contra. Aug. lib. 5.
rñsionū. Radius nō citis puenit ad lo-
ca propinqua q loca remotiora: r con-
stat q ptransit mediū. ergo si virtus an-
gelica nō est minus potēs s; magis patz
r c. ¶ Item pñs probat q si esset vacuū
non esset motus. s; idē facit ipsum spa-
ciū angelo. qd facit vacuū corpori mo-
to. q ei nullo modo resistit sicut nec pa-
cui. ergo videtur q ipse angelus subitō
ipsum ptransit. ¶ Item: oē qd suc-
cessiue mouet partim est in termino a
quo. partim i termino ad quē. sed oē ta-
le est partibile ergo necesse est angelū
esse partibile. aut nō mouetur successi-
ue. ¶ Itē oē quod simul se transfert et
totū. simul nō successiue mouetur. sed
angelus simul se transfert. cu sit oino
simplex. ergo in instanti r nō successi-
ue mouetur. ¶ Itē motus successiuus est
cōpositus r accidens. r nullum accēs
cōpositū est in subiecto simpliciter. s; an-
gelus est simplex. ergo nō est subiectū
motus successiuus. sed mobile est subie-
ctū motus. ergo. r c. ¶ Rñ. d om q circa
hoc senserunt aliqui diuerse mode. Qui
dā enī dixerunt. q qz angelus ē simplex
r spaciu ppositū q tā angelus q eius
virtus est spacio iproporionalis. et id
virtus eius oino vincit supra spaciu. a-
deo q subito et motu iproporionalit
spaciu ptransit r est hñs motus supra
naturā. Et qm difficile videtur intelli-
gere q ptransit mediū quin sit i plu-
ribus partibus mediū. et ponere q su-
bito moueat r sit i plib; partib; mediū r
ponē illo motu q sit i plib; locis sit.
r hoc oio absurdū ē dicere de āgelo si
enī dicunt sancti r philosophi. r docto-
res catholici in hoc concordant. Ideo
dicendum est q angelus non mouetur
per mediū motu subito. sed successi-

ue. Propter quod notandum q in mo-
tu qui successiuus est successione perfe-
cta. est successio ex quadruplici causa.
Prima est mediū distantia. Secūda me-
diū resistentia. Tertia ē partibilitas mo-
bilitas. Quarta est finitas virtutis. eo q
finita virtutis proprie est mouere i tem-
pore maxime per mediū. Quinta pōt
esse finitas r limitatio mobilitas. Conces-
dendum est ergo q motus angelū me-
diū non est perfecta successione suc-
cessiuus. quia deficit ibi resistentia spa-
ciū. r partibilitas mobilitas. est tamē suc-
cessiuus rōne distante spacii i qua nō
potest esse simul per totam. r ratione
finitatis virtutis momentis q non erce-
dit mediū improporionalit. ideo
nec facit motum improporionalē me-
diū omnino. Et concedende sunt ratio-
nes probantes motum illum per spaciu
esse successiuum. Tamen prima rati-
o sophistica est: sed alibi dissoluetur
cum agatur de transitione panis in cor-
pus christi vbi habet locum suum. 60
¶ Ad illud quod obijcitur q radius nō
citius peruenit. dicendum q Augusti.
loquitur secundum perceptibilitatem
sensūs. q sensus non percipit radium
citius peruenire ad propinqua loca
q ad remotiora. non quia secundū rez
non sit ibi vere prius r posterius. Unde
de si dicatur radius moueri subito. ins-
telligitur subito pro repente. r repen-
tinum dicitur illud quod habet moueri 61
ri in tempore imperceptibili. ¶ Alter
etiam potest dici q lux subito mouetur
quia motus lucis in medio non est mo-
tus localis tantum. sed est motus diffu-
sionis qui est generatio. sicut genera-
tur ydolum ab obiecto. et quia lux si-
mul est r lucet simul. cum est generat
splendorem. r ita in eodem instanti. Si
militet de ydolo intelligi potest. et sic
deinceps. Unde si simul esset homo et
generaret. in primo instanti fuisset mū-
dus plenus hominibus. hoc modo pōt
rñdere q nescit melius ¶ Ad illud qd ob-
ijcitur q si esset vacuū. nō esset motus. 61
q circa hoc multi multa dixerunt quo-
rum dicta longum esset dicere. Nūc au-
tem philosophū sustinendo dici pōt. q
si esset vacuū nō esset motus successi-
uius. recte intellecto vacuo fm q cre-
do philosophum intelligere. qd de sim-
pliciter priuatione. si esset vacuū ibi vbi
intelligimus vacuū. ibi intelligimus

18

60

61

61

nihil esse ergo non solum deest compositio
resistētia: per uictā nulla distantia ē ibi.
ubi aut nulla distantia est. non est prope
nec longe ubi aut est motus localis ne-
cessario est apporximatio uel elongatio.
ergo si est pacū. non est motus. non pro-
pter defectū resistētie. s; distantie. Sed
qm̄ medū cōparatū ad angelum habz
rationē distantie: q; uere facit distan-
tiā inter extrema. id sufficit ad succes-
sionē qualem cūq; ppter distantia sed
ubi est pacū non est distantia. Et hoc
ppterigritū necessario ad localem mo-
tū. Partibilitas em̄ mobilis. ⁊ finitas
m̄tus nō faciūt successionē nisi sit pri-
us ⁊ posterus. In magnitudine supra quā
est siue in eo qd̄ acq̄ritur per motum.

63. Ad illud qd̄ obf. illud qd̄ mouet suc-
cessiue partim est in termino a quo. et
partim in termino ad quē. vdm̄ q; i suc-
cessiue ubi est plena successio est pone-
re partē ⁊ partē. ⁊ quātū ad magni-
tudinē substratā ⁊ quantū ad magnitudi-
nem motā. ⁊ quantū ad dispositionem
acq̄sitā. Q; naturalis motus ad situm
est motus ad formā quodāmodō. sed i mo-
tu angelū non est successio fm̄ oimodā
cōpletionē. ⁊ ideo nō fm̄ oēs has diffe-
rentias. sed solū fm̄ priuitatē ⁊ poste-
riuitatē magnitudinis supra quā. Qd̄
ergo dicitur q; partim est i termino a q; par-
tim i termino ad quē. hoc nō est fm̄ di-
uersitatē partū mobilis. s; est solū per
accessum ⁊ recessum. Ad illud qd̄ obf
q; simul se trāfferat totū. vdm̄ q; fuit
ex parte sua se totū simul trāfferat. nō
tū trāfferat se simul sup totū. pp̄ distan-
tiā mediū i quo tota nō pōt esse simul.

65. Ad illud qd̄ obf q; cōpositū ⁊ accō
nō pōt eē in re simplici. vdm̄ q; uerum
est de cōposito qd̄ h; pres actu. s; d cō-
posito qd̄ est i successiōe nō est uerum
Sicut em̄ duratio successiua pōt eē in
angelo h; q; manet. eo q; de illa nūq; ē
nisi nūc. ita motus successiuis pōt eē i eo
fm̄ q; ferf. ⁊ hoc qd̄ secū nullū h; icō-
uentēs. H; uisus patet oba. Est ei p̄ci-
ctio prima q; angelus mouet sine corpo-
re assumpto. ⁊ q; mouet i medio siue per
diū. ⁊ q; mouet motu successiuis h; non
oimoda successiōe posita ut p̄dictū est

Distinctio. xxxviii.

De modis diuine scientie uel cogniti-
onis. Utrum deus cognoscat mutabili-
ter uel immutabiliter. et quomodo.

hic redit
ad ppositū repe-
tēs superius dictā
ut addat alia. a

Uinc ergo
ad p-
posi-
tū reuertentes.
cepto istam
Supra dictum
ē q; p̄ntia dei fu-
turozū tm̄ ē. sed
oim tam bonoz
q; maloz. scia
uero uel sapien-
tia nō mō de fu-
turis. sed etiam
de p̄ntibus ⁊ fu-
turis. nec tm̄ de
tempalib;. s; etia;
de eternis. quia
seipz nouit de.

Uinc ergo ad p-
positū reuertēs
cepto istam
rc. Hec est secun-
da pars huius par-
tis totalis in qua
agitur de ipsa di-
uina scientia. Ter-

minata enim par-
te in qua
agitur de ipsa q̄-
tum ad subitan-
tam in genera-
li. Hic agit de ip-
sa quantum ad
modum. Et qm̄
duplex ē modus
nobis cognitio-
nis sc; certitudo
⁊ perfectio. siue
infallibilitas et
immutabilitas.
id hec pars ha-
bet duas partes
In prima agit
prescientie infal-
libilitate siue cer-
titudine. In se-
cūda de eius
immutabilitate
siue perfectiōe.
infra. distin. 39.
P̄terea q̄ri so-
let utrum scien-
tia dei. ⁊ cetera.
Prima pars spe-
ctat ad presentē
distinctionem in
qua magister in-

tendit querere ⁊ determinare utrum di-
uina prescientia infallibiliter ponat pre-
scitum. Et habet hec distinctio duas par-
tes. In prima parte rediens ad propo-
situm propter digressionem prius factā
breuiter epilogat p̄determinatā. In se-
cūda p̄sequitur suum principale po-
positum ibi. Hic ostendit q; non disti-
ctio ⁊ cetera. Et hec pars habet duas. In
prima magister inquit utrum prescien-
tia ponat prescītū per modum cause ⁊
effectus. In secūda utrum per modū
necessitatis uel contingente uel infal-
libilitatis. ibi. Ad hoc autem quod sus-
predictum est. ⁊ cetera. Prima pars du-
as habet. In prima opponit ad utrum
q; partem. scilicet q; prescientia ē causa

presciti et effectus pro et contra. In secunda soluit. ibi. Hanc igitur que videtur repugnantiā et. Similiter et secunda duas habet: in prima operantur: in secunda soluit: ibi. Ad quod dicitur: illa locutionem.

dei. Videat enim prescitiā dei cā esse eorum que ei subsunt: ac necessitate eueniēdi eis facere: quia nec aliqua futura fuissent: nisi deus ea prescisset: nec possunt non euenire cū deus ea prescuerit. Si autem impossibile est ea non euenire: quia presciti sunt: videtur ergo ipsa prescitiā qua presciti sunt eis esse causa eueniēdi. Impossibile est enim ea non euenire cū presciti sint: quia si non eueniret cū presciti sint: falleret dei prescitiā. At dei prescitiā falli nō potest. Impossibile est ergo ea non euenire cū presciti sunt. sic ergo prescitiā causa eorum esse videtur: quia presciti sunt. hoc idem et de scientia dicitur scilicet quia quia deus aliqua nouerit: ideo sint. Cui sententię Augustinus attestatur in xv. lib. de trinitate. vbi sic dicit. Nō ista ex aliquo tempore cognouit deus: sed futura omnia temporalia atque in eis etiā quid et quando ab illo petitura fueramus et quos et de quibus rebus vel exauditurus vel non exauditurus esset sine initio ante presciuit. Vniuersas autem creaturas et spirituales et corporales. non quia sunt ideo nouit: sed ideo sunt: quia nouit;

nō enim nesciuit que fuerat creaturus quia ergo sciuit creauit: nō quia creauit sciuit: nec aliter sciuit creata que creanda. Nō enim eius sapientie aliquid accessit ex eis: sed illis existētibz sicut oportebat: ille et quādo oportebat mansit vt erat. Unde in ecclesiastico. Ante que crearentur omnia nota sūt illi: sic et postquam cōsummata sūt. Ecce his verbis videtur Augustinus innuere scientiam dei prescitiā causam esse eorum que sunt: cū dicit ideo ea esse: quia deus nouit. Idem quoque in vi. lib. dicere videtur cum inquit. Decedant et succedant tempora non decedit aliquid vel succedit scientie dei: in qua nouit omnia que fecit per ipsam: non enim hec que creata sūt: ideo sciuntur a deo quia facta sūt. sed potius ideo facta

et hec aliter sciuit creata que creanda. Videat hic Augustinus male dicere: quia res si vere cognoscantur cognoscit sicut est: sed aliter fuerit cū fuerit creanda que cum erant creata. Primum enim res fuerit causa: et postea in ipso genere et simpliciter ergo aut deus nō vere cognoscit: aut aliter cognouit. Tercio angelus cognoscit res in ipso. cognoscit etiam eas in ipso pro genere: et alius et alio modo deus cognoscit et est hic ab illo. ergo cū sit latere deum quod nouit angelus: videtur quod deus pro quoque modo cognoscit: et ita aliter et aliter. Quarto dicendum quod cum dico res aliter cognoscit dupliciter potest intellegi: aut ita quod aduerbium dicat alterate quātu ad cognitionem: aut quātu ad eēt cognite. Si quātu ad eēt cognite sic est verum: et essentibus deus cognoscit rem istam aliter esse et se habere que septus habuit: et sic nō intelligit Augustinus. Si autem dicitur alterate que

Ecclia. xliij.

Opponit ad veran q presciti q presciti est effectus.

Aug. autem tunc ponit quod videtur hoc aliter.

si ad cognitio-
nem sic est fal-
sa: et est sensus.
deus cognoscit
aliter rem fa-
ctam: quoniam
faciendam cogno-
uit et ita est fal-
sum: quia sic si-
gnificatur diui-
na cognitio al-
terata: et quod al-
iquid receperit
a re extra. Et per
hoc patet ob-
iectum primum.

2

Ponit se-
cundum: ita quod se-
quuntur si-
scia vel
causa om-
nium
rerum.

Quod ob-
iicitur quod deus co-
gnoscit res in
proprio genere/
sicut angelus.
dicendum quod co-
gnoscere res in
proprio genere
duplitter intel-
ligitur: aut ita
quod esse illud quod
habet in propo-
sitione cogno-
scatur: et hoc per
fectionis est: et
non latet deum
et sic non dicit
nouum modum
cognoscendi a
cognitione in
verbo. Aut ita
quod aspectus in-
telligentie siue
vis cognitive
deflectatur su-
pra rem ut est in
proprio genere
et hoc est imper-
fectionis: quia
vis cognoscens
egreditur extra
se: et hoc nullo
modo potest po-
ni in deo: et ita
facit in angelo/
alium modum
cognoscendi: et
sic patet illud.
b Tunc eius
quod eternum

cta sunt: quia in-
mutabilis ab eo
sciuntur. Et hic
etiam signifi-
care videtur dei
scientiam cau-
sam eorum esse:
seque fiunt di-
cens: Non ideo
deum ea nouisse
quia facta sunt
sed id facta sunt.
quia nouit ea de-
us. Ideo quod vide-
tur dei scientia
vel prescientia causa
eorum que nouit.
Quod si ita
est. est ergo cau-
sa omnium ma-
lorum. cum om-
nia mala scian-
tur et presciantur
a deo. quod lon-
ge est a veritate.
Si enim dei sci-
entia vel presci-
entia causa esset
malorum esset
vitiatus deus autor
malorum quod
penitus falsum
est. Non ergo sci-
entia vel presci-
entia dei causa
est omnium que
ei subsunt. Neque
etiam res futu-
re causa sunt dei
prescientie. Li-
cet enim non es-
sent future nisi
presciteretur a deo
non tamen ideo

prescitur. quia
future sunt. Si
enim hoc essent
runcius quod
eternum. est. ali-
quid existeret cau-
sa ab eo alienius
ab eo diuersum.
et ex creaturis
penderet scien-
tia creatoris. et
creaturis causa es-
set increati. Qui
genes tamen su-
per epistolam ad
romanos ait.

Non propterea
aliquid erit. quod
id scit deus fu-
turum. sed quia
futura est. ideo
scitur a deo an-
tequam fiat hoc vi-
detur premissis
verbis Augusti-
ni obviare. hic
enim significa-
ri videtur quod res
future causa sint
prescientie. Ibi
veroque prescien-
tia causa sit re-
rum futurarum
quod Quid ex pre-
dictis tenendum
sit cum deter-
minatione auto-
ritatem.

hanc igitur
que videtur re-
pugnantiam de
medio tollere cu-
pientes. dicimus
res futuras nul-

est aliquid exi-
steret causa. etc.
Aut dicere quod
prescientia di-
cat quid eternum
hoc est falsum:
quod prescientia de re-
spectu ad crea-
turam futura.
sed nihil est fu-
turum secundum
esse quod habet a
deo. sed in pro-
prio genere. ergo
connotat ali-
quod temporale.
ergo videtur
quod dicatur ex
parte. Prius ea
respectus ille
nihil dicit a
parte dei nisi solus
nostrum modum
intelligendi. er-
go tunc cepit il-
le respectus quoniam
cepit nosse in
tellectus. non er-
go fuit ab eter-
no. c. R. b. d. m.
quod sicut de mag-
ister. prescientia
dicit quid eter-
num: ab eter-
no cum enim non
sporet nisi deo
scilicet anteces-
sione et scienti-
am antecessio
omnia creatu-
re sit ante oem
creaturam: sci-
entia naturam
per quod prescientia quod de
eternum est. c. d. b.
quod obicitur quod ip-
sate futurum
non dicitur quod futurum
ritio vno modo
potest successio
non ipse: ita si est
de respectu hoc
est in futurum
per cum esse. Alio
modo futurum ip-
sate ordinem ipse

Opponi
ipse no-
gatinap
res fimo
re situm
ca scie
pel scie
dei.
hoc pro
dicatur
parum.

ad et nū fm cōsecutionē. sicut p̄scia aī
 cessione; r qm̄
 iste ordo solum
 er igit p̄mū ex
 tremū i actu; et
 lud fuit ab eter
 no; ideo futuri
 tio et p̄scien
 tia. ¶ Qd̄ obij
 citur q̄ respe
 ctus ad partes
 dei nichil dicit
 secundum rem:
 dicendū q̄ fal
 sum est: quia re
 spectus ille est
 diuina essentia
 sed perus est q̄
 non dicit respe
 ctū siue depēdē
 tiā nisi solū hui
 modum intelli
 gēdit: ideo nō
 cepit secundum
 rem: sed solum
 modus signifi
 candi cepit. Et
 quando magi
 fier dicit q̄ p̄sc
 ientia dicit es
 ternū nō loquit
 ur de ratione no
 minādi: sed de
 eo qd̄ significat
 tur per nomen.
 ¶ Scientiam
 vel p̄scientiaz
 dei non esse cau
 sam. r. c. si tamē
 scientiaz ad no
 ticiam tantū fe
 feramus: si ve
 ro nomine scie
 tie includitur be
 neplacituz atq;
 dispositio tunc
 recte potest dī
 ci. Ut male dī
 cere q̄ aut scia
 hoc mōr illo di
 cto de eūdemo
 dū sciendi aut
 alī. ¶ Teundes
 ergo si p̄no mō
 est cā: r alto q̄
 alīū modum. ¶

latenus causam
 esse p̄scientie
 vel scientie dei.
 nec ideo p̄sciri
 vel sciri quia fu
 ture vel facte sū
 ita exponentes
 quod ait Ouge
 nes: q; futurum
 est. ideo scitur a
 deo anteq̄ fiat
 id est quod futu
 rum est scitur a
 deo anteq̄ fiat.
 neq; sciretur nisi
 futurū eēret nō
 rel ibi cā nisi sic
 q̄ nō fieret. Ita
 etiam dicimus
 scientiam v̄l p̄
 scientiam dei nō
 esse causam eo
 rum que sūt. iu
 si talem sine qua
 non fiunt. si ta
 men scientiam
 ad noticiam tan
 tum referamus
 Si vero nomine
 scientie includi
 tur etiam bene
 placitum atq; di
 spositio. tunc re
 cte potest dici
 causa eorū que
 deus facit. his
 enim duob; mo
 dis vt superius
 pretaxatum est
 accipitur cogni
 tio vel scientia
 dei scilicet pro

in deo est mltiplex modus sciendi nō
 ergo vniformis
 per oia. ¶ Itē.
 scientia simpli
 cis noticie ē de
 us: r de est cau
 sa oim ergo scē
 entia illa est cā
 olm. ¶ Itē. v̄l
 cendū q̄ i nob;
 noticia simplex r
 noticia b̄nplact
 ti dicunt diuers
 sas cognitōdes
 et diuersos mo
 dos cognoscen
 di: r p̄ p̄ns cons
 notat diuersa: i
 deo aut vna t̄m
 cognitio est: s; q̄
 illa vna facit de
 us qd̄ nos mul
 ta: et ideo illa
 vna dupl̄ pōt
 significari sc; p̄
 modū approba
 tionis: r p̄ mo
 dū noticie sim
 plicis. Et cū si
 gnificat p̄ mo
 dū approbatio
 nis cōnotat ef
 fectū r bonitas
 tē: qm̄ vero per
 modū simplici
 noticie solū eū
 tū Et qm̄ eē cā
 alicui; cōnotas
 effectū siue re
 spectū q̄uis ea
 dez sit scia siue
 sapia a p̄re h̄n
 cipalis signati
 t̄m diuersimode
 significat: tō dī
 q̄ hec est cā il
 lo q̄ p̄scit r il
 la nō. Et hoc dī
 nō q̄ res signi
 ficata nō sit cā
 s; q̄ vt sic signi
 ficata ē: n̄ signat
 p̄ modū cāe q̄m
 pp̄at ad ea q̄ nul
 lo mō sūt a deo
 r ita p̄t illud.

noticia sola vel
 pro noticia simpl
 et beneplacito.
 hoc modo forte
 accepit Augusti
 nus dicens. Ideo
 sunt quia nouit
 id est quia scien
 ti placuit. r quia
 sciens disposu
 it. Et hic sensus
 ex eo adiuuatur
 quia de bonis i
 bi tantum agit
 Augustinus. sci
 licet de creatu
 ris. de his que
 deus facit que
 omnia nouit. nō
 solum scientia.
 sed etiam bene
 placito ac dispo
 sitione. Sic er
 go ibi accipitur
 dei cognitio vt
 non modo noti
 ciam. sed etiam
 beneplacitū dei
 significet Ma
 la vero scit de
 us et p̄scit an
 teq̄ fiant. sed
 sola noticia. non
 beneplacito.
 P̄scit enim de
 us et predicat e
 tiam que non est
 ipse factururus.
 sicut p̄sciuit r
 predixit infide
 litatem iudeo
 rum. sed non fe

4

Deus inquit
fu. tc. iudeorū.
Obſeruat: q: cum
dictus pphete
fuerit verū cer
titudinalr. vt q
deus reuelauerit
iudets suū caſū
ſine dānationē
qđ est pira ipm
ſup. Ben. ad lit
teram. vbi dicit q
nulli d: reuelat:
ſi ne cogat de
ſperare. **C**ri.
dōz: q: caſus p̄
p̄dicti: ſ: nō p̄p̄
hoc reuelat. ſi
ne q: dicēt nō
credit: ſiue q:
dictū ſub cōdi
tione itelligit: ſi
ne itellectu itel
ligit de alio nō
de ſeipſo. Et q:
vbi ſtate pro
phete p̄minato
rie r̄gnat̄ erat
dictū. r̄ hoſbus
tā i pte icredu
lis non aduer
tentibus. omni
bus his modis
potuit itelligi
et eſſe predictif
et non reuelat
tio.

dubio nō ali: ſ: ipſi peccāt qđ
deus pctōres eē preſciuit. Et iō
ſi ſi malū ſ: bonū facere volui
ſent. nō malū facturū p̄uiderēt
ſb eo q̄ nouit qđ ſit qđ factu
rus. his verbis apte ondīt (ſi
diligēter attendam) preſciam
dei nō eſſe cām malozū que p̄
ſcit. quia non ea p̄ reſcit tanq̄
facturus: nec tanq̄ ſua: ſed e
tiam illorum q̄ ſunt ea factu
ri vel habituri. preſciuit ḡ illa
ſola noticia. nō beneplacito au
ctoritatis. **U**n̄ datur itelligi q
deus ecōuerſo preſcit bona tāq̄

cit. Nec iō quia
p̄ſciuit. ad pctm̄
iſidelitatis eos
coegit nec p̄ſci
ſet vel p̄diriffet
eoruz mala. niſi
eſſent ea habitu
ri. **U**n̄ Aug. ſup
Joh. Deus in
dquit futuroz p̄
ſcius. p̄ p̄phetā
predixit iſideli
tatē iudeoz. ſed
nō fecit neq̄ pre
ſciſſet mala eoz.
niſi ea haberēt.
Nō em̄ iō quēz
ad peccandū co
git. q: futura ho
minū pcā preno
uit. **I**llorū ei pre
ſciuit pctā n̄ ſua
Idedq̄ ſi ea q̄ il
le p̄ſciuit ipozuz
nō ſunt. nō vera
ille preſciuit.

Sed quia illius
preſcientia fal
li nō poteſt ſine
ſua. tāq̄ ea q̄ factur⁹ eſt. vt illa
p̄ſciēda ſimul fuerit ipſi⁹ noti
cia r̄ auctoritatis bñplacitū.
Utrum preſcientia ponat
preſciturū p̄ modum neceſſita
tis. vel contingentie. vel inſal
libilitatis.
Ad hoc autem qđ ſupra dic
tum eſt. ſ. preſciat̄ dei falli nō
poſſe ſolet a quibusdam ita op
poni. Deus preſciuit hunc le
cturum vel aliquid hmōi: ſed
poteſt eſſe vt iſte non legat. er
go poteſt alr eſſe qđ de⁹ preſci
uit. ergo p̄t falli dei preſcia. qđ
oīno falſuz eſt. **P**ōt eōdem nō
fieri aliqd. nullū tñ preſciturū eſt
fieri. **N**ō iō tñ pōt falli dei pre
ſcia. q: ſi illud non fieret nec a
deo preſciturū eſſet fieri. Sed ad
huc vrgent queſtionem dicen
tes. Aut aliter poteſt fieri qđ de
us preſciuit aut aliter non. Si
non aliter ergo neceſſario can
cta eueniūt. Si vero aliter po
teſt. ergo dei preſciētia falli vt
mutari poteſt. Sed poteſt alit̄
fieri. quia poteſt aliter fieri qđ
fiat. ita aut̄ ſit vt preſciturū eſt
aliter ergo poteſt fieri qđ preſci
turū eſt.

Ad quod dicimus illam lo
cutionem multiplicem facere i
telligentiam. ſ. aliter poteſt fie
ri qđ deus preſciuit r̄ hmōi vt
poteſt non eſſe quod deus pre
ſciuit. r̄ impoſſibile eſt non eē
quod deus preſciuit r̄ impoſſi
bile eſt non eſſe preſcita omnia
que fiunt r̄ hmōi. **P**oſſunt em̄
hec coniunctim itelligi. vt cō
ditio ſit implicita r̄ diſiunctim
Si enim ita itelligas non po
teſt aliter fieri qđ de⁹ preſciuit

Oppo
tio

Killa

In intelligētis presentis
difficilis duo principaliter
quiritur. primo de prescien-
tia divina quod ad causalitatem
secundo quod ad necessitatem
rem. Et primo quiritur duo.

primo utrum prescien-
tia divina sit causa
rerum. Secundo utrum
sit causata a rebus.

Q. i.

Quod prescien-
tia divina sit causa rerum ostendit
tur sic. angu. de
tri. Ideo res futu-
re sunt. quod de
us eas novit.

Item ratione sic.
Quod illud quod antecedit aliud et
ipso posito ponitur aliud ipse
est causa illius. hoc
per divisionem
causae: sed divina
prescien-
tia precedit
omne futurum. et ideo
ponit futurum
respectu cuius est.
Et prescien-
tia est causa.

Item. omnia res:
aut est a deo. aut
a natura. aut a
libero arbitrio. et acci-

propter causas ipsas large
putant comprehendunt causa-
sum et fortunam. sed nulla res a natura
esse potest. nec a libero arbitrio. nisi operante deo. Et
omnia res est a deo siue omne futurum. sed non est nisi
a deo agente per arbitrium et cognitionem. Et ratio.
Item. omne quod scitur aliquo modo est in scientia
antequam sit sua causa. Et quod prescitur a deo est
in deo ut causa. sed omne quod est in deo est a deo
Et omne futurum prescitur necessario est a
divina precognitione ut causa. ergo. et c.

Item. omne quod scitur aut scitur per causam
aut per speciem. aut per effectum. ergo
si deus prescitur. Et aliquo trium modorum.
Non per effectum: quod effectus
sequitur. Non per speciem siue similitudinem:
quod illa est simul. vel est post rem
cuius est similitudo. Et per causam. Et divina
prescien-
tia est causa prescitur. Contra. de
us nullus est causa nisi per voluntatem: sed
ita prescitur ad quod non est eius voluntas. Et ratio.

Probatio medietate prescitur te mentiri. et ta-
men non est dicere quod velit te mentiri.
ergo non est causa illius. Item si pre-
scien-
tia est causa. aut ratione scie. aut ratione
anteceffionis. Ratione anteceffionis non.
quod hoc quod est ante non dicit nisi ordinem.

Ratione scientie non
quod multa cogno-
scit deus quod nun-
quam faciet. Et nul-
lo modo est causa.
Item: si prescien-
tia causa est prescitur.
cum prescitur ma-
ius deus erit cau-
sa mali. hoc autem
falsum.
Item si est cau-
sa. cum concitet aliter
aut prescien-
tiam rei creande. per
consequens com-
municat causalitatem
respectu illius.
Sed hoc est
impossibile. ergo. et c.
Item Ansel. de
concordia prescien-
tie et liberi arbitrii. dicit
quod tamen est dicere.
si deus prescitur erit
quod hoc. si erit
de necessitate es-
rit. sed hic nul-
la nota causalitas.
ergo nec ibi

non euenire quod deus
prescitur vel eum de-
us prescitur. Si
coniuncti intelligas
verum dicis. Si
distingui: falsum.
Ita est et illud. Im-
possibile est non esse pres-
citur omne quod fit. i.
non potest esse utrum-
que simul scilicet ut fi-
at et non sit prescitur.
hic sensus ve-
rus est. Si vero
dicis deum non
potuisse non pre-
scire omne quod
fit falsum est.
Potuit enim fa-
cere ut non fieret.
et ita non esse
prescitur.

Contra deo. dicendum quod prescien-
tia dicit precognitionem futuri. Est ergo lo-
qui de prescien-
tia. aut quantum ad res
significatam. aut prout significatur per
illud nomen. Si quod ad rationem no-
minis. sic non significat in ratione cau-
se. Si quod ad rem importatam. sic dicit
causam: sed tamen non semper res-
pectu prescitur siue futuri. Futurum enim
in triplici differentia est. Quoddam enim
est cuius deus est tota causa. ut sunt illa
que creantur. Quoddam cuius crea-
tura aut voluntas est tota causa. ut sunt
defectus et peccata. Quoddam cuius de-
us et creatura simul sunt causa. ut sunt
opera naturalia et opera moralia. quia
deus cooperatur creature. Secundum
hoc intelligendum. quod respectu primi fu-
turi. diuina prescien-
tia est tota causa: re-
spectu vero secundi futuri. nec est causa nec tota

6

ka. qz nō hz cām efficiētē: s; defectū ēē. est tñ cā s; nō tota. concedēdū s; est qz dīna sapia v; p̄scia aliquo mō respe ctu futuroū est cā. Tñ si accipiatur i cta gñalitate. dōm: qz dīna p̄scia sp̄ iporat cālitatē altqaz: sed n̄ sp̄ respe ctu p̄scit. vt puta cū p̄scitū ē malū. et in hac rōne procedūt argumēta osten dentia qz nō sit cā. ¶ Ad illud s; qz p̄rio obf. qz est cā p̄scitū p̄bbū Aug. dōz qz au. loq̄r de scia rex siue honoz q̄ a deo procedūt. ¶ Ad illud qd obūct. qz cā q̄ p̄cedit ēē pontificaler. dōm: qz pone re altud est dupliciter. s; hz p̄ductionē vel fm̄ p̄secutionē. ⁊ qd̄ ponit fm̄ p̄o ductionē est cā vere in eēndo. qd̄ vero ponit fm̄ p̄secutionē. n̄ est cā in essen do. s; solū in p̄sequēdo. ¶ Ad illud qd̄ obūct. qz illud quod ē a li. ar. est a dō dōm qz verū est de eo quod est de lib. ar. efficiētē. sed vitia ⁊ pctā sunt ab ip so defectiēre. ¶ Ad illud qd̄ obūct. qz de necessitate oē futurū scitur a deo p̄ cām. dōm: qz sicut supra tactum fut de cognitione mali. i ol cognitiōe est assimilatiō. n̄h̄il autē assimilatur deo nisi quod est ab illo. ⁊ iō est i ol cogni tione dei cālitatē ⁊ causā. Et tñ qdā est respectu ei⁹ qd̄ dicit entitatē simplr. Respectu illius est cā ⁊ p̄dea. sed tñ re spectu p̄uatiōis est p̄cognitiō. ⁊ tunc rō cālitatis ⁊ p̄dee est respectu oppo sitū. dicēdū s; qz ad hoc qz aliqd̄ co gnoscatur. necesse est qz ipm̄ vel eius oppositū habeat esse in re vel in causā. Ad solū autē oppositū mali. sed etiā ipsa voluntas q̄ est malū p̄ncipiū est. i deo vt cā. tñ malū nō est i deo vt i cau sa nec per se nec p̄ accēs: qz mutatur rō causandi sicut postea dicetur. Exē plum hui⁹ manifestū est. si artifex ope retur fm̄ materiā nodosam q̄ nō esset p̄donea ad receptionē speciei. p̄scit ret qz defectus futurus est in imagine sed nō ab ipso. Si r̄ intelligēdū i deo ⁊ libero arbitrio quom̄ facit v̄tium in opere: r̄ nō cōformat se ⁊ obedit deo operāte. et ideo sufficit qz oppositum mali sine illud a quo est malus sit i deo tanq̄ in causa ad hoc qz p̄sciat.

Questio. ii. Utruz p̄scia diuina sit cau sa a rebus. Et qz sic ostēditur hoc mō. Ouge. sup̄ epl̄am ad roma. dicit. qz ali quid est futurū. iō scitur a deo anteq̄

fiat. qz ergo aut dicit causam essendā: aut p̄sequendā. Si p̄sequendā. sequitur hoc est futurum ergo p̄scitum. ita es conuerso. ergo sicut dicit. qz futurum est. ideo p̄scitur. ita debet et dicere eō uerso. qz scitur ideo futurum est ⁊ hoc negat in lrs nō propterea aliquid erit qz scit deus. ergo dicit causam essendā ¶ Item. ratione videtur. qz intellecto qz deus nihil p̄sciat potest intelligi aliquid futurum. sed non conuerso. ergo hec est r̄ ⁊ causa illius. ¶ Item hoc argumentum est bonum. iste men titur. ergo deus p̄scit eum mentē r̄. ergo est tñ aliqua habitudo local. et nulla potest inuentri nisi cause ad ef fectum: sed deus non est causa menda cū. restat ergo qz futurum est cā p̄scie. ¶ Item quecūqz duo sic se ha bent qz inuicem se consequuntur. aut ambo causantur a tertio. aut vnum est causa alterius. sed sic se habēt ista duo scz istum mētū. ⁊ deum p̄scite. ⁊ nō est dicere qz ambo causentur a tertio. aut vnum est causa alterius. ¶ Contra. Aug. non enim q̄ causata sunt. ideo de us nouit. quia facta sunt. ¶ Item rati tione videtur. qz non sit causata a re bus. quia: ois causa nobilitoz est. suo ef fectu. si ergo diuina p̄scientia causat ur a re aliqua. cum diuina p̄scientia sit increata ⁊ res creata. ergo creatum nobilit⁹ creato. ¶ Item. p̄scientia est eterna. ergo cum res sit temporalis. si causatur a rebus temporalē est causa eterni. et cum causa sit prior effectui. er go temporale prius eterno. ¶ Item si res sunt cause p̄scientie. aut ratione p̄ncipalis significati. sed cum illud sit diuina eētia. s; sunt res cā dei. Si rōne p̄notati cū p̄notata sint res ipse tunc sunt causa sui. ¶ Resp̄d. aliqui volue runt dicere qz causa dicitur dupliciter proprie et communiter. Proprie quod dat alteri eē. et sic nullo modo reasunt cause p̄scientie diuine. Alio modo di ctur causa communiter illud sine qua res nō est. et sic dicitur causa sine qua non ⁊ hoc mō qz p̄scientia dei nō est quin reasint future. ideo hoc modo di cuntur causa. Sed quonā hoc nomen cā sp̄ importat honorabilitatem respe ctu cuius dicitur causa. ⁊ quandā sup̄ positio nem. ideo non videtur illud ad hoc omnino sanū dicere qz sit cā sine qua non. Et preterea illud non soluit

13 ad auctoritatem Duge. qui ipse negat et
 conuersam. Et propterea aliter ddm. q
 causam fm triplicem modum. scz fm
 rationem essendi. r fm rationem infer-
 rendi. r fm rationem dicendi. dico er-
 go q fm rationem dicendi prescientia
 potest esse causa aliquorum prescitor
 licet non omnino. sed nullo modo eod
 uerso. Scdm rōnem inferēdi sunt mu-
 tuo causas. quia mutuo antecedūt. r cō-
 sequuntur r antecedens est causa con-
 sequentis. Scdm rationem dicendi fu-
 turum est causa prescientie. r non eod
 uerso. nam prescientia dicitur scientia
 ante rem. constat ergo q importat or-
 dinem ad posterius. r quoniam si scit-
 tum esset semper presens esset scientia
 sed non prescientia. Nam ad hoc q p
 scientia dicatur venit ex futuritione
 rei. r sic intelligit Duge. r patet pri-
 mum. ¶ Ad illud quod obijcitur secu-
 do de habitudine localit. dicendum: q
 est locus a conuertibili.

14 ¶ Ad illud quod ultimo obijcitur. di-
 cendum: q instantiam habet in propo-
 sito. r qd hoc solo est istātia. id ferēda
 est. Rō aut huius est. qz dei prescīa ē res-
 pectu veri r respectu ois veri. id pon-
 nit r ponitur. Et q potēē respectu ve-
 ri qd n̄ est ab ipso h̄z id qd subest. nec
 eoduerso. id nec. cā est nec causat. ¶
 ergo prescīa est respectu veri. qz dina
 respectu ois veri. qz nihil latet deū. et
 ideo ponit r ponitur. Rursus qz scīa ē
 q dicit simplicem noticiā. id nō causat
 qz diuina ideo non causatur. id ponit
 ponitur. r non causat nec causatur.

Consequenter est questio
 de secundo articulo. s. de
 diuina prescīa q̄tum ad
 rationem necessitatis. Et
 circa hoc querūtur duo.
 Primo q̄ritur utrū dina
 prescīa ponat necessitatē circa p̄scitū.
 Secūdo utrū diuina prescīa habeat i
 se necessitatē.

C **Questio. j.** Qz diuina prescī
 entia ponat ne-
 cessitatē oñditur sic. Ansel. i. li. de con-
 cordātia prescīe r lib. ar. Que prescītur
 deus necesse est futura esse. ¶ Itē. rō.
 ne sic. Ex matōri de necessario. r mōz
 ri de lesse sp̄ pcluditur de necessario:
 sicut dicit phis i. i. p̄tōz. ¶ Itā ergo
 talis fillogisim⁹. Oē prescītur necesse ē
 esse futurū. Hoc p̄ Ansel. p̄z. sed hoc ē

prescītur (quolibet demōstrato) q̄ necesse
 se ē ē futurū. ¶ Itē. oē qd de p̄scitū n̄ ē
 ver. h̄z ut phis i. i. Pertarmentas. Oē
 qd est. qm̄ est necesse est. ergo si prescī-
 tū est mō verū necesse est nūc ēē verū.
 r futurū est prescītur. ergo mō necesse ē
 r̄tū est esse futurū. ergo de necessitate
 eueniet. ¶ Itē. hoc ipsum oñdit per im-
 posse. De p̄scitū talit̄ d i partē affirma-
 tuā. qz ergo utrū illud nō possit non
 esse. Si nō. ergo est necessariū. Si sic.
 ergo pot̄ aliter euenire q̄ deus prescītur.
 ergo diuina prescīa est fallibilis r icer-
 ta. r hoc est argumentū Aug. et iteram
 Boetij in. 5. de consolatione. Si alioz-
 sum q̄ p̄uise sunt detoz̄ri valent res
 p̄uise. tam non erit firma futuri pres-
 scientia. ¶ Item: deus prescītur aliquid
 esse futurum. aut ergo possibile est nō
 esse futurum aut impossibile. Si impos-
 sibile non esse. ergo necesse est esse. si autem
 possibile. sed oīne possibile possibile. r
 falso possibile posito i esse qd sequitur
 nō est impossibile. ponatur ergo hoc nō es-
 se. r deus p̄scitū hoc esse. ergo de p̄
 scitū falsum. sed hoc est impossibile. ergo
 impossibile est aliquid precedentiū. ¶ Cō-
 tra q non inferat necessitatem. ostē-
 ditur auctoritate Aug. sumptis a similit
 in li. de libero arbitrio. Sicut mea mes-
 mora non cogit facta esse que preterite
 runt. sic dei prescīa nō cogit facta da
 esse q̄ futura sunt. ¶ Item: oñe oñdit
 id idē. Intelligitur deū nihil p̄scire.
 ergo ex hoc nihil accrescit li. arb. ergo
 positio prescientie nihil ei aufert ergo
 cum lib. ar. de se sit causa rerū ad utrū
 libet contingentiū. diuina prescientia
 hoc non tollit. ¶ Item: sicut supra pro-
 batum est diuina prescientia i plurib⁹.
 aut nō est causa. aut nō est tota cā. sed
 qd dat alicui necessitatē. h̄z rōnē caus
 se. qz a quo est esse. r esse necessariū. cū
 ergo diuina prescīa multoz̄ futuroz̄
 non sit causa vt maloz̄um. nullam reb⁹
 imponit necessitatē. ¶ Item: diuina
 prescīa prescītur sicut sūt euenture. cū
 nihil prescīat nisi verum. ergo cum pre-
 scit aliquem peccaturum. cum peccatū
 non sit nisi per voluntatē. prescītur istum
 per voluntatē hoc face re. r p̄scit aliquid
 posse facere. ergo si omne qd prescītur est
 verū. verē est. qz iste per voluntatē hoc
 faciet. r poterit aliquid facere. si hoc ē
 contingens ergo si cum diuina p̄scien-
 tia est cōtingētia circa res. nō ergo ne

D. iii.

cessitas. **C**um hoc ipsi ostendit rationibus ducētib⁹ ad impossibile. Si imponit prescientia reb⁹ necessitatē, perit ergo casus et fortuna. **S**ed cum impossibile est, q̄ perit libe. arb. et cōsiliū. Tertium q̄ perit meritum et demeritū. Quartū q̄ perit laus et vituperium. **R**espon. dicendum, q̄ tres circa hoc fuerunt positiones. Quidam enim dixerunt q̄ prescientia necessario cum sit infallibilis, imponit necessitatē, et ideo abstulerūt liberum arbi. et peccatum, et ista positio est heretica et iniqua, quia destruit bonos mores. **A**lia positio fuit, q̄ diuina prescientia si esset, necessitatē imponeret, et sic olavritus et laus periret, et q̄ dilerunt rempublicam, ideo abstulerunt a deo prescientiā, et a propositionibus de futuro abstulerunt veritatem, et hec heretica fuit et ipsa, quia derogant nobilitati diuine. **T**ertia positio est catholica que deum honorat et bonos mores conseruat, et ideo iusta pia et perita, quia diuina prescientia est, et tamen non imponit rebus necessitatē. **D**ia em̄ sic precognoscit eē euentura sicut euentura sunt, et ideo cum multa sint euentura contingētia, vt illa que sunt a libero arbitrio, et a casu, et fortuna, sicut prescit hec eē futura ab istis, sic prescit modum contingētie secundum quem sunt ab istis. **A**d intelligentiam autē obiectorum notandum q̄ duplex est necessitas, scilicet absoluta, et respectiua. **N**ecessitas absoluta que opponitur cōtingētie dicitur necessitas consequentis. **N**ecessitas respectiua dicitur necessitas consequente, et hec non opponitur contingēti, nam aliquid cōtingēs necessario sequitur vt si ambulat: necessario sequitur q̄ mouetur. **D**icendum ergo q̄ in prescito non est necessitas absoluta, sed solum consequente, quia necessario sequitur deus prescit hoc, ergo hoc erit, et hoc modo intelligitur autoritas Ansel. et con similes autoritates que proponuntur cum modo necessitatis, et sic patet primum. **A**d illud quod secūdo obiicitur de sillogismo ex maiori de necessario et minori de inesse, dicendum q̄ sicut ptz et philosophus exponit, hoc intelligitur de ea propositione q̄ est de inesse simplr et equaliter necessario, s; minor huius sillogismi scz hoc ē presciturum nō est inesse simplr, sicut em̄ infra patebit non est necessaria, **A**d

illud quod obiicitur de prescito q̄ verū est, et si verum est necessario est, dicens dum q̄ istam rationē facit philosophus ad ostendendum q̄ in futuro non est veritas, et est sophistica. **N**am quando dicitur, omne quod est quando est, necessario est, intelligitur de eo qd̄ ponit aliquid in actu circa suppositū, qd̄ ex quo positum est, impossibile est non esse positum, sed verum de futuro nihil ponit circa subiectum, quia non est verum pro presenti sed solum pro futuro, et ideo nulla est necessitas neq; simplr neq; vt nunc, quia nihil ponit vt nunc. **A**d illud quod obiicitur per impossibile q̄ si posset aliter eē posset falli, et dicendum q̄ sicut veritas venit ex concordia intellectus ad rem cognitā, hec autem concordia non est aliud q̄ adeo quatio rei et intellectus, sic falsitas venit ex discordia intellectus ad cognitū sicut potentia fallendi ex potētia discordandi, dico ergo qm̄ necessario presciturum sequitur ad prescientiam, ideo non possunt discordare, et ideo nunq̄ fallitur nec potest falli. **Q**uod ergo obiicitur, q̄ aliter pōt esse, dicēdū q̄ aliter potest esse, quia deus potest aliter prescisse, et cum ponitur q̄ aliter sit ponitur q̄ aliter prescit. **Q**uando ergo inferitur, potest aliter esse q̄ sit, et de prescitur sic, ergo aliter q̄ deus prescit, distinguenda est conclusio, q̄ pōt intelligi diuisim, sic vera est, Et ē sens⁹, de prescitur hoc euentre, et possibile est illud nō euentre. **S**i autē cōiunctim falsa est, et ē sens⁹, sus illud est possibile qd̄ de prescitur modo vt euentat alto modo. **E**t est fallacia compositionis in illo processu, sicut hic currens pōt non moueri, ergo possibile est q̄ aliquis currat et non moueatur, non sequi. **S**imiliter cum querit, qd̄ ponitur ponendum est, sed cum assumit, deus prescitur, hoc est oppositum posito, et ideo est negandum.

Questio. iii. **U**trū diuina prescientia habeat necessitatē, hoc est utrū necesse sit deū prescire qd̄ prescit. **E**t qd̄ sic, ostendit primo per autoritatem Ansel. in li. de preordia predestinationis et libert arbitrii, **Q**d prescit deus, impossibile est non prescire, ergo ab equipollētī, necesse ē prescire. **I**tem ratione videtur, quia omne dictum de preterito verum est necessariū. **U**nde si cucurrit, necesse est cucurris

17

18

19

20

21

22

se. si si prescit. prescitur. ergo cum hoc sit
dictum de prescitis. & necessariis. ¶ Item:
sicut potentia dei sit indifferens ad ex-
eundum & non ex eundem. tñ ex quo exiit
in actu necesse est exire. Uñ quous po-
tuit creare & non creare anteq̄ crearet
tñ ex quo creavit necesse est creasse. er-
go ex quo prescitur necesse est prescisse.
¶ Item si hō voluit & prescivit aliqd̄ neces-
se est hōm scivisse & voluisse. ergo si
circa scientiam dei non est minor certi-
tudo immo maior: q̄ circa scientiā ho-
minis. multo fortis est necesse. Si tu di-
cas sicut aliquid dicitur q̄ in hac deus
prescivit. totū ex futuro est s̄m rem q̄
uis intelligatur sub rōne preteriti. Uñ
nil plus est dicere deus prescit. nisi deus
est. et hoc erit. Contra. tñc esto q̄ deus
nullā haberet cognitionē. dū tñ res es-
set futura. hęc esset vera. deus prescit.
quod manifeste est falsum. ¶ Preterea
esto q̄ prescientie addatur actus trans-
sicens in preteritum. vt promissio. vel p̄-
dictio. vel prophetatio. ubi transit i pre-
teritum aliquid et vere sit idem sophis-
ma. et idem dubium. et hoc non soluit.
¶ Item plus distat esse & non esse q̄ ne-
cessariū et cōtingens. sed aliqd̄ qd̄ sim-
pliciter nō est habet esse in dei prescien-
tia. ergo mutofortis aliqd̄ qd̄ in se cō-
tingens est pōt esse necessarium in pre-
scientia dei. ergo &c. ¶ Item omne imu-
tabile est necessarium sed cum dicitur
deus prescit. est imutabile. ergo est ne-
cessarium. prima est manifesta. secūda
patet q̄ cum dicit deus prescit. prescit
re est imutabile. ergo est necessariū.
¶ Prima est manifesta. Secūda patet.
quia dicitur deus prescit: si mutatur vt
fiat non prescians. aut hoc erit secundū
mutacionem rei. aut det. Rei non: quia
res adhuc nihil est. ergo non mutatur
nec mutari potest. Si secundum muta-
cionem dei. ergo deus mutatur. ¶ Item:
omne eternum est necessariū. q̄ vnum
solum est eternum. & illud est in quo nō
cadit contingencia sed summa necessi-
tas. sed prescire dei est eternū ergo ne-
cessariū est deū prescire. ¶ Contra. regu-
la est. si antecedens bone conditōis est ne-
cessarium. et consequens. et si conse-
quens non est necessarium nec antece-
dens. S; sequit si deus prescit hoc eē fu-
turū. hoc erit quocūq̄ cōtingenti de-
monstrato. q̄ oppositū nō pōt stare. er-
go cū cōsequens nō sit necessariū. nec

antecedens ¶ Item: regula est q̄ necessariū
ppatit se cū oi possibile. Omne enī repu-
gnās necessario eē impossibile demonstras-
to tñ aliquo q̄ prescitus est dānari. pos-
sibile est istum saluari. q̄ ista duo pōt si-
mul stare q̄ iste sit prescitus dānari. & sal-
uari. & hoc est impossibile &c. ¶ Item: regula
est q̄ oppositū ptingētis est ptingēs. &
oppositū necessariū est impossibile. Et re-
gula iterū est q̄ si ad antecedens sequit-
tur psequēs. ad oppositū psequētis sequit-
tur oppositū antecedentis. Ex his arguo
sic. Si a ptingēs prescitur a deo. si deus
prescit a erit q̄ p regula si a nō erit. deus
nō prescit. sed a nō esse fuit ptingēs deū
nō prescisse fuit impossibile. q̄ ad ptingēs
sequitur impossibile. sed hoc est cōtra ar-
tē. necesse est ergo hoc esse ptingēs. de-
um scilicet prescire hoc. ¶ Item: omnis
diuina actio que respicit obiectū quod
potest non esse. potest desinere. Unde
cum deus conseruet rem creatam. po-
test desinere conseruare. ergo cum pre-
scire sit respectu contingentis. erit cō-
tingens. ¶ Responso. Dicendum q̄ si
cui probatum est illud constat et nō est
dubium. q̄ deum prescire contingens
aliquid cum antecedit ad contingens.
et connotat aliquid quod h̄ veritatem
ptingentem. q̄ ipm iudicandum est cō-
tingens. sed aliquid voluerūt ipsum ius-
dicare contingens. q̄ totum quod dicit:
dicit de futuro. & illud improbatum ē.
quia falsum est & non intelligibile. Om-
nis enim intellectus qui intelligit hoc.
quā nō intelligat tempus circa deum
intelligit q̄ actus diuine precognitōis
nis ab eterno fuit in deo: et ille differet
a re futura. et propterea sicut dictum ē
hoc non soluit. Aliq̄ voluerunt iudicare
contingens. q̄ cū sit dictum de preterit-
to. pendet tñ ex futuro. Et hoc dicunt
in credito. et prophetico & dicto a t̄po.
& consimilibus. que iferunt de necessi-
tate ppositionē de futuro & illud est i-
probabile. vt videt. Quontam si actus
diuine precognitōis pendet ex futu-
ro tunc cū in futuro quantū est ex par-
te rei contingentis nulla sit certitudo.
nec in diuina precognitōne esset. Pres-
terea. quō dependet. cum ab eo nō cau-
setur aliquo modo. Et iterum quō de-
pendet illud quod necessarium est fuis-
se. h̄t actus cognoscēdi & credēdi: & pre-
dicēdi ab eo quod futurum est. nō vt
detur nec p̄bablie nec intelligibile. Et

22

ideo alio modo dicendum. q̄ quoddam
 est dictū de p̄terito. et p̄terito. sicut si
 23 dicatur petrū legisse. Q̄dā de p̄terito
 s̄ p̄ futuro. ut anteq̄m fuit nasciturus
 Quodā p̄ p̄terito t̄m̄ dependet ex futu
 ro ut hoc dictū. petrū dixisse verū na
 male bellū fore. Ad hoc et q̄ dcm̄ habe
 at p̄teritāte ext̄gr̄ belli euentus. et ab il
 lo dependet p̄teritas n̄f̄e assertiōis que
 cātur a re. Q̄dā est dictū de p̄terito
 q̄d nō dependet s̄ cōnotat p̄teritāte cir
 ca illud futurū. sic si dicat de p̄scit hoc
 futurū. Q̄ et dei scia est solū respectu
 veri. ideo p̄notat p̄teritāte circa illū di
 ctū futurū. s̄ qm̄ dīna cognitio nō h̄z
 certitudinē a re. q̄ ab ipsa nec cāf̄ nec
 out̄. t̄ ab illa nō d̄p̄det. et p̄pterea fal
 si nō p̄t̄ q̄uis p̄notat futurū. Unde in
 p̄scia hęc duo d̄fir. sc̄: act⁹ dīuine cog
 nitiōis. t̄ h̄c necessariū est esse sine
 fuisse. Et ordinatio futuri ad illū actū
 et hęc ordinatio futuri ad illū actum.
 nō est necessaria. et iudicanda est cōtin
 gentia in totali dicto. nō rōne totalita
 tis sine principalis significati. sed con
 notati. Et si ponatur deum nō p̄scire
 aliquid q̄d p̄scit. potest et debet intelli
 gi non per remotionem principalis si
 gnificati. sed ipsius cōnotati. siue ill⁹
 ordinis t̄p̄alis ad eternū. qui quidē est
 contingens ratione alterius sc̄licet tē
 poralis. contingens est in totali di
 cto. quia connotat aliquid esse verum
 de futuro. quod quidem esse contingēs
 et hoc patet sic. Cum enim dicitur de
 us p̄scit te saluandum. h̄c duplex in
 cluditur actus est compositio. videl̄t
 cet. h̄c. tu salusberis. et h̄c deus ha
 bet cognitionem de salute tua. et habu
 it cognitionem ab eterno. Habere qui
 dem cognitionem est actus eternus et
 necessarius. quia non dependet a re. s̄
 saluari est actus futurus et contingēs
 quoniam ergo actus diuine cognitio
 nis non dependet a cognitio. t̄ potest
 esse certitudo in ip̄o re contingēte ex
 istente. Sed quando significatur p̄ mo
 dum p̄scientie. connotat futurum cō
 tingens. et omne dictum quod claudit
 in se contingens. iudicandum contin
 gens est. ideo totale cōtingēs iudicaf̄.
 Et ita solutio est vera et ḡn̄alis. Nam
 actus credulitatis. a ctus proph̄ etatio
 nis. et diuine assertiōis. p̄ hoc q̄ cur
 runt s̄m̄ illustratiōne diuine sc̄tētie. t̄
 connotant et non dependent. ideo cer

et et infallibiles sunt de reb⁹ in se non
 certis. ¶ Ad illū q̄ q̄d obf̄ de Ansel. q̄
 necesse est p̄scire q̄d p̄scit. idē q̄
 hoc intelligit q̄tū ad actū p̄cognitiōis
 quē nec eē ē fuisse. s̄ nō q̄tū ad p̄not
 ationē futuriōis. ¶ Ad illū q̄d obf̄. q̄
 dictū est de p̄terito. idē q̄ q̄tū est
 de ratione p̄teritiōis. necessariū est
 sed qm̄ connotat futurum ideo ē cō
 tingens. Et ex hoc patet sequens. quia
 quantum ad illud futurum non est ad
 huc potentia in actu. immo adhuc po
 test non exire. ideo et. ¶ Ad illū quod
 obijctur q̄ est cognitio sine existentia
 rei. ergo necessitatis sine rei necessita
 te. Dicendum q̄ verum est q̄ in actu
 cognititiōis est necessitas sed non in to
 to. Nec est simile. quia p̄cognitiō cō
 notat actualē rei existentiam sed cō
 notat rei futuriōnem. et ad hoc q̄ d̄
 ctum sit necessarium. necesse est q̄ sit
 necessitas in connotato. ¶ Ad illud q̄d
 obijctur q̄ omne imutabile est neces
 sarium. Dicendum q̄ ad esse mutabi
 lis duo concurrunt. q̄ se habeat vno
 modo prius. alio modo posterius. Et p̄
 oppositum immutabile potest dici du
 pliciter. Aut quia nihil actu est. aut q̄
 actu ē et non potest aliter se habere.
 et hoc conuertitur cum necessario. sed
 illud immutabile quod non est aliquid
 actu non cōuertit. et sic est verū conti
 gēs de futuro anteq̄m res sit. Et sic hoc
 dictū. anteq̄m fore. est modo verū im
 mutabile. q̄ si ponatur esse verū pontē
 q̄ semper fuerit. et similiter si falsum
 et hoc quia nichil actu pontē. qm̄ ergo
 deum p̄scisse connotat futurum con
 tingens. ideo est dictum immutabile.
 nec ex hoc sequit̄ q̄ sit necessarium v̄
 visum est. Tamen aliqui volunt alter
 dicere. q̄ deū p̄scire hoc futurū con
 tingēs. est immutabile a parte p̄scien
 tis. sed a parte rei p̄scite est mutabi
 le et ideo ex pte illa contingēs. Sed t̄m̄
 illud difficile est dicere. q̄ ē p̄scit̄ se
 mel semp̄ p̄scitū fuit et deus nō potest
 p̄scire futurū cōtingens: ita q̄ nihil
 fiat circa futurū. et ita nulla mutatio.
 Et propter hoc modus alius dicendi ē
 rationabilior. ¶ Ad illud q̄d p̄scitō obij
 ctur. q̄ nihil eternū est cōtingens. Di
 cendū q̄ ens eternum est dupliciter.
 Aut pure eternū. aut cōnotat t̄p̄ale de
 futuro. et pure eternū est necessariū. s̄
 cōnotans t̄p̄ale de futuro rōne cōnota

29

si potest indicari contingens sicut et ratione illius potest designari. Summa dictorum est ista quod deus prescire futurum contingens est quoddam dictum quod claudit in se actum diuine cognitionis eternum et ordinationem dicit ad futurum contingens. Et quibus actus diuine cognitionis ponat aliquid certum nec cessaturum et eternum. illa tamen ordinatio ponit futurum quod contingens est. Et iterum quod quis dicat ordinatio non est determinata sed solum prenotatio. et tunc non ponit incertitudinem. Hinc est quod deus prescire futurum contingens ratione prenotationis ad contingens. Est immutabile ratione ordinationis ad futurum. quod potest non esse nulla facta mutatione. Est certum ratione indepedentie ab eodem. et hoc patebit infra planius in distinctione de predestinatione.

Distin.

xxxix. de immutabilitate perfectionis diuine esse scientie vel cognitionis.

Dicitur res rea que scilicet.

Utrum scientia dei possit augeri vel minui vel aliquo modo mutari. utrumque ei videtur posse probari.

Dicitur res rea que scilicet.

Res rea que scilicet scientia dei possit augeri vel minui. utrumque enim videtur posse probari. Quod diuina scientia possit augeri vel mutari hoc modo probatur. quod potest deus scire quod nunquam scit. Est enim aliquis quod non est lecturum hodie: tamen potest esse ut legat hodie potest enim hodie legere. Nihil autem potest fieri quod non possit a deo sciri. potest ergo deus scire hunc lecturum hodie. potest ergo aliquid scire quod non scit. ergo potest eius scientia augeri vel mutari. Eademque videtur posse minui. Est enim aliquis hodie lecturum quem deus scit lecturum. At potest esse ut non legat. ergo potest deus non scire hunc lecturum

utrum scientia dei possit augeri vel minui. Supra egit magister de scientie diuine certitudine. hic agit de perfectione. Et quoniam nuncupare perfectum est cui non est possibilis additio. id magister querit utrum diuina scientia possit augeri vel minui. Et habet hec pars tres partes. In prima magister querit et determinat quod diuina scientia non recipit augmentum. nec diminutionem. nec alterationem. sed omnia simul et vno aspectu cognoscit. In secunda operatur contra hoc quod diuina scientia non potest augeri. per hoc quod videtur aliquid posse scire ex tempore et determinat et hoc facit. ibi. hic opponitur a quibusdam. In tertia obicit autoritate Hieronymi. contra hoc quod dictum erat diuina scientiam esse respectu orantium et hoc ibi. Et versus quod predictus est scilicet quod deus etc. Et queritur hanc partem potest subdividit. quod primo in eis opponit. secundo soluit. Et ponit duplicem rationem et in tertia post rationem epilogationem subiungit. ibi. Simul iterum.

potest ergo non scire aliquid quod scit. ergo potest minui eius scientia vel mutari. Ad quod dicimus. quod dei scientia omnino immutabilis est nec augeri potest vel minui. Nam ut ait Augustinus in. xv. li. de trinitate. Scia dei est ipsa sapientia. et sapientia est ipsa essentia siue substantia dei. quod in illius nature simplicitate mirabili non est aliud sapere et aliud esse. sed quod est sapere: hoc est et esse. Ideo quod nouit omnia habet quod nonit prius. sed et nosse de preterito est si cut esse. Nosse enim et esse ibi vnum est. Et idem prius. sicut esse non est a filio. ita nec nosse. Proinde de tanquam seipsum dicens. prius genuit habet sibi eque per omnia. Non enim seipsum integre profectetur dixisset. si aliquid minus aut amplius esset seipsum habet in seipso. hoc est enim omnino verbum quod pater. non tamen est pater. quod iste filius ille pater

Distin.

I a scilicet & se
 inuicē p̄r & fili
 us. s; iste gignē
 do ille nascēdo
 p̄r male dicere
 q; scire est eēn
 tiale i diuis. er
 go si scit nascē
 do cū nascit di
 cat p̄betatē s̄po
 nalis p̄betas̄p̄o
 nalis ē rō rei ef
 fentialis. qd nō
 est sane neq; p̄e
 dictum. ¶ Rñ.
 dōm. aliq̄ volue
 rūt dicere q; scit
 re dei relatiō ad
 creaturas ita
 q; vna p̄sona scit
 at scit p̄zē dicitū
 eēntialit. S; i s; q;
 vna p̄sōa scit
 at aliā d̄t respe
 ctū p̄sone ad p̄
 sonā r̄ est dicitū
 notionalit. Sed
 hoc n̄ est cōue
 niēter dicitū. q;
 sicut in p̄cedētī
 b; habitū ē sa
 p̄ia r̄ sapēeēntia
 lic̄ tm̄ d̄t. Est p̄
 p̄ter ea dōm q;
 ablatu; ille n̄
 tm̄ d̄t cām siue
 rōnē dicitū s;
 rōnē p̄comitā
 tē. Serūda em̄
 sic̄ d̄t p̄sci. h̄nt
 exponit p̄ si. vel
 p̄ dū. vel p̄ q;. r̄
 p̄io mō d̄t que
 niētā sc̄d̄o p̄co
 mitantā. r̄ ter
 tio causam.

b ¶ Et omnia q̄
 sunt in eorū sc̄
 entia. r̄ in eorū
 sapientia. r̄ i eo
 rū eēntia. vnus
 q; q; eorum si
 mul videt. Con
 tra. s̄. di. xxxvi.
 dictum est q;
 creature sūt in

asciūt ergo se in
 uicē p̄r & fili; s;
 ille gignēdo: iste
 nascēdo. Et oia
 que sunt i eorū
 scientia. in eorū
 sapientia. in eorū
 eēntia vnus
 quisq; eorū simul
 videt n̄ p̄cularit
 aut singularit vel
 vt alnāte p̄spe
 ctu hic illuc zin
 de huc r̄ rursū i
 deyl̄ ide i aliō at
 q; aliō vt aliq̄ vi
 dē n̄ possit nisi n̄
 vidēs alia. s; oia
 s̄l̄ videt. quorū
 nullū est qd n̄ sp
 videat r̄ sciat. Et
 itaq; scia inamif
 sibilis r̄ inuariabi
 lis est. n̄ra vero
 scia r̄ amissibilis
 r̄ receptibilis est.
 q; n̄ hoc est nob;
 eē qd scire. Pro
 p̄ hoc sicut n̄ra
 scia illi scie d̄i d̄i
 similis ē. sic r̄ n̄z
 verbū qd nascit
 de scia n̄ra. disti
 mile ē illi v̄bo qd
 natū est de patre
 scia. Ex hac au
 t̄ritate clare oñ
 d̄i scia; dei oino
 inuariabilē esse. si
 cut ipsa essentia
 dei oino inuaria
 bilis est. r̄ q; p̄r
 filius cū spiritu
 sancto simul oia

sciūt r̄ vidēt. Si
 cut q; nō pōt au
 geriv̄el minui di
 uina essentia ita
 nec diuina scia. r̄
 t̄nc dicitur posse
 scire qd nō scit r̄
 posse nō scire qd
 scit. q; posset ali
 qd eē subiectum
 ei; scie. qd n̄ est.
 et posset n̄ eē sub
 iectū aliq̄d qd ē
 sine permutatio
 ne ipsi; scientie
 ¶ **O**ppositio
 q; de; possit noui
 ter vel ex tpe sci
 re vel p̄scire a
 liquid

C hic opponit
 a q̄busdam ita.
 Si deus pōt ali
 quid scire v̄l p̄
 scire qd nūq; sci
 uit vel p̄sciuit po
 test q; ex tpe ali
 quid scire vel p̄
 scire. Ad qd d̄ci
 m;. pōt quide; z
 deus scire v̄l p̄
 scire omne qd p̄
 scire qd nūq; fiet
 pōt ergo scire v̄l
 p̄scire qd nūq;
 fiet nec ē nec fu
 it nec illō scit vel
 nesciuit. neq; p̄
 scit vel p̄sciuit
 q; scia dei n̄ est
 nisi de his q̄ sūt
 vel fuerunt vel
 erunt. r̄ p̄scia

dei notitia sc̄a
 non indei essē
 tia. q; ē d̄ctio
 ¶ Rñ. d̄ctio est q;
 diuina scientia
 sunt sc̄bilia in
 i diuina p̄o est
 sc̄tia sūt attri
 buta sicut porē
 tia. sapia r̄ bo
 nitas. Et Aug.
 vult dicere q;
 p̄r & fili; s̄l̄ v̄
 dēt oia cognos
 sc̄bilia creat̄a
 r̄ creāda. r̄ oia
 eēntie attribū
 ta. ¶ In ista legē
 da ē d̄ctio oia
 q̄ sūt i eorū scia
 vt puta creat̄a
 s̄l̄ sc̄ta q̄libet. si
 p̄scia q̄ sūt i eo
 rū eēntiā vt pu
 ta attribūta s̄l̄
 sc̄ta siue sc̄ta q̄
 libet r̄ i s̄ p̄vult
 dicere q; crea
 ture sint i diuina
 essentia.

C ¶ Q; scia dei
 nō ē nisi de his
 q̄ sunt vel fue
 rūt vel erūt. ¶
 hoc eē falsū q;
 deus scit oē qd
 p̄r facere. sed
 pōt facere qd
 nūq; fuit. nec ē
 nec erit. s; scia
 dei ē de aliquo
 qd nunq; fuit.
 vel est vel erit.
 Et p̄terea est isti
 nitox sicut vult
 An. r̄ d̄cti. dei
 n̄ tm̄ q̄ sūt v̄l fue
 runt vel erunt.
 Rñ. dōm q; ma
 ḡ loq̄t de scia
 v̄l oia q̄ ē illo
 rū tm̄ quorū ab
 eter no fuit fut
 s̄o s; i p̄ob̄ctō
 de scia itelligē
 tie. q̄ nullū cō

notat existētia
 qd p. Intell:
 sit em des oē
 qd pōt r ita nō
 recte currit ob
 lectio.
 d Nec tñ pōt
 incipere scire vel
 pscire. Al ma
 le dicere. q. nō
 hīl scit nisi ve
 rū. q. anō sive
 rū nī scit q. si a
 liqd icipit eēpe
 rī aliqd dicit a
 deo scit. q. de
 pōt icipere alt:
 qd scire. Item
 creatio est dīu
 na eēntia. r tñ
 rōe pnotat de
 us pōt aliqd in
 cipere creare q
 sūt r aliqd scir
 re. ¶ Rñ. Scir
 re duplīr dicit.
 Uno mō scire
 hoc ē qd hēco
 gnitionē d aliq
 r sic nō pnotat
 actualē existētia
 cogniti. r sic nī
 pōt deus aliqd
 incipere scire. t
 alitū cogni
 tionē icipe hē
 Alto mō scire
 hoc est qd nos
 se aliqd eē vey
 et hoc tunc pū
 mo scit eē vey
 qñ icipit eē. et
 sic incipit deus
 scire. et sic de
 finit pscire. nō
 rōne pncipalīs
 significati qd ē
 scientia. sed rā
 tione connotat
 tū qd qd ē est ve
 ritas rei scite.
 e ¶ Rñ pōt q
 nouiter ex tem
 pore scire vel
 pscire aliquid
 sicut nec po

nō est nisi de fu
 turis. Et lz pos
 sit scire vel psci
 re qd nūq̄ ē vel
 erit. non tñ pōt
 aliqd scire vel h
 scire ex tempo
 re. Potest vtiq̄
 scire vel pscire
 qd nūq̄ est nec e
 rit nec illud scitū
 vel pscitū est ab
 eterno. Nec tñ
 pōt incipere scire
 vel pscire illud.
 lz ita pōt mō sci
 re vel pscire. si
 cut pōt scisse vel
 pscisse ab eterno
 Si em dicas eū
 in modo posse scire
 vel pscire qd ab
 eterno nī sciuit vl
 p sciuit. i. ita qd ab
 fno nī sciuerit vl
 psciuerit quasi
 vtrūq̄ simul esse
 possit: falsum ē.
 Si ho dicas eū
 posse modo scire
 vl pscire quod
 ab eterno nō sci
 uit vel psciuit.
 i. habere poten
 tiam sciendi vel
 psciendi ab eter
 no. et modo ali
 quid nec tamē il
 lud pscitū est vel
 futurū verū est.
 e Nō potest ergo
 nouiter vel ex tē
 pore scire vl pre
 scire aliquid. si

cut nō pōt noui
 ter vel ex tpe vel
 le aliquid. et tñ
 pōt velle qd nūq̄
 q̄ voluit. Item
 a qbusdā dīr de
 us posse plura
 scire q̄ sciat. qz
 pōt oia scire que
 scit. r pōt aliqua
 facere que nun
 q̄ erūt et illa pōt
 scire. non enī ali
 qua icognita fa
 cere potest. Si
 vero omnia eēnt
 que modo sunt
 r alia qdā face
 ret q nō sunt nec
 erūt r illa oia sci
 ret. p certo plu
 ra sciret q̄ mō
 scit nec tñ ei p scia
 augeri pōt. quia
 hoc totū fieri pos
 set sine mutabili
 tate scie. Cōstat
 q̄ dei sciam oino
 eē inmutabilē. nec
 augeri posse vel
 minui. lz ei sbta.
 ¶ Obūcīr au
 toritate hieron.
 ptra hoc qd de
 semp et siml scit
 omnia. c
 ¶ Si vero qd p
 dictū est. i. qd de
 us oia sp videt r
 et sit vī obuiare
 qd ait hier. i ex
 positōe abacuch
 Absurdū ē inq̄t
 ab hoc deducere

test nouiter vel
 ex tempore vel
 le aliqd. r tñ pōt
 velle qd nunq̄
 voluit. Ut dicitur
 hic dicere duo
 contradictōie
 opposita qm il
 lud est nouū qd
 pū nī fuit r mō
 ē ergo si posset
 qd pū nō volu
 it. vl q̄ icipiat
 velle. ¶ Rñ. sio.
 dicendū qd cum
 dico deū velle.
 hic duo dico. et
 actū diuine vol
 untatis. et vte
 rī ordinationē
 ipsius effectus
 ad illum actum
 Et primum quō
 dē ē necessariū
 r sp. nō pōt in
 cipe vel desine
 re. pōt ut em
 diuina ē semp i
 actu suo. ita qd
 nec pōt illo ca
 rere nec alitū ha
 bere. lz ordina
 tio alitū effectus
 ad illū actū est
 ordinatio rei fu
 ture que non dū
 est. r id pōt esse
 eē non esse r or
 dinari. et nō or
 diari. ¶ Nō ergo
 dīr qd deus pōt
 velle qd nūq̄ vo
 luit. r tñ non ex
 tpe intellectus
 est qd effectus il
 le potuit ordina
 ri ad diuinum
 velle. et quoniam
 ordinatio esse
 ctus est ordina
 tio rei future. r
 qd est futurū qd
 fuit futurum. r
 qd semel fuit or
 dinatū semp fu
 it ordinatū ad illū

An deus
 possit
 plura scire
 q̄ scit
 hieron.

5

is. An ergo deus
 quod deus potest
 le aliquid idem
 cere quod aliquid
 tuit esse futurum
 ue hinc ordinem
 ad id iuncta volu
 tate quod tunc in
 ordine si hinc
 ab eterno habu
 isset. et id in
 pit ex tunc. et id
 ex tunc magistri
 bonum est. si velle
 dei importat ordi
 nem ad voluntatem
 ratione futuri. sed
 hoc quod importat
 comitantiam in
 ratione presentis.
 potest deus ex
 hoc esse. siue hoc
 approbare lo
 que. non quod non
 sciat actus. sed quod
 sciat connota
 tum.

dei maiestatem
 ut sciat per momen
 ta singula quot
 culices nascantur
 quotve moriantur
 quota pulicibus et
 muscarum sit multi
 tudo. quotve pi
 sces natentur in
 aquis. Non sim
 pliciter fatui adu
 latorum dei. ut dum
 providentiam eius
 ad ima retrudi
 mus. in nos ipsos in
 iuriosi simus. et
 deum irrationabili
 et rationabili pro
 videntiam esse dices
 tes. hic vero dices
 re. hic. quod deus il
 lorum minimo
 rum scientiam siue
 providentiam non
 habeat quod si hoc
 est. tunc non omnia
 simul scit et semper.
 Ex tali itaque sensu
 illud dictum esse
 nouerimus. ut deum
 illa alternatim vel
 particulatim scire
 neget. nec per di
 uersa temporum
 momenta sic illa
 cognouit. sicut per
 varia momenta illo
 rum quodam de
 ficiunt quodam
 incipiunt. Neque
 illis aliisque irra
 tionabilibus ita
 providet quemadmo
 dum rationalibus.
 Numquid ei (ut ait
 apostolus) cura est
 deo de bobus. et
 sicut non est cura
 deo de bobus ita
 nec de aliis irra
 tionabilibus. Dicit
 tamen scriptura. quia
 ipsi est cura de
 omnibus. Pro
 uidentiam ergo et
 curam vniuersaliter
 de cunctis que con
 didit habet. ut ha
 beat vniuersum
 quod quod sibi debetur
 et conuenit.

Sed speciale
 providentiam atque
 curam habet de
 rationabilibus. quibus
 precepta tradidit.
 eisque recte vi
 uendi legem pre
 scripsit ac promissa
 promissit. hanc
 providentiam et
 curam de irrationabi
 libus non habet
 Ideo dicit apostolus
 stolus: quia non
 est cura deo de
 bobus. Pro
 uident tamen omnia
 bus et curat id
 est gubernat omnia
 qui omnibus so
 lum suum facit
 oriri et pluuia
 dat. Scit itaque
 deus quanta sit
 multitudo pulicum
 culicum mus
 scarum et piscium
 et quot nas
 scatur quotve
 moriantur. sed
 non scit hoc per
 momenta singula.
 immo simul et
 semper omnia.
 neque ita scit ut
 eandem habeat
 providentiam irra
 tionabilium et
 rationalium. id
 est ut eodem
 penitus modo
 provideat irra
 tionabilibus et
 rationalibus.
 Rationalibus enim
 et precepta dedit.
 et angelos ad
 studium delegauit.

Breuis summa
 predictorum cum
 additione quorum
 dam.

Simul itaque et
 immutabiliter
 scit deus omnia
 que fuerunt et
 sunt et erunt.
 tam bona quam
 mala. prescit quoque
 omnia futura
 tam bona quam
 mala.

1. cor. ix.

Sa. xv.

Ad intelligentiam presentis distinctionis gratia de perfectione diuine cognitionis. et circa hoc duo principia littere hanc. Primum queritur de perfectione diuine cognitionis quantum ad numerum cognoscibilium. Secundo queritur de ipsa quantum ad modum cognoscendi. Quantum ad primum queruntur tria. Primum queritur utrum deus cognoscat alia a se. Secundo queritur utrum deus cognoscat omnia alia a se. Tertio utrum deus possit scire vel prescire plura quam sciat.

Questio. i. Quod deus cognoscat alia a se ostenditur auctoritate et ratione. auctoritate sic. **ps.** Qui plantauit aurum non audiet. aut qui fingit oculum non considerat. q. d. Hoc est impossibile quod deus alius potentiam cognoscens de ipse non cognoscat. **Item Eccl. 23.** In deo antequam crearetur omnia sunt agnita. et post perfectum respicit omnia. ergo si non creat se sed aliud. non tamen se cognoscat sed etiam aliud. **Item pbatur ratione ostensiu sic.** Omne productiones res secundum ordinem et libertatem producit eas pie cognoscens. Si enim ducit ordinate necesse est quod producat secundum sapientiam. Rursum si secundum libertatem necesse est quod secundum sapientiam propria non aliena. ergo in ipso est omnium cognitio. **Item:** in entibus est status. ergo parti ratione et in cognoscibilibus. sed primum ens in quo est status est principium a quo est omnis entitas. et sine quo nichil est. nec aliquid est nisi ab eo. ergo eadem ratione in primo cognoscere (si status est) necesse est quod ab ipso sit omnis cognitio. et quod per ipsum omnia cognoscantur et sine ipso nihil. Si ergo propter quod unumquodque et illud magis. **ps.** et cetera. **Item** hoc ipsum ostenditur per impossibile. quod si non cognoscat alia a se. aut ergo quod non potest. aut quod non vult. Non quod non vult. quod in deo voluntas non precedit cognitionem. ergo quod non potest. sed omne cognoscens quod non potest cognoscere aliquid quod est cognoscibile habet cognitionem deficientem et artatam. quod impossibile est esse in deo. **Item cetera.** **Item** nichil potest deus nisi quod nouit. alioquin aliquid posset ignorare quod absurdum est. ergo si non nouit aliquid aliud a se. nec potest suscipere aliud a se. nec se potest. cum non sit suscipere. ergo nihil in toto mundo potest. ergo

deus est ipsoscientissimus. quod est absurdissimum dicere. **Item** Sed contra opponitur per rationem non philosophiam in. xi. Intellectibile est perfectio intellectus. ergo si deus intelligit aliud a se. intellectus eius perfectus ab alio. et si hoc sequitur triplex inueniendus. Primum quod eius cognitio presciet. cum presciet a re minus nos bilis quam sit deus. Secundum quod eius cognitio vel ipse deus transmutatur. omne enim quod ab alio presciet habet potentiam passiuam que est principium transmutandi. Tertium inueniendus est quod deus non sit sua actio cum actio sit a presciete. et deus presciet. **Item:** si deus cognoscat aliud a se. cum non omne quod cognoscat deus sit id est quod deus. necesse est quod illud quod cognoscat sit extra deum. ergo si cognoscat aliud cognoscat aliquid extra se. Et ex hoc sicut ostenditur triplex inueniendus scilicet quod cognitio eius sit indigens exteriori. sit etiam transmutabilis. et quod sit aliud quam ipse. quod omnia sunt inueniendus. **Item:** illud idem ostenditur per rationem cognoscendi. quoniam ratio cognoscendi est ipsa veritas. sed veritas idem est quod rei entitas. ut dicit Augustinus. ergo nihil cognoscat a deo nisi ens. sed deus nihil cognoscat nisi si ab eterno. ergo nihil cognoscat ab ipso nisi ens quod est ab eterno. sed tale est unum solum scilicet ipse deus. ergo. **Item:** ratio cognoscendi est assimilatio. ubi est enim cognitio. necesse est quod ibi sit assimilatio cognoscens ad cognoscibile. ergo ubi summa cognitio ibi summa assimilatio et quod dei cognitio est summa et perfectissima. debet attendi secundum summam assimilationem. sed nihil summe assimilatio deo nisi ipse. ergo solum seipsum cognoscat. **Item:** per quod nulla necessitas sit ponere deum cognoscere alia a se. Quoniam sicut potentia se habet ad productionem. ita et intelligentia ad cognitionem. sed dei potentia est si nihil producat non est minus potentia. si intellectus dei nihil aliud a se cognoscat. nihilominus est summe intelligentia. **Item:** bonitas creature preparata ad bonitatem creatoris est sicut punctus ad lineam. si sicut vitas ad veritatem. Si si intelligat punctus amoueri a linea non est linea minor nec imperfectior. si deus veritate sua cognoscat sine veritate creature. nihilominus sua cognitio perfecta est. **Item:** deus quod primum et necessarium dicitur quod deus aliud a se cognoscat. primum dicitur quod omnes recte aliquid hoc dicitur. quod si latet deum quod cognoscat non autem. necessarium quoniam non potest operari latere sapientissimum optime. et ideo oppositum est dicere imptimum et impossibile.

7
8

Et propterea ad intellectū obiectoꝝ notandū q̄ cognoscere aliud est dupli-
citer. aut per aliud a se cognoscere. aut
per se. Quī cognoscēs cognoscit aliud
ꝛ per aliud tunc verum est q̄ perfe-
ctionem habet aliunde. ꝛ tūc eius Intel-
lectus est in potentia. ꝛ recipit aliunde
perfectionē. ꝛ iteo additionē ꝛ trāsmu-
tationē. ꝛ hoc oīno impossibile est cir-
ca deum. Est iterū aliud cognoscere p̄
se. ꝛ tūc cognoscens est actus respectū
cognoscibilis. ꝛ tūc nō recipit imperfe-
ctionē a cognoscibili. sed magis econ-
uerso. ꝛ hoc modo ponimus deū aliud
cognoscere a se per seipsum ꝛ sic nō p̄-
cedit prima ratio. sed s̄m primā viam.
ꝛ ita Intellegit p̄ h̄s i l̄ rerum dixit. Ad
illud quod obf̄ secūdo q̄ si de⁹ cogno-
scit aliud a se. ergo aliquid extra se. di-
cendum q̄ cognoscere aliquid extra se
est tripliciter. Aut per aliqd̄ cōceptum
ab extra ꝛ sic dependet cognitio ab ex-
trinsēco. ꝛ sic non est possibile ponere
in deo. Aut est cognoscere aliqd̄ extra.
q̄ aspectus cognoscētis deflectitur ex-
tra sicut cognoscit angelus. Aut q̄ illud
quod est aliud ꝛ diuersum habz̄ ortum
ab intra. ꝛ ita q̄ est extra cognoscitur
per omnino intrinsecum. ꝛ hoc modo
cognoscit deus scz̄ per exemplar q̄ est
idē q̄ ipse a quos cognoscitur. ꝛ
hoc mō nihil valet obiectio Ad illud
quod obf̄ tertio q̄ ab eterno fuit vnus
solum ens. dicendū q̄ duplex est rei eē
scz̄ in se ꝛ in sua causa id est i p̄prio ge-
nere. ꝛ in exemplari. Et ad cognitionē
rei sufficit existentia eius in causa siue
in exemplari. ꝛ q̄ p̄ exemplar represen-
tatur sicut futura est in proprio genere
ideo per existentia in exemplari omnis
nō cognoscitur sicut futura est nec ali-
ter cognoscitur postq̄ facta est. Quod
ergo obijctur q̄ ab eterno fuit vnū so-
lum ens. dicendū q̄ verū est in proprio
genere siue in esse actuali. multa tamē
fuerunt in causa. ꝛ esse illud erat ratio
cognoscendū s̄m vtrūq̄ modū essendi.
Ad illud quod obf̄ quarto de assimi-
latione. dicendū sicut supra dictū fuit
in questione de ydeis q̄ ad cognitionē
req̄ritur assimilatio nō per cōuentiā
in ḡne vel specie. sed s̄m rōnē exp̄men-
di. ꝛ q̄m̄ diuina veritas vnaet summa
expressiōe exprimit̄ se ꝛ alta. id summa
assimilatio est. nō t̄m̄ respectu sui. sed
etiam respectu alioꝝ. ꝛ ita patet illud.

Ad illud quod obf̄ q̄ potentia dicit̄
perfecta etiā si nihil faciat. ergo. ꝛ. di-
cendū q̄ non est s̄lle de actu faciēdi re-
spectu potentie ꝛ sciēdi respectu Intel-
ligentie. Nā facere est actus vt act⁹ et
vt egrediēs q̄ nō facit p̄fectionē s̄ cō-
sequitur ꝛ et attestatur s̄ scire est act⁹ vt
habitus. q̄ significatur vt p̄fectio pote-
tie. Quī ergo diuina intelligētia est p̄-
fectissima. ideo nō tantū cognoscit ali-
qua sed oē quod potest cognosci. nō au-
tem facit oē quod potest fieri. Ad illud
quod obf̄ vltio q̄ veritas creature ni-
hil facit ad primā veritatē. ꝛ. dicendū
q̄ verū est. ideo eque nobilit̄ ꝛ perfe-
cta erat primā veritas ante creationē
veritatū aliarū sicut post. sed t̄m̄ pone-
re q̄ aliqua veritas sit. ꝛ non sit a ve-
ritate eterna. est ponere primam verita-
tem nō esse summā. sic ponere aliquid
veritatē non esse. ꝛ nō esse cognitā. tol-
lit rationē p̄fecte veritatē. vt est rō
cognoscēdi. ꝛ ita p̄ q̄ de p̄fectiōe summe
veritatis est cognitio creature. sicut et
potentia producēdi.

Q. ii. Dato q̄ de⁹ cognoscat
alta a se. q̄ritur vtrū co-
gnoscat omnia alta a se. Et q̄ sic videt̄
auctoritate Hierem. 17. Prāuū est cor
hoīs. ꝛ. ꝛ. post. Ego dominus scrutans
corda ꝛ renes. sed nihil incertū nichil
occultius nr̄is cogitationibus. ergo si
has cognoscit ꝛ oia alta. ¶ Itē heb. 4.
omnia sunt nuda et aperta oculis eius
ad quē nobis sermo. Et iterum. Unus
est sermo dei ꝛ efficac. vsq̄ t̄m̄. et non
est aliqua creatura inuisibilis in cōspe-
ctu eius. ¶ Item Joh. vlti. Dñe tu om-
nia nosti. ¶ Item Aug. 3. de trinit. Nihil
sit visibile nec intelligibile quod nō de
aula interioritatz̄ inuisibili summi im-
peratoris aut iubeatur aut p̄mittatur.
s̄m ineffabilē iusticiā penarū ꝛ p̄mito-
rū. gratiarū ꝛ meritorū. ꝛ si hoc. ergo
oia cognoscit. ¶ Itē rōne v̄f. q̄ quāto
substantia ē spiritualior atq̄ simplicior
tanto pluriū est cognitua. sed de⁹ est
substantia simplicissima ꝛ sp̄ualissima.
ergo est oīm cognitua. ¶ Itē: de⁹ est
creator ꝛ remunerator. sed in quantum
creator est artifex. in quantum remunera-
tor iudex. sed p̄fect⁹ artifex cognoscit
oia producta perfect⁹ iudex omnia re-
munerāda. sed ois creatura spectat ad
artificium. ꝛ oē bonum ꝛ malum ad iu-
diciū. ergo deus omnem creaturam

cognoscit: r oem bonitate et malicia
Cre. ipossibile est aliquid esse in quo
 no icit deus p presentia essentie. vt su
 pia probatu est: sed cuiuscunq p sens est
 per essentia: r cognitioe. ergo ipossi
 bile est alqd deo esse icognitu. **C**re.
 si esset in vna re ita q no l alta: eet ei
 eentia limitata: ergo si ita cognosceret
 q aliqua essentia cognita esset ei r cogni
 tio limitata r artata. r ita imperfecta.
C Sed cōtra. Qñ nobilitus deo est ar
 tribuendū: sed quedā meli⁹ est nescire
 q scire sicut dicit Augu. in Ench. ergo
 necesse est ponere q deus illa nō sciat
Cre: intellectus noster ppter sui ima
 terialitate nō intelligit singularia. **U**n
 pt p hūc dicit intellect⁹ est vniuersaliū
 r sensus singulariū. sed diuinus intel
 lectus multo magis est imaterialis q
 noster. ergo si noster nō intelligit sin
 gularia: nec diuinus. **C**re. noster hac
 bitu scietialis ppter sui certitudine nō
 est nisi necessariū: r nō contingentiū
 Q: dicit Boet⁹: q scia est eoz que fut
 immutabilem existentia foritūtur. **S**i
 ergo diuina cognitio est multo certior
 q nra scia. p r. **C**re. sicut de⁹ dicit
 oisiciens ita est oipotēs: sed potētia ma
 li nō est de oipotētia nec de pfectione
 potētie naturar. ergo si r cognitio ma
 li nō est de pfectione scientie. ergo r.
Cre. hoc ipsum oñditur auctoritatib⁹
 Et pmo auctoritate Abac. ch. i. **M**undi
 sunt oculi tui dñe ne videāt malū. er
 go. **C**re. Mat. xxy. de malis. **N**escio
 vos. **C**re. que necessitas est deū po
 nere cognoscere oia. **E**t videt q nulla
 q cognitio nostra non minus dī pfe
 cta si nō cognoscit vnam muscam: si er
 go diuina cognitio multominus pccit
 a scibili nō erit ipfecta si nō cognoscit
 ista vilia. **C**Rñ. dicēdū ad intelligentiā
 obiectoz q in deo est cognitio appro
 batiōis: r simplicis noticie. **E**t noticia
 approbatiōis cōnotat cōplacentiā vo
 luntat⁹. **H**æ nō cognoscit de⁹ oia: quia
 nec mala nec malos: sed tm bona r bo
 nos: r de hac intelliguntur due vltime
 auctoritates. **E**t alia cognitio simple
 noticie: r hæ q habet rationē cogno
 scendi a veritate q est lux summa cui ni
 cipi pōt occultari: nec etiā tenebræ ob
 scurantur ab ipsa. **I**ō de necessitate co
 gnoscit oia magna: r parua: bona r ma
 la sicut oñdūt rōnes ad pma partem.
1 **A**d illud qd pmo obiicit: q oē nobi

litus deo est attribuendū vōm q est me
 litus simpliciter: r est melius hūc r ses
 cundum statū. **D**ico ergo q oia scire
 simpliciter meli⁹ r nobilitus est. s3 hō
 corrupto qui accipit occasione peccan
 di ex cognitione: melius est quedā nes
 scire: iō nō sequit: q sic deo attribuēz
 qm. **A**d illud qd obiicitur de ima
 terialitate intellect⁹. dicēdū q hoc qd
 nō cognoscat singularia nō tm venit
 ex imaterialitate: imo ex imaterialitas
 te pūcti r imaterialitate sua. **Q**m em
 cōiungitur corpou: iō habet potentias
 fm quas depēdet a corpore quātuz ad
 operatiōe. r per quas intellect⁹ qm
 est in corpore erit ad exteriora: quia ille
 sunt medie. s. sensus particular⁹ r ima
 ginatio. **Q**m ergo singulare nō puenit
 ad intellectū nisi p istas potētiās: et as
 scensus p has est fm abstractiōe r de
 puratiōe: r abstractio facit de singu
 lari vniuersale: iō nō pōt singularia co
 gnoscere vt intellectus nisi intellectus
 sit separatus vel diuinus. **A**d illud qd
 obiicit de certitudine scie: dōm q hoc
 nō est ppter certitudine simplr: sed p
 pter certitudine causatam a re. **E**t qm
 causatur certitudo in nostra cognitio
 ne: vel pēdet ex re: iō nō pōt nostra co
 gnitio esse certa nisi res sit necessaria.
 Diuina aut cognitio qm a re nō causa
 tur: nec depēdet: iō pōt esse certa de re
 contingenti. **A**d illud qd obiicit q po
 tētia mali nō est de oipotētiis. ergo r.
 dōm q nō est ille: q rectitudo manēs
 rectitudo est rō cognoscēdi malū: sed
 rectitudo nō est causa mali nisi decli
 nādo a rectitudine r deficiēdo: iō sci
 re malū est de pfectione scientie: s3 pos
 se malū non est de pfectione potētie.
Ad illud qd queritur que necessitas
 est cognoscendi deū oia. dicēdū q in
 fluitas r imēstas veritatis que nō pa
 titur aliquid latere deū: sicut imēstas
 diuine pscientie non patitur aliquid
 absentaria deo.
Questio. iij. **U**trū de⁹ pos
 scire pla q sciat. **E**t q possit pla scire
 re oñdūt sic. **N**ihil scit nisi ens verū: s3
 multa pnt eē q nō sūt r verificari que
 falsa sūt. ergo multa pnt sciri a deo que
 tm nō scitūtur. **C**re q possit plura h
 scire v: q pscia est tm futuroz: s3 mul
 ta pnt eē futura q nūq sūt nec erunt:
 ergo multa pnt psciri q nō pscuntur
 scia.

14

15

16

17

C

ergo deus potest plura prescire et presciat.
C Sed contra: quod non possit plura scire
 per quod scia dei est infinita cum sit infinita
 facta: sicut probatum est supra, sed infinitum non
 possit esse plura nec cogitari, ergo etc.
C Item potest scire plura: aut plura in con-
 plera siue plures res: aut plura coplera
 ra siue enunciativa. Ad plura in coplera
 quod res scit deus etiam si nulli sunt: scit enim
 omnia que preterierunt. Sicut non plura coplera:
 quod cumlibet per accidens semper altera
 parte est vera: altera falsa, ergo de com-
 plexis semper tot sunt vera quot sunt fal-
 sa, ergo que scit omnia non potest scire plura.
 quod non potest esse plura vera. **C** Item quod non possit
 scire plura prescire et presciat per quod quicquid
 deus prescit simul prescit: nec potest prescire nisi
 simul: si ergo potest plura prescire et presci-
 at: aut ergo simul: aut successiue. Simul
 est impossibile: successiue sicut ipso
 bilitate: quod in eternitate non est successio, et
 nullo modo. **C** Item si potest plura prescire: er-
 go cum maior sit prescientia plurium saltem ex
 tensiue: et quod potest esse maior potest augeri:
 ergo diuina prescientia potest augeri. sicut ubi aug-
 mentum tibi mutatio et variatio, ergo di-
 uina scia potest mutari et variari. **C** Item
 dicendum quod cui querit verum deus possit plu-
 ra prescire vel scire: aliter est iudicandum
 de prescientia dei de scia. Nam sicut dicit con-
 sistent triplex est dei cognitio: non qua-
 rum ad diuersitates cognitionis: scilicet co-
 gnitorum. scilicet cognitio approbatoris intel-
 ligentie et visionis. Cognitio approbato-
 ris est solummodo de eis ad que se extendit he-
 replacitum voluntatis: et hoc est solummodo
 de his que fiunt et bona sunt: et hec abs-
 que dubio potest esse plurius. Cognitio vero
 intelligentie dei cognitio qua deus co-
 gnoscit omne possibile et sibi et alijs: et hec
 cognoscit deus infinita: et hec nullo modo
 potest esse plurius. Cognitio visionis est eo-
 rum quorum ab eterno fuit iussio: et hec so-
 lum est eorum que sunt vel fuerunt vel erunt: et
 hec cognitio potest esse plurius que sit: et quod
 eiusdem est hec cognitio cuius est prescientia
 prescientia potest esse plurius. Sed cedendum ergo
 quod quedam scia potest esse plurius: quedam
 non. Et per hoc patet responsio ad obiecta de
 scia. **C** Ad enim obicit quod scia dei est in-
 finitorum et quod nihil connotat circa incognita
 plerumque: dicendum quod hoc verum est de scie-
 tia intelligentie: sed non est verum de scie-
 tia visionis. **C** Ad autem obicit de pres-
 scientia. cedendum est quod potest esse plu-
 rius. **C** Ad autem obicit ad oppositum quod si

potest scire plura: aut simul/aut non se-
 mul: dicendum quod simul et potest attendi di-
 pliciter. Aut quantum ad substantiam presci-
 torum siue cognitionem: sic est verum quod si
 mul: quod ab eterno presciunt quedam: et ab
 eterno potunt prescire plura et potunt
 prescisse. Si autem consideratur similitudo
 quantum ad rationem paucitatis et plurali-
 tatis: sic est implicatio oppositorum: sic est
 sensus quod simul presciat plura et paucio-
 ra: et primo sensu obiecto habet veritatem
C Ad illud quod obicit si potest plura pre-
 scire quod potest prescientia augeri, dicendum quod
 est quod prescientia possint augeri, non enim
 augetur prescientia, quod vno et eodem prescient
 deus et multa et vni: et plura et pauca:
 tamen quis prescientia possint esse plura non enim
 possunt augeri, quod augeri est de paucio-
 ribus fieri plura: sed hec posse esse plu-
 ra habet duas causas veritatis: aut quod
 de paucioribus possunt fieri plura: aut
 quia ab initio potuerunt esse plura. et
 hoc ultimo sensu est oratio vera. Et cum
 procedat a pluribus causis verita-
 tis ad vnam: facit sophisma secundum
 consequens.

C Insequenter est questio de se-
 cundo articulo secundum de modo
 dine cognitionis. Et cir-
 ca hoc querunt tria. Pri-
 mo querit utrum deus cogno-
 scat se et aliam informiter.
 Secundo utrum cognoscat mutabilia im-
 mutabiliter. Tertio utrum cognoscat
 omnia presenter vel presentialiter.

Questio. i. **C** Cognoscat
 se et alta eodem modo
 modo siue informiter obicit sic. Scie-
 tia dei est sua essentia et solum scire est solum
 esse, ergo et modo cognoscendum est modo
 essendi: sed vnus est modus essendi in
 deo essentialis, ergo et vnus modo cognos-
 cendum. **C** Item de seipso et non alio cogno-
 scit se et seipso: et non alio cognoscit alia
 et vna et eadem ratione cognoscit se et alia: sed
 modus cognoscendi attenditur penes
 rationem cognoscendi, ergo si est eadem
 ratio cognoscendi se et alia, et idem mo-
 dus: et sic etc. **C** Item, hoc ipsum verum
 impossibile, quia si alio modo cogno-
 scit se/ alio modo creaturas, ergo cum
 cognoscit se et creaturas variat in co-
 gnoscendo, ergo spiritus dei est transiens
 tacto et vicissitudinis obicitatio. **C** Item,
 si alio modo: tunc ego deo aut modus
 ille est creator aut creatura Ad creaturam

18

19

20

21

ra. qz cognitio r modus cognoscendi e
 eternus. Si creator aut dicit qd psona
 le. aut qd essentialia. Ad psonale. quia
 oia cognitio est cōis tribus. ergo bi
 cit qd eēntiale. ergo si alius r alij mo
 dus. ergo alia r alia eēntia. sed hoc est
 impossibile. ergo r pūmū. ¶ Contra. de
 us cognoscendo alia a se cognoscit per
 pdeā. se aut nō cognoscit p pdeā. ergo
 si cognoscere p pdeā dī modū cogni
 tionis. r se nō cognoscit p pdeam. pty
 qz alio modo cognoscēdi. r sic r c. ¶ Itē
 in cognitione qua cognoscit se idē est
 cognoscēs r cognitū r ratio cognoscē
 di sed i cognitione qua cognoscit crea
 turā nō est idē ratio cognoscēdi cū cog
 nito. ergo nō idē modus. ¶ Itē nihil
 est cōe creatori r creature sū rōnē ef
 fendi. ergo neqz sū rātionē cognoscē
 di. cum qd aliud sit eē creature qz crea
 toris. r alius modus effendi. ergo alia
 cognitio r alio modo cognoscit qz
 creatori. Si ergo alio mō cognoscit a
 deo r idē ē creaturā cognosci r deum
 cognoscere. ergo deus alio mō cogno
 scit se r alia. ¶ Item ois cognitio in
 qua cognitū est nobilitus pntius et in
 telligibilis. est cognitio nobilitoz. scz.
 quātum ad rem r modū. Quātum ad
 rem. qz de re magis nobili. Quātū ad
 modum. qz de re pntior. Sed in cogni
 tione qua deus cognoscit se. cognitū
 est nobilitus. pntius r intelligibilis qz
 in cognitione creature. ergo nobilitoz
 cognitio quātū ad rē r modū. ¶ Rñ.
 dicendū qz est qdam cognitio q causa
 tur r ortum habet a cognoscibili r hec
 qm a cognoscibili causatur r depēdet
 variatur sū erigētiam cognoscibilis
 quātū ad rē r modū. Est r alia cogni
 tio que sū rem idem est qd cognoscēs
 r a cognoscibili nō causatur nec depē
 det. r hec accipit idētitatē quātū ad
 rē r modum a parte cognoscētis nō a
 parte cogniti. Quā ergo diuina cogni
 tio a rebus nō pēdet nec causatur. sed
 est idē qd deus. r deus eadem eētia
 et eodē modo se habens. Ideo vna cog
 nitione r eodem modo cognoscit de
 us se r alia a se. quia per seipsum nullo
 modo variatum nec diversificatum.
 ¶ Ad intelligētā aut obiectozū no
 tādū qz per respectū ad cognoscēte cog
 nito eodē mō comparatur. r eodem
 mō est. Quia sū illā comparationē hz
 esse r sic procedunt prime rationes on

dētes qz eodem modo cognoscit se et
 alia. Sed p respectū ad cognitū licet
 sit eodē. tñ alio mō pparatur. nam ad
 deū sū rōnē idētitatē. ad creaturam
 sū rātionē diuersitatis r causalitatis
 r ideo ad creaturam sū rātionē pdeā
 di ad deū vero minime. r hoc probāz
 rationes inducte ad scām partem qz
 alio modo comparatur: r hoc mō sunt
 pcedēde. Si ergo inferat qz alio modo
 sic rō nō valēt. qz cognitio dei nō rect
 pit modū effendi nec nobilitatē a cog
 nito. r sic patēt duo obiecta de pdeā
 r diuersitate. ¶ Ad illud qd obijctur
 tertio. nihil est cōe creatori r creatur
 re. dōm qz verū est de cōmunicato sū
 eadem comparationem. sed sū aliam
 r aliam. nihil phtbet qz aliquid sit ver
 ritas creature. r similitudo dei. similit
 ter qz aliquid sit veritas dei r similitu
 do creature. r quoniam ratio cognoscē
 di accipitur penes vtrūqz modū. Ideo
 cognitio potest esse communis. ¶ Ad
 illud qd obijctur vltimo. dicendū qz
 tenet cū cognitio causat a cognitio. nō
 sū tenet cū nō causatur sicut in pro
 posito.

Questio. ii. Utrū deus cog
 noscat muta
 bilita inmutabiliter. Et qz sic onditur au
 tuitate Diony. de. di. no. Cognoscit de
 us oia materialia imaterialiter. impar
 tite partita. vniiformiter multa. inmuta
 biliter mutabilia. ¶ Item. Aug. xv. de
 tri. Eius scia inadmiscibilis est et inas
 riabilis. sed oē tale inmutabile. ergo
 r c. ¶ Itē hoc ipm onditur rōe. qz quod
 nobilitus ē. deo attribuēdū est: s3 nobilit
 or est cognitio qua cognoscit res inmu
 tabiliter qz qua cognoscit mutabiliter
 ergo r c. Itē qd est in aliquo. est i eo qz
 modum eius in quo est. r hoc verum
 est maxime in deo. in quo oē qd est. est
 ipm siue ipse deus. ergo cū scia rerū
 et ipse res cognoscit sint i deo. r ipse sū
 oino inmutabilis. sunt ergo in deo li
 mutabiliter. ¶ Item ad hoc est ratio.
 Aug. ducēs ad impossibile. dei eē scē
 re est suum esse. r scia sua est sua essen
 tia. si ergo sciret mutabiliter esset mu
 tabilitas. qd oino in ipō est impossibile
 ¶ Itē pbi ē mutabilitas tbi nullā ē cer
 titudo. si ergo deus sciret res mutabr
 sciret incerte. sed incertitudo est cons
 ditio de deo. rans cognitionem ergo
 nō haberet dei cognitio pfectam uos
 E. 4.

15

16

E

13

14

biliter. **¶** Contra. cū res est p̄ns. scit de
us eā esse p̄ntē. ⁊ cū p̄terita scit eā eē
p̄ntā. ⁊ cū fut̄a scit eā eē fut̄urā n̄ p̄ntā
tā. ⁊ p̄ sic nos cognoscim⁹ res muta
biliter. ita ⁊ de⁹ cognoscit. **¶** Itē. ad
hoc q̄ scia est vera necesse ē scibile et
sciam p̄portionari. alioq̄ n̄ est mā sci
entia. cū q̄ mutabilia ad imutabile nō
sūt p̄portio. s̄ mutabilē ad mutabile. ⁊
de⁹ nō cognoscit res mutabiles imu
tabilr̄ s̄ mutabilr̄. alioq̄ n̄ nō vere cog
noscit vt p̄r. **¶** Itē. q̄ q̄d scit est ve
rū. ⁊ q̄ imutabilr̄ scit imutabilr̄ ē ve
rū. s̄ res mutabiles nō sūt p̄ntatē im
mutabile. ⁊ n̄ possunt sciri imutabilr̄.
¶ Itē. q̄ res sūt p̄tingentes. id̄ de⁹ p̄
scire fut̄ura p̄tingētia ē p̄tingēs. sicut in
p̄cedētib⁹ ostēditur. q̄ res sunt mu
tabiles. de⁹ scire res mutabiles ē mu
tabilis. ⁊ mutabilr̄ cognoscit de⁹ muta
bilis. aut si nō est hoc verū. q̄ro quare
nō. Et iterū quōd p̄t illud intelligi q̄
rei mutabilis sit. scia imutabilis.
¶ R̄s. d̄m: q̄ cū q̄rit vt̄ū de⁹ sciat
res imutabilr̄. hec ē duplex. q̄ hec de
terminatio imutabilr̄ p̄t determinare
actū sciēdi dei. vel actū eēndi rerū.
Si actū sciēdi dei. sic oīno verū ē q̄ i
mutabilr̄ scit. q̄ circa eī⁹ actū ⁊ cogni
tionē nō cadit trāsmutatio nec vicissi
tudis obūbiatio. Et at̄ determinet actū
eēndi rerū. sic falsum ē de reb⁹ muta
bilib⁹. q̄ de⁹ scit eas mutabiles. ⁊ no
uit ip̄arū mutabilitatē. ⁊ scit se habe
re nūc alr̄ q̄ prius. s̄ tñ nouit imuta
bilr̄. Et rō hui⁹ est. q̄m̄ i eī⁹ cognitōde
nō est receptio. n̄ est successio. nec est
oblitio. ⁊ id̄ q̄ tūcūq̄ res sint mutabi
les. ip̄e nō mutat⁹ cognoscēdo muta
bilitatē earū. Et q̄ntis nullū sit s̄le. p̄t
tñ cogitari: si intelligat vel cogitet ocu
lus firmus i parte. q̄ seip̄o videat trā
seuntes sine receptōde. ⁊ n̄ tñco aspectu
oēs videat. ⁊ oēs mot⁹ ip̄soy q̄ tūcūq̄
res mutant. tñ nec ocul⁹ mutatur: nec
eī⁹ cognitio. ⁊ sic est i deo. Ex p̄lū aut̄
ad hoc intelligēdū p̄r sum̄a p̄trario
sic. Q̄ si scia cāta p̄det a scibili ⁊ non
eōd̄verso. id̄ p̄t eē mutatio circa sciaz
p̄ oblitōne ⁊ errore ⁊ successiua p̄side
rationē nulla facta mutatōde i scibili.
Sic p̄trario mō. q̄ scia d̄na nō p̄det
ex re scita. p̄t eē mutatio circa scibile
nulla mutatōde extēte i d̄na scia. ⁊ tñ
illa scia totū scit. Et p̄ hoc p̄ r̄sio ad
p̄lo obiectū de hoc q̄d scit fuisse ⁊ eē.

d̄m est q̄ hoc dicit mutatōne a p̄te
scibilis nō scie. **¶** Ad illud q̄ obicit
de p̄portōde. d̄m: q̄ i sp̄alib⁹ p̄dition
bus nō oī p̄portionari et sciaz causā
tā. q̄ rei corp̄alis est scia sp̄ialis. sed
sufficit q̄ sit p̄portio i p̄tate. **¶** Ad il
lud q̄d obf. q̄ q̄d scit est p̄r. ⁊ q̄d scit
imutabilr̄. imutabilr̄ est verū. d̄m. q̄
hic est accidens. Quāntis est scia req̄
rat veritatē scito de p̄one sue scitō
nis q̄ntis. marie scie respectu emun
ciabilis. tñ scia nō sp̄ dicit p̄fomitate
in imutabilitate. marie diuina scia q̄
a scibili nō depēdet. **¶** Ad illud q̄d obf. **¶**
q̄ futurū p̄tingēs nō p̄scit de⁹ necessa
rio. d̄m: q̄ nō est s̄le. tū ex p̄te actus
p̄scitēdi. tū ex p̄te dispositōis. Ex p̄te
actus nō est s̄le: q̄ p̄scire sp̄ notat es
sentiā rei. s̄ scire si sp̄ notat rei existē
tiā. scit em̄ de⁹ q̄ p̄t facere ⁊ nūq̄ fac
eret. P̄terea si est s̄le de dispositōne
q̄ mod⁹ imutabilitatis respicit actū.
s̄ p̄tingēs respicit si tñ actū s̄ ordinā
tionē ad futurū ⁊ act⁹ q̄dē d̄ne cogni
tōis ē imutabilis ⁊ necessari⁹. s̄ p̄as
ratio ad futurū p̄tingens est p̄tingens.

Questio. iii. Ut̄ū de⁹ cō

gnoscat oīa
p̄nter. Et q̄ sic vt̄. ij. P̄r. pl. sup̄ illud
mille anni. ⁊c. glo. In agnitōde d̄ne ve
ritatis: p̄terita ⁊ p̄ntis ⁊ fut̄ura equa
liter p̄nta sunt. **¶** Itē. Aug. sup̄ Job.
In veritate q̄ manet p̄teritū ⁊ futurū
nō inuento. s̄ s̄le p̄ntis ⁊ hoc: cōtra up̄rū
¶ Itē. q̄to res est p̄ntior tanto cogni
tio est nobilior. q̄ hoc facit ad nobilitatē
cognitōis. s̄ deus oīa cognoscit
nobilissime. ⁊ oīa q̄ cognoscit p̄ntissimē
me cognoscit. **¶** Itē. si nō cognoscit
oīa p̄nter. ⁊ nō cognoscit oīa s̄le. q̄ si si
mul. tūc ⁊ i eodē nūc cognoscit oīa. et
ita p̄nter. Si aut̄ non cognoscit s̄le. ⁊
vnū post aliud. s̄ i oī tali cognitōne
est trāsmutatio. ergo in cognitōne
dei caderet trāsmutatio. quod est ob
no falsum ⁊ impossibile.

¶ Contra. p̄scia non est nisi fut̄uri ⁊
vt̄ futurum est. ergo si deus cognoscit
oīa p̄nter. ergo nihil oīno p̄scit. sed
p̄scit. ergo. ⁊c. Si tu dicas q̄ improp̄
rite dicitur p̄scire. Contra in p̄scitē
tia non sunt nisi duo. s̄ scientia et am
recessio respectu cogit̄i: sed cōstat q̄
in deo proprie est scientia. cōstans est
est q̄ in ip̄so proprie est am̄cessio. q̄ p̄
rite am̄cedit deus oīa alia. ⁊ r̄sio illa

ter dicere. Quia cum
 predestinatio sit pre-
 paratio gratie et
 glorie. & non tantum
 hominum sed et ange-
 lorum. Et Rñ. dicitur
 quod predestinatio
 uno modo dicitur pre-
 paratione boni.
 et sic puenit homi-
 bus et angelis et
 et ipso. Alio modo
 dicitur prepara-
 tio boni et libe-
 ratione a malo
 et sic dicitur predesti-
 natio proposita in-
 ferre. Et sic pro-
 pue est hominum. et
 sic accipit magis
 assistit hic.
 C Predestina-
 tio est gratie prepa-
 ratio. quod sine pre-
 scientia esse non potest. ut
 male dicere. quod
 prescientia est malorum.
 Quia prescientia dicitur
 mali. sed predestina-
 tio honoris. & sic
 est predestinatio sine
 prescientia sicut es-
 conuerso. Si di-
 cas mihi quod pre-
 destinatio est spale.
 sed prescientia est con-
 et spale. tunc quod pro-
 gre magis pre-
 scientia appropriat
 reprobationi quam
 predestinationi.
 Ad hoc est unum
 modum respondere quod
 quod predestinatio ad-
 dit. tunc habuit
 nomen proprium. re-
 probatio vero non
 ideo retinuit no-
 men conde. Sed quod
 habet illud vitare.
 cuius reprobatio
 sit prescisa p ene-
 cuius deus est causa.
 Et propterea est di-
 cendum quod non tantum
 addit quod ista di-

tione scilicet. pre-
 destinatio est gratie
 preparatio. quod sine
 prescientia esse non potest
 potest autem sine pre-
 destinatione esse
 prescientia. Prede-
 stinatione quippe
 deus ea presciuit
 quod fuerat ipse fa-
 cturus. sed presci-
 uit ea deus. et quod non
 est ipse facturus.
 Quia omnia mala. Pre-
 destinauit eos quos
 elegit. reliquos
 vero reprobauit
 et ad mortem eter-
 nam presciuit pec-
 caturos.

De prede-
 stinationis neces-
 sitate. Utrum. scilicet. a-
 liquis predestina-
 torum possit damnari
 vel reprobos
 saluari.

Predestinato-
 rum autem nullus
 posse damnari
 nec reprobos
 aliquis posse sal-
 uari. Unde Augu-
 stinus in libro de correctio-
 ne et gratia. In ap-
 ocalyp. i. quod dicitur.
 Tene quod habes
 ne alius accipiat
 coronam tuam.
 Si alius non est ac-
 cepturus nisi iste
 perdidit certus
 est electorum numerus.
 id est. non potest

augeri vel mi-
 nuui. Ad hoc autem
 obijciunt quodam ni-
 tates probare nu-
 merum electorum
 posse augeri et
 minui sic. Pos-
 set deus non appo-
 nere gratiam quibus
 apponit et posset
 subtrahere quibus
 non subtrahit.
 quod si faceret utri-
 usque dam narentur.
 possent ergo damnari
 isti qui tamen salua-
 buntur. Possent ita
 quod minui electo-
 rum numerus. Ita
 et posset augeri
 qui posset appo-
 ni gratiam quibus non
 apponitur pro qua
 saluarentur. Pos-
 sent ergo salua-
 ri habita gratia. qui
 tamen sine ea damnabi-
 untur. posset ita
 quod augeri nume-
 rus electorum.
 Quibus respon-
 demus ex ea ratio-
 ne dictum esse ve-
 rum esse numerum
 electorum non pos-
 se augeri vel mi-
 nuui. quod non potest
 utriusque simul esse.
 scilicet. ut alius sal-
 uetur et non sit
 predestinatus:
 vel ut alius pre-
 destinatus sit et
 damnetur.

strahat. Nam pre-
 destinatio dat et
 intelligere dupli-
 citate quod trahit
 ipsam in genus
 scilicet practice sim-
 pliciter. eo quod dupli-
 citate est simpliciter
 absolute respectu
 totius personae
 et. sed non sic de
 reprobatione: quod
 voluntas non est
 respectu mali
 culpe: sed respectu
 pene. Et est
 personae. non anteces-
 dentes. et quasi tra-
 cta: et propter hoc
 quod minus distrahit
 hinc a ratione scilicet.
 retinuit sibi no-
 men prescientie.

Quibus res-
 demus ex ea ratio-
 ne dictum esse. et.
 ut quod non soluat
 propter suam distri-
 ctionem ad quod
 non de augmento
 quod demodstrat
 ut aliquo damnato
 verum est dice-
 re istum posse sal-
 uari. ergo potest
 esse predestinatus.
 & plures pos-
 sunt esse predesti-
 nati qui sunt. er-
 go potest numerus
 predestinatorum
 augeri. Et Rñ.
 dicitur quod magister
 in hac prima res-
 ponsione punctualiter
 respondet ad quod
 sit onem primam
 ut predestinatus
 sit possibile dam-
 nari et hinc. scilicet. eo
 positione et distri-
 ctione. et pro istam
 solutionem patet
 aliquo modo res-
 ponsio ad illud de
 augmento. sed non

plene. ideo anne
 cit solutionem
 sequitur que est
 explicatio huius
 in qua dicitur
 quod aliquis non po-
 test incipere ei-
 se predestinari.
 Quis possit esse
 predestinatus.
 quod hoc est dices
 re quod ab eterno
 potuit. Et quom-
 niam augmen-
 tum dicitur malo-
 rem numerum
 quod plus cum pre-
 suppositione po-
 ris et noua ad-
 ditione. ideo va-
 let quod ex sui ra-
 tione distinctio-
 nem et successio-
 nem dicitur in par-
 tibus. Unde si
 aliquis statim
 cum esset ita
 cum esset ita
 magnus. quan-
 tus futurus est
 non diceretur
 augeri; sed tam-
 me potuisset es-
 se maior. ita in
 proposito in-
 ligendum. Vel
 aliter solum potest
 compositione et
 diuisione; sicut
 magister soluit
 possunt et plu-
 res esse quod sine.
 et potest nume-
 rus augeri.

Intelligen-
 tia enim conditi-
 onis implicite ve-
 ritatem facit in
 dicto. et impossibi-
 litatem in vero
 Queritur quo-
 modo sit intelli-
 gibile. Si enim
 idem non est cau-
 sa oppositorum.
 et conditio im-
 plicite facit ve-

Intelligentia ei
 conditionis impli-
 citate vitare facit
 in dicto et impos-
 sibilitate in vero.
 Si vero simpli-
 citer intelligatur
 impossibilitas non
 admittit: ut cum
 dicitur predestinat⁹
 potest vel non potest
 dānari: et repro-
 bus potest saluari
 In his eni et hu-
 iusmodi locutio-
 nib⁹ ex ratione di-
 cti diiudicanda est
 sententia dictionis.
 Alia namque sit in-
 telligentia. si per
 diuisionem hec
 accipiatur dicta
 atque alia si per dis-
 tinctionem. ut su-
 pra cum de prescia
 agebat tractatum
 est. Si eni cum di-
 cis predestinatus
 non potest dānari. in-
 telligas ita. i. non
 potest esse ut prede-
 stinatus sit et dā-
 netur. verum di-
 cis. quod diuicti in-
 telligis. falsum
 aut si distinctum
 ut si intelligas
 istum non posse
 damnari quem di-
 co predestinatum
 potuit enim non
 esse predestina-
 tus. et ita dāna-
 ret. Verum ad

huc istat. et scilicet
 coniunctionem ar-
 sumendo ita pro-
 cedunt. Non enim is-
 qui potest esse ali-
 quis predestinatus
 sit et dānetur. Verum
 quod istorum sit esse non
 potest. sed alter hor-
 rum non potest non esse
 scilicet. quoniam iste sit prede-
 stinat⁹ ab eterno
 ei predestinat⁹ est.
 non potest modo non
 esse predestina-
 tus. Cum ergo im-
 posse sit simul ve-
 ritatem esse et im-
 posse sit alterum
 non esse verum non
 posse alter esse. scilicet.
 ut dānetur. Quod si
 est ergo non potest esse
 ut non saluetur. In
 huiusmodi quoniam solu-
 tio emalle alios
 audire quod docet
 re. dicimus tamen de
 prescientia si mi-
 le posse moueri
 questionem. Ideo
 quod tam hic quod ibi
 vnam facimus re-
 sponsum de
 centes determinan-
 tandum fore illud
 cui innuit tota
 hec questio. scilicet
 possibile est alte-
 rum istorum non esse.
 scilicet quin iste mo-
 do sit predestina-
 tus. ab eterno
 enim iste predesti-

ntatem. quomodo
 facit impossibi-
 litatem. C. R. n.
 dicendum quod mag-
 ister vult dice-
 re quod illud est fal-
 sum demonstrat
 to aliquo. istum
 damnari vel sal-
 uari est impossi-
 bile. sed si addat
 et implicetur eod-
 em dicitur predestina-
 tionis. facit ve-
 ritatem in dicto
 et impossibilitatem
 in vero id est
 facit illud dictum
 cum modo impos-
 sibilitatis esse ve-
 ritatem. ut potest di-
 catur. istum dā-
 nari et esse pre-
 destinatū simul
 est impossibile.
 sine istum salua-
 ri et non esse pre-
 destinatū est im-
 possibile. Vel si
 liter potest dicit
 quod dictum fal-
 sum aliter con-
 ditionis impli-
 cite verum sit
 ut demonstra-
 to reprobo illud
 saluari est fal-
 sum. adde con-
 ditionem pre-
 destinationis et
 fiet verum istud
 saluari si e pre-
 destinatus est ve-
 rum.
 Item: eodem
 modo strato istud
 damnari est ve-
 rum. adde con-
 ditionem prede-
 stinationis et fiet
 et impossibile.
 istum damnari
 si est predestina-
 tus est impossi-
 bile coniunctum
 intelligendo.
 2. uij.

oppo-
 sitione
 6

Solo ad
 ritione
 oppo-
 sitione
 qua vel
 let mag-
 alios au-
 ditre quod
 cere.

natus est. Distinguendū ē enim cum ait. Iste non potest modo non esse predestinatus. vel non potest modo esse quin sit predestinatus. hoc enim coniunctum et disiunctum intelligi potest. Non enim potest esse ut ab eterno sit predestinatus. et modo nō sit predestinatus. nec potest eē simul ut sit predestinatus et nō sit predestinatus sed tamen potuit esse ab eterno q̄ nō esset p̄destinatus. et potuit ab eterno non esse predestinatus. Et sicut ab eterno deus potuit eum nō predestinare ita p̄ceditur a quibusdā q̄ modo potest de⁹ nō eum predestinasse ab eterno ergo potest deus non predestinare eum. ergo potest iste non fuisse predestinatus. Si vero non fuisset predestinatus. nec modo esset predestinatus. ergo modo potest non esse predestinatus. Ita et de prescientia et de prescientis dicunt quod in actionibus vel in operationibus dei et hominum nullatenus et con-

7 **Ex** quo enim aliquid factū ē vel dictū. nō cōcedunt q̄ illud possit nō eē. et. **U**idel falsū: q̄ x̄ps dixit petrū peccaturū. ergo postq̄ dixit fuit necessariū dixisse. et necessario sequitur. si x̄ps dixit hoc erit. q̄ da. oppositū. et tunc sequit x̄pm esse mentitū q̄d est impossibile: ergo p̄ cum anteceden. sit necessariū q̄ neces-

cedunt. **Ex** quo enim aliquid factum est vel dictū non cōcedunt q̄ illud possit nō eē vel nō fuisse. imo impossibile ē non esse vel non fuisse q̄d factum est vel dictū. referentes possibilitatem vel impossibilitatē ad naturam rei existentis. Cum vero de prescientia vel de

predestinatione dei agitur. possibilitas vel impossibilitas ad potestatem dei refertur que semper eadē fuit et ē. q̄ p̄destinatio p̄scia potestati vni in deo ē. **Q**uid sit reprobatio dei et in quibus consideretur et quid cōnotet in quantum precognitio. **C**ūq̄ p̄destinatio sit gr̄e p̄paratio. i. diuina electio q̄ eligit q̄s voluit ante mundi constitutionē. ut ait apostol⁹. **R**eprobatio econuerso intelligenda ē p̄scientia iniquitatis quorundam et prepatio damnationis eorumdem. **S**icut enim p̄destinatiois effectus illa gratia est qua in presenti iusti ficamur atq̄ ad recte viuendum et in bono pseuerādū adiuuamur. et illa q̄ in futuro b̄tificamur. **I**ta reprobatio dei q̄ ab eterno nō eligēdo q̄sdam reprobauit sc̄dm duo p̄sideratur quorū alte-

factum fuit peritum negare. **R**espon. dōm q̄ i dictione x̄pi duo sunt. scilicet. verbi. plato et assertio. et verbi. plato simpliciter est p̄terita et necessaria et ex illa nō sequit p̄no. non em̄ sequit. x̄ps hoc dixit. ergo hoc erit. profuturū em̄ hoc x̄pi. **E**ro sicut vobis mēdar. **E**t iterum assertio. illa sequit illustratio. nem diuine p̄scie. **S**icut q̄ diuina p̄scia ē certa et infallibilis cui nō potest subesse falsum. et tñ aspicit futurū. et cōnotat circa ip̄m veritatem. id nō est necessariū deus p̄scisse q̄d p̄sciuit. q̄uis sit certum et infallibile. ita intelligēdū de x̄pi assertioe q̄ certitudinem h̄t et infallibilitatē a diuina p̄scientia. h̄t nō est necessarium x̄pi hoc asseruisse. et id si ponat hoc nō p̄tigere. ponit et x̄pm nō asseruisse. et sic p̄ illud et p̄silia. **I**n assertioe em̄ x̄pi duo s̄. scilicet. act⁹ mēt. et rō ad futurū p̄tēgēs siue ordiatio. et q̄uis vnū sit necessarium. reliquū tñ est contingens. **S**icut em̄ p̄destinatiois effectus illa gr̄a

apud

hic videt q̄d scilicet p̄destinatio nis effectus.

hic videt p̄destinatio nis effectus.

§

est q̄ ip̄m̄ iustitiamur re. Et hoc ostendit q̄ p̄ destinatio sit cā gr̄e. Querit q̄ i q̄ ḡne cāe. Cū ei sit scia. v̄ dice: re cām exēpla: r̄. Et iterū hoc nō videt sufficere. quia exēplar nō necessario s̄ fert exēplatiū. s̄ p̄scia ponit. Et iterū si est cā aut p̄tis. aut parti: cularis. nō v̄nt nersals. q̄ tūc indiget parti: culari alia adiuuante. Non particularis. q̄ tūc determinata esset ad v̄m̄ effectum tantum. Et iterū aut ne cessaria aut cōtingēs. Non ne cessaria q̄m̄ voluntate opat. Non cōtingēs. q̄ hec est fallibilis r̄ incerta.

CR̄n̄. dicendū q̄ p̄destinatio ē cā gr̄atie sicut dicit et tota cā. sed non cā salutis vt excludatur cooperās r̄ disponens. Ad: tutores enī xp̄i sumus. et nul: lus saluat inuitus. Q̄ ergo q̄ ritur i quo ḡne cause sit dicens dnm̄ q̄ p̄destinatio claudit in se scientiā r̄ b̄n̄ placitum voluntatis. r̄ dispositiōnē voluntatis p̄ quam placuit deo nos saluare que est sum:

rum p̄scit r̄ nō p̄ parat. i. iniquitatē alterū p̄scit r̄ p̄ parat sc̄z eternā penā. Vñ Aug. ad prosperum r̄ hylariū. hec inquit regula incōculse tenenda ē peccatores i peccatis p̄scitos eē nō p̄paratos. penā autē eē preparatā preparauit em̄ deus (vt ait Aug. in li. de bono pseuerantie) in p̄scientiā sua quib⁹ voluit bona sua r̄ q̄buscūq̄ donat procul dubio se donatum esse p̄scit. Preparauit etiam de⁹ (vt ait Fulgēt⁹) malis ignē eternū illis vtiq̄ quos iuste preparauit ad luēda supplicia. nec tamen preparauit ad faciēda p̄ctā. Preparauit eideus q̄ diuina equitas redderet. nō q̄ humana iniquitas admitteret. Non enim sicut preparauit sanctos ad iusticiā percipiendā. sic preparauit iniquos ad iusticiā

am amittēdam: q̄ prauitatis preparator nūq̄ fuit. Sicut ergo p̄ destinatio dei p̄prie est p̄scientia et preparatio beneficiorum dei quibus certissime liberantur quicunq̄ liberantur. ita reprobatio dei est p̄scientia malicie in quibusdā non finiende. et preparatio pene non termināde.

Q̄ Quis est reprobationis effectus.

Et sicut p̄destinationis effectus est gratie appositio ita reprobationis est terne quodammodo effect⁹ esse videtur obduratio. Nec obdurat deus (vt ait aug. ad sirtum) impartiedo maliciā s̄ n̄ iptiedo gr̄as sicut nec digni sunt. Quib⁹ enim non impartitur. nec merentur. potius vt nō impartiat hoc digni sunt. hoc merentur. Unde aptus ait. Cui⁹

ma bonitas. Ratione primi dicitur causam i genere forme. Ratione secundi in genere efficientis. Ratione tertii in genere finis. Quod queritur vtrum necessaria vel contingens vniuersalis vel particularis: dicitur q̄ de omnibus istis modis causandi habet q̄ est perfectionis non quod est i perfectionis.

Ham de p̄prietate vniuersalis habet extēsiōnē ad multa. de p̄prietate particularis sufficiētiam ad singula. de p̄prietate cause necessarie imutabilitatē. de p̄prietate p̄tigitis arbitriū libertatē. q̄ p̄t facere et potest non facere. Ad dicitur autē imperfectio nō h̄z. quia nec h̄z sufficit: tiā sicut cāp̄tis nec limitatiōne sicut cā particularis. nec inuitabilitates sicut cā necessaria. nec p̄bilitatē sicut cā p̄tigitis h̄z.

P̄destinatio effect⁹ ē gr̄e appositio. videt male dicitur. q̄ cā et effectus sunt cōreslatiua. cū ergo relatiua simul sint natura. quā tūcūq̄ est p̄de:

Fulgēt⁹. Obduratio quō effect⁹ sit reprobationis. Au. quō dicatur obduras re.

Rom. 9

Hugon. Fulgēt⁹

stinatio est gratie appositio. ergo nullus est p̄s destitatus nisi q̄ habet gratiam. Sed cōtra hoc est quia predestinatio est non entium sicut dicit Aug. in li. de fide ad petrum.

¶ Rñ. dicendū q̄ predestinatio non semper est in actu causa sed in habitu. et id nō oportet q̄ resp̄s deat effectus in actu sed in habitu. An ex hoc patet quod queri consuevit vtrum predestinatio aliud ponat in predestinato. dicendum q̄ nō necessario ponit aliud de predestinati. siue actu. quoniam multi sunt predestinati qui non sunt mali. et multi q̄ mali sunt. s̄z ponit aliud secundum habitum siue de futuro. ratio cuius homo potest gaudere sc̄z quia nomen eius scriptum est in celo. et cuius illud positū erit. erit magnum. et illud erit ratio persistendi in bono. et perueniēdi ad magnum et summum bonum. et ideo hoc bonum habituale preponendum est gratie que est secundum predestinationem iusticiam.

vult miseret deus et quem vult indurat miseris cordiam appellans predestinationem. et precipue predestinationis effectū. i. gratie appositionē obdurationem vero gratie priuationem. Non enim ut ait Augu. ad Simplicianum intelligendum ē q̄ deus ita indurat quasi quem peccare cogat sed tamen quibusdam peccatoribus misericordiam in iustificationis sue nō largitur. et ob hoc eos indurare dicitur. quia non eorum miseret. non quia impellit ut peccēt. eorum autem non miseretur quibus gratiam non esse prebendam equitate occultissima et ab humanis sensibus remotissima indicat. quam non aperit. sed mitatur apostolus dicitur. O altitudo diuitiarum sapientie et scientie dei.

In intelligentia presentia dicitur principaliter quod primo querit de predestinatione. Secundo de electione. Tertio de reprobatione. Quarto de articulo duo habet. Primum est quod sit de predestinatione quas ad entitatem. Secundo quod sit de necessitate. De entitate autem duo querunt. Primum quod sit de predestinatione sit quod eternum aut temporale. Secundo quod sit predestinatio secundum rem.

Questio. I. ¶ Predestinatio sit quod eternum sit.

¶ Qd̄ est an mundi predestinationes ē quod eternum. Predestinatio ē h̄mō. quod predestinatio ē electio Ephe. i. Elegit nos an mundi predestinationes. s̄z. ¶ Item predestinatio ē scientia beneficiorum s̄z quod deus predestinat eternam predestinat. s̄z cū ois scientia sit eterna. et ois predestinatio ē scientia. ois predestinatio est eterna. ¶ Item predestinatio est appositio miseret. sed propositio est quod proponens precedens res que proponuntur. ergo cū sit propositio dei et deus eternaliter proponit. patet. ¶ Item de ratione sui nominis predestinatio dicitur precessionem siue ante sessionem s̄z nō nisi predestinans ad predestinationem. sed predestinans ē eternus ergo dicitur ordinē et antecessorem eternum ad temporale. sed antecessio illa est eterna. ergo. ¶ Contra. Predestinatio importat relationē ad predestinatum s̄z ois relatio ponit respectum verum. vel in utroque extremorum. vel saltem in altero. s̄z predestinatio nō potest verum respectum ponere in predestinante. ergo ponit respectum verum in predestinato. s̄z verus respectus nō fundat nisi supra quod creatū et temporale. ¶ Item predestinatio importat actionē. et ois actioni respondet passio. cū s̄z actio et passio nō sint in eodem. quia nō est idē predestinans et predestinatus. necesse ē q̄ sit in alio s̄z alio nō ē nisi quod temporale et creatū. s̄z predestinatio importat quod temporale. et creatum. ergo non est eterna. ¶ Item predestinatio importat ordinē predestinationis ad predestinatum. aut s̄z s̄m esse quod habet in deo. aut s̄cōm esse quod habet in proprio genere. Nō s̄m esse quod habet in deo. quia sic est deus et nō sequit deum. s̄z s̄m esse quod habet in proprio genere. s̄z esse quod habet in proprio genere est quod temporale et creatū. s̄z et predestinatio s̄z. et sic. ¶ Item: ois actus diuinus qui non reflectit supra essentiam vel personam nā transit extra. et ois actus transiens extrahit ex tempore dei de deo. cū s̄z predestinatio

10
11
12
13
14

no non trāseat in personā vel essentia. sed extra. & est spalis. Item pdestinatio est preparatio. s3 nihil dicitur preparari nisi incipiat aliqd fieri bñ p punctia intrinsecā. artifer em non dicitur preparare domū ante ligna et lapidea sola cogitatione. & necesse est q̄ ponat in re. ¶ Rñ. dōm q̄ in pdestinatione nō sūt nisi dno. s. pnotatum et principale significatū. Si significatum principale est diuina essentia. pnotatum vero est creatura vt gra et glia et psona saluāda. et hec duo importat pdestinatio cū ordine aīcessio nis vni⁹ ad alterū rōne ppōntis. qm̄ q̄ significatū principale est eternū. ita pdestinatio est qd̄ eternū. Rurs⁹ qm̄ importat antecessiōne significati ad cōnotatum. et illa antecessio est ab eterno. & pdestinatio ē quid eternum et ab eterno. Et concedende sunt rōnes ad hoc.

¶ Ad illud qd̄ obijctur de relatione. dōm q̄ res siue relatio pōt significari in deo dupl'r. vel respectu existentis in actu. vel respectu exiētis in potētia futuri aliqñ i actu. et qm̄ est respectu exiētis in actu. tunc necesse est q̄ rñdeat ver⁹ respect⁹. qm̄ vero respect⁹ existentis in potētia sufficit q̄ rñdeat impotētia. ita lts fundatur supra ens in potētia. et iō actu nihil ponit nisi deum. ¶ Ad illud qd̄ obijctur de actione. dōm q̄ ē actio fm̄ re et ē actio fm̄ modū. Actioni fm̄ rem q̄ est punctipium efficiens aliqd̄ rñdet passio differētia fm̄ rem. vt creatio creatio. actio passio. Actioni vero fm̄ modū non rñdet nisi passio fm̄ modum differēs. vt cognitio actio i plī⁹ dei. rñdet ipfū cognosci. et hoc quidē real'r non est aliud fm̄ modū. qm̄ ergo pdestinatio nō importat nisi precognitionē siue actiue siue passiue. iō est qd̄ eternū et non est aliud q̄ de⁹. ¶ Ad illud quod obijctur de ordine. dōm q̄ est ordo fm̄ nobilitatē et fm̄ durationē. et ordo scdm̄ nobilitatē ponit extrema simul. cādo vero fm̄ durationē ecipso q̄ ordo est pōnit extrema non esse simul. et fm̄ rōnem antecediētē ordo simul est cū antecediēte siue cū precedente. sifr scdm̄ rōnem subsequendi simul est cū subsequente. Quōntā ergo pdestinatio importat ordinem fm̄ rōnē precedēdi. iō eterna est q̄ sit respectu spalis. qm̄ nō ē simul cū illo. sed antecedit. ¶ Ad illud qd̄ obijctur q̄ pdestinatio trāsit extra. dicitur q̄ trāsit extra est dupliciter. aut in

aliquid quod est extra. aut i aliquid qd̄ est intra sed erit extra. Pūmo modo cōnotat aliud in actu. et dicit quid temporale vt creare et cōseruare. secundo modo non vt pdestinare. ¶ Ad illud quod obijctur de preparatione q̄ arte dicitur scdm̄ punctia intrinseca. non s3 causam efficientem. dicendum q̄ quedam est causa efficiens que operatur secundum materiam preiacentem et ista quidem q̄ alio indiget nō dicitur preparare quādo solū vult et disponit int⁹. sed quādo materiā aptat exteri⁹. Quēdam est causa efficiens que nullo indiget ad operandum sed itatum cū vult operatur. et in tali preparatione nō ē aliqd̄ q̄ disponere et proponere. et talis ē de⁹ q̄ nullo alio indiget a se ad operandum

Questio. ii. Quid sit pdestinatio p̄trū. s. dei scia vel volūtas. Et supposito q̄ dicat aliquis qd̄ sit i vtroq̄ gñe. est em̄ licet dicit Augu. prescia bñficior et ppositū miserēdi. q̄ ritur qd̄ istoz importet punctipalis et per modū cōplemētī. Q̄ ipoz ter scia p̄. q̄ ppositū trahit significatū a pponētibus. s3 destinatio cum dicitur et missio et ordinatio in rōne pdestinationis accipitur vt ordinatio. Nam si cur dicit Augu. pdestinare idē est qd̄ p̄ordinare. sed artifer licet volens et sciens p̄ordinat. nō tñ ordinat i quātū volēs. s3 in quātū scies. & r. ¶ Itē scia nō diuiditur fm̄ rōnē accipiēdi in virtutes vel in ea q̄ sūt volūtatē. sed in ea que sunt cognitionis. Sed nos diuidimus diuinam scientiam in pdestinationem et reprobationē. ergo pdestinatio scdm̄ q̄ h̄mōi ad scientiam spectat. ¶ Cōtra pdestinatio ē causa gñe et glorie. sed gratia et glia immediate sunt a volūtate. ergo pdestinatio de se dicit qd̄ in gñe volūtatē. Si dicas q̄ ex p̄nōia nō importat illā causalitatē. ¶ Contra esto q̄ deus prescit et aliquem habitur gratiam et gliam altunde q̄ ab ipso. nō diceretur pdestinare. ergo de se dicit causalitatem. ¶ Item pdestinatio importat sciam et voluntatē. sed quotiens hec dno in aliquo importantur. voluntas se h3 per modum psequētis et adāctis ad sciam. s3 qd̄ psequitur et addit. se h3 p modū dñe et cōplemētī. et a tali ē res denominanda. v̄ ergo q̄ complexus importet voluntatem. et ita q̄ male stuet magister. ¶ Rñ. dicendū q̄ cū

p̄destinatio significet diuinā eētā vt
 cām gfe ⁊ glie. ⁊ hoc s̄m ordinatā di-
 stributionē gfe ⁊ glie. quātū est de se.
 nō t̄m ipōitat sciam. s̄ ēt volūtatē ⁊
 potētā. sed qm̄ causalitas gfe ⁊ glie
 attribuit p̄pue volūtatē vt efficiētī. s̄
 scie. vt disponētī. ⁊ potētē vt erequen-
 ti. 16 ⁊ si p̄destinatio ipōitat illa tria t̄m
 p̄ncipalitus est in gfe volūtatē. ⁊ ideo
 ab Aug. diffinit p̄destinatio p̄ illa tria
 p̄mo p̄ illud qd̄ respicit potētā i li.
 de fide ad petrū. p̄destinatio est gra-
 tuita donatōis p̄paratio sc̄do p̄ illud
 qd̄ respicit sciam in li. de bono p̄leue-
 rātē. p̄destinatio est p̄scia b̄ficiō.
 r̄ū dei. Tertio p̄ illud qd̄ respicit volū-
 tatē ⁊ p̄p̄ūssime in li. de p̄destinatioe
 sc̄do. p̄destinatio inq̄t ibi est p̄posi-
 tū miserētī. Ad illud ergo qd̄ obijci-
 tur qd̄ est ordinē. d̄z q̄ est ordo duplex
 Un⁹ dispositio rerum i vniuerso. ⁊ hic
 appropiat scie. Ali⁹ directio in finē. ⁊
 hic appropiat bonitati siue volūtatē.
 ⁊ hoc mō est de rōne p̄destinationis

18

19

Ad illud qd̄ obijciē ē p̄ p̄scie d̄z
 q̄ quēadmodū fides ⁊ p̄dētā sunt i
 gñe cognitōis t̄m addūt sup̄ cognitio-
 nē aliqd̄ qd̄ distrahīt in gen⁹ p̄tutis.
 qd̄ respicit volūtatē. p̄ hūc modū ⁊ in
 p̄posito est intelligēdū. Et qm̄ sc̄la si t̄m
 accipit p̄ simplici noticiā. sed ēt vt fre-
 quēter p̄ practica. ⁊ hoc mō cōplectit
 sciam cū volūtatē. ⁊ maḡ sic accipit
 gñā. 16 enumerat p̄destinationē iter-
 ea que sunt scie. Volūt t̄m aliq̄ dicere
 q̄ p̄ncipalitus est in gñe scie. eo q̄ in
 rōne p̄destinationis cadit scia in recto
 sed volūtas in obliquo. Est et p̄destina-
 tio scia b̄n̄placitī. Ut ergo modus dicē-
 di facti est obabilis. s̄ p̄mus magis

Secundo quātū ad hūc p̄-
 m̄ articulū q̄rit de neces-
 sitate p̄destinationis Et cir-
 ca hoc q̄runt duo. p̄mo
 p̄trū inferat necessitatem
 salutis li. ar. sc̄do vtrum

C inferat certitudinē in euentu.

Questio. i. Q̄ inferat ne-
 cessitatem oñdi-
 tur sic. ois cā q̄ necessaria est in ser-
 uo necessario ponit effectū. inferat simp̄r ne-
 cessitatē effectat. sed p̄destinatio respec-
 tu salutis est h̄mōi. ergo ⁊c minor p̄
 p̄destinatio em̄ cū sit deus i se dicit
 qd̄ necessarium. ⁊ itē necessario inferat
 effectū. q̄ necessario requit. si est p̄des-

tinatus saluabit. ergo ⁊c. Item ois
 cā q̄ nullo mō p̄t castari necessitate
 ponit circ̄ p̄ductionē effectus. nā cā
 di castari cū nullo ponit effectū. s̄ p̄
 p̄destinatio nullo mō p̄t castari. ergo
 p̄destinatio ponit necessitatē. Item
 quotienscūq̄ due cāe currūt ad alt̄
 quē effectum quas impossibile est di-
 scordare si vna est immutabilis. neces-
 se est alterā esse immutabilē ⁊ effectū
 p̄ p̄eq̄ns. hec manifesta est p̄ se. nam si
 altera ē mutabilis reit̄que erūt immu-
 tabilis. possibile est eas discordare. sed
 impossibile est q̄ p̄destinatio ⁊ li. ar. di-
 scordēt. ergo cū p̄destinatio sit cā imu-
 tabilis. necesse est q̄ li. ar. sit immuta-
 bile. ⁊ s̄c̄r cū totū sit immutabile. re-
 stat ergo q̄ necessitatē ipōitat p̄destina-
 tio. li. ar. ⁊ saluti. Item vt q̄ p̄destina-
 tio nullo mō possit dānari. ⁊ hoc t̄m
 necessario saluat. ⁊ oñdit h̄c rōne
 duo p̄uertun̄ esse p̄scitū ⁊ dānari est
 se p̄destinari ⁊ saluari. sed p̄destinatio
 nō p̄t esse p̄scitus. ergo nō p̄t dānari
 ri. probatio mede. qm̄ aliqua duo sic
 se h̄nt q̄ impossibile ē vniū alteri succe-
 dere. nec p̄t s̄c̄r esse si alterū inest. im-
 possibile ē reliquū inesse. sed esse p̄des-
 tinatū ⁊ esse p̄scitū sic se h̄nt q̄ impos-
 sibile ē simul inesse eide impossibile ē
 alterū alteri succedere. s̄ q̄ homo p̄-
 mo sit p̄destinatus ⁊ postea p̄scitus. er-
 go cū ē p̄destinatus nullo modo p̄t
 esse p̄scitus. ergo ⁊c. Item vti qd̄
 eternum est cū non ē impossibile ē
 se. q̄ impossibile est q̄ non ens sit eter-
 num. sed p̄scitus si ē eternaliter ē p̄-
 scitus. ergo illum qui non ē p̄scitus im-
 possibile ē eē p̄scitū sed p̄destinatus
 est p̄scitus. ergo ⁊c. Item de eo
 quod non est. idem est dicere. hoc possi-
 se esse ⁊ posse incipere esse. sed p̄scitū
 est quid non ens respectu p̄des-
 tinati. ergo idem est dicere p̄destina-
 tum posse esse p̄scitum. quod posse in-
 cipere p̄sciri siue dānari. sed nō po-
 test incipere esse p̄scitus. ergo ⁊c.
 Contra: p̄destinatio diuina nullū
 facit indigne saluari. ergo cum digni-
 tas tri saluando respiciat meritum. et
 meritum li. ar. ergo p̄destinatio non
 tollit arbitriū libertatē s̄m q̄ li. ar. er-
 go nec imponit necessitatē. Item p̄
 p̄destinatio nihil auferit li. ar. sed tantū
 ponit in eo ḡfam. sed ḡfa nullam s̄fert
 li. ar. necessitatē. ergo cū salū p̄deat

10
 11
 12
 13
 14
 15
 16
 17
 18
 19
 20
 21
 22
 23
 24
 25
 26
 27
 28
 29
 30
 31
 32
 33
 34
 35
 36
 37
 38
 39
 40
 41
 42
 43
 44
 45
 46
 47
 48
 49
 50
 51
 52
 53
 54
 55
 56
 57
 58
 59
 60
 61
 62
 63
 64
 65
 66
 67
 68
 69
 70
 71
 72
 73
 74
 75
 76
 77
 78
 79
 80
 81
 82
 83
 84
 85
 86
 87
 88
 89
 90
 91
 92
 93
 94
 95
 96
 97
 98
 99
 100

det ex p̄cognitō. nō ei fm̄ et̄ ex̄ntiā co
 gnoscat. s̄ fm̄ ex̄igentā luis ⁊ claritas
 tis eterne. in qua nulla cadit dubitatio.
 s̄ certitudo summa. et id̄ oib̄s equal̄
 certa est. Et iterum infallibilia. qm̄ est
 totū posse p̄sciri circūplectēs ⁊ id̄ nul
 lo p̄t falli nec circūueniri. Et est exem
 plū Boe. i lib. de cōso. q̄ si aliquis asp̄t
 ceret de loco eminet̄ circūflectēt regio
 nē ubi est multitudo viarū. quas om̄es
 simul ⁊ p̄no aspectu videret ambulans
 p̄ locū suū. q̄uis possit per diuersas vi
 as ire. nō t̄h possit v̄sum eius latere. p̄
 eo q̄ nullā viā posset ire. quā ille nō v̄t
 deret. si q̄ intelligat̄ v̄n̄ esse vias qui
 posset oēs vias v̄idere. ⁊ totū posse est̄
 tis. nullo modo quidē eum p̄uenientes
 circūuenire posset. et talis est aspectus
 diuine p̄sentie. q̄ ab eterno cognouit
 quod cogitare poteramus vel velle: et
 simul cum hoc vidit in quam partē no
 stra voluntas et operatio inclinatur.
 et qui a totum posse et velle ⁊ agere cō
 plectitur. id̄ nō p̄t falli. et quia p̄des
 tinatio claudit p̄sciam. hic ē q̄ cōcor
 dat cum lib. ar. ⁊ non potest discordare.
 ⁊ non potest cassari. et necessario ifert
 salutem. sed nō necessario efficit. Ad
 illud quod queritur p̄trum p̄destinat̄
 tus possit damnari. dicendum q̄ sic si
 ne distinctione quia q̄uis hec possit dī
 singul de re vel dicto. p̄destinatio
 damnari est possibile. sicut hec. album
 possibile est esse nigrum. hec tamen nō
 est distinguenda fm̄ artē. p̄destinat̄
 potest damnari. sicut nec hec. homo al
 bus potest esse niger. Non enim potest
 esse de dicto. cum non sit dictum. pro
 p̄ter quod intelligēdum q̄ ista h̄ tres
 causas veritatis p̄destinatus potest
 damnari. sicut hec p̄destinatus potest
 esse p̄scitus. Et ut quia forma p̄dica
 ti potest inesse subiecto cum forma im
 plicata: vel post formam implicatā vel
 sine forma implicata: quocunq̄ ei mos
 do p̄dicatum possit inesse. iudicanda
 est locutio simpl̄ vera. Et dico q̄ i ter
 tio sensu locutio est vera p̄destinatus
 potest esse p̄scitus. p̄destinatus enī
 potest non esse p̄destinatus. et neces
 se est omnem hominem esse p̄destinat̄
 tum vel p̄scitum. et ideo sequitur q̄
 possit esse p̄scitus. et hoc quidem ne
 cessarium est poni. nam fides dicit ⁊ ra
 tio. sequit̄ ergo si est p̄destinat̄. salua
 bitur. Rursus fides dicit et ratio: quia

34

25

26

istum saluari est contingens qui diceret
 prout et assereret respiciens esset
 fm oim iudiciu certu. Et iteru ars dē
 q si consequens est contingens: impossibi
 le est ams esse necessariu. r hoc supra p
 batum ē per tres regulas. r q diceret
 huius proutum totā artem illogistica
 destrueret cuius vis illationis est vt
 oppositu consequentis nō possit stare
 cū antecedente. Tertiu est autē q oppo
 situm cōtingentis stat cū necessario.
 istum ergo esse pdestinatum nō est ne
 cessarium. r est necessarium vel cōtin
 gens vel impossibile. r nō ē impossibile vl
 necessariu. q est ptingens r cōtingens po
 test nō esse ergo iste q est pdestinatus
 pōt non esse pdestinatus. Et hoc q
 dē credo q necesse sit poni hoc tamē
 difficile est intelligi. Pōt tamē sic ca
 pi si presupponamus quattuor vā. Pri
 mum est q presens diuine eternitatis
 circūplectitur oē tps idē r vniforme.
 r hoc dicit Ansel. in lt. de p cordis pfect
 entie. r. ar. p sicut pns tps circūple
 ctitur omne locum r omne qd in loco
 est. ita pns eternitatis oē tempus. et
 hoc necessariu est ponē huius nō possi
 mus hoc plene intelligere. Uidem⁹ ei
 etus oppositum esse falsum r impossi
 bile. q si hoc nō esset. tunc mutaretur
 presens diuine eternitatis. Secundum
 est illud q deus vno r eodem cogno
 scit omnia. ita q est vnica dei cognitio
 qua cognoscit hoc et q cognoscit eius
 oppositum. et hoc supra probatum est
 autoutate et ratione. non solum quan
 tum ad illud per quod cognoscitur. s
 etiam p̄tum ad actum diuine cog
 nitionis. Tertium est q cū dicimus di
 uinam cognitionē vel voluntatem ordi
 nari ad hoc cognoscibile r ad aliū. nō
 ponitur ordo vl respectus in deo actu
 s; ex solū ex pterei create vl cogite: r
 ille quidē sicut huius est non ponitur
 in actu sed in habitu. nec de p̄ntis; de
 futuro Quartu est q futurū sub rōne
 futuri quod ponitur semel esse per um
 ponitur s; fuisse verū: r qd ponitur se
 mel eē falsū: ponitur fuisse s; falsum.
 r tū cum ponitur posse eē nō ponitur
 nec mutari nec incipere. hīs p̄supposi
 tis facile est intelligere q pdestinat⁹
 pōt esse pfectus. r q deus quem pfect
 uit potuit pdestinasse. r dñans ei est q
 sal⁹ nū⁹ q pfectus ē potuit ab etno p̄
 uideti. cū possit eē siue fieri in tpe r si

potuit ab eterno ordinar ad diuinā cog
 nitionē r voluntatē. pōt r nūc. Et q
 pns totū est r nihil transit in p̄teritū
 tū r nihil factum est qd sit necessariu
 esse factū. hinc est q sicut pōt cogitari
 vere potuisse r nō pdestinasse ab eter
 no. ita etiā q possit nūc in suo. s; nūc
 eternitatis nō pdestinasse. et hoc dē
 magis in lra. Actus tñ etern⁹ diuine cog
 nitionis nō pōt cogitari nō fuisse. vl
 ad hoc futurū contingens ordinatum
 nō eē: r si hoc nō ponitur. nō ponit ali
 qua mutatio in eterno presenti q: nūc
 la ponitur successio. nec ponitur muta
 tio in cognitione. q: nō ponit l eo alia
 cognitio. nec in ordine ex parte cogno
 scentis. q: nō ponitur in deo ali⁹ ordo.
 nec in ordine ex parte cogit. q: ex par
 te illa nō ponit nisi futurū r illd cū si
 est pōt intelligi eē. r pōt eē futurū sine
 mutatione. r hoc totū clar⁹ apitur. si
 pensam⁹ ad significationē horū voca
 bulorū pfectus r pdestinat⁹. p̄de
 stinatus est r pfectus duo sunt voca
 bula. r q̄tū ad p̄ncipale significatū de
 uinā eētā. quantum ad p̄notatū impo
 tant futura ptingentia. Quantum q̄ ad
 p̄ncipale significatū idē sunt. quantum
 vō p̄notatū: q: sunt ptingentia que nō
 de necessitate insunt. pōt vnum esse al
 terum. Q: vō p̄notata nō tm sunt p̄tin
 gentia. sed etiā de futuro que nūc il po
 nunt actu. possunt nō inesse r inesse s;
 ne mutatione. Lū ei ponunt inesse ex
 de futuro. ponunt s; fuisse r. sicut p
 r Ansel. dē. si dicat aliqd esse futurū de
 ptingenti p̄stat q possibile est nō eē fu
 turū. r si futurū est. s; vix fuit ipm esse
 futurū. r tō hec est vera sine mutatio
 ne r sine lceptione pdestinat⁹ pōt esse
 pfectus. nulla ei repugnantia est nec
 ex parte significati. nec ex parte p̄nota
 ti. r hoc p; si resoluatur. S; ens ei est.
 ille est pdestinat⁹. i. iste ē a deo p̄cogni
 tus. et saluabit per dei gratiā. S; ille
 est pfectus. sensus est. Iste est p̄cog
 nitus r dñabit p suā culpā. Constat
 em q in diuina cognitio nō est dñā
 se sed solū in p̄notato. cū ergo saluan
 dus possit damnari. pdestinatus pōt
 esse pfectus sine aliqua mutatione.
 Et hoc patēt etia obiecta. nā patim⁹ et
 vitium intelligit in formis que aliqd
 ponunt actu circa subiectum. sed mō
 ro de eo quod est eternū qd nihil p̄ale
 connotat. talia aut non sunt esse pfecti

est et esse predestinatus. et sic patent omnia.
20. II. Supposito quod predestinatio non inferat necessitatem libero arbitrio quod non possit aliter esse quod utrum ponat certitudinem in eventu. scilicet ut nunquam aliter eveniat nisi si cum deo predestinatus. Et quod sic ostenditur primo auctoritate Job. 13. Ego scio quos elegerim. Et. ii. Thim. 1. Nonne deus qui sunt etiam. ergo si divina cognitio est certa et infallibilis et falleret si non saluaretur illi quos nonit esse suos certitudinaliter. ergo verum est quod sic evenit sicut predestinatus deus. et sic. et c. **Item. l. Jo. 2.** Et nobis extertur: si ex nobis non erant ponit illud per signo scilicet quod illud est signum quod homo non fuit electus qui non perseveravit in bono finaliter. si ergo illud signum est rectum. certum est quod omnia predestinatus et soli in gratia finaliter perseverant et hoc certum est quod soli saluatur et omnes. ergo certitudo est in eventu. **Item Aug. in li. de bono perseverante.** Predestinatio est prescientia beneficiorum dei per deo certissime liberatur quicunque liberantur. Si ergo liberantur certissime per quod certitudo salutis est respectu personarum. et sic. et c. **Item Aug. in li. de correctione et gratia.** Certus est numerus electorum qui non potest minui nec augetur. ergo verum quod certitudo sit in quodam numero. **Item: hoc verum ratione.** quia in domo presens sunt multe mansiones. sicut dicitur Job. 14. aut ergo preiudicat deus qui debeant ibi habitare. aut non. Constat quod preiudicat quod dicitur ibi esse. ergo si aliquis eorum dicitur: aliqua mansio vacua remanebit. sed hoc est inconueniens et indecens in ciuitate supna; ergo certum est quod quilibet predestinatus locum suum habebit. **Item: muneris electorum a deo preiudicatus est optima et decantissima ratio et proportio. si efficitur omnia ordinatissime. multo fortius superna ciuitate. sed optima proportio fedatur et perditur per augmentum et diminutionem. ergo si non potest esse ut sit ibi defectus ordinis et proportionis congruentis. certitudinaliter tot saluabitur et non plures nec pauciores quot deus preiudicat. **Sed contra. quod non sit certitudo eventus quantum ad personas ut sic Apoc. 3. Tene quod habes ne alius accipiat eo. et. Hec. ibi. Qui alius liberatur alius in locis eius subinducit. ergo si deus predicat sibi locum alteri. non evenit sicut deus ordinant. immo tota die transmutatio. **Item: super illud******

Job. 34. Conteret multos. Hec. ibi de locum vite alijs cadentibus alii fontem tur. **Item: quod non sit certitudo quantum ad numerum. videtur. Luc. 5. Rumpetur rhete. glosa. Non tot intrat de iudeis quot sunt predestinati. ergo pauciores saluantur quam sunt predestinati. **Item Deuter. 1. Addat deus ad hunc numerum multa milia. glo. ad hunc numerum predestinatus in dei prescientia qui non ut que sunt eius. ergo si deus addit ad merum predestinatum. non est certitudo quantum ad numerum saluandorum. **Item: quod quantum ad neutrum sit certitudo videtur. intelligamus enim a b c. esse numerum predestinatum. d e f. numerum prescientum. tunc quod a. ita bene potest d d nari sicut r d. et e conuerfo d. ita saluari sicut a. ergo nulla est certitudo quantum ad personas. Rursus. a potest d d nari. et tunc erit quattuor. sed nulla est certitudo quantum ad numerum. **Item: hoc ipsum ostenditur deducendo ad inconueniens. Si enim certum est quod et quot saluabuntur ita quod sic evenit et non aliter. ergo certum est quod nullus predestinatus d d nabitur aliquo casu vel eventu. et nullus prescientis saluabitur. ergo nullus deus cursu utrum faciet bene vel male. quia prescientis est. quicquid faciat in fine d d nabitur si predestinatus. quicquid faciat in fine saluabitur. sicut tuus est ergo qui non coniecit et letatur et non habet bona in vita sua. **R. ubi dicendum quod est dicere certitudinem a parte rei eventus. et a parte dei preordinatis. Si loquamur de certitudine a parte rei eventus cum hec dicat contra partem gentiam. sic dico quod non est maior certitudo in numero electorum quam sit in numero aliorum futurorum contingentium. quia pendet eventus in se salutis et d d natis deus ex nisi arbitrium libertate. Si autem loquamur de certitudine a parte dei preordinatis. sic certus est eventus salutis nisi certitudine in infallibilitatis. quia divina prescientia non fallitur. et id evenit ut prescientis. Certus etiam est certitudine immutabilitatis. quia divina dispositio et ordinatio non paratur ut modo eligat unum et modo alium. sed qui semel electus est semper fuit et erit. et non alius. Rationes ad primam partem inducte preiudicant de certitudine effectus eventus. non quantum ad necessitatem: sed quantum ad infallibilitatem precognitiois**********

et quantum ad inuariabilitatem eterne pre-
 destinationis. ¶ Ad illud ergo quod ob-
 30 quod alius alterius locum accipit et coronam,
 dicendum quod locus eterne mansionis et co-
 rona retributionis alicui debet secundum res-
 puationem preteritis iusticie, alicui secundum pre-
 destinationem presencie, et contingit quod unus
 locus debet alicui secundum presentem iusticiam
 et quod illo cadente alius intrat cui debet
 secundum predestinationem eternam quoniam vero al-
 cui debetur locus secundum predestinationem
 eternam, potest quidem cadere et locum per-
 dere, et alius qui non est predestinatus
 potest acquirere, sed tamen hoc nunquam eue-
 nit. Quia ergo prescitus in se frequen-
 ter locum eterne mansionis perdit quem
 alius partis meriti acquirit, et nemo scit
 utrum sit prescitus vel predestinatus,
 ideo quantum sciat se esse iustum, timere de-
 bet ne amittat locum, et ad hunc titulum hor-
 tatur beatus Iohannes in predicta auctoritate
 Apoc. Et hic timore bonus est omnibus et
 prescitis et predestinatis, quia humiliat et sol-
 licitat, contra certitudo de electione
 elevari in timore et deprimi in torpore,
 ideo secundum ordinissimam dispositionem, hoc
 factum est ut nulli reuelet an sit predesti-
 natus nisi sit a deo confirmatus in bono,
 ut non possit eleuari per superbiam, vel
 torpescere per negligentiam, patet ergo quod
 illa auctoritas non significat mutationem
 fieri in prescitis, vel aliter euenire quam de-
 prescitis, sed quod qui actualiter iustus est,
 potest locum quo dignus est parere pende-
 re in iusticia, et quod qui peccator est potest ibi
 locum debiti acquirere acquirendo iusti-
 ciam et hoc totum contingit, Exemplum in
 veteri testamento manifestum fuit de saul
 et dauid in regno cui seculi recte po-
 tuit dici, Tene quod habes id est humilis-
 tatem et iusticiam, ne alius accipiat coronam
 tuam tibi debitam secundum statum presentem, alius
 tamen debitam secundum dispositionem eter-
 nam, Exemplum etiam est in coronis, et mar-
 tyrum. ¶ Ad illud quod obicitur de diminu-
 tione et augmento, deum quod totum referre
 dum est illud ad statum presentis iusticie
 Nam illa gloria non tot intrant, intelligit
 tunc primitiue ecclesie, quoniam multi intrabunt
 in tunc finalis ecclesie, scilicet quod dicitur quod
 deus addat ad hunc numerum intelligit
 iustificando plures et vocando ad fidem.
 32 ¶ Ad illud quod obicitur, quod possunt esse plures
 res et pauciores, et alius quam sint presciti, et
 ibi non est certitudo deum quod non est cer-
 titudo necessitatis, est tamen certitudo in-

fallibilitatis, quibus enim possunt esse alii et
 plures, tamen nunquam erunt et si essent, tunc
 ab eterno predestinati essent, id non potest
 ibi cadere aliqua mutatio. ¶ Ad illud
 quod obicitur, quod si ita euenit tunc frustra
 laborat prescitus et predestinatus, deum
 quod illud est argumentum quod ducit eos in
 torpore et impietatis excusationem et ite-
 rum primo ostendendum est eos stulte arguere
 inferendo a simili, dicendo sic, deus
 predestinavit utrum tu debeas cras viue-
 re an non, ad quid ergo comedia et bibi-
 bis qui sic argueret et taliter dicitur consen-
 taret, argneret de mentie. Si tamen in pro-
 posito, Secundo responderetur argumen-
 tando, tu dicis quod deus predestinat
 ego dico quod deus tanquam iustus iudex ius-
 te remunerat, nullum bonum ergo irre-
 muneratum, nullum malum impunitum,
 ergo nullus laborat sine fructu, nullus
 torpet sine dono. Et propter ea deum quod
 predicta argumentatio deficit, procedit
 enim ac si deus predestinaret et prescirit ei
 in euentu omnem, sed non predestinat
 hominem ad salutem nisi per merita; nec
 reprobatur ut perueniat in damnationem si-
 ne meritis et ideo non solum est nostra salus
 ex parte dei, sed ex parte nostra, et cum
 ipse velit omnes saluos fieri, et omnibus
 gratiam impartiri, solum ex nostra ma-
 licia vel negligentia venit defectus no-
 stre salutis.

¶ **Q**onsequenter quantum ad
 secundum articulum queritur
 de diuina electione. Et
 circa hoc queritur duo, n-
 33 **P**rimo queritur utrum electio
 sit in deo eternaliter vel ex
 tempe. Secundo queritur quid sit electio
 secundum rem.

Questio. j. Quod electio in
 deo sit eternaliter
 ostenditur primo auctoritate apostoli Eph. 1.
 Elegit nos ante mundi constitutionem ut
 essemus sancti et immaculati coram ipso.
 ¶ Contra Ioh. 13. Ego scio quos elegerim,
 sed omnes elegerat temporaliter et dicitur
 eius discipulit; ergo non est alia electio
 in deo quam temporalis. ¶ Item: quod electio
 sit in deo, ut per rationem, quia omnia agens
 discrete et ordinate est agens per electio-
 nem; sed deus est huiusmodi, ergo in deo est po-
 nere electionem. ¶ Item: quod ab eterno
 ut per rationem, quia omnia electio est specialiter aliquo
 rum non tamen est dilectio; etiam electio,
 sed predestinatio dei non est omnium hominum

sed solū saluā dō: et p̄destinatio non est sine dilectione. ergo neq; sine electio: sed illa ab eterno. ergo et ista. ¶ Sed p̄tra Dām. Electio nō cadit in deū: q; diuina natura nō est possibilis ad ignorātia. ¶ Et. eligere aut alterū alteri p̄optare: sed des̄ p̄ult oēs hoies saluos fieri. ¶ Et p̄ q̄ electio nō sit i deo. ¶ Et. videt̄ q̄ solū sit in deo t̄pāl: electio enī nō eēt si hō peritisset: q̄ p̄ lapsus hois faciat ad electionē: sed t̄pale nō facit ad eē eternum. ergo electio nō est eterna sed t̄pāl. ¶ Item. electio est dissimilit̄ entū: sed oīs in deo eternal̄ sunt vnū et s̄r. ergo electio est rerū existentū in p̄p̄to generis: sed in p̄p̄to ḡne nō sunt nisi ex t̄pe ergo nec electio. ¶ Et. electio est p̄optatio: sed de nichil p̄optat aliū q̄tum ad int̄tionē affect̄. ergo solū q̄tū ad excellētū affect̄: sed effectū nō ē p̄nere nisi ex t̄pe. ergo et. ¶ Et. in plus est vocatio q̄ electio. Multi pero sunt vocati pauci electi. Mat. xxij. s; vocatio est t̄pāl. ergo p̄ siml̄ q̄ electio. Cōsequēter ergo cū vocatio sit t̄pāl p̄destinatio pero eterna: queri vñ hoc est q̄ electio et t̄pāl est et eterna.

34. ¶ Rñ. dōm q̄ electio dicit̄ dupl̄. Uno mō put dicit̄ dilectionē cū discretiōe solū. Alio mō p̄ dicit̄ dilectionē cū discretiōe p̄cedēte. et deliberatiōe: et inq; sit de. Et p̄lo mō ē i deo: sc̄o mō i creatura: i q̄ cadere p̄t ignorātia: et hoc se cōdo mō loq̄tur Dām. ¶ Ad illud q̄ obijctur q̄ voluntas dei et dilectio est sine discretione: dicēdū q̄ est voluntas antecedēs. et cōsequēs. Antecedēs qua vult q̄tū i se est: p̄sequēs qua vult cū p̄sca n̄ ē salutis et p̄ma q̄dē est oīm sc̄da pero nō. Sc̄dm hūc modū est dilectio duplex. Una q̄ respicit voluntatē antecedēte: et hac diligit oēs et alia q̄ respicit p̄sequēte: et hac diligit oēs saluādos. et hec ē electio. ¶ Ad illud q̄ obijctur q̄ electio nō eēt si hō nō peccasset. dōm q̄ est electio qua eligit et separatur bonū a malo. et est electio qua separatur melior a min⁹ bono. hec sc̄da eēt si hō nō peccasset. p̄ma aut̄ nō eēt si hō nō peccasset: nō q; lapsus aliqd̄ faciat ad rōnē eligēdi sed p̄sio lapsus: et q̄ lapsus hois fuerit t̄pāl. p̄sio t̄pāl est p̄t̄ eterna. ¶ Ad illud q̄ obijctur q̄ electio est dissimilit̄ entū. dicendū q̄ sicut dilectio duplex est quedā que

ortur ex cōsideratione bonitatis: q̄dā que est p̄ncipiū bonitatis. Sic electio duplex est. Quedā q̄ causat a diuersitate et p̄emittētis eligibillū: et hec cōsequitur eligibillū: vt electio humana. Quedā que est ratio diuersitatis in eligendo vt dina: et hec est dissimilit̄: nō que sunt: sed q̄ futura sūt: et talis p̄cedit et est eterna. Nisi enī esset diuina electio: oēs essem⁹ reprobi et mali: et sic p̄ illud. ¶ Ad illud q̄ obijctur q̄ electio est p̄optatio: dicēdū q̄ p̄optatio rōne maiori tatis effectus p̄t eē dupl̄. aut per modū appropriatiōis: aut p̄ modū dispositionis et p̄ordinatiōis. Per modum appropriatiōis ponit effectū i actu per modū p̄ordinatiōis et dispositiōis p̄nit i potētia t̄m: et sicut dispositio est eterna: ita et p̄optatio. ¶ Ad illud q̄ obijctur de vocatione q̄ solū est t̄pōralis. Dicendū q̄ vocatio dicit̄ actū vt exteriorē. electio dicit̄ actū vt interiorē: p̄destinatio dicit̄ actū vt exteriorē. Qm̄ ergo actus vt exterior cōnotat effectū vt exteriorē. id vocatio solū est t̄pōralis. Rursus qm̄ actus vt anterior non habet rationē int̄tandi. id p̄destinatio est solum eterna. Sed qm̄ actus interior p̄ manifestationē sit exterior. hinc est q̄ electio est eterna et t̄pōralis. Qd̄ ergo obijctur de vocatione q̄ in plus ē. ergo p̄ior. dōm q̄ p̄ior est s̄m rōnē intelligēdi tāq̄ cōior: sed nō q̄tū ad ordīnē durandi: nō enī est superius essen̄tiale: sed effectū p̄ior: et sic pat̄ oia.

Questio. ii. Quid sit electio et q̄ sit idē qd̄ p̄destinatio videt̄. Maḡ dicit̄ in lra. Lum autē p̄destinatio sit electio quibus deus elegit quos voluit ante mūdi cōstitutionē. ¶ Et. rōne videt̄: q; oīs p̄destinatus est electus et oīs electus p̄destinatus. ergo p̄destinatio est electio cum per se predicent̄ adinuicem. ¶ Item: quorū opposita sunt eadem ip̄sa sunt eadem: sed oppositum electiōis est reprobatio: et hec est oppositū p̄destinationis. ergo et. ¶ Contra: quecūq; sunt diuersorū ip̄sa sunt diuersa: p̄destinatio est solum bonorū electio pero saluandorū: et aliquorū dānamdorū. ergo et. Probatio minoris. Jo. vi. Adōne duodecim vos elegi: et vnus ex vobis diabolus est. Si tu dicas q̄ illud int̄elligitur de electione t̄pōrali. Cōtr̄s: electio t̄pōralis signū est eterne

aut ergo cōcordāt, aut est signū falsū.
Citē: si nunq̄ esset aliq̄s malus esset
 p̄destinatio: sed nō esset electio sc̄dm
 hoc, ergo aliq̄s obiectū respicit electio
 aliud p̄destinatio, ergo nō sūt oīno idē
Citē: agēs s̄m p̄posito d̄r agēs p̄ ele
 ctionē: r nō d̄r agere s̄m p̄destinatio:
 nē: ergo differt p̄destinatio r electio.
 Queritur ergo q̄ sit differentia r quod
 sit prius secūdm̄ rationē intelligēdi.

40 **C**itē: dicitur q̄ electio tripl̄r dicitur
 Est enī electio s̄m affectionē dilectōis
 et s̄m effectū finalis gratificationis et
 s̄m statū p̄lationis. Prima est eterna: r
 est idē q̄d p̄destinatio. Sc̄da est t̄p̄a:
 ita r signū p̄me infallibile. Tertia s̄r
 t̄p̄alis: nec est effectus nec signū eter
 ne electionis. Multi enī p̄sunt mali
 et reprobī: r prinā nō sūt plures mali

41 q̄ boni. **A**d illud q̄d obijcit de re
 bo d̄r Joh. vi. d̄m q̄ intelligit de e
 lectione p̄lationis r hec nō est tantū
 bonor nec oīm bonor: r t̄p̄ vere p̄t q̄
 nō est idē q̄d p̄destinatio. Et q̄d obij
 citur q̄d est signū d̄m q̄ nō est signū
 certū, nec deus dat p̄ signo: r stultus
 est qui hūc signo credit.

42 **S**ed electio s̄m effectū finalis gratificationis hec
 est signū certū simpl̄r: sed nō est certū
 nobis: r hec differt a vocatione: quia
 multis datur gratia q̄ non p̄seuerat: nō
 dicunt vocatī: sed nō electī: r de his d̄r
 Mat. xxi. Multi sūt vocatī pauci v̄o
 electī.

43 **A**d illud q̄d obijcit q̄ electio
 respicit malū r cōuenit oī agentia p̄
 posito: nō sic p̄destinatio. Notandū
 q̄ in deo idē s̄r p̄positū: p̄destinatio r
 electio s̄m rē t̄n̄ differūt s̄m rationē in
 telligēdi. P̄ā p̄positū simpl̄r dicit vo
 luntatē faciēdi aliq̄d. Ille enī d̄r p̄po
 nere. q̄ firmiter vult facere aliq̄d. Ele
 ctio vero et p̄destinatio addūt sup̄a
 cōceptionē: sed differenter: q̄ p̄desti
 natio addit ordinē r directionē in finē
 sed electio discretionē siue separatio
 nē a suo opposito. Unde p̄positū dicit
 firmā volūtatis cōceptionē: p̄destina
 tio cū cōceptione dicit p̄ordinationē
 et electio quādā discretionē. Sc̄dm̄ er
 go hoc p̄t q̄ p̄positū est prius secūdm̄
 rationē intelligēdi: et deinde electio
 quia prius est intelligēdi aliquid se
 parari a malo siue a malicia q̄ dirigit i
 finem: et sic patet duersitas r ordo. Et

44 et hoc patet illud quod p̄tmo querit
 tur: quare agens a proposito non sem

per dicitur agere secundum p̄destina
 tionem sicut secundum electionē: quia
 omnis agens a proposito deliberās: al
 teram partem cōtradictionis p̄accipit:
 ideo omnis talis dicitur eligere: sed
 non omnis agens sic ordinat effectum
 in finem: sed p̄ plurimū seipsum. P̄es
 destinare autē est p̄ordinare alterū in fi
 nem: et hoc quidem cōpetit deo p̄p̄e:
 et ideo patet illud. P̄destinatio enim
 tria cōnotat: scilicet p̄ordinationē: r hoc
 est homo: r rationem p̄ordinandī: et
 hec est gratia: r rationem finis: r hec
 est gloria: r sic sūt tria scilicet quod/et
 per quod/et ad quod.

Consequenter est questio
 de tertio articulo: scilicet
 de reprobatione. Et cum
 ea que dicitur in de p̄es
 destinatione eterna, sūt
 dicēda p̄l̄ aptari, possunt
 reprobationi: queritur special̄r de obs
 duratione que est eius cōnotatum: de
 qua duo queruntur. Primum est utrum
 sit pena vel culpa. Secundum utrum
 obduratio sit a deo.

Questio. j. **Q**uāsi obdura
 tio sit pena sic
 ofiditur. **S**up̄ illud rōm. ix. Cuius vult
 miseretur r c. glo. Aug. Obduratio est
 nolle misereri: s̄ nolle misereri nō est
 culpa/ sed pena, ergo, r c. **C**itē ibidē.
 Miseres s̄m grām que grat̄ datur: ob
 durat autē s̄m iudiciū q̄d meritis red
 ditur: sed cōstat q̄ non redditur bonis
 meritis, ergo malis: sed q̄d malis me
 ritis redditur est pena, ergo obduratio
 est pena. **C**itē: hoc ipsū vult d̄r rōne:
 quia in hoc differt culpa r pena: q̄ cul
 pa est affectio voluntaria: pena est affe
 ctio involūtaria, sed obduratio cordis
 est involūtaria, q̄ nullus vult dehabit
 tari siue obdurari, ergo r c. **C**itē sicut
 se h̄z excecatio ad intellectū. sic obdu
 ratio ad aff̄ctū, s̄ excecatio dicit penā
 non culpā, q̄ r obduratio **C**ōtra: sup̄
 illud Ro. q̄ s̄m duriciā r c. Induratio
 est p̄seueratio mentis in malicia p̄t
 naci per quam sit homo impentens, s̄
 hoc dicit culpam, ergo r c. **C**item Au
 gu. de p̄destinatione sanctorum. Ob
 duratio nichil aliud est q̄ dei obutare
 mandatis: sed obutare mandatis dicit
 inobedientiā: sed p̄ctm̄, ut dicit Amb.
 nichil aliud est q̄ p̄naricatio legis et
 vitæ: et celestium inobediētia mandato

ram: ergo obduratio dicitur peccatum. **C**irca
 ratione dicitur: nulla pena temporalis secundum quod
 habet opponitur gratie gratificationi. sed ob
 duratio opponitur gratie gratificationi. et ma
 xime gratie finali. ergo obduratio non est
 pena sed culpa. **C**irca in hoc est differē
 tia inter penam et culpam. quod dicitur Aug.
 46 Pena est malum quod patitur. culpa vero
 malum quod agimus: sed obdurationem vult
 quis facit sibi. sicut dicit Aug. in li. de
 gra. et li. ar. Induravit deus pharaones
 iusto iudicio sed ipse se. li. ar. Et quod obdu
 ratio sit a nobis patet. quod in ps. dissuadet.
 Nolite obdurare corda vestra. ergo etc.
Circa. dicitur quod obduratio in spiritibus
 est translativa dicta ab obduratione in
 47 corporibus. In corporibus autem duriciam
 sequitur triplex proprietates. Quis scit cor
 porum eadem naturam. Non sic spiritus. Durum
 enim est quod est inhabile ad suscipiendum
 est stabile ad permanendum. est iterum for
 te ad rebellandum sine resistendum. Sed
 haec triplicem modum cor obdurari dicitur
 48 triplex. Primo modo dicitur cor obdurari ex
 hoc quod est inhabile ad impressionem gratie
 suscipiendam. et hoc modo sonat in passio
 ne. et est pena consequens culpam. Sed et
 modo dicitur cor obdurari quod est in peccato stabilitum
 quod est multum compactum ad amorem
 peccati. et hoc modo obduratio est peccatum
 cuius dispositio. siue dispositio peccati pre
 cedentis. Tertio modo dicitur cor obdurari
 cor rebellem quod vult deum et eius mandata et
 gratiam impugnare. et hoc modo est specia
 le peccati genus. si peccatum in se ipsum. et huius
 illi modum triplicem dicitur autotates
 procedunt de obduratiōe que videntur
 49 obdurare. sed diuersis viis procedunt
 secundum membra distinctionis predictae. Con
 cedendum est ergo quod obduratio vno modo
 est pena: procedendum nihilominus quod ali
 tis modis est culpa siue dispositio cul
 pe. **C**irca illud ergo quod obicitur. quod pena
 gratie non repugnat et etiam sonat in passio
 ne. dicitur quod triplex est pena. Est enim que
 da pena inflicta. quedam contracta. que
 da acta. Pena inflicta simpliciter est pas
 sio et non repugnat gratie ut fames: sitis
 et egritudo. Pena contracta est fomes
 et cupiditas et hec quidem passio est.
 et ideo pena: sed tamen inclinatur ad actio
 nem malam. et ideo gratie repugnat. non qua
 tum ad substantiam. sed quantum ad in clu
 sionem. Pena acta est sicut obduratio
 et gratie expulsio. et hec quidem pena est
 quod passio est. sed quia ex mala actione si

ue ex peccato est. et illud obcomitatur in se
 parabiliter. ideo opponitur gratie. et ita
 patet quod nihilominus est pena et passio.
 Quamuis ei pertingat per propria actionem
 nihilominus pena est. sicut patet in sca
 bioso qui in scalpello se delectat sed po
 stea sentit in carne ardorem.

Questio. ii. Circa obduratio
 sit effectus dei reprobatum. Et quod sicut
 Ro. ix. Cuius vult miserere. et quem vult
 indurat. sed id est aliquid fieri deo auto
 re et deo volente. si ergo obduratio est
 deo volente ergo et deo autore. **C**irca
 ibidem est glo. obduratio est nolle misere
 ri. aut ergo hic est predicatio per cam.
 aut per inherentiā. aut per euentiā. Non per in
 herentiā vel essentiam. in deo enim est volū
 tas miserendi. nec est obduratio. sed est
 actus per cam: sed deus non vult misereri ali
 quorum ut scilicet ut dicit aug. sed ab ip
 so est eorum obduratio. **C**irca sup illud Exo.
 tiu. Ego indurabo cor eius. dicit aug. In
 duravit deus pharaonem iusto iudicio. er
 go secundum hoc factum iustum pharaonem in
 duravit: sed omne iustum a summa ius
 titia procedit que deus est. ergo etc. **C**irca
 ratione per. quia omne quod est aliquid est
 a deo. obduratio est aliquid. ergo secundum
 id quod est. est a deo. **Q**uestio sit aliquid per
 quod durum dicit naturalis potentia: sed mol
 le dicit impotentiam. ergo si molles
 est et in corporibus et spiritibus. est ali
 quid quod habet deum causam. patet etc. **C**irca
 quicunque habet curam aliquid si permittit eum
 malefacere cum possit prohibere. vel per
 re eum possit adiuuare non incedunt
 ter dicitur: cum sit malefici vel peccati siue ma
 li. **U**bi platus qui subditos non corrigit.
 cum dicitur malorum in subditis sicut qui habet
 vnum pascat fame morientem et non pascat
 eam est mortis eius. si ergo deus potest prohibere
 ut affectus non duret. et potest pascere
 ut non deficiat et non facit videtur quod sibi
 sit ratio et causa indurationis attribuenda.
Circa phis dat maximam aliquid est causa
 aliquid. et oppositum est causa oppositum.
 ut si habere pulmonem est causa respirandi
 habere est causa non respirandi. sed pelle misere
 ri est causa gratificationis et nolle misere
 ri est causa obduratiōis. **C**irca si aliquid per sui
 presentiam causa est aliquid. per sui absentiā
 est causa oppositum. hec alia maxima est per
 ergo si deus per sui presentiam est causa
 mollificationis cordis. per sui absentiā
 est causa obduratiōis. **C**irca

f. ii.

si aliqua duo sunt oīno sūt silia. aut p
 prietas aliqua nō inest vni q̄ non inest
 aliq̄: aut si inest: aliūde test Ponatur at
 hic duo puuli Jacob & Esau. de vni ob
 durat. Esau. alterū nō obdurat vt Ja
 cob. & cū sint siles oīno quo ad naturā
 & q̄ntū ad merita. alio de venit obdura
 tio: s; non est dare nisi a deo. & c. Et
 tu dicas q̄ a diabolo. Cōtra. esto q̄ di
 abolus nullo mō se itromittat. nihil o
 aut actual: aut defectus. Cōtra. oīa efficiū
 siue positū siue defectū h; cām p
 timā & imediatā. q̄ro q̄ sit cā obdu
 rationis p̄s. aut ei culpa originalis:
 aut actual: aut siles lib. ar. vel. aliq̄
 aliud. Ad culpa original. q̄ tūc oēs ob
 durat. Sicut nec culpa actual. q̄: tūc
 oīs actualr peccās obdurat. Recp
 lib. ar. q̄ obduratio vt est p̄notatū re
 probationis. est i p̄uulis i q̄b; n̄ ē vsus
 lib. ar. restat q̄ p̄ uolūtas dei sit cā. et
 hoc vt. q̄ es posita ponit effectus. Si ei
 deus nō uult: isti miserent. necesse ē eū
 obdurari. Cōtra. Job. vi. Oīs q̄ ves
 nit ad me nō efficiū eū foras. & parat
 est deus oēs cōplecti. & defectus illustra
 tionis si uenit ex parte dei. s; ex pte. n̄ a
 Cōtra. Apoc. iij. Ecce sto ad ostium &
 pulso si q̄s mihi aperuerit introibo ad
 eū. & c. S; si pegrinū uolēs hospitari n̄
 recubit i domo. nō est cā ex pte sui: sed
 solū ostiarū. & sicut & obduratio nō
 est cā. nisi q̄ nō recipit deū pulsantes.
 Cōtra. aug. sup illud ioh. i. Lux in tene
 bus lucet dicit. Sicut ceco posito i so
 le est p̄s lux. & ipse absens ē lucis: sic i
 oī iniquo q̄ cecus est corde p̄s est sapia
 & ipse ē absens. si q̄ bonū est sile. cū ce
 citas siue p̄uatio actus uidēdi n̄ sit a
 sole. p; q̄ nec obduratio est a deo.
 Cōtra. Ansel. Ad ideo nō hōgiam h; q̄
 q̄ deus non dat: s; q̄ hō. n̄ accipit & nō
 d; dicit obduratio eē a deo. Cōtra rōne
 vt. q̄ optimi est optia adducere: sed
 obduratio est pessimū iter oīa mala. &
 ipsam si efficit deus qui est optimus.
 Cōtra. obduratio aie reddit aliam ipo
 sentē ad bonū. & est defectus: s; defe
 ctus aut nō h; cām. aut si h; h; cāz de
 ficientē. deus aut nullus est causa defici
 ens. & obduratio nullo modo ē a deo.
 Cōtra. dōm: q̄ obduratio i q̄ntū pena ē
 dicit aie lepritudinem. & ita dicit defe
 ctionē penalē & pens oīa in q̄ntū. talis.
 est iusta & ordinata. id dicit defectū or
 dinatū. in q̄ntū & defectus est nō h; cām

nisi deficiente: hec aut non est deus: q̄ de
 us non est cā deficiens: sed li. ar. defici
 tutū i quantum uero ordinatū h; cām
 merētē. s. ipsam culpā. & cām ordinatē
 s; retributē dīnā iusticiā. Ille ergo
 tres auctoritates apli. aug. & glose. &
 p̄siles q̄ dicit deū obdurasse aliquos
 intelligitur q̄ntū ad rōnē ordinis nō q̄
 tū ad rōnē defectus. q̄ p̄ p̄parationem
 ad defectū solū paratur in rōne per
 mittētis nō efficiētis. Et est exēplū. sicut
 si aliquis eēt dignus fame perire.
 & alius possit eū pascere. & iusto iudic
 io nollit eū pascere. si q̄reret q̄ fuit
 in isto cā mortis. i fideretur q̄ defectus
 cibi. ille dō nō diceretur occidisse s; p
 misisse. Et rursus q̄reret vtrū ille ius
 te fecerit diceret q̄ sic. cū tū nihil fe
 cerit. q̄ ipm nō facere ordinatū nō fu
 it auctoritate ei; ad merita illi; & per
 p̄s ille ordinatus est in pena sibi de
 bita p̄ hōc modū est intelligēdū i pio
 posito. Cōtra illud q̄ dicit obij. q̄ ob
 duratio dicit positionē. dōm: q̄ i co
 ptibus dicit positionē: q̄ p̄ naturā suam
 nata sunt sibi resistere: s; in spiritibus
 dicit defectū. q̄ de naturali aptitudine
 spūs d; eē habitū ad susceptionē istius
 tie dīne. Tūc habitus talis est potens
 & habitus. s; cōtra. obduratio. in
 eptitudo est p̄ modū p̄uisionis & p̄u
 tionis. Cōtra illud q̄ dicit obij: q̄ q̄ per
 mittit subditū perire est cā. & c. dōm:
 q̄ perū est si tenetur & debeat facere.
 s; si non tenetur nec debeat hoc facere
 immo magis contrarium nullatenus
 potest illi imputari periculum. sed ius
 sticie. & ita est in deo.

Cōtra illud que dicit obij. q̄ si aliq̄
 est causa alicuius q̄ oppositum est cau
 sa oppositi. dicendum: q̄ illud tenet in
 naturalibus: & necessarius: sicut i habere
 re pulmonem & non habere. & respira
 re & non respirare. non autem hab; lo
 cum in voluntariis sicut dicit anselm.
 Cā autem quare iste habet gratiam est
 est. quia deus dat. Cā quare non hab; d;
 est. quia non accipit.

Cōtra ista solutio non uidetur cōp̄e
 tens. qm̄ si maxima philosophi bona
 est necesse est q̄ teneat in oīa materia.
 Et p̄pterea est d; q̄ ipse loq̄tur de cā
 proxima & imediata. & q̄ est tota cau
 sa non exigens aliam. & in oī tali tenet
 sed q̄ntū voluntas dei sit cā efficiens
 gratificationis tū ad salutē cōcurrit

lib. ar. ut consentiens qz ista duo concurrunt quodlibet horum potest causa re defectum et non causat diuina voluntas que est liberalissima: sed causat lib. ar. quod quibus non possit neqz sufficit: at efficere potest esse deficiens causa que sufficiens est ad defectum. effectus enim in bonis facilius est destrueretur qz construere. ¶ Ad illud quod obijciatur de absentia. dicitur: qz cum absentia alicuius est malum. aut ille est causa sue absentie aut non. Si ille est causa sue absentie. dicitur per pñs esse causa que quod incurrit ex absentia. Si autem ipse non est causa. immo quod est de se semper paratus est pñs esse. tunc reuera nullo modo dicitur esse causa: sed illud ratione cuius tunc se absentat. ideo per se nō pñs et nō deus. pñs et nō facti fuerunt inter nos et dei nostrum. et sunt quasi nubes densissime. auferetes nobis illustrationē gratie. ¶ Ad illud quod dicitur que sit causa efficiens ratione cuius in se. dicitur: qz cā est lib. ar. meritum et pñs siue originale siue actuale. Cā vero deficiens que ponit defectum est lib. ar. deficiens et in defectu suo permanens. siue quia ipse negligit siue quia pñs exigentibus altus non succurrit: quia vero duobus existentibus sibi potest alter habere subleuantem. alter non. ideo vnus obduratur ex se. alter vero subleuatur ab alio. et per hunc modum intelligendum est in iacob et esau. Esau enim tacuit proptia infirmitate. sed iacob releuatus est aliena virtute.

¶ Utrum predestinatio et reprobatio sint ex meritis nostris.

¶ Autem querimus meritum obdurationis et misericordie. Supra egit magister de causalitate actiua predestinationis et reprobationis.

¶ In hac parte inquit de causalitate passiuā. vtrum scilicet predestinatio et reprobatio habeant in nobis causas meritorias. et hoc quidem principaliter intendit in ista distinctione. que duas habet partes. In prima magister luescitat principale propositum. In secunda movet quandam questionem que ex precedentibus habet ortum. scilicet vtrum deus destinat aliquid scire vel prescire.

Ex cuius manifestatione patefacit diuine scie terminate. ibi. preterea cōsi-

Reprobatio huius causam meritum quantum ad connotatum quod est obduratio. predestinatio vero non sic quantum ad connotatum quod est gratificatio.

Sed autem quod meritum obdurationis et misericordie obdurationis meritum inuenimus. misericordie autem meritum non inuenimus. quia nullum est misericordie meritum gratia vacuetur si non gratis donetur: sed meritis reddatur.

Miseretur itaque secundum gratiam que gratis datur. obdurat autem secundum iudicium quod meritis reddit. Unde datur intelligitur sicut reprobatio dei est nolle misereri. ita obduratio dei sit non misereri. ut non ab illo irrogatur aliquid quod fit homo dete-

derari oportet. ¶ Prima pars que tuor huius partes. In prima magister determinat veritatem ostendens qz reprobatio habet causas meritorias quantum ad connotatum quod est obduratio non sic predestinatio quantum ad connotatum quod est gratificatio. In secundam huius magister remouet quādam opinionem que posset in errorem ducere in errorem. ibi. Opinatio sunt quidam. In tertia remouet eius defensionem. ibi. huius tunc aduersarij et cetera. In quarta remouet presumptionem hanc quod ne iustitiam ostendens altius volentes reddere rationes de hoc profundo diuine predestinationis lapsos esse in profundum erroris ibi. Multum hoc de isto profundo querentes reddere rationem. et cetera. Si scilicet secunda pars in qua determinat magister quod non vtrum deus destinat aliquid scire vel prescire. et scilicet est questio. vtrum destinat aliquem predestinare. partes habet duas. In prima determinat de prescientia que predestinat deus finire aliquid prescire. In secunda vero determinat de scientia. f. i. u.

Dist. 41

ita. ubi. De scilicet
tia autem aliter dicitur
cimus. ubi dicitur
quod deus nihil desinit
scire. et in parte
traque parte primo
monet quod non
nec. sed dicitur
minat.

uocat meritum. obduratio vero
non est sine merito et misericor
die verbo hic accipitur prede
stinatio. et precipue predestina
tionis effectus. obdurationis
vero non ipsa dei eterna repro
batio. quia eius nullum est me
ritum: sed gratie privatio siue
substractio. que quodammodo
est reprobationis effectus. Ac
cipitur tamen aliquando re
probatio pro obduratione. si
cut et predestinatio: pro suo ef
fectu qui est gratia apposita.

Etiam enim que apponitur effectus
est predestinationis. Cum ergo
gratia que apponitur homini ad iusti
ficationem nulla sint merita.
multo minus et ipsius predesti
nationis qua ab eterno elegit
deus quos voluit aliqua pos
sunt existere merita. Ita ne cre
probationis qua ab eterno quos
dam presciuit futuros malos
et damnandos sicut elegit ia
cob et reprobavit Esau quod si
fuit pro meritis eorum que tunc
haberent quia nulla habebant
quam nec ipsi existebant. nec pro
pter futura merita que preui
deret ut vel illum elegit vel illum
reprobavit.

Remouet opinionem que
ducere posset in errorem in quo
fuit aliqui Augustinus. sed postea re
tractavit.

b

rior: sed tamen quo a
fit melior non es
rogetur. Et his
aperte ostendit quod
miam. quid ob
durationem intel
lexerit apostolus. Et
quod misericordia nullum ad
tamen quidam de
um. ideo elegit
se iacob. quia ta
lem futurum pre
sciuit qui in eum
crederet et ei ser
uiret: quod ali
quandam Augustinus. se sen
sisse dicit in lib.
retrac. ubi aper
te ostendit quod si
propter futura
merita electus es
set. iam non ex
gratia esset ele
ctio. Non ergo id
electus est a deo:
quia talis futurus
erat: sed ex ele
ctione talis est fa
ctus ita dicens
Disputans quid
elegerit deus in
nondum nato cui
dixit seruiturus
esse maiorem. et
quod in eodem maio

re similiter nondum nato repro
bauerit ad hoc per duxi ratio
cinationem ut dicerem. Non er
go elegit deus opera cuiuslibet
prescientia que ipse daturus est
sed fide elegit in prescientia. et que si
bi crediturus esse presciuit. ipsum
elegit cui spiritus sanctus daret ut
bona operando etiam eternam vitam
consequeretur. Ecce hic aperte di
cit non propter opera eum elegit
se: sed propter fidem qua eum pre
uidit crediturus: sed quia et in fide
meritum est sicuti et in operibus hoc
retractavit dicens. Nondum di
ligentius quasi ueraz. nec adhuc

a Copinati sunt
enim quidam deum: id
elegit tacob:
quod talis futurus pre
sciuit. Ut quod ista
positio non sit opti
ma: sed heresis
manifesta: quia quod
hoc ponit. ponit
gratiam homini non gra
tis sed ex merito
dant a deo. rite
est error pesti
mus. scilicet error pe
lagus. Et rite dicitur
quod id potest dicere
cuius meritum non
est ratione pro
tatis. Et dicitur
cuius meritum non
est ratione pro
tatis non dicitur error.
tamen ipsam sequitur
error. Si hoc di
cat ratione pro
tatis: sic non dicit
error: sed si te
meritate quan
dam habet. quia occul
to dei profundo
nisi reddere non
nec. id est utroque
modo erat digna
retractatione.

Exemplum
ponit de
iacob et
esau di.
quod nec il
li elegit
nec illi
reproba
uit deus
pro meri
tis.

Exemplum
natiuitatis
predictorum
uero

b Reliquie per electionem gratie salve fiet. Quod dicitur hic de illo dicitur apostolus quod ad similes aug. In qua habitudo se conseruat ille gentilius. quia gratia nec potest eligens nec electa. et tunc gratia est soluta et tunc. Et electio. Et si intelligat de electione temporalis. tunc electio gratie dicitur. quia fit per gratiam. Si autem de eterno. sic dicitur electio non potest gratia dicitur habitudo. sed potest conseruari sicut generaliter ex parte declaratio est. Et si dicitur electio gratie. et gratuita quod merita non potest dicitur. Et si obsequium gratie non potest dicitur. quia verum est nisi habeat potestatem duorum. Unde bene dicitur ut sanguis et habet auctoritatis. sicut electio gratie. et gratuite bonitatis.

inueniatur a qualis sit electio gratie de qua dicitur apostolus.

b Reliquie per electionem gratie salve fient quod vult non ex gratia est si ex meritis procedit. ut inquit quod datur non habet gratiam. sed habet debitum. si reddat potestatem cum meritis. quod dicitur. Perinde quod continuo dixit. dicit enim idem apostolus. Idem deus operatur omnia in omnibus. Nusquam autem dicitur est. Deo credit omnia in omnibus. Ac deinde subiicit. Quod ergo credimus non scriptum est. quod deus bonum operamur illius est qui credentibus dat spiritum sanctum. pro facto non dicitur

idem: sed eadem regula est. et vult quod ipsius est. quia ipse preparat voluntatem. et vult quod nostrum. quia non fit nisi volentibus nobis. ergo et meritum fidei de misericordia dei venit. Non ergo propter fidem vel aliam qua merita elegit deus aliquos ab eterno. vel apposuit gratiam iustificationis in tempore: sed gratuita bonitate sua elegit ut boni essent. unde aug. in lib. de prede. san. Non quia futuros nos tales esse presciuit. id elegit: sed ut essemus tales per ipsam electionem gratie sue qua gratificauit nos in dilecto filio suo.

Remouet opinionis errorum nee defensionem.

c His tamen aduersariis vult quod dicit augustinus. super Malachiam prophetam scriptum est. Jacob dilexi. Esau autem odio habui. Cui vult inquit miseretur deus. et quem vult indurat: sed hec voluntas dei iniusta esse non potest. Venit enim de occultissimis meritis: quia ipsi peccatores cum per gratiam peccatum vna massa fecerunt. tamen est non nulla iter diuersitas. Precedit ergo aliquid peccatoribus quo quibus non dum sint iustificati digni efficiuntur iustificatione. Et item precedit alijs peccatoribus quo digni sunt obtusione. Et ce videtur augustinus. dicere quod et ipsa

c Precedit ergo aliquid peccatoribus quo (quibus non sunt iustificati) digni efficiuntur iustificatione. Ut falsum dicitur: quod peccatoribus ante iustificationem manifestet in peccato. et quod dicitur est in peccato est indignus pane qui vescitur sicut dicitur auctoritas et etiam ipsa vita propria dei sunt. Et tunc dicitur. dicitur quod vult illud augustinus. re tractatum est et re tractatum intel

Augusti.

Malac. i.

potest dicitur hoc re tractasse

f. uij.

So. 1.

h. cor. vij.

Rigitur in prefata tractatione quod ponitur prece dendi causa aut dignitas ibi tantum valet quantum congruitas solum et multe possunt esse congruitates in peccatis ad gratiam gratam facientem per multipliciter tatem ad gratiam gratis datam.

dei voluntas qua alios elegit. alios reprobavit. ex meritis pueniat sed occultissimis. i. quod pro meritis alios voluit eligere. alios reprobare. et quod pro meritis alijs apponitur gratia iustificationis. alijs vero obtunditur:

de predestinatione iquisitione qua aliqui falsa de occultis dei differuerunt carnaliter.

Multi vero de isto profundo querentes reddere rationem arcos secundum pecturas cordis sui inscrutabilem altitudinem iudiciorum dei cogitare conantes. in fabulas vanitatis abierunt dicentes.

Quis anime sursum in celo peccat et secundum peccata sua ad corpora pro meritis dirigantur. et dignis sibi quasi carceribus includantur.

sed quod intelligere voluerit ignoratur: nisi forte hoc dicatur intellexisse quod supra diximus esse retractasse. Nam ibidem etiam quedam alia continue subdit. que in libro retractate parte retractat quod utrumque legenti patebit. Unde verisimile est in premissis etiam hoc retractasse. Qui dam tamen ex eo sensu accipiunt fore dictum non quia aliquis predestinetur pro meritis vel iustificationis gratiam mereatur sed quia aliqui non adeo mali sunt ut mereantur sibi gratiam non impartiri. Nullus ei dei gratiam mereri potest per quam iustificatur. potest tamen mereri ut non apponatur. ut penitus abiciatur. Et quidem aliqui intantum profundum iniquitatis deuenerunt ut hoc mereantur. ut hoc digni sint. alij vero ita viuunt ut et si non mereantur gratiam iustificationis non tamen merentur omnino repelli et gratiam sibi subtrahi. Ideoque dixit in quibusdam prece dendi quod digni sunt iustificatione. et alijs quo digni sint obtusione: sed hoc frivolum est. Remouet presumptuosas

si sunt in profundum. dicentes animas in celo ante puerfatas et ibi aliquid boni vel mali egisse. et pro meritis ad corpora terrena detrusas esse. hoc autem respuit catholica fides propter euiden tem apostoli sententiam qua ait.

Cum nondum nati essent. aut aliquid boni aut aliquid mali egissent. et. Melior est ergo fidelis ignorantia quam teneraria scientia. Elegit ergo deus quos voluit gratia misericordia. non quia fideles futuri erant: sed ut fideles essent. eisque gratiam dedit non quia fideles erant: sed ut fierent.

Ait enim apostolus. Misericordiam consequutus sum ut fidelis essem. non ait. quia fidelis eram. datur quidem et fidei. sed data est etiam prius ut esset fidelis. Ita et reprobauit quos voluit. non propter futura merita qua puidet veritate tamen rectissima et a nris se sibus remota. Sed queritur utrum sicut dicitur elegisse quosdam ut boni fierent et fideles. ita etiam concedi debeat

bte. rpiii

Rom. ii.

i. Cor. ii.

Questio

reprobasse quosdā vt malleēt
et infideles. et obdurare vt pec
cent. Quod nullatenus cōcedi
oportet. Non ei reprobatio ita
est causa mali. sicut predestina
tio ita causa boni. neq; obdura
tio ita causa hōiem malū quē ad
modū misericordia facit bonū.
& Utrum deus desinat aliq̄
scire vel prescire.

Preterea cōsiderari oportet
vtrū ea oīa que semel sit vel p̄
scit deus semper sciat ⁊ scierit.
ac prescīat ⁊ prescīerit. an olim
scierit vel p̄scierit qđ modo nō
scit vel prescīat. De prescientia
primo respondemus dicentes
multa enī prescīisse que mō nō
p̄scit. Cū enī eius p̄scīa non sit
nisi de futuris. ex quo illa q̄ fu
tura erāt p̄ntīa sūt vel p̄erie
sub scīa dō semp sunt. Prescī

De p̄scīre
desinit ⁊c. In
nūc m̄g q̄ de
p̄scīre futura de
sinit cum futu
ra esse desinata.
Cōtra v̄ falluz
dicere. q̄ prescī
entia dicit quid
eternū. sed nul
lum eternum de
sinit esse ⁊ nec
prescīens desinit
p̄scīre. Item
rīch. dicit q̄ q̄
mōi sunt cōcu
bīnatiōes quia
quoddam ē qđ
hāz p̄ncipiū
et finem. quods
dam quod ca
ret p̄ncipio et
fine. quoddam
qđ hāz p̄ncipiū
nō finē vt anīa.
q̄rū qđ hāz finē

que futura sūt.
& De nichil
desinit scire. f
De scīa autez
akr dicim⁹. Scit
enī deus semper
oīa q̄ aliqñ scit.
oēm enim scīam
quā aliqñ hāz sp̄
hābit ⁊ hāz. ⁊
hēbit Ad hoc āt
opponit ita. Oli
scīuit hūc hōiez
nascituruz q̄ nas
t⁹ est mō nō scit
eū nasciturū. scī
uit ḡ aliquid qđ
mō nō scit. Itēz
scīuit mūdū esse
creanduz mō nō
scit eū esse crean
dum aliquid er
go scīuit qđ mō
non scit. et alia
h̄mōi īfīnīta di
ci p̄ntēz ad hoc
dicim⁹ q̄ idē de
natiuitate hui⁹
hōīl zmūdī crea
tīe nūc etiā scit
qđ sciebat añtē
fierēt. lz tūc nūc
hāc scīam ei⁹ di
uersis exprimi
verbis oporteat.
Nā qđ tūc futu
rū erat nūc pre
teritū ē idē ver
ba zmūtāda sūt
ad ip̄z designan
dū. Sic diuersis
tpib⁹ loq̄ntes eū
dē diē. mō p̄ hoc
aduerbium cras

nō p̄ncipiū est
impossibile. Qđ
enī caret p̄ncipio.
nō hāz ēē ali
unde qđ aut eas
le est. set p̄so est
ergo est oīnīno
immutabile. er
go non potest
desinere. si ergo
prescīre caret
p̄ncipio: neces
se est qđ careat fi
ne. Rñ. dōm.
q̄ absq; dubio
magister bh̄ des
cit qđ deus des
sinit aliqna p̄scī
re cū sūt p̄ntīa.
si enī p̄scīebant
qđ futura ⁊ iam
desinūt esse fu
tura cōstās ē qđ
desinūt p̄scīri fi
rōne eius quod
est scire. sed rō
na p̄positiōis.
Ad illud er
go quod obiicit
de eterno dicen
dum qđ aliquid
nomen pure e
ternum impos
sat. aliqđ hō no
mē importat e
ternum conno
tando temporas
le. hoc nomen
de⁹ pure eter
num importat.
sed hoc vocabu
lum p̄scīre dicit
eternum conno
tando tpale. Se
cundum hoc no
tandum. qđ que
dam p̄notāt tpa
le vt ens tactu.
Et quia tale tpa
le esse p̄dēt. et de
sincere potest tō
tales actus cit
ca deum dicun
tur habere īnīf
um ⁊ terminum
vt puta: si dicat

Ratio.

Preterea
no qđ cō
sigit de
um desī
nere ali
qua pres
cīre.

Oppō.
5

6

Solutō.

deus conseruat hanc rem. conseruare dicit essentia connotando actu effectum ideo incipit et desinit conseruare. Que dam connotant tpale vt non ens actu ens tñ in potentia siue futurum. et qm tpale nō potest incipere eē non ens siue esse futurum atēq̄ sit. sed potest desinere esse non ens. cū incipit esse ens desinere esse futurū cū incipit eē pñs hñc ē q̄ pñcia dei resp̄cū creati dī dī sinere. s̄nūq̄ incipere. et desinit rōne tpalis. nō desinentis s̄ incipientis. Et ex hoc patet illud Richar. q̄ cum dicitur desinit prescire non significat q̄ aliquod ens desinat. sed solumq̄ aliquid incipiat. et sic patet illud.

Ad intelligentiam pñtis distinctionis duo pñci palr q̄runt. P̄mo q̄ritur de p̄destinatōis cālitate. S̄cō de diuile scie s̄ēpt̄ ternitate siue iterminabilitate. Quantū ad p̄mū q̄runt duo. P̄mo q̄rit p̄trū p̄destinatio vel reprobatō in nobis h̄eat cām meritōiā. Sc̄cūdo p̄trū habeat in deo rōnē motuā

Q̄. i. Q̄ aut̄ habeant i nobis causam meritōiā ostendit sic. P̄mo de reprobatōe. Ro. ix. sup̄ illd. Esau odio habui. glo. Esau subtracta gr̄a p̄ iusticiā reprobat̄ s̄ iusticia respicit merita. s̄ reprobatō ē ex meritis. **C̄. i.** p̄ reprobatōnē non dīr nisi ista tria sc̄z odiū eternū obduratio tpa lis rōnatio finalis sed oīa ista hñt in nobis meritiū: q̄ de neminē odit nisi p̄pter merita. nec obdurat nec dānat. **s̄. 7c.** **C̄. i.** voluntate aīcedete vult de oīs hoīes saluos fieri. si ergo aliquem reprobat hoc est voluntate p̄sequente. ne minē ei de se creat ad suppliciu. s̄ voluntas p̄sequens est p̄cessio ex n̄ra cā: sed nō ex alia cā q̄ meriti. **s̄. 7c.** **C̄. i.** de p̄destinatōe s̄tr̄ ostendit. Greg. dicit et

aug. q̄ p̄destinatio inuā s̄ctōr̄ ofons. s̄ p̄ valet vnicūq̄ fides sua q̄ fides aliena. s̄ merito suo et alieno p̄t q̄s tpe trare q̄ sit p̄destinat. **C̄. i.** nullo ē p̄e desinat nūl finalr i gr̄a p̄seuerā et eē s̄ p̄uertibilia. s̄ aliq̄s p̄t mereri finalē p̄seuerā. s̄ p̄ mereri q̄ sit p̄destinat. **C̄. i.** q̄s p̄t in mar. p̄t in min. vel es quale pari rōe. sed homo potest mereri habere deū quod ē maximū inter oīa. p̄t etiā mereri salutē quod est equale ei quod est esse p̄destinatū. ergo **7c.** **C̄. s̄. 7c.** o. meritiū antecedit illud cuius est meritum. q̄ disponit ad illud sed p̄destinatio et reprobatō p̄cedūt nostrum esse ergo nō cadūt sub nostrō merito. **C̄. i.** omne meritum aliquo modo est causa ei⁹ quod meret sed p̄destinatio et reprobatō sunt eter. na. merita hō sunt tēporalia ergo tēporale est causa eterni quod est impossibile. **C̄. i.** specialiter de p̄destinatōe. v̄. **Th̄m. iij.** Ad ex opibus iusticie que fecimus nos. sed s̄m suā mīaz sal: uos nos fecit. **C̄. i.** gr̄a est effect⁹ p̄destinationis. sed prima gr̄a antecedit oē meritū et est cā oīs meriti: ergo non cadit sub merito. et eo ipso gratia ē quia sine meritis dat. ergo nec p̄destinatio. **C̄. i.** ad hoc intelligendū notandū q̄ in p̄destinatione tria intelligunt. P̄mū est p̄positū eternū. S̄cūdū est tpalis gratificatio. Tertiu hō eterna glouificatio. S̄tr̄ in reprobatōne intelligunt tria. s̄. eter nū odiū tpa lis obduratio. et eterna dānatio. Quārtum ad p̄mū et vltimū s̄tr̄ est iudicā dum. nam vltima. s̄ pena et gl̄ia simpliciter cadunt sub merito. P̄mum de s̄ro. s̄. p̄positum eternū eo ipso quo eter nū est. meritum h̄re nō potest. Quātū vero ad mediu quod est gratificatio et obduratio differenter est iudicandū. Nā obduratio simpliciter cadit sub de

Aug.

7

14

3

merito siue sub malo merito, gratificatio vero nec simplr sub merito, nec simpliciter extra. Et em̄ meritū cōgruū, dicitur et cōdignū. Meritū congruū est qñ peccator facit quod in se ē et pro se. Operitum dignū, qñ iustus facit p̄ alio. Meritum cōdignū qñ iustus operatur pro se. Ipso: qd ad hoc ordinatur gratia ex cōdignō. Gratia aut̄ alteri p̄merēda nō est oīno ex condigno qz peccator omni homo est indignus. Nec solū ex congruo, qz iustus dignus est exaudiri. Gratificatio ergo sub merito congruū potest cadere quo ad ipsam gratificandum, sub merito dignū q̄tum ad altū virtū sc̄m sub merito condignū q̄tum ad neutrū et hoc proprie loquendo est meritum. Respondendum ergo ad questionē cui queritur, utrum predestinatio et reprobatio cadant sub merito q̄ simpliciter loquendo quantum ad principale significatum, neutra cadit sub merito, quātū vero ad cōnotatū reprobatio cadit sub merito simpliciter, predestinatio vero secundū quid. Concedende sunt ergo rōnes probātes qz predestinatio nō cadit sub merito, similiter qz nec reprobatio. Ad illud qd p̄mo obijctur de gloria et fau. per iustitiam reprobatus ē dicendum qz ibi accipitur reprobatio p̄ connotato qd est obduratio. Ad illud quod obijctur qz odium eternum cadit sub merito, dicendū qz odium eternum duo dicit, et principale significatū et connotatum, quia neminem odit deus quantum ad effectum, sed solū q̄tū ad effectum, et p̄imum non est ex meritis sed secundū, qd patet si resoluitur, qz odium est propositū puniendi, propositum autem nullus meretur sed penam. Ad illud quod obijctur qz neminem reprobat voluntate psequēte, dōm qz voluntas psequēs nō dicit qz psequatur merita nostra rōne voluntatis: sed solum rōne volūtatis, vult em̄ aliqd deus qd nos meremur, et id quia volūtū est pnotatū. p̄. 2c. Ad illud qd obijctur de p̄destinatione qz inuatur orationibz sc̄torū dicendū qz illud intelligitur rōne cōnotatū quod ē gr̄a quā facti vīri p̄nt alīs suis crōnibz ipe trare, nō tñ seq̄ qz hō possit impetrare sibi, qz ad hoc qz impetrare, necesse ē qz sit dignus mereri, et hoc nō ē nisi p̄ gr̄am. Ad illud qd obijctur qz idē ē et p̄destinatio, et in gr̄a finalit̄ p̄ferare, dōm qz nō est idem, s̄ p̄uertit

bile: sed illud non sequitur, qz si aliquis possit mereri vñ p̄uertibilitū qz possit et reliquū, sicut non sequitur, si aliqd ē cā vnius conuertibilitū qz sit causa alterius, illud manifestum est. Ad illud qd obijctur qd p̄t in mai⁹, p̄t in minus, dōm qz verum est si equaliter ordiatur ad vtrūqz. Nā si h̄z ordinationē ad mai⁹, et nō h̄z ordinationē ad minus, vñ possit ē in mai⁹, si tñ seq̄ qz in minus, sicut i. p̄posito, gr̄a em̄ ordinat ad merendū deū vt glorificārē non vt predestinatē sicut ad gloriā non ad p̄nam gratiam.

Questio. ii. Utrū predestinatio et reprobatio habeāt in deo rōnē motiua. Et qz sic vt per canonē h̄c. xvij. dixit dñs. Rum celare potero abraam qd gesturus sum cum futuro sit in gentem magnam, et precepturus domui sue vt custodiat pactum vneum, dñs ergo voluit reuelare ipsi abrae propter considerationem bonorum futurorū, qz cum illa ab eterno p̄uideat, pari rōne predestinat et p̄cietia bonorum futurorū. Item Ambrosio super ep̄las ad Ro. ix. Dabo gratiam et quē sciuro toto corde ad me post errorem reuersurū, loquitur ad persona dñi, ergo rō quare dñs pponit dare gr̄am ē qz aliqd futurum p̄uidit in homine. Item rōne ostenditur, qz oīs voluntas eorū ipso qz voluntas est rōnalis, ergo si hoc perfectionis est in voluntate qz sit ex rōne, hoc maxime reperitur in voluntate diuina, ergo cū p̄destinatio dicat diuinitū propositū, erit ex rōne. Item oīs sapienter eligens eligit illos in famulos in quibus videt meliores mores pietatis, et sicut qz nouit fideles fuisse, et si possit futura cognoscere multo fortius eligeret et responderet ppter pensionem bonorum futurorū et malū qz p̄ teritorum, si ergo deus ē sapientissime eligens, qz rōnē eligēdi siue reprobādi accipit a p̄sione sine a p̄sicia. Item nullus sapiētū eligēs p̄legit oīno idēstātia, seu idēstātia, maxime si possit accipere oīa eaqz grue, s̄ deus p̄fert vñ alteri si electio, qz 2c. Item si diuinitū propositū siue p̄destinatio solū h̄ret rōnē voluntatē deī, si alit̄ tūc qz p̄ctasi diuina voluntate, si et vlt̄ oēs saluare oēs saluare, et nō ē alia rōnē qz si vult, qz voluntas ei⁹ ē liberalis siua nec optima. Item si nō ēēt alia rōnē voluntas, ergo cū deus reprobādo pponit dāna, si sine oī rōne sola voluntate

vellet dānare aliquē. ergo vñ crudelis
 sim? eo q̄ fecit hōies ad supplicium
Citē si sola volūtate p̄destinat et repro
 bat non p̄cognita rōne. vñ q̄ h̄ hoc q̄
 sit acceptor p̄sonar. q̄ d̄ est q̄ illud q̄ d̄
 d̄: Act. In v̄itate cōp̄ert q̄ n̄ ē acce
 ptor p̄sonar deus. **C** S̄. 3. Ero. xxiij.
 Miserebor cui miserebor et clemēs ero
 sup̄ quē placuerit mihi ergo: rō p̄mar
 potissima diuine mie et p̄destinationis
 est dei b̄n̄placitū et voluntas. **C** Item
 Mat. xi. dicit filius. Reuelasti ea par
 uulis. et abscondisti hec a sapientib⁹. ita
 pater qm̄ sic placitū fuit ante te. q̄ si si
 lio reddit optimā rōnem. solū diuinū
 b̄n̄placitū est rō. **C** Itē ap̄s. Rom. ix.
 sup̄ hac q̄stione dicit. Nunquid n̄ h̄z figu
 ras p̄tate de eadē massa facere alia qui
 dē vasa in honore alia in contumeliā.
 Et ei q̄reret ab artifice quare de vna
 pte masse facit vasa pulcra. et ex aliap̄
 ta. cum eque sit bona tota massa. non
 est alia rō nisi q̄ placet. ita em̄ b̄n̄ face
 ret si faceret ecōuerso. q̄ **C** Itē Au.
 de p̄destinatione sancti. Rō q̄ tale nos
 futuros fecit. id̄ elegit. s̄z tales esse
 mus. **C** Itē rōne vñ q̄ voluntas dei ē
 cā cāp̄. q̄ sibi ē stat⁹: s̄z vbi est stabilitas
 vltra q̄reret rōnē. ergo **C** Qd̄ sit sibi
 status p̄z q̄ etiā stat⁹ nō patiat quere
 re rōnē vñ q̄ quoties cām vel rōnem
 q̄rim⁹: q̄rim⁹ eā vt distantē. si ei oīno
 essent idē cā et cūus est rō. stat⁹ illo vt
 so vt cā et nō q̄reret. nō est status
 nisi in summe simplicitate ita nulla distā
 tia. ergo nec rō nec questio. **C** Item si
 de⁹ p̄destinat istum pp̄ p̄uisionē. aut ergo
 honorū aut malor. aut indifferentiū
 Rō pp̄ p̄uisionē indifferentiū et malor
 q̄ pp̄ p̄uisionē bonor. s̄z bona nulla fin
 ita sunt in ista nisi que deus sua vol
 untate facturū est. ergo p̄uissio ē pro
 pter voluntatē. et non ecōuerso. **C** Itē
 si quis quereret cū potuerit deus pdu
 cere vna alium mūdum similit̄ huic.
 quare magis istum q̄ illū. nulla esset
 q̄stio: q̄ hoc solū fuit. q̄ voluit q̄ pari
 rōne nulla est cā quare p̄destinat et re
 probat nisi q̄ vult. **C** Rñ. dōm q̄ cum
 queritur: vtrū eternū dei p̄positū siue
 electio vel reprobatio de in deo motiā
 rōnem habeat. hoc nō intelligitur q̄
 rū ad voluntatem diuinā vel ei⁹ actū
 q̄ deus est. s̄z q̄tum ad ordinationem
 volitū ad ei⁹ volūtate. Et si queratur
 ratio cālis vel meritoria. rñdet q̄ da

ri nō possit. Si aut querat rō cōgruē
 tatis et decētē. Rñdent quidā q̄ ipsa
 dei volūtās sibi p̄st est rō. nec est alia
 rō quare istum elegit. nisi q̄ placet. et
 hec ē sufficiēs p̄ oem modū. q̄ est cau
 sa cāp̄. et ratio rōnum. et eoip̄ q̄ plu
 cet. id̄ rectum est p̄pter sumā ipsius
 volūtatis rectitudinem: q̄ nō em̄ ē re
 cta. sed etiā regula. S̄z cauendū ē ne
 dū voluntatem dei magnificare volu
 mus. pot⁹ voluntati eius derogem⁹.
 Si ei nō est alia rō quare de⁹ istū ele
 git. et illū non. nisi q̄ placet. certe tam
 h̄ occultā dicerent oīua iudicia. s̄z ma
 nifesta. cū q̄libet h̄c rationē capiat.
 nec diceretur mirabilia. sed pot⁹ po
 lūtaria. Et pp̄ hoc est dōm q̄ p̄positū
 illud eternū si cut dicit Aug. et h̄ illa
 et voluntas illa est rōnabilissima et rō
 nē h̄z. et sicut ab eterno fuit. ab eterno
 rōnē habuit. si etiā pp̄ esset et s̄z pp̄ cōs
 notatum. Quid aut sit illud in electio
 ne holimpele reprobatione nobis nō est
 oīno notū. nec oīno ignotū p̄p̄ hoc
 notādū q̄ qdā sūt opa q̄ exeūt a volū
 tate diuina cū alio ad hoc ordinato vt
 dineneccessitatis siue necessitate suma
 m⁹ in causando siue i merēdop̄ dispo
 nēdo. vt pluere et remunerare siue dā
 nare et saluare. et respectu talis diuina
 volūtās h̄z rōnem in generali et spe
 ciali. Vñ si querat quare de⁹ vult plu
 re. Rñdetur pp̄ n̄ram vtilitatē: s̄z h̄z
 rōnē in speciali. vt si querat. q̄re vult
 deus pluere in h̄peme nō i eitate. tūc
 rñdetur q̄: vāp̄res agnosci magis in
 h̄peme abundat q̄ in eitate. Similiter
 si querat. quare magis voluit saluare
 petrum q̄ iudam? Respōdetur q̄ iste
 habuit bona merita. ille vero mala.
 Quedam autem sunt opa q̄ sunt a di
 uina volūtate cum alto ad hoc ordina
 to ordine p̄gruitat: sicut ē n̄ra gratific
 catio vñ iustificatio. q̄ ē a diuina volūta
 te cū operatione et p̄paratione i. ar. et
 hoc q̄ q̄ creatur te sine te: nō iustifica
 bit te sine te. Et hoc dictū est h̄z p̄gruē
 tiā. Adiuuatores ei dei sum⁹. Vñ de⁹ si
 ne p̄paratione et cooperatōe iustificat.
 vt p̄z de sc̄tificatis i vtero. et vt dicitur
 de paulo. et respectu talis operū h̄z rō
 nē volūtatis i ḡn̄ali. et h̄z in speciali.
 sed i ḡn̄ali certā. i speciali occultā Et
 ei queritur quare deus vult iustificas
 re. Respō. ad misericordie siue offensionē
 Et si queritur. quare non vult oēs hōs

entes iustificare voluntate hñ placiti. di
 cendū q̄ hoc est ppt iusticie sue osten
 sione. **Uñ** Au. rñ. de civi. dei. Si reme
 neret oēs in pena. nō appareret miseri
 cordis q̄faredimentis. Rursus. si oēs
 transferrent & tenebus ad lucē. i nulli
 lo appareret seneritas vltionis. i qua
 piopter ea plures q̄ in illasūt. vt sic ap
 pareret qd̄ oib⁹ debebat. Si q̄ra i spe
 ciali. quare magis vult iustificare vnū
 q̄ aliu duob⁹ sibi. demōstratis. quia
 multie possit eē rōnes p̄gruetie. iō nō
 est certitudo a parte rei. & iō cū cogni
 tio n̄fa pendeat a certitudine rei nulli
 certas pōt inuenire rōnē nisi habeat p
 reuelationē illi⁹ cui dubia sunt certa :
 & q̄ nō fuit nobis expediēs ad salutez
 illa cognitio. s̄ vt illo fuit ignorantia
 ppt hūilitatē. iō de⁹ noluit reuelare .
 & apl⁹ nō fuit aus⁹ inq̄rere: s̄ oñdit de
 factum nostre intelligētie cū exclama
 uit. xi. ad Rōma. O altitudo diuitiarū
 pietie & scie dei q̄ incomprehensibi
 lia sunt iudicia eius & inuestigabiles
 vie ei⁹ &c. **Ad** illud ergo quod queri
 tur vtrū p̄destinatio habeat rationē.
 Dicendum q̄ habet in generali. simili
 ter in speciali. & hec ratio nota est diui
 ne p̄scentie. non nobis ratione p̄e
 dicta. **Ad** illud quod obijcitur de sa
 cra scriptura q̄ assignat beneplacitū
 pio ratione. dōm q̄ quis assignet pio
 ratione & aliam nō exprimat. non tamē
 est ideo concludendum q̄ non sit alta.
 q̄ non sunt oia scripta. sed nobis vti
 lia. Utile aut̄ fuit scire q̄ diuinum be
 neplacitum est causa et ratio . vt bi
 scāmus enim timere & nihil meritoiū
 nobis attribuitur. **Ad** illud qd̄ obij
 cit q̄ nō elegit q̄ p̄uidit tales. dōm q̄
 Aug. negat scdm̄ q̄ hoc quod est: quia
 dicit cām nō fm̄ q̄ dicit rōnem. q̄ q̄
 nra diuina voluntas possit h̄re rōnem
 ex qua bi p̄gruenter operari. tamē non
 cām siue rātonē causāle: cū sit cā cau
 sariū & maxime respectu voliti: quod q̄
 dem est ex mera dei liberalitate. vt po
 te est gratia iustificans impium. et per
 hoc patet sequens de statu. **Ad** illud
 quod queritur p̄pter quoz p̄uisionē:
 dicendum q̄ pōt esse propter p̄uisionē
 nē bonoz vt aliquo mō sunt a lib. arb.
 p̄pter quoz tñ p̄uisionē nec scio de
 terminare. nec volo querere. nec est rō
 nisi congruitatis. Unde & alia pōt esse
 q̄ hec. **Ad** illud quod obijcit de mū

di creatione. dōm q̄ si est simile de mū
 di creatione. quia mūdi creatio a diu
 na voluntate et hñ placito est tanq̄ a to
 ta cā Et rursus p̄ creationē nō suppo
 nitur aliquid. Rōnes vō ad oppositū
 pbant q̄ diuina voluntas rōnabititer
 facit siue q̄ habet rōnem p̄gruitatis
 ratione voliti. et q̄ hoc verū est. ideo
 concedende sunt. Quis aut̄que eaz pos
 sint habere cālūtam. tñ conclusio p̄
 cipalis nō h̄z cālūtam. Nam Aug. dicit
 hoc i li. retract. p̄ om̄s retractatōes
 q̄ p̄ponit & elegit et reprobat verita
 te certissima & a nostris sensib⁹ remo
 tissima. et q̄ a sensibus n̄tis est remos
 tissima iō nullus ibi ipsam inquirere.
 q̄ in hac vita nō possumus inuenire.
 et ideo in nostre intelligētie insuffici
 entia sermo de p̄destinatione clauden
 dus est vt obstruatur oēs os. et subdit⁹
 fiat ois mūndus deo cui⁹ iudicia n̄ sūt
 scrutabilia: s̄z fōm̄idolosa. silētio pes
 neranda.

Consequenter quantū ad
 scdm̄ articulum queritur
 de scdo scz interminabili
 tate diuine cognitionis.
 Et circa hoc querit̄ duo
 Primo q̄ dubium habet
 p̄ cōparationem ad complexa. querit̄
 vtrūm deus cognoscat res per modū
 complexionis. Scdo queritur vtrūm
 enūciabilia siue que de⁹ semel cogno
 scit semper cognoscat. **C**

Questio .i. Q̄ cognoscat
 p̄ modū cōples
 rōis ostēditur sic. Eādē rē quā cogno
 scit sensus cognoscat intellect⁹: s̄ sen
 sus p̄ modū icōplexionis. intellectus
 vero per modū complexionis. sed in
 tellectus est potentior in cognoscēdo
 q̄ sensus. ergo cognoscere p̄ modū cō
 plexionis est maioris potētie sed om̄e
 tale est deo attribuēdū ergo &c. **Itē**
 differēt significat res p̄ vocem incō
 plexam et p̄ cōplexionē. q̄ p̄ vocem in
 cōplexam q̄tum ad eē simplicif. sed p̄
 ordnē quātū ad esse tale: s̄z des
 us non tñ cognoscat res quātum ad
 esse simplr: sed etiā q̄tum ad esse tale
 vel tale: ergo cognoscat scdm̄ p̄plexio
 nē. **Itē** m̄ ordo vntus rei ad aliteram
 cui coniungitur in re facit cōpositio
 nem in cognitione. vel in sermone cō
 plexionē: sed de⁹ nō tñ intelligit in se
 i ē ipsam: sed etiā in ordine ad rem alī

am est pnt. & nō solū p modū simpli-
cē s; ppositōis. ¶ Itē: de? Itelligit nō
strū intelligere. & nostrū dicere. s; nos
dicimus. & intelligim? rē p modū pple-
xionis. & deus hoc mō Itelligit. ¶ S; 3
Dion. de diu. no. Cogit deus oīa
inmāliter. māta spartire partita pnt
formire multa. imutabilia. & si pnta
cognoscit iprite. & pposita p
modū simpliciē s; modū simplicitatis &
plexiōis opponunt. & nō cognoscit p
modum pplexiōis. ¶ Itē cū itell's cor-
gnoſcat p modū pplexiōis. aut modus
ille est i re. aut i intellectu. Nō in re qz
cū sensus apprehēdat eād ēre apphen-
deret eā p modū pplexiōis. & est in itel-
lectu: s; oīa talis itell'ct? i quo ē pple-
rio reār est pplex? & cōposit? s; dicit
nō itell's nō ē h'mot. & c. ¶ Itē: si co-
gnoscit res p modū pplexiōis cū modū
dine cognitiōis sit et cōtern?. ab eter-
no cognouit p modū pplexiōis. & pple-
rio fuit ab eterno. ergo vere vel false.
Si vere. ergo plura sunt vera ab eterno
si false. ergo plura sūt falsa ab eterno.
¶ Itē si cognoscit p modū pplexiōis.
cū eadē res mō vere signatē sub rōe
futuritōis. mō sub rōe pteritōis. mō
rōe pntialitatis. ergo hīs omib? mo-
dis de? cognoscit. ¶ S; 3. oīs cogno-
scit vt pntia. pnt. h. pnt. vlt. Unus dies
apud deū sicut mille ann? & c. ergo non
cognoscit fibus hīs modis. ¶ Rñ. dōz
qz cognoscere res per modū pplexiōis
pōt intelligi tripl'r. Aut ei modus cō-
plexionis cadit circa rē. & sic est sensus
deus cognoscit res ēstere vel se hē
per modū complexiōis siue cōpositio-
nis. & hoc est verū cognoscit enī res ēē
sicut sunt. Alio mō vt modū cōplexio-
nis cadat circa rē vt est expressa per i-
tellectū nostrū. & tūc est sensus qz de?
cognoscit res: nō tantū vt sunt: s; etiā
vt intellectus exprimit cognoscit enim
res et voces siue intellect' illas signi-
ficantes. et hoc verū est. Tertio modo
potēit intelligi vt modus cōplexionis
cadat circa intellectū diuinū. & hoc mō
falsū est. hoc enim spectat ad itelle-
ctū qui itelligit multa que oporet cō-
plexi. deus autem multa intelligit pno-
et ita simplici modo. nec magis est sim-
plex intellectus eius intelligendo pnti-
qz multa. Vñ itelligit e multa per mo-
dum cōplexionis. nec est oīno virtutis
nec omnino impfectionis. & id non po-

nitur nec in cognitione infima vt cō-
tina. nec in cognitione supma vt idiat
na. & fortassis non etiā est in cogitio-
ne supma ipis? aīe qz dicit intellectus p-
ut ē in suo summo. cognoscit enī p mo-
dū simplici aspect? Rōnes pbantes
qz cognoscit p modū pplexionis pce-
dūt scōz pntā & scōam vt ā. id verū cō-
cludūt pter pntū ad qd ita solutū est.
¶ Ad illd qd obijcit qz cōplexio venit
ab intellectu. dōm qz pplexio dupl'r po-
test cōparari ad intellectū. Aut sicut
ad cās. aut sicut ad subiectū Si ad sub-
iectū in quo. & qd informat & denoiat sic
pparat ad intellectū humanū a qz est
plexio. qz etiā pplexiō. Si ad cām. sic
pparat ad intellectū diuinū. Nā intel-
lectus diuinus cognoscit pplexionē nō
circa se: s; circa nrm intelligere. qm
plexio nō est ab intellectu nō nisi co-
operāte diuino in itelligendo. ¶ Ad il-
lud qd obijcitur qz si cognoscit res p
modū pplexionis. qz tunc cōplexiōes
sunt eterne. dōm qz ex pmo vt scōsē
su non sequitur qz complexiones sunt
eterne. quia nō est pplexio circa deum
sed bene sequitur qz veritas signifi-
ca; ta per aliquā complexionē est eterna
sicut veritas hūis mūdū esse futurū
tū ppositio. & cōplexio est ab intel-
lectu nōo itelligēte illam veritatē eter-
nā. Vñ sicut vox temporalis significat
rem eternam. vt hoc nomen deus. nō
tamen sequitur qz sit eterna. sic multa
enunciabilia significant veritatē eter-
nam nec tamen sunt eterna. ¶ Ad il-
lud quod obijcitur qz tunc cognoscit
res sub rōe futuritōis et pteritōis.
dōz sicut tactū est qz modū die cogni-
tōis pōt accepti vt s; sep' a pte cognti-
ti. Si a pte cognti. sic dico qz oīno co-
gnoscit rem esse. & ita mutabi' esse. et
ita composito modo esse sicut est. & ita
de oībus. & sic cognoscit rem pteritaz
esse pteritam et futuram esse futurā
& nō pteritam esse presentem Potēit
terum accipi a parte futr sic cū cognti-
tio dei sit oīno simplex. oīno pntia.
oīa cognoscit per modū simplicitatis
& p modum pntialitatis. Vñ qz dicit.
oīa sunt pntia apud deū. hoc dicitū
est qntū ad cognitionē. i qua nulla cas-
dit successio. id nec nouū nec pteritū
pteritū. nec futurum. in actu autē co-
gnitiōis angelice & humane cadit suc-
cessio. & ideo pteritū et futurum. ¶ 14

preterea nō ita dicitur oia pñta ante
cognoscēti. sicut deo. r hoc manifestus
ē. q. tūc eternitatē qd ē sp pñta plectit
oia spalia. r tō p3 qmō sic itelligēdum.

Questio. ij. **U**trū enuncia-
bita siue cōple-
ra q̄ de9 semel cognoscit sp cognoscat
vel sciat. Et q̄ sic pf. q. de9 nō cogno-
scit enunciabile nisi rōne veritatis. sed
vitas enūciabilē q̄ semel fuit sp fuit. r ē
erit. ergo enūciabile qd semel cogno-
scit semp cognoscit. **P**robatio medie.
oia veritas cōpleri fundat supra rem
cōplexā. sed eadē res pmo est futura.
postea pñs. deinde pterita. r vna r eadē
ergo pna r eadē veritas est i ea h3 oēs
hos modos. s3 necesse ē q̄ sit semp sub
aliquo horū modoz. ergo. ec. **I**tem;
hoc ipsum pf alta rōne. qz q̄cumqz scit
desicit immutabilē altoqm cū scire de: sit
suū esse. si mutare sūm scire r esse. qd
est imposse. sed oē qd habet immutabi-
litate habet semp pteritatem. qz si desi-
nit mutat. ergo qd deus semel cogno-
scit semp cognoscit. **I**tem: qd scriptū
est. Nihil libo deleri nō pōt. sed de9 co-
gnoscit nō aspiciēdo extra. s3 legēdo i
lib. sue pñcie. q̄ qd semel cogscit sp cog-
scit. preterea p3. qz sup illud Exod. 32.
Aut dele me de libro tuo. r c. glo. secur9
hoc dicit. qz nō debet. Et idē dī super
ps. **I**tem: qd desinit vel p̄dit aliquo de
sūte de necessitate pendet ex illo. sed
diuina cognitio nō dependet ex verita-
te creanda. ergo q̄uis enunciabile desi-
nat esse verū in de9 nō desinit illd scire.
r si hoc. ergo qd semel scit. r semper
Sed pira. sicut p̄scire h3 se respectu
futuri vt futurū est: sic scire respectu
veri. si em actu scit. actu est verū. s3 dē
mag9 de9 desinit p̄scire r ē. cū res de fu-
turo sit pñs. ergo sicut desinit scire cum
de vero sit falsum. **I**tem: sicut diuina
acceptio respicit bonitatē. ita visio ve-
ritatē. sed de9 desinit hominē accepta-
re cū perdit bonitatē. ergo desinit rem
cognoscere. siue enunciabile cū perdit
veritatē. **I**tem: hoc ipsum ostēdit p im-
possibile. qz si quocūqz enunciabile sci-
uit mō scit. r sciuit christū esse mortu-
rum. ergo r mō scit. sed quicquid scit ē
verum ergo christū eē mortuū est ve-
rū. qd est cōtra fidem. **I**tem: sic q̄qd
sciuit mō scit. sed aliqui sciuit non esse
te cum non eras ergo scit te nō esse. et
scit te esse. qz verū est ergo scit sicut duo

cōtradictorie opposita. ergo due cōtra-
dictorie opposita sunt simul vera. quod
falsum est r impossibile. **C** Rñsio. dōm
q̄ scire dicitur dupliciter. Uno mō p̄-
ut reflectitur in se. r sic sensus est. ille
scit hoc idē h3 cognitionē dō hoc. r hoc
modo dōm. q̄ scire nihil cōtra a par-
te sciti. actuale. nec veritatē nec p̄scis-
entiam. de9 em de ol enunciatōe habz
perfectā cognitionē. p̄trū sit enūciatio
perfecta r cōgrua. p̄trū vera r sic simi-
lita. Alio mō scire dī p̄m q̄ est verbum
p̄hereticū. r sic transit in actū extra. r
sic cōnotat veritatē in objecto. tunc er-
go scire enunciabile aliquod idē est qd
scire ip̄s eē verū. **U**n scio te sedē. hoc ē
dicē si tñ h̄ eo cognitionē de hoc. s3 cō
cognosco ipsum esse verū. **P**rimo mō
scire importat diuinū itelligere. **S**cdo
mō intelligere cū assensu. **S**i ergo scis
re accipia t̄p̄mo mō. sic dico q̄ q̄quid
est. r omne enunciabile. r oē qd sciuit.
ad huc scit. r habet cognitionē de illo:
qz de omni eo qd est: r qd pōt esse habz
cognitionem. nec seq̄tur. scit hoc. ergo
hoc est verū. immo est ibi consequens.
Si autem accipitur scire i scdo mō pro
unnotat veritatem circa enunciabi-
le. sic fuerunt quidam qui dixerunt q̄
desinit aliquid enunciabile scire. quis
posuerunt q̄ enunciabile qd est verū.
potest esse falsum. **A**lij dixerunt cōtra-
rium: quia posuerunt q̄ enunciabile qd
semel verum est. semper est verū. r ita
semper scit. **E**t vt melius pateat viden-
da est eorū positio r ratio positionis.
Fuerunt qui dixerūt q̄ albus alba als
bum cum sint tres voces r tres habe-
ant modos significandi. tamen q̄ ean-
dem significationem impoant. sunt
vnum nomen. **P**er hunc modum dices-
runt q̄ vnitās enunciabilis: accipienda
est nō ex parte vocis vel modi signifi-
candi. sed rei significate sed vna res ē
que pmo est futura. deinde pñs. tertio
preterita. ergo enunciat r ē hanc pmo
esse futuram deinde presentē tertio p̄e-
teritam. non faciet diuersitatem enon-
ciabilium. sed vocum. **R**ursus cum t̄dē
tēpus sit pmo futurum. deinde pñs.
tertio preteritum tēpus scit t̄cet quod
est mensura rei quod significatur p̄ o-
rationem. q̄uis esse vel fuisse vel fore cō
significent triz tēpora. ratione tñ signi-
ficati non diuersificant enunciabile. s3
pariatur solum a parte tēpōis signifi-

cati. vñ si dicā semel sortēs currit hoc
die: r cras dicā cucurrit cū hoc verbū
det intelligere aliud tps. r ita aliā actio
nē enunciabile nō est. quātūm cū nō
mutata significatiōe. qz retenta es-
dem significatiōe. enunciabile semp est
verū: r nō est idē. nisi cum eadē signifi-
catio retinet. ideo dixerunt qz illud qd
semel est verū semp est verū. r ideo cū
dey nihil oblitiscat: dicit qz oē enun-
ciabile qd scit scit. s; scit te nascitu-
rū: vel te esse ergo. r. nō debet sic sfer-
ri. ergo scit te esse: s; sic. s; scit te fuisse.
Aliiter est ibi figura dictionis. qz pcedit
ab idēitate i mō significādī ad idēti-
tate rei. r hoc mō soluit magf. Et ita
fuit opitio notaliū: d dicit sunt nōmīa
les. qz fundabāt positioē suā sup nois
vnitate. Sed ita fuit positioē ptra phm
qui dē in predicamētis qz eadē ofo pilo
est vā: postea falsa. Fuit etiā ptra com-
munē opionē. Fuit etiā ptra veritate.
Rō hui⁹ est: qz nec bonū fundamentū
h; nec bonā adaptatiōē pilo ei si qra
tur vtrū albus alba albi sint tria noīa.
Rūdendū est aut loqrīs grammaticē.
aut logicē. Si grāmaticē. cū grāmatt-
cū consideret ipositionē nois: r modū
pncipalē significādī substantiā cū qua
litate. sic dicit vñū nomē esse. Si logi-
cē cū logicus consideret nomē inq̄tum
est vox exp̄ssiva. vñ diffinit nomē. ver-
bū r orōnē p vocē tanq̄ p gen⁹. r mul-
tiplicato supiorū necesse est multiplica-
ri inferi⁹ si sunt multe voces significa-
tine sunt de necessitate multa nomīa. r
ideo p; qz male accipiebāt nois vnita-
tē secundū qz cōgruit ad ppositū. Ma-
la etiā fuit adaptatiō: qz enunciabile nō
significat rē. s; modū se hñdī. r cū per
verbum pñtis preteritū r futurū tps si
gnificet res alio mō se hñe patz de ne-
cessitate qz aliud enunciabile est te esse
nasciturū. r te esse natū. Rursus des-
ciebant i vltimo. qz sicut hō nō signifi-
cat istū hoīem vel illū. sic verbū pñtis
tps nō significat illud vñ illud pñsed
pñs in cōi siue copuler siue significet. r
inde est qz sicut hō non h; aliā signifi-
cationē nec est aliq̄ nomē. nec equocū.
si modosupponat pro petro. modo pro
conrado. sic nec verbū presentis tēpor-
ris siue pñdicetur hodie siue cras ha-
bet aliam significatiōē. r ideo non fa-
cit aliud enunciabile. Et preterea patz
qz quocūq; tempore pferatur te esse

nasciturum. qz idem est enunciabile qd
pius fuit verum modo falsum. secundū
ergo qz scire connotat veritatem circa
enunciabile. scit illud quod scit. r mō
non scit nulla facta mutatiōe in dei sci-
entia. sed solū in cōnotato. Et dēcedē-
dum tgr qz in secūda acceptiōe non oē
qd scit semper scit. Et ad illud qd obf
qz veritas est vna in pñti preterito et fu-
turo. vñ qz q̄tās sic reductibilis ad v-

ostēdit qz
dei potētia ē ois
potētia. qz est re-
spectu oim possi-
biliū q̄ possibile
est esse.

Unc
de ois
poten-
tia di-
agēdū est. vñ b;
ma consideratio
occurrit quomō-
vere de⁹ dicatur
ops. an qz omīa
possit. an tātū qz
ea possit q̄ vult.
Qd em̄ deus oīa
possit plurib⁹ au-
ctōritatibus cō-

ad possibilis que potest.

Unc de omni-
potētia dei agēdū ē.
Sup̄ egit magf
ster de scientia di-
nīa hīc agit de po-
tentia. Et quia po-
tentiam triplici-
ter contingit con-
siderari scz q̄tum ad quidditatem pos-
sibilitum. r q̄tum ad quantitatem. et q̄-
tum ad modum operandi. ideo hec p-
tres continet partes. siue tres distins-
ctiōnes. In prima dēterminat magister
de potentia in comparatiōe ad posse-
bilis que potest. In secūda dēterminat
de potentia q̄tum ad quantitatem. ostē-
dens eius immensitatem. infra. di. 4;

Di. xlii.

De potentia dei
in comparatiōe

Quesit.

Quidam est de suo sensu glan res. In certis de terminat de ipsa scilicet ad modum. infra. dist. xliiij. Hic illud restat discutiedu: vtz meli⁹. r. c. P^o ma ps q^o cōtinet p^osentē distinctio nē habz q^otuor partes. In p^oma mag^o ostendit: q^o dei potentia est oipotencia: q^o est respectu oim possibiliz q^o possibile eē. In scda remouet oia possibilia q^o posse nō est potētie. Ibi. Hic ergo diligēter p^osiderā: ibi⁹ oipotencia eius r. c. In q^ota mag^o g^oter alias rōnes oipotētie docet ad p^odictas duas reducere. Ibi. Et qui b^oidā tñ aucto^oratib^o tradit. id r. c. Et ibi prim^o p^ont aucto^oratē: de i^o deo: cet eas expone^ore. r. hoc ibi. S^o ad hoc pōt dicit q^o Aug. r. c. a Oia q^odē pōt test de⁹: sed nō facit nisi q^o cōuenit veritati ei⁹ et iustitie. Uide^o tur hoc verbus Aug. esse falsū. q^o in ps d^o. Mi^o sericordia dom^oni sup oia op^oera ei⁹. q^o mag^o debet dicere q^o non facit nisi q^o cōuenit mie^o Et iterū q^o d^o d^o.

probat aut enim Aug. in li. q^onū ve. ac no. legis. a Oia quidē pōt de⁹: sed nō facit nisi q^o conuenit veritati ei⁹ r iustitie. Idē i eodē b potuit de⁹ cuncta facere simul sed rō phibuit: i. volūtas. Rōnē nēpe ibi volūtatē appellauit: q^o deivolūtas rōnabilis est r equisima: fatendū est q^o deū oia posse. Remouet a deo illa possibilia q^o posse nō est potētie. b Sed q^orit quō oia posse dicat/ cū nos q^odā possim⁹ q^o ipse nō pōt. Nō pōt enī ābulare/ loq^o r h^omōi q^o a natura diuinitatis sūt penitus aliena: cum horū infra nullaten⁹ h^ore q^oat in corpore r simplersba. Quib⁹ id rñ dendū arbito^o q^o h^omōi actiōes ābulatio. s. r locutio: r h^omōi: a dei potentia / aliene non sunt: sed ad ipsam prinēt. Licet enī h^omōi actiōes i se deus

habere nō possit nō enī pōt ābulare: vel loq^o r h^ou^o in modis: eas tñ in creaturis pōt operari: facit enī vt hō ābulet / et loquat^o r h^omōi. Nō ergo p^o istas actiōes diue potētie detrahatur aliquid: q^o r hoc pōt facere oipotes. S^o sūt alia quedā q^o de⁹ nūllaten⁹ facere pōt vt pctā. Nō enī pōt mēt. r. nō pōt test peccare: sed nō iō oipotētie dei in aliquo detrahatur vel de⁹ rogat si peccare non posse d^o: q^o nō eēt hoc potētie: s^o i firmitatē. Si enī hoc posset oipotēs non esset. Nō ergo i potētie s^o potētie i putandū est q^o ista non pōt. Uñ Aug. i xv. li. de trini. Magna inq^ot dei potētia est nō posse mentiri. Sūt enī q^o dā que i alijs rebus potētie de⁹ purāda sūt: i alijs hō mīme. Et q^o i alijs laudabilia sūt: i alijs hō rephēsbilia sūt.

ferentis est iter veritate et iustitia. C^o R^o dōm q^o iustitia/ vno modo est idem q^o erigentia mēritōrū: sic diu^o dicitur cōtra misericordiā. Alio mō dicitur de centiā bonitatē et hoc mō cōp^ohendit mīam est iustitia p^ote ofctā: et sic accēpit Aug. in p^odicto verbo: et hoc mō differt a veritate scdm rationē dicēdi. Quis idē sit h^omō r. Nā veritas respicit p^onam: quāq^o rē h^omō sed iustitia respicit p^onā rem cōparatā ad alterā h^omō q^o per leges debitas / colligatur vna alteri. b C^o potuit deus cūcta facere simul: sed ratio phibuit. Uidel^o male dicere: q^o posse prohiberi est ipotentie. ergo si diuapotētia pōt phiberi est impotēs. Item: illa ratio aut est q^od creatū aut increatū. Si creatū ergo aliquid aliud a deo phibuit diuina virtute. ergo aliquid potest resistere deo. Si increatum: quomō pōt phibere cū sit oimō idē. P^oterea hoc nō videt^o prohibendum: Solu^o Aug^o.

De ali^o obūct.

Solu^o

Aug^o.

Sol.

quia Eccl. xvij
dicitur. Qui vi-
uit in eternum
creavit omnia si-
mul. Et hinc dicitur
dū qd rō hiepo-
catur voluntas
rōnalte r rōna-
bilitas in vobis
tate: r ista q̄ntas
non dicat aliqd
aliud q̄tm ad
pncipale signifi-
catū a dīna eēn-
tia: cōnotat ta-
mē aliqd: scilicet
cet cōgruitates
in vobis: q̄ quis
dē nō reperitur
in et^o opposito.
Nō pater: si oīa
simul producta
essent q̄tm ad
esse singulare:
nulla creatura
aliqd faceret. r
non esset ppter
hoc cursus in
vniuerso q̄ est.
Voluntas ergo
rationalis hoc
erigebat vt deo
non faceret oīa
simil q̄ntas pos-
set. vñ phibitio
nō accipit hie p
repugnātia: sed
partitō: potē-
tie q̄ntū ad actū
non q̄ntū ad
posse. Et hec est
determinatio ē
differentie ad
hoc opus non
ad oppositum:
et sic patēt ob-
iecta. Nā ecclē-
siasticus intelli-
git q̄ntū ad pres-
pncipales: sine
prioris. sed An-
gu. loquitur q̄ntū
ad individua.
c. Deo oīpo-
tēs nō pōt mou-
r ce. Querit de

Nō ergo iō de-
min⁹ potēs ē: qz
peccare nō pōt:
cū oīpotēs nulla
ten⁹ possit eē qui
hoc potest. Sūt
etiam et alia q̄
dam que deus
nō pōt. vñ vī nō
oīa posse nō enī
pōt moui vel fal-
li. Vñ Aug. i lib.
de simbolo. De⁹
oīpotens nō pōt
moueri: nō pōt fal-
li: non pōt miser-
feri: nō pōt vin-
ci: hec vlt⁹ r ha-
iusmodi ablit vt
possit oīpotens.
Si enī hī mōi pas-
sionib⁹ atqz defe-
ctib⁹ subici pos-
set oīpotēs mini-
me foret. r iō mō
stratur oīpotēs.
qz et hec ppinqz
ri nō valent: pōt
tamen hec in a-
lijs operari.
¶ Ponit rō-
nes q̄ attestāt
dīne potētie q̄ se-
cundum duo cō-
siderantur. c.
¶ Hic ergo dili-
genter p̄siderāti-
b⁹ oīpotentia ei⁹
fm duo apparet
scz qz oīa facit q̄
vult: r nihil oīno
patitur fm vtrū
qz deus oīpotēs
verissime predi-

catur. quia nec
aliquid est qd ei
ad patiendū cor-
ruptione inferre
valeat: nec aliqd
ad faciendū im-
pedimentū affer-
re. Manifestum
est itaqz deū oī-
no nihil posse pa-
ti: et omnia face-
re posse: pter ea
sola quib⁹ ei⁹ di-
gnitas ledere:
eiusqz excellētie
derogare: i quo
tamen nō est mi-
nus oīpotens.
hoc enī posse nō
est posse: sed nō
posse. Nemo er-
go deū oīpotētē
in aliquo dicere
presumat: q̄ om-
nia potest q̄ pos-
se potentie est: r
inde vere dicitur
oīpotens.
¶ Alias ra-
tiones omnipo-
tentie auctorida-
te Augustini et
Criso. docet ad
predictas tuas
reducens. d.
¶ Ex quibusdā
tamen auctorida-
tibus traditur
ideo vere dici oī-
potens: quia q̄c-
quid vult po-
test. Unde Au-
gustinus in en-
chiridion. Non

differētia horū
quattuor: quere
mouet Aug. a
deo. scilicet mo-
ri: falli: miserari
esse: r mentiri.
Respon. dicens
dum qz ista dī-
cunt defect⁹ ps-
sūs homīs sine
anīme l corpore
Quadruplex au-
tē est actus: et
quadruplex po-
tentia. p̄tma ē
p̄tūficatīua: et
hūius actus est
vivere: r cōtra
hūc est defect⁹
mori. Secunda
est cognitīua:
cūtus actus est
nosse: r contra
hūc est falli.
Tertia est affe-
ctīua: r hūius
ctus est velle si-
ne amare r dele-
ctari: r contra
hūc est misē-
rum esse. Quar-
ta est opatīua:
et hūius actus
est agere: con-
tra hūc est vns-
ct et supari. Et
nota qz ex hīs q̄
dīr q̄ntas ḡnā
actū remonē-
tur a deo. scz
p̄oales sive in-
strūmētāles: vt
currere. Acus
culpābiles: vt
peccare mētri.
Act⁹ passīui: vt
vinci r supari.
Act⁹ defectīui:
vt mori r falli:
qz hūc pōz cō-
tūctā defectū.
Et ideo dicitur
ḡstler p̄fectā rō-
nē potētie q̄ p̄-
oīa facē: r nihil
pati.

August.

Solutio.

Nō ob aliud veraciter vocatur
 oēs. nisi qm̄ q̄cqd vult p̄t nec
 voluntate cuiuspiā creature vo
 luntatis oipotēntis impeditur
 effectus. Itē in li. de spū z littera
 Non p̄t deus facere iniusta.
 quia ipse est summa iusticia et
 bonitas. Omnipotēs vero est.
 non q̄ possit oia facere. sed q̄
 p̄t. efficere q̄cqd vult. ita vt ni
 hil valeat ei⁹ volūtati resistere
 qm̄ p̄pleat. aut aliquo mō ipe
 dire eadē Joh. cry. in omelia q̄
 dā de expositione symboli ait.
 Omnipotens dicit deus quia
 posse illi⁹ non p̄t inuenire nō
 posse dicēte p̄pheta. Oia q̄cū
 q̄s voluit fecit. Ipse est ḡ oēs
 vt totū qd vult possit. Un apl's
 Eius inquit volūtati quis re
 sistit. hīs autoutatib⁹ v̄r ostē
 di q̄ de⁹ ex eo tñ dicatur oēs
 q̄ oia p̄t que vult: nō q̄ om
 nia possit.

Determinatio premissa
 rum autoritatum.

Et ad hoc p̄t dici q̄ aug.
 vbi dicit omnipotens non di

dicitur q̄ oia pos
 sit zc. tā ample z
 ḡaliter accepit
 oia vt ēt mala in
 cluderet. q̄ deus
 non p̄t nec vult.
 Nō ergo nega
 uit euz posse oia
 que conuenit ei
 posse. Sitr cū di
 cit. Nō ob aliud
 veraciter b̄z oipo
 tens nisi quoniā
 q̄cqd vult potest
 non negat eum
 posse etiā ea que

nō vult. sz aduer
 sus illos q̄ dice
 bant deū multa
 velle que nō pos
 terat. affirmat
 eum posse quic
 qd vult. Et ex eo
 vere dici omni
 potētem non ob
 aliud. q̄ p̄t q̄c
 qd vult. Sed ca
 ue quō itelligas
 potest q̄cqd vult
 an quicqd vult
 se posse. an quic
 quid vult facere
 an quicquid vult
 fieri. Si enim di
 cas ideo omni
 potētem voca
 ri. quia p̄t quic
 quid vult se pos
 se: ergo z petrus
 similiter omni
 potens dici po
 test. vel quilibet
 sanctorum. vel
 beatorum: quia

tatis. q̄ cū illa
 sit simpliciter nō
 ens non videt
 posse includi.
 Nō. dicendū q̄
 malum accipit
 rōne defomita
 tis. z qm̄ oia
 distribuit ibi p̄
 possibilitibus. z
 possibile potest
 accipi ḡaliter
 tā a potētia actū
 na q̄ defectiua
 z sic accipit am
 ple z p̄p̄hen
 dit malū. z sic i
 telligit Augu.
 Alio modo v̄r
 possibile dicitur
 a potētis q̄
 fm̄ rē z modū
 ē potētis. z tūc
 propue acci
 pitur. z tunc nō
 continetur ibi
 malum. z sic ac
 cipitur in cōt
 v̄si euz dicitur
 deum oipotēntē
 z sic p̄z q̄ q̄
 utis non conti
 neat sub ēte.
 nō est simile de
 potentia.

potest quicquid vult se posse.
 et potest facere quicquid vult
 facere. Non enim vult facere
 nisi quod facit: nec posse nisi
 quod potest. sed non potest
 facere quicquid vult fieri.
 vult enim saluos fieri qui sal
 uandi sūt verūtm̄ eos saluare nō
 valet. De⁹ at q̄cqd vult fieri p̄t
 facere. Si enim vult aliquid
 fieri per se. potest illud facere
 per se. et per se facit sicut ce
 lum z terram per se fecit. quia
 voluit. Si autem vult fieri per
 creaturam z per eam operatur
 sicut per homies facit domes

S. q̄.

Johan.
 cry.

Jo. cry.
 No. 11.

Se **Q**uod autem vel agere? hanc gratiam potest
 nam qua potens est. Ut male dicere, quod
 generatio est actus
 naturalis cum quod
 generet filios in
 natura. Et est po
 tentia naturalis:
 sed non dicitur de
 non naturaliter pro
 ducit homines. Et
 homo. Et homo ha
 bet potentiam na
 turalem. Rationem. Sed
 quod naturale est
 dupliciter. Uno modo
 dicitur naturale quod
 habet a natura et
 personam natura
 re. Et sic creatur
 re multe habent po
 tentias natura
 les. Alio modo dicitur
 naturalis potes
 tia quod test alicui
 pro propria natura
 ita quod non palia
 nec datur nec con
 servantur. Et hoc
 modo sola virtus
 divina est naturalis.
 omnis autem alia a deo
 est liberata data et
 liberata per servat
 et adiuvat, ut agat
 et id gratia.
Se **U**ere ac pro
 prie trinitas de
 us operis dicitur. Ut si
 verum dicere: quod
 non dicitur proprie
 omnes. Et nec operis
 Ite Mat. vlti.
 Data est mihi omnis
 potestas in celo et in
 terra. Et dicitur aliis
 ut. quod Mat. it.
 Si potes crede
 re. omnia impossibilia
 sunt credenti. Rationem.
 dicitur: quod omnipotens
 est solus deus pro
 pietate infinita. quod
 nulla potest esse crea
 tura. nec est pro
 nec in alio fin

et huiusmodi ar
 tificialia. et de
 quidem ex se et
 per se potest. ho
 mo autem vel an
 gelus et tum cum
 quod beatus est non
 est potens ex se
 vel per se. Sed
 forte dices: nec
 dei filius potest
 a se. nec spiritus san
 ctus: sed solus pa
 ter. Ille enim po
 test a se. qui est
 a se. filius autem
 quia non est a se:
 sed a patre. non
 potest a se sed a
 patre. et spiritus san
 ctus ab utroque.
Ad quod di
 cimus. quod licet
 filius non possit
 a se: nec operari
 a se: potest tamen
 et operari pro se.
 sic et spiritus sanctus.
 Unde hyla. in li
 bro. ix. de trini.
 Nature inquit cui
 contradicis he
 retice hec unitas
 est. ut ita pro se a
 gat filius. ne a se
 agat. et ita non a se
 agat ut per se a
 gat. per se autem
 dicitur agere et
 potens esse. quia
 naturalis habet

humanam naturam. Et hoc melius patebit
 alibi. Ut si dicat de pro omnipotens. hoc
 intelligit sed pro
 matum concitatio
 nem. Si autem dica
 tur de creditur
 bus. distribuitur
 et accommoda so
 lū de miracul.
 et sic patet illud.
Quod autem vel agere? hanc gratiam potest
 nam qua potens est. Ut male dicere, quod
 generatio est actus
 naturalis cum quod
 generet filios in
 natura. Et est po
 tentia naturalis:
 sed non dicitur de
 non naturaliter pro
 ducit homines. Et
 homo. Et homo ha
 bet potentiam na
 turalem. Rationem. Sed
 quod naturale est
 dupliciter. Uno modo
 dicitur naturale quod
 habet a natura et
 personam natura
 re. Et sic creatur
 re multe habent po
 tentias natura
 les. Alio modo dicitur
 naturalis potes
 tia quod test alicui
 pro propria natura
 ita quod non palia
 nec datur nec con
 servantur. Et hoc
 modo sola virtus
 divina est naturalis.
 omnis autem alia a deo
 est liberata data et
 liberata per servat
 et adiuvat, ut agat
 et id gratia.
Se **U**ere ac pro
 prie trinitas de
 us operis dicitur. Ut si
 verum dicere: quod
 non dicitur proprie
 omnes. Et nec operis
 Ite Mat. vlti.
 Data est mihi omnis
 potestas in celo et in
 terra. Et dicitur aliis
 ut. quod Mat. it.
 Si potes crede
 re. omnia impossibilia
 sunt credenti. Rationem.
 dicitur: quod omnipotens
 est solus deus pro
 pietate infinita. quod
 nulla potest esse crea
 tura. nec est pro
 nec in alio fin

potentiam ean
 dem quam et pa
 ter qua potens
 est et operatur.
 sed quia illam habet
 a patre. non a se
 ideo a patre non
 a se dicitur potens
 se et agere.
 et homo autem vel
 angelus gratia
 tam habet potes
 tiam qua potens
 est. ideoque ergo
 vere ac proprie
 trinitas deus om
 nis potens dicitur.
 quia per se: id est
 naturali poten
 tia potest quic
 quid vult fieri.
 et quicquid vult
 se posse. Nichil
 enim vult fieri
 quod non possit
 facere per se vel
 per creaturam.
 et nichil vult se
 posse quod non
 possit: et omne
 quod vult fieri:
 vult se posse: sed
 non omne quod
 vult se posse:
 vult fieri. Si es
 nim vellet fieri
 fieret. quia vo
 luntati eius ni
 hil resistere po
 t est.

hunc dilectio
 quatuor sunt
 pro utrum de
 possit aliquid alie
 ud a se se co da
 to quod possit. ar
 tur utrum possit
 inesse quod alii ar
 geti est possibile.
 Tertio utrum de
 uina potestas se
 extendat ad omne il
 lud quod alii agere
 est impossibile.
 Quarto utrum pos
 sibile dicitur alie
 quid simpliciter se
 cas suppones. si
 ue potestas divina
 vel secundum se
 res. vel se potes
 tia creatura.

Quod. i.
 Quod autem non possit
 se deus aliquid a se
 ostendit sic. Omnia
 potestas quod agit
 aliquid a se in quod
 est vel cuius est.
 egreditur ab illa
 se. potestas enim
 non operatur nisi
 est. Si ergo divina
 se operatur per
 suam potestatem
 aliquid aliquid a se po
 tentia eius incipit
 esse ut fieri a se
 et egreditur a se

Oppo quod
 nec filius
 possit a
 se nec. ff.

Ratio.

6

Philari.

hic plac
 ne ostend
 are de
 opa tua

7

sed ois potētia q̄ egreditur a substan-
tia elōgatur a substantia. ⁊ ois potētia
dīstās a substantia repugnat simplicita-
ti. cū q̄ hoc sit ipōssibile i deo. vñ q̄ de-
us nō agat i aliud a se. ¶ Itē. ois potē-
tia cui⁹ opus est i aliud h̄z depēdētias
ab illo. Probatio. opus em̄ qd̄ tr̄ āsit i
materiā subiectā aliquo mō pendet ex
illa: s; potētia pēdet ex eodē ex q̄ pen-
det act⁹. q; p̄icitur pactū. ergo si po-
tētia dīna est in aliud. h̄z depēdētias.
¶ Itē. ois potētia q̄ est in aliqd̄ qd̄ nō
sp̄ est cōnūctum suo actui habet indī-
gentiā. nō em̄ est p̄fecta nisi qñ agit. ⁊
nō agit. nisi cū obiectū est p̄ns. q̄ quā-
do non est sp̄ p̄ns est incōpleta. Hoc au-
tem repugnat potētie dīvine. q̄. ⁊c.
¶ Item. in deo idē est posse ⁊ esse. s; de-
us non est aliud a se. ergo non potest i
aliud a se. Si tu dicas q̄ potētia con-
notat: sed non essentia. Cōtra. de⁹ po-
test aliquid facere quod nec est. nec fu-
it. nec erit. q̄ nihil p̄notat. Si tu dicas
q̄ cōnotat qd̄ est in potētia: sed poten-
tia dei nō est aliud q̄ deus ⁊ quod est
in deo. ergo ⁊ nihil aliud connotat.
Sed contra. bonū est diffusum sui s;
diffusio s̄m q̄ h̄m d̄t est in aliud. q̄ bo-
num s̄m q̄ bonum potest in aliud. aut
ergo s̄m potētiā suā. aut alienā.
Si s̄m alienā. ergo non est perfecte
bonum cum non habeat actum i bo-
nuz per se. Si propter potētiā suā. q̄ bonū
s̄m q̄ bonum. potest in aliud. sed deus
est summe bonus. ergo. ⁊c. ¶ Itē. per-
fectio creature est in hoc q̄ possit ali-
ud a se producere. si ergo omne quod
perfectiōis est deo: est attribuendū
potētia producendū aliud deo est at-
tribuenda. ¶ Item. si nihil aliud a se
p̄t. ergo nulli aliū a se p̄est. ergo nec
aliquid deo subest. ergo a nullo est co-
lendus a nullo est adorandus. et nihil
ab ipso omnino est querendum. quod
est summum inconueniens secundum
omnes. ¶ Item. si nihil potest in ali-
ud a se. ergo nihil est ad ipsum neq; p̄-
pter ipsum. sed bonitas est in rebus et
ordo per relationem ipsorum ad sum-
mum bonum a quo est omne bonum.
ergo secundum hoc. nulla res est bona
nec ordinata in vniuerso. hoc autem
est summum inconueniens. ergo nec
esse est ponere q̄ possit in aliud a se.
Prima consequentia est manifesta.
Ad illud em̄ solum fiat vltima resolu-

tio in redeundo. in quo est p̄ma origo
in erando. vt manifestū est. ¶ R̄sio.
ad hoc intelligendū notādū est q̄ pos-
se aliud siue in aliud a se. hoc est dupli-
citer. Aut i aliud sicut in distinctū s̄m
essentiā ⁊ remotū s̄m distantia. q; im-
possibile est duo cōtraria esse in eodē
subiecto. ⁊ hoc modo posse in aliud est
per egressum potētie a substantia. ⁊ tō
est ibi elongatio ⁊ distantia. Et q; elon-
gatur a sua substantia. tō pendet a sub-
stantia in quā agit. ⁊ ideo est ibi depen-
dentia. ⁊ q; distantia ⁊ dependentia. tō
imperfectio ⁊ indigentia. hoc mō pos-
se in aliud deo nō cōpetit propter tres
condiciones p̄dictas sicut ostensū est.
q; repugnat dīvine potētie. sicut dīstās
tia dependentia ⁊ indigentia. Alio mo-
do posse in aliud d̄t sicut indētū s̄m
secundū formā ⁊ essentiam. non tñ in res-
motum secundū aliquā distantia. q; di-
uina essentia dū operatur intime est in
illo. ⁊ hoc modo nec ponit distantiam
nec dependentia nec indigentia. Cum
em̄ dīuina essentia sit oī perfectōe per-
fecta. ⁊ potētia eius sit oimoda idīus-
sione idīuina. a nullo alio depēdet. nūl-
lo alio indiget. hoc ergo mō ponendū
q̄ deus potest in aliud a se. siue aliud a
se. Et h̄is p̄ p̄mo obiectū. ¶ Qd̄ enim
obīctū potētia que est in aliud egredi-
tur ab agente i passum. d̄m q̄ hoc ve-
rū est vbi agens in aliud nō est in illo
secundum veritatem. vbi autem est om-
nino nulla necessitas est egrediendi.
¶ Ad illud quod obīctur. q̄ potētia
que est i aliō pēdet ex illo. d̄m q̄ hoc
perū de illo cūctus actio est in aliud tā-
q̄ in sustentans. dīuina autem potētia
non indiget alio sustentante qd̄ patet:
q; non indiget materia subiecta. sed fa-
cit ex nihilo. Et ratio h̄tus est. q; cum
potētia est omnino indifferens. et ab
essentia ⁊ actu. sicut essentia non indī-
get sustentante: sic nec potētia. ¶ Ad
illud quod obīctur q̄ potētia que est
in aliud habet p̄fectionis indigentiam
dicendum q̄ potētia agēs in aliud est
duplex. Quedam que est sius actus. et
talīs nihil plus habet qñ agit in aliud
q̄ qñ non agit. ⁊ hec nullo modo indī-
get. ⁊ talīs est potētia dīuina propter
summam simplicitatem. Alīs est poten-
tia agens in aliud per actum a se dīffer-
rentem. talīs plus habet qñ agit q̄ qñ
non agit. ⁊ talīs est que habet indigen-

8

9

10

S. iij.

Etiam aliquo modo, ut in potentia creata, non sic est de potentia divina, et ideo potentia sic in aliquid quod non se est per se, propter hoc tamen nec idigens est nec incompleta.

¶ Ad vicium dicitur: quod potentia notat possibile et possibile ampliat, et ad non ens, et sicut possibile ampliat, ita et diversitas notat, et ideo non tamen de posse in aliquid, quod potest in aliquid quod est, sed quod potest in aliquid quod potest esse, deus autem a se non potest esse aliquid, ideo per illud.

¶ **Questio. ij.** Utrum deus possit in se aliquid quod potest esse agens creatum. Et sic videtur. Qui enim dicitur dicitur nihil excipit: sed non dicitur et creatum deum potest esse: sed deum omnipotentem. **¶** Item, quod deus est omnipotens, ideo scit omnia quecumque scit alius sciens. Si enim aliquid sciret aliquid quod non sciret deus, deus non diceret omnipotens, nisi possit quod quod potest omnia alius. **¶** Item, deus non deest, volens, nihil non vult omnia que alii volunt, et per se si non posset omnia que alii possunt non esset omnipotens.

¶ Item, omne esse est a primo esse, et omne posse est a primo posse, ergo omnia potentia potest aliquid potest, propter divinam potentiam: sed propter quod unumquodque est illud magis, et cetera. **¶** Sed contra, aliqua creatura potest omnia recipere et corporaliter per materia, aliqua potentia potest omnia recipere spiritualiter, ut spiritus rationalis creatura: sed deus nihil potest recipere, et non potest omne quod potest aliquid a se. Si dicatur quod si est potentia: sed ipse potest. Contra, nulla potentia est a deo siue a potentia divina, et si hoc potentia materie siue a nullo non esset a deo. **¶** Item, hoc potest pati misertam siue sustinere penam, deus non potest pati, et cetera. Si dicatur quod illud est impossibile, contra, nullum opus virtutis est impossibile: sed sustinere est opus fortitudinis quod propriissime est virtus, ergo, et cetera. **¶** Item, homo potest peccare, deus autem non potest, et cetera, quod si potest peccare: res potest esse maius, quod est inconueniens. Si dicatur quod hoc posse non est possibile, contra, augustinus de ciuitate dei, melior est natura que potest peccare quam que non potest peccare, et posse peccare spectat ad bonitatem et perfectionem nature, et non dicitur impotentia. **¶** Item, hoc potest currere et comedere deus, hoc non potest, et cetera. Si tu dicatur quod hoc est impossibile, contra, omne illud quod dicitur possibile est a potentia que vere est po-

tentia, sed currere et comedere non dicitur actus privationis, sed potentia, et sicut a potentia in quantum potest est: non in quantum ipse potest, et manifestum, et cetera. **¶** Item, quod sicut dicit philosophus in philosophia, i. Quod sunt que dicuntur potentia sunt ad modum dicitur, ut cum in potentia a parte rei, ut posse motum: posse corrupti. Propter hoc intelligendum, quod quod sunt que posse est potentie simpliciter et perfecte, ut posse intelligere, dicitur generare operari, quod sunt que posse est potentie tamen imperfecte: ut currere et ambulare ista et actus dicitur in actione et passio: non siue defectu in agere. Quod est que posse simpliciter est ipse potest: ut privationes, ut posse peccare: deficere. Quando de his ratione privationis, secundum hoc intelligendum quod cum potentia dei est perfectissima, illa potest deus per se et in se, et sicut potentie simpliciter, ut intelligere et operari, illa vero que sunt imperfecte potentie potest quod non in se, per se potest et hoc quod est ibi perfectio nis et potentie, in se non potest propter illud quod est ibi potentie imperfectio nis que in eo non cadit, illa autem que sunt simpliciter ipotentie nec potest in se, nec potest per se, per se non potest, in se non est a deo quod non sit a deo per se et immediate, hoc autem quod est defectus non potest esse in deo nec a deo: quod deus non deficit in essendo nec in agendo. Si ergo gratia verum deus possit omne potest aliquid agens, respondendum est si simpliciter sed cum determinatione, scilicet quod potest omne potest est potentie simpliciter et perfecte: in alio potest quod est potentie imperfecte, nec in se nec in alio quod est omnimode impotentie, et hoc ipso dicitur omnipotens, quod potentia eius ad omnia sufficit: et in nullo deficit. **¶** Ad illud quod obijciuntur, quod non potest recipere res, nec rerum similitudines, dicitur ad hoc et ad omnia de quibus obijciuntur quod illa posse non est potestie perfecte. Secundum hoc intelligendum quod est potentia omnino sufficientes et actus potestie potestie producant res. Et est potentia pure passiva, ut potentia suscipiendi. Et est potentia defectiva, ut potentia peccandi. Et est potentia partim activa et partim passiva, ut potentia ambulandi. Et est potentia partim activa et partim defectiva, ut potentia suscipiendi penam. Et potentia partim passiva et partim defectiva, ut potentia moriendi. Dicendum ergo quod nihil horum in se potest deus: quod tamen sunt potentie alie, ut deus, verosimiliter tamen perfectionem potentie. Nec est simile de scientia, quod scitum non diminuitur

de ratione scientie, sicut possibile de ratione potentie: quia scitum non causatur a scientia, sicut possibile a potentia.

16 Ad illud tamen quod dicitur de potentia peccandi, intelligendum quod si peccare dicat effectum cum deformitate sine actu, sic non tamen dicit potentiam deformitatis, sed actum ratione actus subtrahit: et sic dicit nobilitatem. Si ratione deformitatis, sic dicit simpliciter defectum. Quocumque tamen modo dicatur, quod si peccerit defectum, nullum modo puenit deo.

17 **Questio. iii.** Utrum diuina potentia se extendat ad omne illud quod alicui agenti est impossibile. Et quod sic videtur. Dicitur enim aliter quid impossibile propter nature ordinationem, ut de ceco fieri videntem. Aliiter quid propter preteritionem, ut te non fuisse ex quo fuisti. Tertio propter oppositionem: ut idem esse album et nigrum. Primum est impossibile secundum naturam: secundum secundum tempus sine per accidens, tertium potest dici impossibile secundum disciplinam, quia omnis scientia supponit illud principium quod opposita non sunt simul, verum de eodem ostenditur ergo quod deus potest omne tale impossibile. Luce. i. Non erit impossibile apud deum omne verbum, sed omnia constringit verbo dicere, ergo nullum tale est impossibile apud deum.

Item Ephe. iij. Et autem qui potest facere supra quam possumus intelligere, ergo potest deus plura facere quam possit intellectus fingere, sed potest fingere omne impossibile quod potest enunciare, ergo et deus potest illud facere.

Item Hieronimus, perfecte potestatis est id naturam posse facientis: quod potest significare sermo dicentis.

Item Basilus, Plus potest deus facere quam tu potes intelligere, ergo per auctoritates canonis et sanctorum videtur quod deus possit omne impossibile.

Item ratione videtur quia si illud est potentius cui nihil omnino est impossibile, quam cui aliquid est impossibile, sed deus est potentissimus in summo, ergo nihil omnino est ei impossibile.

Item, si aliquid impossibile non est deo possibile, aut hoc est propter privationem, aut propter positionem. Si propter privationem, contra, nulla maior privatio quam omnino non entis, sed deus de nihilo facit aliquid, si ergo propter

privatone, si propter positionem, ergo videtur quod aliquid sit quod non subiacet diuine potentie, quod et non obediatur, ergo potentia dei habet resistentiam. Item ostenditur specialiter quod possit impossibile secundum naturam, ut de truncato facere vitulum, quia plus distat non ens ab ente, quam unum ens ab alio, sed deus de non ente facit ens, ergo de primo ente potest facere aliud. Item quod possit impossibile secundum tempus, quia illud est impossibile per accidens, quod nullam potentiam resistitiam, quia non est, ergo si deus potest impossibile per se, quod habet resistentiam, cum illud sit magis impossibile, ergo potest impossibile per accidens. Item: quod possit impossibile secundum disciplinam, videtur, quia plus distat creator a creatura quam unum ens creatum ab alio, sed deus potest facere quod creatura creatori videretur in eadem proposita simplicissima, ergo multo fortius potest facere quod opposita simul sint in eodem, ut quod aliquid sit simul album et nigrum, et hoc videtur factum esse in christo, quia prius et idem erat eternus, et passibilis et impassibilis, visibilis et invisibilis, et sic de alijs. Item: deus fecit virginem parere quod est impossibile secundum naturam, quia potentia nature nullo modo est ad hoc, et est ibi impotentia secundum disciplinam, quia simul sunt opposita vera de eodem, et quod est magis impossibile quam impossibile secundum accens, scilicet corruptas integrare sine fieri virgine, magis enim videtur partus incorporeus virtutis, tati quam coitus, et cetera. Item Sed deus non potest impolere secundum naturam, ut Augustinus dicit in libro de haereticis, deus inquit ita est omnia ut nihil quod rationis sue instituta euellet, sed si aliquid est impolere secundum institutionem nature, simpliciter est deo impolere. Item: ratione videtur, quia deus non potest facere contra ordinem rationis recte, ut pote mentiri et promissum, ergo non potest facere contra institutionem nature ordinate, non potest impolere secundum naturam. Item quod non possit impolere per accidens, Hieronymus, cum cetera potest sit deus, non potest de corrupta facere virginem, sed constat quod hoc non dicitur quod non possit reparare clausura, sed quia ea quod corrupta est impolere est non fuisse corrupta, ergo, cetera.

Item Augustinus in libro, per falsum, hanc falsam facere non potest, et ratione redidit, si enim hoc faceret, hoc esset factum, et ut ea quod vera sunt, eipso quod vera sunt essent falsa, et ita esset per arripere veritati, et cetera.

Item Augustinus in libro, per falsum, hanc falsam facere non potest, et ratione redidit, si enim hoc faceret, hoc esset factum, et ut ea quod vera sunt, eipso quod vera sunt essent falsa, et ita esset per arripere veritati, et cetera.

Item Augustinus in libro, per falsum, hanc falsam facere non potest, et ratione redidit, si enim hoc faceret, hoc esset factum, et ut ea quod vera sunt, eipso quod vera sunt essent falsa, et ita esset per arripere veritati, et cetera.

Item Augustinus in libro, per falsum, hanc falsam facere non potest, et ratione redidit, si enim hoc faceret, hoc esset factum, et ut ea quod vera sunt, eipso quod vera sunt essent falsa, et ita esset per arripere veritati, et cetera.

Item Augustinus in libro, per falsum, hanc falsam facere non potest, et ratione redidit, si enim hoc faceret, hoc esset factum, et ut ea quod vera sunt, eipso quod vera sunt essent falsa, et ita esset per arripere veritati, et cetera.

Item Augustinus in libro, per falsum, hanc falsam facere non potest, et ratione redidit, si enim hoc faceret, hoc esset factum, et ut ea quod vera sunt, eipso quod vera sunt essent falsa, et ita esset per arripere veritati, et cetera.

Item Augustinus in libro, per falsum, hanc falsam facere non potest, et ratione redidit, si enim hoc faceret, hoc esset factum, et ut ea quod vera sunt, eipso quod vera sunt essent falsa, et ita esset per arripere veritati, et cetera.

Item Augustinus in libro, per falsum, hanc falsam facere non potest, et ratione redidit, si enim hoc faceret, hoc esset factum, et ut ea quod vera sunt, eipso quod vera sunt essent falsa, et ita esset per arripere veritati, et cetera.

Item Augustinus in libro, per falsum, hanc falsam facere non potest, et ratione redidit, si enim hoc faceret, hoc esset factum, et ut ea quod vera sunt, eipso quod vera sunt essent falsa, et ita esset per arripere veritati, et cetera.

Item Augustinus in libro, per falsum, hanc falsam facere non potest, et ratione redidit, si enim hoc faceret, hoc esset factum, et ut ea quod vera sunt, eipso quod vera sunt essent falsa, et ita esset per arripere veritati, et cetera.

Item Augustinus in libro, per falsum, hanc falsam facere non potest, et ratione redidit, si enim hoc faceret, hoc esset factum, et ut ea quod vera sunt, eipso quod vera sunt essent falsa, et ita esset per arripere veritati, et cetera.

Item Augustinus in libro, per falsum, hanc falsam facere non potest, et ratione redidit, si enim hoc faceret, hoc esset factum, et ut ea quod vera sunt, eipso quod vera sunt essent falsa, et ita esset per arripere veritati, et cetera.

Item Augustinus in libro, per falsum, hanc falsam facere non potest, et ratione redidit, si enim hoc faceret, hoc esset factum, et ut ea quod vera sunt, eipso quod vera sunt essent falsa, et ita esset per arripere veritati, et cetera.

Item Augustinus in libro, per falsum, hanc falsam facere non potest, et ratione redidit, si enim hoc faceret, hoc esset factum, et ut ea quod vera sunt, eipso quod vera sunt essent falsa, et ita esset per arripere veritati, et cetera.

Item Augustinus in libro, per falsum, hanc falsam facere non potest, et ratione redidit, si enim hoc faceret, hoc esset factum, et ut ea quod vera sunt, eipso quod vera sunt essent falsa, et ita esset per arripere veritati, et cetera.

Item Augustinus in libro, per falsum, hanc falsam facere non potest, et ratione redidit, si enim hoc faceret, hoc esset factum, et ut ea quod vera sunt, eipso quod vera sunt essent falsa, et ita esset per arripere veritati, et cetera.

Item Augustinus in libro, per falsum, hanc falsam facere non potest, et ratione redidit, si enim hoc faceret, hoc esset factum, et ut ea quod vera sunt, eipso quod vera sunt essent falsa, et ita esset per arripere veritati, et cetera.

Item Augustinus in libro, per falsum, hanc falsam facere non potest, et ratione redidit, si enim hoc faceret, hoc esset factum, et ut ea quod vera sunt, eipso quod vera sunt essent falsa, et ita esset per arripere veritati, et cetera.

Item Augustinus in libro, per falsum, hanc falsam facere non potest, et ratione redidit, si enim hoc faceret, hoc esset factum, et ut ea quod vera sunt, eipso quod vera sunt essent falsa, et ita esset per arripere veritati, et cetera.

Item Augustinus in libro, per falsum, hanc falsam facere non potest, et ratione redidit, si enim hoc faceret, hoc esset factum, et ut ea quod vera sunt, eipso quod vera sunt essent falsa, et ita esset per arripere veritati, et cetera.

Item Augustinus in libro, per falsum, hanc falsam facere non potest, et ratione redidit, si enim hoc faceret, hoc esset factum, et ut ea quod vera sunt, eipso quod vera sunt essent falsa, et ita esset per arripere veritati, et cetera.

Item Augustinus in libro, per falsum, hanc falsam facere non potest, et ratione redidit, si enim hoc faceret, hoc esset factum, et ut ea quod vera sunt, eipso quod vera sunt essent falsa, et ita esset per arripere veritati, et cetera.

Item Augustinus in libro, per falsum, hanc falsam facere non potest, et ratione redidit, si enim hoc faceret, hoc esset factum, et ut ea quod vera sunt, eipso quod vera sunt essent falsa, et ita esset per arripere veritati, et cetera.

Item Augustinus in libro, per falsum, hanc falsam facere non potest, et ratione redidit, si enim hoc faceret, hoc esset factum, et ut ea quod vera sunt, eipso quod vera sunt essent falsa, et ita esset per arripere veritati, et cetera.

Item Augustinus in libro, per falsum, hanc falsam facere non potest, et ratione redidit, si enim hoc faceret, hoc esset factum, et ut ea quod vera sunt, eipso quod vera sunt essent falsa, et ita esset per arripere veritati, et cetera.

Item Augustinus in libro, per falsum, hanc falsam facere non potest, et ratione redidit, si enim hoc faceret, hoc esset factum, et ut ea quod vera sunt, eipso quod vera sunt essent falsa, et ita esset per arripere veritati, et cetera.

Item Augustinus in libro, per falsum, hanc falsam facere non potest, et ratione redidit, si enim hoc faceret, hoc esset factum, et ut ea quod vera sunt, eipso quod vera sunt essent falsa, et ita esset per arripere veritati, et cetera.

Item Augustinus in libro, per falsum, hanc falsam facere non potest, et ratione redidit, si enim hoc faceret, hoc esset factum, et ut ea quod vera sunt, eipso quod vera sunt essent falsa, et ita esset per arripere veritati, et cetera.

Item Augustinus in libro, per falsum, hanc falsam facere non potest, et ratione redidit, si enim hoc faceret, hoc esset factum, et ut ea quod vera sunt, eipso quod vera sunt essent falsa, et ita esset per arripere veritati, et cetera.

Item Augustinus in libro, per falsum, hanc falsam facere non potest, et ratione redidit, si enim hoc faceret, hoc esset factum, et ut ea quod vera sunt, eipso quod vera sunt essent falsa, et ita esset per arripere veritati, et cetera.

Item Augustinus in libro, per falsum, hanc falsam facere non potest, et ratione redidit, si enim hoc faceret, hoc esset factum, et ut ea quod vera sunt, eipso quod vera sunt essent falsa, et ita esset per arripere veritati, et cetera.

Item Augustinus in libro, per falsum, hanc falsam facere non potest, et ratione redidit, si enim hoc faceret, hoc esset factum, et ut ea quod vera sunt, eipso quod vera sunt essent falsa, et ita esset per arripere veritati, et cetera.

Item Augustinus in libro, per falsum, hanc falsam facere non potest, et ratione redidit, si enim hoc faceret, hoc esset factum, et ut ea quod vera sunt, eipso quod vera sunt essent falsa, et ita esset per arripere veritati, et cetera.

Item Augustinus in libro, per falsum, hanc falsam facere non potest, et ratione redidit, si enim hoc faceret, hoc esset factum, et ut ea quod vera sunt, eipso quod vera sunt essent falsa, et ita esset per arripere veritati, et cetera.

Item Augustinus in libro, per falsum, hanc falsam facere non potest, et ratione redidit, si enim hoc faceret, hoc esset factum, et ut ea quod vera sunt, eipso quod vera sunt essent falsa, et ita esset per arripere veritati, et cetera.

Item Augustinus in libro, per falsum, hanc falsam facere non potest, et ratione redidit, si enim hoc faceret, hoc esset factum, et ut ea quod vera sunt, eipso quod vera sunt essent falsa, et ita esset per arripere veritati, et cetera.

Item Augustinus in libro, per falsum, hanc falsam facere non potest, et ratione redidit, si enim hoc faceret, hoc esset factum, et ut ea quod vera sunt, eipso quod vera sunt essent falsa, et ita esset per arripere veritati, et cetera.

Item Augustinus in libro, per falsum, hanc falsam facere non potest, et ratione redidit, si enim hoc faceret, hoc esset factum, et ut ea quod vera sunt, eipso quod vera sunt essent falsa, et ita esset per arripere veritati, et cetera.

Item q non possit impossibile fm dicitur
 sciplinā. s. vt duo opposita sint simul in
 eodē p. q. sicut se hnt opposita ad vno
 nē. ita vntas ad ditionē. s. de nō pē
 facere q vno et tria nō sint qnq. q. sicut
 dicit Aug. p est verū veritate q nō
 scipit nec deint. ergo part rōne nō pē
 facere q opposita sint list vera. Item
 deus nō pōt facere cōtra veritatē ius
 sticie. h. i. h. i. Fideis permanet. nega
 re seipsum nō pōt. ergo nō pōt facere
 cōtra ordinē sapie. s. p fūdere opposita
 est facere ptra ordinē sapie. rgn rē.
 Item ad predictoy intelligentiā notā
 dum q nos iudicam⁹ aliquid impossibile
 quattuor causis. Vno mō. p limitationē
 naturalis potētie. vt de trunco fieri vti
 culum. et virginē parere. m. l. et em sine
 semine nō pōt concipere naturaliter.
 Item: partus clausa porta propter
 copulentiā nō pōt extrē fieri natura sta
 ti nō nō pōt truncū in vitulū conuertere
 cū habeat potētiā limitatā. Secun
 do modo dicitur impossibile nō ppter
 limitationem potētie. sed ppter limit
 ationem nostre intelligētie. vt duo cor
 pora esse in eodē loco vel idem corp⁹ in
 diuersa. vel mat⁹ in minori loco. q. nul
 lo mō possum⁹ capere. cū nostra tinagi
 natio semper dicat oppositū. Vñ etiam
 qñ dicat q deus sic facit in sacro altaris.
 necesse est vt ratio ptra se eleuetur
 vt credat. Tertio modo dicitur impossibile
 ppter puationē ois existētie fm oem
 pparationē. s. pinctū. medū. et vltimū.
 vt pteritū nō fuisse pteritū. O is em
 potētia q itelligitur aliquid facere. respi
 cit ens. vel in rōne pinctū. vel termi
 ni vel vtroq. modo. Vñ de ente potest
 facere non ens et econuerso. et de vno
 aliud. sed de nō ente facere nō ens hoc
 nullis oino potētie est. Unde qñ de
 de omni ente creato possit facere q nō
 sit. siue de ratioe siue de re. tñ de eo q
 fuit et non est. facere q non fuerit. hoc
 oino deo est impossibile. q. hoc facere
 est nihil facere. sicut tā meli⁹ patebit.
 Quarto mō dicitur impossibile. fm illustratio
 nem veritatē eterne. et ordinē diuine sas
 pntentē verbi grā. vt duo opposita in
 sint eidē r fm idē. hec ipsa veritas eter
 na eodē q veritas ē iudicat et illustrat
 et iudicat impossibile. sicut et hie duo et
 tria non esse qu. nq. Quādo ergo argu
 mentatur vtrum deo sit possibile omne
 impossibile. dicendum de impossibili qd

est impossibile propter limitationē pos
 tentie. vel ppter limitationē intelligen
 tie. qd deo est possibile. ppter hoc q
 potentia non est limitata sed infinita. et
 ideo supra naturā et intelligētiam pōt
 quarum vtraq. est artata. Illud aut im
 possibile qd est impossibile propter pu
 uationem ois existētie. et qd ppter illu
 strationem veritatis eterne. non potest
 omnino. Primum quidem non pōt. q.
 illud posse est nihil posse. Secundū nō
 potest. quillud est posse inordinatē cons
 tra ordinē sapientie et posse. Et qñ de
 sic est oipotens vt nihil possit nisi quod
 decet suam potētiā et non deordinat
 sapientiam. ideo hec impossibilita nō pōt
 sed obliquet aliquis q illud est falsum
 scz q impossibile per accidens sit im
 possibile propter puationē omnis exi
 stentie. nam pposito de pterito ē vera
 ra. et veritas illa non fundatur supra ni
 hil. nec super ens increatum. cum inci
 piat esse vera. ergo supra ens creatum.
 et illud est pteritum. ergo pteritum
 dicit aliquo modo ens. sed oē creatum
 qñ cūq. habeat parū de ente pōt illud
 amittere si deus vult. q. deus pōt face
 re q illud quod fuit nō fuerit. Et tēti
 cū dico hoc ē pteritū. aut dico aliqd
 aut nihil. Et aliqd. q. nullo nō. Et aut
 nihil. dico q pōt dici q chimera sit p
 terita. et q nō pteritū qd nihil ē sit pter
 ritum. qd manifeste falsū est. non ergo
 dicit puationē ois existētie. et illud nō
 vt subtrahere quin subiaceat potētie
 diuine. nā futurū nō dicit ens. et tñ de
 potest facere q futurū fm veritatē nū
 q sit futurū. Et tñ non presens nihil d
 cit entitatis. et deus pōt facere q illud
 quod nunq. est presens sit presens. nec
 adhuc videtur euadi posse. Quert etiā
 potest vtrum deus possit facere de pte
 terito pns. et constat q in altero extre
 mo ponitur ens. si ergo potest facere q
 pteritum sit pns. et quod est presens
 non est pteritum. potest facere de pte
 terito q non sit pteritum. ppter hec
 et hie similis fuit opinio Gilberti por
 retant q deus potest super impossibile
 per accidens. pōt enim facere q ptes
 ritum nunq. fuerit. Et illud Be. Hiero.
 exponunt qui sequuntur eum q nō po
 test facere de corrupta virginem. id est
 non ostendit se posse cum nunq. fece
 rit. Et similiter illud de Augustino. q
 deus sententiam de pterito non pōt

18

19

10

facere falsam. hoc intelligit salua re. **¶** certe huius oppositiones valde sunt extraneae. Si enim hic dicitur quod non potest de corrupta facere virginem. id non ostendit. sed non potest de trunco vituli facere cum non ostendat. non recte ergo dicitur cum cetera possit deus etc. Et iterum. si sermo Augustini intelligit quod non potest facere deus illam finem falsam supposito preterito. et similiter nec finem de futuro salua futuritione. et propter hoc cum auctoritates hoc dicant magnorum doctorum. quod deus de eo quod fuit non potest facere quod non fuerit. et intellectus in nullo dicat contrarium nec fides ad hoc nos moueat vel compellat. tanquam rationabilis et securus. dicendum est cum sanctis quod deus de eo quod fuit non potest facere quod non fuerit. Et huius rationem ad prius aliam nescio quam eam quam predicta est. nisi forte dicatur hoc esse propter omnimodam in divisionem. ut sicut opposita manentia opposita non potest venire. sic nec idem a se distingere. et ideo quod fuit pro tempore. et si quo fuit omnimode est vnitum. et si militer prius in tempore in quo est siue instanti. Unde hoc esset idem a se distingere. facere. scilicet quod preteritum non fuerit preteritum. et hoc repugnat ordinem diuine sapientie. sicut facere quod sit triangulus et non sit figura. et hoc claudit in se duo contradictorie opposita. Ratio tamen predicta satis est conueniens si quis recte intelligat. Cum enim dicitur preteritum carere existentia. non dico propter hoc quod cum dicitur aliud fuisse dicatur omnino nihil. sed propter hoc quod aliud est verum fuisse. quod habuit aliquando esse. etiam si de eius esse nichil omnino remanserit. Unde si totum cesar cesserit in nihil verum est cesarem fuisse. Et hoc dicit Anselmus quod si omnia creata omnino cedant in nihil. verum est mundum fuisse. Ob aliam etiam rationem dicitur carere existentia. quod nec est ordinatum ad prius. Unde veritas propositionis de preterito non dicitur a parte rei nichil omnino nec verens in actu. sed illud quod fuit et non est. et hoc quidem non dicit quid creatum. quod fuit. sed quod fuit. Si ergo deus dicitur posse aliquid super hoc quod non fuerit. aut quiescendo siue nihil operando aut faciendo aliquid. aut de fruen. do. si quiescit et nihil facit. propter hoc nihil omnino preteritum nec fuisse desinit. quia

cum non sit. nec actu. nec potentia. nec indiget preseruante. nec indiget producente. sed est de futuro. quia futurum est ordinatum ad esse. id indiget producente. et id si verus non velit facere futurum. non fit et ita non erit futurum. si ergo potest aliquid ut faciat hoc quod fuit non fuisse. aut hoc erit faciendo aut destruendo. sed facere quod non fuisse est nihil facere. cum non fuisse non dicat ens. ergo. deus faciendo nichil facit quod est imperfectio et contradictiois implicatio. Si non est aliquid destruere. cum fuisse non dicat aliquid esse. ergo si destruendo hoc facit destruendo nihil destruere. quod est simile inueniens. non ergo potest aliquid agendo. nec faciendo. nec destruendo. ergo de preterito quod non fuerit preteritum. non potest facere. Patet ergo instantie. nam veritas propositionis de preterito non necessario fundatur supra aliquid creatum quod sit. sed quod fuerit. et ideo manet omni creato inempto. Patet etiam quod preteritis non dicit omnino nihil. sed dicit aliquid quod fuit et non est. nisi forte preteritum dicat successionem temporalem. quam utique potest deus destruere. sed largius accipitur hic fuisse. Patet etiam instantia in ipso futuro quod non est simile. Patet instantia quod preteritum potest fieri presens esto quod non intelligat hoc adhuc nihil omnino intelligitur fuisse. Patet etiam quod deus potest destruere omnem propositionem et omne dictum sed salua propositione et omne significatione non ipsam falsificare quoniam hoc non potest esse. nisi rem signatam mutaret. alioquin faceret oratio non eoripso quo vera est. esse falsa. et hoc esset contra suam veritatem. rem autem mutare non potest. et ita nec orationem falsificare. Et his que dicta sunt satis potest prehabita responsio roborari. Ad id illud ergo quod obijciatur quod potest omnibus edicibile et cogitabile. dicendum quod hoc intelligitur de his solum que dicitur et cogitantur secundum rationem recte intelligentem et recte pronuntiantem. nihil edicibile potest dici vel cogitari quod deus facere non possit et etiam plus potest. Ad illud quod obijciatur quod potentius est illud cui omnia sunt possibilis. idem quod verum est de his que posse est potentie nobilitas. nam si posset aliquid quod non sit de possibilitate potentie. quod a tomagis illud possit. et a tomagis aduersitas et peruersitas pos-

- sent illam fm Ansel. r ita rātomins es
 23 set potens. Ad illud quod obf aut p
 pter puationē r c. dōm q ppter pua
 tionem ois existentie in vtrogz extre
 mo. r ppter puationē distinctōis r p
 pter positōnē ex parte dei qz potentia
 dei respicit aliqd vt obiectū effectū. r
 24 sapiar respicit ordiatū. Ad illd quod
 25 obf q possit ipole ēz nām. dōm q illd
 verū est. Ad illud qd obi. q possit ē
 pole p accis. qz nullā dē resistētā. dōz
 q hoc nō est ppter resistantiam s3 pro
 pter oimodā nō existentiam. ob quā pos
 se illd est nihil posse. Ad illd qd obf
 26 de creatozet creatura dōm q ois crea
 tura est mālis. r potis respēctū dei. r de
 est i of creatura pimitatiam sube. nō
 sic oppositū respēctū oppositi. Qd ergo
 obi q magis distāt. verū est qd ad nā
 rū differentā. qz in nullo omunicāt. s3
 non est verum fm similitatā existentā.
 27 Ad illud qd obijct de hoc quod est
 virginem parere. dōm q est impossibi
 le fm naturam. s3 nō impossibile ēz op
 positōnē qz esse virginē et parere non
 sunt opposita. s3 nec esse virginē r cō
 cipere. sed indicantur opposita ppter
 nature importētiam. sed ista sunt oppo
 28 sita. cohsse r esse virginē. r ideo patet
 illud. Ad illud quod obijctur q nō
 potest impossibile scdm naturam pro
 pter ordinem. dicendum q est ordo na
 ture spālis et generalis. Ordo nature
 specialis transumpt r pōt r destrui. qz
 pōt in alteram differentā res relabi.
 sed gñalis non. dōm q specialis ordo
 attenditur fm potentā nature specta
 lis. gñalis ordo secundum potentiam
 obedientie que est generalis ptra hūc
 ordinem non facit sed contra alium.
 29 Ad illud quod obijctur q non pos
 test contra dictamen rationis recte: di
 cendum q verum est prout recta ratio
 dicit malum non esse faciendū: quia
 hoc facere est deficere. nō sic autem de
 ficit faciendo contra naturam. et ratio
 huius patebit infra.

Questio. iiii. Utrum possi
 ter dicatur aliqd scdm causas superio
 res. hoc est fm potentiam diuinam. an
 fm potentia creatam. Et q fm potētiā
 creatam siue scdm causas inferiores vt
 detur. Ab eodem enim est in rebus pos
 sibilitas a quo est necessitas r ptingē
 tia simplr. sed necessitas r ptingentia

attendit in rebus nō fm causas su
 periores. imo fm inferiores causas pri
 mas r particulares. s3 r politas. Itē
 sicut aliqd dē potēs a ptate actua ita
 pole a politate passua sed politas pas
 sua primo est in eo in quo primo est po
 tentia ad fieri. r per illud in alijs. ergo
 cum hoc sit pncipiū māle et cā creata
 pole simpliciter dē: s3 causas inferiores.
 Itē: si pole simplr dicere ēz causas
 superiores tm. tūc cū apud deū non sit
 ipole oē verbū. nihil iudicādū esset im
 pole. Itē: si fm causas superiores. tūc
 cū deo posset facere q cec? recipiat
 sum pole ē cecū videre. sed si pole esset
 videre. posset videre. et si posset hēt
 potentia vīnā. sed hoc falsum. s3 r ce.
 Contra. possibile ēz denotative a po
 tentia. ergo possibile simplr a potētiā.
 simpliciter. sed potentia que summe et
 simpliciter est potentia. est potentia di
 uina. que dicitur fm causas superiores
 ergo possibile simpliciter dicitur scdm
 causas superiores. Item: mun
 dum creati et animā antichristi creati
 vel esse et consimilita simpliciter dicū
 tur possibilta. et sunt possibilta solū s3
 causas superiores. ergo r. Itē: hoc
 ostenditur. quia si aliquid sequitur ad al
 quid. si antecedens est possibile. r con
 sequens. sed demonstrato aliquid impos
 sibiliti. vt truncū fieri ex vitulo sequitur
 deū facere hoc est possibile. s3 hoc s3
 truncum fieri ex vitulo est pole simpli
 citer. Itē: oē verū est possibile. et oē
 qd erat vex pōt esse verū. r oē qd pōt
 esse verum. est simpliciter possibile. et
 est possibile solū scdm causas superiores
 s3 r. Rñ. dōm q circa hoc fuerunt
 diuersimodi dicēdi. Quidā ei dixerūt
 q fm vtrasq causas accipit possibile
 simplr. r fundat se sup illud. i. Loith.
 i. Stultam deus fecit sapiētā r. Blo.
 Stultam fecit possibile declarando qd
 ipse impossibile indicat. quia possibile
 dicit commune ad ptramq. Tamen ill
 lud non vt conuenienter posse stare cū
 non admittatur q possibile simplr sit
 de ceco fieri videntem. imo dicitur i
 possibile. ergo simul esset possibile r
 possibile quod est inconueniens. tamē
 illud est possibile scdm causas superio
 res. Et fundamentum positōnis eorū
 non est cōueniens. quia glosa non di
 cit tantum declarando sed etiam dicit
 faciendo possibile. ergo non erat poss

bile prius. Et iterum dicitur quod stulta facta
 est. quia sapientia mundana iudicabat. ita
 impossibile quod nulli esset possibile. et deus
 declaravit sibi possibile esse. Et ideo est
 alia possessio. quia secundum quod descendit scientie.
 ita et nota scientiarum ita in naturalibus philo-
 sophia iudicandum est possibile simpliciter secundum
 causas inferiores. sed in theologia secundum
 causas superiores. Tunc adhuc non videtur esse
 contenta esse possessio. quia ipse Anselmus. et
 philosophus. et theologus dicitur quod impossibile
 est de trunco fieri vitulum. et quod possi-
 bilis simpliciter deo sunt possibilis. propter
 hoc aliter dicendum quod possibile simpliciter
 potest dicere ordine potentie ad illud re-
 spectu cuius est. ordine inquam quod est vel qui
 futurus est siue potentia presentem siue fu-
 turam. Si dicat futuram tunc est sensus. possi-
 bile est hominem currere. hoc est habere po-
 tentiam ad currendum. Si dicat potentiam
 presentem. tunc est sensus. possibile est hominem
 currere. et hoc habet potentiam ad currendum. et
 est duplex modus dicendi accipit a philosopho
 quod ista exponit dupliciter. Omne bonum contingit
 esse a. et oecum quod est bonum. vel oecum quod potest esse bonum.
 contingit esse a. prout autem dicit potentiam
 de futuro. sic potest accipi possibile secundum
 quascumque causas siue superiores siue in-
 feriores. hoc patet. quia nihil aliter dicitur tunc
 nisi quod habebit potentiam ad hoc. et a quo-
 cumque habeat. siue a deo. siue ab angelo
 siue a se. verum est quod potentiam habebit. et sic
 bonum quod possibile est istum videre. demon-
 strato ceco illuminando. et virginem pare-
 re. et cetera talia. quia talibus dicitur potest
 ita. Alio autem modo hoc quod est possibile dicitur
 actualiter potentiam in re quod signatur
 ad alterum ordinari. et sic generalis est re-
 gula. quod si in re cui attribuitur possibile
 simpliciter est potentia simpliciter. tunc dicitur
 possibile simpliciter. Si autem potentia secundum quod
 tunc dicitur possibile secundum quod dicitur. tunc est pos-
 sibile dicitur ordine potentie ad actum. siue
 alicuius siue ad aliquid mediante potentia
 et ideo ratio dicendi in ipso possibili su-
 mitur a potentia. Non enim autem potentie dicitur
 dupliciter. scilicet de potentia activa que est principium
 transmutandi aliquid. et de potentia
 passiva que est principium transmutandi ab
 alio. Et potentia activa reperitur et in deo
 et in creatura. et utraque potentia est sim-
 pliciter completa. respectu sui actus. Nam
 potentia activa completa quod activa dicitur or-
 dinatione completa ad actum quantum est
 de se. potentia vero passiva reperitur so-
 lum in creatura. Et hec quid est potentia

potest esse actus propria. et ab actu remoto
 facta. ideo potentia passiva dicitur simpliciter et secundum
 quid. Quedam enim potentia est nata reduci
 ad actum a potentia inferiori cooperante
 superiori ut quando est cum dispositio-
 ne propria. ut potentia que est in ligno
 ad combustionem. Quedam est nata reduci
 a potentia superiori aliquo modo
 resonante inferiori. ut puta impetu ad ius-
 tificationem et utraque dicitur propria. Quae-
 dam ita distat ab actu quod si reducat
 non potest nisi a potentia superiori res-
 duci. et hoc quidem omnino deficiente
 vel nullo modo consonante potentia acti-
 va inferiori. ut pote quod ex mortuo possit
 fieri vitus. et ex trunco fieri vitulus. et hec
 est potentia secundum quid. Ex quo patet quod pote-
 tia passiva simpliciter attendit secundum inferio-
 res et superiores. Et quia secundum quod dicitur de de-
 fectione respectu simpliciter. potentia passiva que
 potest reduci ad actum solum secundum causas su-
 periores. respiciet potentia activa creata
 disponente vel resonante dicitur potentia secundum
 quod. et dicitur potentia obedientie. et de hac dicitur
 Augustinus. quod costa erat non videtur fieri mu-
 lter. sed videtur fieri possit. scilicet potentia obe-
 dientie. possibile est quod dicitur a potentia non
 dicitur uniformiter. nec dicitur omnino
 equivoce sed analogice. sicut sanus. et
 ideo eius acceptio determinat quod adiu-
 ctum. potest ergo hoc quod est possibile dis-
 cere ordinem substantie ad agere. et tunc
 dicitur potentiam activam. et hoc determi-
 nat per adiunctum. Nam si dicatur or-
 dinem substantie create ad actum. dicitur
 potentiam secundum causas superiores. ut si
 dicatur deum creare mundum est possi-
 bile vel illuminare cecum. Si autem di-
 catur ordine substantie create dicitur potentiam
 activam creatam. ut si dicatur. possibile est
 antipsum currere. vel cecum possibile est
 videre. signatur potentia in ceco. ideo
 falsa est simpliciter. potest iterum dicere ordi-
 nem alicuius. ad fieri. et hoc potest esse
 dupliciter. Aut in comparatione ad aliquid
 quod ex quo. aut in comparatione.
 Si in comparatione ad aliquid. ut cum
 dicitur. possibile est ex acre fieri ignem
 tunc importat potentiam passivam se-
 cundum rem. et sic fit potentia passiva
 simpliciter. et illa que est secundum
 causas superiores: et inferiores dicitur
 possibile simpliciter. Si autem sit po-
 tentia passiva reducibilis solum secundum
 causas superiores. est solum secundum
 quid. ut si dicatur. ex trunco possibile est

fieri vitulū, negādū est simplr. nisi ad
 dat determinatio hēs, vt si dicat. pos
 sibile potentia obedētē vl' possibile
 deo. Si autē dicit ordinē alicui' ad fie
 ri sine pparitōe ad pncipiū ex q. tunc i
 portat potētā passiua hz modū. hz acti
 uā fm rē. vt si dicat possibile est aiam
 anti xpi creari. vel possibile est vitulū
 fieri. hoc est dicere aliq' pōt facere.
 r ideo sine determinatione est possibi
 le. siue fm causas supiores siue hz cau
 sas inferiores. qz rōne potētie actiue
 vtrobiq' saluati simplr. Pōt etiā ter
 tio hoc qd ē possibile dicere ordinē vl'
 cōpationē etis ad eē. vt cū dī hoc pō
 test eē. quocūq' demonstrato. r sic nec
 potētā actiua nec potētā passiua
 dicit determinate. nec hz causas supio
 res. nec fm causas inferiores. Uñ sim
 plr dī. quocūq' hor' modoz sit possi
 bile. solū in vno casu possibile. fm qd
 dī scdm causas supiores. vcz cū dī po
 tētā passiua scdm modū r rem. vt cū
 dī. ex ceco pōt fieri vidēs. r ex trunco
 vitulus. r ex asino possibile est fieri tho
 minē. Et hīs patēt omnia obiecta ad
 vtrāq' partē nā obiecta ad primā par
 tē pcedunt de possibile fm q' dicit po
 tētiam passiua. Ad illud qd obijctū
 ad oppositū q' possibile est denomina
 tiue a potētia. dōm q' possibile pōt di
 ci denominatiue a potētia passiua vel
 actiua. r ideo possibile simplr fm q' ab il
 la denominatur non fm q' a passiua.
 Ad illō qd obijctur de hoc q' ē mū
 dū creati. dōm q' qūta dicit potētā
 p modū passiois. tñ fm rem non dicit
 nisi potētā actiuam. qz añ mūdū crea
 tionē nō est nisi potētia actiua. r tō
 dī simplr fm cās supiores. Ad illud
 qd obijct' q' seqt. si de9 pōt facē q' res
 pōt fieri. dōz q' vep ē hz q' pōt dī eandē
 potētā p modū passiois r hoc cū sim
 plr dī. Si at' pōt dicat potētā passiua
 seqt. q' parat hoc qd ē possibile. vt p3
 si dicat. de9 pōt facere de ceco viden
 tem. q' cecus pōt esse vidēs. vel ex ce
 co pōt fieri vidēs. pūus ei dicebat po
 tētā actiua simplr. r postmodū passi
 uā. r tō si seqtur. ergo qñ dī si ams est
 possibile. r psequēs. intelligendum est
 eadem possibilitate. Ad illud ergo
 quod vitio obijctur: q' oē verū potest
 esse verū añ q' st. dōm q' verū est r de
 mōstrato ceco hoc dictū esse verū est

possibile. qz possibile accipitur ibi res
 spectu vi. r dictū eē possibile qñ dicit
 ordinē ad esse vel ad eē vep dī potētā
 cōit ad actiua r. passiuā. supiorē: r lfe
 riorē. sed tūc h' seqt de re. q' iste pōt vi
 dere. qz dī potētā passiua creatā. p
 tētā vitulū nec seqt. ergo de ceco po
 terit fieri vidēs scdm q' pōt ponit po
 tētā actu in
 isto. qz dī potēs
 tiam passiua dī
 spōitā. immo ē
 ibi fallacia pōe
 quētis. qz cum
 possibile acci
 piat i sua gñalt
 tate hz tres cau
 sas perita tis .
 aut i ceco ē po
 testas ad viden
 dum . aut ptaō
 ad recipiēdum
 aut qz in alto ē
 potētias ad dā
 dum. ratiōe hu
 ius dictum est
 possibile. et fi
 et aliquādo pe
 rum. sicut p3. r
 ita patent cete
 ra obiecta.

Opinio er
 ronea quorūdā
 dicentium deuz
 nil posse nisi qd
 facit.

Quidā tñ de
 suo sē
 iuglo
 rian
 tes. dei potēti
 am sub mensu
 racoartari cōati
 ff. Cū em dicunt
 hucusq' pōt deus
 r nō amplius qd

Distinct. xliij. De potēs
 tia dei in
 cōparatione ad gñitatem. ostendens
 eius immēsitatē. siue. qm de9 possit.

Quidā tñ de sen
 su suo gñantes
 supra ostendit
 mag' qd de9 poss
 sit. in hac pte in
 tēdit ostendere qz
 tū possit. Et qm
 qdā dei potētā
 lmitabāt. ideo intēdit mag' ostēdere
 huius opinitōis falsitatē r hui' positi
 nis falsitate oñsa reptur dei potentia
 eē infinita. Et hec pars habet tres po
 tes. In prima pponit siue narrat eo
 rū erroneā opinitōē. In scda dissol
 uit multiplicē rōnē eoz ibi Jstāq' pūa
 nā suam opinitōē verū sūb' argumen
 tis. In tertia pcludit r pfirmat verō
 tatis assertionē q' est in huius opinitō
 nis pstrariam partē ibi. Fateamur er
 go deū r c. Prima r vltia parte rema
 nētib' idinuis media ps diuidit scdm

33
 34
 35
 36

Di. xliij

affertur rationum
 quod adducitur
 ma sumpta est a
 ratione boni et iusti
 Et hanc format
 duobus modis
 ponitur ibi. Ad
 potest deus face
 remissus quod bonum
 et iustum est fieri
 Secunda sumpta est
 a ratione debiti. et
 hanc ponit ibi
 Addunt quoque
 et alia dicentes
 non potest et tertia
 sumpta est a ra
 tione faciendi et
 dimittendi hanc
 format duobus
 modis. ibi. Ad
 dunt quoque illi
 dicentes. Quarta
 sumpta est ex
 ratione beneficii del
 iquentis ponitur ibi.
 Item aliud ad
 tingunt dicentes
 et c. Quinta
 sumpta est ab au
 toritate. Aug. et
 hoc a duplici
 autoritate. et po
 nitur ibi. His autem
 illi feruantes
 Et qualibet ha
 rum partium ma
 gister ponit pri
 mo obiectiōes.
 Secundo ponit
 solutionem. et
 partes manife
 ste sunt.

hoc est aliud quod
 eius potentiam
 quod infinita est con
 cludere et restrin
 gere ad mensu
 ram. Aliunt id est
 non potest deus aliud
 facere quod facit.
 nec melius facere
 id quod facit. nec ali
 quod premittere de
 his quod facere.
 Solutio multiplex
 rationem illius
 opinionis. b
 Tertia praua
 suam opinionem
 verisimiliter ar
 gumētis: causis
 et cōmenticiis.
 nec non et sacra
 rum autoritatum
 testimonijs mu
 nire conantur di
 centes.
 Prima ratio
 sumpta a ratione
 boni et iusti. c
 Non potest deus fa
 cere nisi quod bonum
 et iustum est fieri.
 est autem iustum
 et bonum fieri ab
 eo nisi quod facit.
 Si enim aliud iu

si quod facit.
 Eademque iusti
 cia exigit. ut et id
 non faciat quod
 non facit. non au
 tem potest facere con
 tra iusticiam suam.
 non ergo potest aliquid eorum
 facere quod dimittit
 his autem respō
 demus duplicem
 verborum intelligē
 tiam aperiētes. et
 ab eis inuoluta
 euoluentes sic.
 Non potest deus face
 re nisi quod bo
 num est et iustum. a.
 non potest facere nisi il
 lud quod si faceret bo
 num et iustum eēt verum
 ē. s. multa potest fa
 cere quod non bona sunt.
 nec iusta. quia nec
 sunt nec erūt nec
 boni sunt. nec fieri.
 quia nunquam fieri.
 Item: quod secun
 do propositum. fuit
 non potest face
 re nisi quod iu
 sticia sua exigit.
 et non potest id
 facere quod iusti
 cia sua exigit. ut
 non fiat dicimus.
 quia exactionis
 verbum de deo cō
 grue non dicitur.
 nec proprie acci
 pitur. et in illis
 locutionibus du
 pler est sensus.
 Si enim intelli

a. His autem
 demus duplicem
 verborum intelligē
 tiam aperiētes.
 Querit ubi ven
 at duplicitas
 huiusmodi non potest de
 nisi quod iustum est.
 Si dicas quod hoc
 verbum potest signi
 ficare iusticiam quod
 est vel iusticiam quod
 esset si deus face
 ret. hoc est nihil
 vel quod si dicat iu
 stum est hoc fieri
 intelligit iustum eē
 verum nisi si pro
 fito. Item. dicitur quod
 distinctio magis
 est rationabilis. Ad
 esse huiusmodi mul
 tiplicitatis est quod
 hoc verbum potest
 dici prout nunc
 vel simpliciter. et
 iusticiam quod nunc
 vel quod esset si re
 fieret. potest autem
 multiplicitas as
 signari a tribus.
 Prima ratio attri
 buti. sicut enim
 hoc verbum cur
 rit pro se dicitur de
 cit prout vel nunc.
 Item quod addit des
 terminatio potest
 stare pro prout sim
 pliciter. ut puta
 si dicatur de es
 quo facente in
 stabulo. Item es
 quod bonum currit.
 ita potest esse de
 hoc verbo est ratio
 ne eius quod addit
 bonum et iustum.
 Item potest assigna
 ri a pre amplias
 tionis huiusmodi ver
 bi potest. quia si am
 pliatio huiusmodi ver
 bi potest totum de
 ctum respiciat.
 ita quod implicatio

Item ad hunc
 rationem huius
 modum
 primum.

Item ad
 rationem huius
 memo
 dium secundum.

ratio potest
 nemodum
 huiusmodi.

ratio potest
 nemodum
 huiusmodi.

cadat sub aplita
tione. ita dicitur
sensu simplici.
Si autem cadat
extra. sic dicitur
presens ut nunc.
et secundum hoc ac-
cipitur duplex
sensus. quem ma-
gister assignat.
Tertio modo potest
assignari ratio ap-
te eius quod est nisi
si quod potest tene-
ri exceptiue vel
consecutiue. Si
exceptiue tunc
stat actus siue
acceptum per se
sentit ut nunc et
est sensus. non
potest deus nisi
si quod iustum est
idem nisi potest
denique per hoc
quod est iustum.
Uel potest tene-
ri consecutiue.
Et tunc necesse
est quod per hoc
est teneatur sim-
pliciter. quia re-
gula est quod tunc
in conditione
ampliantur ad
omne tempus
tunc est sensus.
non potest deus
nisi si quod iustum
est. nisi sit iustum
et sic aplitatur
ad omne tempus.
Et quod cum
quod tunc causa
accipitur locutio
vere multiplex est
b potest per
potestatem si non
potest per iustitiam
consequitur iustitia
stat tibi per possi-
tatem. ut male di-
cere. quod nichil
potest deus facere
quod non possit vel-
te. ergo si iusti-
cia dicitur voluntas

gas non potest fa-
cere nisi quod sua
iusticia erigit id
est nisi quod voluntas
sua iusta vult fal-
sum dicis. Iusti-
cia ei ipsius dei
equissima volun-
tas accipit. qua-
lit accipit Au-
gustinus illayer-
ba domini. i. Ser-
uentis. loquentis
ad Lothum non pos-
sum quicquam face-
re donec illo in-
troeas exponens
non posse inquit
se dixit quod sine
dubio poterat
per potestatem. sed non po-
tatur per iustitiam. quasi
poterat quod est sed non
volebat et illavo-
luntas iusta erat
Si vero per hec
verba intelligis
eum non posse face-
re nisi illud quod
si fieret iusticie
eius conueniret
verum dicis.
Similiter distin-
gue illud. Non
potest facere quod
sua iusticia eri-
git ut non faciat
id est non potest
facere id quod
ipse qui est summa
iusticia non vult
facere falsum est.
Si autem his ver-
bis intelligas eum

non posse face-
re id quod iusti-
cie eius conuenire
non potest verum di-
cis.
Secunda ra-
tio sumpta ratione
debiti. Ad-
dunt quoque
et alia dicentes.
Non potest deus face-
re nisi quod debet
non autem debet
facere nisi quod facere
nisi quod facit.
Si enim debet alia fa-
cere. non facit
omne quod debet. Si ve-
ro facit omne quod
debet. nec potest face-
re nisi quod debet.
non ergo potest face-
re nisi quod facit.
Item autem debet dimit-
tere quod dimit-
tit ne faciat aut
non debet. Si non
debet non recte di-
mittit. Si vero
debet dimittere er-
go non debet facere
aut non debet. nec
debet nec oportet
eum facere et si non
debet non oportet
eum facere ergo non
potest facere. non ergo
potest facere nisi quod
facit nec potest
illud dimittere
quod facit quin
faciat. quod debet
illud facere. et quod debet
facere non potest il-
lud dimittere.

et quod potest si-
militate potest de ius-
ticia et conuenire
sa. Item potest
sibi illi posito in
est non sequi ipse
si ergo debet poterat
per potestatem Lothum sub-
nertere sine con-
burere. ponatur
tunc ergo aut hoc
fuit iustum aut non.
Si sic: ergo potest
per iustitiam. Si non
per facit et iusticia
am ergo inquit quod est
omne ipse. Rursus.
dicitur quod iusticia
non stat tibi per pos-
sibilitate diuina. sim-
plicitate diuina. si
per considerata. si
cut ei potest vel-
le. et potest faces-
re. sed stat tibi per
voluntate pensata
temerita et pos-
sibile retribuere
ergo merita. Et quod
Lothum non debet
rati submergi et cum
illis per se subu-
non poterat in-
ste submergi quod
tunc fuit de est
gentia meritorum
nichilominus ta-
men poterat de-
us hoc facere.
quia et hoc lau-
dem suam et Lothum
utilitatem po-
terat et licere. cum
non sit mali ses-
cundum se iure ius-
tum affligere.
potest ei hoc de-
us facere ad ty-
num suum. Et per hoc
patet responsio
ad illud quod
objicit. posito
enim quod hoc fas-
cium fuerit. po-
tatur etiam fuisse
iustum quantum
ad decentiam

Benef.
sic.

licet non sit
ad merita. Con-
tra est exigentia
meritorum deus
potest facere et
facit. Hier. 19.
glo. Quod face-
re cogitabam pro-
pter iustitiam non
fecit propter cle-
mentiam.

C hoc verbis
debet venenum
habet. et. Innu-
it magis quod hoc
verbum debet pro-
prie non dicitur nisi
deus nisi forte di-
catur ex promisso
Contra videtur
male dicere. Quia
sicut qui debet
ex commissio obli-
gatur ne incur-
rat in gratitudi-
nem. ita qui de-
bet ex promisso.
si non reddit in-
currit infidelitatem
ergo vere deus
est obligatus. er-
go vere et proprie
est debitor.

Respon. dicitur
quod debitor
ex commissio est
debitum ut proprie
quia preter volun-
tatem. vel etiam
nolle obligatus
est qui accepit be-
neficium. si ne-
cessario eget be-
neficio. debitor
autem ex promisso
quod est mere li-
beraliter est de-
bitum quod se-
quitur largitatem. pro-
mittit et ideo
est plus habet
de ratione gratie quam de-
biti. et hoc modo
deus est debitor.
suo modo non. ex
sua enim liberalitate

S ut mihi
vult hoc verbum
venenum habet mul-
tipliciter et in vo-
luntate pertinet ad
ligentiam. nec deo
proprie petit quod non
est debitor nobis nisi
si forte ex promisso.
suo. Nos vero eius
debitores sumus
ex promisso. ut autem
venenum evadere
distingue ubi sen-
sum. Non potest deus fa-
cere nisi quod debet. id est
nisi quod vult fal-
sum est. Sic et potest ipse
se dici debere ali-
quid quod vult illud.
Si autem dicitur non
potest quod debet. id est non
potest nisi illud. quod si
faceret ei bene com-
muni. verum est.

Tertio ratio
sumpta a ratione
faciendi et dimit-
tendi.

Addunt quoque il-
li dicentes. Nichil
facit aut dimittit
nisi optima ratio
nabili causa. sed non
occurrit nisi quod
oportet facere aut di-
mittere quod facit vel
dimittit. Ratio enim
penes eum est. quod illi
la facit et illa di-
mittit quod ratio eterna
est et semper manens.
propter quam non potest
aliquid facere vel

dimittere. Illa
ergo manens non
potest quod facit dimit-
tere. nec quod di-
mittit facere. et ita
non potest facere nisi quod
facit. Et ad hoc
rationem ambigui-
tatem locutionis de-
terminantes. Cum
ei dicitur ratio vel causa op-
tima penes deum est
qua facit cuncta
quod facit et dimittit
ea quod dimittit ve-
rum quid est: quod in
eo voluntas est
equissima et res-
cissima quod facit
et dimittit que
vult propter quam fa-
cere non potest nec pre-
ter eam facere potest.
Nec utique contra
eam faceret. nec
propter eam. si ea quod
facit dimitteret
vel que dimittit
faceret. sed ea-
dem manens ra-
tione et causa. alia
potest facere et
ista dimittere.
Licet ergo ratio sit
penes eum qua ali-
qua facit et alia di-
mittit. potest tamen habere
eandem rationem et
dimittere quod facit.
et facere quod dimit-
tit. Ipsi autem ad-
dunt. Ratio est
eum facere que fa-
cit. et non alia. et

tate permittit et
alliciat. sed nihil
recipit. Unde ob-
sequia nostra si
acceptat propter
indigentiam. ideo
ratio debet semper
obligationem di-
citur proprie in deo
non cadit. si autem
abutamur note
ut debitor sonet
in concedentia
bonitatis deus sic
recipit in deo.

Potest tamen se-
cundum eadem rationem
et. Innuunt magis
quod eadem ratione man-
nente deus potest
alia facere et ista
dimittere. Con-
tra: propter hoc esse
falsum. quod Aug.
dicit alia ratio-
ne conditus est
homo. alia ratione
conditus est equus.
ergo alia et alia
ratione sunt oppo-
sita. ergo eadem
ratione manens
te non potest fa-
cere opposita.

Respon. dicitur
quod magis vo-
cat hic rationem vo-
luntatem dei esse
similem. ut sicut de-
bitum est supra.
quod quod deus novit
omnia. ideo pos-
test scire opposi-
ta sine inonatio-
ne scientie. ita est
et de voluntate.
Unde non intel-
ligitur voluntas
mutari quando
deus potest vel
le quod non vult
sed aliquid volu-
ntati ad ipsam propo-
rari. ipsa una est
eadem et immutabilis
remanens et alio

88.

4

Adhuc
addunt
quodnem.

modo parata si
ue ad aliud et aliis
ud. et ita intelli-
git magister.

non potest facere nisi
si quod ratio est eum fa-
cere. et ita non po-
test facere nisi

scrutatores qui
defecerunt scri-
pturas scrutinio.
Sanctorum annectunt
testimonia. Dis-
cit enim Augustinus in
lib. de simbolo.

cur potest praescri-
bi. Quia hinc solus
lucio est quod prescientia
dei potest esse alii
cur? cur? non est.
et ita deus potest face-
re illud et aliter
non esse cur? est. et
ita deus potest illud
non facere. et nisi
quod potest aliquid fa-
cere sine prescientia.
Et hoc manifestum
fuit est quod non est ne-
cessarium deum pre-
scire quod prescient.
si ei hoc esset. tunc
ipote esset deum
aliquid facere quod
lud quod facit. et
hoc est error man-
ifestus.

Aug. p.
ma. am-
ritas.

Ratio ad
p. m. a.
g. am-
ritas.

Aug.
aucto-
tas.

Ratio ad
cundem
Aug. a-
ctum.

R. n.

quod facit. Item ratio est eum dimittere
quod dimittit. et non potest non dimit-
tere quod ratio est eum dimittere. et ita
non potest non dimittere quod di-
mittit. Et ad hoc dicimus lo-
cutioes ambiguae esse et ideo dicitur
minandas. Si enim cum dicitur non potest
facere nisi quod ratio est eum facere.
intelligas eum non posse facere nisi
ea quae rationabilia sunt ea quae si fierent ratio-
nabilia essent verum est sensus. Si
autem intelligas eum non posse fa-
cere alia rationabilia et bona nisi ea
quae vult et facit: falsum est intellectus.
Quarta ratio sumpta ex ratione
prescientie dei.

Item aliud adiungunt dicentes
Si potest deus aliquid facere quod fa-
cit potest ergo facere quod non presci-
uit. et si potest facere quod non presciuit
potest sine prescientia operari. quia omne quod
facturum se presciuit facit nec fa-
cit aliquid quod non presciuit. Quod si
preter sciam eum aliquid fieri un-
potest esse. omne ergo quod prescientum est fieri
necesse est: ergo aliud fieri quod sit
nulla ratione potest esse. non ergo potest

et haec autem quod
de prescientia facit:
de determinari potest
per ea quae superioribus
dicta sunt. Quae res
per quod determinat
superioribus deum. ut
enim argumentas-
tio necessaria si
deus nichil potest
operari nisi illud
prescient: et non prescient
nisi quod facit. et sic
deum est ad hoc
quod deus potest prescient
repraesentat quod prescient. si

a deo fieri nisi quod
fit. haec autem
questio de prescientia
facile determina-
ri potest per ea quae su-
perioribus dicta sunt
cum de prescientia
ageretur.

Quinta ratio
sumpta a duplici
auctoritate Augu-
stini.

His autem illi

hoc solum non
potest deus quod
non vult per quod
vult non posse fa-
cere aliquid nisi
quod vult. sed non
vult nisi quod fa-
cit. et ita vult non
posse nisi quod fa-
cit. Illud autem
ita intelligendum
est id solum non potest deus quod
non vult: sed se posse.

Item de illi. vii. confess. ad deum lo-
quens ait. Nec cogers iur ad ali-
quid. quia voluntas tua non est maior
potentia. esset autem maior si tempus
solum tempore maior es. Ex hoc vult
quod deus non possit plura quod vult
sicut non vult plura quod potest. Si-
cut enim voluntas non est maior
potentia ita nec potentia maior
est voluntate. Ideoque sicut plu-
ra non vult quod potest ita eum non
plura posse quod velle dicunt.

Sed ad hoc dicimus. quia nec
voluntas potentia nec potentia
voluntate maior est. quia una et es-
dem res est potentia et voluntas
scilicet ipse deus. qui esset maior se
ipso si voluntas maior esset po-
tentia vel potentia voluntate.
Nec hac auctoritate negat de-
um plura posse quod velle. quia plu-
ra sunt subiecta eius potentie
quod voluntati.

Auctoritatibus confirmat

6 **¶** **C**erte querit de hoc qd dicit An putas: qd no possum rogare patre. r. c. Uid est illud no hñ di ctu. quia aut pñ polebat dare / aut no. Si vole bat r rps no volebat. ergo i vo lute discorda bat. Si autē no lebat r rps po terat petere. er go poterat a vo lute pñs di: scordare. qd pec care: qd est con tra vitate apte. Rñ. dñm qd pat volebat dare et rps nolebat pe tere: s; p pote rat pelle: r rps nñr petere: r ita non discordare: tunc aut discor dāna eēt: / si rps posset petere / et pñ non posset pelle: qud autē des possit aliqd velle qd no ve lit sup hñm est. **¶** **C**Ad dñm ē no potuit Ju: dā suscitare in mēte. Ex hoc pñ qd des possit sal uare iudā. qd pa trōne dānare petrū. Cōtra: tu stus est r nega re seipm no pōt. Ergo nec face re cōtra iustitiā Si tu dicas qd hoc no pōt. Cō tra. poss; des de struere oia que facit qd manus est. qd multo for tius hoc pōt. Rñ. Aliq; disti nctō hic potētiā

veritat; assertio nem que est i hu ius opiniōis cō trariā partē: de um scz pñ qd fa cit face posse. **¶** **C**fateamur ita qd deū plura pos se facere que no vult: et posse di mittere qd facit. **¶** **C**Qdvt certius firmitusq; tenea tur: scripture te stimonij; assera mus deus plura posse facere qd fa ciat. Veritas ip sa fm Mat. ait. **¶** **A**n putas quia no possū rogare patre meū: r ex hibebit michi / mō plusq;. xij. lo giones angeloz. Ex quibus ver bis patēter inni tur: qd r fili; po terat rogare qd non rogabat: et pñ exhibē qd no exhibebat: vter q; ergo poterat facere qd no fa ciebat Aug. etiā in enchi. ait. O potentis volun tasmulta potest facere qd no vult nec facit: potuit enī facere: vt. xij legiones āgelo rum pugnarent a tra illos qd chri

stū ceperūt. Itē in eodē. Cur a pud quosdā non facte sunt virtu tes: que si facte fuissent egissent illi hoies penitē tiaz r facte sunt apō eos qd no e rāt credituri. tūc nō latebit quod nūc latet. nec vti q; iniuste de; no luit saluos fieri cū possent salui eē si vellēt. Tūc in clarissima sa piētie luce vide bñ qd nūc piorū fides habz anq; manifesta cogni tione videat: qd certa r imutabi lis r efficacissi ma sit voluntas dei: qd multa pos sit r non velit: ni chil aut qd non possit veli. Idē in li. denatura r grā. Dñs Laza rus suscitauit in corpe. Nūqd di cendū est: no po tuit iudā suscita re i mēte: potuit qdē: sed noluit. **¶** **C**his autorita tib; alijsq; mul tis apte docet qd de; multa possit facere qd no vult qd etiā rōne p bari pōt. Nō em

dei duplr. dicēs tes deus posses aut potētia ab s soluta: r sic pōt tudā saluare et petrū dānare / aut de potentia ordiata r sic nō potest. S; hec distinctio nō vñ eē pueniēs cui n; hñ possit de; qd no possit or dinare. Possit ei iordate facere est non possessi cut posse pecca re r posse mētē ri. Uñ nec potē tia absoluta nec ordiata pñ mētē ri. **¶** **A**lt; dicit; a: lū: qd pōt salua re iudā: sed nō dānare petruz: qd mīa eis super oia. o. e. et mīa superaltat iudi cū: r saluare tu dā eēt supabun dāt; mīe: s; dā: nare petruz eēt crudelitatis ma rie: s; hñ cū des sūme iustit; mīe misericōia: s; nō pōt face cōtra mīam: sic necotra iustitiā **¶** **I**dē alt; dicit; a: lū qd de; neutri pōt: r hoc nō de rogat; et potē tie: qd ptraq; eēt iustitias r iordis natio: reuocare que final; dāna nit: r qui final; dānari meruit. **¶** **N**ec ē s; hñ de tra itano: qd deualle disposuerat ad honozē scōr; et suū sitq; spātia facē: r iō mon illa trauit dā

Si nemo tabilitate potētie vñ volūt; potest deus r alt; vel le r alta facē qd vult vel fa cit.

D. i.

natio/3 fm cas ifertores finalis videret tñ fm dñi: na dispositione r cōsiliū aliter erat. Sed tñ qd̄s hōc audeat dicere qñ de se iuda hac dispositione potuerit qd̄ disposuit de fratrano: r qñ generat de oibz

possit facere qd̄ pbat fecissent Et iterū Augu. dicit q̄ deo ipsi diabolo bonam voluntate possit dare. Propter hoc dōm q̄ qñ q̄rif. vtrū deus possit saluare iudā: r dānare petrum. Dōm: q̄ aut loqueri saluis meritis: aut nō saluis Si saluis meritis: sic dico q̄ nō possit: hoc enim id est dicere r q̄re:

re: ac si q̄reret vtrū possit iudicare iuste: qd̄ qd̄e ab q̄s dubio deo nō p̄t. Si autem intelligatur non saluis meritis: sic ab q̄s dubio possit saluare iudā auferēdo p̄ ḡram pctā r demerita: r dādo merita. Petro autem nō pōt dare merita: ma: la: sed tñ sicut liberaliter dedit bonam voluntate petro. ita etiā liberaliter conseruat sibi natura: r sic parat obiecta.

Intelligētia p̄ntis disti. q̄rit de quātitate diue potēte siue de infinitate. Et circa hoc q̄runt q̄mōr. P̄mo: q̄rit: vtrū potētia dei sit infinita. S̄cōc dato q̄ sic: q̄rit: vtrū ipsa eētia diua sit infinita. S̄cōc potētia. Tertio vtrū deo possit p̄ducē op̄erū infinitū. Quarto vtrū rō op̄atū sit infinita. Prima qd̄ respicit infinitatē i possessione. Secunda essendo. Tercia in operando. Quarta in ratione operandi.

Q. 1. Utrū dei potētia sit infinita. Ita. r q̄ ipsa potētia hz qd̄ h̄mōi sit infinita ofidit sic. Infinitū d̄f qd̄ nō hz finitū. S̄cōc diua potētia q̄rit ad esse nō habet terminū. Ergo r̄c. Prima manifesta est. Secūda p̄ p̄ Cr̄p̄. i quā dā omel. Opa d̄f qz eris posse/nō iue: nit nō posse. Ergo si semp̄ inuenit posse et ip̄ q̄ritatē potētie accipit ibi est pl̄tra accipit. Et sit infinita. T̄cōc ois potētia actiua q̄ p̄t i effectū: infinitos: ē acti

infinita. diua potētia ē h̄mōi. Ergo r̄c. Probatio p̄me. Si potētia est pure in actu. S̄cōc hz totū actualit̄ qd̄ p̄t h̄re. S̄cōc si totū hz actualit̄. r tñ h̄il pōt ei accrescere nec de nouo aliqd̄ dare: r potētia vt

velle qd̄ nūq̄ voluit nec tñ nouit nec noua volūta te: s̄cōc sēp̄itna tñ volūta te velle p̄t p̄t ei velle qd̄ ab eterno pot est voluisse. habet enim potētia volēdi et nunci et ab eterno: quod tamen nec modo vult: nec ab eterno voluit.

potētia se exten data ad infinita. S̄cōc actu hz in se infinitare. P̄mo: p̄ qz diua potētia nūq̄ p̄t i tot et factz qñ ad h̄c potētia plures. S̄cōc māifestū ē qz sit infinita. T̄cōc ois potētia q̄ p̄t i actu infinitū: n̄cūc oino est factz: ē simp̄l̄r infinita s̄cōc diua h̄re est h̄mōi. S̄cōc. P̄mo: p̄ sic. S̄cōc cut se hz potētia ad p̄as: sic actz ad actū: sed

actz infinitz excedit finitū i finitū. S̄cōc potētia potētia. S̄cōc si potētia ē oino factz: ē infinita. P̄mo: p̄ qz deo d̄f dura: re i finitū r pōt creaturā p̄seruare in infinitū. S̄cōc. T̄cōc ois potētia q̄ pōt sup̄ ext̄ema i finitū distātia ē infinita: s̄cōc potētia diua ē h̄mōi. qz d̄ nihilō alit̄ qd̄ factz r it̄ aliqd̄ r nihil ē infinita distātia. S̄cōc. T̄cōc ois potētia q̄ oino id̄iferes ē ab eētia: ē infinita: s̄cōc diua potētia ē h̄mōi. S̄cōc. pbatio p̄ie: q̄ritū q̄ alit̄ duo sit oino id̄iferentia: p̄bicū: p̄nū tbi r reliquū. S̄cōc si potētia ē oino id̄iferens ab eētia: p̄bicū: ē p̄da r eētia: s̄cōc p̄t ē eētia: tbi ē cētū p̄de. S̄cōc p̄bicū: p̄t p̄da tal̄ p̄t vt i cētro. S̄cōc cū nulla p̄da sit inter i cētro suo: s̄cōc apl̄s possit/aut d̄i na potētia nihil pōt: aut pōt ē tū vult: r sic i finitū. S̄cōc q̄ritū ē d̄ se potētia illa p̄t i finitū opari. S̄cōc potētia oino illa est id̄iferens r simp̄l̄r. S̄cōc idē ē tbi latū r t̄sū & si ext̄e siue ē infinita r t̄sū. S̄cōc oino ē infinita: r hoc ē qd̄ d̄t p̄h̄l̄ li. d̄ cāis. q̄ p̄t q̄to magz vnta tāto magz infinita. cū s̄cōc diua p̄da sit infinitissima: r ē oino idē cū sua origie: p̄bicū p̄t tāq̄ i sua origie. S̄cōc nūq̄ inuenit nō posse. T̄cōc ois potētia q̄ r̄p̄ire statū: qz ē assignare aliqd̄ qd̄ nō p̄t i sic. S̄cōc ois ē vt actz cōpales r actz deiformes. S̄cōc. T̄cōc qd̄ excedit ab aliq̄ ē finitū: qz finitū nullo

mō excedit. s; scia excedit potētāre s;
 spectu scibitū; plurū enim est scia q̄
 p̄da/scit ei mala r n̄ p̄. s; r. C. Itē vi-
 dem; potētāre creat; q̄ infinitas ē a mā-
 s; finitas ē a foia. s; cū p̄da dei sit oīno
 forma siue fozialitū oīno h̄ns mare-
 rialitatē; s; si m̄plr ē finita. r nullo mō
 infinita. C. Itē iter dīctōue opposita.
 est dīstācia infinita; s; creature v̄tr; si-
 nitū v̄nū reducūt ad actū. vt n̄ currē-
 tē facit currere. r tñ est finita. ergo.
 C. Itē video q̄ aīa h̄z potētā oīno dif-
 ferentē ab essentia sicut potētā v̄nū
 eādī corp; h̄z etiā potētā ad actū i-
 finitū. sicut ad durādū siue pmanēdū
 i finitū h̄z potētā nihilomin; ad actū
 infinitos. r tñ ip̄a potētā ē finita i se: er-
 go vt pari r s; e de diuina potētā. cum
 aīa sit exp̄ssa imago dei; n̄ vidēt rōes
 p̄dicte nihil valere. C. Rñ. d̄m. q̄ di-
 uinā potētāem est ponere oīno i actu
 r i habitu r i finitā. sicut pbatū ē p ef-
 fectū a posteriori: q; h̄z effectū infinitū
 duratōe r i finitos oppositōe. ad q̄s
 pparat vt act; pur; r vt tota cā et rō
 h̄ns i se plenā r pfectā actualitatē re-
 spectu infinitor. r necesse ē cū habeat
 totā q̄ v̄nū habitura est. r ex se h̄eat
 q̄ ipsa infinita sit. Alia rōne ostēdit hoc
 a priori. propter similitudinem i dīuisione
 virtutis cum essentia: r propter simi-
 mā v̄nitatē ipsi; virtutis v̄bitū; p̄t
 loca p̄t. r tñ i extremū mūdi. q̄rum
 imedīo. r tñ in summo q̄tū in lat;.
 et oī mō infinitatis. nec est p̄sū rō i ali-
 qua creatura. nec q̄tū ad causalitatē
 effect; nec q̄tū ad v̄nitatē. Ad quātū
 ad causalitatē effect;: q; nulla virtus
 creature respectu duratōis infinite est
 pure actiua imō necesse est p̄ dīuīnā in-
 sistentiā p̄seruari. s; i nec quātū ad
 p̄ductionē act; v̄nū h̄z infinitatē passi-
 uā etiā i recipiēdo. r ideo nulla ē actū
 infinita. s; solū i potētā. s; q; i finitū in
 potētā p̄det ex infinito i actu. v̄t oīa i
 finitas duratōis creature r opatōis
 p̄det ex infinitate v̄tr; i creator hoc
 ē q̄ dicit p̄s in li. de causis. q̄ oēs ve-
 ritates infinite pendentes sūt p̄v̄nū i fi-
 nitū p̄v̄nū qd ē v̄t; v̄tū. s; i si n̄ est
 siue de simplicitate siue v̄nitate. nā po-
 tētā diuina ē oīno in se simplex. r oīno
 h̄z eētā siue subā simplici. oīno etiā
 ab illa ē idifferēs r i oīmoda v̄nitōe
 v̄nitatissima. r iō infinita. s; null; crea-
 ture q̄tū q; nobilis potētā ē oīno
 simplex. q; oīs tal; potētā vt aliq̄ue re-

spectū depēdētē. nec sūdat i subā oī-
 no simplici. nec oīno ē idifferēs. q; nul-
 la creatura ē sūa potētā loq̄ndo essen-
 tialr. r iō q; deficit oīs creatura rōne
 siue simplicitatis r infinitatis: p̄ oīs
 r sic p̄t q; diuina potētā ē infinita rō-
 ne infinitatis. Et p̄t rōnes ad v̄tīmā rō-
 nē ostēdētē p̄dicatas rōnes nō valere.
 C. Ad illd ergo qd obf. q; inuenit f̄m;
 nū r q; inuenit excessū. d̄z. q; diuina po-
 tētā ē i finita respectu eor; q; posse ē po-
 tētā. respectu aīor; q; posse ē ipotētā.
 nec ē finita nec i finita; q; nihil ex eis p̄t
 Quando enim dicitur; q; inuenit ter;
 mīnū vel excessū. d̄teandū q; falsū
 est. quia excessus r t̄minus rei atten-
 dit h̄z ea ad q; res se extēdit r diuina po-
 tētā se extēdit solū ad bona. r quantū
 ad aīa nūq̄ est pluritū scia q̄ potētā
 nec q̄tū ad talia inuenit t̄mīnū. r iō p̄
 illud. p̄t tñ afr dicit. q; dupl; est loq̄-
 de potētā r scia. aut i se aut ad p̄par-
 tione ad obiectū. Si i se. sic vna n̄ ex-
 cedit aīa. q; q̄cqd̄ fecit. p̄t scire. r q; s;
 qd̄ p̄t scit se posse. Al; p̄ p̄parationē
 ad obiectū. r sic ē loq̄ dupl;. r; h̄z for-
 mā siue sp̄zant h̄z nūer. si h̄nū; q; sic
 cū potētā. possit i finita n̄ excedit a scia
 Si aut scdm̄ formā. sic. q; potētā ē re-
 spectu bonor; r scia. s; oī bonor; r ma-
 lorū. iō excedit. tñ ex hoc mō seq̄t q̄
 sit infinita. r est exm. si q; s; imaginet du-
 as lineas infinitas. p̄les sūt due q; vna
 q; h̄z habebūt vna i finitā scdm̄ nūer;
 sed solū scdm̄ lōgitudinē. r sic si sunt
 maiores vel longiores due q; vna. s;
 multē i p̄posito itelligit; potētā em̄
 dī infinita respectu obiector; scdm̄ nūe-
 rū. s; nō scdm̄ qualitatē. q; si p̄t i ma-
 la vel d̄uatoria. r p̄ hoc p̄t v̄nū r scdm̄.
 Quā tñ ei inuenit t̄mīnū respectu. s;
 n̄ tñ respectu d̄t. r ille t̄mīn; v̄t ex-
 cēss; potēt; facit ad infinitatē. q; n̄ ē posse.
 sed non posse. r ideo quia hoc videat
 dare t̄mīnū scdm̄ rōnē itelligit; se-
 cū dū v̄itatē nō dat. q; q; nō possit ma-
 la. hoc totum est p̄pter immensitatem
 virtutis. C. Ad illud qd obf. q; i finitū
 est passio potētāe malis. d̄icēdū. q;
 hoc verū ē de infinito p̄ p̄parationē cō-
 p̄tionis siue completi esse. sed non
 est verum de infinito p̄ p̄parationē i-
 m̄tatiōis. Prīmū em̄ est infinitū po-
 tētā passiuā siue receptiuā. et ita p̄t
 inest materie. scdm̄ est i finitū actu. et
 iō in illo solo verē est r p̄p̄re. q; tñ est
 act; r act; pur; r p̄fectissim;. C. Ad ill

ind qd obf q creatura fit sup ea q sum
me distat. dicitur: q ens r no ens n de
citur sume distatia. q: opponunt dicit
troue. s; qm nihil hnt cde: nec qtu ad
gen⁹ subiectu. nec qtu ad gen⁹ pdica
bile: s; qescere r moueri non moueri
qd p eode accipit virosq mo hnt cde
r ita no est distatia ifinita. nec est sille.

2 Ad illud qd obf de potetia ptiendi.
dicitur: q ptiere vno mo dt actu pntes
sicut moueri: r sic eab aia mediatis
potetis differetib; ab ipa eentia. q:
cundiu at q est act⁹ pur⁹ est ab eentia
aie. vt i rone forme. no i rone agetis.
r ppter hoc n pnsiderat ibi ee tm i ope
rado: sicut albedo leipa dealbat. ita q
n notat ibi. nec est egress⁹ altius vt a
potetia agente. no a at hic loqmur de
potetia vt agete r pducete aliquid. po
tetia vo aie q tuncu q sit. id e tm dt alt
qua i elinatione. r id de pcedetiam. r id
puat simplicitate. ac p hoc puat ifinita
tem in deo autem n sic. r id ro illa no
h; instantiam recte intellecta.

Questio. ii. Utrū eentia sit
ifinita. sive di
uina potetia sit ifinita qtu ad ee. Et q
sic vt. q: nulla potetia nobilitor e sba:
s; diuina potetia e ifinita. q: cu no sit no
bilitor: nec maior substantia. necesse est
subam ee ifinita. ¶ Itē. si aliquid duo lice
at sic dicere sicut oino idē. si vnu e ifi
nitū r reliquū. s; substantia r potentia
sūt idē r ee posse. q: cu dnu posse sit in
finitū: r ee. r ita eentia. ¶ Itē. quicūq;
aliquid duo sic se hnt. q: ad nihil se exten
dit vnu ad qd pariter se n extēdat re
liquū. si vnu e ifinitū r reliquū: s; ad
nihil oino se extēdit potetia ad qd se n
extēdat eentia. nūq; ei deus fit facere
tot. qn etiā substantia possit ee i tot. sm
q dr rom. th. Si celū r celli celoz. r.
¶ Itē. oino finitū fit aliquid cogitari ma
i⁹. si ifinitū ip⁹: s; diuina eentia e ita bda
r magna. q: nihil mai⁹ nec meli⁹ co
gitari fit. alioqn n est de⁹. g. r. c. Itē. oē
finitū bonū meli⁹ e cū alio bono. q: p
tū: q: finitū additū finitū fac se mai⁹.
q: si diuina eentia e finita. mai⁹ aliquid euz
alio erit. q: p se tm. q: n est pfectissima
nec optia. qd oino nephas est dicere.
¶ Itē. oē finitū bonū ptingit aliquid eq:
ri r reddi q duplicatione finiti vt p3 l
inea. r hoc dico si illud qd duplatur
facit mai⁹. hoc dico pp pūctū. si q di
uina eentia est finita s; nobilitate r bo

nitate. si duplex bonitas creature a se
de do. aliquid puenit ad bonitate equalē
dine bonitati. hoc at, falsū r ipossibile
q creatura sit pportional creatoz. et
hoc dicit aug. viii. de tri. g. r illud ex
quo seqt. s; q diuina eentia sit finita.
¶ Itē. ptra. finitū r ifinitū. vt de phia
sūt pprie passioes ip⁹ qtuatū: s; eē
sentia vt eentia: no h; qtuatū molis. q:
si pnsiderat vt i abstractioe ptiutū vt ef
sentia. diuina eentia nec est finita nec ifi
nita. ¶ Itē. oē potetia q fit vnu solū.
ita q n aliud est potetia finita. q: pari
rone oē eentia q est vnu solū. ita q ni
hil aliud e eentia finita: s; diuina eentia
est de⁹ r nihil aliud. g. r. c. ¶ Itē. oē il
lud qd e finitū summe vitati. e simplr
finitū. r hoc p3 q: ptiaritas iudicat de
vno q: sicut est. p3 r i hly. vt hoc est
albus r nigrū. r bonū deo. q: simplr vo
nū: s; diuina eentia est vitati dine cogni
tionis finita: q: de⁹ ipsam pprehēdit r
nouit pfecte. r qd seqt. vt dicit aug. scil
entis pprehēdit e finit. g. ¶ Itē. nullū
ifinitū finit aliud. q: nihil dat aliquid qd n
h; q: si diuina eentia e ifinita. q: nihil se
nit. g: nullū e finit. r si hoc. q: nihil bo
nū. ¶ Itē nullū ifinitū pprehēditur a
finito: s; de⁹ pprehēdit a bte. q: alit n
essent bti. nisi de⁹ pfecte cognoscerit.
sp el appetit fereretur ad amplior n
qesceret. r ita n eent bti. si q pprehē
ditur. n est ifinitū. ¶ Itē. nulla puatio
e habitu nobilitor. q: cu ifinitū dicat p
uatione. finitū dicat habitu. r oē nobi
lius deo est attribuēdū. p3. r. c. ¶ Itē. si
ad hoc voluerunt qd d dicere. q: diuina
eentia si: b rōne eentte est finita. sub rō
ne potetie est ifinita. nā eentia nosat
deū vt in se: r sic e finit⁹ q: pfect⁹ fini
tus ē q pprehēdit a finitū. vt a bte.
r hoc dixerūt pp eentte simplicitatem
quā dicitur totā videt. In quātū aū
pnsiderat sub rōne potetie. si q dicit respe
ctum ad effectus. r q n e status ibi. q:
sp est aliquid extra accipere. dicit q sub
rōne potetie erat ifinita. Sed ista pō
erronea fuit manifeste. nā ista duo se
leō possibilia. q: potetia sit ifinita. oino
exite substantia. finita. r q: idē si q oino
r q: prior sm rōne itelligēdi e substan
tia. r quā d dicit se extēdit potetia sub
rōne potetie. r eentia vt ostēsum ē. Et
ppter hoc dixerūt aliquid q e finitū sm
plr. r ifinitū nobis. r voluerūt dicere
q: tā eentia q potetia e finita s; vtri

3

14

facte. qz e finita deo q est veritas : s; est
 vtrage nobis e infinita: qz ipoportio ad r
 nos excedit. Un deo infinitus dr: qz nec
 loco nec tpe: nec pprehensioe pprehedit
 tur. sicut dr Dam. Syntexista positio n
 p stare: qm sicut pbatur e de potetia.
 qz ipsa no hz statum i possendo. r iteru e
 oino actu. r to ponit i finita: sic et pba:
 r i pte de eentia. necesse e qz p oino i ni
 nita sit actu. Et hoc pcedendu est vel te
 nedu e ta qz veru. eo qz magis e conso
 nu ad el. q dicit de u Imelus. r magis e
 psonu auctoritatib; scdu q oes dicunt
 ipm infinitu. vñ Dam. dicit q deus est
 quodda pelag; sbe infinitu. magis etiã
 psonu senetis magfor. magis et pso
 num roni. Ad intelligetia q obiecto
 ra i oppositio notadu q infinitu dr p ab
 negatione finis. Pote q duplr dicit i
 niti scz a pte negatiõis. r i lra a pte fi
 nis. A pte finis. Nam finis dr duplr:
 pmo mo q e plemetu. r sic infinitu dr
 p puatione pplemeti. r hoc mo infinitu
 dr in materia. r in genere. substantie. r
 in alijs generibus. et hoc mo non cas
 dit in deo: qz ipse est perfectissimus.
 Alio modo finis dr terminus sicut fi
 nis agri. r sic infinitu dr qd caret termi
 no r statu. Et hoc potest esse duplcit
 ter fm negationem. quia potest intelli
 gi ptiuatue et negatiue. Ptiuatue. qz
 non habet terminum: sed tamen natu
 est habere propter hoc qz habet ee li
 mitatum. r hoc modo dicit in comple
 tionem. r non est in deo. Alio modo nes
 gatiue. quod non habet terminuz: nec
 etiam natum est habere: r hoc ponitur
 in deo propter summa immenstatem
 Ad illud ergo quod obf. qz infinitu
 est passio quantificatis. Dicit potest qz si
 cut nomẽ quantificatis extẽditur ad q;
 tate virtutis. s; r nomẽ infiniti. quan
 titas autẽ virtutis non tm attenditur
 qm ad opus: sed etiã qm ad nos
 bilitate valoris. r hoc pz. qz dicit aug. i
 spualibus idẽ est maius r melius. Ad
 illud qd obf. qz e vnu ita qz n est altud.
 dr: qz aliqd comparari ad multa. pot
 esse duplr. Aut fm comparatione cau
 salitatis. aut fm comparationem iden
 titatis. Comparari ad multa sub ratio
 ne causalitatis. hoc conuenit infinito.
 qz infinitum: s; fm rõnem identitatis
 non. Un qz infinitu in deo. se extendit
 ad multa. qz i potentia vel essentia eius
 comparatur ad multa. et hoc tm nõ se

quitur qz sit multa. Unde si essentia vel
 potentia cõpararet fm rationẽ identit
 tatis ad res neutra est pluriu. vñ nec
 potentia diuina est alie potetie. nec es
 sentia alie eentie. s; fm rõnẽ causalita
 tis sic cõuenit r eentie r potetie. nam r
 sicut potetie cõuenit facere pla. sic eẽ
 tie in plib; ee. Ad illud qd obf. illud
 qd est finitu summebitati. Dm qz hec
 est dupler. Aut em est finitu summe ve
 ritati. qz veritas inducit ipm ee finitu.
 aut qz nõ excedit eius cõpensionones.
 pmo mo non est deo sibi finit. s; in fin
 tis. vere em scit se ee in finitu. Secun
 do mo est finit. qz se nõ excedit euz sit
 in finit. r sic non valet argumetu. r est
 ibi fallacia fm qd r simplr. nõ excedit
 in finitu. ergo est in finitu simplr. Ad
 illud qd obf. qz infinitu non finit. Dm
 qz infinitu per puatione perfectõis nõ
 finit. sed infinitu per negatione limita
 tionis hz ratione finitẽ. qz cũ sit sum
 mu. in ipso est ois stat. in hoc em infi
 nitas nõ repugnat simplicitati nec cõ
 plemeto. Ad illud qd obf. qz compre
 hendit. Dm qz nõ ppreheditur p sciu
 sionẽ. cõpreheditur aut p pfectã visio
 nẽ r dilectione r tẽtionẽ r hoc a parte
 pprehendentis r nõ cõprienfi. r ideo
 qz pfcitur res fm sua capacitate quies
 scit. qzuis vltra nõ attingat. Ad vlt
 mo obf. solutu est. obijcit. em de infinit
 to s; qz dr puatiue. s; put dr de deo. nõ
 de puatione fm rẽ. s; solu quatu ad mo
 du signandi. r rñet ei summa potetia.
 nihil em dr immenfum. nisi qd hz sum
 ma r pfectissima actualitate. r nihil co
 artans r determinans. vñ r si dicit dr
 ci puatiue. tm fm veritate excludit om
 nem puationem.

Questio. iij. De infinitate
 diuine potens
 te qtu ad op; vtrũ vcz diuina potetia
 possit i effectũ actu infinitũ. Et qz sic off
 dit hoc mo. Potetia se hz pportionalr
 ad op;. vñ tãta potetia pti i tm op;. qz
 maior i mai; r infinita actu i infinitu actu
 r tẽ: ois potetia q opat ex se tota si e
 finita. pducit infinitu. cũ opef ex tota
 sua vtute. s; diuina potetia cũ sit simpl
 cissima. se tota opat qz p pducit effe
 ctum infinitum. Si tu dicas. qz hoc nõ
 potest esse ppter defectũ r limitationẽ
 ips; esse. r. Ad dicit. Frustra est potẽ
 tia q nõ reducitur ad actu. vñ r phus dr.
 qz frustra est potetia actiua cui nõ rñ
 b. iij.

15
16

19

20

21

22

17

18

2

est passiva. & aut potētia dīna frustra est īfīnīta. Aut ei rīdet effectus īfīnītus. & potētia passīua īfīnīta. ¶ Itē. oīs potētia pōtēssīmas māifestare. & dīna potētia cū sit īfīnīta. pōt suā īfīnītātē māifestare. s; īfīnītās nīmanīfestat: nīllī. ī effectū īfīnītū. & .tc. Si tu dicas. q; māifestat ī pductīōe sūū. & .s. tūc obī q; s. s. h; potētia īfīnītā. & pōtēssīmas māifestare. s; nī ī pductīōe psonē īfīnītē. & ī pductīōe creaturē. ¶ Itē. oē pole est pōnībīlī eē: s; de; pōt pducere īfīnītā. ergo īfīnītā pducī ē pole. & pōnībīlī: s; pōnībīlī pōsītō ī eē. nullū accidīt īcōuenīēs. & pōsītō q; de; faciat īfīnītā nīllū accidīt īcōuenīēs: s; de; pōt oē illū qd nī ē īcōuenīēs pōssēp facē. & de; pōt facē q; sūt īfīnītā actū. ¶ Itē appellat. a. oē creābīlī. tūc qro. a. aut ē īfīnītū: aut īfīnītū. Si īfīnītū. & de; nō pōt nīllī. a. ergo nī pōt nīllī īfīnītā. & potētia eī; ē fīnītā Si īfīnītū. & de; pōt facere. a. & pōt facere alīqd actū īfīnītā. ¶ Itē. pīnītū ē dīuīsbīlī ī fīnītū. qro pōt dēns pōt sit reducere potētia pīnītū ad actū. Si nō pōt. & potētia pīnītū excedīt potētia dē. qd ē absurdū. q; tūc potētia dī eēt fīnītā. Si eā pōt reducere ad actū oīno. s; hoc nō ē nīllī cū est actū dīuīssī. ī ptes īfīnītās. ergo. .tc. ¶ S; pōt q; nī pōssīt ī effectū īfīnītū pīnītū vī. q; īfīnītū sīmpīlī nīhīl ē māī. & sī pducīt effectū īfīnītū. tūc ergo illo nīhīl ē māīus ergo de; nī ē māior. sī ergo hoc est sūmē nobīlītātē. ī deo q; nīhīl pōt sit et equatī pducere talē effectū est pōt nobīlītātē dīne potētia. ergo. .tc. ¶ Itē. oē qd est actū īfīnītū: est sūmē sīmpīlī. Nā sī ē alīqd ppositīō. tūc tūc est cōartatīō & līmītātīō. sī ergo de; pducīt effectū īfīnītū. illud est sīmpīlīssīmū: s; sī sīmpīlīssīmū idē est essentia/bonitas/ & potētia. ergo sī effectus est īfīnītus ī potētia & bonitate. ergo sūmīs bonū. & sī bonū pōt alīud. ergo sī bonū pōt de; ergo nec a deo. q; pīnītēssīmas pōt sēmetīpsūm opatus est dīns. & idē est fīnītū qd & pīnītū pīncīpīum. ergo sī est īfīnītus. nō est a deo. & nī est effectus. & .tc. ¶ Itē sī de; pōt ī effectū actū īfīnītū. qro a te; pīnītūm pōssīt īn alīud. Si nō. ergo īn agēdo amittīt potētia. & sūa potētia agēdo dēbīlītāt. Si ergo pōt ī effectū alīud pīlīz illī. eīc q; faciat. pōnat ergo. ¶ Itē duo effectus sūt pīlīes ī natūra. ergo sūt

īn eodē gēnē. tūc hnt alīqd īn plus īn quo pūentūt. & alīqua pōpā p q; dīfferūt. ergo excedūt ab alīquo & artant p alīqd. s; oīa talīa sūt fīnītā. ergo. .tc. ¶ Itē q; nī pōssīt facere īfīnītā actū. oīs sīdēt: q; nī sūt plura īfīnītīs. & sī pōt dūceret īfīnītā actū. nī pōssēt pducere plura. & de; est īpōtēs. s; nīhīl pōt facere deū īpōtētē. & .tc. ¶ Itē. vbi est īfīnītās actualī sūm nūmēp. tūc dīfīcīt stat; & ordo & dīstīctīō: s; dīna sapīa nī patīt deū alīqd facere sīne mō & īnēsuīra. & .tc. ¶ Rñ. dōm: q; dūplex ē īfīnītū. s; ī actū & ī potētia. ¶ In fīnītū ī potētia de; pōt facere & facīt. ¶ In fīnītū ī actū pōt facere nec facīt. ¶ Non pōt īquā facere. q; nec pūentīt sībī: nec cōuenīt creaturē. ¶ Sībī nī cōuenīt. cū est sūmē bon; sīt. nī pōt alīqd facere nīllī bonū. & ita nī pōt facere: nīllī rē ad se ordīnatā. qm̄ ergo ordo pīsuppōnīt nūmēp & nūmēp pīsuppōnīt mēsurā. q; sī cūct nātūr ad alīud nīllī mēsuratā. & nī nūc rātūr nīllī līmītātā. tō necesse fūit deū facere oīa ī nūmēro/ pōdere/ & mēsurā nec alīr facere pōtūt: ne pōt: nec īfīnītū: nec īfīnītā ī actū. Rō ē ēt q; hoc nullo mō pūentīt creaturē. ¶ In fīnītū est īn actū. est act; pur;. alīqd nī alīquīd haberet de līmītātīōe & artatīōe eēt fīnītū: s; qd est actus pur;. est sūū eē pēentīam: & nīhīl talē accīpīt eē ab alīa eētīa: nec ex nīhīlo. sī er go creaturā eōīpso q; creaturā alīud est & er nīhīlo. nullo mō pōt ē actus pur;. nullo mō pōt eē īfīnītā. & sī nī pōt eē vna īfīnītā. nullo mō pōt eē īfīnītē sūm nūmēp. q; necesse ē illas plures ad alīquā vīam creaturā reducīt. s; īfīnītā ad īfīnītūm reducīt ē īpōtēs. p; ergo. .tc. ¶ Et qd ad alīquōd fīnītū reducātūr. p; q; necesse est ponere ordīnatīōē ī creaturīs. non tūc ad deū: s; ēt ad sēmetīcē. Sūm ma ergo ratīōis est: q; nī decet deūm facere creaturā. nīllī ordīnē habēat mēsurā. rātīō est er parte creaturē. q; necesse ē oēm creaturā eē līmītātām. eo q; er nīhīlo. & eōīpso q; cōpōsītā est. ¶ Ad illud ergo qd obīcīt: q; potētia tāta pōt īn tūc effectū sīne opus. ¶ Dōm: q; est opus operans. & op; operatūm. Opus operās. vī creare. opus operatūm: vī creaturā. dōm ergo q; op; operās ē īfīnītū. sicut īpse creator. sed opus operatūm necesse est eē fīnītūm. Quod ergo obī: q; opus pōpōrtīōnās

23

14

tur potētie. Rñ. si intelligat de opere operato. siue de actione gñalr verū est. Si autē intelligat de opere opato. n̄ h̄z veritatez. nisi cū cā r effectus se h̄nt p uniuocationez. r sunt e usdē gñts hoc autem non e t hic. ¶ Ad illud qđ obf. 15 qđ deus operat̄ ex tota potētia. dicens dum p agens ex tota potētia. quoddam agit p naturam. r hoc agit. tñ qđ tum potēti: r tñ qđtum ipsam est. vbi est productio similit. Quoddam agit p deliberationem r voluntatem. r tale n̄ agit nisi fm ordinem r qđtum vult pñ ex eadem potētia facit magnum r paruum. r sic agit deus. ¶ Ad illud quod obf. qđ frustra est potētia que non reducit ad actum. verum ē de potētia q̄ complet in actu. s; diuina potētia n̄ complet per actum. r ideo non est frustra. et si non habeat potētiā passivā correspondētē. Tñ illa propō non intelligit habere veritatem i potētia q̄ pōt habere i finitā. si intelligat. qđ oi no reducat in actum: reducit tñ r reducti pōt fm partem. r ideo non est frustra. ¶ Ad illd qđ obf. qđ diuina potētia cū sit i finitā. d; suā i finitā māifesta re i i finitō effectū. Dd; qđ de; suā i finitā manifestat i i finitō fm potētiā. sicut p; quia sicut supra est monstratū interminabilis duratio manifestat virtutem i finitam. in i finitō autem fm actum non pōt manifestari simplr. q; non decet. sed proportionabilr. q; ens i finitum excedit non ens: et tñ deus ex nihilo facit ens. inter que est distantia i finitā. Un̄ cum diuina potētia dicatur i finitā. hoc est triplr. Duratio nis eternitate: virtutis immensitate: r effectuum gñalitate. siue numerositate. Prima manifestatur per i finitum duratione. quod est finitum actu. i finitum potētia. Secunda per creationem de nihilo vbi est distantia i finitā. propter oimodam improportioem. Tertia manifestatur partim per potētiā. partim per priuationez. quia tot fecit. r adhuc potest in pulra r nō tot fecit. quā adhuc possit in plura. tamē hoc manifestatur alia i finitate duplci manifestata. r ita p; qđ non oportet qđ sit i finitum actu. pōt tñ dici sicut factū ē. qđ virt; p̄tis manifestat i pductiōe vbi: r p̄ cōsequēns tota virt; diuina. cui; virt; filij r. s. s. sit pna. r eq̄les sūt iūte. ¶ Ad illd qđ obf. de potē qđ pōt

poni. Dicendū qđ est pole a potētia i finitā: r pole ē; potētia i finitā. pole fm potētia i finitā pōt poni. q; oīno pōt eē ad actū reductū. s; pole fm potētia i finitā nō pōt poni. q; s; ē i reducēdo. r nū qđ in reductū eē. ¶ Ad illd qđ ponit. qđ a. appellet oē creabile. r qđ qrit. vtrū a sit i finitū vel i finitū. Dico qđ i finitū. sed nō est i finitū actu. s; potētia. r tō nō se q̄tur. qđ si de; possit. a. qđ possit i actū i finitū. Et si dicat. ponat qđ de; facta. a. Dōm qđ nō est pōnibile rōne pōtata. ¶ Ad illud qđ obf. vtrū possit potētia p̄tinui reducere ad actū. Dōm qđ sicut potētia in cōtinuo passiva i finitā est ad diuisionē. sic in deo activa i finitā. Un̄ sicut cōtinuū potest diuidi in i finitum. tamē impōse est qđ totaliter sit diuisum. alioqn nō esset i finitū. sic diuidere in i finitū est pōse: ad actū reducere impōsibile. Et sicut impōse est diuinā potētiā terminari. ita impōse est qđ sit in termino diuisionis. Unde deus pōt potētiā cōtinui reducere ad actū q; pōt esse i reducēdo. r semp i reducēdo ita qđ nunq̄ plus se extendat potētia. qđ diuina actio. s; tñ cōtinuū nunq̄ potest esse in reductū esse. sicut nec deus in reductū. ¶ Concedēdum ergo. qđ impōse est qđ sit aliquid actu i finitum. nisi solū deū r eis potētiā. r hoc est quod d; Hugo de sancto victore. Et cut eternitate dei nō equat tps. nec im mēsitatē loc;. sic nec sapientia sensus. nec bonitate virt;. nec potētiā opus. Un̄ qñ d; qđ de; pōt facere i finitā. no tat i finitā circa potētiā. nō circa op;. Un̄ aliqđ distinxerūt hāc cōtinuū potēti diuidi in i finitū. q; illa determinatio potest determinare hoc per hū pōt. v; hoc verbū diuidi. tñ quocūq; mō distiguatur. semp intelligēdum est i finitatem actualem esse proprium solius dei.

Q. iii. De i finitate diuine potētie qđ ad rōne opandi. si se extēdat i i finitū. Et sic v; q; qđ qđ de; p̄. rōnabilr p̄. s; p̄ i finitā. q; rōnabilr p̄ i finitā. r si hoc. q; rō opandi i plius potētie se extēdit ad i finitū. ¶ Itē: sicut se habz rō sciendi ad sciētiā ita ratio pducēdi ad potētiā: sed qđ diuina scia est i finitā habz in se rōes i finitā cognoscēdi. ergo cū diuina potētia sit i finitā sicut rōnes pducēdi h; i finitā. ¶ Itē: rō opandi in deo. non est aliud qđ bonitas r sapia. s; sapia r b; p̄. iii.

30

32

D

44

Et omne qd ois potuit: et oppo- nit qd no possit. In secunda vero soluendo cōtra rā asserit. ibi.

Ad quod dicitur: cetera.

C Non valet huius similitudo inductio. qz filius genuit de sua substantia. Ut ex respōsio ista nō esse sufficit ens. Rā inuidia potest accidere re spectu diuersi i substantia et natura. sicut angelus inuidit homini. ergo propter hoc non excluditur inuidia a deo respectu creature.

Respon. Dicendum. qz ad inuidiā ista duo concurrunt. potestas et equalitatem. et erigētia rei facte. nō ei inuidet aliqis aliquid. nisi qz parificatur et aliquid. vlt excedit: vel qz timeat ne parificetur.

Item: artifex non dicitur inuidus nisi quando non facit re scdm qd erigit: et ipse potest. et propter hoc: qz ex parte rerum non erat erigētia. et qz in nullo poterant parificari. ideo qz lectiqz faceret non eductur in deo esse inuidia. etiam si nullas res faceret

Quando deus potest facere aliquid melius quam fecit. a

Millud restat discutiendum utrum aliquid melius possit facere quam facit. Solent enim illi scrutatores dicere. qz ea que facit deus non potest melius facere. qz si posset facere. et non faceret. inuidus esset et non summe bonus. Et hoc ex similitudine astruere conantur. ait enim Aug. in li. lxxiiij. q. deo quē genuit. qz melius se gnare non potuit. nil ei deo melius debuit equalē. Si ei voluit et non potuit infirmus est. Si potuit et noluit inuidus. Et quod perficit equalē genuisse filium. A filio voluit dicere qz si potest deus rem melius facere quam facit. inuidus est.

Sed non valet huius similitudo inductio. qz filius genuit de substantia ideo qz si posset gignere equalē et non gigneret i-

uidus esset. alia vero que non de substantia sua fac meliora facere potest. Verū hic ab eis rñderi depono cur dicunt rem aliquā: siue et rerum vniuersitatem in qua maior con summatio expressa est non possit esse melioris quam est. siue ideo. qz summe bona est. ita ut nulla omnino boni perfectio ei desit. liue ideo. qz maius bonum quod ei deest capere ipsa non valet. Si si ita summe bona dicitur. ut nulla ei perfectio boni desit in creatura creatori equalis. Si vero ita non potest melior: esse quod bonum amplius quod ei deest capere ipsa non valet. ita hoc ipsum non posse defectionis est. non presumptiois et potest esse melior si fiat capax melioris boni quod ipse potest qui eam fecit. potest ergo deus melior esse facere quam facit. Unde Augu. sup Beñ. b tale potuit deus hominem fecisse qui nec peccare

potest si filio dei erat pda ad equalitatem. et vltimus erigētia. ppe hoc qz erat de substantia pta. hinc est quod non est simile. ut dicit magister et de re spōsio eius bona ponit enim ante p pte. nō qz vellet dicere. qz inuidia sit solum. vlt potest esse respectu filii in natura. sed propter rationem predictam erigētia. et equalitatis que erant i gnatione filii. qz erat de substantia patris.

Tale potuit deus homines fecisse qz nec peccare posset nec vellet: et si tale fecisset qz dubitat eum meliorē fuisse se. vlt dicit Augustinus et quod dicitur: et potuit transgrediri. et non est transgressus hoc dicit in laudē sci vtriusque aug. ipse dicit sup Beñ. ad litteras qz meliores in dicit deus homines. si ei liberaliter deservirent. Et iterum in li. de ciuit. dei: dicit. qz melior est substantia que peccare potest que non potest.

Rñ. dōm qz melius dicitur dupliciter. aut simpliciter. aut in ordine ad fines. Si simpliciter loquamur melior est homo confirmatus qz gra qz potest labi. Si i or-

ps qd rā in rium.

August.

August.

dinatione ad f.
 nã. q̄ quidẽ cõli
 fit in pueniẽdo
 sic melius fuit
 facere hoïem in
 libertate peccã
 di. s̄ tñ p̄num
 meli⁹ est simplr
 hoc autẽ est meli⁹
 us. s̄m q̄d. Et t̄o
 verbũ aug. sim.
 plr loquẽdo ha
 bet veritatem.
 Qd̄ autẽ d̄r de vi
 ro iusto. laus ac
 cidentalis est. si
 uequãtũ ad glo
 riã accidentãlẽ
 Cõstat ei x̄p̄s nõ
 potuisse peccã
 re: tñ erat glo
 riolissim⁹. Si r̄
 intelligendũ est
 verbũ illud Aug.
 sup̄ Heñ. s̄z qd̄
 dicit. q̄ melior
 est natura q̄ po
 test peccare. q̄
 que non potest.
 Dicendũ q̄ nõ
 posse peccare ẽ
 duplici de cã.
 aut q̄ caret vo
 luntate. aut pert
 bilitate volũta
 tis. t̄ primo mō
 intelligit Aug.
 non secundo.
 4 C̄ Potest de⁹
 t̄ alta r̄. Innu
 it mgr̄ q̄ hoïem
 potuit de⁹ me
 liorem facere q̄
 fecit. C̄ Cõtra
 v̄r̄ istud nõ h̄re
 veritatẽ in om̄i
 bus t̄ sp̄aliter i
 x̄p̄o quẽ v̄r̄ nul
 lo mō posse fa
 cere meliorẽ p̄l
 lud qd̄ d̄r p̄d̄r
 l̄p̄. h̄. Medit ill
 nomẽ qd̄ est su
 p̄ omne nomẽ.
 C̄ Itẽ Job. iij.
 Dat⁹ est ei sp̄s

et si talẽ fecisset.
 q̄s dubitat eũ me
 liore fuisse Exp̄di
 cius p̄stat q̄ p̄t
 de⁹ t̄ alia facere
 q̄ facit. t̄ que fa
 cit meliora ea fa
 cere. f̄ facit.
 & Utrũ deus
 alio vel meliori
 mō possit res fa
 cere q̄ facit. b
 C̄ Post hoc p̄si
 derãdũ ẽ v̄r̄ a
 lio mō v̄r̄ melio
 ri q̄ facit possit
 ea facere q̄ facit
 Si mod⁹ opario
 nis ad sapiãz opi
 ficis referat. nec
 alius nec melior
 mod⁹ eẽ p̄t. Nõ
 ei p̄t facẽ aliqd̄
 aliter. vel meli⁹
 q̄ facit. i. alia sa
 pia vel maiori sa
 pia. 3 Nihil ei sa
 piẽti⁹ p̄t facẽ q̄
 facit. Si h̄o refe
 rat mod⁹ ad rez
 ip̄az q̄ facit de⁹
 dicim⁹ q̄ t̄ ali⁹ t̄
 melior p̄t eẽ mo
 d⁹. Et s̄z hoc cõ
 cedi p̄t. q̄ea q̄ fa
 cit p̄t facẽ meli⁹
 t̄ ali⁹ q̄ facit. q̄
 p̄t q̄busdã melio
 rẽ modũ existẽdi
 p̄tare. t̄ q̄busdã
 aliũ. In Aug. i
 ruij. li. de triũ. d̄t
 Quod fuit t̄ ali⁹
 mod⁹ n̄re libera

t̄ d̄is possibilẽ deo
 q̄ oia p̄t: s̄z null⁹
 ali⁹ n̄re miserie
 nãde fuit p̄veni
 entior. p̄d̄t ergo
 deus eorũ q̄ fa
 cit q̄daz alio mō
 meliori quedam
 alio eque bono
 q̄dã ẽt min⁹ bo
 no facẽ q̄ facit.
 v̄t tñ mod⁹ refe
 rat ad qualitãtẽ
 opis id ẽ creatu
 re nõ ad sapien
 tiã creatoris.
 & Querit v̄r̄
 de⁹ sp̄ possit om̄e
 qd̄ olim potuit.
 et opponit q̄ nõ
 possit.
 C̄ Preterea q̄
 solet fieri v̄trũ de⁹ sp̄
 possit oẽ qd̄ oliz
 potuit. Qd̄ q̄bus
 dã nõ v̄r̄ dicẽt̄
 b⁹. potuit de⁹ in
 carnari: t̄ potuit
 mori. t̄ resurgẽ.
 talis h̄mõ q̄ mō
 nõ p̄t. potuit s̄ q̄
 mō ñ p̄t. t̄ ita h̄a
 buit potẽtiã quã
 modo nõ habet.
 Unde videt potẽ
 tia ei⁹ iminuta.
 & Soluendo
 cõtrariũ ei⁹ qd̄
 dixi: sup̄ asserit
 q̄ omnia semp
 p̄t que aliquan
 do potuit. d
 C̄ Ad qd̄ dicim⁹
 q̄z sicut oia s̄per

ad m̄surã q̄
 nullo mō potuit
 d̄r dare x̄p̄o pl⁹
 de sp̄ũ. s̄ nõ po
 tuit eũ facẽ me
 liorem.
 C̄ Respon. d̄m
 q̄ maḡ loquit
 de v̄nuerfo et
 ei⁹ p̄tib⁹. et qm̄
 x̄p̄s nec ẽ de v̄n
 uerfo. nec ẽ ei⁹
 pars. iteo nõ h̄z
 locũ in ip̄so. Ne
 runtamen ad
 huc in christo
 habet dubitatio
 nem si eĩm quic
 quid habet h̄uã
 nitas x̄p̄i finitũ
 est. ergo cum de
 us possit supra
 omne finitũ. po
 tuit maius. Et
 iterũ. x̄p̄s fact⁹
 fuit passibilis t̄
 mortalis. et po
 tuit fieri immor
 talis. Et propter
 hoc dicendũ. q̄
 tripliciter est lo
 quẽ de ch̄fo. aut
 q̄tum ad v̄nõ
 nẽ. aut q̄tum ad
 ḡfaz singularis
 p̄sone aut quan
 tũ ad proprie
 tates nature Et
 quãtũ ad v̄nõ
 nẽ. nec de⁹ p̄t
 plus dare. nec
 creatura recipere.
 q̄ v̄nõis gra
 tia ex parte alte
 ri⁹ extremi est
 dignitatẽ infinitẽ.
 scz q̄ homo
 sit de⁹. Fuis ex
 parte humãtãt̄
 tis quicquid est
 tibi sit finitum t̄
 ita nõ ponitur
 limitatio ex par
 te dei: nec ex par
 te creature car
 pacitas infinita

sp. p. onone p. v. q. p. ntar hō bō no infinito ita q. homo est deo q. est bonitatis in finite. Si autē loquamur quātus ad g. am lingu. laris p. sone. sic concedēdum q. deo potuit plus dare. sed rōna: lio creatura nō potuit amplius recipere. nō q. capacitās ante ad g. am p. col. lationē g. f. em. nua. q. nec m. nuctur nec au. getur. s. p. sūma tur r. p. p. l. r. id nō est possibile ad amplius. Si autē loquamur quātū ad ppue. tates nature. sic deus plus po. tuit de bonitate dare. r. rōnalis creatura recipe re quātū ad ea sc. q. sūt corp. s. q. nūc plura h. q. q. fac. ē. s. nō potuerūt s. m. et salute n. f. effi. ci cōgruētiores nūq. est salus n. fa potuisset p. substātiā incor. p. tibilem r. imor. tale ita reparat. ri sicut p. mortē et passionē eius reparata ē. p. q. quō melior po. tuit eē p. r. quō non. ¶ Itē ob. de b. t. a. virgine. Ut ei q. nō po. tuerit fieri me. lior. q. Ansel. de p. ceptu. r. g. nali dicit: decebat q. h. p. o. s. cōc.

scit que aliquan do sciuit et sem per vult que ali quando voluit. nec vnq. aliquā scientiam amit tit. vel volunta tem mutat quaz habuit. ita om nis semp potest que aliquando potuit nec vnq. aliqua potentia sua priuatur. Nō est ergo priuatio potentia incar nandi vel resur gendi. licet non possit modo incar nari vel resurge re. Sicut enī po tuit olim icarna ri. ita et pōt mo do incarnatus esse. in quo eius dem rei potentia monstratur. Ut enim olim sciuit se resurrecturū. et modo scit re surrexisse. nec est alia scientia illud olim sciuis ser hoc modo sci re. sed eadē om nino. Et sicut vo luit olim resur gere r. modo resurrexisse. in quo vnus rei volun tas exprimitur. Ita potuit olim nasci r. resurge re r. modo ipse po

testnatus fuisse et resurrexisse r. est eiusdem rei potentia. Si enī posset modo nas ci et resurgere. non esset idē pos se. Verba enim diuersorum tem porū diuersis p. lata t. p. b. r. diuer sis adiuncta ad uerbis eūdē fa ciūt sensū vt mō loqntes dicim. Iste pōt legē hō die. cras at dicit m. iste pōt legisse vt potuit legē he ri. vbiq. vni rei mōstrat potētia. Si at diuersis tē poribus loqntes eiusdē t. p. s. v. b. is et aduerb. is vta mur dicētes. hō die iste pōt legē. r. dicētes cras. iste pōt hodie legē. n. idē s. z diuersa di cim. eū posse. s. fa teamur q. deū sp posse q. c. q. d. semel potuit. i. habere oēm illā potētiā quā semel h. u. it r. illi. o. is rei poten tiā cui. s. semel ha buit. s. n. sp posse facē oē ill. d. q. d. ali q. n. potuit facē pōt q. d. e. facē: aut se. cisse q. d. aliq. n. po tuit. Sicut q. c. q. d.

ptio fieret d. ma tre purissima. q. puritate maior neq. sub deo in telligi. ergo vt q. nō potuit fieri melior. et tū ipsa fuit p. s. v. n. t. u. e. r. s. ¶ Itē sup oēs choros an gelorū exaltata est in gl. ia. ergo facta est i. sūma g. fa. ¶ R. h. d. o. m. q. est loq. de tra ta virgine quā: tum ad tres cō. ditiones. s. quā: tū ad g. am cō. ceptionē. quan tum ad g. am iu stificationis. q. tum ad naturas corpus. Si quā tum ad p. ceptio nem plus sic q. fuit mater dei q. nihil nobilit. co. gitari potest. et maternobissimū filiū sic tantā ha buit bonitatē. dē gnitatē. q. nul. la mulier apl. capere potuit. Si em oēs crea ture q. tūcunq. ascēderēt i. gra. d. b. n. nobilitatis essēt p. n. tes. oēs deberēt reuerē. t. i. z. m. f. t. dei. Si autē loquamur quātū ad g. am iustificationis. tā tam habuit quā tam puritatem ra humana siue rōnalis. q. facta est sic recipe po tuit. Si q. tū ad corpus naturas ita optia habuit secundum q. s. n. p. p. t. e. s. fuit. s. m. p. r. tū melior.

6

potuit recipere et deo dare. et ita patet quod
 in nullo creato
 habet instantiam hoc
 verbum magister
 deus ea que fe-
 cit potuit face-
 re meliora. patet
 quod aliquid capaci-
 tate gratie ple-
 nit et implet. sicut
 populus omnium modum
 in se habet quod ca-
 pit pura creatu-
 ra rationalis. in se-
 cu femleo quas
 est ad ea ea que spe-
 ctant ad corpus: et
 ita humana que-
 stio ad ea que sunt
 gratie.

De potentia intelligentia di-
 stinctiois que sit de modo siue
 qualitate diuine potentie.
 Et circa hoc querunt prin-
 cipaliter duo. primo querit
 potestatem mundum deo potuerit
 facere meliorem. Secundo queritur de immu-
 tabilitate diuine potentie. utrum quod semel
 potest deo. si possit. Circa primum querunt
 quatuor. primo queritur utrum deo potues-
 rit facere mundum meliorem quo ad substantias
 partium integrantes. Secundo utrum potues-
 rit ipsum facere meliorem quo ad partium
 integrantes proprietates. Tertio queritur
 utrum potuerit facere mundum meliorem
 quantum ad ordinem. Quarto. utrum potuerit
 facere mundum aliquid ordine.

Questio .i. De potuerit fa-
 cere mundum
 meliorem quod ad substantiam partium integan-
 tium. ostenditur sic. Partes integrantes mun-
 dum sunt finite bonitatis et ite siue et ex-
 tensive siue in finito potest aliquid maius et me-
 lius cogitari. sed deo plus potest facere que
 habet posse intelligere. et sic. Si tu dicas
 quod mundum non potuit amplius capere. hoc non
 soluit. quia deo facit capacitatem. et maio-
 rem potuit capacitatem dare. cuius est potes-
 tia sit infinita. Item suprema crea-
 tura in vniuerso est finita. et distat a
 deo in infinitum sicut in distantia infinita est
 ponere gradum infinitos. et ultra boni-
 tatem creaturarum est intelligere creatu-
 ras gradus bonitatis habes. et ex his
 potuit integrari mundum. et sic. Item con-
 stat quod deo potuit facere mundum ex partibus

voluit et vult. i.
 omnem quaz ha-
 buit voluntates
 et modo habet et
 cuiuscumque rei vo-
 luntatem habue-
 rit et modo habet. non tamen
 vult esse vel fieri oem
 quod aliquid voluit esse
 vel fieri: sicut vult fu-
 isse vel factum esse.
 Ita et de scientia
 dei dicendum est.

habet maioribus mole. ut celum amplius. et
 terram latius. et si potuit facere et maius
 mole. eadem ratione et maius virtute. et hoc
 est simpliciter. Item materia secundum se tota
 capax est forme nobilissime. ut patet. et si deo
 dare potuit totum quod natura materie po-
 tuit capere. ergo potuit dare totum mate-
 riam et omnibus partibus perfectione forme nobi-
 lissime. ne. ut puta rationalis nature. et potuit
 it facere mundum. quod postaret ex solis sub-
 stantibus rationalibus. et hoc tunc mundum habet
 omnes partes secundum substantias meliores. ergo et
 contra. Aug. l. ii. de lib. ar. Quicquid in
 vera ratione melius tibi occurrerit. scias
 fecisse deum bonorum omnium partem. non esse
 autem quod vera ratione cogitas non potest. Neque
 est tu potes aliquid melius in creatura co-
 gitare quod creature artificem fugerit. er-
 go non potest aliquid creatura a nobis cogi-
 tari quod non sit de constitutione mundi.

Item aug. l. ii. p. 1. duo fecit diuinitus
 prope te aliquid prope nihil. scilicet angelicam crea-
 turam. et materiam primam. sicut patet maioribus
 habet cogitari que ad perfectionem dei ad nihil
 habet. ergo non potuit fieri mundus quod natus
 est ad perfectionem partes naturas rerum. ergo non
 potuit mundum fieri meliorem quantum ad capa-
 citatem. sicut post capacitatem illam si esse vas
 cuius quantum ad aliquem gradum. alioquin nec
 mundum perfectionem esse. nec vniuersum perfectum
 dici posset. ergo nec iste plus capere. nec
 aliquid capax potuit fieri. Item mate-
 ria prima est creata in omnia possibilitate
 te in perfectione obedientie respectu crea-
 toris. et si capacitas ipsius materie attenti-
 dit habet suam possibilitatem obedientiam quam
 habuit ad deum. et si summa possibilitate et
 si summa obedientia est creata. ergo mundum
 quantum ad capacitatem non potuit fieri meli-
 or. si ergo dedit deo vniuersum quantum ad ca-
 pacitatem ergo nullo modo potuit fieri me-
 lior. Item quatuordecim creatura facta bo-
 na. necesse est esse finitam. ergo necesse est
 aliquid ponere statum. ita quod creatura nul-
 lo modo possit fieri melior. in nullo deo
 gando diuine potentie si quod rone stat aliquid
 specie creature. statum in summa specie
 creature spiritualis: nulla ergo creatura
 vel species potest illa fieri nobilior. et si op-
 timum in genere: melius optimum salio. et si im-
 per hoc illo melius ergo si optimum in
 vniuerso. est optimum omnia creature que
 possit esse creatura. et simpliciter mundum esse
 ita bonum quod eo non fieri potest melior. Item
 deus quod excessus bonitatis subalio in res
 habet potest attendi duplitem. Aut quantum ad esse

hanc nobilitate et gradus. sic dicitur quod spiritus
 huius melior est et nobilitate specie animalium.
 Sed quantum esse potest per additionem
 sine augmentum. sic dicitur quod marca auri me-
 lior est et nicta. non quod nobilitate huius forma
 vel essentia. sed quod plus habet de auri substantia. ac per
 hoc debetate et valore. Quia ergo quod
 potest deus potest mundum facere melio-
 rem quantum ad substantiam partium. Si tu intelligas
 de excessu quantum ad primum modum. quod
 mundus consistat ex nobilitatibus essentis.
 dico. quod idem mundus quod est nunc. non potuit
 fieri melior. quod si esset iste et alius. sicut
 iste quod factus est hodie fuisse factus alius non
 esset ille quod est. quod cum posse et non est ar-
 tati. nec limitati. non videtur quod non potu-
 esset mundum meliorem facere hoc gene-
 rem meliorem. Et tamen intelligas quantum ad
 secundum modum. sic dico. quod non solum alius ve-
 riteria huius potuit facere meliorem sicut
 et maior et si fecisset non esset alius. sic pos-
 set facere quod iste puer esset ita magnus
 et gratus et plus habet de substantia et virtute
 et non esset alius quod est. Credo ergo res
 non phantasma. quod deus simpliciter potuit a-
 lium mundum quantum ad substantiam partium facere
 meliorem. et etiam quantum ad magnitudinem
 partium et virtute. non tamen quantum ad essentiam
 nobilitate maior et hoc vult augustinus. dice-
 re in similitudine auctoritate de li. ar. quod nulla
 essentia nobilitate potest cogitari esse in hoc
 mundo rationabiliter quod non sit ibi. Nam si co-
 gites meliores esse partes. aut habet totum aut
 per partes. Si per totum. non in istum mundum co-
 gitas. sed alium. Si secundum partes tunc ergo tol-
 lis ordinem et perfectionem de hoc mundo potest
 si cogites quod deus fecisset lunam ita luci-
 dam ut esset sol vel terram sicut celum
 non rationaliter cogitas. quia per-
 tinet uniuersum. non enim esset omnia
 si essent equalia. et hoc est quod dicit
 augustinus. de libe. arb. Non est vera ratio
 sed inuidia infirmitas cui aliquid melius fa-
 ctum fuisse cogitauerunt. nam nihil aliud
 fieri potest pellit tamen si perfecto celo nol-
 les terram factam esse potest omnino licet cogi-
 tares. et sic per ultimam objectionem quod ad
 secundum partes esse superbia. per eo quod si per-
 tebat uniuerso ut materia secundum se tota per-
 ta esset forma nobilissima. Ad illud ergo
 quod obicitur in partem per auctoritate au. de li. ar.
 ta per rationem. quod intelligit de hoc mundo. et
 de meliorem secundum essentiam. ut per ex ter-
 ra. Ad illud quod obicitur. quod summa distan-
 tia est in uniuerso. dicitur. quod per deum potest
 simpliciter intelligi. si quantum ad immediatam re-

ceptionem et questionem dei. aut quantum ad
 summa imitationem et assimilationem per
 modum et nam angelica per se simpliciter loquendo
 sed secundum modum non: nisi in propensione. quia magis
 est diffusibilis quam simpliciter. et plus deficit quam ex-
 mit. Imo sicut dicitur dilata. et tunc maior
 propinquitas est nobis cognoscibilis. et deo
 potest quibus nunc habet. Ad illud quod obicitur
 quod materia prima est creata in omni modo potest
 rate. dicitur. quod potest obedire deus in
 nulla creatura complet totaliter: quia
 hoc est secundum omnimodum imperium creaturae.
 sed complet capacitatem et possibilitatem
 ut disponat per alias dispositiones. et sic
 deus complet materiam: quia eius capaci-
 tate debitis dispositionibus limitant. et
 illas formas completas et perfectas
 adiungit. ita quod nihil dimittit in completum
 Quia tamen audeat dicere. quia deus nobis
 lius disponere et nobilitatibus formis
 proficere posset. secundum sue sapienter potest
 tie infinitate. Quia ergo dicitur. dedit principium
 quod beatitudinem creaturae erat capax. hoc
 intelligitur de capacitatem non prout dicit
 longinquam possibilitatem et obedi-
 entiam respectu creatoris. sed prout cum
 hoc dicit dispositionem et exigentiam. et
 hanc constans est deum potuisse maio-
 rem facere. Ad illud quod obicitur
 quod in creaturis necesse est stare. dicitur
 dum. quod sicut numerus semper habet sta-
 tum in actu. tamen nunc est dare statum alii
 quem. ultra quem diuina potentia non
 possit se extendere. sic intelligendum est
 in magnitudine molis bonitatis. quod quod
 tum cumque sit in creatura status et sem-
 per. quia finita bene agit deus hucusque
 ita quod non agit amplius: sed quoniam possit
 amplius nunc est dare ut credo: et tunc
 si alium mundum meliorem hoc fecisset.
 sed. adhuc erit ultra quod eret: quare non fe-
 cit meliorem cum possit. et sic procedo
 ulterius. et ita talis questio est irratio-
 nalis. et solutio non potest dari nisi hec.
 quia voluit: et rationem ipse nouit. At
 tamen si non fecisset: nemopotes argue-
 re: quia hoc totum quod fecit fuit gratia. nec
 erat aliqua exigentia: ratione cuius possit
 sit potest in ea fuisse inuidia.

Questio. ij. Utrum mundus
 potest fieri melior
 licet quantum ad partium integritatis
 proprietates. Et quod sic videtur Esa. xxx.
 Erat lux lune sicut lux solis et lux solis
 sicut lux septem dierum. hoc erit. ergo
 potest esse. ergo deus potest condere et

ita de alijs corporibus. et si hoc. essent
 utiq; res meliores. ergo &c. **C**3te au.
 sup. Hen. ad litteras 7 mag^{is} adducit hac
 autoritatē. nec potuit inq̄t de talē facere
 hoīem. q̄ nec peccare vellet nec posset
 7 si talē fecisset q̄s dubitat eū meliorē
 fuisse. ergo &c. **C**3te melior est pprie
 tas incorruptibilitatis 7 quietis. q̄ cor
 ruptibilia 7 mot^{us}. s; oīa q̄ fecit de^{us}. aut
 fecit corruptibilia. aut aliquo mō mo
 bilia. ergo oīa potuit facere meliora.
C3^{te} si n̄ potuisset creatura fieri me
 liores. hoc fuit. aut q; de^{us} nō potuit da
 re plus: aut q; creature nō potuerunt
 pl^{us} cape. Si q; deus nō potuit āplius
 dare ergo diuina potentia est līmitata.
 Si q; creatura n̄ potuerit āplius cape
 cōtra. Videm^{us} tota die creaturam me
 liorari 7 deteriorari salua sabbā 7 capa
 citate ergo. **C**ōtra. optimū est optia
 adducere: sicut dicit Dionys. s; optio non
 pōt eē meli^{or}: ergo si deus cum sit opti
 m^{us}. adduxit res optime. p; ergo &c.
C3^{te} Plato addit rationē. poro quia
 optim^{us} est. ab optimo vero oīs iudicia
 relegata erat. 7 iō dedit vnicuiq; crea
 ture tm̄ de bonitate. quantū potuit ca
 pere. Si tu dicas q; Platonis verbum
 n̄ valet q; inuidia nō est respectu infe
 rioris. **C**ōtra. Aug. sup. Hen. ad lra; Si
 bonus facere n̄ posset. nulla eēt potētia
 q; posset: s; nollet: magna eēt iudicia.
 ergo pari rōne. si posset facere melio
 ra 7 nollet eēt inuidus. **C**3te rōne
 p̄: q; oē agens ex tota sua substantia
 facit rem optimo mō quo p̄t fieri si po
 tentiam eius nihil omnino impedit s;
 deus est agens ex tota sua potentia in
 oī sua actiōe. 7 potētia ei⁹ nullā h; in
 digētā neq; resistētā q̄cōn facit. ita
 bonū facit. q; nullo mō p̄t fieri meli^{or}.
C3^{te} hęc est vera per se. bonum est
 diffusiuū sui. ergo magis bonum. ma
 gis diffusiuū. 7 maxime bonum. ma
 xime diffusiuū s; deus est agēs maxie
 bonitatis: ergo maxime se diffundit.
 ergo videtur q; vnumquodq; optimū
 facit 7 quantū ab substantiam 7 quan
 tū ad pprietates. **C**3te dicendum q;
 cū dicitur de melioritate partū vni
 uersi: p̄t dī quantum ad duplex gen^{us}
 partium. Aut quantū ad partes manē
 tes: sicut natura intellectualis rōna
 lis: celestis et elemētaria. Aut quantū
 ad partes trāseuntis. sic sine distinctio
 ne cōcedo q; p̄t ut in plurib^{us} quan

tum ad pprietates fieri meliores: q; nō
 sūt de suba vniuersi nec sūt a solo deo.
 s; a deo simul opante cū agētē particu
 lari. q̄ impedit 7 deficit. Si autē intel
 ligam^{us} de partib^{us} q̄ sunt de pprietate
 et integritate mundi a deo 7 imediate.
 cū ergo querit utrū potuerūt fieri me
 liores quantū ad pprietates distigē
 dū est: q; aut loq̄ris de ip̄s absolute.
 aut de ip̄s in relatione ad finē. Si de
 ip̄s absolute. p; q; meliores conditio
 nes potuerūt h̄ e. Si de ip̄s in relas
 tione adiuicē. vel ad finē optimas ha
 buerūt pprietates. q̄ p; q; sicut di
 cit Aug. Meliores iudicant de^{us} poles
 si ei liberaliter deseruerent. Si r̄ meli^{or}
 fuit q; omnes hoīe essent ex vno: et ita
 q; haberent corpus aiale 7 fm exigens
 tiā ei⁹ necesse fuit alias creaturas cor
 porales disponi in otu 7 corruptibili
 tate. Ex his patēt ratios iducte ad p;
 mā partem procedūt ei de pprietatib^{us}
 rerū scdm se p̄sideratarum. **C** Ad ill^{ud}
 q̄ obicit in p̄tariū de Dionysio. Dic
 endū q; illud intelligitur fm ordinē.
 sicut iam patebit. **C** Ad illud q̄ obicit
 tur de Platone. Dicendū q; non habet
 veritatem nisi intell: gat saluo ordine vni
 uersi. 7 hoc quantū ad bonitatem eētias
 lē cōsiderata dispositione in materia.
 nec rō sua est necessaria. sed solū p̄sua
 sio in sim ill. sicut in homie qui p̄t ali
 bene facere et non facit. q; ex hoc iudic
 catur inuidia 7 frequēter dimittit pro
 pter inuidiā 7 qui caret iudicia eōnq;
 so facit. 7 sic intelligit verbum Aug.
C Ad illud q̄ obicit. q; agēs ex tota
 potentia produxit optime. Dicendum:
 q; agens ex potentia tota. quoddā agit
 scdm impetum. quoddam fm artem et
 sapiam. Et q̄ fm ipetū agit. facit quā
 to melius potest. Quod agit fm artem et
 sapiam agit quantum vult: et quantum
 congruit. saluo ordine. quia sap: entio ē
 ordinare. ideo quedam facit bona: que
 dam meliora: quedam optima: et sic pa
 tet q; illud non sequitur. **C** Ad ill^{ud} q̄
 obicitur: q; bonum summum summe
 se diffundit. Dicendum q; hoc verum
 est de diffusionē naturali. sed de volun
 tario sine a proposito non est p̄sonū pilo
 mō est diffusio in p̄ductione p̄sonarū.
 scdm modo i productione creaturarū.
Questio. iii. <sup>3te de potē
 rit mūdū facē</sup>

meliozem. quantū ad ordinē partium. Et

¶ non pmo p̄ autoritate Bēn. r. Adit
 deus cuncta q̄ fecerat: r̄ erant valde bo
 na. glo. Aug. singula queq; bona in se,
 sed in vniuerso optima. sed optimo ni
 hil est melius. ergo. r̄c. ¶ 3° aug. d̄c
 q̄ q̄uis ali⁹ mod⁹ n̄e liberatōis esset
 deo p̄lōis. null⁹ tñ fuit n̄e leuāde mi
 serie cōgruētior. s; sicut de⁹ fuit sapiēs
 tissim⁹ redēptōr. ita r̄ sapientissim⁹ cō
 ditor. ergo si ordinatissime redēmit. ita
 q̄ nullus mod⁹ melior vel cōgruentior
 esse potuit. ergo sicut se habuit i faciens
 do res r̄ sic p̄r. r̄c. ¶ 3° s̄i considerare
 mus ordinē elemētōrū in mūdo. cōstat
 ea optime eē ordinata. n̄n nō potest co
 gitari. q̄ illa quattuor corpora ordimen
 tur melius. siue s̄m qualitates. siue s̄m
 formas nobiles. siue s̄m p̄portōes nu
 mērales. sicut ligant⁹. 8. r̄. 14. qui sunt
 duo p̄m̄t numeri solidi quadrati. ligant
 tur per duos intermediōs sc; 12. r̄. 18.
 ergo. r̄c. ¶ 3° s̄i sapiētis est ordinare. er
 go summe sapiētis. summe siue optie
 ordinare. ergo de⁹ res ita bñ ordinauit.
 q̄ nullo mō potuit ordinare melius.
 ¶ Sed contra. Ordo ille est bonitatis
 finis. ergo si sapia dei est infinita r̄ infi
 nitū excedit finitū. ergo de⁹ sciuit mel
 ius ordinare. sed q̄cqd̄ sciuit potuit. er
 go. r̄c. ¶ Item: melior est r̄ nobilitior or
 do in quo nulla cadit inordinatio. q̄ in
 quo cadit sed i vniuerso cadūt multe i:
 ordinatōes r̄ deformitatē. ergo alius
 ordo potuit fieri melior. ¶ 3° s̄i: q̄d̄ p̄o
 p̄tius est finitū. meli⁹ est ordinatū. er
 go si oīa sunt optime ordinata. oīa sunt
 equaliter cōfinctā finitū. ergo oīa partē
 cipāt b̄titudinē: q̄d̄ absurdū est. ¶ 3° s̄i
 bonitas ordinis p̄edit ex bonitate par
 tē sicut respectuū ab absoluto. s; res
 b̄m eē absolutū non sunt optime. ergo
 nec i ordine. ¶ R̄s̄. d̄m. q̄ est ordo par
 tē in toto. r̄ est ordo partē in fine. p̄
 mus ordo respicit sapiām. sc̄d̄s ordo re
 spicit bonitatē. r̄ sunt isti duo ordines
 ita cōiuncti vt vnus alteri p̄formetur.
 r̄ ordo partē in vniuerso. est p̄pter or
 dinatōnē ad finē. Si autē loquamur de
 ordine partē i vniuerso. aut hoc ē quā
 tū ad partes p̄mas r̄ substantiales: r̄ sic
 absq; distinctōe optime sunt ordinate.
 ita q̄ melius ordinari nō potuerunt. q̄
 in eis cōsistit ordo substantialis. et pul
 chritudo vniuersi simutabilis. Vel quā
 tū ad partes cōrruptibiles r̄ remotas.
 hoc d̄p̄t. Aut vt absolute r̄ vt nūc.

¶ sic potuerunt melius ordinari. et alis
 quando erūt melius ordinate. Ant sim
 pliciter r̄ in relatione ad finē. r̄ sic sunt
 res optime ordinate in vniuerso secun
 dum q̄ conuenit ordini in finem. Simi
 liter optime ordinate sunt res in fine.
 saluo ordine vniuersi. quia vniuersum
 est tanq̄ pulcherrimum carmē. q̄d̄ de
 currit secundū optimas consonantias.
 alijs partib; succedētibus alijs quous
 q; res perfecte ordinētur in finē. Quā si
 cut in productione rerū manifestat po
 tentia sed i comparatione siue in ordie
 non entis ad ens. ostēditur summa potē
 tia ex nihilo. sic ordo rerū in vniuerso
 in se ostēdit sapiām r̄ ordo ad finē bo
 nitatē. sed in cōparatōe vnus ad alter.
 ostēdit summa sapiā. r̄ summa bonitas.
 q̄ nihil potest hūc ordinē deordinare.
 sicut melius infra patebit. ¶ Concedē
 de ergo sunt rōnes probātes. q̄ res sūt
 optime ordinate. q̄ respiciūt vtrūq; or
 dinē. ¶ Ad illud q̄d̄ obf. q̄ sapia est in
 finita. d̄m q̄ q̄uis sapia est infinita
 tñ res non sunt capaces nisi ordinis fi
 niti r̄ ipsa sapia summa. summū dat or
 dinē quem h̄re possunt. ¶ Ad illud q̄d̄
 obf. q̄ in vniuersum cadit inordinatio.
 d̄m q̄ si cōsiderem⁹ hos ordines sc; 3
 ad finē in vniuerso. ita se adiuicē p̄p̄e
 ctant q̄ nō p̄t ibi eē inordinatio. ¶ Ad
 illud q̄d̄ obf. de p̄p̄nditate. d̄m. q̄ hoc
 verū s̄m p̄p̄ia ordinatōnē. s; s; decur
 sum vniuersi necesse ē q̄ res sit p̄mo
 longe a fine. r̄ pot̄ appropinq̄. ¶ Ad il
 lud q̄d̄ obf. q̄ ordis bonitas p̄ndet ex
 partib;. d̄m. q̄ sicut aliqua cōtingen
 tia in se h̄nt eē absolutū cōtingēs. s. or
 dinē necessariū. sic r̄ i p̄positō itelligē
 dū. q̄ q̄uis aliqd̄ nō sit optimū i se. tñ
 optime ordinat. Et ex p̄p̄iū hui⁹ p̄r i par
 tib; corporis r̄ in re artificiali i qua est
 p̄sonātia r̄ armonia. sic i cythara. Quā
 vis ei nobilitior sit situs oculi q̄ pedis.
 tñ si p̄siderem⁹ vtrūq; s̄m suū officiū.
 tā oculus q̄ pes optime situati sunt in
 toto. ita q̄ nec ocul⁹ meli⁹ pede. nec e
 cōuerso. r̄ ita d̄t Aug. sup̄ Johannem.
 Qd̄ sicut angel⁹ optime i celo. ita ver
 miculus optime in imo. sicut i terra. Et
 similiter apparet in cythara. p̄ntentim
 oēs corde ita proportionari q̄ si aliqua
 tendat. vt detur ei melior sonus nunq̄
 remanebit consonātia. Sicut dictiones
 possunt ordinari ad faciēdū versum
 ita q̄ ex illis dictionibus i possibile est

18
19
20
21

17

11

fieri verum melius ordiatum . sic in proposito intelligendum.

- Q. III.** Utrum potuerit facere rem mundum antiquiorē. Et q̄ sic p̄. 2. petri. vi. mille anni ap̄ deū sicut vna dies. et in ps. mille anni ante oculos tuos tāq̄ dies hesternā q̄ preterit. pari rōne. L. M. annoꝝ. ergo si deus potuit facere mundū ante dies hesternā. potuit per L. M. annoꝝ ante: et si hoc esset antiquior. ergo. et cetera.
- Item:** diuina potētia et operatio nō dependet nec a materia nec a tpe. ergo qua ratione pōt i vno infāti. potest in alio. s; qua rōne i posteriori. eadē rōne in p̄. et si hoc mundus potuit fieri antiquior. ergo. et cetera.
- Item:** diuina essentia et potētia fuit ante tps incipiēti aut ergo fuit potēs producere ante. aut non. Si nō. ergo erat ipotēs. Si sic. ergo potuit facere mundū anteq̄ faceret.
- Item:** ego q̄ro. vtrum potuerit facere post. Si sic. sed nō est maior rō de post. q̄ de añ. ergo pari rōne potuit facere añ. Aut si nō potuit post. nec ante. et ita necesse fuit q̄ tūc. ergo v̄ q̄ cōpuls; et non voluntari; mūdū fecit tunc.
- Sed cōtra.** Ante incipiēti tps nihil erat nisi eternitas. ergo si potuit mundum facere āte incipiēti tps. potuit facere et i eternitate. sed qd̄ h; esse i eternitate. caret incipio et nihil tale potest esse creatū ex nihilo. ergo. et cetera.
- Item:** si potuit facere ante. ponat. sicut ego q̄ro. vtrū ante. et sic in infāti s; infāti a p̄ te añ ē etnū q̄ et potuit i infāti añ facere. potuit ēt ab eterno. si q̄ nō potuit facere mundū eternū. q̄ nō ēēt factus ergo nec antiquior. **Item:** necesse est mundū h̄re finitā durationē a parte āte. sed in oi finito necesse est alicubi stare vltra qd̄ non pōt fieri p̄gressus. sed qua rōne stat in aliquo instanti finito. stat in illo in quo cōdit; est mundus. ergo. et cetera.
- Item:** incipio totū antiquitatis nō potest aliqd̄ fieri vel cogitari antiquius. s; tps v̄ eū q̄ incepti cū mundo est totū antiquitatis incipitum. ergo etiā non potuit aliqd̄ esse antiquius. **Item:** q̄ cū queritur. vtrū de; potuerit facere mundū antiquiorē. potest intelligi dupliciter. Aut q̄ ipsum creauerit ab eterno. cū produceret ex tēpore. et tunc esset antiquior. Aut ita q̄ mūdus durasset tēpore longior. tñ finito. **Primum** credo impossibile simpliciter

quoniam implicat in se contradictionē. Et hoc enim qd̄ ponitur fieri ponit habere incipitum. et hoc autem q̄ ponit eternus ponitur non habere incipitum vnde idē est querere. vtrum de; potuerit ante mundum facere q̄ mundus habendo incipitum nō h̄bet incipitū. hoc includit contradictionē vtrūq̄ partē. Similiter q̄tū ad secundū sensum v̄ aliquibus impossibile. q̄ implicat in se oppositionē. q̄m anterioritas siue antiquitas incipit simul cū tēpore. nā in eternitate nō est ante et post. et tēpus incipit de necessitate simul cū mundo. sicut sicut incipit cū loco. et locus cū orbe primo. Unde sicut si q̄reretur vtrū p̄mus orbis potuerit fieri altior. nulla esset in mūdū q̄stio. immo implicat p̄dictionē. sc; extra omnē locū esse locū. et venit ex falsa imaginatione. q̄ imaginatur totū mundū esse in locali spacio. sicut imaginat terram circūdatā aqua. sicut intelligendū est in proposito. q̄ est sp̄catio p̄dictionis. et venit ex falsa imaginatione. q̄ imaginatur ante p̄ncipiū mundi fuisse durationē tps i qua mundus potuisset ante fieri. Unde si queratur. vtrū totus mundus potuisset extra totū mundū esse in supra. vel infra finitā est q̄stio. et implicās opposita et veniens ex mala imaginatione. Per hunc modū rident. si q̄ratur verū mundus potuerit fieri ante vel antiquior. vnde dicunt q̄ si aliqd̄ p̄cessisset ante mēsurā t̄paliiter. potuisset vtrūq̄ āte fieri. sicut si locus esset extra potuisset altior fieri. Rō aut̄ istius male imaginationis est. Cū em̄ imaginamur eternitatē in infāti ante tps fuisse intelligim; eā qua si duratione extensam i qua sunt diuersa nūc. in quoz quolibet potuisset fieri tēpus. Sed hoc oīno nihil est. q̄ eternitas est simplicissimū in quo nulla ot no cadit diuersitas. Cōcedēdū q̄ sicut p̄bant rationes i ducte ad hoc. q̄ sicut nō potuit mūdū facere in alio loco. q̄ non est i loco. sic nec ante. q̄ nulla ē antiquitas nisi in eo. **Ad illud** quod obijctur. q̄ apud deū non est vis aliqua i aliquā tēpore. et p̄ potentia eius non dependet. et dicunt ad oīa vnica rēsp̄sione. q̄ q̄ntis diuina vtrūq̄ ad nihil arretur. tñ incipitum non pōt facere si ne incipio. et p̄ale nō finit tēpore. et p̄mum temporale nō potest facere. nisi in p̄ncipio tps. et p̄ncipitum tēpore nō nisi

in principio temporis. Oppositum enim dicit potentiam: sed magis contra dictionem et repugnantiam: nec tamen aratur ad sic faciendum: quia posset omnino non facere. Unde sicut stulta est questio si quis ratur: utrum potuit facere principium temporis ante principium temporis. Sic et pie dicta. Sed quoniam durum videtur dicere: quod deus non potuit facere mundum antiquo tempore: et quoniam alium mundum facere potuerit: sed tamen istum propterea dicunt alii: quod sicut deus potuit facere mundum ampliore: ita potuit facere antiquo tempore sine omni distinctione. Et tamen istud non est omnino simile: quia deus posset facere celum amplius et magis distans a terra salua utriusque natura: sed si deus intelligatur fecisse: per illud nunc magis distat a principio temporis: intelligitur illud nunc esse aliud: quia etiam si intelligatur mundus factus ante: adhuc non esset antiquior respectu istius nunc: quia tamen distaret quantum distat a principio: et ita non esset antiquior: et ideo non esset simpliciter neganda: nec simpliciter concedenda. sicut nec ista. Deus potuit facere mundum altiore. Si teni intelligas de hoc absolute: falsum est: sicut dicit prima opinio: et non intelligibile: et implicatio contradictionis. Si autem intelligas per concomitantiam alterius loci. scilicet quia deus potuit facere alium mundum amplectentem istum in quo situm posset habere magis altum: et minus sicut iudicandum de antiquitate. Et ideo si quaeratur: utrum deus potuerit ante facere mundum. Distinguidum sicut et hic. Utrum deus potuerit facere mundum in alio loco: vel alibi: quia aduersarialis determinatio potest cadere sub applicatione verbi vel extra. Si sub applicatione verbi tunc est vera: et est sensus: quod deus potuit alium locum facere: et in illo mundum istum totum ponere. potuit enim facere centum tales mundos: et adhuc unum amplectentem omnia: et unum in loco altiore quam istum. sic et in tempore intelligendum est: quod deus potuit facere et tempus ante hoc: et in illo facere mundum. Alio modo potest cadere aduersarialis determinatio: extra ampliationem de ipso potest: et est sensus. quod deus potest facere mundum istum in alio loco qui est intra mundum: et hic est implicatio falsi: quia non est locus nisi intra mundum: et si misiter de tempore intelligendum. Ad illud quod obijciatur: quod ante non erat nisi eter-

nitas. Dicendum quod verum est. sed tamen deus poterat facere quod ante esset tempus. Ad illud quod obijciatur de infinito a parte ante. Dicendum quod infinitum a parte ante: potest esse a proposito: aut secundum actum aut secundum potentiam. Primum modo dicit eternitatem: secundum modo minimum: quia eternitas dicit infinitum actu. Ad illud quod obijciatur quod necesse est ponere statum. Dicendum quod verum est sed status possit esse infinitus: et licet in potentia non sit ponere statum: tamen quia actus non consequitur totam potentiam: sed in aliquo statu est: ideo in statu finito. Si queritur. quare magis in hoc quam in alio. ratio summa et potissima est voluntas facientis. Ad illud quod obijciatur. quod antiquitas cepit cum mundo. Dicendum: quod verum est. sed deus potuit facere quod ante inciperet. ideo non valet ratio illa. Rationes ad oppositum sunt concedende. proceperunt enim secundum primam viam.

Questio vntica.

Consequenter actum ad secundum articulum queritur de immutabilitate diuine potentie. utrumque quod semel deus potest. semper possit.

Et quod sic. videtur quia omnis potentia que est idem cum eentia habet idem posse quod esse. et omne illud cuius posse est idem quod esse. si habet esse immutabile et eternum. habet et posse. sed quod deus semel est / semper est. quia eius esse est immutabile. ergo quod deus semel potest. semper potest. Item omnia potentia que est infinita et non potest non esse infinita. semper est respectu equalium. quia si respectu paucorum est taliter desineret esse infinita: et desineret esse omnipotens. sed diuina potentia semper est infinita. et omnipotens. ergo nichil possibile accrescit ei: nec decrescit: ergo quod semel potest semper potest. Item omnia potentia que est omnino efficiens et nullo modo dependens a possibili. omne quod potest semper potest si in seipsa maneat non mutata. sed diuina potentia est semper huiusmodi et non mutat in se. ergo etc. Item quicquid deus potuit adhuc potest. si nichil de eo factum quod non substat eius virtuti sed nichil potest fieri ab ipso quod non substat eius diuine virtuti: ergo propter illud factum non impeditur quod adhuc possit. et potest quicquid potuit. Item si deus potest quicquid potuit semel: potest etiam res.

scire a motu et mūdū creare. & et
 mō p̄t qđ stultū ē dicere. ¶ Itē sic/ qđ
 qđ semel p̄t sp̄ potuit/ s̄ mō p̄t mu-
 dū creasse. & ab eterno potuit creasse.
 ¶ Itē: si qđqđ p̄t semel: r̄ semp. s̄ an-
 te mundū potuit facere qđ mūdus non
 fuisset: ergo r̄ mō p̄t facere qđ mūdus
 non fuisset. ¶ Itē cum d̄r: deus potest
 hoc: siue potest hoc facere: hoc aliquid
 demonstrato: aut cōnotat aliqd: aut ni-
 chīl. Si nichīl ergo eque vere p̄t dici
 qđ deus p̄t malū vt bonū. Si aut aliqd
 cōnotat: hoc nō est nisi possibilitas ad
 fieri: sed qđ factū est (s̄ ip̄sum nō ha-
 bet possibilitatē ad fieri. ergo deus non
 p̄t facere qđ factū est: r̄ pius potuit.
 ergo nō p̄t quicquid potuit. ¶ R̄n. ad
 hoc est duplex modus r̄ pondēdi. sicut
 ad sophīma de scia. cōcesso enī qđ di-
 uina potētia s̄m veritatē oīno sit im-
 mutabilis: s̄m positioē t̄n nominaliū cō-
 cedūt hanc/ p̄t quicquid potuit: et t̄n
 dēnt illationi/ sed potuit s̄m suscitare
 ergo r̄ modo p̄t. r̄ h̄dēt qđ nō debz in-
 ferri sub illo tpe: sed sub alio. ergo p̄t
 s̄m r̄ suscitasse: r̄ hoc enīciabile ad-
 iunctū verbis diuersorū tēporū nō est
 idē: ideo dicit qđ p̄posito est vera: r̄ si
 s̄r inferat assignat peccatū in p̄cessu
 s̄m fallaciā figure dictionis: vel scdm
 accidens. T̄n sicut supra probatū fuit:
 hec positio nō habz veritatē: quia il-
 la positio videt fuisse probabilis: r̄ ma-
 gister fuit huius positionis. qz per hoc
 soluit. Et iterū nō soluit in proposito.
 ¶ Prīmū qz si diceret deus posse qđqđ po-
 tuit: qz p̄t fecisse qđ potuit facere: pa-
 ri r̄ōne qui nūc est cecus p̄t qđqđ po-
 tuit: r̄ trūcatus: qz potest fecisse qđ po-
 tuit facere. r̄ p̄t nūc v̄disse qđ potuit
 et v̄dere. ¶ Præterea: dantē oppositū hu-
 ius solutionis adhuc cōtingit solvere
 hoc mō formata r̄ōne: p̄t qđqđ potuit
 sed potuit nō fecisse mundū anteq̄ fa-
 ceret. ergo r̄ modo p̄t nō fecisse: loco
 etus qđ est nō fecisse: nō est aliud dare
 equiualens. ergo illa r̄fision soluit:
 maxime cū ip̄se maḡ dicat in l̄sa: qđ ve-
 us nō potest facere oē qđ potuit aliqñ
 facere: nec vult facere: vel esse r̄ vel fie-
 ri: qđ aliquādo voluit facere: esse vel
 fieri. ¶ Id dicendū: sicut dictum fuit de
 scia. qđ v̄na scia si se oīno imutabilis:
 desinit scire aliqd enīciabilē r̄ōne cō-
 notati. qz scibile desinit esse: vel r̄ ip̄
 scia scia siue scire cōnotat p̄no modo in

cognitio veritatē: s̄r intelligēdū qđ v̄-
 uina potentia cōnotat in respectu cuius
 dicitur possibilitatē: r̄ talē inq̄ possi-
 bilitatē que respicit potentia agentem
 sub r̄ōne potētie nō ipotentie. Quē ergo
 ita est qđ multa possibilis sunt ipossi-
 bilita p̄ccis. et multa possibilis sunt
 entia r̄ tam sunt ipossilibilia ad fieri. fa-
 cere enī qđ nō ens nō sit nichīl est fa-
 cere: s̄r facere qđ factū est/ nichīl est
 facere: r̄ ita ipossilibile est fieri: hinc est
 qđ qz deus nō p̄t nisi possibile qđ posse
 est possibile: qz nulla mutatio facta
 in potētia: sed equalr deo existēte potē-
 te sit aliqd deo ipossilibile: p̄pter muta-
 tionē a parte rei. r̄ hec cōcedēda est qđ
 diuina potētia est imutabilis: r̄ hec ne-
 ganda est: quicquid deus semel p̄t sem-
 per p̄t. ¶ Ad illud ergo qđ obijctur/
 qđ diuinū posse est esse r̄ infinitū r̄ ide-
 pendens: totum illud concludit qđ ip̄-
 sa non mutetur: sed nichīl sequitur de
 connotato verum est tamē qđ posse del
 respectu p̄notati semper est infinitum:
 qz si auferatur finitū ab infinito nichīl
 lomin⁹ remanet infinitū: r̄ tō q̄tis dei
 sinat aliqd posse facere: semp t̄n infini-
 ta p̄t. ¶ Ad illud qđ obijctur vitio. 30
 qz alia patent ex hoc qđ diuina potētia
 d̄natur oībus que sunt/ dicitū qđ oīa
 et subsunt: r̄ t̄n nō sequitur qđ possit fa-
 cere qđ factum est: potest t̄n illud de-
 struere: sed facere nō p̄t: qz faciendo
 aut facit aliqd aut nichīl. Si aliquid:
 ergo aliquid plus est nunc q̄ pius. ergo
 nō facit qđ factū est. Si nichīl: ergo
 faciendo nichīl facit. Si r̄ de eo qđ
 fuit: facere qđ non fuerit aut facit hoc
 quiescendo/ aut operando/ aut destru-
 endo. Quiescēdo non: si enī deus nichīl
 faciat: cū hoc est prætēritū: semp est
 prætēritū. Si vero faciat operādo: cuius
 nichīl. ex hoc fiat: hoc enī nō fuisse p̄-
 tēritū non est aliquid. ergo faciendo ni-
 chīl facit. Si vero destruendo cū p̄-
 tēritū sine qđ fuit nō sit: nichīl facit
 destruendo: et destruendo nichīl de-
 struit. Concedendum est ergo qđ nō po-
 test quicquid potuit: quia fuit aliquā-
 do possibile quod factum est impossi-
 bile. non propter ar̄tationem potentie.
 sed propter hoc qđ necessario cōnotat
 impotentiam. r̄ sic patet: obte c. 12.
Distinctio. xlv. Me d̄d
 d̄tate
 voluntatis dei,

Am de voluntate de la-
q d p se nſus nſi imbeci-
litate. r. Supra egit ma-
gſ de ſcia r potētia. hic
iā tertio agit de volūta-
te. Et hz hec ps tres ptes

In ſua agit de
volūtatē hz ſua
q d dicitur. In ſe-
cūda ſm ei? im-
pletionē reſpe-
ctu opſ qualr
ſ. ſimplicat. infra
diſ. xlvj. hic out
tur q d dicitur ē
em. In tertia des-
terminat qualr
volūtas nſa dī
uſe pſomat. et
hoc diſ. xlvij.

plur.

Sciendū qz dēp
aliqui mala ē vo-
lūtas pſimaps
hz tres ptes.
In ſma oñdit
q volūtas deſ
eſt ipſa diuina
eētia. In ſcda
q ipſa eſt oīz cā
ibi. Hec itaqz ſū-
me bona volun-
tas cā eſt. In
tertia oñdit q
ipſa volūtas deſ
eſt multipſr dī
cta eſt. Hic non
eſt pſmittēdū
nob? r. C. pu-
ma ps hz duas
In pma oñdit
q velle ē i deo
eē. r volūtas ē
eētia. In ſcda
ſoluit dubitatio-
nē. ibi. r. hz ides
ſit deo velle. Et
eſt dā ps ſit hz
duas. In pma
oñdit q diuina
volūtas velle ē
cā pſia. In ſcda
oñdit q eſt cā
ghaliſſima. ibi
volūtas q deſ
vt ait Aug. Ter-
tia ps in qua aſ-

De volūta-
te dei q eētia di-
vina ē r eētia. a

De volū-
tate
dei a
liqd

p ſensus nſi im-
becillitate. dōm
eſt Sciendū eſt er-
go q: volūtas ſi-
ue volēs de deo
ſcōm eētia dī.
Nō ē eſt ei aliud
velle r aliud eē. ſz
oīno idēz ſicut i-
dē ē ei eē bonū qd
eē deū. ita idē eſt
ei eſſe volētē qd
eē deū. Nā volū-
tas qua ſpvolēs
eſt. nō affect? vel
mot? ē qui deſi-
cadere ſi valet: ſz
diuina vſia q vo-
lens deus ēz hu-
iſmodi.

Soluit du-
bitationē q licet
idē ſit i deo velle
qd eē. nō tñ pſt di-
ci deum eſſe oīa
que vult. b
Et hz idē ſit deo
velle qd eē nō tñ
dōm ē deſi eē oīa
q vult. Qz qdam

git de ſit? noīs multiplicitate. r hec ſi
ē multiplicitas equocatōis. ſz analo-
gie hz tres pſiculas. In pſia pnt mo-
dū pncipalē oc-
cipiendi. circa
hoc nomē q eſt
volūtas. q. ſ.
accipitur p vo-
lūtatē bñplacē-
ti. In ſcda ps
nſt modō qn ſm
cīpales ſz tro po-
logicos ſz qac-
cipit p ſignōa
lūtatē. r hoc ſa-
cūt ibi. Aliqñ vo-
lētē qdā dī
cēdi figurā r.

de dei volūtatē ſi
recte ſcīrētes no-
bis obſcūſt dicē-
tes. Si idē ē deo
velle qd eſt ergo
cū dicim? deum
velle oīa q facit
dicim? eū eē oīa
q facit. alio qn ſi
ibi illo hōbo idem
ſignificat qd ſi
gnificat hoc hōbo
eē. cū de dō dī. Et
ſi ita ē. ſi pſt de
dō velle ſcōz eēn-
tia ſi dī. aliqñ
quō ergo dī de
deō. Relatiue ei
volūtas nūqz dī
Ad qd dicim? qz
h z idē pēit? ſit dō
velle qd eē. nō tñ
pſt dici oīa q vult
ſicut idē ē dō eē.
qd ſcīre. nec tñ ſi
ita qz pſt dici eſſe
oīa. At vbi cūqz
de? dī ſcīre vſ ſcī-
ens. vſ velle vel
nolēs. hec de eo
ſz eētia dñr. Cū
ei dī de? ſcīt. vel
de? vult ſiue de?
ē ſcīēs vſ volens
eētia dīa p dīca-
tur r de? eē enſi-
ciaſ. Cū at addit
omnia ve. aliqd
vel aliqua. et di-

du pncipalē oc-
cipiendi. circa
hoc nomē q eſt
volūtas. q. ſ.
accipitur p vo-
lūtatē bñplacē-
ti. In ſcda ps
nſt modō qn ſm
cīpales ſz tro po-
logicos ſz qac-
cipit p ſignōa
lūtatē. r hoc ſa-
cūt ibi. Aliqñ vo-
lētē qdā dī
cēdi figurā r.

In tertia bñter
epilogat p dēter-
minata: ibi. Quſ
qz q ſupra poſt-
ta ſūt q dñr. r.

Et Relatiue ei
volūtas nūqz
dī. Et falſū. qz
ſicut creator dī
ad creaturā. et
pſcīa ad pſcītū.
ita velle dī ad
volētū. ſz ē ſup-
hīrū diſt. xxxv.
q ſiſa dñr rela-
tiue. q r velle.
C. Rñ. dōm q
iugfacipit hic
relatiue put re-
latū? mod? dī
cēdi diſtignit a
mō dīcēdi ſcōz
ſubaz. r hic ē p-
ſonalis. r ita ac-
cipit hic ipe at
obſcūſt relatiō-
ne reſpectū crea-
turē q ē pſcītū
modū ſtelligē
dī nec diſtignit
a mō dīcēdi ſm
ſubaz vſ pſt dīc-
q. mgſ loqſ hz
ghiale noīa ſtel-
lectū. q velle ſi
ē iſſi reſpectu
creati pſcīre et
create. ſz ē rē
ſpectu deſi.

Rñ. ple-
nā conſi-
nens ſo-
lutionē.

Deſ ſcīt
de? vult
de? non
vult quō
ſtelligan-
tur hec
verba.

2 **De**scit oia
 zc. Ut male di-
 cere: qz sicut dicit
 ne voluntati sub-
 iecta sūt oia. qz
 voluntati ei⁹ res
 sūt. qz des vult
 oia qd n̄ pcedit
 Itē. ego qro cū
 oia scibilia sint
 subiecta diuine
 scie⁹ eēntie. et
 sicut volita. qre
 n̄ dicitur qz des
 volēdo se velit
 alia: sicut sciēdo
 se scit alia. Qd
 si tu pcedis. tūc
 cetera eēnt efna.
 Si tu dicas qz n̄
 est sicut qrit qre
 n̄: vult qz sit sicut
 qz sicut diuine scie
 act⁹ n̄ deflectit
 eē deū z sciēdo
 se scit oia. ita z
 de voluntate p̄.
 Rñ. dicit qz suba
 diuine scie n̄ dicit
 tur: qz sūt ifer-
 oia. s̄ subiecta
 dicitur respectu
 quorū ē act⁹ di-
 uine cognitōis
 z hec qdē sūt oia
 cognoscibilia. z
 id nōntota sicut
 subiecta volūta-
 ti. z hec n̄ sunt
 oia volūta tō
 p̄z illud. Qd
 qrit p̄rū volen-
 do se velit oia.
 dicit qz vellet no
 mō dicit cōpla-
 centiā. Aliomō
 dicit cām: put
 dicit p̄placētā
 credo qz h̄ p̄
 dicit qz volendo
 se velit oia. qz
 oia placent ei qz
 ab ipso z ad ip̄s
 sunt. put tñ dicit
 est p̄gressus ef-
 fact⁹ ab ip̄o qz

citur deus scit
 omnia vel vult
 aliquid vel ali-
 qua. essentia qz
 dem diuina pre-
 dicatur nō sim-
 pliciter et abso-
 lute. s̄ ita vt sci-
 entie que ipse ē
 omnia subiecta
 monstrantur et
 voluntati qz ip̄s
 sa eadem est ali-
 quid vel aliqua
 subiecta esse dis-
 cantur. vt talis
 fiat sensus. de-
 us sciat omnia
 .i. deus est cu-
 ius scientie que
 ip̄s essentia est
 omnia subiecta
 sunt. Sicut de-
 vult hec vel illa
 .i. deus est cuius
 voluntati que ip̄s
 se est hec sine il-
 la subiecta sunt
 Volens ergo si
 nevelle dicit deus
 fm eēntiam cu-
 ius voluntas ef-
 sentia est sempi-
 ternaz immuta-
 bilis. licet eaya-
 rientur z transe-
 ant que ei subie-
 cta sunt. qz n̄ p̄t
 esse iniusta vel
 mala. quia de-
 us est.
 Qz dei vo-
 luntas summe
 bona est omnū

que naturaliter
 sunt causa pria
 cuius cā nō est
 querēda. qz nul-
 lam habet cū sit
 eterna.
 Cū ita qz sū-
 me bona volun-
 tas cā est oim qz
 naturaliter sūt
 vel facta siue fu-
 tura sunt. qz nul-
 la preuenta est
 causa. quia eter-
 na est: iōqz cā ip̄s
 sius querēda n̄
 est. Qui enīz
 eius cāz querit
 aliqd maius ea
 querit cuz nihil
 ea mai⁹ sit. vñ
 de angu. in lib.
 lxxvij. questio-
 num. Qui que-
 rit quare volue-
 rit de⁹ mūdū fa-
 cere. cāz querit
 voluntatis dei.
 Ois aut cā effi-
 ciēs maior ē eo
 qd efficitur. Si
 hil aut mai⁹ est
 voluntate dei.
 Nō ergo ei⁹ cau-
 sa qrenda est.
 Idē l. i. tra ma-
 nicheos. Si qz
 dixerint qd pla-
 cuit deo facere
 celū z terrā. Re-
 spōdendū ē eis
 qui voluntatem
 dei nosse deside-
 rant cāz volū-

tas act⁹ fiegre
 distat. z id dicit
 respectū ad exē-
 plar vñ sicut seq̄t
 p̄ se de se p̄oia
 sic z in p̄posito
 c. Quare se-
 cit deus celū et
 terrā. Rñ dēdū
 est illi qz voluit
 ut mala rñsio.
 qz tūc v̄ facile
 oia dēterminare.
 Ut ē qz voluit
 tas dei nō h̄as
 rōnē. Sed s̄. su-
 per illd Ep̄. i.
 Scd̄z cōsiliū vo-
 lūtatis sue. glo.
 volūtas dei est
 ex rōnē. qz est qz
 rere rōnē. Rñ.
 dōm: qz volūtas
 n̄a n̄ exctat a
 volūto. cāz rō-
 nē ab eo h̄z. qz
 tum ad se z qz
 tum ad volūti.
 maxime tñ vult
 aliqd qd est p̄
 finē: s̄ volūtas
 dei cui⁹ act⁹ est
 ip̄s. maxie cum
 vult qz n̄ exca-
 tur aliqua rōnē
 alia a se. tñ cāz
 q̄tū ad se h̄ere
 non potest. Nos-
 litum aut aliqd
 habet alia cām
 qz volūtatē. alis
 qz solā volūtas
 tē v̄ l mūdū cre-
 atione volūtas
 h̄z rōnē s̄ non
 cām. qz nō est ir-
 rōnalis. vñ non
 h̄z rōnē tāqz de-
 uersam a se: sed
 idē re. et tō vo-
 luntas dei n̄ p̄t
 esse irrōnalis. z
 propter hoc in
 actib⁹ qui tota
 liter sunt ab ip̄s
 so su fficit ip̄s

4

Diuina vo-
 lūtas est
 cā p̄na.

Augusti-
 nuc dicit
 re est qz
 qrendū
 est.

Wille nec opz pl
terius altā rō:
nem q̄rere. sic
p̄ illud.

Uolūtaser
go dei. 7c. Uide
tur maledicere
q̄n̄ tūc cū volū
tas dei sit agē
p̄ intētionē. v̄
q̄ nihil fat casu
7 fortuna. Rñ.
dōm: q̄ deus q̄
mo sit cā oim. n̄
tñ est tota cā: s̄
ipse cum causis
creatis. Prop̄
hoc notandum
q̄ effectus ha
bet pparari ad
cām sup̄remam
que deus ē 7 sic
nihil euenit casu
7 fortuna.

Habet etiā com
parari ad volū
tatem siue cām
creatā q̄ est na
tura vel intelli
gentia. 7 sic cuz
multa eueniant
pieter intentio
nem multa sūt
casu et fortuna.

Nihil ei sit
q̄ nō de iterio
ri atq̄ itelligi
bilī aīa summi
imperatoris. 7c
Uf falsū q̄ pec
cata fiunt 7 nō
egreduntur ab
ipso. Rñ. dōm:
q̄ maḡ nō as
sumit hanc au
ctōritatem sicut
hēt̄r in origi
nali. Itāz ibi d̄f
q̄ nō tubetur
aut p̄mittatur
ita nō h̄z locum
obiecto. Rñ.
lominus p̄t̄ d̄
ei q̄ materia
restrigit distri
butionē suā ad

tatem dei scire
q̄runt q̄ volun
tas dei oīz que
sunt: ipsa sit cā.
Si ei habet cāz
voluntas. est a
liquid quod an
tecedit volunta
tem dei: q̄d ne
phas est crede
re. Qui ergo di
cit quare fecit
deus celū 7 ter
ram. responden
dū est illi q̄ vo
luit. Voluntas
enī dei causa est
celi 7 terre. 7 iō
maior est volun
tas dei q̄ celū 7
terra. Qui autē
dicit quare vo
luit deus facere
celum 7 terram.
magis aliquid
querit q̄ est vo
lūtas dei. nihil
aut̄ maius inue
niri potest. Com
pescat se q̄ hu
mana temeritas
7 id q̄d nō est n̄
q̄rat: ne id q̄d ē
nō inueniat. Ec
ce his auctorita
tib⁹ apte insua
tur q̄ volūtatis
dei cā nulla ē. 7
iō q̄rēda nō est.
Uolūtas
dei ē oīm cā
gñalissima. Uolūtas
dei (vt ait aug.

tertio libro de
trinitate.) p̄ma
7 summa causa
est oīm specierū
atq̄ motionum
Nihil enim sit
q̄d non de inte
riori atq̄ intel
ligibili aīa sū
mi imperatoris
egrediat̄ fm in
effabile iusticiā
Ubi ei n̄ opatur
q̄d vult dei oīm
potentis sapia.
q̄ pertingit a fi
ne vsq̄ ad finez
fortiter 7 dispo
nit oīa suauiter
et nō solum fa
cit ea q̄ per seue
rantia cōseru
dis admiratio
ne nō admittūt:
sed etiam q̄ pro
pter raritatem 7
insolitum euen
tum mira viden
tur vt sunt defe
ctus luminari
um et terremoto
7 mōstruo
si aīantiū part⁹
et his s̄ilia. quo
rū nichil fit sine
voluntate dei s̄z
pleriq̄ non ap
paret. Ideo q̄
placuit vanita
ti philosophozū
etiā causis alijs
ea attribuere cū
oīno videre non
possent superio

res q̄ sunt aliq̄
natura. vel dōz:
q̄ ampliat v̄bz
egrediēdi ad fa
gere 7 pmittere.
U defect⁹ lu
minariū 7 terre
mor⁹ 7 mōstruo
si aīalū. 7c. Uf
falsum dicere q̄
mōstrū d̄c deoz:
dilatōne altquā
in natura. q̄ non
est a cā sup̄ma.
Rñ. aliq̄bz d̄
cendū v̄ q̄ mō
strū d̄r deoz: dia
tionē altquam i
natura. 7 d̄r etiā
substātiā altquā
Suba causa h̄z
positiua q̄ de⁹ ē.
inordinatio illa
nō h̄z cām possi
tina s̄z puatiōne
7 hec est vt plus
rimū iproportio
virtutis agētis
ad materiā. Aut
em̄ materia sup
abūdat. aut de
ficit fm p̄portio
nē caloris opan
tis 7 v̄tutis. Et
Aug. loq̄tur de
mōstris q̄tū ad
id q̄d habēt sub
structus. It̄n alr
possz dicit q̄ mō
stra etiā sunt a
deo p̄mittēte q̄n̄
pene sunt. et sic
h̄nt rōnē ordis.
quāntis em̄ de⁹
nō faciat cōtra
ordīnē in finē. fa
cit tñ cōtra solū
tū cursum natu
re frequēter. v̄
ad vindictā vel
ad misericordiā
Placuit v̄
ntati phoz. 7c.
Uf q̄ non bñ d̄
cat. q̄z phi caus
as alijs attri
buit.

5

6

7

8

duerunt vere. et
 so in hoc va it
 si fuerit. p. pote
 luna eclipsat eo
 q terra iterpos
 nit. dōm: q nō
 dicuntur vanti qz
 alijs tribuerūt
 s; q sic alijs tri
 buerūt. vrad cāz
 pcpā nō refer
 rent. Et tō eas
 nuerūt. qz ad cāz
 pinnā r pcpnā
 nō venerūt q so
 la est cā simplr
 pinnā: r simplr
 gñatissima.

Hic autem voluntas dei. et. Ut
 falsum dicere.
 qz plures sunt
 ydee eo q plures
 rmt ydeatoruz
 ergo snt plures
 voluntates: qz
 plurium volūto
 rum. Rñ. dicen
 dum: q non est
 fīle sicut p; in
 qstione de yde
 to. qz voluntas
 dicit q plus est
 se tenet ex par
 te volentis r s;
 eē r fm rōnē dī
 cēdi. r tō rez rō
 ne vna ē volū
 tas bīplaciti.
 s; ydea fm rō
 nē dicendī plus
 se tenet ex par
 te ydeati. qz si
 multitudinez et
 dicit: cognitō
 fm rōnē intelli
 gēdi et dicendī
 motū dicit i no
 bis a reb; ad as
 nūā fm rē: sed
 i deo fm rōnē i
 telligēdi: volū
 tas autē on. tō
 hoc duplici ra
 tione concedi
 tur de ydeis nō

rem ceteris om
 nibus causam:
 id est voluntas
 tem dei. Itaq;
 non nisi dei vo
 luntas cā prima
 est sanitatis e
 gritudinis pre
 mioz atq; pena
 rñ. gratiarum r
 retributionum.
 hec ergo sola ē
 vnde ortum est
 quicquid est: et
 ipsa non est or
 ta sed eterna.

Voluntas
 dei est multipli
 citer dicta. e
 hic non ē pre
 tereundum no
 bis q sacra scri
 ptura de volun
 tate dei varijs
 modis loqui cō
 snevit. et tamen
 non est dei volū
 tas diuersa: sed
 locutio diuersa
 est de voluntate
 qz nomine volū
 tatis diuersa ac
 cipit.

Ponit mo
 dum principalē
 accipiendī hoc
 nomen volun
 tas fm quem di
 citur volūtas be
 neplaciti. f

Nā voluntas
 dei vere ac p
 prie dī que in ip
 so est r ipſius ef

sentia est. et hec
 vna est. nec mul
 tiplicitatez reci
 pit. nec mutabi
 litatē que iner
 pleta esse nō po
 test. De q pphā
 ait. Oia qcumq;
 voluit dñs fecit
 Et apls volun
 tati eius q̄s resi
 ster. et alibi. Ut
 prophetis que
 sit voluntas dei
 bona r benepla
 cens r perfecta.
 Et hec volun
 tas recte appel
 latur beneplaci
 tum dei siue dis
 positio.

Ponit mo
 dos nō principa
 les sed tropolo
 gicos fm q vo
 lūtas accipitur
 pro signo volun
 tatis. s

Aliqñ hō fm
 figurā quādam
 dicendī volūtas
 dei vocat qd s;
 proprietatem h
 est voluntas e
 iusvt preceptio
 prohibitio: con
 silium necnō p
 missio et opera
 tio. Ideoq; pluralr aliqñ scri
 ptura voluntates dei pronun
 ciat. Unde propheta. Magna
 opera dñi exquisita in oēs vo
 luntates eius. cum non sit nisi
 vna voluntas dei que ipse est

de voluntate.
 Hec mutab
 litatē. et. Ut fal
 sum: qz deo nūc
 vult aliqd eē q
 postea si vult eē
 q vt q desinat
 velle r snt ic
 ptat. q vt dīna
 volūtas muta
 ri. Rñ. dōs: q i
 hmo loc ut dō
 b; ē solū respe
 ctu p notari mu
 tatio qd pparat
 ad dīnā volūta
 tē rōne cui; po
 nitur iceptio et
 desitio i actib;
 illis q notant
 aliqd de pīit.
 Si em dīcal be
 us vult hoc eē
 futurū ab eter
 no voluit: s; tñ
 cā i actu siue as
 ctualr causans
 nō fuit nisi qñ
 facere voluit. i.
 p illo instanti in
 quo act; volun
 tatis copuletur
 op. nō ē tñ sub
 tectopolētr sic
 p; quō sit cā as
 ctualis i tpenit
 la facta i ea mu
 tatione: qz pti
 nue voluit. r ita
 i actu fuit: sed
 causans i actu
 nō fuit nisi pro
 tpe p quo volu
 it. ita nulla cir
 ca deū volūtas
 icipit. sed solus
 effectus icipit.

ps. cū
 roinur.
 roin.

Recit
 quāq;
 s; p
 dñi dī
 lūcas.

ps. cū

plurati tñ dicit voluntates: qz voluntas dei varijs modis ac pio diuersis accipit vt dictu e. Ita e tñ idem ppheta pp multos effectus mie z iusticie plurati dicit. Mias dñi in eternuz cantabo. Et alibi. Iusticie domini recte letificates corda. cu tñ in deo vna sit in ia vna sit iusticia. z vna eadeg sit mia q iusticia. s. diuina vsia. Ideo autē preceptio z phibitio atqz con siliu cu sint tria dñ tñ vnū qd qz eoz dei volūtas. qz ista sunt signa diuine volūtatē. quē ad modum et signa ire dñi ira. et dilectiōis signa

tua sicut in celo z in terra. Et alibi. Qui facit volūtatē patris mei qui in celis e. ipse frater meus et soror z mater est. Et cōtra hanc volūtatē multa fiunt. vñ de Augustinus in libro de spiritu et littera. In fideles iquit cōtra volūtatē dei faciunt. cum eius euangelio non credunt. Et si illa tria dicuntur dei volūtas. ideo quia signa sunt diuine volūtatē. nō est tamen intelligē dum deum omne illud fieri vel le quod cuiuscūqz pceptit vel nō fieri quod phibuit. Precepit enim abrahe immolare filiū nec tñ voluit. nec iō pceptit vt id fieret. s. vt abrahe pbaret fides. Et in euāgelio precepit sanato ne cui diceret. ille autē pdicauit vbiqz intelligēs deū nō: iō phibuisse qñ vellet op^o suū pdicari. s. vt daret formā homi laudem humanā declinandī. Permissio quoqz dei et operatio volūtas dei appellantur qualiter accipit Augustin. in enchiridicens. . Non fit aliquid nisi

de rōne sui notis id nō recipit in deo vñ trascribitis nec tra nist rāsumptiue/ et sermōe tropico. Et notādū q de us hz signa ire non que signifi cēt irā in ipso: s. q significat irā in nobis: z vere qñ i nobis sunt. I C Preceptio et abiae immolare filiū nec tñ volūtatē. zc. Cōtra fm hoc vt q pceptum falsum signū fuit. C Respon. dicendum q volūtas dei volebat fidem z deuotionē abiae manifestari l p: peractiōe obediēdi. z hoc de9 volebat et hoc signū iportabat z vere: sed tñ fm estationē abiae pl9 iportabat. et per illud pl9 qd abiaā intelligebat dñs fidē ei9 probabat. ita q nec in signo falsitas nec i abiaā deceptio fuit: s. probatio.

Augusti.

De9 non vult ab hoib9 oia fieri q pceptit vel nō fieri q ph

Exempla vbi pmissio et operatio dicuntur de volūtas.

fo. lxxv. nū. fo. v. q. d.

preceptio phibitio dñi volūtas.

ii

k Cōtra irā de us z tñ nō e ira leo aliqua. zc. Ut male dicere qz i deo est vñ rōnalis r cōcupiscibilis. q par rōne ponēda est i deo irascibilis. q sicut vere in eo est act9 cognite z amoris: ita pprie actus furoris. Rñ. dñs. qz irascibilis aliq mō sonat i pfectio: ne de rōne sui notis. z id dicit aliqui q nullus mō recipitur in deo nisi rāsumptiue. Cōtra. actus hñdō vñ i nobis sunt gloriari z dñari. et hi sunt i deo q: re nō sūt. z hec vñ. Et e ppter ea dñm: q i deo pereest vis gloriādi z dominādi qē ipa diuina sba: tñ qz ita hz passiōē q etiam

Exempla vbi pmissio et operatio dicuntur de volūtas.

omnes fieri velit. vel sinendo ut fiat vel ipse faciendo. Nec dubitandum est deum facere bene et sinendo fieri quecumque sunt male. non enim hec nisi iusto iudicio dei sinit. et profecto bonum est: omne quod iustum est. Ecce hic manifeste habemus dei voluntatem appellari ipsius operatio nem vel permissionem. cum dicit non fieri aliquid nisi omnipotens fieri velit. ubi includit et bona et mala omnia que sunt. Ideoque aperte distinguit quod deus velle dixerit ne eadem ratione intelligeret vel le bona et mala subdens. vel sinendo ut fiat hoc quantum ad mala dicit. vel ipse faciendo. hoc quantum ad bona. Mala enim sinit fieri. sed non facit. bona vero ipse facit. Ideoque dixit eum velle quia et volens mala sinit. et volens bona operatur. et ob hoc permissio et operatio voluntas dei dicitur.

Epilogus predictorum quod quinque supra sunt posita que dicitur secundum tropum. et ideo distinguat lector ubique pro quo eorum accipiatur voluntas.

Quinque ergo supra posita sunt que dicuntur secundum tropum dei voluntas. quia signa sunt diuine voluntatis que vna est et immutabilis. scilicet dei beneplacitum. Ideoque diligenter distinguat lector ubi de voluntate dei scriptura commemorat iuxta quem modum accipi oportet. scilicet pro beneplacito dei an pro aliquo signorum eius. Magna enim est adhibenda discretio in cognitione diuine voluntatis. quia et beneplacitum dei est voluntas eius. et signum

beneplaciti eius dicitur voluntas eius. Sed beneplacitum eius eternum est. signum vero beneplaciti non et consonat rerum effectibus beneplacitum ipsius et ipsius effectus rerum ab illo non discordant. fit enim omne quod beneplacito vult fieri: et omne quod non vult fieri. nequaquam fit. Non ita autem est de signis: quia precepit deus multis ea que non faciunt. et prohibet que non cauent et consulit que non implent.

bus aliam. Voluntas est autem motus ad aliquid consequens vel fugiens: sed in deo si est ponere fugam nec persecutionem: sed nec voluntatem.

Item ratione videtur quod voluntas est potentia in nobis maxime vertibilis. unde aliter potentie non potest in malum: sed sola voluntas est a qua est peccatum: sed in deo nulla est omnino vertibilis ad malum. et cetera. **I**tem voluntas eorum ipso quod voluntas est ad opposita. eo quod ad opposita est contingens et variabilis. in deo autem nulla cadit contingens nec varietas. et cetera.

Probatio prime. voluntas eorum ipso quod voluntas est. est potentia rationalis. sed pos

intelligentiam preteritis distinctio nis tria principia litter queruntur.

Primo de voluntate diuina quantum ad quidditatem. Secundo quantum ad causalitatem.

Tertio quantum ad rationem signi scilicet ad. Quantum ad primum duo queruntur. Primo queritur utrum sit in deo ponere voluntatem. Secundo utrum sit dicere omnino leniter sicut dicitur omnipotens.

Que

stio. i. ²⁵¹ ³

deum non sit ponere voluntatem ostenditur auctoritate et ratione. Primo sic Augustinus. in libro de lit. ar. Voluntas est rationalis motus sensui presidens et appetitui: sed in deo non est motus nec sensus nec appetitus. ergo neque voluntas. **I**tem Augustinus. in li. de dua

testatear dñales sunt ad oppositū. sicut
 de phs. § 7c. Si r̄ eor̄p̄o q̄ est volūtas
 libera. r̄ si hoc nō ē defmlata ad vñū
 r̄ nō h̄bet libertatē. sicut nec potēte
 nāles. § 7c. ad opposita. est igr̄ variabil.
 ¶ 7c. Ephe. i. d̄t ap̄ls fm̄ p̄silitū volū
 tatis sue. Et iterū ibidē fm̄ p̄positū vo
 luntatis sue. r̄ tota scriptura est plena
 hoc noie voluntatis vt est in deo. § 7c.
 ¶ 7c. Ephe. i. r̄. cōcludit q̄ voluntas
 est actio ipsius dei. ¶ 7c. r̄ de v̄f. quia
 volūtas est illud penes q̄d residet iter
 creata summa p̄as. § si voluntas de se
 d̄t p̄atem. q̄ oib̄ p̄sident in regno aie.
 r̄ nihil p̄t sibi impare. s̄ de⁹ est poten
 tissim⁹. r̄ oē q̄d possibile est sibi attri
 buendū est. § 7c. ¶ 7c. volūtas n̄ est q̄
 p̄sistit voluntas summa siue felicitas.
 Beatus em̄ est q̄ h̄z om̄e q̄d vult. vñ ni
 h̄l delectatur nisi h̄ns voluntatem vel
 aliquid simile voluntati. sed deus est fe
 licissimus in quo est omnis felicitas et
 iocunditas. ergo 7c. ¶ 7c. volūtas est
 illud penes quod residet. iusticia et eq̄
 tas. iusticia enim non est aliud q̄ recti
 tudo voluntatis. vnde non h̄ntia volū
 tatem non sunt capab̄ illa iusticie. s̄ de
 us est iustissimus fm̄ oēm intellectum
 ergo h̄z voluntatē. ¶ 7c. volūtas est
 via fm̄ quā attenditur summa liberali
 tas. ois em̄ liberalitas venit ex amore.
 sed constat q̄ amor est actus voluntatis
 in deo autem ponere est summam libe
 ralitatē. § 7c. amorē r̄ volūtatē. ¶ 7c. r̄.
 d̄m q̄ i deo est ponere volūtatē sicut
 oñdūt q̄tuor r̄dnes predicte. Propter
 quattuor p̄ditiones. s̄. p̄tatis volūpta
 tis equitatis r̄ liberalitatis q̄ sunt cir
 ca voluntate r̄ magis p̄p̄te in deo. et
 cōpletiori modo q̄ in nobis. voluntas
 em̄ in nobis est p̄ d̄iam a sub̄a et actu
 et per distantia a fine. in deo autē p̄ om̄i
 modā indifferentiā h̄p̄. s̄. sub̄e virtu
 tis. actus. r̄ finis. Et q̄ in nobis est per
 d̄ias a sub̄a r̄ ab actu. iō alijs p̄sides. r̄
 fm̄ diuersos ab̄ variabiles. Propter
 differentiam em̄ a sub̄a in qua possunt
 et alte potentie radicari p̄sident alijs
 potentijs vt sensus r̄ appetitus. propter
 differentia ab actu est variabilitas fm̄
 alterationem affectionum. in deo autē
 neutrum. ideo nec regit inferiores po
 tentias: nec habet partari fm̄ affectio
 nes varias. r̄ q̄ in nobis est per distan
 tiam a fine. inde est q̄ est indigens. r̄ iō
 in ea est fuga r̄ appetitus r̄ cadit in ea

tristitia r̄ molētia. q̄ p̄t a fine obligas
 ri. cū nō sit illi p̄iūcta. in deo autē est oī
 no fiat p̄iūcta. iō nec fugā nec appeti
 tū h̄z. nec tristitiā. nec malctā. s̄ oīmo
 dā leticiā r̄ iusticiā. Et sic p̄z r̄ iustio ad
 p̄ia tria. q̄ q̄uis iste p̄ditōes. appetis
 r̄ fuga. malctia siue per tibilitas cōdit
 tōes sint volūtatē create: tñ oīno a vo
 lūtate dina semore sunt. ¶ 7c. Ad illud q̄
 obi q̄ est p̄tingēs r̄ variabil. d̄d̄ q̄ est
 p̄tingētia i actu p̄ i effectu. Si loq̄mur
 de p̄tingētia in effectu non tñ est in ef
 fectu nostro. sed etiam in multis que a
 deo sunt. Multa enim facit deus q̄ pos
 set nō facere nullo repugnante. Si aus
 tem loquamur de contingentia i actu.
 q̄ voluntas modo vult aliquid. modo
 desinit aliquid velle. r̄ incipit velle. mo
 do vult aliquid. modo vult oppositum
 hoc cadit in voluntate humana. quia i
 ter voluntatē humanam r̄ actū est dif
 ferentia vñ nec semper est in vno actu.
 nec in actu vniformi. diuina autē volū
 tas p̄pter identitatē sui cum actu oīno
 variari nō p̄t. nec h̄z in se aliq̄ p̄in
 gentiam. et ideo patent omnia quesita.

Questio. ii. Supposito q̄ i deo sit ponere
 voluntatem. Querit vtrū ipsam sit po
 nere oīuolentē: r̄ ita d̄cat a voluntate
 omniūolens sicut a potentia r̄ scientia
 omniūciens r̄ oīpotens. Et q̄ sic videat.
 quia deus nō d̄t oīpotens eo q̄ possit
 oīa. sed q̄ p̄t omne q̄d decet ei⁹ potē
 tiam. non em̄ p̄t mala. Si r̄ vult de⁹
 oē quod decet voluntatem eius velle:
 ergo d̄z d̄ct oīuolens sicut oīpotens.
 ¶ 7c. sicut se h̄z cognitūa dei adve
 rum. ita se h̄z effectūa siue volūtas ad
 bonū. s̄ cognitūa siue intellectūa am
 plecti oē verū. vnde quī diceret de⁹
 aliq̄d verū ignorare derogaret ei⁹ in
 telligentie. ergo pari r̄dne cū intelligē
 tia nō sit lator: nec est perfectior q̄ vo
 luntas. voluntas erit respectu oīs bo
 ni. ergo sicut d̄z oīciens. d̄z scit oē verū
 ita oīuolens. q̄ oē bonū vult. ¶ 7c. sicut
 sicut d̄z de⁹ verū oīs veri a quo. i. om̄e
 verū h̄z v̄itatē. ita est bonū oīs boni a
 q̄ oē bonū h̄z bonitatē: sed de⁹ i cogno
 scendo suam veritatem. ¶ 7c. quia est ratio
 oīm omnia cognoscit. ergo si r̄ dilige
 do suā bonitatē oē bonū diligit. sed oē
 q̄d diligit vult. ergo vult oē bonū sicut
 et cognoscit oē verum. r̄ sic 7c. ¶ 7c. sicut
 bona volūtas est que se exp̄dit ad mul

ea hōa. ergo melior ad plura et optima
 ad omnia. ergo infinita ad infinita. et
 go sicut potentia et scia se extendit ad oia
 et infinita. ita voluntas. ergo quod rōe de opō
 et oisciens. pari rōne de dicit oinolens.
¶ Adtra i psl. Oia q̄cūq; voluit fecit
 et nihil vult nisi q̄ facit. s; p̄ta pōt face
 re et n̄ pōt nisi volēs. ergo plura potest
 velle. s; si de9 plura potest scire nō eēt
 oisciens. ergo et. **¶** Itē: si aliqd̄ sciret
 hō qd̄ nō sciret de9. nō eēt oisciens de
 us. cū ergo aliqd̄ vult hō qd̄ de9 nō ve
 lit. vt puta facere furcū. ergo de9 nō ē
 oinolens. **¶** Itē: si posse malū eēt pos
 se. de9 nō eēt omps. q; non pōt mala.
 cum ergo velle malum sit velle et deus
 non vult mala. deus non est omnino
 lens. Probatio minoris. malum non est
 malum nisi quia voluntarium. quia se
 cundum Augu. peccatum a deo est vo
 luntarium et. ergo ratio voluntatis sal
 natur in malo. similiter et actus volun
 tatis in volendo malū. ergo et. **¶** Itē:
 velle malum. aut est velle aut est nolle.
 Si velle: habeo oppositum. Si nolle: sed
 nolle malum est bonū: ergo velle malū
 est bonū. ergo si deus vult omne bonū
 deus vult omne malum quod ē falsum.
 Restat ergo q; velle malum est velle. et
 deus non vult malum. ergo deus non
 est omnivolens. Sed illud argumen
 tū est sophūticum. quia similiter potest
 obici de potentia. Sed queritur vnde
 est hoc q; velle malum est velle. sed pos
 se malum non est posse vel potentie s;
 impotentie. Iuxta hoc queritur de cō
 paratione potentie. sapientie et volun
 tatis. ad sua obiecta secundum ambitū

85

¶ Rñ. dōm q; cū queritur vtrum deus
 sit omnivolens. duplicē intellectū pōt
 facere ista locutio ex eo q; hoc quod ē
 omne pōt facere distributionē simplr.
 vel vt nunc. Si distributionē simplr q̄
 tum ad actū et habitū facit. tūc d; oino
 lens. q; vult omne volibile. Si vt nunc
 d; oinolens. q; vult omne volitum. in
 vtroq; sensu falsitate h̄z. et q; in vtroq;
 sensu veritate habet in potentia et scie
 tia. Ideoq; simpliciter conceditur q;
 deus sit omniscies et ops. et simplr ne
 gatur q; sit omnivolens. Intellectus
 huius. et rō p̄z. Si est simplr accipiat
 deus. scit omne scibile et potest omne
 possibile. s; non vult omne volibile. quia
 divina voluntas ipoztat causam actua
 lem. potentia vero abstrahit a ratione

16

actualitatis et ponit rōnē cause. scia ve
 ro abstrahit a rōe vtriusq;. q; ergo de9
 nō est cā actualis oim q; pōt facere vel
 velle. sicut nō facit oē volibile. ita non
 vult. q; pōa hō abstrahit a rōe actua
 litatis. id nō d; solū respectu. faciedoz
 in actu. s; et respectu possibilitatis
 deo. q; hō scia abstrahit a rōe vtriusq;
 q; hinc est q; scia nō tñ est respectu fa
 ciendoz: s; et respectu possibilitū. non
 tñ deo s; et alijs vt pote possibilitū ma
 loz. Hec ergo est rō. q; act9 scie vt scis
 re est p̄ modū h̄z. sicut et posse per mo
 dum habitus vt posse. voluntatis p̄ mo
 dū act9 vt velle. id scia est ois scibilis
 potentia oim possibilitū q; sunt potēte
 sed nō voluntas oim volibilis. et ideo
 non potest deus plura scire vel posse.
 potest tñ plura velle. Similiter si acci
 ptamus rem vt nūc respectu rei penit
 se. et respectu facte et volite. scia est re
 spectu ois rei i qua saluat rō scie. et po
 tentia in qua saluatur rō potentie. s; vo
 luntas non est respectu ois rei in qua
 rō voluntatis saluat. Scia est respectu
 actu omnium futurorū. et p̄tū futurorū
 bonorum et malorum. q; ibi saluatur rō
 scientie. et nobilitatis. quia scire malū
 scire est. et scire malum nobilitatis est.
 Similiter potentia est respectu omnū
 bonorum in quibus solum saluatur ra
 tio potētie. Nam posse malū nō est pos
 se. Unde posse malum non tantum des
 rogat perfectioni potentie. sed etiā ip
 si potentie q; posse deficere nō est pos
 se. et ideo adhuc d; omnipotens. Notan
 tas hō ē respectu bonorū tñ non respe
 ctu malorum. et quis in volendo malū
 non saluetur dignitas voluntatis: salua
 tur tamen ratio volendi. quia velle ma
 lū velle est. et hinc est q; deus non d;

17

citor oinolens. q; nō vult malū. sed tñ
 omnipotens d; quis non malum. Si q;
 rat qre rō potētie non saluat respectu
 mali sicut et rō voluntatis. dōm q; potē
 tia idēp̄m qd̄ d; d; p̄ modum habitus et
 positionis de potentia actuali loquēdo
 Uñ qñ est respectu p̄sentionis. id nō est
 potentia s; defectus potētie: sed volun
 tas idēp̄m qd̄ dicit. dicit p̄ modū cuius
 dā adherentie et cōplacencie. q; ergo i
 malo saluat rō p̄sensu et cōplacencie.
 sicut et respectu hōi. id velle malū vel
 le est. sed posse malū nō est posse. Ad
 illud qd̄ obi q; de9 vult oē qd̄ de9: d;

18

19 lens, sed illa q̄ passignata est. s. q̄ pot̄ oē q̄d posse potētie est. Ad illud q̄d obij-
 ctur q̄ cognitua amplectitur oē verū
 et affectua oē bonū. dōm q̄ alr̄ āple-
 ctitur hec. alr̄ illa. Cognitua em̄ āple-
 ctitur actualr̄ cognoscendo oē q̄d ē ve-
 ritas r̄ q̄d pot̄ esse. sed effectua q̄d act̄
 ei⁹ est in rōne act̄. amplectitur r̄ vult
 solū bonū q̄d ē vel erit. Kur⁹ verū am-
 plectitur totum actū cognitue. q̄ ni-
 hil scitur nisi ver. nā fallū scire nō ē sci-
 re sed bonū nō amplectitur oīno actū
 voluntatis nā velle oppositū boni ē velle
 le. et hinc est. q̄ des sciendo oē verū dī
 ollicitens. s̄ nō sic volēdo oē bonū oīno
 lens. Ad illud q̄d obijctur q̄ des co-
 gnoscendo se q̄ ē veritas ipsa. oē verū
 cognoscit. s̄ r̄c. dōm q̄ verū ē. s̄ alr̄ q̄
 cognoscendo se verū est cā exēplaris. r̄
 cā exēplari. n̄ s̄m futuror. s̄ ē possibili-
 tum a deo fieri: sed diligēdo se bonū ē
 cā actualis vt patebit. r̄ tō nō seq̄tur q̄
 velle nisi bona q̄ erūt vt s̄ēt. r̄ pp hoc n̄
 pot̄ dici oīnoles. Alia tñ ē hui⁹ rō sicut
 p̄ in lra. Ad illd q̄d obi de voluntate
 q̄ melior ē q̄ se extēdit ad plura. dōm q̄
 voluntas est actus rōnalis. p̄ nō dicitur
 voluntas melior q̄ simplr̄ ad plura.
 sed q̄ ad plura rōnabilr̄ et q̄nq̄ rō res-
 ta dicitur creaturas fieri in numero de-
 finito. q̄ numerus infinit⁹ reb⁹ non cō-
 petit. tō optima voluntas r̄ perfectissī-
 ma in aliquo nūero vult res bonas eē.
 sed tñ finito. et ex hoc non sequitur q̄
 voluntas sit infinitor vel oīm possibili-
 tum. nec etiā oīm. p̄t tñ dicit q̄ illud
 n̄ altcubi h̄z veritate ibi tñ h̄z vbi volū-
 tas aliqd recipit a volito s̄ voluntas dei
 nihil recipit. r̄ tō nō est melior volendo
 tria bona q̄ vnū. r̄ mille q̄ tria. r̄ tō nō
 valet illa rō l̄ p̄posito. Et hoc p̄ illd
 q̄d p̄suevit queri. vtrū voluntas r̄ potē-
 tia r̄ sapia sint eq̄lta. dōm ei q̄ ē loq̄ de
 his q̄tū ad actū r̄ q̄tū ad effectū r̄ q̄-
 tū ad oīm. Si q̄tū ad actū. sic ē ibi oīs
 moda eq̄litas r̄ circūncello. vt p̄z. q̄
 q̄d d̄ scit des r̄ pot̄. vult scire r̄ posse. r̄
 eōuerso. Si q̄tū ad effectū. sic adhuc
 sūt eq̄lta. q̄ nihil efficit des nisi p̄ potē-
 tiam. sapiam. r̄ voluntatē. Sed q̄tū ad
 obiectū siue p̄notatū sūt ineq̄lta. scia
 em̄ hoc mō est in plus. r̄ potētia in mi-
 nus r̄ voluntas in min⁹. nā scitū est bon-
 num r̄ malū. possibile est bonū tantum.
 s̄ futurū r̄ non futurum. volitum vero
 est bonum et futurum tantum.

Quantū ad fm̄ articuli q̄
 ritur de voluntate diuina.
 sez q̄tū ad cālitatē. Et cir-
 ca hoc querunt duo. p̄-
 mo q̄ritur in ḡnāl p̄-
 voluntas dei sit cā rerum
 Secundo p̄trum sit causa p̄ima et im-
 mediatā.

Questio. i. Q̄ voluntas dei sit cā rerū oīdī

1 sic h̄yla. i. li. de sinodis. Q̄lib⁹ creaturis
 s̄ h̄am voluntas attrahit s̄ filio natura de-
 dit. Et tē Aug. in li. p̄tra manichēos.
 R̄ndendū ē eas q̄ voluntatē dei nosse de-
 siderant q̄ voluntas dei oīm q̄ sunt ipsa
 sit cā. Et tē rōne v̄f. q̄ des est cā rerū:
 sed oīs rei cui⁹ ē des cā est p̄ sciam pos-
 tentiā r̄ voluntatē. aut q̄ est cā. q̄ potēs
 aut q̄ scies. aut q̄ volēs. Ad q̄ potēs
 q̄: m̄tra pot̄ q̄ n̄ facit. S̄ ilr̄ nec q̄ scies
 q̄: volēs. tō facit. s̄ cā ē ad cui⁹ ē des
 quitur aliud. s̄ r̄c. Et tē deus est causa
 rerū creaturū. aut ergo p̄ naturā. aut p̄
 voluntatē. aut p̄ casū r̄ fortunā. Ad p̄ ca-
 sum et fortunā. q̄ tales sūt p̄ sciam s̄cōm
 s̄ perfectā rōnē. Ad p̄ naturā: q̄ sic simi-
 le ex similit̄ p̄ductur. restat q̄ p̄ volūta-
 tem. ergo r̄c. Et d̄tra. si voluntas dei est
 cā. aut rōne principalis significati. aut
 rōne cōnotati. Si rōne principalis signi-
 ficati. ergo cū idē sit sapia. potētia. vol-
 untas. r̄ essentia. eadem rōne debēt di-
 ci cause. Si rōne cōnotati. quero quid
 sit illud nō est bare nisi effectum: s̄ effe-
 ctus consequatur rationem cause. non
 eōuerso. non est rōne p̄notati. Et ite-
 rum. si p̄notat effectū ergo nullo modo
 potest dici deus vult se esse cū circa se
 nihil omnino efficiat. quod est falsum.
 Et tē aut voluntas est causa p̄ proprie-
 tatem aut per appropriationem. Si per
 proprietatem tunc ergo sapientia et po-
 tētia nō sūt cause. Si per appropriatio-
 nem aut ergo q̄ in voluntate per p̄v̄ est
 rō cālitatē. aut q̄ imediat⁹. Ad q̄ p̄v̄
 nā potētia r̄ scia aīcedūt voluntatē fm̄
 rōnem itelligēdi. Acc q̄ imediat⁹. q̄
 dicit Aug. q̄ des p̄ voluntatē mouet. p̄
 sapiam disponit. et per potētiā exequi-
 tur. ergo imediatōē cooperationē h̄nt
 ad opus scia et potētia q̄ voluntas. s̄ r̄c
 Et tē aut est cā p̄pter virtutē agēdi. aut
 p̄pter modū. Ad p̄pter virtutē agēdi.
 quia voluntas non dicit virtutem. sed
 potentia dē. Si p̄pter modū agēdi. Et tē
 modus agēdi per modū nature nobi

Non est: & natura magis est causa proba-
 tio. illud agens est virtuosius quod est suf-
 ficiens et nobilior effectum producit. Et
 natura sufficientior est in agendo et pau-
 cioribus indiget. et nobilior effectum
 producit quam ars siue agens voluntarium.
 Et sic. Et sic quod non est ad modum ut
 quod agens quod dat per ducto proprietates na-
 turales consistentes agit per modum natu-
 re, sed deus effectibus suis dat unitatem,
 veritatem et bonitatem, nec potest facere
 sine his, et iste sunt proprietates natura-
 les diuine substantie, ergo deus agit per
 modum nature non voluntatis. Et sic omne
 agens voluntarie est agens preconcepitudo
 sed deus non agit preconcepitudo, sicut dicit
 Dionysius, de di. no. quod sicut sol non precon-
 cepitudo illuminat, sic deus non preconcepitudo
 do creat. Et sic. Et sic, ad predictum intelli-
 gentia est notandum quod quibus diuina esse-
 tia sit unum quod simplicissimum, cum est pe-
 gus sube infinitum, et ideo omnia que in nobis re-
 perunt per diuersitatem omnia in quibus in deo
 nobiliter per omnia reperuntur identitatem
 nihilominus tamen secundum omnia perfectio-
 nem et unitatem, unum sicut in nobis sapia, et
 potentia et voluntas, vere est ens et causa re-
 quod a nobis sunt, sic et in deo sunt: sed tamen
 unum quod sunt intellectus non potest infinitate
 esse illi sube comprehendere, nec per unum
 verbum exprimere, ideo multis modis
 intelligitur deus, et diuersis nominibus et
 similitudinibus, et scilicet quod per illos modos intel-
 ligitur plura enunciantia, ita quod deo a
 aliis attribuitur scilicet unum modum quod si
 scilicet aliter et vere quod dicitur, quod omnia in deo habent ve-
 ram existentiam, et ideo cum alio modo intelligitur
 deum cum dicitur deum bonum: alio cum di-
 citur ens eternum, procedit se diffunde-
 re, quod bonum est: non quod eternus, hec est est
 proprietates bonitatis non duratibus: hic est
 quod cum intelligitur deus per unitatem esse in deo
 et proprietates voluntatis sit, producere ea
 que erunt per modum liberalitatis, quod dicitur
 mus deum in quantum voluntas est esse causa
 rerum, Ratio autem quare voluntati attribuitur
 causalitas hec est, quia ratio causa
 di est bonitas, et in ratione effectum et
 in ratione finis, nam bonum dicitur diffusiu-
 um, et bonum est per quod omnia, effectum
 autem non fit efficiens in effectum nisi per finem
 non, illud ergo quod dicitur conuersionem patet
 cipij effectum cum fine est ratio causa
 di in effectum: sed voluntas est actus se-
 cum dum quod bonum reflectit supra bonum
 siue bonitatem, ergo voluntas unit effe-

ctuum cum fine, et hinc est quod voluntas
 est ratio causare faciens in effectum, et
 ideo attribuitur deorum omnem causalita-
 tatis sub ratione voluntatis non sic sub
 aliis rationibus, et hoc colligitur ex ver-
 bis Dionysii, in. iij. de di. no. ubi dicitur quod
 bonitatem ut principium, et ut continentiam
 am et ut finem omnia appetunt, ut principium
 um a quo sunt, ut continentiam per quam
 saluantur, ut finem in quem tendunt, unde
 de diuinus amor est quidam actus eter-
 nus, et optimus, per optimum et in optimum
 ex quo colligitur quod dicitur conuentione:
 non principium cum fine, et ideo causam actus
 quam vult facere, ita quod actualitas in cau-
 sando refertur ad voluntatem non pro-
 instanti in quo habet voluntatem: sed
 in quo facere vult, sicut ego volo cras
 audire missam, et voluntas faciet me
 cras esse in actu respectu voluntatis: sic suo
 modo est in deo, et ad illud quod que-
 ritur utrum conueniat voluntati ratio causi-
 tatis propter notitiam vel propter rem
 significatam, dico quod nec propter rem si-
 gnificatam tantum: nec propter conno-
 tatum: sed propter rem sic significatam:
 quod significatur diuina essentia respectu
 voluntatis cum modo significandi respondet
 veritas, unde sicut quod non dicitur quod
 lapsus assimilatur deo in quantum ens aut
 malum in quantum vides, et homo in quantum intel-
 ligens, reuera, essentia, intelligenda, et
 veritas id est in deo, cum idem ipsum quod
 alio modo datur intelligitur, non propter con-
 notationem, sed propter etiam de substantie im-
 finitatem in qua omnia nobiliter proprietates
 tes sunt unum, non tamen possunt signifi-
 cari nisi per diuersa, et ad illud quod
 obijciatur, utrum sit causa per propria-
 tem aut per appropriationem, dico quod
 simpliciter loquendo propriissime est causa
 comparando deo voluntatem ad scientiam et
 potentiam de causa per appropriationem,
 et hoc quod ipsa voluntas significat deum
 ut causam actuale, unde in voluntate de-
 mo inuentur ratio actualitatis, po-
 tentia enim et scientia et si haberet ra-
 tionem cause habitualis: non tamen a-
 ctualis nisi per voluntatem, unde vo-
 luntas facit de scientia dispositionem
 siue facit scienter esse disponentem, et
 potentiam exequentem, ideo enim di-
 spont, quia vult, et sic patet illud, et ad
 illud quod queritur quare voluntas
 de causa, utrum propter virtutem age-
 di, aut per modum agendi, dico quod propter

27
 28
 29
 30
 31
 32
 33
 34
 35
 36
 37
 38
 39
 40
 41
 42
 43
 44
 45
 46
 47
 48
 49
 50
 51
 52
 53
 54
 55
 56
 57
 58
 59
 60
 61
 62
 63
 64
 65
 66
 67
 68
 69
 70
 71
 72
 73
 74
 75
 76
 77
 78
 79
 80
 81
 82
 83
 84
 85
 86
 87
 88
 89
 90
 91
 92
 93
 94
 95
 96
 97
 98
 99
 100

diate, ergo &c. **C**ontra. Unus est vna cā immediata, & si de⁹ est cā oīm immediata, nihil h³ altā cām q̄ deū, et si hoc cessat oīs opatio r̄ ita potētia cessat, cessat r̄ hōitas, &c. sūt octiosa. **C**itē si dīna volūtas est oīm cā prima r̄ imediata, s̄ posita cā prima r̄ imediata potētia effect⁹, & cū dīna volūtas fuit ab etno, cesa sunt etna. **C**itē: oē qd̄ habz cām primā r̄ imediatā r̄ necessariā: ē demōstrabile: s̄ si dīna volūtas ē oīm cā p̄ma r̄ imediata, oīa sūt demōstrabilia. **C**itē: cognita cā prima r̄ imediata nō est vltra q̄rere, & scito q̄ de⁹ velit alidq̄, stulte laborat q̄ q̄rit cām altā, s̄ de oī bono sic scim⁹ deū cām eē, & nō est vterior q̄rēda, p̄erēt q̄ r̄ pane sūt scie doctrinales imo oēs scie. **C**itē: ad hū⁹ intelligētā est notandū q̄ cūz in creaturis sit repetere cām vlem r̄ particulare, cā vltis vno mō p̄⁹ influit i effectū q̄ particularis, alio mō min⁹. Quātū ei ad intimitatē, cā vltis (q̄ agēs potior est) magia influit, sed q̄tū ad actus litatem et q̄tū ad ea q̄ sunt propria rei minus influit. Et ratio hūtus est, q̄ cā vniuersalis creata non habet omnimodam actualitatē nec p̄fectā potētiā, r̄ ideo nō pōt puenire ad formam specialem nisi p̄ accēs, vt per formā agentis particularis, q̄ nō est ab ipsa, dīna autē volūtas est cā p̄ma r̄ vniuersalissima et actualissima, id pōt in totū effectum et in totā rei substantiam et sine ammitticulo alterius cāe, nec aliquis cā pōt alidq̄ vel modicum sine ipsa, et id necesse est q̄ ipsa sit cā imediata in actione r̄ re et cōcedende sunt rōnes ad hoc. **C**ad obiecta in contrarium intelligendū q̄ cū deus sit oīm cā imediata: quorū dā tñ est tota cā, sicut eorū q̄ creant. Quorū dā autē est cā cum alia cā particulari vt eorū q̄ sunt natura particulari, r̄ hec quidem causa p̄currit nō p̄ idigētā dīne volūtatē, sed p̄ p̄sumā libertatē, q̄ nō tñ dedit rebus esse, s̄ r̄ opationē r̄ diffusionē, propter ordinem et connextorē vniuersi adinucem. **A**ec vna cā verogat alterius cause create, q̄ est a cā creata, r̄ totus a volūtatē infusa increata. Et sic p̄ r̄nō ad primū obiectum, obicit enim de causa immediata respectu alterius cause create, q̄ due cause create non sunt immediate i eodē q̄re cause. **C**ad illud qd̄ obicit q̄ posita cā imediata &c, dōm q̄ cau

Questio. ii. Utrum voluntas diuina sit cā p̄ma r̄ imediata. Et q̄ sic v̄ per Aug. in. iij. de tri. Voluntas dei est prima et summa cā oīm spectex r̄ motio; num. **C**tem oīs cā cūctus actus h̄m⁹ r̄ p̄p̄ius est rei p̄ductio ē cā p̄ma r̄ imediata; s̄ volūtas diuina est h̄mōi. & r̄. probatio medie sup̄ illud ps. Just⁹ dñs in omnibus v̄s suis. gl. De hoc ē velle qd̄ facere: q̄ ex ei⁹ voluntate res habent esse. **C**itē rōne v̄. q̄ oīs causa est prima et imediata, qua nō est altera prior, sed diuina voluntas ē causa qua non est altera prior: cum sit idem q̄ deus, ergo voluntas est causa prima et imediata. **C**tem omnis causa est prima r̄ imediata que est i totū effectū p̄ actionē suam, sed oē quod fit est a deo, et nihil pōt operari sine ipso, cum nō possit inesse saluari r̄ de⁹ totū cooperat. r̄ in totū, ergo &c. **C**itē oīs q̄ se cognoscit certissime r̄ nobilissime se cognoscit p̄ cām primā r̄ imediatam sed cognoscēs deū r̄ vidēs cognoscit in eo res certissime r̄ nobilissime tanq̄ in causis p̄orib⁹, vt dicit Aug. q̄ in deo est cā prima r̄ imediata sed nō nisi voluntas, ergo &c. **C**tem qd̄ dicitur attribuit d̄z attribuit ei in fine totū nobilitatis, si ergo rō cālitatis conuenit rei nobilissima cālitās d̄z ei attribuit, sed hec est ratio cause prime et imme

nam ponit est dupl'r vel inesse vel i ope
rari. Et posita cā i eē n̄ ponitur i actu
nisi ponatur in opando. r sic n̄ fuit ab
eterno pducere: s̄ in tpe i quo dispo-
sunt r voluit ab eterno pducere rem.

33 **Ad illud qd obijctur qd oia sunt de
mōstrabilia. dōm qd p ex ē si cā illa sit
ppia r determinata ad tales effectus.**

34 **Ad illud qd obijctur qd n̄ d̄z querit alia
cā. dōm qd si plene cognosceretur dei
volūtas r dispositio i se. nullus deside-
raret scire aliquā cām. Ita ei plene co-
gnosceret in cāis p̄mortalibz. attm qz
diuisa volūtas nō cognoscit nec ip̄a ex-
cludit i agēdo opatōne cāe create nec
excludit etiā i cogitēdo cognōtōne rō-
nis hūane. id bonū r putile exerceret i
p̄sideratiōe cāe creatay vt aliq̄ mō se
implene veniamus in cognitiōne illius
cause sup̄me q̄ est finis iis cognitiōis**

**Onsequēter q̄tū ad ter-
tium articulum q̄rit de vo-
luntate diu q̄tū ad rōez
significat. r circa hoc duo
p̄ncipal'r q̄runt. primo
de puenientia illius diu-
nitatis die volūtatē i volūtatē h̄iplacit-
ti r volūtatē signi. S̄ cō d̄rēt d̄ nūero
r sufficientia signoz diuine volūtatē**

**¶ Questio .i. Q̄ p̄ma diu-
nitatis sit pueni-**

**ens. v̄f. qz sicut volūtas est respectu re-
rū. ita r potentia r scia. s̄ scia nō disti-
gnitur p sciaz p̄tatis r sciaz signi s̄ r̄
nec potētia. s̄ nec volūtas. Si tu dic-
cas qd illa nō h̄nt signa. Cōtra sic crea-
ture sunt signa volūtatē. ita ē inuis
ex suo ordine sciaz. r ex sua magnitudi-
ne mōstrant potētiā s̄ si signū dicit
in aliō. p̄z. Item si p̄tingit diuinā vo-
luntate signari. aut p signa naturalia.
aut p signa volūtaria. Ad p̄ naturalia
qz p̄ceptio r p̄hibitio nō sūt a naturā
s̄ a volūtatē. Ad p̄ volūtaria. qz signū
volūtarium est qd s̄git ex institutiōe. s̄
p̄ceptio r p̄hibitio n̄ signat ex institū-
tiōe volūtatē sed ip̄m qd p̄cipit. s̄ r̄.**

**Item res significata nō cōicat nomē
sui signi. V̄n̄ quis circulus sit signum
vini. n̄ tñ est vinū. ergo q̄uis p̄ceptio
r p̄hibitio r̄. s̄nt signa die volūtatē
si tñ n̄ d̄nt dici volūtatē. s̄ nō d̄z di-
uidit volūtas in volūtatē signi r vo-
lūtatē h̄iplacitū. Item p̄ceptio r p̄hi-
bitio r h̄mōi aut s̄git r̄ rōne acc̄ aut
rōne obiecti s̄nt cōnotati. s̄ r̄atio r**

**ne actus: sed idē est actus qd diuina volū-
tas r deus. qz cū dico deus p̄cipit d̄z d̄o
r ita p̄dicat diuinā cōntiā. s̄ s̄m hoc d̄ez
esset signū s̄up̄p̄s. Aut rōe effectus. et
tūc cū p̄ceptio r p̄hibitio nullū p̄notē
effectū nec p̄sūtū. nullū oīo erit signū
et ita nullo mō vident signa. s̄z p̄. s̄nt
p̄tura s̄ plures eē volūtatē dei: s̄ cō
stat v̄nā eē volūtatē h̄iplacitū. s̄ si plu-
res sunt oīz qd s̄nt p̄ alta volūtatē q̄ h̄
placitū. s̄z nulla volūtas dei est nisi h̄
placitū vel signū illius. ergo r̄. Item cō-
tingit cognoscere volūtatē dei. sed nō
possumus cognoscere eā p̄ se. necesse est
ergo qd cognoscamus p̄ signa. s̄z sic nota-
mus s̄z qd cognoscimus. ergo nō tñ debe-
mus dicere volūtatē h̄iplacitū eē volū-
tatē. s̄z ēt signū eius. Item p̄ceptio ali-
cuius recte d̄: volūtas illius. ergo r̄ p̄-
ceptio dei est volūtas creans: r̄ p̄-
ceptio est ēt si nihil fiat; ergo est volū-
tas vt signū. Item ad hoc qd r̄ ratio r**

**auctoritas p̄pellit nos distinguere volū-
tatē dei in volūtatē signi r volūtatē h̄-
iplacitū. Auctoritas q̄dē. qz d̄t ap̄l's. i. The-
sal. 4. Hec est volūtas dei scificatione
stra. sed illud nō est dictū per cōntiā. et
go vel p̄ cām. vel p̄ signōne. r̄. Ad alia
casū: ergo p̄ significationē. Item r̄ d̄z
ctat. qz cōt̄p̄s loq̄ndi p̄uenim⁹ p̄ceptū
n̄m volūtatē appellare. p̄p̄ hoc intel-
ligendū qd sicut nō absurdē intellexit
d̄z vis intellectūna r̄ ipsum intellectum
ita voluntas dicitur ipsa vis volēti et
ip̄sum volūtum. Et qz voluntas dei ino-
tescit nobis p̄ volūtū tā q̄ p̄ visibile r̄ si
gnū est quod facit in aliud venire d̄
offert se sensui. inde est qd voluntatem
dei diuidimus in voluntatem h̄iplacitū
r̄ in voluntatem signi. Ad illud qd
obijct de scientia et potentia. dicendū
qz ipsa voluntas se h̄z imediat⁹ ad res
et tamen nō sic determinate in futuro
indifferent⁹. id indiget certis signis
Et p̄terea cum debeamus nos illi cō-
formare oportet nos ip̄sam cognosce-
re: sed diuina scientia est respectu om-
nium similiter et potentia. et p̄terea
neutri oportet nos conformare. id non
sic dicitur scientia signi. vel potentia si-
cut voluntas dicitur. Ad illud quod
obijctur. vtrum sint signa naturalia
vel volūtaria. dicendum qd signum q̄
ens. et est signum. potest ergo dici na-
turale in q̄stum ens. vel in q̄stū signū.
Signa ergo voluntatē in quantum ens**

35

36

37

18
 19
 20
 21
 22
 23
 24
 25
 26
 27
 28
 29
 30
 31
 32
 33
 34
 35
 36
 37
 38
 39
 40
 41
 42
 43
 44
 45
 46
 47
 48
 49
 50
 51
 52
 53
 54
 55
 56
 57
 58
 59
 60
 61
 62
 63
 64
 65
 66
 67
 68
 69
 70
 71
 72
 73
 74
 75
 76
 77
 78
 79
 80
 81
 82
 83
 84
 85
 86
 87
 88
 89
 90
 91
 92
 93
 94
 95
 96
 97
 98
 99
 100

ta. voluntaria sunt: quia a voluntate. sed naturalia sunt in quibus signa: quia naturaliter significat. sicut effectus naturaliter significat causam. Et hoc patet sequens quod res non dicuntur signo dato dicuntur tamen signo naturali. ut patet. nam prima de sana. quod est signum sanitatis. est enim signum quod causat naturaliter. hoc tamen non est generaliter verum nec secundum sermonis proprietatem. sed secundum tropum loquendi. sicut tamen magister in prima. et ratio ne transferretur est similitudo parata iter signum quod naturaliter signat et significat. Ad illud quod obicitur de curis sunt signa. obicitur quod ratione actus creati per comparationem ad obiectum. obiectum enim innotescere facit voluntatem ut est sub actu preceptiva et prohibitoria et hinc. In hoc quod dicitur per signum est voluntatis in quibus preceptur.

Questio. ij.

De numero et sufficientia signorum diuine voluntatis et ponit magister quatuor signa que continentur in hoc versu. Precipite et prohibete. permittite. consulite. implet. Et ut debeat ponere pauciora. quam signum et signatum dicitur correlatiue. et si unum oppositorum deest multiplex et reliquum. et si unum non deest multiplex nec reliquum per arte topt cop. sed voluntas dei est una et uno modo se habet. quoniam solum deus habet signum. Et tamen aut signa hec distinguuntur ratione modi significandi. aut ratione rei significate. Et ratione rei significate. ergo tot dicitur esse signa quot res. quod res signum est diuine voluntatis tanquam cause. Si ratione modi significandi. sed eodem modo signat diuina voluntas esse preceptio et prohibito. ergo sunt unum signum. Et tamen voluntas dei sicut infra patet non est respectu mali. ergo nullum signum eius deest accepti per comparationem ad malum. cum que permittit et prohibet sint respectu mali. si sunt signa voluntatis diuine. Contra. quod sint plures. quod cuius bono. et si deest malum opposito. in omni bono plura mala. ergo tot vel plura signa dicitur accipi a parte mali sicut ex parte boni. cum scilicet ex parte boni sint tria. patet. et tamen sicut impletio et fides permittit. ita et consilio in omni multo fortius et magis ex opposito. ergo patet quod plura sunt signa. Et tamen sicut preceptio opponit prohibito. ita consilio non est in malum. quod patet. Et tamen deest obicitur quod numerus signorum uno modo consuevit accipi. voluntas enim diuina proprie loquendo est presentium et futurorum. et tamen autem alio modo non est presentium. et tamen deest obicitur quod non est respectu presentium aut

illud est bonum. et sic impletio. aut malum et sic permittit. Si respectu futuri hoc est tripliciter. Aut est malum. et sic prohibito. Aut bonum necessarium. et sic preceptio. Aut bonum superogationis: et sic consilium. bonum autem superogationis non habet malum oppositum. id nec consilium habet signum oppositum. Alio modo potest distingui sic. voluntas diuina sicut infra patebit. aut vult simpliciter. aut vult conditionate siue in se. et utroque modo potest contingere esse signum. voluntas ergo absoluta est ad aliquid parari. aut per modum complacite. aut per modum displicite. Si per modum displicite illud nullo modo fiet. et ita habet esse contingere significari nec sciri aliquo signo exteriori. Si per modum complacite. aut quod placet illud quod fiet. et sic impletio. Aut quod placet aliud ex illo. et sic permittit. et sic habemus duo signa. potest iterum significari diuina voluntas ut antecedens siue conditionalis. et hoc dupliciter. Aut per modum complacite. ita quod oppositum displicet. et sic preceptio. Aut per modum displicite. et sic prohibito. Aut per modum complacite ita tamen quod oppositum non displicet et sic consilium. Per modum vero displicite. ita quod oppositum non placet non est potest reperiri. et tamen per numerum et sufficientiam solutio obiectorum. Quod enim obicitur quod voluntas beneplacite non est multiplex. obicitur quod hoc verum est quod ad substantiam. tamen quod ad connotata multiplex est ut verum est. voluntas enim absoluta connotat naturaliter ordinationem rei ad euentum sicut olum ad salutem. Ad illud quod queritur. versus distinguatur ratione modi significandi. etc. dicendum quod ratione modi significandi. Est enim aliquid modus significandi voluntatem ut detestantem quod factis prohibito alius modus ut approbantem quod facit preceptio. Ad illud quod obicitur quod voluntas non est respectu mali. dicendum quod per modum approbantis non est respectu mali. sed ex malo eliciti per modum detestantis est respectu mali in se. Ad illud quod obicitur quod cuius bono respondet malum ex opposito. obicitur quod verum est. sed tamen bono superogationis potest opponi malum et non malum. in quibus superogationis opponitur minus bonum. in quibus autem bonum opponit malum: sed non aliud. et illud quidem opponit bono preceptio. et ideo cadit sub prohibitione. Ad illud quod obicitur de cohibitoria. obicitur quod illa impedit effectum. et pro-

41
 42
 43
 44
 45

46 pter hoc p̄uarōne significādi ut v̄sus est. Ad illud q̄d ob̄t q̄ p̄silio opponitur dissuasio. d̄m q̄ sicut opio est vna contrarior. q̄ est acceptio vni⁹ partis cū formidine alteri⁹. sic c̄siliū. q̄ non accipit alterā partē determinate; q̄ cōprehendit suasionē et dissuasionē. Nam qui suadet consultit. et qui dissuadet s̄; milititer aliquid consultit.

Distinctio. xvi. De impletione voluntatis dei qualiter impleatur.

impletione. Et h̄; hec p̄duas partes. In p̄ma supposito ex p̄cedētib⁹ q̄ voluntas b̄n̄placiti sp̄ implet. Hic remonet dubitatōes q̄ ex hac suppositione oriuntur. In secūda explīcat v̄itatē. infra. dist. pri. Voluntas q̄ppe dei sp̄ efficac̄ est. P̄ma pars habet duas partes. In p̄ma mḡ mouet dubitatōne per cōparatōne ad bona. In secūda ad p̄ cōparatōne ad mala. ibi. Ideoq̄ cū consistet omnia bona que s̄ūt. P̄ma pars h̄; duas partes. In p̄ma mḡ ob̄icit. In secūda soluit. Sed andiamus solutio nem. Similiter secūda pars in qua mḡ iquit rit v̄trum volū

3cōtur q̄stio. d̄i cū est em̄ in sup̄torib⁹. Hec est sc̄da pars huius totalis tractatus de voluntate i qua maḡster agit de diuine voluntatis

Ob̄icit ad partem falsam q̄ voluntas dei castari p̄t quā tum ad affectus bonos.

Hic ostendit q̄ d̄m est em̄ in superioribus et auctoritatib⁹ communitū. q̄ voluntas dei que ipse est vocatur⁹ beneplacitū ei⁹ castari nō potest; q̄ illa voluntate fecit q̄cūq̄ voluit in celo et in terra. cui teste apostolo michi restit. Queritur ergo quō accipendum sit q̄d apostolus de domi

no ait. Qui vult oēs homines saluos fieri. Cū em̄ nō oēs salui fiāt. sed quidā dānētur. v̄v̄tiq̄ non fieri q̄d de⁹ vult fieri. h̄uana scilicet voluntate impediēte voluntate dei. D̄ns quoq̄ i euāgelio impiā ciuitatē cōpellans. Quo t̄ens iquit voluit congregare filios tuos sicut gallina congregat pullos suos sub alas et noluit. Ita hec dicuntur tanq̄ dei voluntas superata sit hominum voluntate et infirmis nolendo impedire tibus. nō poterit facere potentissim⁹ quod volebat. Ubi est ergo illa oipotētia qua i celo est et i terra secunduz p̄phetā oia q̄cūq̄ voluit fecit et quō volūta ti eius s̄m apostolum nihil resistit. si colligere filios hierusalē voluit et non fecit. hec em̄ p̄dictis plurimū obuiare vident.

tas dei impleat respectu maloz habet duas partes. In p̄ma maḡster opponit partē falsas. In secūda opponit ad partē veram ibi. Si quis ergo diligeret attendat. et. P̄ma pars habet duas. In p̄ma adducit rōnes ad defensionem falsi optinōis. In secūda p̄ponit solutioes q̄ assignat illi qui sunt p̄trarie positionis. et hoc ibi. Illi v̄o qui dicunt dei voluntate mala nō fieri. Et v̄traq̄ partium duas habet nam in opponēdo duas inducit obiectōes. quarum vna ratione inicitur. alia auctoritati. et secū dum hoc pars i qua soluit dicitur. q̄ ponuntur ibi due rationes iuxta duas obiectōes. Et milititer illa pars i qua conat⁹ maḡster ad veram partem astruendam habet duas. In p̄ma inducit responsioes veras. In secūda dissoluit quādam rationē sophisticam. et hoc ibi. Jam sufficēter ostensum est. et. P̄ma pars habet tres partes secundū tres rationes q̄s d̄icit. P̄ma sumpta est

Di. 46.

Rom. 9.

I. Th. Ob̄icit

Mat. 11

Ps. 14

ab hoc: qd idem est deo fieri a creatore et deo volente, et ponitur ibi. Si quis igitur diligenter, etc. Secunda supra est ab hoc qd eadem est causa quae malum fit et hoc fit deterior et ponitur ibi. Deinde idem Augustinus, quae renos, etc. Tertia supra est ab hoc qd malum facit tere ad non esse, et ponitur ibi. Item etiam aliter ostenditur qd deo a creatore, etc. Si scilicet para i qua dissoluit rationem sophisticatedam tres habet, in prima ponitur illa ibi. Jam sufficienter ostensum est, etc. In secunda dissoluit, ibi. Quibus factum est nobis rati, etc. In tertia reddit ad veritatem assertionem dicentem hanc parere esse veram, qd deus non vult mala fieri, ibi. Nec igitur et alia huiusmodi, etc.

Obiectio: non predicta soluit exponens quod intelligendum sit illud volui congregare et nolui. **S**ed audiamus solutionem: ac primum quod accipiens dum sit illud quod dominus ait videamus. Non enim ex eo sensu illud dictum est ut ait Augustinus in epistola. predicta quod non solvens quasi dominus minus voluerit congregare filios hierusalem et non sit factum quod voluit: quia ipsa noluerit: sed potius ipsa quam de filios suos ab ipso colligi voluit: quia tamen nolente filios eius collegit ipse omnes quos voluit: quia in celo et in terra non quodammodo voluit et fecit: quodammodo vero voluit et non fecit: sed omnia quaecumque voluit fecit: ut sit sensus. Quotiens volui congregare filios tuos: et nolui: id est quotquot congregavi mea voluntate semper efficaci: te nolente feci. Ecce in evidenti positum est quod illa domini verba superioribus non repugnant. Nunc videre restat quod etiam promissa verba apostoli predicta non contradicant: quod de deo loquens ait, vult omnes homines salvos fieri. Quorum occasione

boni multi a veritate deniarunt dicentes deum multa velle fieri quae non fiunt. Sed non est intelligendum ea ratione illud esse dictum: si deus vellet aliquos salvari et non salvent. Quis enim tam impie desipiat ut dicat deum malas hominum voluntates quas voluerit, et quam voluerit: et ubi voluerit in bonum non posse converti. Non est utique verum quod in psalmo dicitur. Quaecumque voluit fecit: si aliqua voluit et non fecit et quod est indignum non fecit, quoniam ne fieret quod volebat operis voluntas hominis impediunt. Idcirco cum audimus et in sacris litteris legimus quod velit omnes homines salvos fieri: non tamen id debemus omnipotentissime dei voluntati aliquid derogare: sed ita intelligere quod scriptum est. Vult omnes homines salvos fieri: tamen diceret nullum hominum fieri saluum nisi quem saluum fieri ipse voluerit: non quod nullus sit hominum nisi quem saluum fieri velit: sed quod nullus fiat saluus nisi quem velit salvari: et idcirco rogandus est ut velit: quia necesse est fieri si voluerit. Non est enim credendum operis aliquid voluisse fieri quod factum non sit. Sic etiam intelligitur illud: illuminat omnes homines vententem in hunc mundum: non quia nullus hominum est qui non illuminetur sed quia nisi ab ipso nullus illuminatur. potest et alio modo illud intelligi dum tamen credere non cogamur omnipotentem aliquid fieri voluisse: factumque non esse: quod sine vllis ambiguitatibus sicut in celo et in terra (sicut veritas caritatis) omnia quaecumque voluit fecit: profecto facere non voluit: quaecumque non fecit. Et his aperte ostenditur

Quod in e
telligens
dum sit
lud Jo.
t. Illumi
nat oem
homoem
venit.
etc

Quod in
telligens
dum sit il
lud qui
vult oem
homoem
salvum
fieri.

R. 1.

q̄ de^o ea voluntate que ipse est
nō vult aliquid fieri q̄d nō fiat
neq; nō fieri quod fiat.

¶ Obijcit ad partes fallam
q̄ voluntas dei fiat q̄stūm ad
affectus malos.

¶ Iōq; cū cōstet oīa bona que
fiunt eius fieri volūtate: q̄ si fie
ri nollet nullatenus fierēt recte
q̄ri solet vtrū z mala oīa q̄ fiūt.
i. peccata dei fiāt voluntate. an
nolente eo fiāt. Sup hoc diuer
si varia sentientes sibi cōtradi
cere inveniūtur. Alij enī dicūt
q̄ de^o vult mala esse vel fieri: nō
tamē vult mala. Alij hō q̄ nec
vult mala esse nec fieri. i. hoc tñ
cōueniūt z hī z illi q̄ vtiq; fatē
tur deū mala non velle. Utriq;
hō rationib⁹ z auctoritatib⁹ ini
tuntur ad muniendam suam
assertionem.

¶ Opponit ad partē fallā p
p̄bationē: q̄ in itū rōni. d
¶ Qui enī dicūt deū mala vel
le esse vel fieri. suaz hīs modis
muniūt itentionē. Si enī inq̄sit
mala nō esse vel non fieri vellet
nullo mō essent vel fierent: qz si
vult ea nō esse vel nō fieri: z nō
pōt id efficere. s. vt non sint vel
nō fiant: volūtati eius z poten
tie aliquid resistit: z nō est oīpo
tens: qz nō pōt omne quod vult
sed impotēs est sicuti et nos su
mus: qui quōd voluimus quā
doq; non valeamus: sed qz om
nipotens est: et in nullo impo
tens: certum est non posse fieri
mala vel esse nisi eo volente.

Quomodo enim inuito eo z no
lente posset ab aliquo malum
fieri cum scriptum sit: volunta
ti eius quis resistet?

¶ Opponit ad partē fallam
per probationem que innititur
auctoritati.

¶ Supra etiā dixit Aug. quia
necesse est fieri si voluerit: sed
vult mala fieri: aut nō fieri. Si
vult non fieri: nō fiunt: fiūt au
tem: vult ergo fieri. Item bo
nū est mala esse vel fieri. Alio
quin sūme bonus non pmitte
ret ea fieri. Unde Augu. in en
chiridion. Quauis ea inquit
que mala sunt in quātuz mala
sunt: non sunt bona: tamen vt
non solum bona sed etiam sine
et mala bonū est. Nam nisi es
set hoc bonuz vt essent et mala
nullo modo esse sinerentur ab
omnipotenti bono: citi procul
dubio q̄ facile est q̄d vult face
re tam facile est q̄ non vult es
se non sinere. hec nisi credam⁹
periclitatur nostra cōfessio qua
nos in patrem omnipotentem
credere cōfitemur. Ecce hīc a
perte habes q̄ bonum est ma
la esse. omnis autem boni de^o
auctor est: qui vult omne bonū
esse quod est. Cum ergo bonuz
sit mala fieri vel esse. ergo z ma
la vult fieri vel esse. hīs atq; a
lijs huiusmodi rationib⁹ z au
ctoritatibus vtuntur qui dicūt
deum velle mala esse vel fieri.

¶ Solutio prime obiectio
nis innitens rationi contra il
los qui dicunt dei volūtate nō
fieri mala vel non esse.

¶ Illi vero qui dicunt dei vo
luntate mala non fieri vel non
esse inductionibus premissis:
ita rīdēt dicētes deū nec velle
mala fieri: nec velle nō fieri: vel
nolle fieri: sed tñ non velle fie

ri. Si enim vellet ea fieri vel esse. faceret utique ea fieri vel esse et ita esset autor malorum. Non est autem autor malorum ut scilicet prestatur autoritates. non ergo eius voluntas te sunt mala. Item si nollet mala fieri vel vellet non fieri. et tamen fieret. operis non esset. cum eius voluntas humane voluntatis effectu impeditur. Ideo quod non concedit deum velle mala fieri. ne malorum autor intelligatur. nec concedit eum velle mala non fieri. vel nolle fieri ne impotens esse videatur. sed tantum dicitur eum non velle mala fieri ut non autor sed promissor malorum monstratur. Unde et euangelista ubi ostendit deum autorem esse omnium bonorum dicens. omnia per ipsum facta sunt. consequenter malorum autorem esse negat dicens. Et sine ipso factum est nichil. id est peccatum. Non dixit per eum factum esse vel eo nolente et invito: sed tantum sine eo. id est sine eius voluntate. quia non eius voluntate fit peccatum. Non ergo deo volente vel nolente: sed non volente fiunt mala. Quia non subest dei voluntati ut malum fiat vel non fiat. sed ut fieri sinatur. quia bonum est sinere mala fieri. et utique volens sinit non volens mala: sed volens sinere ut ipsa fiant. quia nec mala sunt bona. vel ea fieri vel esse bonum est.

ratione dictum esse asserunt. quia ex malis que fiunt deus bona elicit. nec ipse permitteret ea fieri nisi de eis bene aliquid faceret. Unde Augustinus in eodem libro enchiridionis aperte indicans predictorum verborum tallem esse intelligentiam ait. Deus omnipotens cui rerum est summa potestas cum summe bonus sit. nullo modo timeret aliquid mali esse in operibus suis nisi visus adeo esset omnipotens et bonus ut bene faceret etiam de malo. Item in eodem. Melius in malis bona facere quam mala nulla promittere. Ex hoc itaque sensu dictum est ac verum bonum est mala fieri. quia ex malis que fiunt bonis (quod sunt propositum) vocati sunt scilicet utilitas. Talibus ei (ut ait apostolus) in bonum cooperantur omnia et mala. quia eis presunt que alijs faciendis obstant. Unde et aliquando in scriptura legitur malus appellari bonum ut Hieronymus super Marcum. Malum inquit inde bonum fuit scilicet nobis nec si bonum est illi vel illi. id est sequitur quod simpliciter bonum sit. proprie ei ac simpliciter bonum est quod in se et faciendi

Casti vsq; ad deo deus esset omnis et bonus vel bene faceret etiam de malo. Ut in debito modo loquar quod malicia est privatio. et non est materia boni. Si dicas quod accipitur ratione substracti. scilicet de malo. id est de illo quod est malum facit bonum. Contra hoc nichil est aliud quam malum destruere ex hoc quod non habetur quod deus debeat mala sinere: si tamen sit facta destruere. Respondeo. verum quod deus non est tibi causa: nec materialis. sed occasio: et quasi dicat. de malo facit bonum occasione scilicet pota a malo. ipse autem obicit ac si hoc quod est de teneretur causa saliter sine materialiter.

Ro. viii. Ibidem.

Joh. 4.

Confr. mat. illi scilicet: in autoritate Aug.

R. d.

8 dr(par:
zisa hont
acceptio.

bonū est. Est em̄ aliqd̄ qđ in se
bonū est z cui fit: sed nō est bo-
nū facienti. vt cū subuenit pau-
peri. s; nō ppter deum z aliqd̄
boni i se z faciēti. s; nō ei cui fit
vt cū vitas ppter deū ali cui n̄
obediēti p̄dicat. Et aliqd̄ in se
z faciēti z ei cui fit bonū. vt cū
vitas p̄dicat ppter deū credē-
ti. Uñ ap̄ls. Bon⁹ odor sumus
deo. alijs odor vite. alijs odor
mortis. Est aut̄ aliud qđ nec in
se bonū est. z faciēti nocet z dā-
nat nisi peniteat vt malū. valet
tñ ad aliqd̄. Ut em̄ ait aug. i en-
chi. A summe z eq̄l̄r z imutabi-
liter bōa trinitate creata sunt
oīa. nec summe nec equat̄ nec
mutabil̄ bona. s; tñ bona etiā
singula. s; hō vnīuersa valde
bona. Qz ex oībus p̄sistit vni-
uersitat̄ admirabilis pulchri-
tudo. In qua ēt

2
b Qd̄ malum
d̄ bñ ordinatū
z lo. zc. Uñ ma-
le loq̄. qz qđ nō
est n̄ ē locat̄. Et
tu dicas q̄ ha-
bet locū rōne
substracti. Con-
tra loc⁹ debet⁹
z puentēs natu-
re rōnal̄ ē glia
z malū locat̄ in
glia. Rñ. d̄z: qz
cū dico sfermūz
sine locū p̄alē
duo dico. z p̄ez
p̄nueri z vili-
tatē i q̄tū loc⁹
ē debetur natu-
re substrahere.
s; iquātū vltis
est debetur des-
formitat̄ culpe
z ita malū locū
h̄z vltē. s; locū
rōne substracti
vltē pero rōne

Bonū p
uenit ex
malo.

b aliud qđ malū
d̄ bñ ordinatū
z loco suo possi-
tū. eminenti⁹ cō-
mēdat bona: vt
magis placeāt z
laudabiliora sit
dū cōparāt ma-
lis. hic p̄tz qz ex
malis q̄ fiūt ali-
qđ puenit bo-
nū dū bona ma-
gis placēt z lau-
dabiliora exi-
stūt. Ip̄s ēt fa-
ciētib⁹ ex malis
q̄ faciūt. iterdū
bona pueniunt
si s̄m ppositum
vocati sunt scti.
Talibus enī ait

aug. i li. de corre-
ctiōe z ḡra vsqz
adeo de⁹ oīa co-
operat̄ i bonum
vt si q̄ horz de-
utāt z exorbitāt
ēt hocip̄z eis fa-
ciat p̄ficere i bo-
nū. qz humilio-
res redeūt atqz
doctiores vt pe-
trus. Illa ēt ma-
la q̄ ab iūqs fide-
les pie p̄ferunt.
vt ait aug. i li.
de tri. iplis vtiqz
p̄sunt. vl̄ ad de-
lēda pcā: vel ad
exercēda p̄ban-
dāz iusticiā. vl̄
ad demōstrādā
hui⁹ vite miseri-
am. Jōz et iob
dei manū z ap̄ls
sathane stimu-
lū sensit. z vterqz
bñ p̄fecit qz ma-
lū bñ portauit.

z Oppōit ad
partem verā oñ
dēs eē bonū fie-
ri mela triplici
rōne. P̄ia rō sū-
pta ē ad hoc idem est fieri deo
actore. z deo volente. b
C Si q̄sigif̄ diligent er atten-
dat q̄ scripta sunt facile est ei p-
cipere ex malis bona puenire
et ex ea rōne dictū esse qz bonū
est mala fieri vel esse: nō qz ma-
lū sit bonū. vel qz bonū sit ma-
lū fieri. Nō ē ei bonū malū fie-
ri ab aliquo. qz nō est bonū vt
aliqz faciat malū. Si enī hoc

deformitate.
c C Si q̄ horz de-
utāt z exorbitāt
ēt hocip̄z faciat
eis p̄ficere i bo-
nū. Et hoc. qz p̄
q̄ mala p̄ficiat
sine cooperētur
Cōtra. malū ē bo-
nū corūpere. s;
nullo mō est i bo-
nū cooperari sine
p̄ficē. Rñ. d̄m
qz p̄ficere sine
cooperari i bonū
aliqd̄ alicui p̄-
trip̄r. s. ad iūqs
do vt ḡra coo-
perat̄ li. ar. vel
ecōuerso. Uñ ex-
citādo vt paup-
tas z miseria q̄
excitāt ad mor-
tē dei sine pun-
gūt z ipellūt si-
cut d̄t Brego.
Uel ēt obliuēdo
sicut aqua calē-
da fontis p̄gelat̄
qz dū resistit. vi-
gorat̄ actio con-
trarij. z sic ma-
lū d̄ cooperari
vel qz facit ho-
mines ad bonū
magis excitari
vel magis. quia
dum obliuē sit et
hō p̄ualet. vt
goratur. vtriusqz
ḡte et feruet sicut

lob. at.
q. cor. ii

6 **S**ed non est causa reddendi ad non esse. Ut fallit dicere quod in casu. deus. dicit. Ego occidam et ego viuere faciam. pcutiam ego sanabo. & ut cum mors sit corruptio pro tendendi ad non esse quod deus sit huius causa. R. n. dicit. quod non esse non appellat hic per uatio nem quicquid est. & illud quod diffinitur Boetio. dicit. esse est quod ordinem retinet. seruaturque natura et ad illud deus non deducit ipse aut obuius de esse natura. Uel sic dicit quod loquitur hic secundum nature institutionem. sed quia deus deus mortem non fecit. Quod autem dicitur quod ipse occidit. hoc est per punitionem iusticie. hoc tamen in seculo melius dicitur. **7** **T**endere enim ad non esse malum est. Ut male dicere quod si dedit ad non esse. aut hoc dicitur quod ad esse nature. aut gratie. Si nature & malus corrumpit naturam. quod est in deo non. quod dicitur quod malum nihil corrumpit existentium in eo essentia vel natura. Si autem intelligatur quod ad esse gratie. hoc sicut fallit ut dicitur. quod postquam in culpa non remanet esse gratie tunc secundum aliquid fuit. quod totaliter per mortale expellit

ut ab eo fiat malum. non ergo uult deus ut ab eo fiat malum.

Tertia ratio sumpta est ab hoc quod malum facit tendere ad non esse. Sed quod deo auctore non sunt mala.

Tertium autem ostenditur quod deo auctore. id est uolente non sunt mala. quod deus non est causa tendendi ad non esse.

Tendere ei ad non esse malum est ipse autem auctor mali non est. Tendum hoc ad non esse quod operatur malum. non ergo deus auctore est quod aliquid operatur malum. Non est ergo bonum quod aliquid operetur malum. quod tamen bonum deus auctor est. hoc autem au. i. eo. li. apte explicat ita dicens. Qui omnia que sunt auctor est. et ad cuius bonitatem id pertinet ut sit omne quod est. Quo circa mali auctor non est. et ideo ipse summum bonum est. a quo in nullo deficere bonum est. et malum est deficere. non est ergo

causa deficiendi. id est tendendi ad non esse. quod ut ita dicam essendi causa est. quod omnia que sunt auctor est. que in quantum sunt. bona sunt. Ecce aperte habes quod deficere a deo que summum est bonum malum est. Mala ergo facere malum est. non ergo deo auctore uel uolente mala fiunt.

Ponit objectionem quorumdam sophisticam qua probare nitentur ex deo esse quod mala fiant.

Ita sufficienter ostensum est quod deo auctore sunt mala. Quidam tamen sophisticamente incedentes. et ideo deo odibiles probare conantur: ex deo auctore esse quod mala fiunt hoc modo. Quod mala sunt uerum est. omne autem uerum quod est a ueritate est quod deus est. a deo ergo est quod mala fiunt. Quod autem omne uerum a deo sit confirmant auctoritate aug. li. lxxxiij. questionum: ita dicentis. Omne uerum a ueritate uerum est. Est autem ueritas deus. deum ergo habet auctorem omne uerum. Est autem uerum quod mala fiunt uel sunt. deo ergo auctore est quod sunt uel fiunt mala.

Responso ubi concedit omne uerum esse a deo et sophisticam aperit.

Quibus facile est nobis res

tur gratia. & si tenent ad non esse. sed ita est in termino. R. n. dicit. Sed quod ipse in se non et uero et tria considerare esse nature et ordinabilitate. et gratiam que est in se deus habet. et ordinem gratie sue gratie ordinationem. Malum que per se loquendo corrumpit ipsam ordinabilitatem. et ex hoc elogatur a gratia. et factum tendere ad non esse. et quod habilitas non est omnino tollitur salua natura. et natura non corrumpit. Ipse malum facit tendere ad non esse ita quod non est in termino.

l

h **U**erū a quocūq; dī spūscō est. **N** male dicere. q; si hoc ē verū. & euz detractor detrāhēdo dicat verū. vř q; dicat a spū scō. **S**ifr diabol; multa ve ra dicit. **S**ifr de vbo illo obf. **N**emo di cit dñs **J**esus nisi i spūscō. **M**ulti ei pctōies hoc di cūt tota die.

Cře vitas ap propriat illo. & magis deberet dicere **A**mb. q; oē verū est a il lo. **R**espon. dī cendum: q; alit quid dī a spū scō illustrante intellectu. & mo uēre affectū & il lud est verū et bonū. **E**t aliqd dī verū ex char itate a spūscō mouēte affectū sed nō illuminā te intellectu. **S**icut dicit aplūs se iterum ad hīf panos. falsū; ei dicit. sed bene l dicēdo meruit. q; charitas mo uebat euz velle hoc dicere. **A**lit qd est dictum a spūscō illustrā te intellectum: sed non rectifi cante affectam. & illud pōt esse malū & tñ verū est dicere. ergo perfectum p̄trū q; includit. & sic dicitur a spū scō & i spū scō: et ita intelligit aplūs. **A**mbros. autem largius dicit.

Et sic patet illud quod obijcitur q; ve ritas appropriatur illo. **R**espon. enim q; spū scō appropriatur interpretatio. **N**el dicendum q; ad hoc non di citur tanq; appropriatum. vel si vt ap propriatum hoc est ratione doni.

D eudentia eozū q; deter minat magis in p̄ti disti ctione. 6. **I**truntur. **P**rimo querit vtrū deus velit om nes hoies saluos fieri vo luntate bñplaciti. **S**edō q̄r tur vtrū de; ve lit mala fieri.

h ibet furtū fie ri. s; furtum fie ri verum est. er go pro hibet ve rū; nō sequitur.

Partē que stōis approbat illorum q; dicūt deum non velle mala fieri. **n**

Hec igitur et alia h̄mōi ina nia relinquētes p̄misse questio nis parti sanio ri fauentes. que sanctorum testi monijs plenius approbatur. **d**icamus deū non velle mala fieri. nec tamen velle nō fieri neq; nol le fieri. **O**mne er go quod vult fie ri: fit. et oē quod vult nō fieri nō fit. **f**fiunt autez multa que non vult fieri. vt om nia mala.

Lit mala fieri.

Tertio vtrū ma la fieri sit bonū. **Q**uarto verum mala fieri sit ve rū. **Q**uinto vtrū mala ordinētur a deo. **S**exto et vltimo vtrū ma la augeant deco rē in vniuerso.

Quod. 1.

Quod de; velit om nes homies sal uos fieri volun tate bñplaciti or dīdēt sic. 1. **E**tm. 2. **U**ult dō hoies saluos fieri s; cō stat q; hoc nō est dīcū d volūrate signi. q; nec p̄ce pti. nec iplet dīq; nec alit; aliter; hoc ei nō cadit s; p̄cepto. & cōstat eē dīcū d volūta te beneplaciti

Cře **D**am. **O**z sciri. qm d; vult aīcedeter om̄a hoies saluos fie ri. & regni sui pō tiri fortia. n̄ em̄ ad puniēdū plā mant nos de; & cū volūtas aīe sit volūtas bene placiti q; ē hono rū q; s; hōa t̄re fragabilr vult volūrate bñpla

e tti. vult & oēs hoies saluos fieri siue saluari. **C**ře oīs hīs char itatē vult dā saluos fieri quātūcūq; modicā hēat dī lectionē & charitatē. **E**ū & de; summā habeat dilectionē & charitatē. vř q; ip se velit omnes homines saluos fieri.

Rtiij.

¶ Itē sicut vult p̄ha. p̄m̄i ens. s. de⁹
 vno mō se h̄z ad oīa siue ad oēs. q̄ quā-
 rum ē de se oēs vniformit̄ diligit. ergo
 si vult aliquos saluari. et oēs. v̄l̄l̄ de ali-
 quibus non vult pari ratione de nullis
 ¶ Cōtra hoc p̄mo est instātia quā ad-
 ducit maḡ in l̄ra. Si vult oēs homines
 saluari. et de oīb⁹ plures dānātur q̄ sal-
 uantur. ergo voluntas ei⁹ frustratur et
 cassatur. q̄d est contra veritatē aperte.
 ¶ Itē oēs quos vult de⁹ saluari eligit
 ad salutē. electio em̄ dei nō dicit aliud
 q̄ dilectionē ad saluandū. q̄ si oēs vult
 saluos fieri. omnes sūt electi. ¶ Cōtra:
 Math. xxii. Multi sunt vocati paucē
 ro electi. ¶ Itē in p̄destinatione nō sūt
 nisi duo. s. p̄cognitio. et volūtas saluā-
 di. r̄ d̄ne cui⁹ de⁹ d̄ p̄destinare. Dum
 em̄ p̄ponit dare gr̄am et gr̄am h̄parat
 re p̄destinare d̄. ergo cū p̄cognitio dei
 oīb⁹ sit cōis. si volūtas saluāti ē respe-
 ctu oīm. ergo oēs sunt p̄destinati. sed
 oēs p̄destinati saluabuntur. ergo oēs
 saluabuntur. q̄d ē p̄tra fidē. Si tu dicas
 m̄hi q̄ duplex est volūtas. absoluta et
 p̄ditionalis. et deus absoluta voluntate
 solum vult saluare quos p̄scituit p̄for-
 me fieri imaginē sūi sūt. et istos p̄de-
 stinauit. volūtatē vero cōditionali vult
 oēs si ipsi velint. tunc obijctur q̄ volū-
 tas conditionalis non videtur conueni-
 re deo. q̄ h̄c est voluntas semp̄terna.
 deus autē quicquid vult plene vult. Et
 iterum quicquid facit plene facit. Et ite-
 rum h̄c conditionata voluntas aut est
 voluntas beneplaciti. aut voluntas si-
 gnt. Si signi. tunc nihil aut propositum
 q̄ voluntate signi. non vult oēs hoīes
 saluos fieri. Si voluntas beneplaciti. s̄
 h̄c vno modo tm̄ est. et d̄ et semp̄ imple-
 tur. ergo oēs hoīes saluantur. Et p̄te-
 rea h̄c voluntas conditionata qua d̄
 q̄ vult si ipsi velint locū nō pōt habere
 in parulis qui mortuū. ergo adhuc
 nō soluit distinctio ista. ¶ Itē cū sit d̄
 vult hunc saluari aliquo demonstrato
 aut hoc q̄d est velle aliquid p̄notat aut
 nihil. Si nihil. ergo pari ratione pōt d̄
 ci de lapide q̄ de⁹ vult hūc saluari. Si
 aliqd nō nisi salutē. ergo seq̄tur si vult
 hunc saluari. q̄ iste saluabitur qualiter
 cūq̄ accipiatur velle. Si dicas q̄ cō-
 notat possibilitatem et ordinabilitatem
 ad salutē. obijctur tunc q̄ de quolibet
 ordinabit ad aliqd pōt d̄ci q̄ de⁹ ve-
 lit. sed quibet clerico est ordinabilis ad

ep̄astū. et quilibet miles ad dignitatē regis
 ergo deus vult oēs clericos esse ep̄os et
 oēs milites esse reges. q̄d non p̄ceditur
 ¶ R̄n. d̄m̄ q̄ cum ap̄la d̄cat q̄ deus
 hoc vult. s. oēs hoīes saluos fieri neces-
 se habemus concedere q̄ deus vult. et
 cum non possit exponi de voluntate si-
 gnt. necesse habemus exponere de volū-
 tate beneplaciti. sed cum nō omnes sal-
 uentur. et voluntas dei nunq̄ frustra-
 tur. ideo necesse est q̄ fiat vis in mo-
 do distribuendi. vel in modo volendi.
 Et egregius doctor Aug. duplicem facit
 vim in modo distribuendi in ench.
 Uno mō q̄ distributo sit accōmodata.
 sicut et hic. omnis homo t̄met in mari
 s̄m̄ cōem modū loquēdi intelligitur q̄
 est in mari. Sicut Aug. exp̄l̄ficat. si d̄s
 catur magister iste docet omnes pue-
 ros de ista ciuitate. q̄. s. docet oēs vt ad
 discunt. nullus em̄ docetur nisi p̄ ip̄sū.
 Similiter deus vult omnes hoīes sal-
 uos fieri. q̄ nullus saluatur nisi velit
 deus. et id eo orandus est vt velit. facit
 etiam alio modo vim in distribuendo
 ne s̄m̄ omnem modum distribuendi. q̄
 pōt fieri pro singulis generū. et sic ē sal-
 va. et non intelligit ap̄s sic. vel pro ḡn̄s
 bus singulorum. et sic vera. q̄ deus de
 omni gente voluit et vult aliquos sal-
 uari. et de grecis et de latinis. et de pre-
 latis et subditis. et de oi⁹ gēte. id dicit
 ap̄s pro oīb⁹ esse orandū. Hec ē r̄sio
 Aug. cui magister int̄t̄tur. et necesse est
 sic. vel sic soluere. Supposito q̄ velle d̄
 cat t̄bi velle dei secūsdū q̄ dicitur velle
 placito. quietato. siue voluntate absolu-
 ta. de qua verum est dicere. oīa quecum-
 q̄ voluit fecit. Sed d̄m̄. facit vim in
 modo volendi. distinguit enim i deo po-
 luntatem antecedentem et voluntatem
 p̄sequentē. et volūtas antecedens ē vol-
 untas respectu eius propter q̄d de⁹ ho-
 minē fecit. et ē irrefragabiliter bono⁹.
 Voluntas autē consequēs est voluntas
 non que sequitur merita. sed q̄ vult al-
 qua sc̄m̄ sc̄iam meritorū. Prima. s̄m̄
 di a magistris voluntas p̄ditionalis si-
 ue voluntas qua deus vult quantum in se
 est. Sc̄ba aut. s. p̄ns d̄ absoluta. Differe-
 rentia autem inter hanc voluntatem. et
 illam non est s̄m̄ diuersitatem affectio-
 nis siue modū volendi q̄ sit in deo. s̄ se-
 cundum rōnem connotandū et intellē-
 gendi. Prout enim deus d̄ velle om-
 nium salutē quantum in se est et antecede

9

10

11

ter connotat in oib⁹ ordiat⁹ ad salutē. tū ex parte nature date. tū ex parte gratie oblate. Medit⁹ et eis de⁹ nām. scdm quā possent eū cognoscere. et cognitū q̄rere. et q̄sitū inuenire. et inuenito inhere. ac p̄ hoc salutē obtrinare. gratiam fieri obtulit. dū filiū misit et obtulit. cuius p̄ctum oim saluti sufficit. Leges et et mandata tribuit salutis et ordiat. Ipse et p̄scho est oibus inquirētib⁹. et p̄ se est oib⁹ innocantib⁹ eū. Uelle ergo hōlem aīcedēter saluare et ordiatū ad salutē facere. et volēt p̄uēre si deesse. Uēsi uelle aīcedēter saluare nō p̄notat salutē sed ordinabilitatē ad salutē. Uelle autē p̄r siue absolute saluare est uelle dare salutē et quā p̄scit ad salutē p̄uēturū. et suū auxiliū gratiā. et connotat salutis euentū. et sic non est dicere q̄ de⁹ uelit oēs hōes saluos fieri. Huius r̄sioni magis p̄sonat mḡt. Quis p̄tra q̄ bona sit. Secundū hanc ergo respōdendū q̄ deus uult omnes homines saluos fieri: quantum in se est uoluntate antecedente. non aut uoluntate absoluta sine consequente. et q̄ illa non cōnotat effectus euentū. id non impedit in hoc q̄ non oēs saluent. P̄tētā. R̄n. ad illud quod obiicit de p̄destinatione siue electione. quis in illis clauditur uolūtas absoluta non solum aīns. P̄tētā. R̄n. ad p̄timum de connotato. Ad illud tū quod obiicit q̄ uoluntas conditionata nō cadit in deum. dōm q̄ nō ponitur in deo uelletas quantum ad effectum plenitudinis uoluntatis. nec p̄pter diuersos modos uolendū. sed p̄pter aliam comparationem in connotando. et sic patet illud. Ad rōnes vero ad oppositū q̄ deus uult oēs hōes saluos fieri. r̄sionē p̄t ad duas p̄mas q̄ uerū cōcludūt et uere. Ad illud autē quod obiicit de charitate hōim. dicens dum q̄ non est simile. q̄ nos nescimus merita hōis futura finaliter. et si d̄s sciret aliquos esse p̄scitos q̄ntū in se est deberet eos uelle saluari. non tū uoluntate absolute. sed hec melius infra patebunt. Ad illud quod obiicit q̄ deus p̄no mō se h̄z ad oēs. dōz q̄ illud p̄bū p̄h̄ h̄z locū quātū ad rerū gubernatōem. nō q̄ntū ad eorū p̄ductionē. uel quātū ad nātia. n̄ quātū ad ḡuita.

Questio. ij. Utrū de⁹ uelit mala fieri. Et q̄ sic ordiat p̄ An̄. deus non uult inq̄t q̄d im

poſe est fieri. q̄ p̄niam eccl̄uerſo. quod poſe est fieri de⁹ uult illud. ſed malū ē poſe fieri. ergo malū fieri eſt deo uolū: b̄le. ¶ Itē uob⁹ oppoſita poſſita ſter q̄ nō eſt medū. neceſſe ē alter⁹ eſſe a deo ſcitū. q̄ parti rōe neceſſe ē alter⁹ eē uolūtū. ſz demōſtrato peccante. iſtuz peccare iſtū nō peccare ſunt oppoſita. ergo de⁹ uult alterū. ſed q̄cqd de⁹ uult illud ſit. ergo ſi uult iſtū non peccare. iſte nō peccat. q̄ ē h̄ poſitionē. uult ergo iſtū peccare. ſz hoc nō ē malū q̄ malū fieri ē a deo uolūtū. ¶ Itē ois iſtus uult oē q̄d iuſtū eſt. ſz ois pena iuſta ē. ut d̄t Aug. et oē malū pena ergo oē malū q̄d ſit a deo eſt uolūtū fieri. ¶ Oē malū ſit pena. p̄ Aug. i. p̄ſe. Juſti in q̄ d̄t d̄e et ſic eſt. q̄ ois mot⁹ ſordinat⁹ ſi d̄t ſit pena. ¶ Itē: oē aliqd uolēs uolūtate p̄ſſitata et delib̄erata uult oē illud ſine q̄ illd nō p̄t eſſe. Quis et aliq̄s uelit eē abbas. ſz non monachus. tamen ſi delib̄eratiue p̄clit eſſe abbas. uult et p̄riter eē monachus. ſz de⁹ uult aliqd bonum q̄d nunq̄ p̄t eſſe ſine malo. ſicut ſctōs ſuos p̄bat et pati et ſitum ſuum. ergo et. ¶ Contra n̄h̄l eſt aliquo uolūtū uel uolūbile. q̄d oīno diſp̄licet ei et ē odioſum. ſz et Eccl̄. xij. d̄t. Altisſimus odio habet peccatores. ſed non niſi ratione peccati ſine mali. ergo multoma gis odit malū. ergo nō uult illud fieri. ¶ Itē Aug. in l̄b. 83. q. 3. Idem eſt fieri deo uolētē et deo ſuctore. ſz malū nō ſit deo autore. ergo malū nō ſit deo uolente. Primā ſupponit ipſe. ſecundam probat. quia nullo homine ſapiente ſit hō deterior. ergo multo fortius nec deo.

¶ Itē rōne p̄. q̄ ois uolūtās aut de⁹ nolatur a uolūtō. aut denominat uolūtū ſi ergo deus uult malū aut ergo uolūtas eſt mala. aut ſi uolūtās eſt bona. uolūtū eſt bonum. ergo aut nichil eſt malū. aut de⁹ eſt malū ſi uult malum fieri. ſz uerū q̄ falſū. q̄ et. ¶ Itē ois uolēs malū uult ſub rōne apparentis boni. q̄ omnis uolens malū decipit. ergo ſi deus uult fieri mala. deus decipit q̄d eſt impoſſibile. ¶ Itē: ois q̄ uult aliqd q̄d non p̄t eſt miſer. ſed deus nō p̄t ma: ſū ſicut ſupra p̄batū eſt. ergo ſi uult illd eſt miſer. ſz hoc eſt ipoſſibile. ergo et.

¶ R̄n. dōm q̄ ſicut p̄bant p̄tme rationes malū nō eſt a deo uolūbile. malū in q̄ culpe quia ois uolūtas inordinata eſt cui placet illud malum. et hoc om̄s

pcedunt. Sed tñ aliqui voluerūt dicere
 re q̄ deo vult malū fieri. cū ipse nō sit
 cā ei⁹ s; alī⁹ a reopellere. Et hoc q̄dē dī
 cebāt deū velle nō rōne sūt sed rōne ei⁹
 q̄d inde elicit. S; hoc est d̄ Augu. sicut
 ofidit m̄g in l̄sa. qui hanc opinione i;
 16 probat. id̄ neutrū est pcedendū. s; si
 cū legit exponendū. ¶ Ad illud ergo
 q̄d obi in p̄tratiū q̄ deus non vult q̄d
 impossibīle est fieri. d̄m q̄ nō est velle
 dī dupl̄r. aut negatiue aut p̄satiue. Si
 negatiue nō est verū illud. nec An̄. ita
 intelligit. S; p̄satiue tūc nō velle vna
 dictio est. et tertia persona eius quod ē
 volo et hoc modo dī deus nolle. q̄d ab
 solute vult non fieri. hoc autem modo
 nō est dicere q̄ deus nolit mala fieri. ⁊
 hoc mō nō t; p̄na a contrario. q; nō t;
 17 in p̄trarijs. sed in p̄tradiatorijs. ¶ Ad
 illud quod obi q̄ d̄ nobis oppositis q̄
 positis necesse est alterum scire ergo
 necesse est alterum velle. dicendum q̄
 loquendo de voluntate beneplaciti nō
 est simile. Nā scia est respectu oīm que
 fiunt. voluntas autē h̄n̄ placiti nō est ni
 si respectu eorum que sunt ab ipso.
 18 ¶ Ad illud q̄d obi cū q̄ quislibet iust⁹
 vult iusticiam ⁊c. d̄m q̄ aliquid dī ius
 tū dupl̄r. in se. ⁊ ex ordine. Quod ius
 tum est in se. s; id q̄d est. est a deo vo
 litū. Q̄d p̄o est iustum ex ordine est volū
 tum a deo s; q̄ ordinatū ⁊ malū nō ē
 volūtam sc̄dm q̄ malum. sed s; q̄d pu
 nit. et ita s; q̄ ordinatū. ⁊ ita s; id q̄d
 19 est non est volūtam. ¶ Ad illud q̄d obi
 citur q̄ qui vult aliquid vult omne illi
 annerū. d̄m q̄ velle aliquid est dupl̄r
 aut volūtam ante. aut voluntate p̄n̄te.
 Q̄d vult aliquis volūtam ante. vult oē
 annerum illi necessario. Q̄d vero vult
 voluntate p̄n̄te p̄ d̄m etiam velle sine an
 nero. Potest enim ex malo bonū elici.
 quod non eliceret nisi factum illud ma
 lum displiceret ⁊ bonū elicitum cōpla
 ceret ei q̄ nouit elicere. p̄ d̄m tñ r̄ndert
 p̄ interēptionē q̄ volens voluntate cō
 ciliata vult aliquid nō est vult illud q̄d p̄le
 quif sic aliquid vult aliquid surgere. s; tñ
 nō vult eū cecidisse. Nā p̄ d̄m alr̄ dici et
 meli⁹ q̄ velle aliquid sine alto est dupl̄r.
 Aut velle hoc ⁊ nō velle alid. q; vnum
 placet ⁊ aliud displicet. ⁊ sic posse est h̄is
 q̄ inseparabl̄r sunt p̄iūcta. Alto modo
 velle aliquid sine alto est dicere velle al
 quid sine illo esse. ⁊ est velle impossibi
 le. p̄io mō nō sequit q̄ velle id q̄ d̄m

non sine illo. sensus em̄ est non sine ma
 ente. sed tñ sine illo volūto. Et est exem
 plum sensibile. volo ei aliquid q̄ cecidit
 surgere ita q̄ non volo eū cecidisse. nō
 tñ volo q̄ surgat ita q̄ non ceciderit.

Questio. iij. Utrū mala se
 21 r̄ sit bonū. ⁊ q̄
 sic ofidit hoc mō. Q̄d expedit facienti
 ad salutem illud ē bonū. s; malū ē h̄n̄ ot
 p̄n̄ super illud Ro. viij. Diligentib⁹ deū
 oīa coopant in bonū. glo. etiā ipe cas⁹
 ⁊ Aug. xij. de ci. det. ca. xij. Iudeo in
 quit dicere fugitis. p̄tite eū incidere in
 aliquid aptū manifestūq; p̄c̄m. vt ide s;
 bi displiceat quo tā sibi placēdo corne
 rāt. t̄ḡ malū fieri est bonū ⁊ p̄tite faci
 enti ad salutē. s; ⁊c. ¶ Itē q̄d est bonū
 deo ⁊ vniuersitati. ē bonū simpl̄r. q; t̄p
 nū cōe p̄fert bono p̄uato. sed malū fieri
 est bonū vniuersitati. s; ⁊c. ¶ Itē sit bo
 nū d̄r Boe. i. l. de p̄o. Sola vna p̄ta ē
 cui q̄q; mala bona sunt. Et Aug. in lib.
 p̄fel. tu cui nihil oīno malū: sed necnu
 uer se creature tue q; nihil est eē te q̄d
 corrupat ordinē quē ip̄ofit. s; si malū
 fieri est bonū vniuersitati p; ⁊c. ¶ Itē
 cui⁹ p̄s̄us bon⁹ est. s; q̄m quoq; bonū. s;
 p̄s̄us malorū factor est bon⁹. s; ⁊c. ¶ Mi
 nor p; p̄ Aug. i. l. de ci. neq; ei deus ma
 los eē p̄ficiūt. nisi rōne p̄ficeret q̄d⁹ eos
 bonorū p̄s̄ib⁹ accōmodaret. ¶ Itē: oē q̄d
 iustum est bonū est. s; mala fieri iustum ē.
 q; p̄na est p̄c̄i p̄cedētis sicut vult h̄ie
 go. ergo malum fieri bonū est. ¶ Con
 tra. malum fieri est malū inesse p̄duct.
 si ergo malū fieri ē bonū. p̄ductio ma
 li est bona. sed regula est in arte toptico
 rū. cuius ḡnatio vel productio bona ē:
 ip̄sum quoq; bonū. ergo si productio
 mali est bona. malum est bonum. ¶ Itē
 malum fieri est idem quod bonum p̄t̄
 uari siue corrupti. si ergo malum fieri
 est bonum. corruptio boni est bona. sed
 regula est cuius corruptio bona. ip̄sum
 quoq; malum. ergo si corruptio boni ē
 bona. bonum est malum. quod absurdū
 est. ¶ Itē de duob⁹ p̄uertibilib⁹ s; vni
 est bonum: et reliquum. sed malum fieri
 est et mala facere sicut conuertibilia. er
 go si malum fieri est bonum. et malum
 facere est bonum. sed p̄o bono nullus
 est p̄ntendus. ergo nullus faciens ma
 la est p̄ntendus. ¶ Itē. sicut opposi
 tum in opposito. et p̄positum in p̄po
 sito. si ergo malum fieri est bonū. ergo
 bonum fieri est malū. sed hoc absurdū

est qd malum sit facere bonū ergo r p r
 mum. ¶ Et si malū fieri est bonū. aut
 ergo in se. aut qd ipso euent vt seq
 tur bonū. rō in se. pitat. Si ergo qz in
 de euent bonum. qut dicit factam? ma
 la vt euentiāt bona bene dicit. ergo ma
 le ap'ls reprehendit. ¶ Rñ. ad predicto
 rum intelligentiā notandū qd in operi
 bus illud est dicere bonū vel vtilē siue
 cōferens. qd in finē bonū dicit. siue est
 via ad bonū. Ducere autē ad bonū tri
 pliciter. scilicet. s. per modū cause. vel
 per rōnē casus vel per modū occasio
 nis. et differūt hec tria. ¶ A cā p se du
 cit circa illud circa qd ponitur qd est p
 cedēs et iudens. Sed casus puiat in
 tentionem sed non operationē sicut p3
 in fodiente qd inuenit thesaurū pter
 intentionē. Occasio autē puiat vtrūqz.
 non em dicit principū producēs. s3 ma
 gis dicit aliqd qd principium afficit: vt
 efficit. sicut aliqd ex verbo audito per
 cutit aliū verbū auditiū fuit occasio nō
 efficiens per cussionē. nec cooperāseffi
 cienti sed quodam mō afficiens. Et hec
 occasio duobus modis est. Quedā em
 est que quodamō h3 rōnē actiū. qz quo
 dammodo excitat efficientē. sicut malū
 exemplum ad pctm. Vel que habet ras
 tionem passiuā. vt ex quo aliquis assu
 mit rōnem. sicut aliqd ex malo alterius
 excitat se ad faciendū bonum. fm hoc
 intelligendū qd malū duo dicit. s. puiat
 tionem. et naturā ordinabile rōne ma
 licie comparatur ad bonū. qd elicitur
 sicut occasio passiuā. rōne boni qd sub
 sternitur. sicut occasio aliquo mō acti
 ua. propter quod malū dī occasio boni
 Eū ergo aliquid ducat in bonū h3 tri
 bus modis. habet sic differentiā in du
 cendo. Aliquid em pōt ducere aliquid
 ad alterū. aut ex se. aut per aliqd sui et
 sic tenet rōnem cause per se. Aut pōt
 ducere per alterum ad qd tñ nō ordina
 tur. sed illud ordnat ad tertū sumpta
 occasiōe ex illo. et sic tenet rōnem occa
 sionis. Aut ducit cū alio ad qd tñ nō or
 dinatur. nec illud ad tertium. sed ambo
 sū. r. sic h3 rōnē casus qd ex cōcurfu ē cau
 sarum. Et hoc ergo p3 qd illud qd du
 cit per modū cause h3 intra se rōnē or
 dinationis in finē. r. tō in ipso est boni
 tas. r. tō recte denotat bonū. Qd ve
 ro ducit per modū occasionis. nullam
 habet intra se rōnem ordinationis in fi
 nem. tō nec bonitatem. r. pp hoc nō pōt de

notari bonū p se nisi cū additione illi
 p qd ordnat. in quo sc3 pstitit ratio or
 dinationis et bonitatis. circa qd ponit
 bonitas. Eū qd malū nō ducat ad bonū
 ex se. sed per illud qd elicitur ex ipso a
 sapiente deo. absolute loquendo malū
 fieri non est bonum. immo cōspicuales
 sunt negande. qz bonitas notatur ponit
 circa ipsum malum. Si autē addatur bo
 num qd elicitur vel ipse elicitēs. sic cō
 cedende sunt h3 dī locutiones. malum
 fieri est bonū ei qd nouit ordinare in bo
 num sicut malū fieri est bonū vt electi p
 bentur. Et hoc ergo patēt dūe pume ra
 tiones. procedunt em cū deterioratione.
 sicut p3 in ipsis aut mutatis. ¶ Ad illud
 qd obicitur tertio cuius vsus bonus. r. c.
 dōm qd duplex est vsus rei. Unus ad quē
 res de se ordinatur. r. de tali verū est. si
 cur p3 de equo qd est ad equitadū. Alius
 vsus est qd est aliqui r. ex poi facto. r. iste
 pōt esse bonus ex bonitate vtētis nō vtē
 tis: qz bonus vtētis h3 vtitur malis r. de
 tali vsu nō est regula vera. de tali autē
 loquitur Aug. ¶ Ad illud qd obicitur
 iustum est. bonum est. r. c. dōm qd iustus
 dī dupliciter. Uno mō iuste ordinatū p
 iusticiā qd est in ipso et oē qd sic iustus ē
 bonū est. qm intra se h3 iusticiā. Vel est
 declaratiū iusticie. r. sic pōt malū ostē
 dere. Sicut em malū pōt ad retributio
 nem iusticie disponere. ita et ostendere
 Et hoc modo dicit ordinationē iusticie
 in altero. nec sequitur qd sit bonū. qz ius
 tum plus importat rationē ordinis. Tal
 hilominus tñ sermo ille non est proprius
 quo dī iustus est vt qui in sordibus ē sor
 descat. immo valde p accidens intellit
 gitur. qz iustum est vt relinquitur a deo
 et ad hoc seqtur qd adhuc sordescat. vñ
 per accidens intelligitur.

Questio. iiii. Utrum mala
 fieri sit verū.
 et vñ qd sic. qz de quolibet affirmatio vel
 negatio vera de nullo ambo simul. sed
 hec est falsa: nulla mala sunt. ergo op
 positum est simpliciter verum. s. mala
 fieri. ¶ Item veritas est adequatio sed
 intellectus. ergo quotiens homo intelli
 git sicut est in re. veritatem habet.
 et intellectus intellectum. sed qui intel
 ligit mala fieri. vere intelligit. ergo si ve
 re intelligit. intellectum est verum. ergo
 mala fieri est verum.
 ¶ Item: veritas prepositionis asserit
 veritatem in dicto. Unde si scites currit

forte currere ē verū, ergo si malū fit, malū fieri ē verū sed malū fit: cōstat, ergo ꝛc. ¶ Itē veritas dicitur ponit veritatem in dicto, sed deus q̄ nō ē mēdax dicit mala fieri Mat. 17. Quid cogitas mala in cordibus v̄ris, ergo verū ē mala cogitari, paritōne v̄p̄z bonū p̄t supra probatū ē, ergo mala fieri nō ē verum. Si forte dicas q̄ verū ē de v̄itate p̄pleri, oñdī de oī v̄itate, quia oīa veritas entitas quedā ē, ꝛ oē q̄ p̄ticipat rationē entis, p̄ticipat rōnē boni ergo ꝛc. ¶ Itē oīa veritas ē a veritate p̄isa, ergo ꝛ oē verū a p̄imo verō, si ergo malū fieri ē verum, malum fieri ē a deo, sed hoc ē supra iprobatū, ergo ꝛc. Si tu dicas q̄ illud ē verum de veritate rei nō signi, hoc n̄h̄l est, q̄ sicut a deo sūt res ita ꝛ signa, ꝛ Am bio, d̄t q̄ oē verū ē a sp̄sctō a quocūq̄ d̄t d̄cat, loq̄tur ergo de veritate i sermone, ꝛ ita de veritate cōplexionis siue signi. ¶ Item omnis veritas signi siue complexionis cām ꝛ ortum habet a veritate rei, ergo veritas istū furari ortū habet a veritate fur ti, sed furtū non dicit actionem verā imo defecti: uā, ergo part r̄be istū furari non ē simpliciter verū. ¶ Si tu dicas q̄ veritas cōplexionis triplex est scz positiois p̄nationis ꝛ negationis. Et p̄isa cātur a veritate rei, scd̄a v̄o ꝛ tertia nō causa tur. ¶ Cōtra, p̄ha ḡnalter d̄t q̄ ab eo q̄ res ē vel non ē oratio d̄i v̄a vel falsa, ergo hoc v̄biq̄ verū ē. ¶ Itē oē q̄ mō v̄p̄z est de p̄nti, ab etno fuit v̄p̄z de futuro: q̄ si malū ē hoc mō v̄p̄z ab etno fuit verū, s̄z n̄h̄l etnalr fuit verū, nisi eēt deus vel in deopt in cā, ergo si malum fore fuit verū ꝛ n̄ fuit deo, furtū in deo tāq̄ in cā a deo, sed hoc falsū, ergo ꝛc. ¶ R̄n̄, dicendū q̄ sine d̄i s̄tinctōe p̄cedēdū ē q̄ mala fieri ē verū, vere enim enūciatur ꝛ vere intelligit, verū ē dictum de complexo resp̄ctū cōp̄sitionis sicut dicit p̄ha, q̄ veritas ꝛ falsitas circa compositionē consistunt, et ideo dicit veritatē signi, si signum autē verū q̄n̄ signat rē se h̄fe sicut se h̄z, tunc em̄ d̄t ad equat, ꝛ iō cū ita se habeat in re sicut signum exp̄mittit, simplr loquēdo verū est mala fieri. ¶ Ad illud q̄ obijctur q̄ verū et bonū p̄uertuntur, d̄m q̄ circa idē m̄ verū est, n̄ si res ē vera ē bona, et si signum est verum est bonum, sed ta

men non sequitur q̄ si signum sit verum q̄ signatum siue res sit bona, et ideo hic ē fallacia accidētis, oē verū est bonum, sed illud furari est verum, ergo istud furari est bonum et veritas tione minoris extremitatis. Verū em̄ p̄dicatur de illo dicto r̄be compositionis, cum sit dicto modalis, bonū v̄o ratione attributiōis, ꝛ hanc instantiā facit maḡ in i f̄a. Similis mod⁹ arguendū est hic, audis angelos cantare, s̄z cantare angelos est verum, ergo audis verum. Consimilis mod⁹ arguendū est in illa oratione, omne verum est a deo istum furari est verum, ergo ꝛ, et ideo similiter soluendum. ¶ Ad illud q̄ obijctur q̄ veritas signi est a veritate rei, dicendū q̄ falsū ē, Tūc enim signū verum ē q̄n̄ signat rē non esse que non ē et non habere veritatē, cum illa non habet, Nam sicut aliqd̄ i perfectum p̄fecte equatur aliq̄ imperfecto, ita res defectiua plene potest signari. Unde philosophus nō dicit ab eo q̄ res ē tm̄, s̄z vel nō ē. Et est seny ab eo q̄ res est, est oratio vera que significat ipsam eē, ꝛ ab eo q̄ nō ē, ē falsa, que significat esse ipsam, ꝛ ab eo q̄ nō est, est vera que significat n̄ esse, et ab eo q̄ est falsa q̄ significat eā eē cōtrario intelligēdū in re que n̄ est. ¶ Quis furtū sit ens sm̄ q̄d, tñ oratio q̄ significat aliquid furari ē vera simplr. Verū est tñ q̄ oīa veritas p̄pleta, sup̄ aliquid fundat, sed n̄ opz q̄ sup̄ rē intellectā sed sup̄ intelligentē in quo n̄ ito h̄z esse, ꝛ sic p̄ illud q̄ fundat sup̄ ens sm̄ quid ratione deformitatis, et tñ verum est simplr, propter adequationē que est simplr. ¶ Nota tñ q̄ de fundamēto veritatis p̄positionis d̄i uersimode sentiūt diuersi. Aliqui enim distinguūt sicut tactū est tripliciter veritatē orationis, s̄, p̄sitionis, v̄t cū d̄t cesar est h̄s, p̄uationis v̄t cū d̄t cesar est h̄s mortuus, Negatiōis, v̄t cum d̄t cesar n̄ est, Putnam dicunt fundari supra ens simplr, scd̄am supra ens sm̄ q̄d, ꝛ tertiam non d̄cūt fundari super aliquid, quia talis oratio n̄h̄l ponit. Sed tamē illud n̄ v̄ sufficere, q̄ cū d̄t hec oratio vera est, verum predicat aliquid quam conditionem entis, ergo necessē est super aliquid fundari q̄ sit. Et ideo dicunt aliq̄ q̄ fundatur supra p̄cepta cesaris, sed hoc non sufficit quia

23

24

25

16

17

est q̄ cesar omnino sit corruptus. et
 fm̄ materiā r̄ fm̄ formā adhuc tñ ve-
 ra est ista. cesar fuit. siue cesar non est
 Et ideo dicunt aut q̄ fundat supra in
 telligentē. Sed adhuc videtur illud n̄
 sufficiens. quia esto q̄ nullus intelli-
 gat actu. adhuc oratio est vera scripta
 in pariete cesar fuit. Et ideo dicendū q̄
 veritas orationis sit veritas signi et
 veritas signi n̄ dicat qualitatem abso-
 lutam sicut nec necessitas consequen-
 tie. sed respectuam sicut signum. cuius
 omne quod contingit significare ali-
 quid p̄tingat h̄c significare. r̄ etiā fal-
 se. r̄ sicut ad rationē significandi non
 oportet rem esse entem sed cognosci-
 bilem. sic nec ad rationem vere signi-
 ficandi. r̄ qm̄ oē q̄ intellectus capit. v̄
 est ens. vel capit siue imaginat p̄
 p̄p̄tationē ad ens. id est significatio r̄ ve-
 ritas orationis significantis. vel funda-
 tur simpliciter supra ens. vt si dicatur
 petrus est. vel in ordine ad ens. Unde
 p̄positio de p̄terito fundatur super
 ordinem eius ad presens. similiter p̄o-
 positio de futuro sicut p̄positio ne-
 gatiua. vt si dicatur: cesar non est. ali-
 quod enim ens est q̄ nō est cesar. et
 sic de aliis. similiter si dicatur ch̄tera
 n̄ est hircoceruus. Ad illud q̄ obui-
 ctur vltimo q̄ maliciā fore sit verus
 ab eterno. dicendū q̄ ad hoc q̄ aliqd
 sit verū nō oportet q̄ sit in deo tanq̄
 in cā. sed sufficit q̄ sit in dei p̄sciētia.
 que non est nisi veri. ad hoc autē q̄ ali-
 quid sit i dei p̄sciētia. sufficit q̄ ipsū
 vel eius cā vel eius oppositū sit i deo
 tanq̄ in cā. n̄ sup̄ d̄c̄z̄ de cogitōe dei.

Questio. v. Utrū malū sit.
 ord inabile s̄ di-
 uolūtate. Et q̄ sic v̄f. q̄ sup̄ illud p̄o.
 Dñe deus meus in te speraui. glo. q̄ vi-
 det merita animarū sic ordinari a deo.
 vt pulchritudo vniuersitatis ex nulla
 parte violetur. in oibz̄ laudat dei d̄ i
 singulīs dei aliquid fecisse r̄ ordina-
 se r̄ vniuersū bonū aliud n̄ fecisse. s̄
 ordinasse vt malum. Et aug. in en-
 ch̄. p̄p̄tū h̄i ordinatū r̄ loco suo posi-
 tū. euidentius cōmēdat bonū Et rō
 ne v̄f q̄ oē meritū ordinatur ad finis
 siue retributionē. sed malū meret pe-
 nam. sicut bonū gloriam. ergo r̄ cū bo-
 num gratie sit ordinabile part̄ ratio-
 nem alium culpe. Et em̄ peccantes in
 supplicio ordinant. sed p̄pter vniq̄d̄

q̄ r̄ illud magis: s̄ malū nō ordinantur
 in pena nisi p̄pter mala. s̄ malū multo
 magis est ordinabile. Et Itē: oē q̄d̄ aus-
 get decorē in re ordinata est ordinatū.
 sed malū auget decorē in vniuerso q̄d̄
 est ordinatū. ergo r̄. Et Probatio mino-
 ris. Aug. in. xi. de ci. dei sit pictura cuius
 colore nigro suo loco posita. pulchrior
 est. ita vniuersitas rerū ex peccatoribz̄
 est pulchra. Et Contra Augustini. malū est
 puatio modi speciei r̄ ordinis. s̄ nulla
 puatio participat id cui? est puatio. er-
 go si malū q̄ malū puat ordinē. malū
 nō p̄tingit ordinari. Et Itē: q̄d̄ nō ē nō
 est ordinabile. nā ordo p̄supponit eē. sed
 malū in eo q̄ malū. nihil est. ergo non
 est ordinabile. Et Itē: oē ordinabile est
 ordiantū posse. s̄ malū nō est posse deo.
 q̄ deo nō p̄d̄t facere malū. ergo nō est
 a deo ordinabile. Et Itē: si malū est or-
 dinabile. aut ordie partū in totū. aut i
 finē. Ad p̄mo modo. q̄ malū nullū est
 pars. Si sc̄do mō. ergo cū bonū ē ali-
 qd̄ ex ordie in finem. tūc malum fieret
 bonū. Et Itē. ad p̄dictoȳ itelligētū no-
 tā d̄ū quē ad modū aliqd̄ d̄f esse sanum
 trip̄t. aut subiectiue. vt aial d̄i
 aut dispositiue vt potio d̄i sana. aut offi-
 siue vt vna sana. Sic aliqd̄ ordinatū di-
 ctur tripliciter. aut sicut ordinis susce-
 ptiui. aut sicut dispositiui. aut sicut
 offensiui. Et sicut dispositiui non est
 aliquid ordinabile nisi q̄ est ens r̄ natu-
 ra aliqua. et ita malū n̄ ē ordinabile. n̄
 si per accidēs. s̄ p̄ bonū substractū. Et
 sicut dispositiui. malum est ordinabile
 sed non sicut disponens sed p̄uans.
 Duplex enim est ordo. s̄ nature et iustis-
 tie. Ordo nature est institutus. ordo ius-
 tie est acquisitū. Malū autē p̄uans or-
 dinē sp̄alis nature r̄ illum p̄uando in-
 currit in ordinem iusticie. quia ostēdit.
 vnde r̄ ordinandi sicut dispositio i or-
 dine iusticie est meritū vel demeritum
 Et sicut offensiui. malū est ordinabile
 et ordinatū. q̄ manifestat ordinem bo-
 norū p̄ oppositū. opposita autē turba se p̄-
 sita magis elucescunt. Rationes ergo
 p̄bantes q̄ malū sit ordinatū p̄cedūt
 fm̄ ordinem iusticie. r̄ fm̄ dispositionē
 r̄ offensionē. Et Ad illud autē q̄d̄ obui-
 ct q̄ malū est p̄uans ordinis. dicendū q̄
 verum est particularis nature. sed nō
 est verū. put ordo dicit dispositionem
 v̄l̄s p̄udentie. de quo dicit Boetius.
 ordo cuncta complectitur. quo sit vt si

- aliquis ab assignata sibi ordinis ratione dis-
 scerneret necesse sit ut in altera deus
 relinqueret. Exemplum ponit in circumscriptione
 31 circumscriptione ceterum. Ad illud quod
 obijcit esse ordinatum presupponit esse. di-
 cendum quod verum est in eo quod se et se or-
 dinat. malum autem non ordinat. nec in se.
 nec per se. et ideo non operatur quod ipsum sit. sed suffi-
 cit quod aliud sit in quo substantificat ma-
 lum. et hoc est bonum. ut dicit Boetius.
- 32 Ad illud quod obijcitur quod ordinabile
 est possibile ordinanti. dicendum quod esse
 possibile sine subesse potestate diuine est
 dupliciter. aut potestate producenti. aut produ-
 centi. et quod malum non subit diuine produ-
 33 centi. subest tamen productioni. Ad illud quod
 obijcitur quod ordinatione sit ordinabile.
 dicendum quod ordinatione ad finem. sed hoc
 est solum ex post facto. et ideo non sequi-
 tur quod malum sit bonum sed quod ex ipso sequi-
 tur bonum. Possent tamen dici quod quod ma-
 lum non sit pars. tamen illud in quo est
 pars et locum et ordinationem partem
 tenet.

Questio. vi. ^{utrum} malum

^{sit de comple}
 34 ^{meto vniuersi.} Et quod sic per ^{Eccl. xxxiij}
 Contra malum bonum est. et contra mortem vi-
 ta. et sic intueri in omnia opera altissimi.
 si ergo homo oppositum spectat ad deco-
 rem et complementum vniuersi. ergo et ma-
 lum. Item Augustinus de ciuitate dei. loquens de
 malis quare sinatur a deo. dicit quod deus
 vniuersum quasi quibusdam antheicis
 honestant. et exemplificauit in sermone
 et in picturis. In sermone sicut apertus
 videtur. i. Cor. v. Per gloriam et ignobili-
 tatem. Et in picturis sicut. sicut enim pictu-
 ra alba cum colore nigro loco posita
 et pulchra est. sic vniuersum cum malis.
 ergo malum hinc decorat vniuersum.
 sed oem tale est de complemento vniuersi.
 si ergo. et c. Item ratione videtur. quod sicut ma-
 lum est privatio boni. ita sicut est pri-
 uatio vocis. et sonus vigiliæ. sed ad pre-
 ctionem et decorum sermonis necesse est
 interponi silentium. ad perfectionem et decorum
 stialis necesse est aliqui vigiliis inter-
 poni sonum. et ad perfectum decorum vniuersi
 necesse est bonis interponi mala. Item
 vniuersum est perditum ad dei manifestatio-
 nem. sed opibus dei maxime manifestat
 mia et veritas. sed si malum non fuisset. nec
 mia nec veritas ita perfecte manifestaretur
 sicut manifestat in eterna punitione et per
 remissione et redemptione. et non esset vniuersum

in perfectum. Contra. Item. vidit deus effecta
 quod fecerat et erat valde bona. et non fecerat
 mala. sicut quod absque malis erat omnia
 valde bona in vniuerso. sed vniuersum non
 esset valde bonum si deesset et perfectum. cum
 ergo deesset et malum. videtur quod malum non sit
 de eius perfectione. Item Augustinus. i. de lit. ar.
 loquens de perfectione vniuersi dicit. Quic-
 quid tibi vera ratione melius occurrerit. sci-
 as optime omnino fecisse. si ergo non fecit
 mundum cum malis. sed sine malis. et mundus
 sine malis erat perfectior. sed cum malis. et
 malum non est de perfectione vniuersi. Item
 ratio videtur. quod aliter est quod est in nigro ignitum
 et pulchrum et melius quod est malo ignitum
 us. sed si in mundo nullum esset malum. nec vni-
 uersum esset malis puritatis. et melius. et per-
 factius. et ordinatione mali non est de plus
 merito vniuersi. Item bonum et pulchrum
 idem est sicut dicit Dionysius. et quod est priuatio
 boni est priuatio pulchri. sed malum est
 priuatio boni. ergo est priuatio pulchri
 ergo malum deturpat. sed quod deturpat et
 fedat non spectat ad pulchritudinem siue
 decorum. ergo nec malum siue mali ordi-
 natio. Item. ad hoc notandum quod circa
 hoc diuersi diuersa senserunt. dixerunt
 enim aliqui quod est loqui de malo. ut est
 in potestate facientis. et ut est in ope siue
 in facto. Si loquamur ut est in potestate
 facientis sic voluerunt dicere quod posse
 malum facere erat de perfectione vniuersi
 sitatis. quod creatura debet fieri que pos-
 set peccare et posset abstinere. ad hoc quod
 vniuersum perfectum esset. sicut in ter-
 tio de lib. arbi. dicitur. Si loquamur de
 malo ut est in facto esse. sic dicitur quod nul-
 lo modo spectat ad complementum vni-
 uersi. nec per se. nec per accidens. Sed
 cum auctoritates dicant contrarium quod
 ex ordinatione mali ad bonum quidam
 decor resultat sicut dicit Augustinus. esse op-
 portet aliter dicere. Ideo dicunt alij quod
 decor vniuersitatis. quedam est substantia
 talis. siue quantum ad esse quedam ac-
 cidentalis siue quantum ad bene esse.
 Quantum ad primum decorum mala non
 sunt facienda. nec per se. nec per acci-
 dens sed quantum ad aliquid decorum acciden-
 tale. mala bene ordinata faciunt. non quia
 mala. sed quod bene ordinata. et ita per acci-
 dens sicut per accidens ordinat et illo de-
 core circumscriptione adhuc esset. vniuersum
 decorum et perfectum. Quis hunc decorem
 non haberet. Ad hunc decorum faciunt
 mala. non ratione sed ratione subiecti quod om-

dinatur in pena ad diuine iusticie manifestacione. Vel ratione oppositi. cur decore magis clarescit ex presentia mali. sicut opposita iuxta se posita: magis elucescunt sicut cõter dicitur. Vel ratione boni elicit multa enim bona de se fecit et facta sunt. que non essent facta nisi peccatum prestisset occasione. sicut illa que gesta sunt in nostra reparatione tamen sine his omnibus eẽt vntersum cõpleti. Si vero queritur p̄tunc esset pulchritudo q̄ nũc. sic responderi potest q̄ se

habent sicut excedentia et excessiua sicut due factes in quarũ vna nulla ẽ macula. in altera est cicatrix aliqua tenesita que videtur facte venustate et si vltra procedas quis decore magis excedit potest dicit sine p̄iudicio q̄ decore q̄ nunc est. et ratio huius est q̄ vis diuina eliciens bonum ex malo sporos ẽ malo. et ideo bonũ q̄ hoc elicit. p̄ualet bono q̄ malus corripit et t̄o pl̄p̄ualet vntuersus nũc q̄ valuisse tunc. in quo nũc modo commensat sapia creatura. vñ Bregio. in b̄dictione cesrei paschalis. O felix culpa q̄ tas

lem meruit habere redẽptorẽ. Et exemplum est de cifo sano q̄ frangitur et religatur filo argenteo vel aureo. q̄ melior est post q̄ ante non ratiõẽ fractoris. sed ratione religationis. Et si que ras a me nonne melius esset si omnes essent beati. q̄ q̄ quidam beati. et quidam miseri. dicẽdum sicut credo si hõs non esset: non peruenissent plures ad hierusalem supernam q̄ sic peruenitur sunt. Unde mali quasi ex abundant

sunt. nec sunt in cõputatione. Et sic cedendũ q̄ ordinatio mali facti ad cõplementũ accẽtiale. sicut phant rõnes ad p̄mam partẽ inducte. sed ad cõplementũ siue ad decore substantialem nec p̄ se nec per accẽs. per se v̄o ad nullũ. sicut ille rõnes ostendunt. ¶ Verũ q̄ obf ad p̄mam partẽ per sile in puatoribus. dõz q̄ ille puatoribus nõ sunt aliqd admittes nec auferetes aliqd de bono vel pulchro malũ tñ auferit t̄o p̄ illõ. ¶ Ad illud q̄ obf q̄ nõ manifestaret

ipse est nihil putandum est ita fieri tanq̄ velit fieri. et non fiat. vel nolit fieri et fiat. Illa enim voluntas: vt ait augustinus. i. ench. semper implet. aut de nobis. aut a nobis. De nobis impletur. sed tamen non implemus eã quando peccam⁹. A nobis impletur quando bonũ facim⁹. id enim facim⁹ q̄ scimus placere deo. Ita de hõie semper de⁹ implet suã voluntatẽ. q̄ nihil fa-

bat voluntas diastq̄ ipeditri. Sic defmat nat vitatẽ ostendẽs voluntatẽ dei sp̄ eẽt efficacẽ et nũq̄ ipeditri. Et hoc ps̄ h̄ctus or p̄tes in p̄la auccitate Aug. ostendit voluntatẽ dei sp̄ eẽt efficacẽ et nũq̄ ipeditri. In sc̄da v̄o ne hoc intelligeret de voluntate signi. ostendit voluntatem vt ostendat hoc eẽ deĩm d̄ voluntate bñplaciti. ibi. Verũ et sup̄ dixim⁹. In sc̄ta mgf ostendit q̄ d̄ quãdã voluntatẽ signi bñ pot fieri. ibi. Multa estũ sũ deĩ p̄ceptum. et ce.

Autoitate Augustini. ostendit voluntatẽ dei sp̄ eẽt efficacẽ et nũq̄ impeditri.

Voluntas quicquid vult semper efficax est. vt fiat oẽ q̄ velit. et nichil fiat q̄ nolit. q̄ d̄ hõmine sp̄ implet quocũq̄ se voluntat. Nichil enim vt ait Aug. i. li. de lib. arbi. constitutus superat voluntatem dei: et si faciat contra eius voluntatẽ: tamẽ contra eius voluntatemque

mia et iusticia. ostendit q̄ q̄ntis nõ manifestaret facta. manifestaret tñ in sua origime. q̄ eĩ deũ i se cogit. v̄det in illo sc̄no exẽplari q̄d eũ de se ceat facẽ et possit. lz nõ oĩno. et ita miam et iusticia pariter. n̄ht lominus tñ mla ostendẽt l supes rogatõẽ. et iusticia l retributõẽ lz nõ ita clarẽt nũc in opere.

Distin.

47. Voluntas dicitur sp̄nt efficaciter.

Voluntas dicitur sp̄nt efficaciter. Suspra remouit magister dubitaciones ex q̄b̄ videbat voluntas diastq̄ ipeditri. Sic defmat nat vitatẽ ostendẽs voluntatẽ dei sp̄ eẽt efficacẽ et nũq̄ ipeditri. Et hoc ps̄ h̄ctus or p̄tes in p̄la auccitate Aug. ostendit voluntatẽ dei sp̄ eẽt efficacẽ et nũq̄ ipeditri. In sc̄da v̄o ne hoc intelligeret de voluntate signi. ostendit voluntatem vt ostendat hoc eẽ deĩm d̄ voluntate bñplaciti. ibi. Verũ et sup̄ dixim⁹. In sc̄ta mgf ostendit q̄ d̄ quãdã voluntatẽ signi bñ pot fieri. ibi. Multa estũ sũ deĩ p̄ceptum. et ce.

D. 47.

35

In q̄rta vo ept̄
logat b̄ient̄ pre
definiata ⁊ hoc
ibi. Et p̄d̄cis q̄ ⁊
q̄ volūtas dei q̄
ipse est. ⁊c.

Ia **C** Ad eorū dā
nationē quos in
st̄predestinavit
ad penā. Uidet̄
Aug. hic impio:
p̄te loq̄ q̄ supra
15. di. d̄f q̄ pre
destinatio est de
bonis salutarī
bus. **C** Itē Da:
masce. nō ad pu
niēdum plasma
uit nos deus. er
go male d̄t. Jur
ta hoc queritur
cū d̄r̄ sic summe
iustus sicut sum
me misericors. q̄
re magis d̄f pro
pt̄ sū dei miseres
ri q̄ damnari si
ne punire.

CRn̄. q̄ Dam̄.
distinguit volū
tatē dei in ante
cedentē ⁊ conse
quētē. p̄d̄t ergo
p̄paratio eē quā
tū ad vtrāq̄. et
sic est p̄paratio
bonorum. ⁊ hoc
mō est p̄paratio
simp̄l̄ ⁊ p̄desti
natio p̄pe dicta
Alio mō p̄para
tio accipit large
p̄m quācūq̄ vo
luntatē. ⁊ sic est
maloz. ⁊ est p̄de
stinatio large. ma
gis̄t̄er aut̄ ⁊ Da.
supra accipiunt
p̄pe. s̄ Augu. ac
cipit cōster. ⁊ sic
patet solutio.

2 **C** Ad illō q̄ d̄
rif de op̄e mie.
d̄dm q̄ tō est p̄
p̄tū dei miseres
ri. q̄ ad op̄ m̄ie

cit homo d̄ quo
deus non opera
tur q̄d vult. Nō
enī vult deus vt
peccet hō quili
bet. Si autē pec
cauerit peniten
tiavult parcere vt
viuat. i p̄ctis ve
ro perseverantē
punire vt iusti
cie potentia con
tumax non eua
dat Sicut alios
ab eterno prepa
rauit ad penā.
ita alios prepa
rauit ad gloriā.
et hec sunt ma
gna opa d̄ni ex
quisita in om̄es
voluntates ei⁹
et tā sapiēt̄er ex
quisita vt cū an
gelica ⁊ huma
na creatura pec
casset. i. nō q̄d il
le. sed q̄d voluit
ipsa fecisset. etiā
per eandē crea
ture voluntatē.
qua factū est q̄d
creator non vo
luit. replet ipse
q̄d voluit b̄n v̄
tēs ēt malis tan
q̄ summe bon⁹
a ad eoz damna
tionem quo iu
st̄epredestinavit
ad penam et ad
eoz salutē quos
benigne prede
stinavit ad gra

tiam Quantum
enim ad ipos at
tiet quod deus
noluit fecerunt.

q̄tum vero ad omnipotētiam
dei nullo modo id facere value
runt. hoc quippe ipso q̄ cōtra
eius voluntatem fecerūt de ip
sis facta est voluntas eius. Pre
terea. nāq̄ magna domini sunt
opera exquisita in omnes volū
tates eius vt miro et ineffabili
modo non fiat preter ei⁹ volun
tatem quod etiam fit cōtra ei⁹
voluntatem. quia non fieret. si
non sineret. nec vtiq̄ nolens si
n̄. sed volens. nec sineret bo
nus fieri male. nisi omnipotēs
⁊ de malo posset facere bonum
bene. his verbis euidenter mō
stratur q̄ voluntas dei eterna
semper impletur de hōie etiam
si faciat homo contra dei volū
tatem. Sed attendendum est
diligenter quomodo in superio
ribus dicitur fieri aliquid con
tra dei voluntatem. quod tamē
nō fit preter eam. ⁊ qualiter in
telligendum sit illud quantum
ad se fecerunt quod deus nolu
it. quantum vero ad omnipotē
tiam dei nullo modo id facere
valuerunt. Uidentur enim ista
superioribus obuiare vbi dictū
est voluntati ei⁹ nihil resistere.

¶ Ostendit dei voluntatem
esse efficacem non voluntate si
gni: sed beneplaciti. **b**
C Verum vt supra diximus vo
luntas dei diuersis modis acci
pitur. que diuersitas in predi
ctis verbis si diligenter notet̄
nihil ibi cōtradictionis reperi
tur. Ubi enim dicit nō fieri p̄c

nō req̄r̄t nisi d̄
benignitas. sed
ad hoc q̄ severt
tatē iusticie fas

clat presuppont
cur noitra liquit
tas. et ideo illud
magis appropia
tur ipsi deo / q
hoc.

b C ppius naq
pmissione. r c.
Inuit magis q
mala sunt pter
dei voluntate. s
no pter pmissio
ne. C Contra. v
male loq: q: cu
permissio sit si
gnu voluntatis
dne si snt pter
pmissione. q de
pter voluntate.

C Jre: qrit que
dria est iter res
ri pter voluntate
et s. r pf q nul
la. q: Math. xii.
Qui no est me
cu s me e. Rn.
dcm q fieri p
ter voluntatem /
hoc est q: volu
tas dei no est in
hoc fieri nec in
ei oppositu: et
ita pter voluta
te sit qd non sit
fm voluntatem
nec s: riter hec
mediu est. dña
aue i Math. xii.
ligit de pcept:
q q negligit i
micus dei effci
tur. C Qd ergo
obicit q pmiss
io est signu vo
luntatis: hñplacit
ti: dds q no est
signu q des ve
lit illud qd per
mittit: s qd de
lit illud qd ex eo
elicit: et sic pa
tet illud.

c C Sed no p
ter ei pmissio
ne q ipe n3 est.
fm hoc pf q p

ter eius voluta
te etiã qd sit cõ
tra ei⁹ voluntate:
dissimiliter acce
pit voluntate: et
no ipsam voluta
te q de⁹ est r sem
piterna est: s ei⁹
signa pdict⁹ ver
bis intelligi vo
luit. i. phibitio
ne: siue pceptio
ne et pmissione.

¶ Ostendit q
cõtra quãdã vo
luntate signi bñ
põt fieri.

C Multa eni fi
unt cõtra dei p
ceptu vel phibi
tionẽ q tamẽ no
fiunt pter ei⁹ p
missione. C ppius
naq pmissione /
ola sunt mala: q
tñ pter ei⁹ volun
tate sempiternã
fiut: sicut Aug.
dicit sup illuz lo
cũ. ps. Ut no lo
quat os meũ o
pera hoim. Opa
eni hoium dicit
ea q mala sũt: q
preter dei volun
tate fiunt: q ipse
c est: sed no pter
eius pmissione
que ipe non est.
Appellat tñ ipa
dei voluntas: q:
deus volens si
nit mala fieri.
fiunt r ptra ei⁹

preceptionez vel
phibitionẽ: sed
no cõtra eius vo
luntate que ipe e:
nisi dicatur con
tra eã fieri. q: p
ter eã fiunt. Cõ
tra eã dñpe ni
chil ita fit: vt ve
lit fieri qd no fi
at. vel nolit fieri
et fiat: qd euidẽ
ter ibi Aug. no
tavit vbi ait.

Quãtũ ad ipos
attinet qd deus
noluit fecerunt.

Quãtũ vero ad
omnipotentã dei
nullo mō id face
re valuerũt. Ac
si diceret: fece
rũt cõtra dei pce
ptũ qd appellat
voluntas: sed no
fecerũt ptra dei
voluntate oipotẽ:
q: hoc no value
rũt: illud value
runt: r ita p hoc

q fecerũt cõtra dei voluntate. i.
pceptuz de ipis facta est volu
tas eius. i. impleta est voluntas
ei⁹ sempiterna: qua eos dñarũ
volebat. Un Bre. sup gen. mul
ti voluntate dei pagũt: qñ muta
re contẽdũt r cõsilio ei⁹ resistẽ
tes obsequũtur: q: hoc ei⁹ di
spositioni militat: qd per hũa
num studium resultat. hic ap
te ostenditur: quia duz mali cõ
silio ac pcepto dei resistunt (qd
voluntas dei appellatur) es fa
ciunt: vnde voluntas eius que

missio no sit de
us. Cõtra: deus
est sua actio. ers
go de⁹ est sua p
missio. cũ pmiss
io sit actio dei.
Sicut tu dicashoc
esse dictũ r õne
connotati. tunc
obicitur q pos
litas dei sit r as
lqd dicit notat cir
ca volutuz. Rñ.
dicit põ q ma
gister loqitur se
cũdũ opinionẽ
illor qui dicũt
nola ser gener.
no pdicare ali
qd de deo vel i
deo: sed a deo:
sed hec optio
supra iprobata
est. Et id põ de
ci q magis loq
tur de pmissio
ne r õne conota
ti qd iporat r õ
ne sui nota. Et
si tu obicias de
voluntate q cõ s
notat. dcm pve
rũ est ex adiung
cto. sed non est
ita de pncipali
significatione
nomina.

ipse est ipler: que dispositio vel beneplacitum vocat. Nā vt ait Aug. in enchi. quātel. ber. sint volūtaes angeloz et hoim bonorum vel malorum: vel illud qd̄ deus vel aliud volētū q̄ deus: omnipotētis volūtas semp̄ inuicta est: que mala esse nūq̄

6 **D** Neḡ ideo precepit oibus bona: vel prohibuit mala: pl̄ cōsuluit opta. et videtur falsuz dicere. quia p̄ceptū dei ē signū voluntatis dei: sicut preceptus nostrum est signum voluntatis nostre: sed reccus homo nūq̄ precepit alī: quid alicui nisi qd̄ vult fieri. Et go multo fortis nec ipse deus. Rñ. dicendum q̄ Aug. et magister sequens Aug. quando de volūtae beneplacitū loquūtur semper accipiunt pro voluntate qua te absolute vult: liquid euentre: et de hoc nō est dubiū: illud qd̄ dicit: sed pl̄terit no magister se: quens dama. d̄ fingunt voluntatem antecedētem: sine q̄runt in se esse: huius signum est preceptum. Et de hac non loquitur Augustinus. nec magister.

potest: etiā dum mala irrogat in sta est: et profecto que iusta est mala non est. Deus ergo omnipotēs siue per mias cui vult miserat. siue p̄ iudicium quem vult obduret. nec iniquū aliquid facit. nec nisi volens quicquid facit: et omnia quicquid vult facit.

Epilogat p̄ determinata. Et quare de precepto omnibus bona facere et mala vitare: cum non velit hoc ab omnibus ipleri. **D** Ex dictis liquet q̄ volūtas dei q̄ ipse est semper inuicta est. nec in aliquo cassat. sed p̄ oia implet Consiliū. Et ei et preceptio siue prohibitiō nō ab omnibus implētur quibus p̄posita et data sunt. **D** Neḡ ideo prece-

pit omnibus bonave prohibuit mala. vel consuluit opta: q̄ vellet ab omnibus bona que precepit fieri. vel mala que prohibuit vitari. Si enim vellet vtiq̄ et fierent. quia in nullo potest ab homine superari vel impediri eius voluntas. sed vt iusticiam suam hominibus ostenderet et mali essent inexcusabiles. deniq̄ vt boni ex obedientia gloria mali ex inobedientia pena sortirentur. sicut vtriusq̄ ab eterno preparauit. **E**rgo que omnibus precepit vel prohibuit a quibusdam voluit fieri vel vitari. sed non ab omnibus. et que dam personali-ter precepit et in veteri et in noua lege que ab eis quibus precepit fieri noluit vt abrae de immolatione filij et euāgelio quibusdā erratis quibus precepit ne cui dicerent.

C Precepta et in veteri et in noua lege q̄ ab eis quibus precepit fieri noluit. Ut dicitur male dicere: quia preceptum est signū diuine voluntatis. ergo si precepit qd̄ non volebat videt. et illos decipiebat quibus precepit. **C** Itē videtur falsuz dicere q̄ noluit immolationem. p̄saac. quia abraham volebat. ergo voluntatem suam diuine nō confonabat. ergo nō merebat vt p̄. **C** Itē quare abraa parauit se ad obediendum nō autē curat in euāgelio. Rñ. dōm q̄ qd̄a precepit deo ad faciendum: vt precepta moralia: qdam ad probādū: id est p̄batū ostendū: quedam ad erudiendū: et horū duoz exēpla tangunt in littera. In precepto abrae signat non q̄ deus velit immolationē. s̄ q̄ vult abraham velle: et ideo cū voluit se sibi cōsummit. In precepto autē qd̄ fecit curato signauit se velle preceptū laudis: id est iustitiam obedientie et curat: in hoc q̄ n̄ tacuit.

cessitas pñtis s; nō pñtis. q; nō mutat
 euentū rei: imo vult deo q; eueniat pñs
 ptingēs. Vñ sicut pñcia q; necessario i
 fert effcū nō pñt falli. sic volūtas ab-
 soluta q; necessario ifert si pñt ipediti.
 imo eā necessariū est ipediti. volūtate
 autē añtē vel pñtionatā nō est necesse
 pleri. nec necessitate pñtis. nec neces-
 sitate pñtis. q; nō pnotat effcū rei. s;
 cōnotat illud qd est ordnabile ad eue-
 tū vt pñctū ē. Vñ bh seqtur. vult istū
 saluari. volūtate abfoluta. q; iste salua-
 bit. nūq; em pellet. nisi pariter pñcret
 eū ee saluādū. Me volūtate vō pñtio
 nata vt visus est si seqtur. Si q; obijct
 q; volūtas dei ē necessaria r neces-
 sario ifert effcū. q; oimodā ponit circa
 ipñ necessitatē. dō; q; qñs necesse sit
 deū velle. r volūtate eius ee i actu. tñ
 pparatio ei; est ad futurū ptingēs. et
 id effect; euenit pñgēter. Ad illud
 qd obf q; pñt ipediti cū sit cā pñgēs
 dōm. q; sicut tactū est q; qñs cōpara-
 tio dñe volūtatis ad volūtū r euentus
 volūtū se necessario comittentur. r sicut
 vnū est ita pñgēs tñ aliud id nō pñt i
 pediti. tūc ellpedit cā. qñ manēte ppa-
 ratōe r ordinatōe ei; ad effcū. effe-
 ctus nō euenit. Qd q; pponit. ois cā
 cui; effect; est ptingēs pñt ipediti. fal-
 sa est ppō. r h; istātia si effect; neces-
 sario comitē r sequat ad cām. r hec ē
 istātia i pposito. Ad illud q; qd obf.
 q; pñt ipediti ppt defectū cāe cooperā-
 tis. dō; q; sicut dīna volūtas sine di-
 utnū velle. pnotat effcū ita pnotat ex
 istētia cāe pñctularis. Cū em dñs
 vult istū saluari. nō est sensus q; velle
 tñ oēs euentū s; q; vult istū saluari vult
 istū velle. Vñ sicut dīna volūtas pnotat
 istū effcū euentre. r id necessario
 seqtur effectus ad ipām. ita pnotat cām
 creatā pcurrere. r id necessario seqt si
 deo vult istum saluari q; iste ēt velit. r
 ita nūq; deficit sicut nec effect;. et ita
 nūq; ipedit. Ad illud qd obf. q; deo
 pñt oppositū ei; qd vult. dō; q; dīna
 volūtas nō artat potētā i possēdo. vñ
 plura pñt q; velit. artat tñ potētā i agē-
 do. nūq; ei potētis agit aliqd nisi qd
 vult. r ipose est q; actio supercedat vo-
 lūtate. Vñ nūq; pñt facere nisi qd pñt
 velle. Vñ q; dñs q; pñt sūm sue volū-
 tatis pñt itelligi duplr. Aut voluntate
 mouēte ad pñarium. r sic notat repn-
 gnātia volūtatis ad potētā. r hoc est

impose. Aut volūtate nō mouēte. r sic
 notat nō ipedimētū nec repugnātia.
 sed q; volūtas libere pñt. q; ita pñt hoc
 q; ei; oppositū ita q; vult hoc qd pñt
 velle ei; oppositū absq; sui mutatione
 sicut supra dictū est de pñcia. Et rō hu-
 ius ē. q; vno r eodē pñt q; cūq; vult.
 Ad vltimū dō; q; volūtas dei s; cō-
 nentētā ad pñciam vult illa q; vult. Vñ
 sicut pñcia ambit totū velle r posse ei;
 agere: r nō pñt falli aliqd nō subtrahē-
 do ptingēte rei euentētis sic ēt in pñ-
 posito intelligēdum.

Questio. ii.

Utrū aliqd pos-
 sit facere cōtra
 volūt atē signi. r q; nō vt. q; signū r si-
 gnatū pformari debēt. q; qd sit contra
 vnū sit ptra reliquū. r si nō pñt fieri s;
 signatū: nec ptra signū. Aliqd si nō sit
 ptra signatū r ptra signū. tūc signū ē
 falsum. si em signum ducit in signatū
 significat q; sit ptra ipm fieri cōtra si-
 gnatum. Itē minimum: inter oia signa
 ta est pmissio. cum sit respectu mali ad
 qd minime ordinat bñplacitū dei. q; si
 minime accedit ad voluntatē bñplacitū
 ti. si non pñt fieri ptra pmissionē multis
 tomibus contra alia. sed non pñt fieri
 contra pmissionē sicut dicit magister
 in lra. r Aug. de ciuit. c. xx. sicut nullus
 homin agit recte. nisi adiutus dīno aus-
 pilio. sic nullus homin atq; demonū au-
 get iniq; nisi eodē dīpno atq; iustiss-
 mo pmittatur iudicio. Item. poten-
 tior est voluntas cui non pñt resisti nec
 in senec in signo q; cui pñt in signo sal-
 tē. r si non in resed deus est potentiss-
 mus. q; videtur q; nec voluntati eius:
 nec signo voluntatis possit resisti. r sic
 rē. Contra. inter oia signa voluntas
 tis pceptio siue ipertum videtur ee po-
 tentissimum: sed fieri pñt r sit tota die
 contra dīuinum mandatū. q; contra
 oia alia. Itē. videtur q; pñt cōtra
 pmissionem: q; pmissio non est nisi
 si malū culpe. sed malum culpe non est
 malum nisi voluntarie fiat. r si volun-
 tate sit pñt non fieri. q; pmittere deo
 aliquid male facere. pñt non facere.
 q; pñt facere contra pmissionem.
 Itē super illud ps. Eduxit eos cū ar-
 gento r auro. Blosa dicit q; idem fuit
 pceptum r pmissio. s. aiporatio pa-
 forū. q; cum possit fieri contra pceptū
 pari rōne a contra pmissionem. r cō-
 tra alia. per pñs ergo contra oim vol-

15 **I**nteritatem signi. **C** Rñ. dñm: q̄ p̄tra ali
quod signum diuine voluntatis potest
fieri contra aliquod non. ⁊ ratio hui⁹
duplex est. ex duplici modo distinguen
di signa. Quedam enim sunt signa respe
ctu presentis. vt impletio ⁊ permissio.
Quedam respectu futuri. vt preceptio
⁊ consiliū ⁊ prohibitio. Et qm̄ de pre
senti quod sit. impossibile est in presen
ti non fieri. qm̄ omne quod est quādo
est necesse est esse. ideo respectu signo
rum de presenti non potest esse resistē
tia. quia si sit resistētia iam non sunt
presentia. Quia vero futura vel faciē
da possunt non fieri. ideo quantum ad
signa tria sequentia. resistētia potest
esse. Alia rō sumitur s̄m alium modū
distinguenti. Quia quedam sunt signa
diuine voluntatis absolute quedā cō
ditionate. Dico ergo q̄ q̄ contra vol
untatem absolutam non p̄t fieri. nō
p̄t etiam fieri contra signa voluntatis
absolute. vtpote sunt impletio et per
missio. Quia v̄o contra voluntatē an
tecedētē siue conditionatā p̄t fieri
quia potest homo diuertere ab ordinē
ad quem ex sui constitutione condit⁹
est. hinc est q̄ potest fieri p̄tra volunta
tem signi. que illā signat. / contra pro
hibitionem: ⁊ preceptionem / et consili
um. **C** Ad illud quod obiicitur: q̄ cō
tra nullum potest fieri. p̄ solutio q̄ est
falsum. **C** Ad illud quod obi. q̄ mini
mum est permissio: dicendum. q̄ maior
significatio vel minor nichil facit ad
hoc. sed presentia lras effectus. vel e
tiam quia signat voluntatem absolutā
qua aliquid connotat absolute.

17 **C** Ad illud quod obi: q̄ potentius est
illud contra cuius signum non potest
fieri. dñm: q̄ verū est qm̄ voluntas vult
olno q̄ nihil fiat nisi q̄ oñdit se velle.
s̄ diua voluntas nō est talis. imo vult
q̄ vnusquisq̄ habeat propriā liberta
tem. ⁊ faciat q̄ vult. Vñ potētia facien
di cōtra diuā voluntatē est a diua vol
untate. ⁊ iō non eēt potentior pp̄ hoc
Vñ distinguēdū q̄ posse facere. cōtra
signum voluntatis alicui⁹. aut ē. cōtra
voluntatē. ⁊ sic attestatur impotentie.
aut illud posse est a voluntate cuius ē
signum. ⁊ sic non attestatur impotentie
sed magis potentie. **C** Ad illud quod
18 obiicitur: q̄ contra omnia quis sit con
tra preceptionem que est maximum si
gnum. soluendum est p̄ interemptionē.

q̄ nō est maximum signum. q̄ impletio
matus est. Preterea hoc nichil facit
ad p̄positū. sed p̄tialitas in effectus et
absolutio l significatio. **C** Ad illud quod
19 obi. q̄ sit p̄tra p̄missionē. q̄ p̄cedit potest
nō peccare. dñm q̄ de⁹ nō d̄ p̄mittere
peccare nisi eū q̄ acti⁹ peccat. dum
peccat. ⁊ tunc impoē est eū nō peccare.
C Ad illud qd̄ vltimo obi. q̄ idem
20 fuit tibi p̄ceptū. ⁊ p̄missum: dñm q̄ per
missio multis modis accipit in scriptu
ra. p̄mo mō d̄ p̄missio nō cohibere.
sicut dñs p̄mittit mala. q̄ nō cohibet ⁊
hoc mō est signū voluntatis diuine di
stinctū. cōtra p̄ceptū. Alio mō nō pu
nitre t̄p̄alter. ⁊ sic d̄ libell⁹ repudiū p̄
mitti Matth. 19. Moyses ad duriciam
vestrā p̄mittit. Tertio mō non p̄hibe
re. ps. Trascimini ⁊ nolite peccare. glo
sa p̄mittit qd̄ necessitas est. nō p̄hibet.
Quarto mō p̄mittere est min⁹ bo
nuz in iulgere. super illud. 1. Corin. 7.
hoc autem dico secundum indulgenti
am. et cetera. glosa p̄mittit.

Questio. iij. Utrū deat de⁹
21 us mala p̄mit
tere. ⁊ sic v̄ Job. 12. Abundabit taber
nacula p̄donum. ⁊c. Grego. Dñs de⁹ qd̄
fieri non p̄hibet iustū est vt fieri sinat.
C Item: de⁹ debet cōseruare ordinem
quē instituit. sed cū deus creauit homi
nē dedit ei liberā voluntatē sed libera
voluntas d̄. eo q̄ libere p̄t q̄cqd̄ vult
ergo si vult malum. p̄t in malū. ⁊ cum
non debeat auferre hōi potētia quaz
dedit. d̄ ipsū p̄mittere peccare. **C** Itē
malum frequēter ē occasio maioris bo
ni: sed nō fieret nisi malū p̄cessisset. v̄
p̄t in passione p̄t. sed decet eū facere
⁊ p̄mittere id qd̄ est via ad melius. ⁊
cū nō possit malū facere solum d̄ p̄
mittere. **C** Item: de⁹ oia facit propter
laudē suā. sed in malis manifestat laus
diuine iusticie ⁊ mie. ergo si nō d̄ face
re p̄pter ampliationē sue laudis. nō de
bet impedire ne mala fiant. ergo. ⁊ ce.
C Contra. Rōm. 1. non solum qui talia
agunt digni sunt morte. sed qui consen
tiunt. glo. Consentire est facere. cū pos
sit arguere. ergo cum deus possit con
tere et impedire malum. si p̄mittit ⁊
tacet consentit: sed qui consentiunt di
gni sunt morte. ergo. ⁊ cetera. **C** Item
Aug. 19. de ciui. dei. c. 16. Ad innocen
tis officium non solum p̄inet nemini
malum inferre: s̄ etiā a peccato cohi
22

17 impossibile est stultus vel impius, ergo deus esse stultus vel impius, quoniam utrumque est impossibile. Et id dicit Hieronymus, qui dicit deum precepisse impossibile. anathema sit. Respon. dicens: quod cum queritur utrum deus possit precipere malum: hoc potest dupliciter intelligi. Aut malum manens malum: aut ita quod precipiendo faciat bonum. Primum simpliciter est impossibile. Secundum vero aliquo modo est possibile. licet non omnino. Est enim aliquid malum in se aliquid malum secundum se. Malum in se potest fieri bene. malum secundum se nullo modo potest fieri bene. imo hoc intelligere quod fiat bene est intelligere quod idem sit malum et bonum. potest ergo dici quod deus potest precipere malum in se, et non malum secundum se. quia nihil potest precipere quin bonum sit. post hoc preceptum est. et illud est malum in se, non autem secundum se. et ideo potest illud precipere et non aliud. Et hinc habet ortum quod dicit Bernardus, in libro de dispensatione et precepto. quod deus potest dispensare in preceptis secunde tabule et non prime. Et ratio huius est. quia in preceptis secunde tabule quantum est de ratione precepti tangitur siue precipitur ordinatio ad proximum et prohibetur de ordinatio ad eundem. De ordinatio autem respectu proximi nisi sit de ordinatio respectu dei, malum est in se. Et autem respectu dei, malum est secundum se, sicut cognoscere non suam, malum est in se, sed cognoscere alienam ex libidine: siue non suam, malum est secundum se. Sed deus in preceptis secunde tabule: dispensare potest, et contra illa potest precipere ratione predicta, nec ex hoc sequitur: quod precipiat contraria, quia mandatum speciale absolutum a communi sunt contra legem speciale. In preceptis autem prime tabule, non autem potest deus dispensare, quia eorum opposita sunt mala secundum se. ipsa enim precepta dicunt ordinationem ad deum siue in finem de sua ratione, et eorum opposita de ordinationem. Et ideo si contrarium precipere, precipere contra se, contra se autem non potest facere, et si illa precipere cum illa sint mala secundum se: ita quod nullo modo possunt bene fieri, aut deus vellet malum, quod est inconueniens, aut impune fieret malum, aut idem esset bonum et malum,

quorum utrumque est inconueniens simpliciter. Et id concedendum sunt rationes probantes quod deus non potest malum precipere, ut puta nullum manens malum, et hoc est malum secundum se. In ultima ratio de hoc precipit malum, non valet, et in soluta est. Ad illud ergo quod obicitur de Osee, dicitur quod illud fuit malum in se, sed cognoscere non sua, et virtus precepto factum est ei bonum, sed secundum quod fornicatio et actum libidinosum, et cognoscere aliquam ex libidine hoc dicitur nunquam preceptum. Ad illud quod obicitur de auctoritate Ezechielem, quod preceptum filius israel fuit, dicitur quod illud similiter precepit in quantum fuit malum in se, sed acciperem alienam, sed hoc potuit facere, quia cum deus omnium, dominum potuit transferre, sed nunquam precepit, quod ex libidine hoc facerent, illud enim est malum secundum se. Ad illud quod obicitur de eo quod precepit abrahe de Isaac, dicens quod illud non erat malum secundum se, quia Isaac huius non esset reus mortis sibi intelligenda ab hoste tamen ratione peccati origines reus erat mortis temporalis sibi intelligenda a deo, ad quam habebat necessitatem, et ideo deus habebat auctoritatem et ita de iure potuit illam abrahe et causa committere. In aliqui volunt dicere quod non precepit occidere sed offerre, sed contra hoc est glossa et textus, quia dicitur quod portauit ignem et gladium. Ad illud quod obicitur quod potest super omnem legem datam, dicens quod verum est quod potest, quia potest ponere, sed non potest destruere iam positum. Quia enim ordinatione ad ipsum dicitur aliqua in adacta sicut non potest contra suam iustitiam facere, sic nec contra illa precipere. Ad illud quod obicitur quod de non ente potest facere ens, dicens quod verum est quod potest facere, sed hoc non potest facere quod aliquid sit ens et non ens, et quia non ens non habet necessitatem ad hoc quod sit non ens, ideo potest fieri ens, sed aliqua sunt mala que si sunt de necessitate sunt mala, sicut mentiri et occidere deum, et ideo non est simile, quia si faceret ista esse bona faceret quod idem simul esset bonum et malum.

Distinctio. xlviii.
Qualiter voluntas nostra diuine conformetur.
I. liij.

Et ad tempus ad
hinc dupl'r vt in
se. vel put hz rō
nē penē. hoc mō
puit de' subtra:
here. et hōc mō
debet peccās vel
le. vt cū de' puz
niat. Un' regula
ghalis q' i oib'
q' scim' deū vel
le absolute tene
mur voluntate
absoluta velle.
Et i nob' velle
p'riū voluntate
p'ditionata. siue
q'riū i nob' est. qz
hoc docet nos. r
pp hoc dē aug.

quē finē suā q's
q's referat volūta
tē vt approbetur
vel iprobet. Pōt
ei velle bonū q's
nō p'gruat ei vel
le. r pōt velle bo
nū q's p'gruit. sz
nō refertur ad fi
nē rectū. r iō nō
est bōa volūtas.
¶ Ostendit q'
ad p'formitatem
volūtatis nostre
r dīne nō sufficit
p'formitas i ope
opato. Vel alit'.

¶ Bona dei volūtas. mala ho
minū volūate implet. vt i passio
ne xpi cōtingit. vbi quoddā fa
ctum est quod deus bona et iu
dei mala voluntate voluerunt.
Voluerunt tñ et aliquid q's de
us non voluit.

b

¶ Illud q's nō est pretermitten
dum q' aliquando dei volūtas
bona. per malam homis volū
tate impletur. vt in crucifixiōe
chri factū est quem deus bona
volūate mori voluit. Iudei ve
ro impia voluntate eum cruci
fixerunt. Et volebant iudei ma
la voluntate quoddam q's de
us voluit bona. volebat scilicet
vt christus pateretur r morere
tur: sed volebant et aliquid ali
ud quod deus nolebat. scilicet
occidere christū. q's fuit mala
actio r peccatū. Actum quippe
iudeorū non voluit deus. pas
sionem xpi voluit. sicut r in
ipso ps. christus ad patres ait.
¶ Tu cognouisti sessionem meaz
id est voluisti r approbasti pas

sionem meam ti
bi enim placuit.
¶ Voluit itaq' to
ta trinitas vt
christus patere
tur. nec tñ voluit
vt iudei occide
rent. quia voluit
penā christi. sed
non voluit cul
pam iudeorum:
nec tamē noluit
si enim noluisset
nec fuisset. Sed
ad hoc opponi
tur sic. Si voluit
de' vt xpus pa
teretur voluit.
vtiq' vt patere
tur a iudeis vel
nō. Si voluit vt
non pateretur a
iudeis. cum pas
sus sit factum ē
itaq' q's voluit
deus non fieri.
¶ Si autē voluit eū
pati a iudeis. No
luit itaq' vt iu
dei occiderēt eū
¶ Ad q's rīden
tes dicimus sim
pliciter concedē
b dum esse q' de'
voluit christum
pati r mori: quia
eius passio bo
num fuit. e t cau
sa nostre salutis
¶ Cum autem di
cirur volebat eū
pati vel occidi a
iudeis. hoc disti
guendum est.

¶ Multū itest r.
¶ b ¶ Deus volu
it christum pati
et mori et cetera.
¶ Cōtra videt
enim male dice
re. quia occidit
re christus erat
malū facere cō
tra christum oc
cidit fuit malum
fieri. si ergo de
us voluit chm
pati. deus volu
it malū fieri q's
sup' negatū est.
¶ Rñ. dōz q' occi
dere xps fuit ma
lū p' pōnez ad
subiectū. qñ q'
accipit passio.
aut simpl'r acci
pit. aut incōpar
atiōe ad patiē
tē siue ad susti
nentē penā r sic
simpl'r est bonū
aut in compara
tione ad inferē
tem. r sic ex illo
respectu iudica
tur malū. q' ma
licia mori pot'
intentionem re
spicit q' actum.
Et primo modo
est sensus. chri
stum pati a iude
is est bonum id
est christum su
stinerē penā quā
iudei intulerūt
est bonum. Se
cundo modo est
sensus xpm pati
a iudeis est bo
num. i. passionē
inferri xpo a iu
deis est bonum.
et sic falsum. qz
illatio passiois
nō fuit nisi ma
la sed sufferere
ēta non fuit nisi
bona. r sic disti
guit magister.

Oppō.

Rñō.

5 **C**AD et volebat. **7c.** Inuit q̄ actio iudeoz fuit mala. **C**ōtra p̄r fallū dicere. q̄ actio iudeoz fuit cā passiois s̄z si cā imediata mala. **7** effectus ergo si actio fuit mala. **7** passio h̄m̄. **7** Wicēduq̄ istud ē verū de actioe **7** passioe in eodē ḡne bonitatis. sc̄m q̄ vñū est cā alterius. **7** s̄z ergo q̄ actio iudeoz fuit causa passiois in genere nature. et in illo ḡne sicut actio fuit mala. ita et passio. s̄z nō fuit cā i eodē ḡne mortis. imo ch̄rī bona intentio passionē voluntaria diligebat in bonum finem econtra i actioe iudeoz non habente rectum finē. nō i ḡne mortis actio fuit mala. **7** s̄z displicēs et passio bona **7** deo placēs. **7** sic patet totum.

6 **D** **C** **Q** t̄m bonū fuit. p̄t apl̄s pertr̄ q̄ id fieri nolebat ab ip̄o qui occisus est. s̄z th̄a diceret. **C**ōtra. s̄z hoc p̄t q̄ q̄cumq̄ dolet et tristat circa passionē xp̄i eēt redarguendus. ergo peccauit tristissima m̄f dum doluit. sicut d̄r Luce. **ij.** Quā ip̄s sine aliam p̄tr̄

Si enim intelligitur sic volebat eum sustinere passionē siue crucifixionē a iudeis illatā ver̄ est sensus. Si h̄o itelligit sic volebat vt iudei occiderēt eum. falsum est.

C Non enim volebat de actione iudeorū que mala erat. sed volebat passionē bonam. **7** hec voluntas per malas iudeoz volūtates impleta est. **U**n de Au. in enchi. deus quas dā volūtates suas vt q̄ bonas implet per malorū hoīz volūtates malas. sicut p̄ malū uolens iudeos bona voluntate patris xp̄s pro nobis occisus est.

D **Q** t̄m bonū fuit apostolus pertr̄us quando id fieri nolebat. s̄z th̄anas ab ip̄o qui occisus est diceretur. Ecce manifeste habes magnum bonū fuisse q̄ xp̄s occisus ē. **7** hoc bonū q̄ pertr̄ nolebat. ideo redargutus est.

Soluit q̄

nem collateralē **U**trum facti debeant passionē xp̄i velle.

C Ex quo soluitur q̄d qua queri solet. vtrū vris sc̄tis placere debuerit q̄ xp̄s pateret vel occideret. **D**ebuit eis placere intuitu n̄re redēptionis. sed non intuitu ipsius cruciatu. **U**oluerunt ergo ac vehemēter cupierūt christum mori propter liberationē hominis et impletionē diuine voluntatis. sed nō voluerunt delectatione ipsius afflictionis. **D**e eodem ergo legebantur et tristabantur. s̄z ob aliud gaudebant et propter aliud dolebant. **U**olebant ergo christum mori p̄ hominis redemptione. **7** tamē de morte ipsi diuersis causis corda eorum varie mouebantur.

Mouet questionē circa p̄dictam. **Q**uō sentiendū sit de passionibus sanctorum an vel le an nolle debeamus.

C Si vero querit vtrum eodem modo sentiendū sit de passionibus et martyrijs sc̄torū. **D**icim⁹ aliquam esse d̄ram inter passio-

sibit gladius. **P**eccauerit s̄r apl̄. **F**alsum est d̄r apl̄s. **ij.** **T**his mo. **ij.** **S**i sustinetur **7** p̄gnat b̄m̄. **7** h̄m̄ d̄c̄ d̄ q̄ dolere e d̄ aliquo est dupl̄ c̄ter. **A**ut ita q̄ dolens volūntate r̄ōnis ab soluta velit d̄r̄i eī de quo dolet. et sic nulli licuit. **D**olere de passione xp̄i. **E**t petr̄. q̄ volūntate r̄ōnis d̄r̄i volēbat est redargutus. **A**llo mō dolere de aliquo ē ferr̄ ad d̄r̄m volūntate p̄teritis. t̄m nihilom̄ n̄ hoc velle volūntate absoluta. sic bonū est p̄dolere xp̄o. **7** p̄ie affici c̄tra eum. **7** sic afficiunt vris sc̄i q̄ magnas ḡras agūt deo. **7** passiōe xp̄i. s̄z t̄m mouent i p̄sides ratiōe dolor. sicut **7** benigniss̄i martyr̄o maris in filia fuit mota est passione.

August.
i Eschi.

nem capitis et membrorum. Christi
namque passio causa est nostre salutis quod non
est passio alicuius facti. Nullus enim
passio redempti sumus nisi christi.
profuert quod de non modo eis qui pas-
si sunt. verum etiam alijs fidelibus ipso-
rum passiones. Verumtamen nostra redem-
ptio non sunt. hec enim passio illi so-
la potuit quod de se et homo. Illi ergo
passione creditum pie mentes vo-
luerunt et optauerunt fieri sicut fu-
turum credebant. Passiones vero sancto-
rum possumus velle et nolle et verum
et bona voluntate si rectos nobis
proponamus fines. Cui ei placuit
pauli passio eo fine. quia promissum ei
per hoc augmentum et pactum cernebat bo-
nam verum habuisse voluntatem. quod volun-
tati eius congruebat quod cupiebat dis-
solui et esse cum christo. Qui autem voluit
eum declinare passione et refugere
manum iniquorum pro passione pietatis.
et ille habuit bonam voluntatem
Ubi Augustinus in ency. Bone appare-
bant voluntates piorum fidelium quod no-
lebant apostolum paulum hierusalem
pergere. ne ibi pateret mala quod Aga-
bus propheta predixerat. et tamen hoc
illum deo pativolebat pro annun-
cianda fide christi. exercere martirem
christi. Neque ipse bonam voluntatem suam
implevit pro christianorum voluntates bo-
nas. sed pro iudeorum malas et ad eum
potius pertinebant quod nolebant quod vo-
lebat quod illi pro quos volentes fa-
ctum est quod volebat. quia id ipsum ma-
la voluntate fecerunt quod deo bona
voluntate voluit. Ita et in passione
christi factum est quod enim deus voluit.
hoc idem iudas et dyabolus. sed illi
mala voluntate. deo vero bonam vo-
luntate. scilicet ut christus moreretur
Verumtamen illi actum voluerunt quem
deus non voluit.

Intelligenda pre-
sentis distinctionis
queritur de confor-
mitate voluntatis
nostre ad voluntatem
dei. Et circa hoc
duo principaliter
queruntur. Primo
queritur de ipsa conformitate quantum
ad quidditatem. Secundo queritur de ipsa
quantum ad intentionem. Circa primum articu-
lum duo queruntur. Primo utrum possi-
bile sit voluntatem nostram conformari volun-
tati divine. Secundo utrum conformitas vo-
luntatis nostre ad divinam faciat volun-
tatem nostram iustam.

Questio. i. Quod non sit possibile
voluntatem nostram conformari voluntati
divine ostenditur sic. **2**
Esa. 55. Sicut exaltatur cella a terra. ita
exaltate sunt vie mee a visceribus et cogitationibus
mee a cogitationibus vestris. sed sicut est in vis-
ceribus et cogitationibus. sic et in voluntatibus. ergo si celum et terra
non habent conformitatem. immo deformi-
tatem. ut scilicet nec voluntas nostra et vo-
luntas divina. Si dicas quod autoritas in-
telligitur et loquitur de malis. Contra
super illud psalmi. Exultate iusti. glo. quan-
tum distat deus ab homine: tantum distat vo-
luntas dei a voluntate hominis. ergo etc.
Item infinite distans nulla est propor-
tionalitas sed deus et homo distat in infinitum
cum unum sit finitum. et aliud sit infinitum.
ergo nulla est conformitas voluntatum.
Item si voluntas nostra conformatur
divine. aut per se ipsam. vel in tertio
Si in tertio. ergo divina voluntas et hu-
mana. conveniunt in aliquo communi. et si
hoc. ergo habent aliquid simpliciter se
quod est inconueniens maxime in divi-
na voluntate. Restat ergo quod si est con-
formitas quod seipsa conformetur. ergo vo-
luntas est ipsa conformitas. sed confor-
mitas non potest esse difformitas. ergo
voluntas nostra non potest discordare
a divina. quod est manifeste falsum.
Item si voluntas nostra est confor-
mitas divine. aut hoc convenit essentialiter
aut per participationem. Et essen-
tialiter redit idem quod prius. Si per par-
ticipationem quero de illo per cuius par-
ticipationem voluntas est conformis.
utrum sit conforme. vel non. Si non
non potest conformare. Si sic. tunc
aut essentialiter. aut participative. etc.

go vel erit abire in infinitum. vel stare in aliquo creato & sic performare deo p' eentia. vel voluntas performat deo p' i: creati sed nō est abire in infinitū. nec est ponere & deus sit performitas volū tatis humane ad deū. ergo aliqd crea tū eentia'r est p'forme. s; qd eentia'r est p'forme alicui eentia'liter puenit cū illo. Et qd eentia'liter puenit cū illo. & eiusdē eentie. ergo ꝛc. ¶ Cōtra. l. Cor. vi. Quis adheret deo vn' sps est. sed nō est vnus sps p' vnitate nature. ergo est vnus p' cōformitate voluntatis. ¶ Itē Mat. xij. Dis q' facit voluntatem p'ris mei q' est in celis. ille me' fr' et so ror ꝛc. sed nō est verū q' sit frater per p'pinq'itate sanguinis ergo est frater p' p'formitate voluntatis & dilectionis. ¶ Itē quascūq; voluntates contingit velle. idē & velle opposita. p'ingit p'for mariz diffomari siue h'riari. sed volū tas diuina & humana sunt h'mōi. hoc p' ergo ꝛc. ¶ Itē quascūq; voluntates p'ingit a diuitē ordinari p' pfectā pō s' dētā & obedientiā p'ingit a diuitē cō formari. s; voluntate humanā cōtingit diuile p' oia subiacere & obedire. ergo ꝛc. ¶ Rñ. dōm q' aliqd p'formari alicui cōtingit dupl'r. Aut quātū ad similitudī nē aut quātū ad habitudinē. Quātū ad similitudinē p'ingit tripl'r. Aut qñ ali qua duo participant tertiu in quo assi milātur vt agnus & n'r albedine. Aut cū aliq' duo sic se h'nt. q' vnū est similitudo alterius. vt spēs coloris siue vdo lū assimilāt siue p'formāt. Aut qñ ali quid participat similitudinē vt speculū vel oculus assimilāt vel p'formatur corporei objecto. P'io modo nō est pos sibile aliqua creaturam deo cōforms; ri. Scdo modo aliqua creatura deo cō formatur p'puta gratis que d' similitu do dei. vel gila que ē dei formitas. Ter tio modo assimilatur & cōformatur aia que h'z gratiā & gloriā. de hac cōfor mitate nihil ad p'fens. Alio modo cō tingit cōformari aliqd alicui h'm similitē habitudinē siue cōparationē. q' pōt dici p'portio. cū est rerū eiusdē g'nis. & p'portionabilitas cū est rerū diuersoꝝ generū siue nō eōdicantū vt fiat v's l' verbo. Large tñ loquendo v'raꝝ pōt dici p'portio. & hec nihil ponit cōe. q' est per cōparationē duoz ad duo. & po test esse inter sūme distācia. & h'm hanc pōt voluntas n'ra p'formari diuile. p'z p'

similitē habitudinē ad actū. vt sicut deo qd vult. vult liberaliter & charitastur. tra & homo. & p' similitē cōparationē ad objectū. vt qd vult deus. velit hō. & eo dē sine quo vult deus. velit hō. hoc tor tū possibile est esse. & totū possibile est nō esse. & ideo possibile est voluntatē no stram diuine cōformari et diffomari. Et cōcedēde sunt rōnes ad hoc. ¶ Ad illud ergo qd obh'citur q' distat deus ab hoie & humana voluntas a diuina in infinitū. itā p' rñso. q' hoc nō impedit conformitatē cōparationis. & impediat conformitatē equalitatis & vniocatio nis. ¶ Ad illud qd obh'citur. vtrū i seip sa. vel i tertio p'formetur. vōm q' nō i seip sa nisi loquamur de p'formitate lō ginqua: q' attēditur i imagine. Si autē loquamur de p'formitate p'pinq'ua. que cōstitit similitudine. sic nō seip sa cō formatur. s; mediāte g'ra que nō est tā q' tertiu ab vtroꝝ participatū. sed est sicut similitudo vn' & p'prietas alte rius. Cū g'ra est similitudo eentia'lis. nō tñ opz q' eentia'liter pueniat in ter tio. q' similitudo seip sa puenit cum eo cui' est similitudo. et sic patet objecta ambo. S'lt'r si loquamur de p'formitate quātū ad habitudinē dicemus q' volū tas nō seip sa cōformatur. sed p' cōpara tionē ad alterū qd tñ negz est de essen tia diuine voluntatis nec humane. nec tan q' tertiu participatū ab vtroꝝ. et sic p'z illud. ¶ Ad illud qd vltimo h'ri tur vtrū p'formet p' eentia aut p' par ticipationē. Dicendū q' nec sic. nec sic sed conformatur per p'portionē. siue per consimilem habitudinē. et sic pa tet illud.

Questio. ij. Vtrū cōformi tas voluntatis nostre ad diuinā facta eā iustā. Et q' sic. vt. q' super illud pō. Rectos decet collaudatio. Glo. Recti sunt q' dirigitur cor suū h'm voluntatē dei. que recta est. ¶ Itē. ij. Cor. vi. Que participatio ius ticie cū iustitate. aut q' societas iustis ad tenebras. q. d. nulla. si ergo diuina voluntas iusticia est & lux & humana vo luntas sit iniqua. nō pōt esse cōformis ergo si est cōformis. necesse est esse ius ticiā. ¶ Itē cōformari regule iusticie nō est aliud est q' iustificari. sed volun tas diuina est regula iusticie. q' nō po test obliuari ad aliquid iniquū. ergo conformari voluntati diuine est iustificari.

carl. ¶ **I**te intellectus noster non potest conformari diuino quoniam efficitur per rationem, ergo nec effectus noster potest conformari diuino quoniam efficitur iustis. si autem enim veritas est rectitudo intellectus, sic iusticia est rectitudo affectus. ¶ **A**ugustinus magister dicit, et est verbum Augustinus, quod voluntas dei bona, per hominem malas voluntates implet, sed vult effectus non procedit ab vna causa, nisi ille cause ad iustitiam conformatur, et pergit mala voluntate die conformatur. ¶ **I**te conformitas voluntatis presertim in volendo et nolo id est, si impius potest velle et nolle, quod deus vult et non vult, ut ponit exemplum Augustinus de piano filio, qui prope vult mori, quod et deus vult ergo conformitas non facit voluntatem iustam. ¶ **I**te quis voluntas dei sit beata, tamen voluntas illi conformis non propter hoc est beata, ergo pars ratione quis sit iusta, non propter hoc voluntas conformis est iusta. ¶ **I**tem si conformitas facit voluntatem iustam, cum velit hominem qui patitur iniuriam vindicare, si ille qui patitur iniuriam vult se vindicare, iuste vult, ergo iustum est exigere vindictam. Si tu dicas quod deus vult hominem vindicare, sed non vult quod homo vindicet se, hoc non soluit, quia saltem tunc licet et homo appetere quod deus ipsi se vindicaret. ¶ **R**espondendum dicitur quod conformitas voluntatis nostre ad diuinam attenditur secundum proportionem sicut dicitur etiam est duplex est autem proportio voluntatis, scilicet ad actum et ad volitum. Similiter proportio ad actum consistit in hoc quod sicut deus quod vult, vult ex charitate, et liberaliter siue iuste, et recto siue sic et homo velit. Similiter proportio ad volitum est, ut quod vult deus, etiam homo velit, potest ergo conformitas attendi secundum hanc duplicem similitudinem et comparationem et sic est sufficientes et facit voluntatem iustam. Potest iterum attendi solum secundum alteram, puta secundum volitum, et sic est deficientes cum caret ad illam similitudinem, et hoc si sufficit ad iustitiam. De prima conformitate procedunt prime rationes, de secunda sequitur. ¶ **A**d illud quod tertio obijciatur quod conformitas non facit beatam animam, ergo nec iustitiam, dicendum quod beatus dicitur iustitiam conformata. Unde plus requiritur ad hoc ut voluntas fiat beata quam ut fiat iusta, et ideo non sequitur quod si non facit beatam quod non faciat iustam, sicut

conformitas sufficiens que est in voluntate ratione volendi facit voluntatem istam, sic conformitas superexcellens facit eam beatam, illa autem est superexcellens quoniam in omnibus diuine conformatur, et ex nulla parte est difformis, nec ali quo saltem in modico. ¶ **A**d illud quod obijciatur ultimo iam per rationem, quia appetens vindictam non conformatur se deo modo, siue in ratione volendi, deus enim tantum iustus iudex vult hoc zelo iusticie, qui autem appetit vltionem sui, siue sue iniurie ut plurimum vult libidine vult dicte, si autem aliquis appetat solum zelo iusticie sicut deus et ex charitate tunc diceret eum habere voluntatem iustam.

¶ **Q**uoniam sequenter quatuor ad secundum articulum, queritur de intentione ad conformitatem, voluntatis diuine, et circa hoc duo queruntur, primo queritur utrum tenemur conformare voluntatem nostram voluntati diuine in ratione volendi ut velimus ex charitate quod volumus, et secundo utrum tenemur conformare in volito.

Questio. i. ¶ **Q**uoniam tenemur in ratione volendi ut quia tenemur quod facimus facere iuste. ¶ **U**bi dicitur, et i. iuste quod iustum est erexit, sed non sit iuste, nisi quod homo facit secundum conformitatem voluntatis quatuor in ratione volendi, ut velit ex charitate, et cetera. ¶ **I**te tenemur diligere deum ex toto corde, quia hoc precipit dicitur, et dicitur idem iterum dicitur, et hoc non potest fieri nisi ex charitate, et tenemur ad conformitatem in ratione siue in forma volendi. ¶ **I**te tenemur deo veraciter obedire, et hoc facit non obedit deo, nisi quod facit ex voluntate quam acceptat deus, hec autem est voluntas informata charitate, ergo cetera. ¶ **I**te propter quod vnum quod et illud magis scilicet, propter conformitatem voluntatis ratione volendi ad conformitatem voluntatis in volito, quoniam finis precepti est charitas, ut dicit apostolus, i. Thimotheo, i. ergo multo fortius obligamur ad conformitatem in ratione volendi, ut quod volumus velimus ex charitate. ¶ **L**eontra, deus vult et precipit parentes honorari, esto quod oportunitas se offerat quod aliquis honorat patrem ex naturali pietate se non ex charitate constat quod non peccat, et non conformatur voluntati suam nisi in volito, ergo non tenetur ad rationem volens dicitur, ¶ **I**tem, si tenemur conformare volun-

tatem nostram die in ratione volēdi sicut in politico. ergo quiescēt q̄ volumus aliquid si ex charitate deficit illud ad quod tenemur. ergo peccamur in oī actu. nullus ergo actus est indifferēs. ¶ **¶** Item si tenemur p̄formare i rōne volēdi. cum ergo p̄ctōs habeat voluntatē a deo cōtinue in hoc deficiēt. q̄ nō h̄y charitatē. ergo cōtinue in oī instātī peccat. ¶ **¶** Item nullus pōt conformare voluntatē suam diuine in ratione volēdi. nisi habeat charitatē. sed nō est in nostra potestate habere charitatē. ergo hō tenetur ad impossibile. Si dicas q̄ pōt facere qd̄ si se est. quo facto habebit charitatem. q̄ pōt se disponere ad charitatem. Obijciatur de obstinate r̄ de eo. qui actualiter est i p̄ctō. d̄ n̄ peccat. r̄ est in actu illo. nō pōt se cōformare. ergo nō tenet. q̄ si nō tenet r̄ alij tenent. repositat cōmodū de malicia q̄ si hoc nō est conueniens. nulli ergo tenent. ¶ **¶** R̄n̄. q̄ tenemur conformare voluntatē nostram voluntati diuine in ratione volēdi. ut. si. velimus ex charitate. r̄ hoc p̄ q̄ tenemur eū diligere ex charitate. Attēdendū autē q̄ hec est obligatio p̄ modū p̄cepti affirmatiui. Differt enī obligatio p̄cepti affirmatiui et negatiui. Nā negatiui obligat sp̄t ad sp̄. affirmatiui autē tm̄ obligat semp. nō ad s̄. per. sed p̄ loco r̄ tpe. sicut nō obligat ad semp ita nec ad oēm actū voluntatis. nec ad oē p̄ceptum. sed tñc soluz qñ tenemur exire in actū charitatis. ¶ **¶** Nō notandū q̄ sic tenemur ad hoc q̄ nunq̄ ad contrariū. sicut velle qd̄ deus vult ex liberalitate. Ad hoc etiā tenemur p̄ loco r̄ tpe. si habemus charitatē. si autē nō habemus. nō ad hoc tenemur. sed ad equalēs. q̄ tenemur facere qd̄ in nobis est vt habeamus. r̄ ad hoc similiter pro loco r̄ tempore obligamur. Ex his patet r̄ h̄sio ad obiecta.

15 ¶ **¶** Quod enim obijciatur q̄ aliq̄s sine p̄ctō honorat parētes. etiā ex naturalī pietate. Ad q̄ p̄p̄t̄. et ex hoc seq̄tur q̄ nō in oī actu tenetur p̄formare. n̄ tñ sequit̄ q̄ n̄ teneatur. q̄ hoc p̄ seq̄ns qd̄ obf̄ de ḡn̄alitate actuum. Patet etiā aliud qd̄ obijciatur de generalitate t̄p̄is. ¶ **¶** Ad illud qd̄ ultimo obijciatur q̄ non est in potestate nostra habere charitatē. Dicendū q̄ in potestate habentū charitatē est. r̄ in potestate nō habētū. non propinqua. sed dispo-

situa. pōt em̄ quilibet facere quo facto habeat charitatē. r̄ iō si nō faciat. imputat sibi. nec excusat p̄ ipositatē q̄ nō ē ipositas. vbi succurrit aliūde p̄as. r̄ nō deficit. nisi p̄pter n̄sam negligentiam. ¶ **¶** Ad illud qd̄ obf̄ de obstinate. Ad q̄ nullus est adeo obstinatus q̄ nō possit facere qd̄ in se est. r̄ q̄ nō possit redire ad cor. r̄ iō tenet sicut r̄ alij. n̄ nō p̄ quibet instātī. s̄ p̄ loco r̄ tpe. Si autē tu q̄ras qd̄ sit locus r̄ t̄p̄s. melius docet vnicuique q̄ ars. in qñ d̄ns visitat enim interuocatione. vel extertionū p̄dicatione. vel aliquo tali in quo est oportunitas redeundi ad cor. si tūc negligat incidit in contempnū r̄ omissionis p̄ctm̄.

Questio. ij. Utrū teneamur conformare voluntatē nostrā voluntati diuine in politico. Et q̄ sic vt Mat. xij. Qui nō est mecum contra me est. ergo si nō p̄sonat deo in politico est contra deum. ergo si tenemur deo non esse contrariū. tenemur velle quod deus vult. ¶ **¶** Item: super illud ps̄. Non adhesit mihi cor prauum. Glo. prauum cor atq̄ distortum habet: qui non vult hoc quod deus vult. s̄ tenemur vitare cordis prauitatem. ergo tenemur velle quod deus vult. ¶ **¶** Item: Tullius diffinitēs amicitia dicit q̄ amicitia r̄ idem velle ē idem nolle in rebus honestis. sed tenemur deo seruare amicitiam. ergo et idem velle. ergo idem velle in honestis. sed deus non vult nisi iustum et honestū. ergo debemus nostrā voluntatē sue conformare in omnibus. ¶ **¶** Item: oīs intellectus qui discors dat a prima voluntate siue cognitione in cognito est falsus. ergo oīs affectus est iniquus. qui non concordat cum diuina voluntate in politico. ergo r̄ cetera. ¶ **¶** Item: tenemur velle quod deus p̄ceptit. aut ergo quia p̄ceptit. aut q̄ vult. Ad q̄ p̄ceptit. quilibet qui fuerit munus dati. quibus datus est p̄ceptus a d̄no. r̄ tacendo nō peccauerunt in reuelādo. quia diuina inspiratione cognouerunt d̄nū deū nō velle illud qd̄ p̄ceptibatur. ergo tenemur velle. q̄ deus vult. ¶ **¶** Item: tenemur credere non tantū quod p̄ceptit deus credere. sed etiam oē quod dicit esse verum. ergo a simili tenemur velle non tantū quod p̄ceptit deus velle. sed omne qd̄ indicat se velle tanq̄ bonum. ergo tenemur velle oē quod dicitur deum velle. Contra Aug. in Ench.

aliquando hō bona voluntate vult qd nō vult deus. ¶ Itē: vtri sancti frequēter volunt opposita scilicet ap̄ls volebat alligari in hierl'm. ⁊ discipuli volebat Act. 21. Sed cōstat qd de⁹ aliq̄ dillō: ū volebat. ergo licet cōtrariū diuine voluntati velle meritorie. ergo. ⁊ cetera. ¶ Itē: si tenemur in vobis conformare. ergo cū in indifferentib⁹ non sit nobis voluntas diuina determinata. qd cū qd vult alqd in differēns determinate. cōmittit se discriminari ergo peccat mortaliter qd absurdū est. Si dicas qd tenetur qū scit dñi voluntatē. Cōtra. Si cōsentia nō iducat nonū pctm̄ neq̄ tentionē sed solū aggrauat pctm̄. ergo propter sciam nemo tenet. sicut nec ignozans. ¶ Item Hieremias volebat super destructionē hierl'm in trenis ⁊ hūis flebat sup hierusalē Luc. 19. Beata vtrgo ⁊ apostoli super passionē xp̄i. Si fiebāt ⁊ volebant. ⁊ dolor est de reb⁹ q̄ nobis nolentibus accidunt. ergo nolēbant et p̄stat qd oēs hī merebant. ⁊ sciebāt deū velle contrariū. ergo licite ⁊ meritorie possumus velle contrariū diuine voluntatis. etiā vbi scit. ¶ Itē: quātuncūq̄ prelati me⁹ vult aliquid. non teneor illud velle nisi mihi p̄cipiat. etiā si scia ipsum velle. ergo pari rōne quātūcūq̄ vult de⁹ alqd. nō teneor illud velle quātūcūq̄ mihi innotescat. nisi de⁹ michi p̄cipiat. ¶ Itē: qd de⁹ consultat ⁊ nos scimus eū velle. tñ nō tenemur velle q̄nto multū sibi placeat. etiā p̄ceptū. ergo nō tenemur velle oē qd scim⁹ deū velle. ¶ Itē. ad hoc dicit alqd qd non tenemur conformare voluntatē nostrā voluntati diuine loī qd vult de⁹ sed hoc est perfectionis ⁊ supererogationis. ⁊ hoc erit i patria. sed ad hoc i hī tenemur. qd ipse nos vult velle. Dicit autē qd de⁹ solū vult velle qd p̄cipit. ⁊ nolle qd prohibet. hec enim sunt signa p̄ q̄ sufficienter indicat nobis suam voluntatē qua vult nos velle alqd in alijs volitis siue innotescant siue nō licet velle contrariū sine pctō. ⁊ p̄ hoc solunt ad p̄trā q̄ partē. Unde dicit qd licet nobis aliqua velle pp̄te. q̄ nō de cet velle opposita. vt p̄ de destructione gentis nostre. ⁊ de calamitatibus iustorum ⁊ consimiliū etiā si deus plus v̄l disponat plure oppositū possum per e re ⁊ velle. Sed licet ista p̄ia sit facilior. tamen quia Augu. dicit qd ipius est cui

non placet diuina prouidentia. nō tam sū videtur qd homo teneatur velle dei mandata: qd etiam qd teneat velle dei opera. Et iterum quomodo non recalcitrat voluntas nostra voluntati diuine. quando deus vult aliquid ⁊ nos volamus contrarium. omnino videtur et re pugnant. Et iterum glo. predicta videt dicere qd homo qui non vult quod de⁹ vult. habet cor prauum. non dicit quod deus vult ipsum velle. vel quod deus precepit. ¶ Præterea aliter dicendum qd reuera non tenemur velle omne qd deus vult. sed solum quod vult ⁊ tñno tescit. nec adhuc illud omne. Ideo nolendum qd aliquid offendit se de⁹ velle absolute. ⁊ quantum in se est bona que facit. ⁊ hec tenemur velle simpliciter ⁊ absoluta voluntate quantum in nobis est. Aliquid offendit se velle voluntate absoluta. sed oppositum velle quantum in se est vt mala que infligit. ⁊ hec tenemur velle voluntate absoluta ⁊ de liberatina. tamen oppositum possumus velle voluntate p̄tatis. vt dicit hugo Unde sicut deus non delectatur in nostris peccatis. s; magis dicit. ben ben cōsolabor super hostibus meis. Esa. 1. sic ⁊ nos. Unde hugo distinguit in nobis triplicem voluntatem sc; rationis pietatis ⁊ carnis. Et in christo quadruplicem extendens nomen voluntatis. Unde dicit in libro de voluntatibus christi loquens de christo. Voluntas deitatis per iusticiam sententiam dicebat. voluntas rationis per obedientiam veritatem approbabat. Voluntas pietatis per compassionem in malo suspirabat. Voluntas carnis per passionem in malo proprio murmurabat. Et ideo voluntate rationis debemus etiam velle malum peme. quod scimus deum velle. sed voluntate pietatis possumus condicionaliter. siue quantum est in nobis (si deo placet) non velle. nam et ipse de⁹ quantum in se est non vult sicut predictum est. Aliquid enim ostendit se deus velle quantum in se est. circa quod consistit substantialiter ordo salutis. vt sunt ea que p̄cipit fieri. et que p̄cipit nō fieri. et hec tenemur velle. Alqd ostendit deus se velle quantum in se est circa quod consistit expeditio salutis. vt sunt ea que consultat. et ad talia non obligat nec vult obligare. vult enim aliquos saluare sic. aliquos v̄l latios

19

20

21

22

18

- ti ire. Ex his ergo patet q̄ tenemur ge-
 neraliter velleet conformare volunta-
 tem nostram non in omni volito. sed in
 omni eo quod innotescit quattuor mo-
 dis predictis. alioquin frangeretur a-
 micitia. et de tali volito currunt ratio-
 nes et auctoritates. Ideo enim piece-
 pto diuino tenemur nos conformare.
 quia vult nos velle q̄ precipit. et hoc
 scimus. et prelato meo teneor confor-
 mari in hoc quod expresse scio ipsum
 velle me velle. sed in prelato nescio ni-
 si per mandata. sed in deo scio per alta
 23 signa. sicut predictum est. ¶ Ad illud
 quod obiicitur. q̄ in nullo potest discor-
 dare intellectus. quia fit falsus. et. ¶ Dis-
 cendum q̄ non est simile de bono et ve-
 ro. nam verum dicitur absolute. bo-
 num vero in relatione ad fines. et q̄ duo
 opposita non sunt simul. ideo non pos-
 sunt intellectus discordantes esse veri.
 sed bonum dicitur in relatione ad finem. et
 q̄m opposita vltra possunt ad eandem
 finem ordinari. ideo simul possunt esse
 bona. et affectus respectu eorum esse recti.
 ideo non necesse est in omni volito cō-
 formari. quia oppositum possumus sã-
 cte velle. quia ordinare in finem. s̄ op-
 positum eius q̄ deus vult nos velle. nō
 possumus ordinare in finem. q̄ deus non
 24 acceptat illud. ¶ Ad illud quod obiicitur
 ad contrarium q̄ non tenemur ad
 omne volitum. Dicendum q̄ verum est.
 quia nec ad volitum q̄ volitum. nec q̄
 scitū sed q̄ scitum esse volitum a deo.
 ita q̄ nos velle illud. Aliter tñ p̄t
 dicit q̄ tenemur. q̄ absolute volitum. s̄
 excusamur per ignorantiam maxime vbi
 adhibetur debita diligentia. sicut ali-
 quis obligatur ne cognoscat non suã.
 Unde de obligatione inducente culpã
 falsum est quod dicit q̄ scientia nō in-
 ducit nouam obligationem. sicut enim
 ignorantia facti excusat a toto. ita sci-
 entia per oppositum cum diuina volun-
 tas faciat aliquem esse obligatū vt nul-
 lo mō possit in contrariū sine culpa. et
 sic in proposito. et sic patet illud. ¶ Ad
 25 illud q̄ obiicitur de x̄po et beata vir-
 gine et alijs cōpatientibus. Dicendum
 sicut dicitur est q̄ voluntate absolutã vo-
 lebant q̄ deus volebat. tñ voluntate cō-
 ditionata siue voluntate pietatis debe-
 bant velle cōtrarium. et hac voluntate
 merebatur q̄m hoc non est nature tñ.
 sed etiam rationis. precipue autē hac

voluntate merebatur in x̄pi filij passio-
 ne beatissima mat̄ et virgo Maria. cui
 patienti (quantū secus multibus fra-
 gilitas sustinere poterat) cōpatientatur
 Nullo tñ mō est dubitandū. q̄n virtus
 eius animus. et ratio cōstantissima: vel
 let etiam tradere filium suum p̄ salute
 gñis humani. vt mater per omnia con-
 formis esset patri. Et in hoc miro mo-
 do debet laudari et amari. q̄ placuit ei
 q̄ vnigenitus suus pro salute generis
 humani offerretur Et tñ etiam p̄passa
 est. vt (si fieri potuisset) omnia tōmēta
 q̄ filius pertulit ipsa multo libentius sus-
 tinuisset. Vere q̄ fuit fortis. et pia dul-
 cis pariter et seuera. sibi parca. et nobis
 largitissima. Hec ergo precipue est amã-
 da et veneranda post trinitatē summas
 et eius prolem beatissimã dñm nostrum
 Iesum christum: a cuius divinitatis mys-
 terio enarrãdo cetera lingue deficiūt.
 quia consummatio sermonum ipse est.
 Et ergo qui potest omnia facere super
 abundantius q̄ petimus. aut intelligi-
 mus secūndum virtutem que operatur
 in nobis ipsi gloria in ecclesia et in ch̄-
 isto Iesu in omnes generationes seculi
 seculorum. Amen.

¶ Primum scriptum Beati Bonaven-
 ture doctoris seraphici ordinis mĩno-
 rum super sentētiã. quod (veluti et tri-
 um subsequentium librorum scripta)
 ab innumeris quibus hactenus statu-
 it erroribus atq̄ defectibus accuratĩ
 sine limatum fuit siue deterum. dicit
 genti atq̄ perurgili cura reuerendissi-
 mi magistr̄i nostri sacre theologie doc-
 toris Parrhisiē. fratris Stephani
 brulliferi: dudum eadem scripta magis
 tē partim: partimq̄ methis dilucidan-
 tis. et per honorabilem virū Frãciscū
 Regnault bibliopolã parrhisijs cōmo-
 rantē i vico dñi Jacobi sub insigni san-
 cti claudij nouissime Impressum.

Omnes sunt quaterni. a. b. c. d. e. f. g. h.
 i. k. l. m. n. o. p. q. r. s. t. v. x. y. z. p. q. r.
 s. t. u. v. x. y. z. p. q. r. s. t. u. v. x. y. z.

Tabula qōnū primi li. Sniarū.

Ordo que

stionū diui Bonauēture in primū librum sententiarum.

Prologus.

Utrū deus sit subiectū huius libri. q. i.

Utrum causa formalis siue modus agēdi huius libri sit perscrutatorius siue inquisitiuus secretorum. q. ii.

Utrum causa finalis huius libri sit reuelare abscondita. q. iii.

Utrū magister petrus lombardus parisiensis episcopus sit causa efficiēs huius libri. q. iiiii.

Distinctio prima.

Utrum vti per essentiam sit actus voluntatis vel rationis. q. i. a.

Utrum de creato cōtingat vti. q. ii. b.

Utrū solo bono creato sit vti. q. iii. c.

Utrum frui per essentiam sit actus voluntatis vel altarū vti. q. i. d.

Utrum deo sit fruendum. q. i. e.

Utrum solo deo siue bono increato sit fruendum. q. ii. f.

Distinctio ii.

Utrū in deo sit ponere essentia siue nature vnitatem. q. i. a.

Utrum sit ponere in deo personarum pluralitatem. q. ii. b.

Utrum in diuitatis personis sit ponere infinitatem. q. iii. c.

Utrum in diuinis personis sit ponere trinitatem. q. iiij. d.

Distinctio iii.

Utrum deus sit cognoscibilis a creatura. q. i. a.

Utrum deus sit cognoscibilis per creaturas. q. ii. b.

Utrum cognitio p creaturas sit hōis / quantum ad omnem statum. q. iii. c.

Utrum per creaturas possit cognosci personarum pluralitas. q. iiij. d.

Utrum in his tribus scilicet memoria intelligentia et voluntate attendatur ratio ymaginis. q. i. d.

Utrum attendat ymago lētis per ppas rationē ipsarum ad deum. q. ii. e.

Utrum iste potentie anime sint idē in essentia cum anima. q. iii. f.

Utrum imago accēdat in istis potētis aut l habitib9 aut l potētis sit r habitib9. an l substantia r habitib9. q. i. g.

Utrū ista cōueniēter cōparent adiutōem p m rationem ordinis equalitatis

et consubstantialitatis. q. ii. h.

Utrum hec trinitas ymaginis scilicet mētis noticie et amoris ducat necesario in cognitionē trinitatis. q. iiij. i.

Distinctio iiij.

Utrum hec locutio sit cōcedenda: deus genuit deum. q. i. a.

Utrum vnitatis essentie admittat hanc deus genuit alium deum. q. ii. b.

Utrum hoc nomen deus grāmāticē significet plurale numerū: siue an potest sit congrue dici plures dī. q. iii. c.

Utrum hoc nomen deus se supponat personam vel naturam. q. iiij. d.

Distinctio v.

Utrū substantia vel eēntia generet. q. i. a.

Utrum de substantia patris generetur aliquis: vt filius. q. ii. b.

Utrum substantia siue essentia generetur. q. i. c.

Utrum substantia per generationem communicetur. q. ii. d.

Distinctio vi.

Utrum generatio filij sit secundum cōditionem necessitatis. q. i. a.

Utrum generatio filij sit secundum rationem voluntatis. q. ii. b.

Utrum generatio filij a patre sit secundum rationem exēplaritatis. q. iii. c.

Distinctio viij.

Utrū posse generare in diuinis dicat quid vel ad aliquid. q. i. a.

Utrū potētis generādi sit l filio. q. ii. b.

Utrum posse generare et creare sit vni cum posse. q. iii. c.

Utrum posse generari et posse creati sit posse vniucum. q. iiij. d.

Distinctio viij.

Utrum veritas sit proprietas diuini esse. q. i. a.

Utrum hec proprietas conueniat deo in summo. id est vtrum diuinus esse sit adeo verum q non possit cogitari non esse. q. ii. b.

Utrū immutabilitas sit l deo. q. i. c.

Utrum immutabilitas sit diuine essentie proprietas. q. ii. d.

Utrū in deo sit sīma simplicitas. q. i. e.

Utrū simplicitas sit dei ppetas. q. ii. f.

Utrum anima rationalis sit l toto corpore ita q in qualibet parte. q. iii. g.

Utrum deus sit in aliquo determinato genere. q. iiij. h.

Distinctio ix.

Utrum in diuinis sit ponenda generatio. q. i. a.

Tabula questionum

- Utrum generatio in diuinis sit p[er] se s[ed] narum distincta.** q.ii.b
- Utrū dīna gñatio sit eterna.** q.ii.c
- Utrū gñatio sūā sit terminata.** q.ii.d
- Distinctio. x.
- Utrum in diuinis sit necesse ponere personam procedentem per modum liberalitatis.** q.i.a
- Utrū in diuinis sit necesse ponere personam procedentem per modum amoris siue charitatis.** q.ii.b
- Utrum sit necesse ponere tertiam personam procedentem per modum mutue charitatis.** q.iii.c
- Utrum amor siue charitas sit propriū spiritus sancti.** q.i.c
- Utrum spiritus sanctus proprie sit n[ost]rus vel vniuersus amorum.** q.ii.d
- Utrum spiritus sanctus proprie sit spiritus.** q.ii.e
- Distinctio. xi.
- Utrum spiritus sanctus procedat a patre et filio.** q.i.a
- Utrum spiritus sanctus procedat a patre et filio in quantum sunt vnus aut in quantum differentes.** q.ii.b
- Distinctio. xii.
- Utrum spiritus sanctus prius procedat a patre q̄ a filio.** q.i.a
- Utrum plenus procedat a patre q̄ a filio.** q.ii.b
- Utrum spiritus sanctus procedat a patre mediante filio.** q.iii.c
- Utrum generatio filii prior sit secundū rationē intelligēdi processione spiritus sancti vel e conuerso.** q.iii.d
- Distinctio. xiii.
- Utrum in diuinis sit ponere processionem.** q.i.a
- Utrum processio spiritus sancti sit generatio.** q.ii.b
- Utrū processio spiritus sancti realiter differat a generatione filii an solū secundum rationē intelligēdi.** q.iii.c
- Utrum spiritus sanctus debeat dici in genitus.** q.iii.d
- Distinctio. xiiii.
- Utrum ponenda sit processio temporalis spiritus sancti.** q.i.a
- Utrum processio temporalis ponat in numerum cum eterna.** q.ii.b
- Utrum spiritus sanctus detur in propria persona hominib[us]: an tñ dicat[ur] dari quia datur etus effectus.** q.i.c
- Utrum spiritus sanctus detur ab alio quo p[ro]p[ri]o sancto.** q.ii.d
- Distinctio. xv.
- Utrum missio sit in diuinis.** q.i.a
- Utrum missio in diuinis sit ex tempore tantum/an etiā ab eterno.** q.ii.b
- Autus sit missio vt missi.** q.iii.c
- Autus sit missio vt mittentis.** q.iii.d
- Utrum hec missio sit secundum dona gratie gratum facientis / vel gratie gratisdate.** q.i.e
- Utrum secundum eadem dona gratie dicatur mitti filius et spiritus sanctus.** q.ii.f
- Utrum missio filii et spiritus sancti / sit secundum eadem dona gratie augmentata.** q.iii.g
- Distinctio. xvi.
- Utrum visibilis missio non sit aliud q̄ apparitio exterior.** q.i.a
- Utrum ad aliquid sit visibilis missio visibilis.** q.ii.b
- Quib[us] modis sit missio visibilis.** q.iii.c
- Distinctio. xvii.
- Utrum preter donum charitatis creata sit ponere donus charitatis creata: id est vitrum charitas qua diligit[ur] mus deus sit sp[iritus] sanctus.** q.i.a
- Utrum charitas sit amabilis ex charitate.** q.ii.b
- Utrum charitas sit certitudinaliter cognoscibilis ab habente.** q.iii.c
- Utrum charitas sit cognoscibilis a non habente.** q.iii.d
- Utrum charitas possit augeri secundū substantiam.** q.i.e
- De modo augmenti ipsius charitatis.** q.ii.f
- Utrū charitas possit diminui.** q.iii.g
- Utrum charitas habeat statum / vel terminum vltra quem non possit augeri.** q.iii.g
- Distinctio. xviii.
- Utrum spiritus sanctus sit donum quo oīa alia dona donantur.** q.i.a
- Utrum spiritus sanctus sit donū ab eterno vel ex tempore.** q.ii.b
- Utrum conueniētius dicatur de spiritus sancto donū q̄ datum.** q.iii.c
- Utrum donum proprie cōueniat spiritus sancto.** q.iii.d
- Utrum donabilitas siue donum sit p[ro]p[ri]etas distincta persone spiritus sancti.** q.ii.e
- Utrum ratione donabilitatis dicatur spiritus sanctus noster.** q.ii.f
- Distinctio. xix.
- Utrum in diuinis sit ponere equalitatem.** q.i.a

Utrum in divinis sit summa equalitas. q.ii.b
 Utrum in divinis sit equalitas cu con
 versione. q.ii.c
 Utrum in divinis sit equalitas cu cir
 cumcessione. q.ii.d
 Utrum in divinis sit ponere totum in
 tegrale. q.i.e
 Utrum in divinis sit ponere totu vni
 versale. q.ii.f
 Utrum in divinis psonis sit ponere hn
 cipiu materiale. q.iii.g
 Utrum in divinis psonis sit ponere dicit
 hm numeru. q.iii.h

Distin. xx.

Utrum in divinis sit ponere potentie
 adaequationem quantum ad numeru
 possibilitum. q.i.a
 Utrum in divinis sit equalitas quan
 tum ad intensionem potentie. q.ii.b
 Utrum in divinis sit ponere dua or
 do. q.i.c
 Utrum in divinis sit ordo nature. q.ii.d

Distin. xxi.

Utrum dictio exclusiva vere addat ter
 mino substantiali vt huic termino de
 us a parte subiecti. q.i.a
 Utrum dictio exclusiva vere possit ad
 di termino substantiali a parte pre
 dicati. q.ii.b

Utrum dictio exclusiva vere addatur
 termino personali respectu predica
 ti proprii. utrum hec sit vera. solus
 pater est pater. q.i.c

Utrum dictio exclusiva vere addat ter
 mino personali respectu pdicati eod
 munis vt vere dicatur solus pater est
 deus. q.ii.d

Distin. xxii.

Utrum deus sit nominabilis. q.i.a
 Utrum deus habeat vnu solu nomen
 an plura. q.ii.b
 Utrum omnia nomina divina dicantur
 translativae an etiam quedam dicant
 tur proprie. q.iii.c
 Utrum omnia dicta de deo dicant se
 cundum substantiam. q.iii.d

Distin. xxiii.

Utrum ad divina debuit transferri no
 men persone. q.i.a
 Utrum nomen substantie dici debeat
 in divinis vel etia subsistete. q.ii.b
 Utrum nomen eentie dici habeat in divi
 nis. q.iii.c
 Utrum in divinis numeretur hoc no
 men substantia. q.ii.d

Utrum in divinis numeretur hoc no
 men essentia. q.ii.e
 Utrum catholice possit dici pluz
 res deos. q.iii.f

Distin. xxiiii.

Utrum hoc nomen vni dicatur possi
 tute vel pntate in divinis. q.i.a
 Utrum vni dicatur secundum substantiam
 an secundum relationem. q.ii.b
 Utrum nomina pure numeralia vt duo
 r tres etc. dicant positive aut pntate
 ve in divinis. q.i.c
 Utrum predicta nomina dicantur in di
 vinita secundum substantiam aut se
 cundum relationem. q.ii.d

Utrum huiusmodi nomina importent
 pntate. q.i.e
 Utrum illa pntas quam importat hoc
 nomen trinitas vel trinus sit pntas
 suppositi vel essentie. q.ii.f

Distin. xxv.

Utrum hoc nomen persona dicatur se
 cundum substantiam an secundum res
 lationem. q.i.a

De hoc note persona qd sit scdm dif
 finitionem. utrum ista definitio con
 veniat divine persone. persona est ra
 tionalis nature individua substan
 tia. q.ii.b

Utrum hoc nomen persona sit vere eod
 mune personis increatis. q.i.c
 Utrum hoc nomen psona sit eod pnt
 uocum creatis et increatis perso
 nis. q.ii.d

Distin. xxvi.

Utrum in divinis sit ponere proprie
 tates personarum. q.i.a
 Utrum ille proprietates sint relatio
 nes. q.ii.b

Utrum actus huiusmodi proprietatum sit p
 postasem distinguere aut distinctas
 ostendere. q.ii.c

Utrum huiusmodi proprietates sint finite
 vel infinite quantum ad numerum.
 q.iii.d. Et ibidem in respon. q con
 sicut vis fieri inter hec tria nomina
 proprietates / relatio / r notio.

Distin. xxvii.

Utrum esse patrem et generare sit nota
 notio. q.i.a
 Que istarum sit r intelligedi alteri.
 i. utrum r postasem pnta sine pat. ideo
 generet qz pater est. vel utrum. ideo
 sit pater quia generat. q.ii.b
 Utrum pntat pntates abstracti. q.iii.c
 Utrum peccatum sit pntate de notio
 p.ii.

Tabula questionum

- bus sine pprietatib⁹ optinari. q. iiij. d
Utrū verbum dicat essentialr vel notionalr. q. i. e.
Utrū verbū eternū connotet alqd ex parte creature. q. ij. f.
 De cōparatione verbū ad essentialr: r cum filius sit verbum r sapientia q̄ ritur quod istoum sit prius fm rōnē intelligēdi. q. iij. g.
Utrū hoc nomen verbū debuit transferri ad diuina. q. iij. h.
Distinctio. xxvij.
Utrum hoc nomen Igenitus sine inna scibilib⁹ dicat fm relationem: aut fm substantiam. q. i. a
Utrum dicat eandem relationem supposito q̄ dicat relationē quā hoc nomen pater. q. ij. b
Utrum innascibilibitas sit pprietas siue relatio persone patris: an paternitas. q. iij. c
Utrum iprocessibilibitas sit notio p̄ris: sicut innascibilibitas. q. iij. d
Distinctio. xxviii.
Utrum hoc nomen principium accipiatur notionaliter an personalr. supposito q̄ accipiat essentialr. q. i. a
Utrum hoc nomen principium cum accipiat eēntialr r notionalr: an dicat p̄nuoce vel equiuoce. q. ij. b
Utrum pf r filius possint dici p̄nū p̄ncipiū spūsc̄ti. q. i. c
Utrum iste sint concedende pf r filii sunt vnus spirator vel sunt p̄nū p̄ncipiū. s. f. q. ij. d
Distinctio. xxix.
Utrum aliquid dicatur de deo ex tempore. q. i. a
Utrum que dicuntur de deo dicantur ex tpe per se vel p accidens. q. ij. b
Utrum ea q̄ sic dicantur de deo ex tpe: re dicantur fm substantiam: aut fm relationem. q. iij. c
Distinctio. xxx.
Utrum hec nomina similita r equalita dicantur fm positionem: an fm priuationem. q. i. a
Utrū predicta nota dicantur fm subāz an fm relationē. q. ii. b
Utrū predicta nota dicantur mutua relationē fm quā pf filio: r filius pf filio equalto. q. iij. c
Utrū imago dicat in diuina fm substantiam: an fm relationē. q. i. d
Utrū imago sit propriū filij. q. ij. e
Utrū eternitas appropriet p̄f: species
 Imagini: r vsus numeri. q. iij. f
Utrum deus possit dici esse vnum cū creatura. q. i. g
Utrum vna creatura possit dici vnum cū alia creatura. q. ij. h
 De rōne appropriatōnis trium noim predictoz. q. iij. i
Distinctio. xxxij.
Utrum ista locutio sit admittenda pater r filius diligunt se spiritaliter. q. i. a
In qua habitudine construatur ille ablatius: cū sic dicitur pater et filius diligunt se spūsc̄tō. q. ij. b
Utrū hec locutio sit admittēda: p̄ est sapiēs sapia genita. q. i. c
Utrum hec locutio sit admittēda: p̄ est potens potētia quam genuit siue virtute. q. ij. d
Distinctio. xxxiij.
Utrū pprietas sit persona. q. i. a
Utrū pprietas sit eēntia. q. ij. b
Utrū vna notio siue pprietas vni⁹ p̄sone dicet de alia. q. iij. c
Utrum eadem pprietas: siue notio predicetur de se denominatiue. q. iij. d
Distinctio. xxxiiii.
Utrum in diuinis sit ponere additōnem. q. i. a
Utrū in diuinis sit ponere predicatōnem. q. ii. b
Utrum in diuinis sit ponere appropriatōnem. q. iij. c
Utrum in diuinis sit ponere trāslatiōnem. q. iij. d
Distinctio. xxxv.
Utrū i deo sit ponere p̄deas. q. i. a
Utrum sit ponere pluralitatē in p̄deas fm rem. q. ij. b
Utrum in p̄deas sit pluralitas fm ratio nem. q. iij. c
Utrum p̄deas pluralifcentur per comparationem ad p̄deas fm multitudinē p̄deatorum. q. iij. d
Utrum in deo sit ponere multitudinē p̄dearum fm numerum finitum vel infinitum. q. d. e
Distinctio. xxxvi.
Utrū res fuerit in deo ab eterno. q. i. a
Utrum res sint in deo rōne eēntie p̄f persone. q. ij. b
Utrum omnia q̄ sunt in deo sint in ip̄so vnta. q. i. c
Utrum res sint in deo verius q̄ i vnū uerso siue i proprio ḡne. q. ij. d

Libri Primi. Sententiarum.

- Utrum mala sint in deo. q. i. e
 Utrum imperfecta s; q; huiusmodi sint in deo. q. ii. f
- Distinctio. xxxvii.**
- Utrum eē conueniat deo ita q; sit in oibus rebus. q. i. a
 Utrum deus sit vbique localr. i. in omnibus locis. q. ii. b
 Utrum eē vbique pueniat sol; deo. q. i. c
 Utrum eē vbique conueniat deo semper siue ab eterno. q. ii. d
 Utrum deus sit omnib; rebus equalr siue vniiformiter. q. i. e
 Quibus modis r qualr sit deus in rebus. q. ii. f
 Utrum deus sit localis intra locum. q. i. g
 Utrum deus sit mutabilis de loco ad locum. q. ii. h
 Utrum de; sit ab oī loco separabilis vel extra oēm locum. q. iii. i
 Utrum angelus possit moueri localr: sine corpore. q. i. k
 Utrum angelus moueatur per mediū vel non. q. ii. l
 Utrum spiritus angelicus pertrā; at mediū motu, subito vel successi uo. q. iii. m
- Distinctio. xxxviii.**
- Utrum prescientia diuina sit causa rerum. q. i. a
 Utrum prescientia diuina sit causata a rebus. q. ii. b
 Utrum diuina prescīa ponat necessitatē circa prescītum. q. i. c
 Utrum diuina prescientia habeat i se necessitatē. q. ii. d
- Distinctio. xxxix.**
- Utrum deus cognoscat alia a se. q. i. a
 Utrum deus cognoscat omnia alia a se. q. ii. b
 Utrum deus possit scire vel prescīre plura q; sciat. q. iii. c
 Utrum deus cognoscat se r alia eode; modo siue vniiformiter. q. i. d
 Utrum deus cognoscat mutabilia im mutabiliter. q. ii. e
 Utrum deus cognoscat omnia presēter. q. iii. f
- Distinctio. xl.**
- Utrum p;destinatio sit quid eternum aut temporale. q. i. a
 Utrum prescientia sit dei scientia vel uoluntas. q. ii. b
 Utrum p;destinatio inferat necessitatem salutis h; ar. q. i. c
- Utrum p;destinatio ponat certitudinem in euentu. q. ii. d
 Utrum electio sit in deo eternalr siue ex tempore. q. i. e
 Quid sit electio vtrum. i. sit eē q; p;destinatio. q. ii. f
 Utrum obduratio sit p;ca vel culpa. q. i. g
 Utrum obduratio sit ex deo siue sit effectus dei reprobantis. q. ii. d
- Dist. 41.**
- Utrum p;destinatio vel reprobatio in nobis habeat causam meritorā. q. i. a
 Utrum p;destinatio r reprobatio habeant in deo rōnem motiuam. q. ii. b
 Utrum deus cognoscat per modū cō;pletionis. q. i. c
 Utrum enūciabilis siue complexa que deus semel cognoscit semper cognoscat vel sciat. q. ii. d
- Distinctio. 42.**
- Utrum de; possit aliquid aliō a se. q. i. a
 Utrum deus possit in omne aliud i qd pōt omne agens creatū. q. ii. b
 Utrum diuina potentia se extendat ad omne illud quod ali; agenti est ins; possibile. q. iii. c
 Utrum possibile simpliciter dicat aliquid secundū causas superiores. hoc est an secundum potentiam diuinam an fm potentiam creatam. q. ii. d.
- Distinctio. 43.**
- Utrum dei potentia sit infinita. q. i. a
 Utrum ipsa essentia diuina sit infinita sicut potentia. q. ii. b
 Utrum deus possit producere opus ins; finitum. q. iii. c
 Utrum ratio operandi diuine potētie sit infinita. q. ii. d.
- Distinctio. 44.**
- Utrum deus potuerit facere mundum meliorem quo ad substantiam partū integrantium. q. i. a
 Utrum mūdus potuerit fieri melior q; tum ad partium integrantium p;partes. q. ii. b
 Utrum deus potuerit facere mundum meliorem quantum ad ordinem partium. q. iii. c
 Utrum deus potuerit facere mundum antiquiorem. q. ii. d.
- Distinctio. 45.**
- Utrum sit ponere in deo uolūtātē. q. i. a
 Utrum sit dicere deum omniuolentem sicut dicitur omniptotens. q. ii. b
 Utrum uoluntas dei sit cā rerū. q. i. c
 Utrum uoluntas dei sit causa prima et

Tabula qōnū pri. lib. sniarum.

immediata. q. ſ. d.
Utrum voluntas diuina conueniēter
diuidatur in voluntatem beneplaciti
et voluntatem signi. q. ſ. e.
Utrum ſufficienter aſſignentur quin-
que ſigna diuine voluntatis q. ſ. f.
Diſtinctio. clvi.
Utrum deus velit omēs homines ſal-
uos fieri voluntate beneplaciti. q. ſ. a.
Utrum deus velit mala fieri. q. ſ. b.
Utrum mala fieri ſit bonum. q. ſ. c.
Utrum mala fieri ſit verum. q. ſ. d.
Utrum malum ſit ordinabile a dei vo-
luntate. q. v. e.
Utrum malum ſit de completō vni-
uerſi. q. vi. f.
Diſtinctio. clvij.
Utrum voluntas beneplaciti dei poſſit

impediri. q. ſ. a.
Utrum aliquis poſſit facere contra vo-
luntatem ſigni. q. ſ. b.
Utrum debeat deus male pmiſſere. q. ſ. c.
Utrum deus poſſit mala pcepere. q. ſ. d.
Diſtinctio. clviij.
Utrum poſſe ſit voluntate noſtram cō-
formari voluntati diuine. q. ſ. a.
Utrum conformitas voluntatis noſtre
ad diuinam faciat voluntatem noſ-
tram iuſtam. q. ſ. b.
Utrum teneamur conformare volun-
tatem noſtram voluntati diuine in
ratione polēdi. vt velimus ex cha-
ritate quod volumus. q. ſ. c.
Utrum teneamur cōformare voluntatē
noſtrā voluntati diuine i. voluto. q. ſ. d.
C. Finit.

[Faint, mostly illegible text in the left column, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

[Faint, mostly illegible text in the right column, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

Tabula rubricarū. i. li. Sententiarum.

Rubrice in

tercium primi libri Iniarum s3 distinctionem Bonauenture.

Rationes mouentes magistrum ad ag
grediendum opus ex approbatione
et amore boni sc3 catholice vritatis.
Rationes mouentes ex detestatione et
odio mali sc3 heretice perversitatis.
Rationes mouentes discipulos ad au
diendum: et cum hoc offendit opus
suum esse autenticum.

Distinctio. i.

Tres libros diuidit a quarto per res
et signa: et confirmat diuisionem au
ctoritatem augustini. a.

Explicat diuisionis membris. f. quid sit
res: et quid sit signū. b.

Applicat diuisionem: scilicet quid sit
de rebus et signis dicturus. c.

Distinguit primum librum ab alijs tri
bus per frui et uti diffiniens quid sit
uti et quid sit frui. d.

Quibus rebus utendum et quibus fruen
dum est. e.

Komparat uti et frui ad alias descri
ptiones. f.

Dubium utrum in hac vita fruamur
deo. g.

Utrum homo homine debeat frui. h.

Utrū deus fruatur an utatur hōie. i.

Utrum utendum an fruendum sit utri
usque. k.

Epilogus. l.

Distinctio. ii.

De imperio trinitatis et vnitatis. a.

Que fuerit intentio scribentium de tri
nitate. b.

Quis ordo sit seruandus cum de trini
tate agitur. c.

Testimonia veteris testamenti de di
uine essentie vnitatem. d.

Testimonia veteris testamenti de di
uine essentie vnitatem et personarū
pluralitate. e.

Testimonia prophetica veteris testa
menti de trinitate personarum et es
sentie vnitatem in generali. f.

Testimonia prophetica veteris testa
menti de filij generatione et spiritus
sancti processione specialiter. g.

Testimonia noui testamenti p auctori
tates Jesu xpi de vnitatem diuine essentie

et personarum pluralitate. h.
Testimonia noui testamenti per aucto
ritates apostolorum de vnitatem di
uine essentie et personarum plurali
tate. i.

Distinctio. 3.

Probat per similitudinem longinquam
quod deus est cognoscibilis per creatu
ram auctoritate apostoli. a.

Ponit varios modos cognoscendi crea
turam per creatorem. b.

Dicit illos predictos modos cognoscē
di deum in auctoritate apostoli im
plicari. c.

Ostendit per predictos modos probat
ri essentie vnitatem non trinitatem. d.

Ostendit per similitudinem longinquam
trinitatem per rationem vestigi in
creatura. e.

Ostendit quid respondeat vestigio in
creatore. f.

Docet contemplari in deo trinitatem
per considerationem vestigi in crea
tura. et cetera. g.

Ostendit quod consideratio trinitatis per
vestigium non est sufficiens: s3 longi
nqua. h.

Probat per similitudinem propinquam
et expressam quod in parte superioris et tri
bus potentibus anime scilicet memoria.
intelligentia et voluntate sit imago
trinitatis. vel de similitudine creaturis
et create trinitatis. i.

Tangit imaginis conditiones que sunt tri
nitas vnitatis. equalitas. l.

Dubitatio ex predictis orta utrum an
sit sue potentie. et quomodo illa tria
dicantur vna essentia. l.

Docet cauere errorem quod in illa simili
tudine imaginis maxima est dissimi
litas. m.

Alia assignatio trinitatis in eis scilicet
mens. noticia. amor. n.

In his tribus scilicet mente. noticia.
amore. attenditur imago propter co
siderationem ordinem et equalitatem. o.

Quomodo ex imagine trinitatis crea
te proficit mens ut cognoscatur in
creata trinitas et vnitatis. p.

Epilogus de summe trinitatis vnitatis.
te. q.

Distinctio. 4.

Queritur utrum concedendum sit quod
deus genuerit se vel alium. a.

¶. iiij.

Tabula rubricarum

Si deus pater genuit deum. Queritur pater genuit deum qui est deus pater vel qui non est deus pater. b.

Probat multis autoritatibus qd hec sit vera. Deus est trinitas. c.

Redit ad premissam questionem addens prime solutioni. qd quia non sit procedendum genuit se vel alium deum sim. tamen potest concedi coniunctim. d.

Distinctio. v.

Utrum essentia generet vel generetur. a. Probat tribus rationibus qd essentia divina non generatur a patre. b.

Adducit rationes in contrarium. c.

Determinat questionem propositam. d.

Qd essentia non generet essentiam. e.

Objicit qd essentia generet essentiam auctoritate Augustini. f.

Exponit auctoritatem Augustini. tam adductam. g.

Adducit auctoritates Hieronymi pro predictas expositiones in quibus notatur expressior contrarietas. h.

Autoritates predictas explanat responsione sua per Hieronymi verba confirmans. i.

Adducit auctoritates ex quibus potest eliciri contrarietas. k.

Aperit ex quo sensu accipiende sint adducte auctoritates. l.

Elicit correlatum ex predictis. Quod nec filius nec spiritus sanctus est de nihilo sed de alio non tamen de materia. m.

Redit ad propositum et conformat expositionem suam auctoritate Augustini. n.

Distinctio. vi.

Utrum potentia vel virtus generandi sit producens necessitate vel voluntate. a.

Respondet ad questionem propositam contra hereticum arguendo. b.

Oppositio contra responsionem tam dictam. c.

Redit ad explanationem prime solutionis. videlicet quod intelligenda sint illa verba pater nec volens nec volens deus est nec volens nec volens genuit filium. d.

Distinctio. vii.

Utrum posse et velle generare similiter comparantur ad personam patris et filii. a.

Objectio contra responsionem tam dictam auctoritate Augustini. b.

Objectio contra auctoritatem predictam per rationem. c.

Responso auctoritatem predictam exponens. d.

Responso auctoritatem predictam exponens. d.

Responso auctoritatem predictam exponens. d.

Responso auctoritatem predictam exponens. d.

Utrum pater natura sit potens generare filium. et an hoc sit aliqua potentia que non sit in filio. e.

Quomodo sit intelligendum filius habet vel non habet potentiam generandi. f.

Distinctio. viii.

Atribuit deo proprietatem veritatis. a.

Remouet dubium ortum ex predictis. b.

De incommutabilitate essentie diuine et probat auctoritate Augustini. c.

Confirmat quod iam dixit auctoritate apostoli. d.

De simplicitate essentie diuine que sola proprie est simplex. e.

Quod simplex esse non conuenit nature corporali. f.

Quod simplex esse non conuenit nature spirituali. g.

Quod diuina essentia vere est simplex cum tamen multiplex dicatur. h.

Tanta est dei simplicitas qd nulli predicamentorum subijcitur. i.

Nomina predicamentorum in diuino non possunt dici. et qd deus non proprie sed abusive dicitur substantia. k.

Quod diuina essentia simpliciter est simplex quia tanta est tibi simplicitas. qd nulla sit rerum diuersitas. l.

Quod cum hac simplicitate stat personarum pluralitas. m.

Epilogus quo ostenditur qd in diuina essentia est triplex proprietates. n.

Distinctio. ix.

Quod generans et genus sunt per generationem distincti et coeterni. a.

Oppositio contra tam dicta per argumentationem hereticorum arrianorum. b.

Responso Augustini. et Ambrosii. ad arrianam argumentationem. c.

Responso Ambrosii. qua compescit suam per suam inquisitionem hereticorum. et etiam super horum catholicorum. et de ineffabili et non intelligibili generationis modo. d.

Utrum generationis eternitas debeat exprimi per verbum presentis temporis. semper generatur. vel per verbum futuri temporis semper generatus est filius. et est in hac expressione apparens doctorum controuersia. e.

Utrum generationis eternitas debeat exprimi per verbum presentis temporis. semper generatur. vel per verbum futuri temporis semper generatus est filius. et est in hac expressione apparens doctorum controuersia. e.

Utrum generationis eternitas debeat exprimi per verbum presentis temporis. semper generatur. vel per verbum futuri temporis semper generatus est filius. et est in hac expressione apparens doctorum controuersia. e.

Utrum generationis eternitas debeat exprimi per verbum presentis temporis. semper generatur. vel per verbum futuri temporis semper generatus est filius. et est in hac expressione apparens doctorum controuersia. e.

Utrum generationis eternitas debeat exprimi per verbum presentis temporis. semper generatur. vel per verbum futuri temporis semper generatus est filius. et est in hac expressione apparens doctorum controuersia. e.

Utrum generationis eternitas debeat exprimi per verbum presentis temporis. semper generatur. vel per verbum futuri temporis semper generatus est filius. et est in hac expressione apparens doctorum controuersia. e.

Utrum generationis eternitas debeat exprimi per verbum presentis temporis. semper generatur. vel per verbum futuri temporis semper generatus est filius. et est in hac expressione apparens doctorum controuersia. e.

Primi libri Sententiarum.

ad concordiam reducens. f.

Responsionem suam q̄ filius semper generatur confirmat ex dictis Hylarū ne videatur dictis origenis iniii; xi. g.

Breviter docet quomodo de hac generatione dicendum seu loquēdū sit. h.

Distinctio. x.

probat auctoritate Aug. q̄ spiritus sanctus procedat vt amor patris et filij. a

Utrum deus pater sit charitas. an filius. an spiritus sanctus. an ipsa trinitas. b.

Exemplis confirmat responsionem. scilicet eadem nomina proprie et vntuer saliter accipi. c

Rationem predictę responsionis assignat ostendens q̄ spiritus sanctus proprie dicatur charitas. quamuis charitas sit nomen commune. d.

Distinctio. xi.

Q̄ spiritus sanctus procedit a patre et filio probat multis auctoritatibus. a.

Q̄ greci contendunt spiritus sanctus procedere a solo patre. b.

Breuium auctoritates et rationes soluit et determinat. c.

Breuios in sensu nobiscum conuenire. et si verbis differant probat multis auctoritatibus. d.

Distinctio. xii.

Utrum spiritus sanctus prius vel magis procedat a patre q̄ a filio. a.

Utrum spiritus sanctus plenus vel magis procedat a patre q̄ a filio. b.

Utrum spiritus sanctus proprie procedat a patre. c.

Utrum spiritus sanctus procedat a patre per filium. d.

Distinctio. xiii.

Quare spiritus sanctus cum sit de substantia patris non dicatur natus vel genitus vel filius: sed tantum procedens. a.

Cum spiritus sanctus non dicatur genitus. cur filius qui dicitur genitus etiā dicitur procedere. b.

Tentat assignare differentiam inter generationem filij et processionem spiritus sancti. c.

Ostendit humanam insufficientiam q̄ inter ista duo procedere et nasci distinguere non potest. d.

Probat q̄ spiritus sanctus non debet dici ingentus auctoritate Aug. e.

Probat auctoritate Hieron. dici spiritus

sanctum ingentus quod videtur predictis aduersari. f.

Determinatio predictę controuersie q̄ secundum diuersas acceptiones dicit eos locutos. g.

Determinationem suam confirmat auctoritate Hieron. ostendens ex quo sensu dixerit spiritus sanctum gentium. h.

Distinctio. xiiii.

Q̄ gemina est processio spiritus sancti eterna et temporalis. a.

Q̄ vtraq̄ processio est a p̄e et filio. b. Quod non solum bona spiritus sancti. sed etiam spiritus sanctus qui est deus datur et mittatur hominibus. c.

An viri sancti et ecclesie prelati bene vel dare possint spiritus sanctum. et quoniam bene hic ostendit. d.

Quod non potest dari spiritus sanctus docet. e.

Opponit in contrarium. f.

Distinctio. xv.

Quod spiritus sanctus a seipso temporaliter mittitur. datur et procedit. a.

Ostendit per auctoritatem a minoribus q̄ spiritus sanctus dicitur mitti vel procedere a se. quis etiam filius dicitur mitti a se. b.

Ostendit a simili spiritus sanctum mitti seu procedere a se. quia filius est et processit a se. c.

Opponit contra predicta eo q̄ filius dicit a seipso non veni. d.

Utrum semel missus sit filius an sepe. e

Ostendit auctoritate Aug. q̄ filius duobus modis missus est: scilicet visibiliter et invisibiliter. f.

Assignat duplicem differentiam istorum modorum. scilicet q̄ secundum alterum semel. secundum alterum sepe sit missus. et secundum alterum vt sit homo. et secundum alterum vt sit cum homine. g.

Secundum alterum modum dicitur filius missus in mundum. secundum alterum non. h.

Dubium ortū ex premissis. Cur scilicet pater non dicitur missus cum ab alio quo cognoscitur vt filius. i.

Docet cauere errorem qui posset orti ex solutione predicti dubij q̄ scilicet filius et spiritus sanctus non sunt minoris patre q̄ntis missi dicantur. k.

Distinctio. xvi.

De missione spiritus sancti que sit duos

bus modis. visibiliter et invisibiliter. a.
 De illo modo missionis spiritus sancti
 qui sit visibiliter. b.
 Dubitatio ex predictis oris. quia cum
 filius sit minor patre secundum formā
 creatam in qua apparuit. cur non et
 spiritus sanctus similiter. c.
 Quod filius sicut homo factus est. non
 modo patre. sed et spiritu sancto. et e.
 Etiam seipso minor est. d.
 Docet sane intelligere verbum dubium
 hylarum. e.

Distinctio. xvij.

De missione spiritus sancti qua spiritus
 mittitur secundum suam opinionem. a.
 Supposito quod spiritus sanctus sit amor
 quo diligimus deum et proximum. o.
 ostendit ipsum invisibiliter mitti quā
 do in nobis efficit hunc effectum. b.
 Auctoritatibus confirmat quod amor
 diligimus deum est similis amor quo
 diligimus proximum. c.
 Ostendit quod amor ille quo diligimus de
 um et proximum non est pater vel fili
 us: sed spiritus sanctus tantum. d.
 Quod spiritus sanctus est charitas non cau
 saliter: sed essentialiter et formaliter
 loquendo. e.
 Ostendit sane manifestum quod spiritus sa
 ctus tunc mittitur invisibiliter quan
 do nos facit dei et proximi dilectos:
 res. f.
 Opponit per rationes contra opinio
 nem suam qua dicit spiritus sanctum
 esse charitatem qua diligimus deum
 et proximum. g.
 Opponit per auctoritates contra opi
 nionem suam tam dictam. h.
 Opponit auctoritate et ratione contra
 eandem suam opinionem. i.
 Distinctio. xviii.
 Utrum spiritus sanctus sit donum in quo
 alia dona donantur. a.
 Utrum eadem ratione spiritus sanctus di
 catur donum et datum sive donatum. b.
 Obiectio contra hoc quod spiritus sanctus
 sit donum eternaliter. c.
 Dubitatio ex verbis. d. primi supra or
 is ubi quod filius non tantum sit filius na
 turalitate: sed etiam essentia. a similiter. et spi
 ritus sancti processione. d.
 Reddit ad primum solutionem ostēdens
 quod spiritus sanctus dicitur donum et do
 natum secundum duos predictos mo
 dos processionis. e.
 An filius cum sit nobis datus possit di

et nosse ut spiritus sanctus dicitur nos
 ster. f.

An spiritus sanctus ad se relative dicitur.
 tur. g.

Distinctio. xix.

De equalitate trium personarum quod
 sicut in eternitate/magnitudine/et po
 testate. a.
 Quod eternitas et magnitudo et pote
 stas in deo sunt unum licet ponatur
 quasi diversa. b.
 Una persona non est maior alia. nec ma
 ius aliquid due quod una: nec tres vel
 due quod una. c.
 Probat equalitatem magnitudinis per
 essentiam unitatem. d.
 Per essentiam indivisionem sive unitatem
 probat equalitatem magnitudinis per
 circumcessionem: scilicet quomodo
 dicitur esse deus pater in filio. et filius
 in patre. et spiritus sanctus in utro
 que. et singulus in singulis. e.
 Continuat dicta dicendis ut ostendat
 quod magnitudine alius alium non supe
 rat. f.
 In equalitate personarum non cadit ra
 tio totius et partis. g.
 In equalitate personarum cadit ratio
 generis speciei vel individui. h.
 In equalitate personarum non cadit ra
 tio materialis principii. i.
 Opponit auctoritate damasceni quod in es
 qualitate personarum sit ratio generis
 speciei/individui/et numeri. k.
 Respondet quod sane intelligi possit que
 Johannis Damasceni dicit: et quomodo omni
 dit. l.
 In equalitate personarum non cadit ra
 tio numeri. et quomodo intelligitur
 dicitur Johannis Damasceni. m.
 Quibus modis aliqua dicantur differ
 re numero. et secundum quem modum
 convenit personis. n.
 Quod una persona non est maior alia.
 nec res simul una. et hoc ratione ostē
 dit catholicis. o.
 Quod deus non est dicendus triplex vel
 multiplex. sed trinus. p.
 Quod pluralitas non est ita in rebus
 corporeis. ut in trinitate. q.
 Distinctio. xx.
 Alia persona non excedit aliam potest
 atem. a.
 Prima ratio qua probatur quod non pos
 test minor filius quod pater sumpta ex ad

Primi libri Sententiarum.

fortitate domini Jo. xvi. b.
Secunda ratio ad idem probandum ex
deductione ad impossibile. c.
Tertia ratio ad idem probandum a sis
mitti in generatione creata. d.
Objectionem heretici ponti et soluit. e.
Distinctio. xxi.

Queritur quomodo possit dici tantus
est solus pater. quantus pater et filius
et cetera cum sint inseparabiles. a.

Utrum possit dici solus pater est deus
solus filius est deus. vel solus spiritus
sanctus est deus. vel pater est solus
deus. vel filius est solus deus.
vel spiritus sanctus est solus deus. b.
Quomodo dicitur trinitas solus deus
cum ipsa sit cum spiritibus et anima
bus sanctis. c.

Distinctio. xxii.

De nominum differentis quibus uti-
mur loquentes de deo secundum Au-
gustini et Ambrosii. a.

Premissa addit tres nominum differe-
rentias que temporaliter deo con-
feruntur. et relative dicuntur ad crea-
turam. b.

Reducit omnes nominum diuinarum
differentias ad duas. quia quedam
dicuntur relative et hec pertinent ad
personas. quedam ad se et hec dicun-
tur de omnibus simul. c.

Probat reductionem precedere. quod sci-
licet sicut deus magnus est ea ma-
gnitudine qua deus est. sic dicendum
est de bonitate et de omnibus que se-
cundum substantiam dicuntur. d.

Distinctio. xxiii.

Excepit hoc nomen persona a generali
regula que est quod substantiale dicitur
de tribus singulariter. quia cum illud
secundum substantiam dicatur. tamē
pluraliter/non singulariter in sum-
ma accipitur. a.

Autotas quod persona ad se dicitur et se-
cundum substantiam. b.

Exceptionis rationem inquit ostendit
deus cur pater et filius et spiritus san-
ctus non dicantur una persona sicut
una substantia et unus deus. c.

Qua necessitate dictum sit tres perso-
ne a latinis. et a grecis tres personae
vel substantie. d.

Quid hoc nomine tres significetur. e.
Opponit et determinat quare non dic-
timus tres deos esse patrem et filium
et spiritum sanctum. ut dicimus

tres personas. f.

Cur non dicimus tres essentias ut tres
personas cum scriptura non contra-
dicat. g.

Sicut nos dicimus tres personas ita
greci tres substantias quas dicunt
personas aliter accipientes substan-
tiam quod nos. h.

Determinata epilogat ut addat quod in
trinitate non est diuersitas nec sin-
gularitas/vel solitudo. sed unitas
et trinitas et distinctio et identitas. i.
Quod non debet dici multiplex. k.

Distinctio. xxiiii.

Querit et soluit generaliter quid signi-
ficetur his uominibus unus vel una.
duo vel duae tres vel tria. trinus vel
trinitas. plures vel pluralitas. distin-
ctio vel distincte. cum his utimur de
deo loquentes. a.

Solutionem suam adaptat nominibus
distinctis in speciali: determinans
quid per unum et plures significetur.
b.

Quid per ternarium significetur cum
dicitur tres persone. c.

Quid per duo cum dicitur due perso-
ne. vel pater et filius duo sunt. d.

Et quo sensu dicitur in personis distin-
ctio vel persone distincte. e.

Quomodo ibi accipitur discretio. f.
Quomodo trinus et trinitas ibi acci-
piatur. g.

Distinctio. xxv.

Mouet dubitationem quid significatur
cum dicitur pluraliter tres persone
vel due persone. a.

Opponit autoritate Augustini: ostendit
quod secundum substantiam sine
essentiam dicitur. alia est persona pa-
tris. alia filii. siue tres persone: ut cum
dicitur pater est persona. filius est per-
sona. et c. b.

Opponit per rationem posse ostendi quod
secundum substantiam/ siue essen-
tiam dicatur etiam cum pluraliter
profertur. c.

Soluit secundum opinionem aliorum
qui putant essentiam significari no-
mine persone cum dicimus tres per-
sonas. d.

Soluit secundum opinionem suam dis-
tinguens quod hoc nomen persona tri-
placiter in trinitate accipitur. et
quomodo accipitur in plurali dis-
tinctum. e.

- Confirmat** auctoritate Augusti. solutio nem suam. f.
- Obiectioni** illorum hic respondet qua nituntur probare personas secundū essentiam accipi. g.
- Quid** tres et quid una res hic dicatur. h.
- Ostendit** quomodo hoc nomen persona accipitur in singulari cum dicitur alia est persona patris, alia filii, alia spūs sancti. i.
- Quomō** hec intelligantur alius est pater in persona. alius filius alius spiritus sanctus. k.
- Auctoritatibus** sanctorum ostendit quod dicitur. l.
- Distin. xxi.**
- Determinat** quibus assignantur proprietates personales. quia ppositasibus. a.
- Assignat** que sint ille proprietates personarum et denominatio earū relatiuis. b.
- Ostendit** quid sunt ille proprietates. quoniam sunt relationes siue dicte secundum relationem. non tñ secundum accidens. c.
- Mouet** dubitationem ptra assignationē proprietatis filii quare scz dicitur esse psum pntigeniti q̄ est filius dei cum etiam homines sint filii dei. d.
- Solut** dubitationem auctoritate Augusti. et Hieronimi. q̄ homo dicitur filius trinitatis. et trinitas potest dici p̄ hominum. e.
- Applicat** solutionem precedentem ad proprietatem spūs sancti que est deus. nū. quia proprietate est deus. ut filius us natiuitate et p̄ter q̄ modo dicitur relatiue et s̄m eodem relationem. f.
- Mouet** dubitationem contra assignationem proprietatis spiritus sancti. p̄trum pater vel filius vel trinitas ipsa possit dici spiritus sanctus. g.
- Reprobat** quorundam passionem qui putant spiritum sanctum non dici relatiue ad patrem et filium. quia non p̄cissim respondet sibi vocabula sed falso. b.
- Distin. xxii.**
- Utrū** sint eedē proprietates ab Augusti. et Hieronimi. assignate. a.
- Responsio** ubi ostendit eadem eē proprietates. h.
- Ondit** q̄ sunt eedē re sed differūt quāsum ad modum significandi. scz in concrecione. et abstractione. c.
- Ostendit** q̄ proprietates significantes concrecione respectu ppositasum. d.
- Assignat** nomina differentia per que conuenit ipsas proprietates exprimi. auctoritatibus confirmans nomina illa esse p̄pua. e.
- Regula** quomō proprietates discernuntur a communibus. f.
- Opponit** contra regulam. g.
- Et** responsione tam dicta elicit aliam regulam q̄ tātum s̄m nome n substantie dicitur illud de illo. non s̄m nomina personarum. h.
- Distin. xxvii.**
- Ostendit** quid sit significatum huius nominis ingentis in se dicēs q̄ sit proprium persone patris differens a paternitate. et dicitur s̄m relationē. a.
- Quid** significet ingentis in equipollenti scilicet non genitus et in abstractis. b.
- Que** sit proprietas s̄m quam dicitur pater ingentis. c.
- Determinat** usum istius nominis in genitus. q̄ quis non habet ortum ex scriptura. tamen lz eo p̄t. Quis Am brosius videatur dicere contrariū. quia hoc fecit ad hereticorū responsionem. d.
- Determinat** dubium ortum ex predictis. an scilicet diuersum sit esse patrem et esse filium. e.
- Incidēt** determinat de proprietate filii siue nati. ostendēs q̄ sapientia genita vel nata proprie dicitur de filio. f.
- Q̄** imago aliqui dicitur s̄m essentiam seu essentialiter. g.
- Distin. xxix.**
- Distinguit** multiplicem acceptionem huius nominis principii s̄m q̄ dicitur relatiue. a.
- Membra** distinctionis explanat ostendens per auctoritates q̄ principium habet omnes illas acceptioes. b.
- De** hoc nomine principium prout dicitur notionaliter et essentialiter. ostendens q̄ pater et filius sunt vñ principium spiritus sancti. c.
- Quod** pater et filius sunt vñ principium spiritus sancti. unitate notiois que est spiratio. d.
- Distin. xxx.**
- Ostendit** aliqua nomina dicte de dea ex tpe ponens exempla. a.
- Opponit** contra exempla de hoc no-

Primi Libri Sententiarum.

mine dominus. q non ex tempore sit dominus: quia est dominus temporis quod non est ex tempore. b.

Monet dubium et soluit quomodo a:

liquid ex tempore dicatur de deo. c.

Soluit dubium questum distinctio.

epist. ibi post hoc queritur. Utrum

spiritus sanctus ad seipsum referat:

sur. Et est questio utrum spiritus sanctus dicatur datum relative ad se.

cum ipse det se. d.

Distinctio. xxxi.

Ponit significationem huius nomi:

nis equalis. quomodo dicatur fili:

us equalis patri. an secundum substantiam an secundum relationem. ita et simile. a.

Ponit significationem huius nomi:

nis similis. quomodo dicatur fili:

us similis patri. et quid sit similitudo. b.

De sententia sancti hylarii qua in trinitate personarum appropriata ostendit. c.

Ostendit q illa que hylarius assignat non sunt propria sed appropriata. d.

Quare dicatur hylarius. propria personarum assignasse in verbis predictis. cum ibi non sint expresse proprietates. e.

Quod eandem personarum distinctionem seu appropriationem notat Augustinus. aliis verbis sine expressione trium proprietatum. f.

Appropriationem Augustinus exponit scilicet quare patri attribuitur unitas. g.

Quare pater et filius dicantur esse unum vel unus deus. sed non unus quia tres eiusdem nature recte possunt dici unum simpliciter esse et cum adiectione. Res vero diuerse nature non possunt dici unum nisi dicatur quid unum. h.

Quare appropriatur filio equalitas. i.

Quare spiritus sancto appropriatur concordia vel pnexto. k.

Distinctio. xxxii.

Monet principalem questionem prius positam utrum pater et filius spiritus sancto se diligant. cum diligere idem deo sit quod esse. a.

Respondet questionem sed non respondet objectioni. b.

Monet aliam questionem prioris conclusionem que facit ad eius explanationem.

Utrum scilicet pater sit sapiens sapientia genita vel sapientia qua genuit. sicut diligit amore qui ab ipso procedit. c.

Utrum filius sit sapiens sapientia genita vel ingenta. d.

An filius sit sapiens seipso vel per seipsum. e.

Utrum pater duplicem non unam tantum habeat sapientiam. f.

Quod in trinitate est dilectio que est trinitas. et tunc spiritus sanctus est dilectio que non est trinitas: nec ideo sunt due dilectiones. ita de sapientia. g.

Redit ad principalem questionem obiectens ex determinatione secunde questionis q qua ratione pater non dicitur sapiens ea sapientia qua genuit. eadem videtur debere dici q non sit diligens pater vel filius dilectione qua ab utroque procedit. h.

Loco solutionis insufficientiam suam allegat. et hanc questionem determinandam lectori relinquit. i.

Distinctio. xxxiii.

Ostendit q proprietates sunt ipse personae et in personis per naturam ipsius proprietatis quia eterna est et distincta. a.

Concludit idem per violentiam sabellianorum. b.

Concludit hoc ipsum per naturam diuinitatis simplicitatis. c.

Auctoritate asseruit q proprietates non tantum sint persone sed etiam diuina essentia seu natura. d.

Ponit objectionem q proprietates non sunt persone. et quia rationalis videtur. respondet ad veritatem. e.

Ponit aliam objectionem et quia curiosa est. respondet homini non rationi. f.

Resumit rationem aliorum et respondet ad veritatem. g.

Subiungit eorum interrogationem quomodo scilicet proprietates possunt esse in natura. nec eam determinent. Et quia curiosa est. prefigit terminum huius mane inquisitioni. h.

Respondet auctoritati Augustini. que sumpta est ab expositione psalmi qua optationem suam scilicet q proprietates patri vel filii non sit deus muniant. i.

Respondet alie auctoritati Augustini que sumpta est ex. vi. de trinitate qua nititur probare proprietates personarum non esse dei substantias. k.

Distinctio. xxxiiii.

Tabula Rubricarū. i. li. Sen.

Ponit errorem quorūdam dicentium personas non esse diuinam naturam quod auctoritate hylarū confirmare nifuntur. a.

Errorem predictū elidit ex sano auctoritatis hylarū intellectu quem elicit ex sequētibz verbis eiusdem. b.

Incidem questionem dissoluit quare scz non dicuntur tres persone pntis dei, sicut dicuntur tres persone pntis essentie. c.

Ostendit q̄ cōsa appropriātur. q̄ licet potentia, sapientia, bonitas, de deo secundū subām dicātur in scriptura, s̄ solent hec nomina distincte ad personas interdū referrī. d.

Reddit rationē appropriatōis, quare patri potentia, filio sapientiā, spiritui sancto bonitas attribuatur cui sit vna potentia sapientia bonitas trinum. e.

De hoc nomine homouisō quod dicit pparationem essentie sine nature ad personas, vbi in auctoritatē receptus sit et quid significet. f.

Tradit generalem doctrinam de nominibus que translative et per similitudinem de deo dicuntur. g.

Ponit predictōrum epilogaionem in qua tractatum de sacramento trinitatis et vnitatis finit, ostendens se potius defecisse q̄ suffecisse. b.

Distin. xxxv.

De scientia dei, que cū sit vna, quō soletur plura nomina. a.

Cum dei scientia vel prescientia sit eterna, quomō ergo habz se ad temporalia vel creata. b.

Responsio q̄ prescientia et dispositio et predestinatio quasi relatiue dicuntur ad futuras res vel faciendas. c.

Quod scientia dei nō tñ est de temporibus: sed etiam de eternis. d.

Cum dei scientia sit ens quomodo ergo cognoscat non entia. e.

Quod eadem ratione dicūt oīa et pñtia. f.

Distin. xxxvi.

Qualiter res dicātur esse in deo a parte eius in quo sunt. Vtrū scilicet sūt in dei essentia sicut sunt in dei prescientia. a.

Qualiter res dicantur eē in deo a parte ipsarū et rerum. Vtrū scilicet mala debeant dici esse in deo vbi sūt omnia bona, cum vtrazq̄ sint in eius

cognitione et prescientia, omnia esse cognoscat. b.

Quod non ita cognoscat deus mala vel bona, quia mala tantum per scientiam, bona vero per approbationem et beneplacitum. c.

Quare bona tantum dicātur esse in deo et non mala. d.

Quō conueniāt ista tria oīa esse ex deo et per ipsum et in ipso. e.

Quomodo differant omnia esse ex deo et per ipsum et in ipso per distinctionem personarum. f.

Quomodo differant ex ipso et de ipso, id est q̄ non omnia que ex deo sunt etiam de ipso sunt: sed conuerso, g.

Epilogus predictōrum. h.

Distinctio. xxxvii.

Ostendit modum essendi deum in rebus. a.

Confirmat auctoritatibus q̄ deus est vbiz per essentiam. b.

Ostendit q̄ deus in solis sanctis nō modo est: sed etiam habitat per gratiā, quia non vbicunq̄ est habitat, s̄ es conuerso vbi habitat ibi est. c.

Fitur dictōrum intelligentiam aperire et rationabiliter manuūcti. d.

Stultam rationem excludit. e.

In admirationem erigit q̄ deus in habitator est quorūdam non cognoscentium eum et non quorūdam cognoscentium. f.

Quomodo deus totus vbiz sit per essentiam, non potest intelligi ab humano sensu. g.

Excludit eos qui presumptuose solūt quomodo deus vbiz sit per essentiam, potentiam presentiam. h.

Abicit eos q̄ irrationabiliter querunt quomodo deus cum sit in omnibus rebus essentialiter, non tamen solidus rerum inquinetur. i.

Ostendit q̄ immobilitas et inextensibilitas conuenit deo. k.

Remouet illocabilitatem et incircumscribitilitatem a natura angelica et omni natura creata. l.

Ponit opinionem quorūdam quibus cuncti spiritus creatos nō moueri loco nec esse locales. m.

Conclusiones suas infert ex predictis q̄ spiritus creati sunt locales et circumscribitiles quodammodo. Spiritus vero dei omnino inextensibilis, n.

Primi Libri Sententiarum.

Dens est ubiq; sine locali motu . quod cum repetitione superiorum confirmat auctoritatibus. d.

Oppositionem mouet et soluit qua videtur probari quod deus mutetur loco. p.

Epilogus predeterminatoris ubi ostendit rationem situs presentis capituli. li. q.

Distinctio. 38.

Hic redit ad propositum repetens superioris dicta ut addat alia. a.

Utrum prescientia ponat prescitu per modum cause vel effectus. b.

Quid ex predictis tenendum sit cum de terminatione auctoritatum. c.

Utrum prescientia ponat prescitu per modum necessitatis vel contingencie vel infallibilitatis. d.

Distinctio. 39.

Utrum scientia dei possit augeri vel minui . vel aliquo modo putari retrogradi enim videtur posse probari. a.

Oppositio quod deus possit nouiter vel ex tempore scire vel prescire aliquid. b.

Obsticitur auctoritate Hiero. contra hoc quod deus et semper et simul scit omnia. c.

Bene summa predictorum cum additione quorundam. d.

Distinctio. 40.

De predestinationis quidditate . et in quo differat a prescientia. a.

De predestinationis necessitate . utrum scilicet aliquis predeterminator possit determinari . vel reprobationi saluari. b.

Quid sit reprobatio dei et in quibus consideretur . et quid connotat in quantum precognitio. c.

Quis est reprobationis effectus. d.

Distinctio. 41.

Reprobatio habet causam meritoriam quantum ad connotatum quod est obduratio . predeterminatio vero non sic quantum ad connotatum quod est gratificatio. a.

Remouet opinionem que ducere posset in errorem in quo fuit aliquis Augustini . sed postea retractauit. b.

Remouet opinionem erronee defensionem. c.

Remouet presumptuosam de predestinatione inquisitionem . qua aliqui falsa de occultis dei disseruerunt carnaliter. d.

Utrum deus desinat aliqua scire vel prescire. e.

Deus nihil desinit scire. f.

Distinctio. 42.

Ostendit quod dei potentia est omnipotentia . quia est respectu omnium possibile quod possibile est esse. a.

Remouet a deo illa possibilita que posse non est potentie. b.

Ponit rationes que attestantur diuine potentie que secundum duo considerantur. c.

Alias rationes omnipotentie auctoritate Augustini . et Crisostomi . docet ad predictas duas reducere. d.

Determinatio premissarum auctoritatum. e.

Distinctio. 43.

Opinio erronea quorundam dicentium deum nihil posse nisi quod facit. a.

Soluit multiplicem rationem illius opinionis. b.

Prima ratio sumpta a ratione boni et iusti. c.

Secunda ratio sumpta a ratione debilis. d.

Tertia ratio sumpta a ratione faciendi et dimittendi. e.

Quarta ratio sumpta ex ratione prescientie dei. f.

Quinta ratio sumpta a duplici auctoritate Augustini . g.

Auctoritatibus confirmat veritatis assertionem que est in huius opinionis contrariam partem . deum scilicet cet plura se facit facere posse. h.

Distinctio. 44.

An deus possit facere aliquid melius se fecit. e.

Utrum deus alio vel meliori modo possit res facere se facit. b.

Querit utrum deus semper possit omnine quod olim potuit . et opponit quod non possit. c.

Soluendo contrarium eius quod dixit supra . asserit quod omnia semper potest que aliquando potuit. d.

Distinctio. 45.

De voluntate dei que essentia dei vna est et eterna. a.

Soluit dubitationem quod licet sit idem deo velle quod esse . non tamen potest dici deus esse omnia que vult. b.

Linea dei voluntas summe boni : est omnium que naturaliter sunt causa prima . cuius causa non est querenda . quoniam nullam habet . cum sit eterna. c.

Quia voluntas dei est omnium causa generalissima. d.

Voluntas dei est multipliciter dicta. e.

Tabula Rubricarū .i.li. Sen.

Ponit modū p̄ncipalem accip̄tēdi hoc nomen voluntas s̄m quē d̄r voluntas beneplaciti. f.

Ponit modos nō p̄ncipales sed tropologicos s̄m q̄ voluntas accipit pio signo voluntatis. g.

Epilogus p̄dictorū q̄ quinq; supra s̄nt posita q̄ dicuntur s̄m tropū et ideo distinguat̄ lectur: vbiq; pio quo eorū accipiat̄ voluntas. h.

Dist. 46.

Objicit ad p̄tē falsā q̄ voluntas dei castari p̄t̄ quantū ad effectū bonos. a.

Objectionem p̄dictā soluit exponens quomodo intelligendum sit illud. voluit congregare et noluit. b.

Objicit ad partē falsam q̄ voluntas dei fiat quātū ad effectus malos. c.

Opponit ad partē falsam per p̄bationē q̄ innititur rōni qua conant̄ probare deū velle mala esse vel fieri. d.

Opponit ad partem falsam p̄ p̄bationē q̄ innititur auctoritati. e.

Solutio p̄me objectionis innitens rōni p̄tra illos q̄ dicunt dei voluntate non fieri mala vel non esse. f.

Solutio sc̄be objectionis innitēs auctoritati Aug. qua d̄r mala fieri bonum est. g.

Opponit ad partē verā ostendens eē bonū fieri mala. Et p̄ma ratio sumpta est ab hoc q̄ idē est fieri deo auctore et deo volente. h.

Sc̄ba rōsūpta ē ab hoc q̄ eadē cā est qua malū fit et hō ē deterior. vel aīr q̄ i deo nō ē cā vt sit hō deterior. i.

Tertia rō sumpta ē ab hoc q̄ malum facit tendere ad non esse ideoq; deo auctore non fiunt mala. k.

Ponit objectionē quorū dā sophisticā qua p̄bare nitunt̄ ex deo esse q̄ mala fiunt. l.

Responso p̄t̄ cōcedit offe verū esse deo. et soph. s̄ma aperit. m.

Partē questionis approbat illorū q̄ dicunt deū non velle mala fieri. n.

Dist. 47.

Auctoritate Aug. ostēdit voluntatē dei s̄g esse efficacē et nunq; impediri. a.

Ostēdit dei voluntatē esse efficacē nō voluntate signi sed beneplaciti. b.

Ostēdit q̄ contra quandam voluntates signi bene potest fieri. c.

Epilogat p̄determinatā. et quare deus p̄cepit oīs bona facere et mala vitare. cū n̄ velit hoc ab oīs īpieri. d.

Dist. 48.

Ostēdit q̄ ad cōformitatē voluntatis n̄rē et diuine nō sufficit p̄formitas i voluntate aliud vult q̄ deus. et aliquid mala id q̄ deus bona voluntate vult. a.

Ostēdit q̄ ad p̄formitatē p̄n lūctatis n̄rē et diuine nō sufficit cōformitas i opere opato. Vel aliter. Qd bona dei voluntas mala hominū voluntate implet. vt in passioe xp̄i contigit. vbi quodam factū est qd deus bona. et tūc mala voluntate voluerūt. voluerunt tñ et aliqd qd deus nō voluit. b.

Soluit q̄nē collateralem p̄t̄rū sc̄t̄i de beant passionē ch̄risti pelle. c.

Mouet q̄nē circa p̄dictā quōd sentit̄ dum sit de passionibus sanctorū in pelle an nolle debeamus. d.

Finis.